MDK

Fejovich Endre festő

a Szövetkezet művésztagja

Szász B: Kolozsváron megalakult az Erdélyi Képzőművészek Szövetkezete. Függetlenség, 194o, okt. 2o. 5 l.

Fejő Csaba festőművész

Vásárhely felszabadulásának évfordulójan megnyílt a XXIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. A tárlat sajátos arculatát idén is azok a művek adják meg amelyek a régi paraszti élet elmúlását, átalakulását idézik. A művész alkotásai is e csoportba tartoznak.

TV-híradó

1976. okt. 12. 19.30 N.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged
1970 APR 15

1024

Szeged szobrai

Fejős Ede

Sárkány

(218.) A József Attila sugárúton levő egyetemi garázs falán látható a Sárkány című épületdísz. Az érdekes iparművészeti munka Fejős Ede műlakatos munkáját dicséri.

Szeged,

Ajá

Műszála

Kordbá

Lányka	170 Ft
Terliszter ruha (kismama)	295 Ft
Pepita gyürtelenített kosztüm	150 Ft
Frottir fürdőköpeny	150 Ft
Férfi öltöny	400—800 Ft
Szivacs kabát	350 Ft

Bizományi Áruház Vállalat, Szeged, Bajcsy-Zs. u. 19.
Tel: 130-23

S. 102 337

Jó állapotban levő,
1969 őszén időszakos műszaki vizsgázott

fekete, S—220-as Mercedes eladó

METRIPOND MÉRLEGGYÁR, VÁSÁRHELY.
Ügyintéző: Kovács István gépkocsi előadó.
Telefon: 131/89 mellék.

A FŐVÁROSI SÜTŐIPARI VÁLLALAT TERMÉKEIBŐL

kóstolóval egyb

a Szegedi Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat
8—17—31—43 számú árudáiban.

Vásároljon a Fővárosi Sütőipari Vállalat tésztát, süteményt

M.D.K.

Fejős Károly, mérnök

nyert megbízást Szakszárd ujvárosi részében épí-tendő munkásházak meg-tervezésére.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.
nov. 29. sz. 7. old.

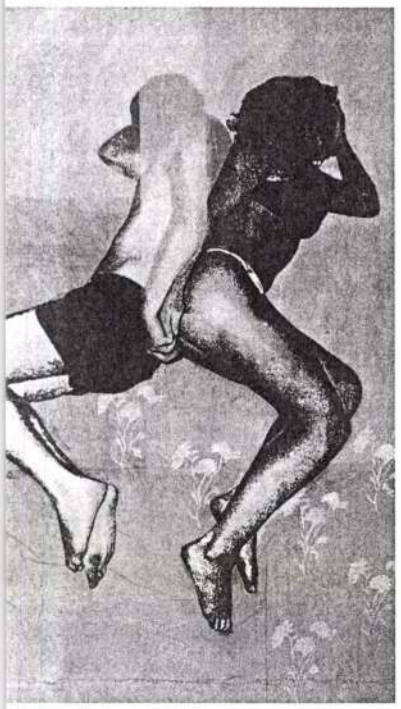

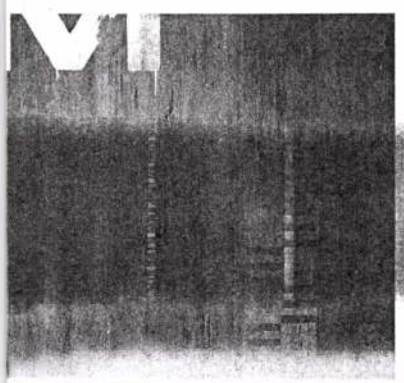

2004. július 9.
Pécsi Kisgaléria

Eszter, Tünde, Jóska és Miklós a *Diploma után*

Négy végzős festőhallgató úgy döntött, hogy a diplomaszerzés kötelező körei után, egy szűkebb társaságban megmutatják, mire jutottak a végén. Ez a vége persze éppúgy az eleje is valaminek, amit a magyar nyelv a pályakezdés kissé avíttas paneljével szokott jelölni. A „diploma után" cím sem éppen az érzékeny regiszterekben szól, de ezt a jelen idejű pillanatot talán nem is szükséges másképpen felfogni, mint egy állapot- és helyzetjelentést arról, ami a négy festőnövendéket 2004 táján foglalkoztatta. Mert ami utána jön, az a külső körülmények alakításán-alakulásán, a belső késztetések feszítő erején, a mentális-intellektuális adottságok továbbmunkálásán és „felélésén" — meg még annyi mindenen ezen kívül is — múlik.

Ahogy a beszélt történet mondja, Eszter, Tünde, Miklós és Jóska éveken át közös műteremben dolgoztak — innen a közös megnyilvánulás ötlete is. Előrebocsátom, tiszta kontúrú, egységes kiállítást láthattunk, négy világos profilt, gondolati pályát és festői alkatot.

Csávás Eszter egy magánjellegű, érzéki, de mondhatjuk, női tematikát jár körbe. De csak első pillantásra, mert ugyanennek a témának árnyalt, intellektuális-gondolati feldolgozásával találkozunk szembe. A címadással összevetve és végsőkig egyszerűsítve a kérdést: hogyan ragadhatók meg anyagban és technikában azok az érzelmileg telített pillanatok, amik alvás és ébrenlét rebbenékeny membránjaira vetülnek? Csávás Eszter sorozatának gondolati és technikai héjszerkezete több olvasatot kínál. Két alvó alakot láthatunk: férfit és nőt, alszanak. Felvett helyzetük, az összekapcsolódás, oda- és elfordulás minimális gesztusai nagy érzelmek hordozói is lehetnek, ám a technikai megvalósítás impresszionisztikusan leplezi e telítettséget. A perspektíva is egyszerű: minden síkban van kiteregetve, mint egy ágyon. Valóságos fény-árnyék kontrasztok, fókuszváltások, színfátylak, pausz, hengerelés, gyúrják át és kérdőjelezik meg e jelenet valóságosságát. A figurák gesztusai egymást feltételezik, leginkább együttesen nyerik el teljes értelmüket; ám ez a „teljes értelem" (vagy a teljesség maga?) épp olyan fiktív-vizionárius is lehet, mint amennyire reálisnak tűnnek e figurák. Bármelyikük, kitakarva, a másiktól izolálva – egyikük valóságosságát vonja kétségbe, vagy ami ugyanaz, a jelenet reális voltát erősítik. Csávás Eszter képe erős kép; képes egyetlen „interakcióban" ábrázolni az egészt, és a feltételezhető hiányt. A sorozatban való gondolkodás a formális ismétlődés nagy veszélyét rejti magában; Csávás Eszter tablói valami mélyebb rétegekből származó női tudás feszültségét hordozzák, amelyet a sorozat mindhárom eleme képes megtartani.

Fejős Miklós is sorozatokban gondolkodik; elkorrodált hajótestek „információt" hordozó részleteit teszi festményei kizárólagos témájává. Igen konkrét kérdésekkel foglalkozik, s eközben a jelenség mintha sajátos absztrakción menne keresztül. Fejős homogén, szinte informel felületeket csinál. Olajfestékkel, farost táblán kellene visszaadni az anyag romlékonyságát, látszólag homogén, monokróm felületekbe kell belevinni az idő kiszámíthatatlan és véletlenszerű játékait, rétegzettségét. Persze nem kategorikus imperatívusz ez, s Fejős Miklós, nem feledve, korábbi figurális festő énjét, nem engedi ki teljesen a valóságot a keze közül. Galamb, Fejős festői feladatot talált és megőrzésre méltónak tartott.

Fajka József volt a nagy meglepetés. Nehézkes installálásban, kicsi falrészen, középméretű temperaképek voltak összezsúfolva, ennek ellenére elevenen sütöttek a falról. Ritkán találkozik össze az ember magától értetődő festői nagysággal, ami szenzuálisan (és ezúttal nem perceptuálisan vagy konceptuálisan) tisztán szólal meg. (Tudom, ezt a nagyságot öregekre és halottakra, mondjuk Munkácsyra, Derkovitsra szokták mondani, meg manapság amúgy is magyarázatra szorul, mégis). Témáért sem megy messzire, csak a baromfiudvarba, gerlék, kapirgászó tyúkok és kakas közé. Lehet, hogy nem így történt, Fajka József mégis azzal a robusztus és romlatlan tisztasággal és egyszerűséggel ábrázolja őket, amely festészet legjobb hagyományai valahol az alföldiek, Nagy István, Nagy Balog János körül sűrűsödnek.

Ha Fajka tyúkjai földszagúak, akkor *Balogh Tünde* meg egyenesen éteri. Könnyed, makettszerű szürrealizmusában kétféle képhagyományt ötvöz; az atmoszférikus festészet kvázi impresszionisztikus allúzióit (ám ekkor észre kell vennünk, hogy felhőkkel, ködökkel fedett vásznai inkább illusztratív elemek maradnak, mint afféle „dekoratív" háttér) és a figurális festészet történetmondó, játékos implikációit. Rutinosan.

Igaz, érettségi után szokás mondani, de kíváncsi vagyok, mi lesz, ha négy év múlva találkoznak.

Aknai Katalin

2004. július 16. – szeptember 12.
Pécsi Galéria

Pécsi textil

Puha nyári kavalkád

A textilművészeti kiállítások általában nagy közönségsikerrel járnak. A lágy anyagok testközeli érzékisége, amely a jelentéskonstruálásban nagy szerepet játszik, a női kézimunka és az aprólékos, időigényes megmunkálás archetipikus gyakorlata, a funkcionalitás és az autonomitás elmosódó határai és a szépség, kellemesség értékeinek dominanciája a befogadáshoz általában szükséges szellemi erőfeszítést a gyönyörködés és a kreativitás tiszteletének medrébe tereli.

Remekül időzítette a turistaszezonra a Pécsi Galéria annak a tizenöt textiltervezőnek a tárlatát, akik meghatározóan különböznek egymástól, mégis egyek abban, hogy valamilyen módon, művészi pályájukon Pécshez kötődnek. Örömmel kell leszögeznem, hogy bár a tárlat anyaga — stílusban, kvalitásban, célkitűzésben, technikában, hitvallásban — rendkívül heterogén, az alkotók nem pécsiségükről ismerszenek meg. A pécsi művészeti képzés talán éppen a széles látókörűséget, a szakmai biztonságot és a kísérletezés magabiztosságát jelenti.

A bemutató szellemi anyja *Pauli Anna*. Az ő kollekciójában érezhető a szándék, hogy egész életművét prezentálja. Azt a kiérlelt stílust, amely a népi szövésből indulva a nagyvonalú design színtrendekig ível. A lépésváltó neoavantgárd textiles nemzedék meghatározó tagjaként, meggyőző szakmai igényességgel mutatna példát, ha a többiek ezt elfogadták volna. Így kicsit bizonytalan az évszám nélküli műveket felsorakoztató válogatás célja, módszere. Miért éppen ezek kerültek ide, ezek-e a legjobb darabok, vagy ezek a „legpécsiebbek", vagy éppen ezek voltak elérhetők? A nagy nemzedéknél maradva: a pécsi születésű *Pápai Lívia*, akinek

FEJÖS MIKLÓS

FEJTŐ RÓZSA festő

Új Magyarország, II. évf. 1992. június 29.

Fejtő Rózsa kiállítása

A franciaországi Pontoise város múzeumában mutatják be *Fejtő Rózsa* festőművésznő képeit. A Franciaországban élő történész és közíró, Fejtő Ferenc felesége viszonylag későn, az ötvenes évek végén kezdett festeni, egyebek között az ugyancsak Franciaországban élő *Konok Tamás* festőművész segítségével, munkássága a magyar avantgárd jelentős alkotói, köztük Kassák képeit idézi fel. A francia fővárosban már bemutatták alkotásait.

örténeti tanulmányok	1. 1967
enum	
Lvt.	1. (1975)
	1973.1.
	1979.1.
	1. 1982.
	1.1974
	1957.jan.
	1962.
s Közleményei	
	1955
	1. 1976
	1981/1982. (1983)
	1.Jg. 1967
ak évkönyvei	1967
lemények	1. 1979
ti Kör értesitője	1982
	1978
	1962. nov.

Egyes sz. cédula

M.D.K.

Fejős Pál filmrendező

Molnár István: "Fejős Pál életmüve a pécsi filmszemlén" cimmel ir a müvész munkájáról. Filmjeit ő irja rendezi és tervezi hozzá a diszleteket. A cikk felsorolja a müvész világhirü filmjeit, melyeknek egy részét a filmszemle folytán bemutatnak. 1938-ban készítette utolsó filmjét "Egy marék rizs" cimmel és 1963-ban hunyt el. Megjárta az első világháborut, a Tanácsköztársaság idején itthon dolgozik, majd Bécsbe emigrál. Utána Berlinba, később Amerikába megy.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. okt. 2o.
XI. évf. 42. sz. 1o-11. lap

Kettes sz. cédula

M.D.K.

Fejős Pál

1939 után "rendezői munkát a tudós tevékenységével cserélte fel. Több régészeti expedíciót vezetett Dél-Amerikába és ottani kutatásairól számos tanulmányt és több könyvet publikált. Haláláig prof. dr. Paul Fejos a New York-i Wenner Gren Alapitvány igazgatója és az egyik ottani egyetem magántanára volt." Tagja volt a régészek nemzetközi szövetségé-nek/
Fényképét hozza a lap.

Molnár István: "Fejős Pál életmüve a pécsi filmszemlén" c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. okt. 2o.
XI. évf. 42. sz. 1o-11. lap

M.D.K.

Fejős Pál

Puskin: "Pique Dame" c. müvéből átirt első film-
jéhez tervezett diszleteket. A kritika igy ir
a müvészről: "Fejős Pál a fiatal gárda legtehet-
ségesebb tagja, aki mint szcenikus már elsőrangú
nevet szerzett magának a magyar kinematográfia
terén..." Premier-filmgyár cimmel uj gyárat
alapitott, ahol kizáróan müvészi alkotások
rendezésével kiván foglalkozni.

Szinházi Élet. Bp. 1921. febr. 13-19. X.évf.
7. sz. 22. lap.

MDK.

Féjja Sándor

Fotókiállitási hir

Esti Hirlap 1967 juli.6.

MTA.

Fülöp Sándor

Fotókiállítási hír

Esti Hírlap 1967 jún.6.

MDK

Fejszés István tipografus
(Koszult mg.)

Hirdetés tipográfiai terve: „Héviz Palatinus Szálló" Ábra 177 l.

Példák a tipogr. továbbkepzőtanf. munkáiból: 1959–1960
Soproni Béla tanf. vezető
Magyar Grafika 1960. Hévf 3, sz. 169 l

mdk

Fejszés István szedő

tipográfiai tervei: Mellékletet
Virágért, lyévi udvözlet 1961 re

Továbbkepző tanfolyam kéziszedő közéjsfok
Magyar Grafika, 1961, 5 éof 2. sz. 128–129 l közölt

F e k Ferenc szobrász
/Kassa, 1771./

M Ű V É S Z E T
XII. évf. 1913.
238.
"Kassán polgájogot nyert müvészek"

M. D. K.

FÉK leiksa építész

Alpár-érem II. fokozat

T. E.: Alpár-éremmel tüntették ki a kiváló építészeket

Magyar Nemzet 1962. június 3. 3.l.

Fék Miksa, építész

MDK

A II. fokozatot kapta.

–: Alpár-éremmel tüntették ki a kiváló
építészeket 12. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. jún. 3.

Fek Ferenc

aronos

Fech F.

=el

lóisd ott

és Feeg-gel

is.

arononos

Ezt a nevet az

egyhorn forrás ok

hat-féle képen

írták.

Fek Ferencz, szobrász. 1771 decz. 9-én nyert polgárjogot Kassán.

Kemény Lajos: Kassán polgárjogot nyert művészek. *Művészet.* 1913. 238. l.

Fek, Ferenc

Dobrin, Kassa 1771

Lásd

Művészet 1913. 238. l.

Wan-li, kínai császár IV. 232

FEKA Lajos Tolnai Népújság - 1996. aug. 24

Cigány művészek kiállítása Gyönkön

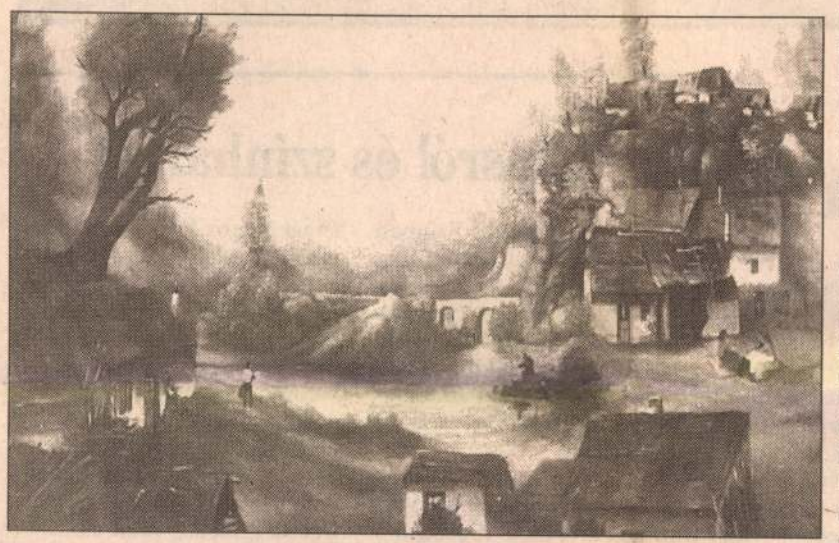

Dombrádi Horváth Géza: Múlt

A gyönki művelődési ház kiállító termében legutóbb Feka Lajos és Dombrádi Horváth Géza festményeiből rendeztek kiállítást. Az életképek, a tájképek és csendéletek mindmind a cigányság hétköznapi pillanatait idézik.

A nagyméretű festmények színés formavilága érezteti az autodidakta alkotók tehetségét, felkészültségének fokát. Pontosan nyomon követhető minden alkotáson a hitvilág, az erkölcsi értékrend, a szűkebb világ sajátos, a kisebbségi létből fakadó szemléletmódja, életigenlése. Minden alkotó vágya, hogy mások is tudomásul vegyék lelki próbáinak megoldott, megválaszolt kérdéseit. Különösen nagy szerep jut a cigány származású emberek életében az ilyen igénynek.

A megkülönböztetett sorsot, a másságot látványosan is hordozó emberek közül kinőve áll elénk Feka Lajos és Dombrádi Horváth Géza. Utóbbi verses kötettel is megszólítja környezetét. A múzsa harmadik csókjában – ez az új kötetének címe – szavakkal fogalmaz, amit korábban festő ecsettel tett. Mindketten megmutatják önmagukat.

Csak kívánságunk lehet, hogy a népcsoportjukhoz tartozók közül minél többen vennék a bátorságot és akár úgy mint ők, vagy más eszközzel nyissák fel a vékát, hogy a fény láttassék, a kapott tehetség ne bújjon el félszegen és akár ostoba módon fúljon közönybe, vagy nemtörődömség áldozataként, az előítéletektől sodrott hullámokba süllyedjen.

A gyönki kiállítás szeptember 7-ig tekinthető meg.

–decsi–

Feka Lajos: Roma kérető

IMOVILL sikerei

gesen havi 3 ezer forintot fizetnek a nyugdíjpénztárba. — Ehhez az kellett – mondja az elnök –, hogy az első időszakban minden energiánkat a piac bővítésére fordítsuk. Részt vettünk különböző vásárokon, kiállításokon, árubemutatókat tartottunk elsősorban a volt szocialista országokban. Semilyben kapcsolatba kerültünk a cseh Trevos vállalattal, mely mára az egyik legnagyobb kooperációs partnerünké vált. Tavaly 800 ezer márka forgalmat bonyolítottunk le velük, idén elérjük az egymilliót. A két üzem fejlesztő osztálya napi kapcsolatban áll egymással, jelenleg egy újabb lámpatest kialakításán dolgozunk.

— *Hová exportálnak még?*

— Cseh és szlovák megrendelőiken kívül két legnagyobb vásárlónk az IKEA és közvetítőn keresztül a német Philips cég. De megjelentünk termékeinkkel Szerbiában és a román, albán piacon is. Terveink között szerepel a FÁK országokba történő szállítás. Belföldön márka üzlet-hálózatot hoztunk létre létre, Budapesten három boltunk van, Veszprémben, Szegeden és Miskolcon egy-egy. Két ügynökük járja az országot, kínálja termékeiket.

A bérfejlesztés mellett nem feledkeznek meg a technológiai fejlesztésről sem. A lámpatestek gyártáshoz tavaly vásárolt görgősorhoz újabb darabolót vásárolnak 2,5 millióért, amivel csökkentik a termékek előállításának költségét. Legújabb eredményük, amire az elnök igen büszke, hogy megszerezték az európai szabványok szerinti minőségbiztosítási rendszer második fokozatát, az ISO-9001-et. Kovács Pál bizakodó, a termelés felfutóban, szeptemberben újabb dolgozókat veszneknek fel, mondja. ***F. Kováts Éva***

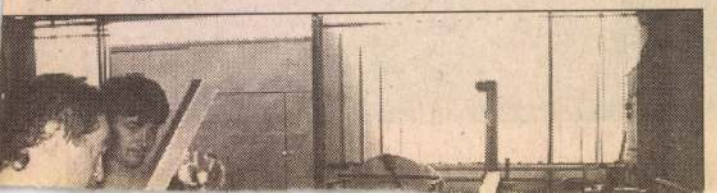

Szálkán:

Vallásról és színházról

A szegedi Szimpla Színpad egyetemista hallgatói a negyedik nyáron készültek egy-egy színművel, jelenettel a szálkai művésztelepen. Idén két olyan lakója is volt a táboruknak, aki tudományos munkáikhoz cserélt gondolatot.

— Györei Zsolt vagyok, az elmúlt évben végeztem a szegedi József Attila Tudomány Egyetemen. Részben maradtam ösztöndíjas, és Budapesten a Színház- és Filmművészeti Főiskolán a színháztudományi szakon tanulok. Miért is jöttem Szálkára? Szeptembertől indul egy szemináriumom az egyetemen és annak az anyagát kívántam rendezgetni óráról-órára. És titkon abban is reménykedtem, hogy ebben a nyugalmat árasztó környezetben támadnak olyan gondolatok, melyeket szavakká formálhatok.

Időnként verset is írok. Így költői tevékenységgel is „örvendeztetem" a világot. Ehhez nagyon jó a hely meghittsége, táji élménygazdagsága. Ezen kívül Sarnyai témát dolgoz fel. Itt a szálkai táborban sikerült továbbgondolni. Azt hiszem, mindkettőnk nevében fogalmazhatom, hogy kikapcsolódtunk ezen a művésztelepen a nagyvárosi forgatag zajából, nyughatatlanságából, ha rövid időre is. Alföldi ember lévén, a szemnek is jót tesz e vidék dombjainak változatossága. Bensőségesebb, mint az állandóan sík látószög.

— *A tudományon kívül van egyéb szerepe is a vallásnak az életetekben?*

— Én gyakorló katolikus vagyok – válaszol Sarnyai Csaba. Ez azt jelenti, hogy a szükséges szentségi vonatkozásokban vagyok jelen a katolikus egyházban, a gondolkodásban. Nagyon fontos számomra, hogy ebben az indíttatásomban a feleségem, Békési Eszter a Szimpla Színpad vezetője is velem van, társam. Az esetleges hullámvölgyeinken így közösen könnyebben jutunk túl.

— Nem kötöttem magam valláshoz – folytatja a beszélgetést Györei Zsolt. A „hívő vagy" kérdésre is „nemigen" választ szoktam mondani.

M.D.K.

Feke András ötvösmester

cejike a debreceni városi tanács
1772. dec. 31-i jelentésében felsorolt
nyolc aranyművesnek

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18. Jahrhundert.
Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fas.3-4.
267. old.

FEKE ANDRÁS, ötvös

Debrecenben a városi okleveles feljegyzések,főleg a céh céh hanyatlása idején egyes mesterektől,mint például Fek Feke András ötvösmesterről fel is jegyzik,hogy "Vásári munkát készitget,hol ezüstből,hol rézből". 363.old.16.jeg

P.BRESTYÁNSZKY ILONA: Debreceni ötvösművek Csongrád megye egyházaiban 361.old

A Debreceni Déri Múz.Évkönyve, 1973. Debrecen, 1975

megnéz

Feke András

ötvös

l.

Zoltötv Debr. 78. l.

82. l

Feke András, ötvös. 1740
ugyanolgárjogot Debrecenben,
ahol 1783 ig kimutatható.

Fekete András

Ötvös, Debrecen

1740 – 1783.

l.

Zoltán Deb. 22. l.

Béhásmegyeri

XIX

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Fekecs Piroska

KISALFÖLD

1984 JAN 14

1021

■ Fekecs Piroska Győrságon élő rajztanárnő akvarelljeiből és grafikáiból nyílik kiállítás január 20-án, délután négy órakor a győri Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolán. A kiállítás február 5-ig, naponta 10 órától 16 óráig tekinthető meg.

fejlesztett
ére csak
észíthetők.
berendezés
a forgatócs
en külső
olgozhatnak.

snap reggel
körzeti or-

reggel 7-től

el 7-től este
7 óráig ké-

rnap reggel
nti ügyeleti

rától vasár-
ám alatt (a
fon: 12-011.
ától délután
latti iskola-

Fogászati szakellátás is uo., reggel 7-től 13-ig. Gyermekszakellátás is uo., reggel 7-től 19-ig.

CSORNAN: reggel 8 órától hétfő reggel 8-ig a Vörös Hadsereg u. 62. sz. alatti új körzeti rendelőben. Telefon: 337.

KAPUVÁRON: szombaton a rendelőintézetben reggel 7-től hétfő reggel 7-ig ügyeleti szolgálatot tartanak. Az ügyelet kiterjed Kapuvár városra és a volt kapuvári járás községeire, beleértve Röjtökmuzsaj és Ebergőc községeket is.

Fogorvosi szakrendelés: a kapuvári rendelőintézetben 8—11-ig.

A GYŐRI TELEFONDOKTOR témája „A legtöbbet emlegetett vitamin, a C vitamin". Hívható a 21-188-as telefonon ma reggel 8 órától hétfő reggel 7 óráig.

Szerkesztő: PUSKÁS CSABA Címünk: Győr, Tanácsköztársaság útj kesztő és -helyettes: 13-042. Szerkesztés: 12-475. Ügyeletes riporter 0. Telefon: 12-266. Sopron város távolsági hívószáma 99 Kiadja a 12. Hirdetésfelvétel: 16-313. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető 04,– Ft, egy évre 400,– Ft. Kéziratot, illusztrációt nem őrzünk meg -822. Felelős nyomdavezető: NAGY IVAN igazgató. Index: 25-060 –

Feke's Zitta
festo"

„A naggvárodi szeszegyár" Repr.

Kovacs, Kolozsvár XXII 1963. ~~XI~~ 12. 1622. olal.

Feked, R.K. templom

FEKED. (Baranya.)

R.K. plb. templom 1765.

Gerecze, 1906, 130l.

Fekés Zita

Néhány vajza a „Napragár"

c. lapban megjelent.

Korunk 1972. 2. sz. 297

Dr Fekér Ferenc

Dr Fekér Ferenc gyjeher és ágplan-
tekáit a Pince Tárlaton mutatták
be X. hó 13-án.

.-. Kiállitási naptár.

MÜVÉSZET, 1972.szeptember - 48.oldal

Ø Fekete -

Árverési Csarnok aukció kat.

39. n. 1927. okt.

40 - 41 nem nyerpel

~~Balassagyarmat V. 220.~~

Fekete M.D.K.

Az Andrássy ut egyik épitője

preisich Gábor: Bp. városépitésnek története a kiegyezéstől a Tanács köztársaságig Bp. 1964. I. mell.

Fekete
festő

M.D.K.

A vásárhelyi művésztelepen
megtelepedett.

Erdei Ferenc akadémikus megnyitó beszéde: A
vásárhelyi Tájról

Művészet, 1964. szeptember – 42 lap.

Fehete

Kiállít

Sóv. 1932. I. 5.

M.D.K.

Ferete és Ōrōmy, építészek
építőmesterek

Tervei szerint Kóczán
J. háromemeletes bérházat
épittet a régi háza helyén a
Kecskeméti-u. 4. sz. alatt.

Budapester Bauzeitung, Zeitschrift für Bauwesen,
Bp.1875. IV.évf. 48. sz. 296.old.

MDK

Fekete asztalosmester

Kozma Lajos: Mész u.25.sz. ház. Az alaprajz 5. és 7. szobája. Készitették: Varga és Fekete asztalosmesterek.

Épitómunka, 1934. 6-10. sz. 125.lap.Képekkel.

M.D.K.

Fehete
építész

Szirai korhár terovel vett részt
a kiállitáson

Körner József: A III. építészeti kiállitás.
Művészet, 1961. — 36 l. julius

Fekete

szerepel az alább. tárlaton

Oelmacher Anna: Torrodalmi művészet
kiállítása az Ipar mův. Főiskolán

Magyar Nemzet 1968 XI. 30. 4old.

Fekete szabrász

A miskolci Képcsarnok Váll. termében a karácsonyra kínált alkotások között látható a művész kisplasztikája.

Északmagyarország, 1974. dec, 3.

Fekete

A mai derékhad, akkori legjelentősebb fiatal alkotóit – Végvári, Fekete, Németh, Szalay, Kajári, Fejér, Hérsö – indította, hogy az 50-es évek végén telepedjenek le Vásárhelyen.

Dömötör János: Vásárhelyi műhely.
Hajdu-Bihari Napló, 1977. jól. 10.

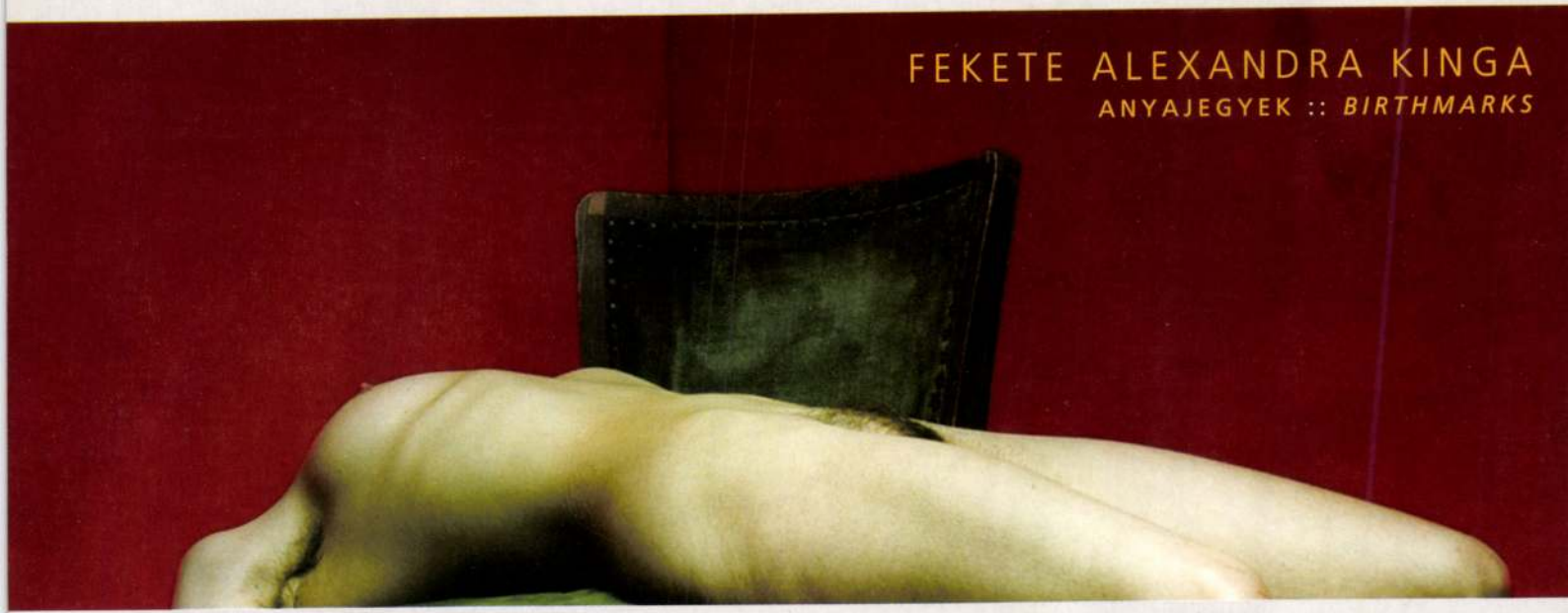
FEKETE ALEXANDRA KINGA
ANYAJEGYEK :: *BIRTHMARKS*

MEO Kortárs Művészeti Gyűjtemény BUDAPEST

FEKETE ALEXANDRA KINGA

ANYAJEGYEK :: *BIRTHMARKS*

FOTÓKIÁLLÍTÁS :: *PHOTO EXHIBITION*

:: 2002. MÁRCIUS 23 – ÁPRILIS 28.

:: MEGNYITÓ :: *OPENING* :: 2002. MÁRCIUS 22. :: 18h

:: MEGNYITJA :: *OPENING SPEECH BY:* BOJÁR IVÁN ANDRÁS

:: MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ, AZ OCTOGON FŐSZERKESZTŐJE :: *ART HISTORIAN, EDITOR IN CHIEF OF OCTOGON MAGAZIN*

:: MEO–Kortárs Művészeti Gyűjtemény :: 1047 Budapest [Újpest], József Attila u. 4-6 :: NYITVA TARTÁS :: minden nap 11 – 18h :: pénteken 11 – 22h :: hétfőn zárva

:: tel: 272 0876 fax: 272 0877 :: e-mail: info@meo.org.hu :: www.meo.org.hu :: *OPENING HOURS :: every day from 11 am. to 6 pm. :: Friday from 11 am. to 10 pm. :: closed on Monday*

Fekete Schwarz

Adolf

l.

Ságüvegesipar

285. l.

Fekete Tehnera

Adolf

Jagunyesópar

28.5.1.

Ambrosius Ferete céhmester

Zolorsvári Zófaragó

1525 dec. 20. A Zolorsvári tanács által megerősített céhlevélben mint a „confraternitas lapicidarum" egyik céhmestere szerepel. „Ambrosius Ferete"

Balogh Tolán: Késő renaissance Zófaragó műhelyek II. Közlemény
A Zolorsvári műhelyek.

Ars Hungarica 1974/2. 356. old

Fekete Andor festőművész, képlaminító.

Megy Nemet.
1949. I. 22., 2. old.
(:Riport.:)

Fekete Andor

1922/23 I.

Ferképzomfoiskèvk

81-l.

Rádió-műsor

A britanniások

VILÁG

1090. SZÁM * ÁRA 60 FILLÉR | Főszerkesztő SUPKA GÉZA DR | 1949 JANUÁR 22 * SZOMBAT

Egyházi pénzek kosztkamatra

LENIN

Irta Fodor József

A moszkvai vöröstéri mauzóleumban zöld kabátban, mellén kitüntetéssel fekszik egy ember. Keményen behunyt szemével mintha valami harcok közötti röpke álomba merülne, s arcán ott érződnék a szükséges pillanatban való felugrás szándéka. Körülötte pedig egy világ zajlik, indulatok hánykodnak, birodalmak, rendszerek merülnek, düh és rajongás, multak és jövők csapnak össze, roppant elemekként, egy vihart felidéző kéz delejének nyomában. A hatalmas vihar Prosperoja pedig alszik, összezárt ajkai mögött mintha mosolyogna, miközben vár. Fölötte, az épület oromzatán ez a felírás: Lenin.

Hallottak-e önök a nevek mágiájáról? Nevek, amelyek vonzanak, szédítenek, akkor is ha nem tudunk róluk semmit. Nevek, amelyek tömörségükben, rejtelmes sugárzásukban gigantikus erőket sejtetnek, emberi sorsok hordozóit, világok hullásának és keletkezésének harangzengését, valami létfölötti konspirációt az emberekentúli elemekkel, különös, ellenállhatatlan parancsú megbizatást. Mikor először hallottam a Lenin nevet, s nem tudtam, igaz jelentőségében kicsoda, már a hatalmas képzetekre való hajlamokat késztette föl bennem. Ifjú fantáziámban e névre hősök rajzottak a shakespearei-nibelungi világból, emberek, akiknek alakja az égig ér és mi halandók alattuk járunk, mint a Julius Caesar-beli Cassius-beszédben a parányi élők a Caesar-kolosszus hónalja alatt.

Ujságcikkben nem fér el ekkora emberi méretezettség, élet és tanítási tartalom, mint amennyit Lenin jelent. De a dátumszerű, megilletődött emlékezésre sem szorítkozhatunk, abból az alkalomból, hogy huszonöt esztendeje meghalt az emberi történelemnek ez a rendkívüli hőse, anélkül, hogy fel ne vetnénk társadalmunkra való jelentőségének, példájának és tanításának lényegét.

Ez az ember, akinek tevékenységétől kezdve új korszakot számolhatunk, értelmiségi és nemesi rangra emelt haladó orosz család gyermeke volt. A szülők gondolkozására jellemző, hogy gyermekeik egytől egyik forradalmárok lettek. Az ifjú Lenin mély látását már diákkorában magukra vonták a cári Oroszország embertelen szürnyűségei. Tizenhétéves, mikor bátyját kivégzik a III. Sándor cár elleni merényletben való részvétel miatt. Az ifjú Lenin az egyetemen Marx Tőkéjét olvassa, agitál, letartóztatják. — »Mit lázadoznak maguk, fiatalember«, — kérdezi az őr, mikor a börtönbe kiséri. — »Nem látják, hogy fal van maguk előtt?« »— Fal, de korhadt, döngesd és beomlik! —« felel az ifjú Lenin.

Ime első megnyilatkozásában az ember és forradalmár, akiről majdan nagy tanítványa és fegyvertársa, Sztálin ezeket írja: — »A rettenthetetlen ész, az acélos, törhetetlen, mindent legyőző akarat, a szent gyűlölet, halálos gyűlölete a rabságnak és elnyomatásnak, a forradalmi szenvedély, mely hegyeket mozgat meg, az óriási szervező lángelme, mindez csodálatos testet öltött Leninben, akinek neve jelképe lett az új világnak... Nem ismert megmeredt formulát, semmi sem homályosította el bölcs, mindentlátó szemét. Mert a proletárság számára született vezér, a munkásosztály lángelméje volt.«

Uj társadalmi eszmék, Marx tanítása szerint, azért jönnek létre, mert azok szervező ereje nélkül a társadalom anyagi életének fejlődése során megérett feladatok megoldása lehetetlen. A történelem, a belső szükségszerűségek hozzák létre az elméleteket, e szükségszerűségek kifejezőin keresztül, akik viszont visszahatnak a társadalomra, azt lendületbe hozzák. A XIX. századvég rohamos iparosodása és a proletariátus osztályharcának kiélesedése Oroszországban már elég korán megtalálta Plechanovban s a »Munka Felszabadítása« csoportban első marxista bázisát. Aki azonban a szocializmust összekapcsolta a munkásmozgalommal és annak megállíthatatlan és döntő hatásu dinamikát adott, az Lenin volt, a »Harci Szövetség« megalapítója.

Az emberiség hőseinek eddig két formája volt. Egyik oldalon álltak az elméletek óriásai, a Platok, Hegelek, Kantok, a marxi jelenségek. A másik oldalon pedig a tett emberei, a Julius Caesarok, Cromwellek, Napóleonok. Akkora energia még nem testesült meg emberben, hogy magában egyesítse a gondolat és a kivitelező akarat erejét. Lenin ebben az első példa az egész történelemben.

Mint kisdiák önálló szorgalomból ismeri a klasszikus és vezető modern nyelveket. Mélyen belemerül a társadalomtudományokba és filozófiai könyvekbe, melyekkel hatalmas szellemi fegyvertárát felszereli. Szüntelenül cikkezik, szervez, szónokol; harcol a cári államhatalommal, narodnyikokkal, opportunistákkal, revizionistákkal, liquidatorokkal, trockistákkal, menseviikiekkel, külső és belső ellenségekkel. Börtönben ül, számüzik, vagy emigrál, de mindig rajta tartja a kezét, — hogy szükséges időpontban a fegyveres felkelés felé vezesse — a mind hatalmasabb pártot, amely 1912-től, az Oroszországi Szocialista Munkáspárt név mellé felveszi a »bolsevik« elnevezést.

Az ember számára egyenesen érthetetlen, amikor hallja, sürű börtöneiből, szám

(Folytatás a 2. oldalon.)

A Sárga Könyv súlyos adatai

Mindszenty elfeketézett és uzsorakamatra kikölcsönzött dollárjairól

Mindszenty legitimista szervezkedéséhez, kémkedési központjának kiépítéséhez jelentékeny pénzösszegekre volt szüksége. A Sárga Könyv irásbeli dokumentumai arra is fényt derítenek, honnan szerezte szervezkedésének anyagi alapját.

1945 óta Mindszenty minden külföldi útjáról jelentős dollár összeget hozott magának,

melyet a fennálló rendelkezések értelmében be kellett volna jelentenie. Bíborossá való kinevezése alkalmából Rómában tízezer dollárt vett át *Montini* vatikáni államtitkártól. Ugyancsak magához vett ekkor ötezer dollárt abból az összegből, amelyet az *amerikai magyarok* gyüjtöttek a háború sujtotta óhazának. Ebből a tizenötezer dollárból csupán egy nyolcszázdolláros tételt jelentett be a Nemzeti Banknak.

Mindszenty 1946-ban ismét Rómában járt, tizenkilencezer dollárral tért vissza, amelyből ötezer dollárt az amerikai magyarok gyüjtöttek össze, a többinek nagyrészét *Spellmann* bíborostól kapta.

Hétezer dollárért két gépkocsit vásárolt magának,

egyet pedig a vatikáni rádió igazgatójának ajándékozott, aki Mindszenty politikai elgondolásainak adott hangot a vatikáni rádióban. Az összegből négyezer dollárt jelentett be a Nemzeti Banknál, négyezret elhelyezett az erseki pénztárban, kétezer dollárt megtartott magának és kétezret adott Mihalovits Zsigmondnak.

Amerikai utazása alkalmából

harmincezer dollárt gyüjtött össze,

Erről az összegről azt állítja, hogy az ottani magyaroktól származik, mivel azonban gyüjtés nem folyt, feltehető, hogy bizonyos célzattal, politikai csoporttól kapta.

A harmincezerből tizenötezret csekkben hozott haza, s annak értékesítése nehézségekbe ütközött. Érintkezésbe került *Wydler* Tivadarral, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár igazgatójával s ő négyezer dollárt vett át Mindszentytől. Ezt

Esterházy Pálnak adta el harmincöt-negyven forintos zugárfolyamon.

Esterházy vette át a csekkeket is. A dollárvásárlást sajátkezü vallomásában igy magyarázza:

»Elképzelhetetlen, hogy Magyarországon akadt volna olyan üzletember, aki e csekkekért és bankjegyekért olyan árat fizetett volna, mint én. Az említett dollárvásárlást azért eszközöltem, mert ezzel Mindszenty József esztergomi érseket, a magyar legitimista mozgalom elismert vezetőjét kívántam anyagilag támogatni. Érdekemben állt igy cselekedni, mert a Habsburg-dinasztia Magyarországon történő trónraültetésétől én komoly anyagi előnyöket, elsősorban a földreform céljaira igénybevett jelentős birtokaimnak visszaadását reméltem.«

Esterházy dollárvásárlásait ez a megokolás valóban valószerűvé teszi, mert hiszen a herceg Magyarország egykori legnagyobb földesura volt, akinek

földbirtoka 210.000 holdat tett ki.

Esterházy a csekkeket kicsempészte Magyarországról és igy titokban maradt az, hogy a csekkek forgalombahozója Mindszenty, ami Magyarországon »kinos feltünést keltett volna«, mert a csekkeken mindenütt a hercegprimás aláírása szerepelt.

Mindszenty egy ötezer dolláros csekket Rómában Péterffy Gedeon segitségével feketézett el.

Dollárezrek a Péter-fillérekből

A templomi gyüjtésekből származó úgynevezett »Péter-fillérek« (az egyes országok egyházaitól a Vatikánnak juttatott anyagi támogatás) szintén Mindszenty politikáját szolgálták. A »fillérek« sokszázezer forintra rúgtak, kárpótlásul ötezer dolláros csekket — amelyeket itthon nem tudott felhasználni — juttatott a Vatikánhoz.

Háromezer dollárt juttatott Mindszenty azoknak a »missziós papoknak«, akiket politikai célzattal a környező népi demokráciákba küldött ki.

A *Landshutba* és *Münchenbe* szökött

fasiszta és nyilas magyar papok részére

Mindszenty kétezer dollárt adományozott. őket azzal bizta meg, hogy a magyar demokrácia ellen agitációs tevékenységet fejtsenek ki.

Mindszenty Mihalovits Zsigmondnak 28.000 dollárt adott át abból az összegből, amelyet az Esztergomban megfordult amerikai személyiségektől kapott. Ez — vallomása szerint — legalább hatvanezer dollára rúgott.

104 százalékos uzsorakamat

Mihalovits valutaüzelmeit *Földes* Károly kereskedő bonyolította le, a Mindszentytől kapott huszonnyolcezer dolláron kívül még legalább húszezer dollárral és tizenötezer svájci frankkal károsította meg a magyar nemzetgazdaságot. Mihalovits ugyanis az amerikai magyarságtól felajánlott és az Actio Catholicához juttatott dollársegélyeket zugárfolyamon értékesítette *Práger* Sándor és *Földes* Károly segitségével. Mihalovits utóda, *Váradi* János szerzetes

heti 2%-os kosztkamatra helyezte ki a rendelkezésére álló forintmennyiséget.

A rendőri nyomozás adatai azt bizonyítják, hogy Mindszenty József, Mihalovits Zsigmond és Váradi János százhúszezer dollár körüli összeggel károsították meg a magyar államot.

Mindszenty ezt a feketézést, kosztkamatot össze tudta egyeztetni papi hivatásával. Információs működésének judás-díjaként négymillió forintot sem szégyelt beinkasszálni.

...A magyar demokráciától azonban nem fogadta el a miniszterelnöki fizetés háromszorosában megállapított javadalmazását.

Mert, hogy ő pap, őt az ilyen világi hivságok nem érdeklik...

Munkácsyt hamisítottak és exportálták

Lelepleződtek a festőművészt és ügynökét

Az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen a rendőrségen, akik hamisitott képekkel árasztották el a magyar piacot. Kiderült, hogy a képek hamisítója *Havas* Jenő 50 éves képügynök és *Fekete* Andor 60 éves festőművész. Havas félévvel ezelőtt megbizta Feketét, hogy *másolja le Fényes Adolfnak »Két cigány«-át.* A másolás, amelyért Havas a festőművésznek 120 forintot fizetett, olyan kitünően sikerült, hogy a képügynök elhatározta: eredetiként adja el a másolatot. Feketével a hitelesség kedvéért ráfestette Fényes aláírását is.

Havas aztán a Szépművészeti Múzeum nevében telefonon körbélyegzőt és hivatalos felirattal ellátott levélpapirt rendelt. Ezeknek birtokában »hivatalosan igazolta« a kép eredetiségét s egy külföldi állampolgárnak többezer forintért adta el a hamisitványt. A jólsikerült üzleten felbuzdulva újabb megbizásokat adott Feketének, aki néhány hét alatt lemásolta részére Paál László »Erdőrészletét«, Munkácsy »Székre támaszkodó nő«-jét és még több híres magyar mester külföldön is ismert képét.

Fekete mindegyik másolatra odahamisította a mesterek aláírását, a képek hátlapját pedig *Havas »hivatalos«* igazolásokkal látta el. Beismerő valolmásuk után *Havast* és *Feketét* őrizetbe vették, de eljárás indult *Zsoldos* Kálmán volt földbirtokos ellen is, mert kiderült róla, hogy több hamisítványt vásárolt kifejezetten azzal a céllal, hogy ezeket külföldön hozza majd mint eredetieket forgalomba.

(A vezércikk folytatása)

üzetése helyeiről hogyan levelezett, irányított, szervezett, agitált. Az őröket becsapó cselei közé tartozott, — mint olvassuk, — hogy leveleit tejjel írta, könyvek sorai közé. »Tintatartókat« csinált, kenyérből, miket a veszély pillanataiban lenyelt. »— Ma hat tintatartót ettem meg« — írja egy alkalommal. Utazásaiban duplafenekű táskában rejtette el az ellenőrzők elől kedvenc könyveit.

Élete lélegzetállító, hihetetlen, pihenés nélküli tevékenység. A legveszélyesebb időkben is bírta derűvel, bizalommal.

Méreteiben szinte félelmet keltő, mint maga a végeérhetetlen, áthatolhatatlan orosz birodalom. Pedig szeretőszívű ember volt, a költők barátja; gondoljunk Gorkijra, ma Majakovszkijra. A szellem embere volt; szinte csodálatos kimondani. Képzeljünk el egy Jézust, aki a benne lakozó szeretetéhez hasonló energiával meg is tudná tanait valósítani: milyen organikus egység, helyzetének változó taktikája mellett milyen céltudatos előretörés szenvedéseken, kudarcokon, a három forradalmon keresztül, 1917 október sikerültéig. Ha végignézzük nagy útját, nem tudjuk, melyikben volt nagyobb; abban-e, ahogy végrehajtotta a szocialista forradalmat, avagy abban, ahogy a nagy válságok, polgárháborúk szakaszában meg tudta védni annak vívmányait?

Mekkora próbaköve volt emberi nagyságának, egyben az egész új Oroszországnak az intervencionista háború. Amikor a minden oldalról betörő idegen zsoldos hadseregek elvágták legfőbb élelmiszer-, nyersanyag- és fűtőanyagszállító területeitől. Amikor éhség, hideg és leállított ipar, megfelelő hadsereg, ellátás és felszerelés hiánya halálosan fenyegették a szocialista Oroszországot. — »Azt határoztuk, hogy tavaszig egymillió főből álló hadseregünk lesz. Most azonban hárommilliós hadseregre van szükségünk. Lesz is ilyen hadseregünk.« Mondja ekkor Lenin, a soha meg nem rendülő. A menetelőben született vörös hadsereg két év alatt megsemmisíti a betört zsoldoshadseregeket. 1922 decemberében Sztálin javaslatára megalapították a Szocialista Szovjet Köztársaságok Szövetségét. S ennek az évnek végén beszélt utoljára Lenin a nyilvánosság előtt.

1924 január 21-én hóviharos, hideg éjszaka volt. A végtelen orosz síkokon orkán söpört keresztül; mintha az elemek jajongtak volna a csapáson, ami érte az országot. Azon az éjszakán, ég és föld rázkódása között halt meg, 54 éves korában, minden idők legnagyobb teoretikusa és népvezére, Vladimir Iljics Lenin. Sírjánál nagy utóda és barátja, Sztálin megrendítő esküben fogadott hűséget Lenin tanaihoz.

Nagy emberek halála csak formai változás. Művüket a történelem parancsolta létre, amely szándéka végrehajtójaként legegészebb embereit bízza meg ellenállhatatlan erejű kényszerrel és hívással. Ami szükségszerűséggel alkotódik, nem változtatható meg, mű az, mely úgy került ki, az »istenek kezéből«. A világ egyhatodán megvalósult a szocialista állam. A havi hétrubelbéres szipolyozók, parasztkorbácsolók, millióholdasok kezéből kiragadta a birtoklást a nép. Lenin pártja, az Oroszországi Kommunista Párt, mit oly nagy erővel és szeretettel kovácsolt össze és melyre életét alapította, mérhetetlen lendülettel emelte ki a cári elmaradottságból az országot. Az egykor sötét falvakban villany világít, mozik, iskolák, épületek, a roppant birodalomban, a nemzetiségek szellemi elnyomásának hajdani földjén többszáz nép írja saját nyelvén könyveit, építi iparát, népi gyökereket idéző kultúráját.

Lenin hatása beláthatatlan, megmérhetetlen. Nyugodtan mondhatjuk: világkorszakot alkotó. Az óriási erő, amellyel e vasember darabjaira zuzta és újjászerkesztette hatalmas birodalmát, fejünk fölött áramlik tova; idegekben zug tovább, agyakban forrong, népekben feszít, lázít, feltartóztathatatlanul ragad előre.

Lenin megvalósította a föld első szocialista államát: és evvel a hatalmas erőbázissal elindította a szocialista forradalmak átalakulások gigantikus, beláthatatlan korszakát, egy sokezeréves világrend teljes átalakulásának folyamatát. Nyugodtan mondhatjuk: fellépésével új időszámítás kezdődik.

Elfelejtett értékeket talált az ellenőrzés több fővárosi üzemben

A főváros számvevőségeinek ellenőrzési csoportjai az utóbbi időben negyvenöt városi üzemben tartottak revülővizsgálatot. Nemcsak a pénztárt és a könyveket vizsgálták meg, hanem az üzemek egész gazdálkodását is. Egyes üzemek leltáraiban elfelejtett nagy értékekre bukkantak, így találtak egy drága röntgen-gépet, továbbá nagymennyiségű irodafelszerelést. A vizsgálatokat folyatják.

Ezt hallottuk

DR. VIKOL JÁNOS államtitkár felesége néhány nappal ezelőtt a második egészséges fiúgyermekének adott életet.

●

TAMÁS BENŐ, az ismert színművész, szombat délben veszi át a köztársasági elnöktől kitüntetését, sikeres filmszereplésének elismeréséül.

●

TARZANT eddig tíz színész alakította, 25 filmben. Tizenöt esztendeig Jonny Weismüller főszereplésével forgatták a Tarzan filmeket, de egykor világhírű úszó most már abba a korba érkezett, amikor le kell mondania e szerepéről. Az új Tarzannak Rex Barker a neve, 1.85 méter magas és 100 kiló. Egyetemet végzett.

●

AZ OPERAHÁZ tagjai: Balázsfalvi Margit, Dósa Mária, Szabó Miklós és Lilassy György lépnek fel a 900 éves fennállását ünneplő belvárosi főplébániatemplom egyházzenei hangversenyén. Beethoven Missa Sollemnis-ét adják elő.

●

A RENDŐRKLUB, a demokratikus rendőrség egyik legnépszerűbb intézménye, ma ünnepli fennállásának féléves évfordulóját. Róna Ottó főhadnagy, a klub vezetője méltatta az intézmény kulturális jelentőségét.

●

FERENCSIK JÁNOS hosszú idő után holnap újra vezényli kedvelt operáját, a Walkürt. Az előadást a szokástól eltérően 7 órakor kezdik és így az előreláthatóan 4½2 óráig tart. — Az Operában éjjelnappal próbálják a Hoffmann meséit. Klemperer a színpadra tette át székhelyét és a próbákon a súgólyuk mellett ül. Ezalatt Varga Pál vezényel, aki egyébként a harmadik előadás után végleg átveszi a vezénylést.

●

A BALATON partján nyárra szétszedhető faházakból gyermekvárost épít Szentes város.

●

A KÖZLEKEDÉSI SZAKSZERVEZET énekkari hangversenyt adott, amelyen az egyes HÉV-szervezetek énekkarai és a Beszkárt Harmónia nevű kvalitásos zenekara működtek közre. A hangverseny során Páka Jolán, az Operaház koloratúrszoprán énekesnője nagy sikerrel énekelte az Adam—Mozart variációkat. Varga Pál, az Operaház karmestere vezényelt.

●

AZ AMERIKAI lapokban hatalmas hirdetések jelennek meg, amelyek felhívják a nőket, hogy vásároljanak zsebszirénát. A sziréna zsebben és retikülben egyaránt elhelyezhető és kitűnő védelmet nyujt az utóbbi időben elszaporodott aszfaltbetyárok ellen. A zsebsziréna vészes hangjára a támadó elmenekül...

●

TATRAI VILMOS vonósnégyese, a Bartók-verseny győztese tegnap tíznapos vendégszereplésre Bécsbe utazott. Vendégszereplésük során három hangversenyt adnak, egyet előreláthatóan a rádióban. Modern magyar zeneszerzők műveit is bemutatják.

●

AZ ÖSZ LAZARE LÉVY, a Bartók-verseny zsűrijének doyenje levelet írt Kun Imre hangversenyrendezőnek. Azt írja, hogy a zsűriskedés után szeretne a magyar közönség előtt mint zongoraművész is szerepelni. Szó van arról, hogy a hetvenen jóval felüli művész tavasszal Budapestre jön.

●

A TIZENÖT ÉVES László Ervin még ebben a hónapban önálló koncertet ad a newyorki Carnegie-hallban. Ezenkivül leszerződött a mineapolisi zenekarhoz is, amelynek zenekari bérletében a következő három partner mellett szerepel: Jascha Heifetz, Eddy Nelson, Rise Stevens. A törpidnadrágos Ervin legutóbb a görög Mitropoulos vezényletével nagy sikerrel szólaltatta meg Liszt Es-dur versenyét.

A rendőrség figyelmeztetése a háztulajdonosokhoz

Az olvadás következtében a főváros utcáit elárasztotta a hólé. A tetőkről csurgó víz nemcsak a járókelők ruházatát veszélyezteti, hanem a falakba szivárogva a meglazult vakolat lehullását idézi elő.

A rendőrség ezúton is újból felhívja a háztulajdonosok figyelmét, hogy kötelességük a megrongálódott házak homlokzatát rendbehozni. Azokat, akik nem javítják meg a veszélyessé vált vakolatot és nem hozatják rendbe az ereszcsatornákat, szigorúan megbüntetik.

Tanukihallgatások az érdi visszaélések bünügyében

A munkásbíróság Fazekas-tanácsa ma tovább tárgyalja az érdi főjegyző, Bongár Béla és társai bünügyét, akik közellátási visszaélések miatt kerültek a munkásbíróság elé.

A vádlottak kihallgatása után nagyszámú tanut hallgatnak ki. A tárgyalás tart.

A hálókocsi kalauz kidobta az ablakon az ékszercsomagot

A svájci határon elfogtak két budapesti asszonyt, Bauer Annát és Szende Máriát. Szabályos útlevéllel, de vízum nélkül akartak Svájcba kerülni. Kihallgatásuk alkalmával elmondták azt, hogy az osztrák hatóságok csempészés miatt üldözik őket.

November 16-án utaztak az Alberg-expresszen Budapestről Bécsbe.

Többszázezer forintot érő ékszereiket

két kis csomagban átadták Czernik Béla hálókocsikalauznak, hogy csempéssze át a határon. Amikor Bécsbe érkeztek a kalauz kijelentette, hogy a szigorú ellenőrzéstől megijedt és

a rábízott két csomagot kidobta a robogó vonatból.

Bauer Anna nem hitte el ezt és feljelentést tett a bécsi rendőrségen. Az osztrák hatóság mindhármuk ellen megindította az eljárást. A vizsgálat kiderítette, hogy november végén Hegyeshalom közelében találtak egy ékszercsomagot, amely valószínűleg a két nő tulajdona, de a másik csomagnak nyoma veszett. Miután a nők Bécsből eltűntek, a kalauz ellen megszüntették az eljárást.

A „csodaórás" iparművész megszökött 14 órával

Gallovich Miklós iparművész néhány héttel ezelőtt ápolásra jelentkezett az egyik gyógyintézetben. Két nap után kijelentette, hogy órajavításhoz is ért. Egymásután vette át az orvosok és az ápolók óráit »javításra«.

Aztán hallgatott, majd az órákkal együtt hirtelen távozott. A károsultak először várták vissza, Gallovich viszont ezt a türelmi időt arra használta fel, hogy megjelent az intézet főorvosának lakásán, azt mondta, hogy a főorvos küldte: javítsa meg aranyóráját. A főorvos felesége, aki már hallott Gallovich órajavító tehetségéről, gyanutlanul átadta férje nagyértékű Schaffhausen-aranyóráját.

Gallovich ellen a főorvos tett feljelentést, erre a többi károsultak is jelentkeztek. Kiderült, hogy a szélhámos iparművész 14 órával megszökött. Körözést adtak ki ellene.

Olcsóbb a mák

Az idei kitűnő máktermés következtében a mák ára már az őszi hónapokban 8.60 forintra csökkent, körülbelül a felére az egy évvel ezelőtti árnak. Karácsony után már 8 forintért korlátlan mennyiségben állt rendelkezésre mák, ma pedig 7.60 forint az ára. Minden remény megvan arra, hogy a mák ára tovább fog csökkenni.

A tervszerű mezőgazdasági termelés feltételeinek száz- és százezer kisparaszti gazdaságban való megteremtése a hároméves terv utolsó évének lesz a feladata. Nagy szerep vár ebben a vonatkozásban az állami birtokokra, amelyeknek a jelenlegi területe ugyan mindössze 129.000 kat. hold, de nemzeti vállalatokká való átalakításuk és modern nagyüzemi termelésre való átállításuk lehetővé fogja tenni, hogy élenjáró szerepük legyen a hároméves terv mezőgazdasági részének végrehajtásában. Ezek az állami birtokok látják majd el a mezőgazdaságot minőségi vetőmaggal, tenyészállatokkal, új termeléstechnikai eljárásokat dolgoznak ki és új termelési munkamódszereket vezetnek be. Az állami birtokok 1949 első negyedévi beruházásaira a tervhivatal 16,750.000 forintot irányzott elő.

Csehszlovákiában a takarékbetétek kamatlábát egyöntetűen 2%-ban állapították meg. A folyószámlakövetelés 0.5—1%.

A csoda

Irta Kálmán Jenő

A néhai Lukács István kollégáról szóló multkori kis történetemnek szakmai körökben olyan visszhangja volt, hogy sietve el kell mondanom egy másik nevezetes esetét, amely az egyik napilap szerkesztőségében zajlott le.

Lukács Pista egy nagyobb riportra költségelőlegül száz pengőt vett fel a főszerkesztőtől. A nagy riportból, sajnos, nem lett semmi, mert ugyanaznap este Lukács a bohémek kávéházában összemérte kártyáit egy ismerős úriemberével és reggelre egy árva fillér sem maradt a zsebében. Jóakarói természetesen rögtön »beköpték« a dolgot a főszerkesztőnek, aki délután szemhunyorítás nélkül hallgatta végig a megtévedt bárányka meséjét a riport meghiusulásának különféle okairól.

— No és mi van a száz pengővel? — kérdezte végül jeges gúnnyal.

A kövér Lukács Pista körüljártatta szemét a vigyorgó kollégákon, aztán így szólt:

— Mielőtt főszerkesztő úrnak felelnék erre a kérdésre, engedje meg, hogy elmondjam Szent Erzsébet legendáját. A szentéletű magyar királylány tudvalevőleg Lajos thüringiai őrgróf felesége lett és arról volt nevezetes, hogy zord férjének többszöri tilalma ellenére is gondoskodott a szegényekről. Egy ízben, amikor éppen kenyeret vitt kötényében gyámoltjainak, elébe toppant a bosszus férj és így szólt:

— Mi van a kötődben, Erzsébet?

— Rózsákat viszek a szent szüz oltárára — dadogta a királylány és a kegyes hazugságtól lángbaborult az arca.

— Mutasd! — kiáltotta Lajos és íme megtörtént, amit azóta az egész kereszténv világ népei mind tudnak: Erzsébet kötője telisded teli volt vérpiros rózsákkal...

Itt a riporter mesterséges szünetet tartott, majd előkeresvén belső zsebéből a pénzes tárcáját, így folytatta:

— Hát tessék idefigyelni, főszerkesztő úr! Ha történnek még egyáltalán csodák az életben, akkor ebben a tárcában benne van a főszerkesztő úr által tegnap költségelőlegül folyósított százpengős is!

Színpadias mozdulattal kinyitotta a tárcát, majd minden oldal felé felmutatta és sóhajtva így szólt:

— Sajnos, uraim, csodák ma nincsenek többé!

A behavazott járdán kalap nélkül, kezében fehér bottal, csüggedten, szomorúan áll a szélmáló hóban egy ember. Olyan csüggedten, mintha lelkiismeretlenül kitették volna a mindenség szélére. Pedig nincs egyedül. Mellette egy kis szőnyegen apró kutya sürög-forog. A férfi — a helyzetkép szerint — koldus és a kutya együvé tartoznak. A koldus nem koldul. Vékony cipőjében fázósan mozog. Helyette a kiskutya, szájában vak gazdája kalapjával, gyüjtögeti a rézfilléreket.

Örök mulva hazafelé szedelőznek. A koldus felszedi kis szőnyegét, kiüriti és felteszi kalapját, meggémberedett lábát kiemeli a hóból és megindul pórázon tartott kutyájával. A kutya elől, a koldus egy lépéssel hátrább. Az első utcasaroknál a kutya megáll. Gazdája is. Egy jólélek nyomban bekarol:

— Jöjjön, átkísérem.

— Köszönöm, nem kell, — felelte a koldus — ez a kiskutya vigyáz rám és baj nélkül átvezet.

A kutya megindul. Vak gazdája utána. Gépkocsi jön. A kutyus megáll. A kocsi kissé elkanyarodva folytatja útját. A kutya újra elindul és sérfetlenül átvezeti vak gazdáját a túlsó sarokra.

Magyar Károly

Özv. Oprán Györgyné sz. Novaviczka Mária felesége, György fia fájdalomtól összetörten tudatjuk, hogy

Oprán György

kelmefestő mester

életének 63-ik évében rövid szenvedés után elhunyt. Utolsó útjára e hó 22-én, szombaton d. u. 3 órakor kísérjük a kerepesúti temető halottasházából.

Béke poraira.

FEKETE ANDRÁS Nógrád Megyei Hírlap 1994. X. 13

Nem ecsettel, hanem spaklival fest – A tudatalattira szeretne hatni

Fekete András nagyon sokoldalú ember. Nemtiben jól ismerik őt a lakosok: mestersége szerint cukrász, pék és hegesztő. Szabad idejében fafaragással, gesztusrajzok készítésével és festészettel foglalkozik.

Festményei nagyon egyediek. Olyannyira azok, hogy műveit nehéz lenne bármelyik stílusirányzatba is besorolni.

– Gyerekkoromban nem kaptam jó jegyeket rajzból, mert én máshogy láttam a a világot, mint a rajztanárom. Lassan már húsz éve festek. Egyik barátom adta az ötletet, hogy fogjak hozzá én is képeket készíteni. Eleinte nonfiguratív, elvont alkotások jöttek ki a kezeim alól.

Fekete Andrásnak az országban már sok helyen volt kiállítása. Több díjjal is büszkélkedhet. Legutóbb egyik festményét 50 ezer forintra értékelte a zsűri.

Képein találhatók amőbaalakzatok, amőbacsaládok; festett rockénekesnőt, önarcképet, temetőt, aktot, prizmaformákat és kubisztikus alakzatokat.

Érdekes, hogy nem ecsettel dolgozik, hanem spaklival húzza el a színeket, ettől válik teljesen sajátossá, egyedivé képeinek az álomszerű világa.

– Az emberek tudatalattijára akarok hatni. A színhatásokkal azt szeretném elérni, hogy gondolkodjanak el a látottakon.

Fekete soha nem másolt, s modellek alapján sem szeret dolgozni. Csak a saját elképezeléseit valósítja meg a vásznon. Zenei illusztrációkat is készített. Bartók Harmadik zongoraversenyének zenéjére festett képeket, melyet Debrecenbe vitt el egy hegedűművész.

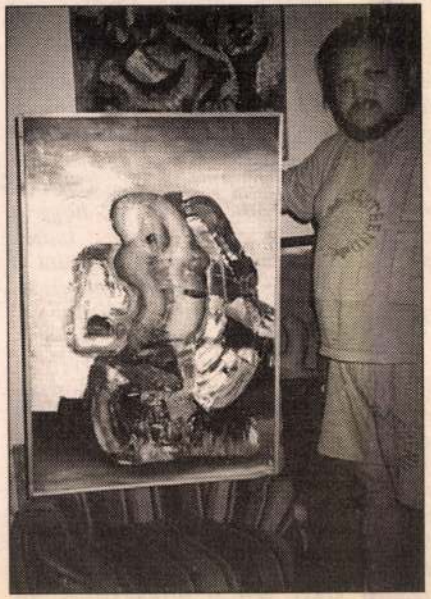

Az 50 ezer forintos festménnyel

– Szeretem hirtelen odatenni a festéket. Spaklival találtam ki ezeket a technikákat, mert szerintem ecsettel már-már nem lehet újat, egyedit alkotni.

Fekete úr elárulta: hegeszteni is azért tanult meg, hogy vasból szobrokat készíthessen. A bal keze is ugyanolyan ügyes, ugyanúgy dolgozik vele, akár a jobbal.

A kiállításokon úgy látta, hogy tetszettek a művei, de előfordult olyan is, hogy fordítva rakták föl a képeit.

Emlékezetes történeteket mesél:

– Egyik képemen nő fenekéből fejet csináltam. Szerintem csodálatos dolog, ha az ember ráteszi egy nőnek a fenekére a fejet. Az a világegyetem kellős közepe. Budapesten, a kiállításon megkérdezték: „Mi ez, seggfej?" A festményt rögtön megvették...

Női akt

– Másik alkalommal, valamelyik alkotótáborban női aktot készítettem. Valaki így érdeklődött a képem felől: miyen madár, amit festettem, papagáj-e? Az! – válaszoltam. – Csak nem bír fölrepülni.

– Volt egy alkotásom, – anya gyermekével, amint éppen szoptatja a csöppséget. A kiállításon a párt is képviseltette magát, és a párttitkár azt mondta: „Ejnye! A nő egyik melle nagyobb!" Pedig az a gyereknek a feje volt...

Cserhalmi Adél

SZÁNTÓ PÉTER SOROZATA: HASUNK TÖRTÉNETE (1.)

Jobb kézzel a bal fület

Közhely, hogy az embert a munka tette emberré. No igen, de miért dolgozott? Azért, hogy egyen.

Időszámításunk előtt, valahol a tíz- és a négymilliomodik év között hűvösebb lett a Föld klímája. A trópusi éghajlat mérsékeltté vált, a dzsungelek kipusztultak, a növényzet már csak az év egy részében nőtt. Őseink eddig egész évben a fákon tanyáztak, hiszen ott mindent megtaláltak maguknak. Most tehát, mert nem volt mindig gyümölcs és dió, le kellett jönniük a földre. A sztyeppéken azután nemcsak gyökereket és magokat találtak, hanem gyíkot, kis rágcsálókat, sőt, különösen ínyenc napokon, még teknősbékát is.

Idővel a fáról le-lemászó majomember megtanult alkalmazkodni. Már képes volt nagyobb állatokat is elejteni, ha követ vágott hozzájuk. Utóbb fölfedezte a kihegyezett botban a lándzsát. Ezek használatához azonban három, majd két lábra kellett állnia. A folyamatban okosabb lett, agytérfogata megnőtt. A másfajta táplálkozástól fogazata megváltozott, így szája alkalmas lett a tagolt beszédre. Időszámításunk előtt kétmillió évvel Földünkön megjelentek az első emberszabásúak, akik már inkább voltak emberek, mint majmok.

Az étkezés forradalmának első vívmánya a tűz használata volt. Valószínűleg nem szándékos vívmány volt. Bár senki nem volt ott, hogy beszámoljon róla, ám így kellett történnie: egy darab húst véletlenül a tűzbe ejtettek, s rájöttek: illata, íze égetten sokkal jobb.

A főzési módszerek közül tehát a sütés volt a legelső. Még kunsztokat is kitaláltak: trópusi vidékeken nagy levelekbe csomagolták a húst, vagy pedig kivájt bambusztörzsekbe zárták. Hogy az éhség a legnagyobb úr, mi sem bizonyítja jobban, minthogy a grillezést is fölfedezte ősünk. Ha hazafelé menet megéhezett, egy-egy húsdarabot lándzsára szúrva sütött meg.

Azt gondolnánk, hogy a főzés föltalálása már egészen egyszerű volt. Szó sincs róla. Őseink eleinte – képletesen szólva – a bal kezükkel akarták megvakarni a jobb fülüket. A régészek a táborhelyek környékén óriási kövekkel bélelt gödröket találtak. Az ősemberek, eleink úgy intézték a főzést, hogy e gödröket telehordták vízzel, belerakták a főznivalót, majd szabad tűzön átforrósított köveket dobáltak a gödörbe, napokig, míg a víz fel nem forrt, és megfőzték az ételt.

Már az ősember fölfedezte az ételek tartósításának kétféle módját: a szárítást és a fagyasztást. Kialakult a kezdeti munkamegosztás is. Tudósok határozott véleménye, hogy a férfiak pontosabban tudják fölmérni a távolságot, mint a nők. Ez genetikai adottság. Ezért volt az, hogy a férfiak vadásztak, halásztak. A nőkre maradt az új nemzedék nevelése, illetve a füvek, növények gyűjtögetése. Föltehetőleg ők kezdték az első állatszelídítést is. A jégkorszak elmúltával a rénszarvas épp olyan háziasíthatatlannak bizonyult, mint az antilop vagy a gazella, de legalább az ősasszony hasznos leckéket vett a próbálkozás során. *(Csütörtökön folytatjuk)*

Bevásárlási tanácsok

Az élelmiszer-vásárlás hatással van családunk egészségére. Lehetőleg vegyünk sok friss zöldséget és salátát, friss gyümölcsöt, magas rosttartalmú, magvas kenyeret, rostos tésztákat, babot és lencsét.

– Egy hétre előre tervezzük meg a főétkezéseket, és egyszerre vegyünk meg minden hozzávalót, hogy ne kelljen naponta vásárolni.

– Mindig legyen otthon bizonyos alapkészlet néhány élelmiszerből. Ilyen alapélelmiszerek: rizs, bab, tészták, konzervhús, hal, fűszerek, cukor, liszt, sűrített paradicsom, majonéz. Ezekkel bármikor készíthetünk ebédet vagy vacsorát.

– Készítsünk egy listát azokról az élelmiszerekről, amelyekre a héten szükségünk lesz. A tételek és a felkeresendő üzletek sorrendje egyezzen meg. Ez jelentősen megkönnyíti a bevásárlást.

– Tegyünk egy jegyzettömböt a hűtőszekrény vagy az éléskamra közelébe, és kérjük meg a családtagokat, hogy írják fel, ha valami elfogyott.

– Ne vásároljunk olyan élelmiszert, amire rátapad a műanyag fólia. A fóliában található vegyi anyagok belekerülhetnek az élelmiszerbe, különösen a húsba és a sajtba.

– Ne vegyünk műanyag fóliába csomagolt gyümölcsöt és zöldséget, mert azok levegő nélkül foltosak lesznek, és romlik a minőségük.

– Vásároljunk természetes anyagokkal, vegyszerek nélkül termesztett zöldséget. Drágább, és lehet, hogy kevésbé gusztusos, de különösen egészséges.

– A fehér tojásnak ugyanannyi a fehérjetartalma, mint a barnának, mégis a fehérek rendszerint olcsóbbak.

FEKETE András: Jalta, Krím-félsziget , Yalta, Crimean peninsula, 2001
50x40 cm, fekete-fehér fotó , black and white photo

Kiadta a Magyar Fotográfusok Háza, 1065 Budapest Nagymező utca 20. Published by Hungarian House of Photography in Mai Manó House

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 SEP 16

ÉLET ÉS IRODALOM

Fekete András

1021.

Fekete András: Álom

híreink

STUDIA LITTERARIA

A Kossuth Lajos Tudományegyetem Irodalomtörténeti Intézetének évkönyvét az immár húsz esztendeje Debrecenben előadó irodalomtudósnak, *Barta Jánosnak* ajánlották a szerkesztők. Barta János irodalomkutatói munkásságát *Németh G. Béla* és *Nagy Miklós* elemzi: irodalomelméleti munkásságát az *Élmény és forma* tanulmányai alapján, irodalomtörténészi munkáját a XIX. századi magyar írókról, *Jókairól, Keményről, Vajdáról, Mikszáthról* írottak alapján. Az évkönyv — a Studia Litteraria — legfrissebb kötetében ezen kívül is találhat szellemi izgalmat az érdeklődő: *Bán Imre* Dante Poklának Ulyxes-epizódján mutatja ki, hogy az uralkodó felfogással ellentétben Ulyxes nem annyira Dante reneszánsz kutatóvágyának képviselője, mint inkább a hit és a tudás malomkövei között őrlődő költő önarcképe. *Julow Viktor* statisztikus vizsgálatokkal alátámasztott kutatásait közli a Balassi-strófa kettős: magyaros és jambikus ritmusáról; elemzésének tanulsága, hogy a jambikus ritmus a strófaszerkezet idegen — germán vagy francia — eredetét bizonyítja. A változatos és a legkülönbözőbb korszakok irodalmi problémáit feldolgozó tanulmányok közül is figyelmet érdemel *Görömbei András* elemzése, amely *Az ősmagyarság képe felvilágosodás- és reformkori tör-*

évadot, majd pedig *O'Casey Ege és csillagok* című művét, *Euripidész Bacchánsnőkjét* és *Williams A vágy villamosa* című darabját mutatja be. A Forumban *Beckett-fesztivált* rendeznek, amelynek keretében itt tartják az új Beckett-mű, a *Not I* világpremierjét. A Yale-i repertoár színház *William Styron*, majd pedig *Isaac Bashevis Singer* első színházi alkotását tűzi műsorára. A tavalyi párizsi premier után itt viszik színre *Ionesco Macbett*-jét. Washingtonban két mai angol szerző, *Whitehead* és *Home* darabjának amerikai premierjét tartják meg, de gondolnak *Max Frisch* egyik művének felújítására is. A clevelandi színház *Christopher Fry* új darabját mutatja be. A tervek szerint az angol Anthony Burgess — aki a Clockwork Orange című film alapjául szolgáló regény szerzője — a Cyrano-adaptáción kívül még egy átdolgozással szerepel az amerikai színpadon: Minneapolisban az ő *Oidipusz*-változatát játssza majd a Guthrie színház.

WEÖRES UKRÁNUL

A Kijevben megjelenő *Vszeszvit* húsz oldalon közli Weöres Sándor verseit. A válogatást többek között a költő Ballada három falevélről, Munkanélküliek Az elnyomóhoz, Mai költőre Triptichon, Fekete elégia, A fogak tornáca, Magyar etűdök, József Attila utolsó fényképére és A két Kennedy mauzóleuma című verseit tartalmazza. A verse-

Fekete Antal Sándor

1916. ápr. kiáll. N. Halon

A kedvenc, olaff. 400.—

nem azonos valamelyik

Antal Sándorral?

Temesvár III. 58.

Fekete András

"Álom" c. müvét hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. szept. 16.
XVI. évf. 38. sz. 5. lap.

FEKETE András tipográfus

— Mai fotók régi német kamerákkal címmel Fekete István tipográfus, Orvos András festő és Fejér Zoltán fényképész munkáiból nyílt kiállítás a budapesti Goethe Intézetben. A Goethe Intézet további programjai sorából kiemelkedik az Erőforrás című nagyszabású képzőművészeti kiállítás, amelyet májusban a tárlatnak otthont adó Műcsarnokkal közösen rendeznek meg.

Magyar Nemzet 1990. április 20. 6.p.

58/72
JÁNOSY István: Kukorica istennő. [Versek.] Bp. 1970, Magvető. 140 p. 24 cm.

59/73/a
JANOUCH, Gustav: A nevető biró. Jaroslav Hasek életrajza. (Ford. Réz Ádám.) Bp. 1971, Gondolat. 301 p. 19 cm.

60/73
JANOVSZKIJ, Jurij [Ivanovics]: Romok között. [Elbeszélések.] (Ford. Sz. Brodszky Erzsébet.) Bp. 1952, Uj M. K. 95 p. 18 cm.
/Szovjet kisregények 35./

61/74
JARREL, Randall: Döntés életre-halálra. [Versek.] (Vál.,

Fekete Antal M.D.K.

Bp. XVI. ker. Szakorvosi rendelőintézet kerttervezője

Építész: Sarkadi Sándor

Magyar Építőművészet 1963/2.16.1.

MDK

Fekete Antal, [ ]

A Margitsiget gejlesztési tervének egyik készítője.

Aczél Kovách Tamás: Mikyen lesz a Sziget 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. febr. 27

Fekete Antal

[illegible]:

I/ványi/ L/ászló/: Autós camping, Bp, II. Hárshegyi ut. /Iványi László épitész, Fekete Antal kerttervező/. - Magyar Epitőművészet, 1966, 15. évf. 1.sz. 2o-23. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 248. l.

Fekete Antal, építész

Tervpályázat: Enes, Közösségi Ház, Építészek: Fekete Antal, Guczogi György, Posgay Eszter.

Helyszínrajz: 1. könyvtár, 2. nagyterem, 3. javasolt intézmény-terület, 4. vegyes forgalmi út, 5. a park javasolt bővítése. |repr.|

Északi homlokzat,
Metszet az előcsarnokon át Észak felé
-"- a nagytermen át -"- -"-
Déli homlokzat
|repr.|

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, 74-old.

Fekete Antal, építész

~~Gyula Szabadságtér és környéke rendezése, 1984-85. Tervpályázat~~
~~Hallgatók – mester munkacsoportok:~~

Fekete Antal és Gerlóczy György – Roth János.

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, 14. old.

Fekete Antal, építész

a MÉSZ Mesteriskolája VIII. ciklusának hallgatói:

Fekete Antal (1955 Kiskunhalas). BME Építészmérnöki kar, 1980.

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, 2-old.

MDK

Fekete Antal Sándor

A kedvenc, of.

N. Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 1o. 1.

mdk.

Anthony Fekete

magyar származású 8 éves kisdiák nyerte el Londonban az angol birodalmi gyermek-festménykiállításon „Canal Grande" c. képével az első díjat.

(nagy) Antoni Fekete első díja

Ország-Világ 1963. 26. sz. 14. l

Visszatért a védőszent

A háború óta egy raktárban pusztult a Nepomuki-szobor VELLEDITS ÉVA FELVÉTELE

Hajdan az Ördögárok partján őrködött az a régi Nepomuki Szent János-szobor, melynek másolatát ma adja át *Demszky Gábor* főpolgármester és *Ráday Mihály*, a Budapesti Városvédő Egyesület elnöke az első kerületi polgármesternek, *Nagy Gábor Tamásnak*. A második világháborúban megsérült kőszobrot a fővárosi és a budavári önkormányzat, valamint budapesti bankok és cégek anyagi támogatásával mintázták újra, s eredeti helyéhez közel, a Horváth-kertben állították fel.

Az eredeti művet 1837-ben, nagy felszakadások, és az Ördögárok áradásának évében emelték, hogy védje a Krisz- várost az ilyen jellegű elemi csapá- ól. A szobor a háború óta a Kiscelli Múzeum raktárában rejtőzött, de olyan leromlott állapotban, hogy nem lehetett saját anyagából felújítani. Egy 1910 körül készült fénykép alapján azonban pontosan tudták, milyenek lehettek a hiányzó részek. A hiteles szobrászati rekonstrukciót *Fekete Attila*, a Képzőművészeti Főiskola hallgatója végezte el. A barokk hagyományoknak megfelelően Nepomuki Szent János bő, redős karingben, hátán hermelinpalásttal, kezében feszülettel, feje fölött pedig csillagos glóriával látható. A lábánál guggoló angyalfigura szájához emeli kezét, jelezvén, hogy Nepomuki a gyónási titok megtartásának példaképe is.

Cs. L.

Az
kiegés

A vidéki tanulók utá tatási támogatás h kiegészítését kezden az oktatási és a bel ügynek szeretnék r Megyei Önkormán kező esetben javas járuljanak hozzá a költségeihez.

A főváros oktatás lyeinek jelentős rész rint 30 százalékát vid be. Budapest önkorm ezen diákok után csa normatív támogatást lamtól. Az intézmény hez még plusz fővár szükség, összességéb milliárd forintra. B elérni, hogy ezt a pé vakiegészítést megka dzséből.

Az 1998/99-es tan fővárosi önkormány tett középfokú oktat 72 776 tanuló jár. K légista, míg a közép kollégisták közül zalék), míg a köz 22 294 (32,67 száza en (az összes kollégi ka), illetve 17 986-an tartású középiskolai zaléka) állandó lakh megyeiek. Ezek a sz mazzák a kerületi fen kú oktatási intézmény lókat, ők mintegy to tehetők. A főváros k heli az országos beis kos diákok képzése i

A demográfiai és folyamatok pedig az fővárosban a közép gűek iránti igény ö fog csökkenni, így vidéki munkaerő to De az semmiképp megoldást, ha korl felveendő diákok hogy hosszú távon te város, hogy mely sz számot bővíteni, s m építeni, szükség vo munkaerő-prognózis

ZE FEL MAGYARORSZÁGOT!

ldi üdülési ajánlatok

RORSZÁG

tthon van

Helikon
Balaton-part
: 83/315-403
il.matav.hu
biusgroup.com/
ml
nzióval: 7500 Ft/fő/éj

u.18.
(83/ 314-097
matav.hu
€ 28 000 Ft/fő
z
á
rgalmi Rt.
is
rtinovics út 1/b
ó, Keszthely
0 Ft/éj
0 Ft/éj
Sopron-Balf
Ft/éj
Ft/éj
u
800 Ft/éj
0 Ft/éj
ek, Keszthely,
alakaros, Sopron-
ny, Nagyatád

rama Panzió
ván u. 158.
84/348-895
aházban:
y ☺

Hotel Lido
8314 Vonyarcvashegy, Arany J. u. 9.
Tel/fax: 83/349-513
7 éjszaka 2 ágyas szoba félpanzióval:
64 400 Ft
7 éjszaka 3 ágyas szoba félpanzióval:
79 400 Ft
7 éjszaka 4 ágyas szoba félpanzióval:
98 700 Ft
☺

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Hunguest Hotel Flóra
3300 Eger, Fürdő u. 5.
Tel.: 36/ 320-211 Fax: 36/320-815
E-mail: reserve@hotelflora.hunguest.hu
7 éjszaka félpanzióval, 2 ágyas szobában
31 500 Ft/fő-től

Hunguest Hotel Palota
3517 Lillafüred, Erzsébet stny. 1.
Tel.: 46/331-411 Fax: 37/374-039
4 éjszaka reggelivel, 2 ágyas szobában
29 400 Ft/fő

Panoráma Fitness-Wellness Hotel
3325 Noszvaj, Dobó u. 10/A.
Tel.:36/563-010, Fax: 36/563-012
e-mail: panhotel.noszvaj@mail.datanet.hu
Hétvégi ajánlat:
2 éjszaka 2 fő részére, félpanzióval:
36 200 Ft
Hétközi ajánlat (vasárnap délutántól-péntek délelőttig):
5 éjszaka 2 fő részére, félpanzióval:
88 000 Ft

Vidám Delfin Utazási Iroda ajánlatai
4400 Nyíregyháza, Csaló köz 25.
Tel/fax: 42/ 443-519
Kemping: 7 éjszaka félpanzióval:
6900 Ft/fő
Panzió: 7 éjszaka félpanzióval: 10 900 Ft/fő

Borostyán Panzió
3559 Répáshuta, Bányahegy
Tel/fax: 46/390-575
1 ágyas szoba reggelivel: 3700 Ft/éj
2 ágyas szoba reggelivel: 6000 Ft/éj
Diák és nyugdíjaskedvezmény

Hotel Tokaj
3910 Tokaj, Rákóczi út 5.
Tel.: 47/352-344 Fax: 47/352-759
2 ágyas szoba: 5950 Ft/éj

Novák Panzió
3910 Tokaj, Tarcali u. 62.
Tel/fax: 47/352-961
2 ágyas szoba: 5250 Ft/éj

ALFÖLD

Termál Kemping és Panzió
5309 Berekfürdő, Camping u. 2.
Tel.: 59/319-162 Fax.: 59/318-226
Ár: 2300-3500 Ft/szoba/éj
Fizetővendég szolgálat
Ár: 2000-9000 Ft/éj

Panorama Tours ajánlata
4024 Debrecen,Csapó u.27.
Tel/fax: 52/414-087
7 éjszaka félpanzióval 2 ágyas szobában:
29 710/fő

Hotel Mátyás Király
4200 Hajdúszoboszló, Mátyás király st.17.
Tel: 52/ 360-200 Fax: 52/361-974
e-mail: matyashotel@mail.matav.hu
Ár: 4500 Ft/fő/éj félpanzióval

Gedeon Tanya-Panzió
6078 Jakabszállás,II.kerület 150.
Tel/fax: 76/382-800
Internet: www.hotels.hu/gedeon
Családi lovas hétvége: 6800 Ft/főtől
Lovas gyermektábor: 22 500 Ft/főtől

Hotel Apolló
6000 Kecskemét, Tatay A. u. 1/b
Tel.: 76/412-620 Fax: 76/493-003
Internet: www.hotels.hu/apollo
2 ágyas szoba: 8000 Ft/éj

Marika Panzió
6725 Szeged, Nyíl u. 45.
Tel/fax: 62/443-861
7 éjszaka reggelivel: 20 000 Ft/fő
3 éjszaka reggelivel: 8500 Ft/fő

☺ Gyerekkedvezmény
▪ További információ és rendelésfelvétel közvetlenül a szállásadóknál, utazási irodáknál.

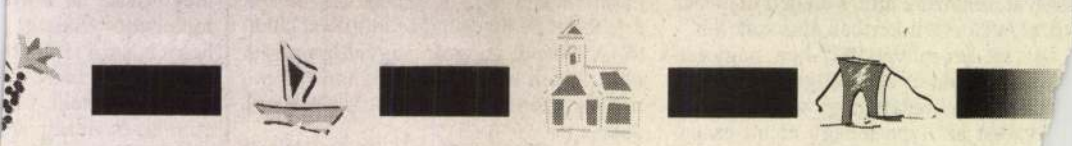

FEKETE Árpád
Pankota, 1922. április 1.
Iparmüv. Főisk. Bpest, keramikus

Banner Erdély

t már említésre került, az ifjú
volt és többször, bár csak röviden
arban. A másik, Szent Benedek szel-
egyházi férfi az érettkorú István
és néhány évtized elteltével ha-
albert sorsában, a vértanúságban.

4.

ember 24.

tt és 1o2o táján Magyarországra
seményeit két legenda őrizte meg.
t, s egymáshoz való viszonyuk rend-
akritika által fölvetett kérdések

Fekete Árpád

Neve az 1972-es vásárhelyi tárlat kerámikusai
közt említve.

A Hét, 1972. márc. 3. 3 erf. 9 n. 9 r.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Fekete Balázs

ÉLET ÉS IRODALOM

1981 MÁJ 30

1021

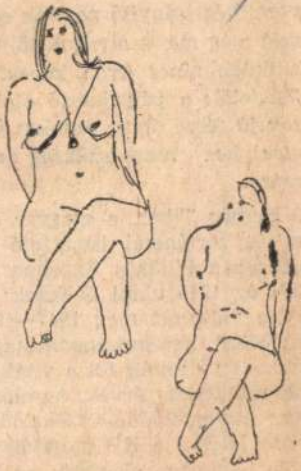

Fekete Balázs rajza

vezető és irányító po
szét még ma is olyar
akiknek nincs ilyen
Másfelől: a pályake
sok jó része olyan m
amelyhez nincs szi
mára.

Huszár Tibor, a magyar értelmiség történetét ismertető előadásában különös figyelmet szentelt az 1945 utáni éveknek: hogyan változott meg 1947—48-ban az MKP értelmiségpolitikája, s miként váltották föl a vitákat az adminisztratív érvek. Az előadáshoz kapcsolódó szekcióülésen *Tóth István*, a KB alosztályvezetője bővebben elemezte az MKP és a népi írók, illetve a Parasztpárt viszonyát. *Balogh Sándor* történészprofesszor arról beszélt,

tumot is: időszaki kiadványokat („féleségük" száma világszerte szinte napról napra növekedik), egyéb szöveges kiadványokat (kutatási jelentések, kongresszusi beszámolók stb.), audiovizuális anyagokat (a plakáttól és grafikától kezdve, a filmen át egészen a magnókazettáig, számítógéppel „olvasható" mágnesszalagig, külföldön: videokazettáig). A könyvtár ma már nem könyvek tára, a szó mögött megbúvó fogalom megváltozott, kitágult és a jövőben — a technika fejlődésével — tovább tágul. A fogalommódosulást az ú

Fekete Balázs,

a Fiatal Művészek Klubjában – Népköztársaság úti helyiségében – még szeptemberben megrendezésre, kerül Kopasz Márta, Fekete Balázs és Herendi Péter kiállítása.

Láttuk, hallottuk

1983. IX. 22. Petőfi 10.45

Fekete Balázs.

Fiatal képzőművész. stúdiója.

M. Nemzet.
1987. I. 21.

FEJLETE Balázs

1990. 1. 11,15

91 11. 73-74

Új Művészet

FEKETE BALÁZS
1095 Budapest, Mester u. 12.

8

1957-ben Budapesten született. Autodidakta festő-szobrász. Tagja a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának és a Művészeti Alapnak. Résztvesz a Stúdió évenként megrendezésre kerülő kiállításain.

7. Százarcú nő 1987. fa 20 x 20 x 40 cm
8. Cím nélkül 1986. festett fa 20 x 20 x 60 cm

FOSTER COLIN
7771 Palkonya, Fő u. 79.

10

1954-ben született Londonban. 1973-76-ig a „Trent Politechnic", 1976-77-ig a „Manchester Politechnic" iskolákban tanult. 1979-től óraadó tanár több képzőművészeti főiskolán, egyetemen. 1984-ben a British Council ösztöndíjasaként a köztéri szobrászat tanulmányozására került Magyarországra. 1985-86-ban a Villányi Nemzetközi Szobrász Szimpozion tagja, majd ösztöndíjasa. 1986-tól tagja a Művészeti Alapnak. Önálló kiállítása Magyarországon: Dombóvári Galéria (1987), British Council, Budapest (1987), Gábor Andor Művelődési Központ, Nagyatád (1988), Műemlék Templom, Mánfa (1988).

9. **Kis Istennő 1988.** fa 70 x 40 x 20 cm
10. **Mary, Mary, quite contrary 1988.** fa 60 x 70 x 30 cm

"LELKI FÜLEIM ELŐTT"

-IN CONCRETO-

megnyitó / opening: 2000. 02. 11., 17.00
megnyitja / opening speech by:
Ujházy László hangmérnök, a Szent István Király Konzervatórium tanára
nyitva / open: 2000. 02. 11 - 03. 17.
naponta / daily: 10.00 - 18.00
zárva hétfőn és március 15-én / closed mondays and 15th March
támogatók / supporters: NKA, Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága,
Magyar Rádió Rt. HEAR Stúdió
az eredeti projekt / 1st version: TRAFÓ, Budapest, 1999
hangmérnök / engineered by: **Horváth István, Keresztes Szabolcs**

Bolcsó Bálint
El-Hassan Róza
Fekete Balázs
Keserue zsolt
Pintér Gyula
Szigeti István
kurátor / curated by
Várnai Gyula

INSTITUTE OF CONTEMPORARY ART
KORTÁRS MŰVÉSZETI INTÉZET
Modern Művészetért Közalapítvány
VASMŰ U. 12. DUNAÚJVÁROS H-2400 HUNGARY
VOX / FAX +36 25 412 220 VOX +36 25 404 690
ica-d@dunanet.hu http://www.ica-d.hu

FEKETE BALÁZS

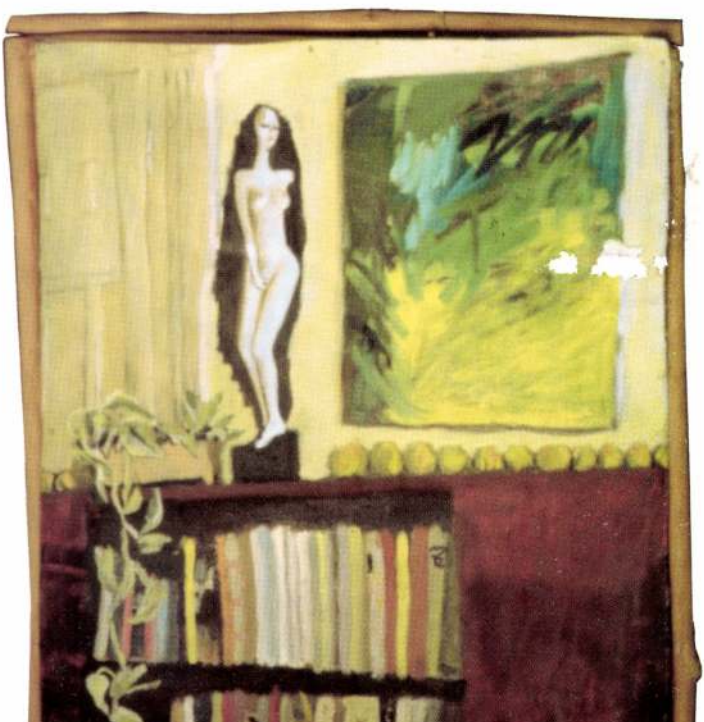

"EGY NYÁRVÉGI ESTE"

Szeretettel meghívjuk

Fekete Balázs

"Egy nyárvégi este"

című kiállításának műsoros megnyitójára
1993. szeptember 9-én 18.30 órára.

A kiállítás megtekinthető
1993. szeptember 9. és október 5. között 12-18 óráig.

Pro Helvetia Alapítvány
1055 Budapest, Stollár Béla u. 4.
(Stollár Béla utca – Balassi Bálint utca sarok)
Tel.: 153-3908

Sinkovits Péter
Uj Müvészet
Art today
Bàthori u.10/7.em.702
1054 Budapest

Inspiráció – Fiatal koreográfusok estjei

nov. 23. kedd 24. szerda 20h – a Műhely Alapítvány szervezésében

tánc

Belépő: 500 Ft

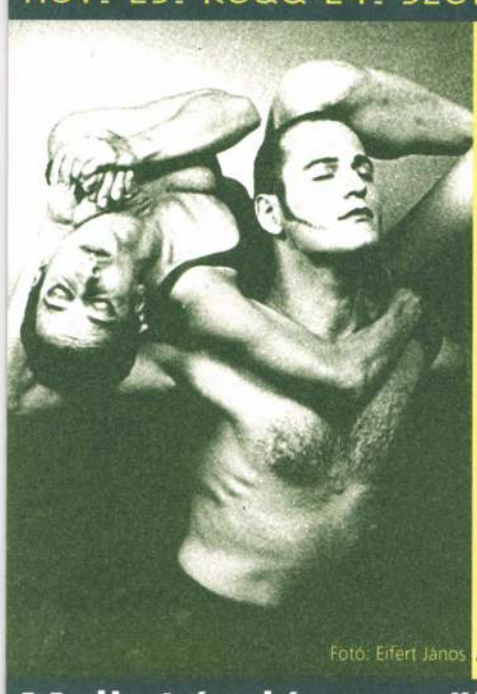

Fotó: Eifert János

A fotóművész októberben vette át a Nemzetközi Tánc és Kultúra Alapítvány díját.

Az öt éves múltra visszatekintő Inspiráció koreográfiai sorozat a novemberi előadások keretében ismét új, a nagyközönség számára még kevéssé ismert, fiatal alkotók munkáit mutatja be
Az este programját egy munkabemutató alapján válogatta ki a szakmai zsűri a jelentkező koreográfusok közül: *Duda Éva, Fejes Ádám, Györke Timea-Szilágyi Enikő, Inhof Katalin, Kun Attila, Lukács András, Musulin Judit, Péter Márta, Sum Anikó, Szabó Benke Róbert.*

Részletes program november 1-től a Trafóban.
A két estén ugyanazok a darabok láthatók.

Inspiration is a series of works of young choreographers presented by the Workshop Foundation. The same 3-4 short pieces selected by a board from the 11 applicant choreographers can be seen on the two evenings.

Támogatók: Nemzeti Kulturális Alapprogram Táncművészeti Kollégium továbbá azok magánszemélyek, akik személyi jövedelemadójuk 1%-át a Műhely Alapítványnak ajánlották fel. A támogatott művészek nevében köszönjük.
Adószámunk: 18042780-2-43.

Melis László szerzői estje

november 26. 20h

zene

Belépő: 900 Ft

1. **MALDOROR ÉNEKEI**
2. **MULOMEDICINA CHIRONIS**
3. **HENOCH APOKALYPSISE**

E három darab a szerző három különböző alkotói korszakában készült. A koncert első felében megszólaló zeneművek a legendás *180-as csoport*nak íródtak, a második rész egyetlen nagy darabja már más hangszerelést mutat. Mégis közös bennük a minimálzenéhez, az etnóhoz, az európai hagyományokhoz való vonzódás. Hangzásában a konszonánsabb világ a meghatározó, ritmikája viszont időnként meglehetősen bonyolult.

„Azon a napon pedig a hegyek táncolni fognak, mint a kis kecskebakok, a dombok ugrálni fognak, mint a kis bárányok, amikor tejjel jól laktak. És mindannyian az ég angyalaivá lesznek." /Henoch/

Melis László
1973-ban végzett a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán. 1979-től alapítója a kortárs zenét játszó 180-as csoportnak, mellyel itthon és külföldön tíz év alatt rengeteg koncertet adott, három lemezt és sok rádiófelvételt készített. Az együttes feloszlása után alapvetően zeneszerzői tevékenységet folytat. Két kamaraoperát, több balettzenét, több tucat film- és színházi zenét írt. Komponált a BFZ számára, az Amadinda és több szóló és kamaraformációnak is. Pillanatnyilag új szerzői CD-jén dolgozik, és írja az *Iphigénia Aulisban* ógörög nyelvű operáját.

László Melis is a composer and founder of the legendary contemporary music ensemble Group 180. This evening three of his pieces will be played by Amadinda percussion group and UMZE Chamber Orchestra with guest artists.

Közreműködők: UMZE kamaraegyüttes, AMADINDA ütőegyüttes, Fodor Ildikó, Lukin Zsuzsa, Drucker Péter és Mizsei Zoltán. Karmester: Héja Domokos

Támogató: Nemzeti Kulturális Alapprogram

In Concreto – *„Lelki füleim előtt" – a képzőművészet akusztikus megjelenítése*

1999. november 26 – 2000. január 9.

kiállítás

Az új médiumokat a következő évezredben nemcsak képernyővel, billentyűzettel fogjuk kezelni, hanem a hang is egy olyan központi interface lesz, amitől komplexebbé válik az eszközök input képessége. Ettől, feltételezhetően gondolkodásmódunk is alapvetően megváltozik. E jelenség előjeleit kísérejük meg projektünkkel láthatóvá tenni.
A kiállításon a képzőművészetet új oldaláról szeretnénk bemutatni. Képzőművészeket és kortárs zeneszerzőket hívtunk meg erre a kísérletre, melynek az a célja, hogy kizárólag hangzás és akusztikai eszközök segítségével láttassanak eseményeket. Olyan rövid darabok megkomponálására kértük fel a művészeket melyek 5-10 percbe sűrítve, hangzó struktúrák segítségével vizuális tér képzetét és ott zajló eseményeket jelenítenek meg.
A kiállítás kurátora Várnai Gyula képzőművész.
A hanganyag a Magyar Rádió Elektronikuszenei Stúdiójában készült. A technikai berendezés egy négycsatornás hangrendszerből áll, amely szándékunk szerint háromdimenziós akusztikai teret képez a befogadó köré. A látogatók a „hangzó műveket" a sötét galériában, a tér különböző pontjain elhelyezett székeken hallgathatják.
A kiállítás anyagát korlátozott példányszámban sokszorosított CD-n dokumentáljuk.

In Concreto *"By my acustic vision" – phonic representation of visual art. The visual art will be presented from a new aspect in this show. The participants, artist and composers were invited to produce sound pieces, which evoke spaces and narration using only acoustical structures.*

Résztvevő művészek:
Bolcsó Bálint
El-Hassan Róza
Fekete Balázs
Keserue Zsolt
Pintér Gyula
Szigeti István

Kurátor:
Várnai Gyula, képzőművész
Megnyitó: november 25. 18h
A kiállítást megnyitja:
Ujházi László hangmérnök
a Szent István Király
Konzervatórium tanára

Támogató: Nemzeti Kulturális Alapprogram Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága

1999. december 11. 19 óra: EAR elektroakusztikus koncert
2000. január 8. 19 óra: Megyeri Krisztina elektroakusztikus koncertje

Black Blanc Beur (F)

nov. 30. kedd , dec. 1. szerda 20h

hip-hop tán

Belépő: 700 Ft

A zenéből már ismert hip-hoppal azonos névre hallgató, az utcai táncok egyik, a virtuozitásig fejlesztett válfaja az Egyesült Államokban született húsz évvel ezelőtt. A hip-hop Franciaországban is elterjedt és keveredett más művészeti ágakkal, jónéhány koreográfus az utcai táncok világából merített inspirációt. A mozgalom egyik legkiválóbb képviselője minden bizonnyal a Black Blanc Beur Társulat, amely 1994-ben jött létre Jean Djemad irányításával. Az akkor még orvosként dolgozó Djemad ötletét – tinédzsereket akart megnyerni egy utcai és egyben művészeti értékekkel is bíró táncprojekthez – a Saint-Quentin-en Yvelines-i Kulturális Központ vette szárnyai alá. Az első produkciójukat követően Charles Cré-Ange koreográfus velük készítette el *Roma Amor* című darabját, melyet 1986-ban mutattak be. Az óriási siker hatására néhányak tovább képezték magukat és profi táncosokká váltak. Christine Coudun koreográfus az előadások témáját a táncosok életéből merítette, így született meg 1990-ben a *Contrepied* című produkció, mely a foci világát idézi. A *Blue Legend* című előadás 1995-ben jött létre, immár a Nürnbergi Operaházzal koprodukcióban.

Hip-hop as a movement style first appeared 20 years ago in the US. The virtuosity of street-dance has inspired and influenced many choreographers in France. Black Blanc Beur is one of the outstanding representatives of the style. Jean Djemad, physician by profession, started to work with teenagers in 1994. Encouraged by their first success some of them continued their carrier as professional dances.

program:
-Lambarena (40 perc)
-Wartane (21 perc)

LAMBARENA /1997/
1913-ban Albert Schweitzer orgonista és muzikológus, Bach szenvedélyes csodálója, kórházat alapít Lambarénában. 1996-ban Hugues Courson és Pierre Akendengué zeneművet komponáltak, amelyhez alapként Bach muzsikája és egy Gabonból származó tradicionális zenei gyűjtemény szolgált. Ezt az ozmózist tükrözi Christine COUDUN koreográfiája.

WARTANE /1999/
Két barát találkozik valahol Afrikában és egyikük, Blue Legrand Afrikáról mesél, feleleveníti az aranymosók életét, a westernek világát, Hollywoodot... Egy furcsa ritmusos párbeszéd kezdődik kettejük közt, amit szenegáli wolof nyelven wartane-nak neveznek.

Támogató: Budapesti Francia Intézet, Nemzeti Kulturális Alapprogram

A Műhely Alapítvány programjai

Telefon: 456 2045, fax: 456 2050, e-mail: workshop@c3.hu

FEKETE BALÁZS

TRÉNINGEK, WORKSHOPOK

JOSEPH TMIM (Il/D) november 1-13, hétfőtől szombatig, ***tréning* 9.30 - 11.00-ig**, ***workshop* 11.00 - 13.00h**. Joseph Tmim rendszeresen tart mesterkurzusokat többek között a Rotterdami Táncakadémián, a Dansgroep Krisztina de Chatel-nél, az Ismael Ivo vezette Weimar Tanztheater-nél, az izraeli Batsheva Együttesnél és a Szegedi Kortárs Balettnél, akiknek koreográfiát is készített. Óráit a Graham, Limón és a klasszikus balett-technika elemeire építi. Ezek alapján fejlesztette ki rúd- és középgyakorlatait, amelyek a belső ritmuson alapulva segítik rá a táncost a térben való mozgásra, miközben kialakíthatja mozdulatainak egyedi minőségét. Az órákra klasszikus és modern képzettséggel rendelkező táncosok jelentkezését várjuk.
Részvételi díj: 600 Ft/alkalom, bérlet: 5000 Ft, KTE tagoknak: 500 Ft/alkalom, bérlet: 4000 Ft. Támogató: Soros Alapítvány.

JOANNA MENDL SHAW (US) a Cie2in1 társulattal közös szervezésében,
november 8 - 19. hétköznapokon 9.30-12.00 *a PHOBOS EGYÜTTES PRÓBATERMÉBEN, a ELTE, VIII. ker. Ludovika tér 2.*
Támogató: Suitcase Fund of the Dance Theater Workshop (New York), Soros Alapítvány.

ALKOTÓK KLUBJA – a minden hónap első hétfőjén megrendezett találkozó keretében beszélgetések szervezési, menedzselési kérdésekről. ***November 1-én 17h-tól téma: a befogadószínházak,*** koncepciójuk, műsorpolitikájuk.
Támogató: Soros Alapítvány

A MODERN TÁNC ÓRÁK A STÚDIÓBAN kezdő szinttől
új óra ➜ KONTAKT IMPROVIZÁCIÓ – **Balla Katalin** vezetésével
minden hétfőn, páros héten 17.00–18.30h-ig, páratlan héten 19.00–20.30h-ig
IMPROVIZÁCIÓ – **Balla Katalin** vezetésével
minden hétfőn, páratlan héten 17.00–18.30h-ig, páros héten 19.00–20.30h-ig
MODERN FUNKY TÁNC – **Murányi Zsófia** vezetésével.
kezdő minden szerdán 17.00–18.30h-ig,
haladó minden szerdán és pénteken 19.00–20.30h-ig
új óra ➜ A MODERN TÁNC ALAPJAI – **Berger Gyula** vezetésével
minden csütörtökön 17.00–18.30h-ig
új óra ➜ MODERN AFRO – **Molnár Éva** vezetésével
minden pénteken 17.00–19.00h-ig
Jelentkezés és befizetés a helyszínen, az órák előtt. Kurzusdíj: 500 Ft/alkalom, bérlet 1800 Ft (1 alkalom/hét) ill. 3200 Ft (2 alkalom/hét).

A Műhely Alapítvány működését a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma támogatja.

trafó
KORTÁRS MŰVÉSZETEK HÁZA

1094 Budapest, Liliom u. 41.
Jegyek kaphatók a Trafó jegypénztárában minden nap 17-20^h, (jegyrendelés 17-20^h **215 16-00**) és a Music Mix (V. Váci utca 33., tel.: 338-22-37) jegyirodában.

Fenntartónk: Budapest Főváros Önkormányzata
Támogatóink: Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Soros Alapítvány

A Trafó programjai megtalálhatók a PESTI EST -ben, a SÜGŐ -ben és az Interneten http://www.c3.hu/trafo, valamint a TV3 72 óra c. kulturális ajánlóműsorában és a Civil Rádióban.

'99 NOVEMBERI PROGRAM

nov. 1. 20^h	**Artus(H) – Vertigo(IL): Gázszív** /táncszínház/ angol nyelvű előadás
nov.6. 19^h, 21.30^h	**TÁP Színház: MicimackÚr** /színház/ IDŐPONT!!
nov. 7. 20^h	**TÁP Színház: MicimackÚr** /színház/
nov. 12–14. 20^h	**Atlantis Színház: Magzatmáz** /táncszínház/
nov. 16. 20^h	**CITYSCAPE: Window of Vulnerability:** Poems Talk to Music, Slides and Sounds in Mix of Voices /irodalom/
nov. 19. 20^h	**SZIÁMITAO** /színházkoncert és újjászületésnap/
nov. 20. 20^h	**S.K.Ψ + Király Ernő, NO WAVE: Tóth Pál** /experimentális zene/
nov. 23–24. 20^h	**Inspiráció – Fiatal koreográfusok estjei** /tánc/
nov. 25. 18^h	**In Concreto kiállításmegnyitó** /képzőművészet/
nov. 26. 20^h	**Melis László szerzői estje az Amadinda közreműködésével** /koncert/
nov. 30–dec. 1. 20^h	**Black Blanc Beur (F)** /hip-hop tánc/
dec. 2. 20^h	**Iva Bittova és együttese (CZ)** /koncert/

Stúdió: nov. 1–13. **Joseph Tmim modern tánc workshop**
Társalgó: nov. 1. 17^h **Alkotók klubja** Téma: befogadó színházak
Galéria: nov. 26–jan. 9. **In Concreto** „Lelki füleim előtt" – A képzőművészet akusztikus megjelenítése
Étterem: nov. 1. 19^h **A Beszélő Szalon: Unjuk egymást?** (minden hónap első hétfője)
minden kedd: **Timeless koncert,** minden szerda **17.30-19.30: A Névtelen művészek: A.R.T.S. Anonymus Csoport, Korai's Banditos** minden csütörtök: **Ablak a Dubra**

TÁP SZÍNHÁZ: MicimackÚr

színház

Belépő: 500 Ft

nov. 6. szombat 19^h és 21.30^h, nov. 7. vasárnap 20^h

Ismét műsorára tűzte a Trafó az idén februárban bemutatott MicimackÚr-t, melyről az ÉS-ben a következő sorok jelentek meg: *„A kritikus [...] kijelentheti: van színház ma Magyarországon." /Réti János/*

A fiatalabb generációhoz tartozó Sultz Sándor darabja modern, nagyvárosi Kékszakáll-parafrázis, melyben kiderül, hogy a társkereső iroda múltjában valami sötét titok lappang, szó esik egy eltűnt nőről is. Az előadás fontos eleme egy nagy ruhásszekrény, amelyből egy váratlan pillanatban Micimackó lép elő, és ide lehet a hullákat is... Az előadás a performance- és a színház műfajának határán, mindig újszerű, néhol botrányos, néhol provokatív kapcsolatot teremt a nézővel.

„Vajdai nem interpretálta, hanem felhasználta Sultz drámáját. A banális szituációkban mozgó figurák köré mitikus hátteret teremtett korunk erőszak-mítoszainak felhasználásával, de természetesen ezeket sem vette komolyan, ezeknek is a komikus banalitását helyezte a középpontba." /Kritikai Lapok/

A Vajdai Vilmos vezette TÁP Színház 1993-ban a Tilos az Á nevű szórakozóhelyen alakult. Az alkalmi társulatban egyaránt részt vettek a művészetek különböző területein alkotó, függő és független színészek, rendezők, képzőművészek, többek között Szabó Győző, Halász Péter, Zsámbéki Gábor, Kistamás László, Kulka János.

„The company was established in an alternative music pub in Budapest, Tilos az Á, in 1993, where it performed regularly. This piece by the contemporary Hungarian writer Sándor Sultz is a Bluebeard paraphrase, which is staged using video design. A review which appeared following the opening in February read: "After peeling himself out from the cobweb of strings around the auditorium... the critic can state that theatre does exist in Hungary." /János Réti, ÉS/

Rendezte: Vajdai Vilmos
Főszerepben: Vécsi Tibor
Írta: Sultz Sándor
Látvány terv: Vajdai Vilmos, Nagy Fruzsina
Video: Nagy Eszter
Látvány technika: Varga Tibor
Zene: Vajdai Vilmos
Zenei munkatárs: Szabó Sajó László
Jelmez: Nagy Fruzsina
Szereplők: Vécsi Tibor, Pelsőczy Réka, Czakó Klára, Francia Gyula, Radó Péter, Andreia Rocha, Zsazsa, Novák Kristóf, Gyárfi
A rendező munkatársa: Sosa, Valyuch Annamária

Támogatók: Népszabadság Rt., Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága, Soros Alapítvány, C3

ATLANTIS SZÍNHÁZ: MAGZATMÁZ (Vernix Caseosa)

táncszínház

Belépő: 500 Ft

nov. 12. péntek, 13. szombat, 14. vasárnap 20^h bemutató

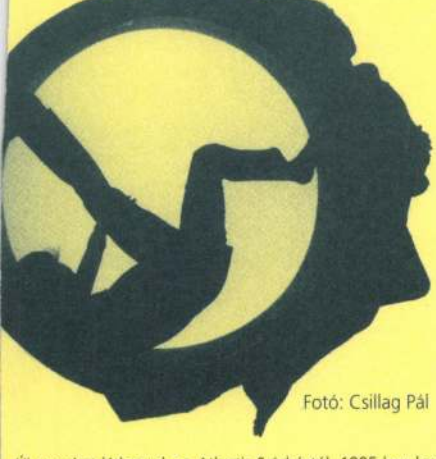
Fotó: Csillag Pál

A magzatmáz zsíros védőanyag, amely a magzat bőrét óvja egészen a születés pillanatáig. Fontos kelléke annak az izgalmas, sokszor fájdalmas utazásnak, amely az ismeretlenből a megismerhető felé tart.
Az első fergeteges tánc a spermák versengése a győztes helyért. A megtermékenyített petesejt forgása kezdete egy hétköznapi csodának.
Az első otthon. Belül. Csend, nyugalom, sötétség, lágy formák, puha zajok. És kívül? Boldogság és szorongás. Az átalakulások és változások viselője, egy kiválasztott, aki egy új élet hordozója és táplálója. Szélsőséges lelki és fizikai állapot. A "játék" elindul... életre-halálra. És keressük azt, ami átvehetné a magzatmáz szerepét.

„...A társulat nem egyszerűen táncolt, hanem lenyűgöző fényekkel, effektekkel, zenével és énekléssel kiszakított minket mindennapi környezetünkből. Akaratlanul is befolyásuk alá kerültünk, és ez az a fajta manipuláció volt, amit mindenkinek szívből ajánlok..." /Népszabadság/

Atlantis Theatre, which was founded five years ago by Ádám Horgas and Éva Molnár, combines prosaic and movement theatre with modern dance. Their performances create strongly emotional and complex impressions which work mainly on the level of metacommunication. The piece Foetal glaze (Vernix Caseosa) is about the painful travel from unknown to recognisable, from softness, calm, safety outside. Nine month longing for an ordinary miracle.

Koncepció és koreográfia: Molnár Éva
Díszlettervező: Horgas Péter
Jelmeztervező: Füzér Annamária
Koreográfus asszisztens: Szirácszky Rita
Zene: Future Sounds Of London
Technikus: Schmied Zoltán, Vass Szilárd
Előadják: Balatoni Szilvia, Horgas Ádám, Molnár Éva, Nemes Orsolya, Sárkány Zsolt, Zarnóczay Gizi

Új premiert láthatunk az Atlantis Színháztól. 1995-ben hozta létre a társulatot a színészi, illetve táncos háttérrel rendelkező két művészeti vezető: Horgas Ádám és Molnár Éva. A harmincfős csapatnak színészek, táncosok, és zenészek is tagjai; táncos és prózai darabokat egyaránt készítenek. Folyamatos színészképzést és műhely munkát végeznek, melynek egyik célkitűzése a különböző kifejezési formák ötvözése.
Molnár Éva balettos alapképzés után jazz-es, musical-es múlttal táncol és koreografál együttesében, miután dolgozott többek között a Vígszínházban, a Sarbo Együttessel és a Szegedi Kortárs Balett felkérésére. Horgas Ádám többek között az Arvisura Színháznál, a Pinceszínházban, a Katona József Színházban, a Vígszínházban játszott, megalapítása óta az Atlantiszban rendez, zenét szerez, táncol, tanít. Korábbi produkcióik közül néhány: Fernutti cirkusza (1995), Agyagszárnyak, Spoon-riveri Holtak, Vadorzók (1997), Holtudvar, Légypapír (1998), Vak meglátta, hogy kiugrott (1999).

Támogatók: Nemzeti Kultúrális Alapítvány, Soros Alapítvány, VSZM Közösségi Ház, TRAFÓ-KMH, Közép-Európa Táncszínház, Olof Palme Ház, Uncus Kft, Figura Kft, SZÓ Bt, Atlantis Színház

SZIÁMITAO

színházkoncert és újjászületésnap

Belépő: 1000 Ft

nov. 19. péntek 20^h

Padimarianna angyala

ÚJRA VAN!
UGYANMÁS ÉS MÉGIS AZ
ELŐRELÁTÓ? CSECSEMŐ? PARTY?

SZIÁMITAO
ÚJJÁSZÜLETÉSNAP
KONCERT ÉS JELENETEK A SZIÁMI ÉLETÉBŐL

GYÓNTATÓSZOFTVER (TYBORG, AVAGY SZOFTVERBŐL HARDVERT) -
-M. P. EMLÉKÉRE (TZARDÁSH KISANGYALOM, ÉRTED FÁJ A SZÍVEM NAGYON ÉS EGYÉB MULTIMEDIÁLIS MAGYAR TÁNCDALOK)

-BUY MY DREAMS NOVAPROPO FOREIGN LANGUAGE (MON AMATEUR AMOUR)

-HOLNAP HONLAP!-
-GAS-SZIÁMI: ÍGY KÉSZÜL EGY VILÁGSLÁGER-
-ITT MINDENKI FOLYTON RÉSZEG-
-A HÓS MÉG NÓS-
-A VILÁG HÁLÓJÁBAN-
-GODS DO IT TOO-
-JEGGYŰRŰKÉNT HÚZZ HUSZONEGYEDIK UJJADRA-
-HIMNUSZBÓLABALSORSHAKÜZDJELENSÉGGEL-
-MINDEN TAGSÁG VISZONTAGSÁG-
(MINDENHATÁRONTÚLI MOGYORÓK VILÁGSZÖVETSÉGE)
-CSAKEGYSZERNYARALHATNÁNKKÜLÖN! (SZIÁMI)-
-ÁLLANDÓAN VÁLTOZÓ KONDICIONÁLT BÚGÓCSIGA-FEELING-
-ÁRNYÉKHARCOS ÉS DOBOGÓKOCKAEMBER-
-KÖZREMŰKÖDNEK MÉG:
RÉGI ÉS ÚJ VILÁG-
EGYETEMISTÁK

/Müller Péter Sziámi/

S.K.Ψ + KIRÁLY ERNŐ, NO WAVE/TÓTH PÁL FLORA – DEFLORA

experimentális zene

Belépő: 300 Ft

nov. 20. szombat 20^h

Király Ernő, Sörés Zsolt
Fotó: Rác András

A program:
1. Király Ernő (szóló):
1.Citrafónia citrafonra (részletek)
2.Részlet a *Változatok B betűre* (részlet az Alfabetum ciklusból)
2. S.K.Ψ (duó): deFLORAtio
3. S.K.Ψ + Király Ernő (trió): Flora No 14.
4. No Wave/Tóth Pál (szóló): Self Organizing Chaos Op. 991120
A Trafóban megrendezésre kerülő FLORA – DEFLORA című experimentális zenei est alkalmával a közönség megismerheti a kortárs magyar avantgárd zene jellegzetes törekvéseit.

Király Ernő, a „magyar kortárs zene Kassákja", aki saját maga szerkeszti és építi különös hangszereit. Művei szép példái az archaikus és a modern páratlan találkozásának.
A S.K.Ψ *(Kovács Zsolt és Sörés Zsolt)* a fiatal magyar avantgárd elektroakusztikus improvizatív zene karakteres együttese.
Tóth Pál, aki a Tilos Rádió *No Wave* című programjának szerkesztője és performere ún. soundscape-eket, a hangkollázs technikáján alapuló elektronikus zenei produkciókat alkot.

"Diversity is the most consistent characteristic of free improvisations. It has no stylistic or idiomatic commitment. It has no prescribed idiomatic sound. The characteristics of freely improvised music are established only by the sonic-musical identity of the person playing it." (Derek Bailey)

Király Ernő – citrafon, tablofon
Kovács Zsolt – gitár, ütőhangszerek
Sőrés Zsolt – hegedű, mélyhegedű
Tóth Pál – theremin, CD-lejátszó, magnetofon, effektek

26. Fekete Balázs: Szegényszag
vegyes techn. 30x22 cm

A SZEGÉNYEKET TÁMOGATÓ ALAPÍTVÁNY

meghívja Önt és családját
1990. december 5-én 14 órára
a Magyar Nemzeti Galéria III. emeletén rendezendő
kiállítására

A kiállítást megnyitja *MÉSZÖLY MIKLÓS*
(aki a 10 évvel ezelőtti kiállítást is megnyitotta)

A KIÁLLÍTÁS KÉPEIT
1990. december 8-án 11 órakor
AUKCIÓRA BOCSÁTJUK,
melynek bevétele a SZETA számlájára folyik be.

3.000

FEKETE Balázs

BOROS Géza: Hejettem szomjazók. = Uj Müvészet, I.évf. 1.sz. 1990 11 - 17. p. ill. E

Helyettes Szojazók müvészcsoport kiáll. Székesfehérvár, 1990. III.31-IV.21.

ja és debreceni sgraffitoi,
és Béke cimü gobelinje, Vati
zése 1919-ben, Feledi Gyula
s grafikai sorozata, Kokas
e, stb. Ezek a müvek - még
s, nagy általánosságban harmó-
melyek a multba néznek, vagy
ákat érintenek; a jelen élet
azonban alig tartanak kapcso-

II.

dés új aspektusai: a mezőgaz-
t befejezése, az ipari terme-
e, a munkamegosztás és a mun-

FARAGVÁNYOK

FEKETE BALÁZS kiállítása

Óbudai Pincegaléria
Budapest, III. Fő tér 1. (Zichy-kastély)
Megnyitó előadás: 1997. május 13-án 19 órakor
Megtekinthető: 1997. május 13-tól június 8-ig,
hétköznap 14-18, szombat-vasárnap 10-18 óráig. Hétfőn zárva.

Nemzeti Kulturális Alap
Fővárosi Képzőművészeti Alap

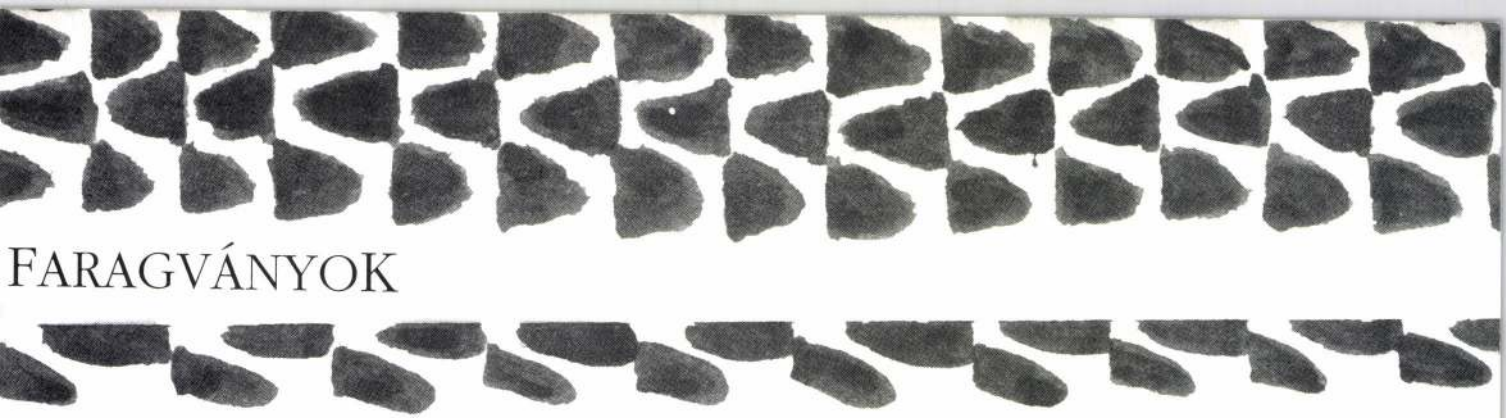

FARAGVÁNYOK

FEKETE BALÁZS kiállítása

Óbudai Pincegaléria
Budapest, III. Fő tér 1. (Zichy-kastély)
Megnyitó előadás: 1997. május 13-án 19 órakor
Megtekinthető: 1997. május 13-tól június 8-ig,
hétköznap 14-18, szombat-vasárnap 10-18 óráig. Hétfőn zárva.

Nemzeti Kulturális Alap
Fővárosi Képzőművészeti Alap

Fekete Balázs, szobrászművész

Lengyel László: a Vék Acél „Emmi füstbe ment terv után..."
egy roppant túlméretezett, tisztelétet keltő homlokzatu
gyárvárosi kocsma – a Vék Acél-portálja díszeleg a Bpest
Galéria azonos ámú kiállításának plakátján. – a „Hejettes
Szomjazók" a „Gazdálkodj okosan" régi játéknak a parafra-
zisát alkották meg, egy egész termet betöltve: Beöthy Balázs
és Elek is, ~~Fekete~~ Fekete Balázs, Nagy Attila, Varnagy Tibor
társulás. A játék egy-egy mezője a szentendrei Vajda Lajos
stúdió nyári tanfolyamán részt vevők munkája, melyet a
Hejettes Szomjazók irányításával készítettek.

Művészet, 1989., 11-12., 76-old.

A

Balassagyarmati

Mikszáth Kálmán Művelődési Központ

meghívja

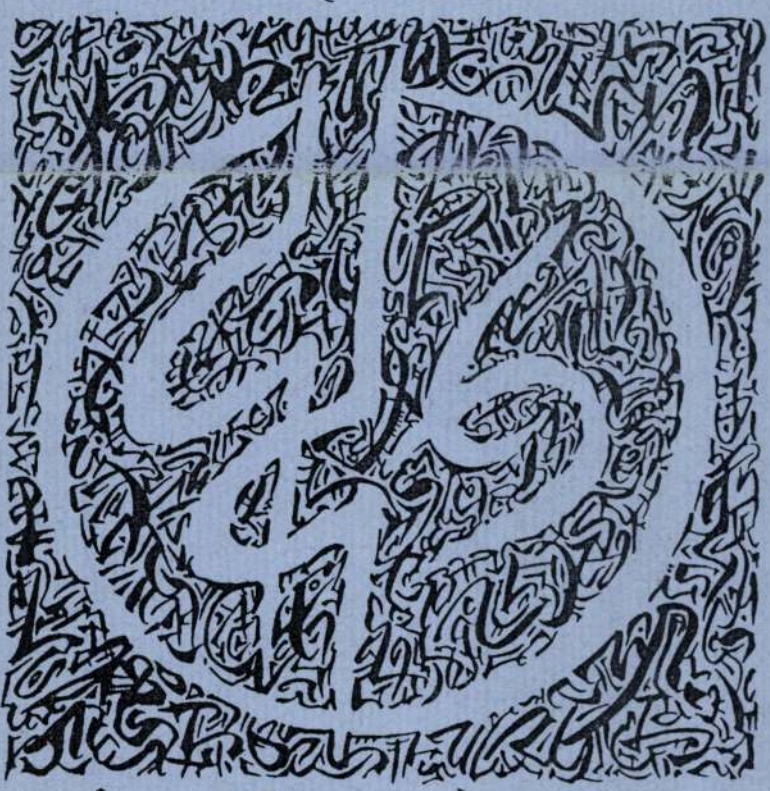

TELEK BALÁZS

kiállítására

a

Horváth Endre Galériába

2660 Balassagyarmat, Rákóczi út 50.

1997. IX. 26-tól X. 27-ig

A kiállítást megnyitja

Baksai József

festőművész

Megnyitó: '97. IX. 26-án, pénteken

17 órától

A MEGNYITÓN KÖZREMŰKÖDIK: BERÉNYI JÓZSEF (GITÁR), TELEK ZOLTÁN (RITMUS HANGSZEREK), TELEK BALÁZS (ZONGORA)

Fehérte Balázs

A Duna Múzeum - Európai Közép Galéria
tisztelettel meghívja

Fekete Balázs tárlatára

A kiállítás nyitva: 1994. június 29. - július 24-ig,
a nagy sikerre való tekintettel: augusztus 28-ig.
Duna Múzeum - Európai Közép Galéria
Esztergom, Kölcsey u. 2.

Jó idő esetén
kerthelyiség, büfé,
rossz idő esetén
irodalmi műsor.
(a Szerző saját alkotásaiból olvas fel.)

MNK

Varga és Fekete, asztalosok.

Kivitelezték a Nánder Kató által tervezett öltözőszobát.

Repr.

Tér és Forma . 1939. 6.sz. 119.1.

FEKETE ANTAL ÉPITÉSZ

LOVAS CECILIA: TORNYOSULÓ FÜGGÖNYFALAK

ÁTRIUM 1996, 5. sz.

Kutatói Küldöttek Fórumának Társa

1996. novembe

a MTA Székház I

összehívom.

Az ügy fontosságára való teki

megjelenésére feltétlenül számítunk.

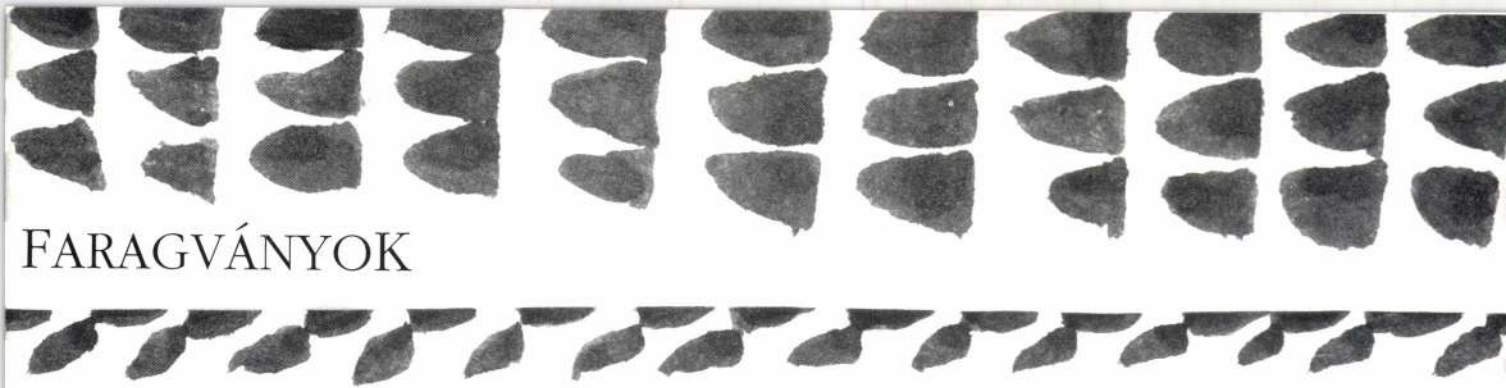

FARAGVÁNYOK

FEKETE BALÁZS kiállítása

Óbudai Pincegaléria
Budapest, III. Fő tér 1. (Zichy-kastély)
Megnyitó előadás: 1997. május 13-án 19 órakor
Megtekinthető: 1997. május 13-tól június 8-ig,
hétköznap 14-18, szombat-vasárnap 10-18 óráig. Hétfőn zárva.

Nemzeti Kulturális Alap
Fővárosi Képzőművészeti Alap

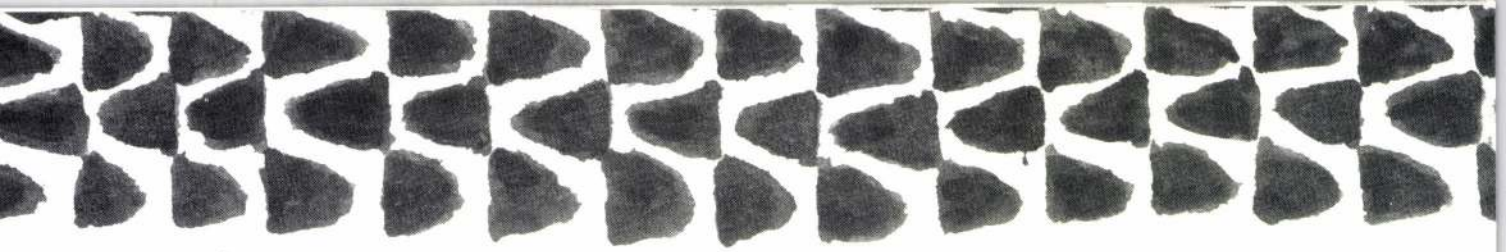

FARAGVÁNYOK

FEKETE BALÁZS kiállítása

Óbudai Pincegaléria
Budapest, III. Fő tér 1. (Zichy-kastély)
Megnyitó előadás: 1997. május 13-án 19 órakor
Megtekinthető: 1997. május 13-tól június 8-ig,
hétköznap 14-18, szombat-vasárnap 10-18 óráig. Hétfőn zárva.

Nemzeti Kulturális Alap
Fővárosi Képzőművészeti Alap

179

Thomas?

Landseer, E. Edwin – Landseer rajza után.

Vadászjegy. (Sans Carol.)

Rk.

130 × 218 mm.

K. 20.—

Fekete Béla

galantai
festő l. VI, Podma-
nickyg u. 67.
Hanis, rajz, vört,
olaj mindenféle
tárgyzal
Bpesti házicsred festői-
nek kiáll. a Nemzeti
Halomban 1918

lásd

Galántai Fekete
Béla alatt is

Galántai Fekete Béla

Tárkányi-ankció

1919

Lámpafénynél

Fehete Béla

Sz. Bp. 1888
febr. 9.

Botnay

tanárjelölt
de kimaradt

Fekete Béla

1910/11, 1912/13, 1913/14 ?

Mecsinovo

Meckov ?
Galántai e ?

Ferkèpzomfoiskèvk

1932-33

81-C.

Galantai Fekete Béla

a Nagykőrösi Hiradó
főszerkesztője, az
Arany János Irodalmi
Társaság tagja
festő

cikke

Nagykőrös művészete. A nagykőrösi képzőművészeti kiállítás katalogusa. 1926. Nemzeti Szalon.

Hangverseny c. olajfestménnyel részt vett a kiállításon

<Galantai Fekete Béla>

Könyve

<> Nagyhörös. Magyar Városok Monografiája. Bp. 1927

archeppel a 162. lapon

808

a s kissé balra fordulva. Előrevett kardjának
k keze fején balját nyugtatja. Rövid hajat
lla le van beretválva. Nyakkendője rojtos, atillá-
je hermelin galleri.

a, méretei 37:29 cm.

erek lyemuzeumból. 107/95.

éres kiállításra engedtetett át (151/96)
n visnaérkezett (416/96).

107/95.

Galántai Fekete B.

festő

l.

Törös (L: A.) Nagykörösi

képröm. kiáll.

Kat.

? Azonos a hasonló

nevű íróval,

aki Nagykörös

történetét

1927 ben kiadta?

F betűből dobtam.

Művelődés 3-as kistülre h.o. 1935

551. № 153.

146 a közjnél

Modern

2

4348 F. v. Lenbach.

Sz. Schrobenhausenben 18

1904. május 6-án.

~~Róma régi kapuja.~~

Titus diadalkapuja

~~[illegible]~~ K

[gazdagon] domborművekkel [diszitett] és sz

napolyi ~~[illegible]~~ csoport ~~[illegible]~~ é

egy tamaszkodva ülő fiú ór

~~[illegible]~~ élén egy nagyobb gyer

~~máron; [illegible]~~ egy asszony fején

tyuval követ ~~[illegible]~~ hátul pedi

~~[illegible]~~ a melyen gyermekét

el és a mely elé egy ökröt

letek bontakoznak ki, ~~[illegible]~~ melye

zése alól balra: F. Lenbach 1

Festmény, aranyozott k

(vászon, méretei ~~180:121.~~

annak kivonatában ~~[illegible]~~

H köteledik

⊥ utánok

179:120

clichée.

14 (349).

[E?] !! 21

Fekete Béla

festő

Józsi, olaff.

Táncosnő, olaff.

Férfi fej, pantell

Anyám I rajz -

Nemzeti Szalon

1917. máj.

tav. tárl.

14.553 — K. M. Egyetemi Nyomda Budapest.

Galántai Ferete Béla

1919. febr. MAPE Miáll. N. Halon

Carmen, szúnes tus tolkvaji

800.–

Lásd

Ferete alatt

Nyaklaincrok, római V. 243

Galántai Fekete B[illegible]

1920 jan. febr.

kiáll. Nemzeti szalonban

Őszi fák, olaj. - 800 -

Erdőrészlet, olaj. 4000.-

Visegrádi János: Egyházi ötvösművek E
lején vármegyéből V. 8 – 14.

(1) Galántai Fekete B

A Bpi Háziezred festőinek

Miáll. 1918. Ian. (N. tal.

(4)
Rokkant fa
Városligeti rész
Anyám II
Gánóczi út
Csém
Illusztráció
Spanyol zsidó
akt
Két akt
rajzok

(1)
A dal
Menekülő
Józsi II
Kék üveg
Ülő akt
Elmúlás
Vízmérő
of

(2) Szépművészeti Múzeum nál, virf
Városliget
Aréna-úti rész
virf

./.

Hiperbola.

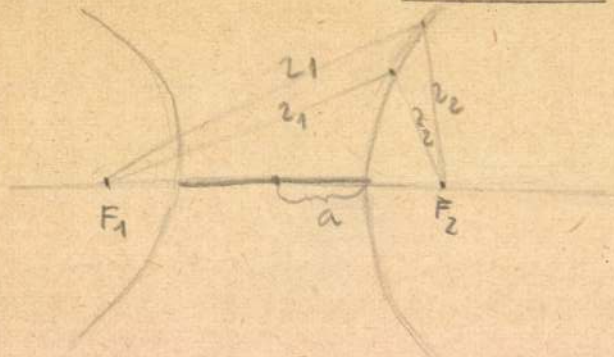

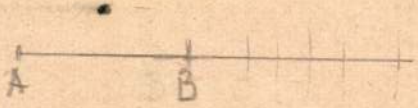

$z_1 - z_2 = 2a$

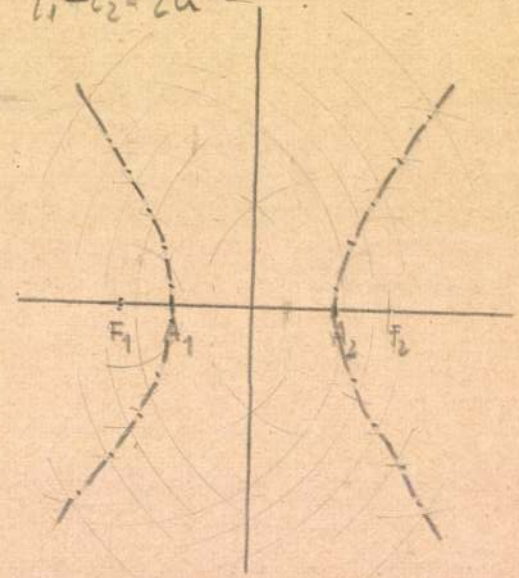

(2)

(3) Rózsák (paszt
Kakujay károly festő)

Ülő nő, szém

(5) Mata, S1. rajz

Díszmegbíró

Nagykőrös képrm-e

1935. (Nkőrös)

Fenyves I-II of
Csendélet I-II of
Saláta csomagolás
Interieur
Felsőjárási alkony
Szürdok-tehérvári kilátó festa
Saláta palántáló

Gőzi út
Gőzi korulás
Libássi tanya
Váncsodi utcaihár
Nagerdő séle

MDK

G.Fekete Béla, szobrász

/A fiatal szobr.nemz.munk.-ból.
Bp,szfv.gyüjt./

Tavasz. Gipsz.

Mücs.-OMKT.Őszi Tárlat.1943.okt.2.-Nov.1. Kat.lc.1.

G. Fekete Béla

MDK

Tavaszi, gipsz

Mücsarnok 1943 Őszi tárlat

Fekete Béla festő

A Szocialista Képzőművészek
Csoportjának tagja -emlitve

Népszava 1972 julius 29 lo.old.

Fekete Béla, grafika

Az Orsz.m.Kir.Iparművészeti Iskola tanárai,tanarsegédek,/segédtanarok/,-Fekete Béla, Grafika.Szakoktató. 1912-1914. 53.old

Mezei Ottó: Az Orsz.m.Kir.Iparműv.Iskola/1880-1944/ oktatási rendszere és forrásai, 37.old

Műv.Tört.Ért. 1978. XXIV. 1.sz. Bp

Fekete Béla

a soproni egyetem ötödéves hallgatója, a képzőművészkör tagja, fest.

Maróti Zsuzsa: A korszerű műveltség képletei.

Kisalföld, 1972. dec. 6.

FEKETE BÉLA
nyomdász, mesterszedő (1884–1916)

A Pallas Nyomdában tanult, s elvégezte az Iparművészeti Iskolát is. Dolgozott az Athenaeumnál, a Károlyi Nyomdában, majd újra Pallasnál. Kiváló mesterszedő volt, oktatóként is tevékenykedett.

Magyar könyvművészeti törekvések a századfordulón
MTA MKCS és Petőfi Irod.Muz.közös kiadványa Bp.1975.

MDK

Fekete Béla
nyomdász

mesterszedő a budapesti Károlyi nyomdában tervezte és szedte az első mellékletet.

÷ Boritékunk és mellékleteink

Grafikai Szemle 1907 évf 11 sz 241 l.

mDK

Fekete Béla
mesterszedő

munkája a második melléklet.
Faiskola árjegyzéke, tervezés-vésés.

÷ Borítékunk és mellékleteink

Grafikai Szemle 1908 évf 9 sz. 1931

MDK

Fekete Béla
nyomdász

szedte az árjegyzék mellékletet.
mintaszerű nyomtatvány"

÷ Borítékunk és mellékletenik

Grafikai Szemle 1908 évf 8 z 169 l

MDK

Fekete Béla
nyomdász

nyerte el az Évkönyv könyvdiszére
kirdetett pályázatot

÷ Az Évkönyv könyvdiszére kirdetett
pályázat

Grafikai Szemle 1908 evf. 7 sz 145 l

MDK

Fekete Béla
nyomdász

vignettája és tomlokléce. Ábrák.

÷ Szakkörünk Továbbképző Fanfolyamai
Grafikai Szemle 1908 évf 5 sz 104 l.

MVL

Fekete Béla
rajzoló

az évkönyv fejlécének iniciálék-járó
dijak-nak a rajzolója.

÷ Könyvismertetés: Évkönyvünk.
Grafikai Szemle 1907 évf. 12. 15l.

MDK

Fekete Béla
nyomdász

akcidensszedő tervezte a borítéklapzál
a Gr. Sz 1905 évf 7. számában. Pályadíjás
munka.

÷ Borítékunk és mellékletünk
Grafikai Szemle 1905 évf 7 sz 164 l.

MDK

Fekete Béla
mesterszedő

munkája a Einlap (Buchbinderei stb)

÷ Melléklet-ink

Grafikai Szemle 1911 évf 2 z 44 l.

MVK

Fekete Béla

mesterszedő

önálló rajzzal szerepel. Ábra
a 39. lapon.

ifj. Aigner Antal: Az ujévi üdvözlőlapok
ről és naptárakról

Grafikai Szemle 1911 évf 2 f. 33 l.

mDK

Fekete Béla
rajzoló, nyomdász

munkája a borítók

÷ Melléklet[illegible]kről.

Grafikai Szemle 1911 évf 1 z 20 l.

MDK

Fekete Béla
rajzoló

elfogadott borítéktervezete a Gr. Sz.
karácsonyi záma részére: mint ábra

Grafikai Szemle 1911 évf 1 sz 7 l.

MIK.

Fekete Béla
rajzoló

nyerte a második segjeb jutalom díjat
az ujévi kártyapályázaton.

÷ Pályázati Hirdetés. Eldött pályázatok

Grafikai Szemle 1911 évf 1 sz 7 l.

mDK

Fekete Béla

mesterszedő

tervezte a borítékot és lapdiszeket

÷ mostani füzetünk borítéka és mellékletei

Grafikai Szemle 1909 évf 10 sz 230 l

MDK

Fekete Béla

mesterszedő

nyerte el az augusztusi pályadíjat

÷ Mostani füzetünk borítéka s melléklete

Grafikai Szemle 1909 évf 8 sz 1812.

Fekete Béla rajzoló, tervező. MDK.

Meghívó.
Ébredés dalkör filvézter-éji mulatságának meghívóját tervezte ízléssel. Modern kompozitio harmonikus zinezés.

Vegyesek. A bécskezett nyomtatványok ismertetése
Gyratikai Szemle 1908 1. 16 o.

Fekete Béla

nyomdaj rajzoló

MDK

Jep vonalvezetésü záró vignettaje és tondokléce.
Grafikai Szemle 1908. Sz. 104 o

Jakkörünk továbbkészö tanfolyama
Grafikai Szemle 1908. Sz. 104 o.

MDK

Fekete Béla
mesterszedő

tervezte a Borongos esték eimlapot Gr. Sz. 3. z.
(melléklet) továbbá az Előfizetési fellivást
Gr. Sz. 4. z.

÷ Lapunk e havi szamának mellékletei

Grafikai Szemle 1911 évf 3 sz 66 és 4 z 90 l

m 94

Fekete Béla
rajzoló

nyerte el a jegypalyazát – Vázlat II. –
első díját

÷ Jegyzőkonyv.

Grafikai Szemle 1910 évf 12 sz 377 l.

MDK

Fekete Béla
mesterszedő

munkája a keresztény élet fejlődése
c. mellékleté

÷ Mostani füzetünk borítéka s mellékletei

Grafikai Szemle 1909 évf 6 f 13 l

MDK

Fekete Béla
mesterszedő

tervezte a „Sport-Club" és a Weigel A.
mellékleteket.

÷ Mostani füzetünk borítéka és mellékleteink

Grafikai Szemle 1909 évf 7 g 157 l.

MDK.

Fekete Béla
mesterszedő

munkája a körlevél.
(Károlyi nyomda)

÷ Mehékleteinkről.

Grafikai szemle 1912 évf 2 z. 40 l

MDK

Fekete Béla
mesterszedő

ugyerte el a zedesért az első díjat
(Pályázat a Nyomdászévkönyv és Utikalauz
ennlapjára) (1913 as évre)

Bírálati jelentés. Melléklet a Gr. Sz. G. számoz

Grafikai szemle 1912 évf 9 sz 228 l

Fekete Béla

rajztanító

a Bpesti Szemere utcai sokszorosító szakiránya fiúc iparostanonciskola tanára, életének 31. évében a Lublin mellett vivott ütközetben szerzett sebesülése ben meghalt 1915 aug. 21. a sátoraljaújhelyi hadikorházban. Budapesten temettek.

Pesti Hirlap 1915. szept. 13.

(Hősök halála) U. 1609

róhatjuk le e megemlékezéssel a kegyelet áldozatát.

átják az eseményeket s
az ostrom menetéről,
— a hivatalos jelentések-
a kis részletrajzokban
hoz talán semmivel sem
angulatára s emberileg
eményeket és alakokat.
ben eleddig ismeretlen
tekintetben jellegzetes
a vár eleste után név-
s előadásban ad hírt egy
t benyomásain és meg
ényeiről, amelyeknek a
yekről társai révén köz
n annyira új adatainá
megerősítőjeként s mer
sítható volt és így az
vtelen olasz hősök irán

és környezetüket, erkölcsi szempontból emlékük méltán tiszteletet érdemlő, nemcsak mert koruk szellemének, a hit erejének, az eszme szolgálatában véráldozatra is képes hősiségnek kifejezői voltak, hanem mert halálmegvető lelkesedésükkel napról-napra megújuló példát adtak az ostromló seregeknek, kitartásra, lendületre tanítottak, a csüggedőknek szilaj elszántságuk biztató látványát nyujtották. A történelem nem is tagadta meg tőlük elismerését, de személy szerint csak elenyésző kis részük hírét tartotta fenn, nem annyira az egyéni kiválóság, mint inkább egyes ősi neveknek a kortársak előtti népszerűsége alapján. Így aránylag a legterjedelmesebb az angol, francia és spanyol önkéntesek névsora s legfogyatékosabb az olaszoké, akik kis államok fiaiként Európa köztudatába csak akkor írták be nevüket, ha a császárság szolgálatában már magas polcra sikerült emelkedniök. A naplószerkesztő olasz önkéntesek feljegyzéseiből ugyan számos honfitársuk nevét lehetne összegyüjteni, sőt az angol, spanyol és francia névsort is ki lehetne egészíteni,[1]) de — ha elfogadjuk több egykorú olasz forrás egybehangzó adatát, mely szerint körülbelül kétszáz volt az ostromban résztvett olasz ifjak száma —, e kegyeletes szorgalom is legföljebb annyi sikerrel járna, hogy a névtelen hősöknek egy tizede lépne ki az ismeretlenség homályából. A Buda elfoglalását ünneplő költemények a császár, Ince

Fekete Béla

1912–14. grafikai
nakoktató.

Érmisk 1930. 78. l.

Fekete Béla

grafikus
tanfolyamvezető
Eínusk 1912/13. 21. l.

Fekete Béla

grafikus

l.

Ipsarm. isk. ért

1912-13.

21. C

EGY ISMERT GYÜJTŐ MŰTÁRGYAINAK

AUKCIÓJA

Tehéte Béla, [ ]

L: Major Máté

Vadas József: Építész a történelemben 13

Élet és Irodalom Bp. 1984. aug 3. XXVIII/31

Fekete Béla

1912-14. grafika

Az Ipm. Isk. ...tanárai...szakoktatói... Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 46 l.

Fekete Béla, építész

l: Breuer Marcel

Major Máté: Az építészet nyolcvanában 829-837

Jelenkor, Pécs, 1982. szept. XXV/9

Fekete Béla

festőművész

A szuhatagság (1971) c. műve a Valóságban.

Valóság
1982 jún.

FEKETE Béla

az 1956-os Fészek vitán

Szántó Piroska: Forradalmi szvit.
Kortárs, 1989. 10.sz. 63-65.p.

RÖVIDÍTÉSJEGYZ
(az MSZ

acad.	académie, academy
adapt.	adaptation
akad.	akadémia, -i, akademija
alk.	alkalmazott, alkalmazta
áll.	állami
ált.	általános
app.	appendice, appendix
ápr.	április
átd.	átdolgozás, átdolgozott, átdolgozta
átn.	átnézett, átnézte
Aufl.	Auflage
aug.	augusztus
augm.	augmenté, augmented
Ausg.	Ausgabe
	ausgewählt

1021 1969 MÁR
Fekete Borbála

2 kiállítás Debrecenben

Középkori freskómásolatok a Kossuth Egyetemen

A Kossuth Lajos Tudományegyetem díszudvarán március 6-án, csütörtökön délelőtt 11 órakor nagyszabású kiállítás nyílt a belgrádi Fresko galéria anyagából. Ördög Lászlónak, a városi tanács elnökhelyettesének bevezetője után Spiro Skendzič, a budapesti jugoszláv nagykövetség kultúrattaséja mondott bevezetőt. A megnyitón részt vett Borivoje Crvenič, a jugoszláv nagykövetség kulturális osztályának másodtitkára, dr. Ács István, a városi tanács elnöke, az egyetem részéről dr. Bognár Rezső tudományos rektorhelyettes és Papp László párttitkár. A Kelet-Jugoszlávia, Macedónia, Szerbia középkori templomaiban található freskók művészileg hű, pontos másolatai az utóbbi tíz évben Európa és Amerika sok nagyvárosa után kerültek hozzánk. Budapest és Szeged után Debrecen közönsége 36 alkotást és négy fotómásolatot láthat két héten keresztül. A monumentális vásznakból álló kiállításnak már megnyitásakor nagy közönsége volt, és március 19-ig mindennap megtekinthető.

Fekete Borbála kiállítása

A kiállított képek méretének tiszteletre méltó szerénysége első pillanatra közli, a harsány hang, a mindenkit túllicitálni akaró (sok kiállításunkon nagyon divatos) harsogás nem eszköze az önálló tárlattal először bemutatkozó Fekete Borbálának. Képről képre haladva az első közlés egyértelműsége, ökonomikusan fegyelmezett komolyságú festői karaktert ismertet meg a nézővel.

Fekete Borbála képteremtő művészete egy szép emberi érzés, a szeretet, valamint a képépítés és festői szépség biztató jelenségeinek foglalata.

Tárgyválasztásában a szeretet vezeti: kiállított képeinek túlnyomó részében — szinte egy sorozatban — behozza nekünk Debrecenbe szülőfaluja, Szentpéterszeg egy részét. A péterszegi házak, csűrök, kapuk, pitvarajtók barna-vörös és aranyokker meleg derűjében, vagy a téli boglyák, fák, kerítések szürkéinek feketepárizsikék és fehér közötti gazdag asszonáncait.

De képei tárgyválasztásukon túl többek, teljesebbek az ihlető látványnál, mert magukban hordozzák alkotójuk személyi és szellemi értékeit is. Így válik élményteljessé Fekete Borbála első kiállítása, s hisszük, szemtanúi vagyunk a művésszé válás, egy művészi pálya kialakulásának.

Művészi (ábrázolási) magatartására a természetelvű realista szemlélet formaelvének, a sűrítésnek alkalmazása jellemző. Ebben, a művészi rendteremtés: az elhagyás, valamint az elrendezés és kiemelés mozzanataiban mutatja meg önmagát. Tér és forma, folt és ritmus, szín és dekorativitás, arányosság és torzítás, hangsúly, ezek képei világának teremtőeszközei.

Eszköztárának hierarchiája és jellegzetes variánsai olvasmányosan mutatják, hogy képein a konstrukciónak, a térnek és formának, ezek szigorú rendjének jut a fő hangsúly. Tudatosan választja döntő szempontjává a képépítést, és minden más eszköznek ehhez kell alkalmazkodni. Az adott képfelületen létrehozott legkisebb részlet is az egészhez igazodva, a képépítés elrendezésében érvényesülhet. De minthogy érvényesül, nincs egyetlen lényegtelen pontja sem képfelületeinek.

Végső fokon a tudatosan gondos válogatás, a kép síkfelülete és a valóságos tér közti szerves kapcsolatok megteremtése, a nagy formatömegek építményes vagy színfoltok harmonikus elosztása biztosítja képi konstrukcióinak rendjét és fegyelmét. Mindezek ellenére érzékeny festői erő, mély zengésű érzelem és képzeletgazdagság feszül a konstrukciós rend vaspántjai között. Ezek a különböző indítékú festői erők végül is nem ellentmondást, hanem megoldást, nem zűrzavart, inkább csendes lírájú harmóniát eredményeznek. És itt mutat rokonságot ez a festői hangvétel azzal a művészi magatartással, amelyet „alföldi festészet" néven tartanak számon (amit ma sokan szeretnének már eltemetni).

Nem lehet tudni, milyen irányba halad tovább Fekete Borbála festészete; azt sem, hogy milyen eredményre jut. A kiállítás legjobb képei — Havas boglyák, Pihenő, Csűr, Pitvarajtóban, Csegei kapu — bizonyítják, hogy aki ily világosan tud szerkeszteni, aki a színeket ily tisztán használja fel a képépítésben s önmaga sajátos festői látása kifejezésére, az jóval többre lesz képes annál, mint amit első bemutatkozása alkalmával megjelenített.

Bíró Lajos

150 RÉSZVEVŐ

a megyei középfokú iskolák tornászbajnokságá

A hajdú-bihari tornászszövetség rendezésében bonyolították le Debrecenben az 1969. évi megyei középfokú iskolai tornász egyéni és csapatbajnokságot. A versenyen tíz fiú- és 15 leánycsapat vett részt, 150 tanuló vetélkedett a küzdelmeken.

A lányok versenyét a Tóth Árpád Gimnázium I. osztályú csapata fölényesen nyerte meg. Az együttes tagjai közül **Czövek, Struba** és **Szabó E.** 90 százalékos teljesítmény felett dolgoztak a szereken. A II. osztályúak küzdelméből a Kossuth Gyakorlógimnázium csapata került ki győztesen — különösen **Benkő, Várterész** és **C. Nagy** teljesítményével voltak elégedettek a szakemberek. E verseny érdekessége volt, hogy a második helyezést elért Fazekas Gimnázium mindössze ötszáz ponttal előzte meg a Csokonai Gimnázium együttesét. Az egyéni bajnoki címért **Szabó Judit** és **Struba Anna** külön versenyt vívott. A harmadik helyezett **Halász Katalin** szép fejlődésről tett bizonyságot.

A fiúk versenyében a 109. sz. ITSK csapata a mezőny fölé emelkedett. A csapat tagjainak gyűrűn szükséges még javítaniuk, hogy a területi bajnokságon is jól szerepelhessenek. A II. osztályúaknál az Építőipari tanulói szerezték meg a csapatbajnoki címet. **Lakatos István** előírt gyakorlataival nagy sikert aratott. **Jámbor, Lakatos** és **Sóvágó** az egyéni versenyben jól megállták a helyüket, a hajdúszoboszlói **Kovács, Kapornoki** és **Hallay** is jól tornázott a II. osztályúak egyéni bajnokságán. A már említett hajdúszoboszlói és a debreceni versenyzők mellett a hajdúnánási és a hajdúböszörményi tornászok is jól szerepeltek.

Eredmények.

Lányok.

I. osztályúak. Csapatban: 1. Tóth Árpád Gimnázium (Göszwein, Báthori, Diczig, Czövek, Szabó E., Struba — testnevelő: Farkas Istvánné) 181,25 pont, 2. Bethlen Gábor Szakközépiskola (Horváth, Szabó, Szilágyi, Szelle, Frank — testnevelő: Németi Tiborné) 168,40 pont, 3. Hajdúszoboszló (Décsei, Fehér, Sári, Lőrincz, Károlyi, — testnevelő: Szabó László) 1[illegible] 4. Dienes László Szakköz[illegible] 157,75 pont. — **Egyéniben:** 1. [illegible] (Fazekas) 74,2, 2. Struba (Tóth Árpád) 74, 3. Halász (Kereskedelmi) 71,80, 4. Szabó E. (Tóth Árpád) 70,30, 5. Frank (Közgazdasági) 69,1.

II. osztályúak. Csapatban: 1. Kossuth Gyakorlógimnázium (Szathmári, Márton, Porkoláb, Benkő, Várterész, C. Nagy — testnevelő: Czibere Endréné) 179,65 pont, 2. Fazekas Gimnázium (Torma, Varga, Máthé, Tamás, Pirka, Szabó J. — testnevelő: Gesztélyi Istvánné) 176,1 pont, 3. Csokonai Gimnázium (Nagy, Csabai, Fekete, Kárpáti, Keresztesi, Kiss E. — testnevelő: Kováts Györgyné) 176,05 pont, 4. Tóth Árpád Gimnázium 173,65 pont, 5. Kossuth Gyakorlógimnázium II. 170,55 pont, 6. Tóth Árpád Gimnázium II. 168,05 pont, 7. 109. sz. ITSK 168,40 pont, 8. Élelmiszeripari Technikum 167,90 pont, 9. Vegyipari Technikum 167 pont, 10. Hajdúböszörmény 165,05 pont, 11. Csokonai Gimnázium II. 155,70 pont. — **Egyéniben:** 1. Várterész (Kossuth) 71,7, 2. Bányai (109. sz. ITSK) 71, 3. Petrik (Vegyipari) 67,2, 4. Rózsa (Vegyipari) 65,45, 5. Kállai (Vegyipari) 64,65.

Fiúk.

I. osztályúak. Csapatban: 1. 109. sz. ITSK (Meleska, Szabó, Varga, Kollár, Jámbor, Dezső — testnevelő: Németh Ferenc) 263,1 pont, 2. Tóth Árpád Gimnázium (Jánvári, Oláh, Ormós, Ábrányi, Sándor, Oláh — testnevelő: Kulcsár János) 249,2 pont. — **Egyéniben:** 1. Jámbor (109. sz. ITSK) 109,8, 2. Lakatos (Építőipari) 108,2, 3. Sóvágó (Fazekas) 107,3, 4. Kollár (109. sz. ITSK) 91,3.

II. osztályúak. Csapatban: 1. Építőipari (Kovács, Hopka, Forgó, Bálint, Szilágyi, Lakatos — testnevelő: ifj. Tóth Lajos) 261,3 pont, 2. Hajdúszoboszló (Juhász, Mikalovics, Kiss, Hallay, Kapornoki, Kovács — testnevelő: Szabó László) 258,90 pont, 3. Vegyipari (Kerek, Lakatos, Gyurcsán, Antos, Vilmányi, Rohács — testnevelő: Bertók Gyula) 257,40 pont, 4. Fazekas 255,85 pont, 5. Tóth Árpád 252,1 pont, 6. Hajdúnánás 250,65 pont, 7. Tóth Árpád II. 239,90 pont, 8. Dienes László Szakközépiskola 238,60 pont. — **Egyéniben:** 1. Kovács K. (Hajdúszoboszló) 105,1, 2. Kapornoki (Hajdúszoboszló) 104,5, 3. Hallay (Hajdúszoboszló) 103,5, 4. Vilmányi (Vegyipari) 103,4, 5. Bálint (Építőipari) 102,2.

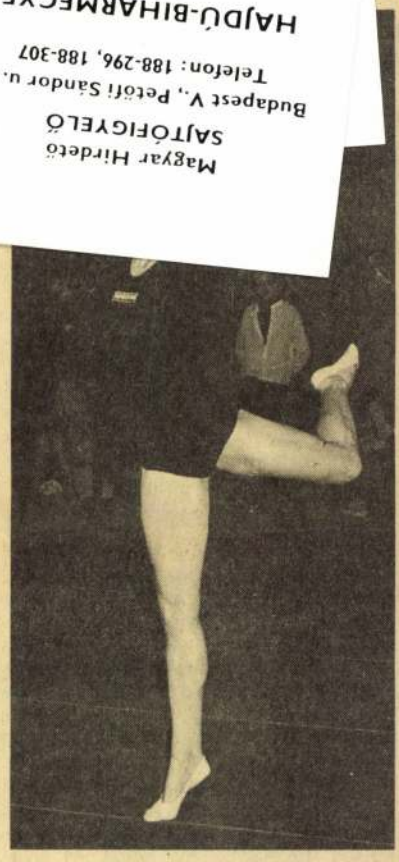

Struba Anna talajgyakorlatát mutatja be (Sárkány L. felv.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
HAJDÚ-BIHARMEGYEI NÉPÚJSÁG

A hét végén újabb forduló a labdarúgó MNK-ban

NB II-ES CSAPATAINK BARÁTSÁGOS MÉRKŐZÉSEKET JÁTSZANAK

A megyei labdarúgó-szövetség a Magyar Népköztársasági Kupa idei küzdelmei során újabb fordulót rendez, melyre március 9-én, vasárnap kerül sor. A továbbjutott 12 csapat az alábbi párosításban játszik: Püspökladányi Spartacus —D. Kinizsi, Püspökladányi VSK—DEAC, Báránd—Hajdúböszörményi Bocskai, Komádi—Hajdú Vasas, Nádudvar—D. Elektromos, D. Építők—Hajdúszoboszlói Bocskai.

A debreceni járásban megrendezésre kerülő labdarúgó Tanácsköztársaság kupában is rendeznek fordulót, mégpedig a következő mérkőzések lesznek: Hajdúsámson—Vámospércs, Nyírábrány—Ebes, Hajdúdorog—Álmosd.

A három debreceni NB II-es labdarúgócsapat közül a DVSC Debrecenben játszik vasárnap előkészületi mérkőzést a Sátoraljaújhelyi Spartacus NB II-es együttesével. A mérkőzésre a Vágóhíd utcai pályán kerül majd sor.

Mint ismeretes, az MGM Vasas két hetet Balatonbogláron tölt, itt készül a március 16-i rajtra. Az MGM Vasas is játszik vasárnap előkészületi mérkőzést, mégpedig Nagykanizsán.

A D. Honvéd Bocskai szombaton Hajdúszoboszlóra utazik, ahol egy hetet tölt a 18 tagú NB II-es keret. A csapat vasárnap már tovább utazik Szolnokra, ahol a Szolnoki MÁV együttesével vív előkészületi mérkőzést. Ezenkívül a Hajdúszoboszlói Földgázbányász, majd a Hajdúszoboszlói Bocskai lesz még edzőtársa a debreceni csapatnak, a március 16-i, Szegedi VSE elleni bajnoki találkozó előtt.

Asztaliteniszezők spartakiádja Püspökladányban

A püspökladányi járási asztaliteniszszövetség megrendezte az asztaliteniszspartakiád járási döntőjét, melyen három egyesület — Püspökladányi Spartacus, Biharnagybajomi TSE, Bárándi KSE — versenyzői vettek részt. A részvevők száma eléggé kicsi volt, mindössze 12 férfi és csupán két női versenyző állt rajthoz.

A verseny eredményei.

Nők. Csapatban: 1. Biharnagybajom (Fülöpné, Kenéz). — **Egyéniben:** 1. Fülöp Tiborné (Biharnagybajom), 2. Kenéz Erzsébet (Biharnagybajom).

Férfiak. Csapatban: 1. Biharnagybajom (Darida, Bagdi, Pálfi), 2. Püspökladányi Spartacus (Nagy, Schmidt, Seress), 3. Biharnagybajom II. (Mosolygó, Szűcs, Katona), 4. Báránd (Serfőző, Gacsárdi, Pálóczi). — **Egyéniben:** 1. Darida János (Biharnagybajom) 2. Bagdi Gyula (Biharnagybajom), 3. Pálfi Csaba (Biharnagybajom). — **Párosban:** 1. Darida, Pálfi (Biharnagybajom), 2. Bagdi, Mosolygó (Biharnagybajom), 3. Schmidt, Nagy (Püspökladányi Spartacus).

Vegyespárosban: 1. Darida, Fülöpné (Biharnagybajom), 2. Bagdi, Kenéz (Biharnagybajom).

Sporthírek

A D. Honvéd Bocskai ma, pénteken este fél 6 órai kezdettel szurkolóankétot tart a Vörös Hadsereg útján levő Fegyveres Erők Klubjában.

**

Budapesten szombaton megkezdődnek az 1969. évi junior tőrvívóbajnokság küzdelmei. Az első napon férfi egyéniben és női csapatban, vasárnap pedig női egyéniben és férfi csapatban lesz verseny.

**

Március 9-én, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel Debrecenben, a Petőfi általános iskola tornatermében rendezi a megyei birkózószövetség az idei kötöttfogású megyei bajnokságot.

**

Érdekes küzdelmekre lesz kilátás a vasárnap Debrecenben sorra kerülő NB II-es ökölvívó bajnoki mérkőzésen, az MGM Vasas—Szolnoki MÁV találkozón, melyet 11 órától a Bartók-teremben bonyolítanak le.

**

A labdarúgó NB I. következő fordulójából a Vasas—SBTC és az Egyetértés—Rába ETO mérkőzést szombaton délután rendezik.

**

Santiago: a Szovjetunió labdarúgó-válogatottja 5:4 (4:2) arányban győzött a Colo-Colo ellen.

**

Szófia: Barátságos válogatott mérkőzésen Bulgária 3:1 (1:1) arányban nyert nagyiramú küzdelemben az NDK ellen.

**

Sao Paulo. Pelé nagy sikerre számíthat az „Idegen szemek" című bűnügyi témájú tv-filmben — jelentették ki a rendezők. Pelé kitűnően játszik a stúdióban is.

**

Magyar idő szerint csütörtökre virradóra befejeződött Mar del Platában a kötöttfogású birkózás idei világbajnok-

Fekete Borbála
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

Kulturális krónika

Február utolsó vasárnapján, 23-án délelőtt több jelentős kulturális programot bonyolítottak le Debrecenben. A Művész mozi színpadán irodalmi színpadok találkoztak, a Kossuth utca 1. szám alatti művelődési otthonban a népművelők klubjának foglalkozását tartották meg, a TIT Csokonai klubjában és a Pedagógusok Szakszervezete megyei művelődési otthonában kiállítások nyíltak.

A Debreceni és Megyei Művelődési Központ időnként különböző művészeti ágak megyei fórumát rendezi meg. Ez alkalommal az irodalmi színpadok második fórumának megrendezésére került sor, melyen a hajdúnánási irodalmi színpad Kegyetlen emberi ének címmel oratorikus összeállítást mutatott be Juhász Ferenc és Gregori Corso műveiből. A műsort Czeglédi Lajos rendezte. A berettyóújfalui irodalmi színpad Fiók Lajos rendezésében Az utca éneke címmel a Tanácsköztársaság 50. évfordulója tiszteletére összeállított műsorát mutatta be, majd a debreceni irodalmi színpadok következtek. A KISZÖV debreceni Rapszódia együttese mai amerikai szerzők műveiből összeállított műsorral szerepelt. A műsor címe „Mesélj, mint az eső, hadd hallgassalak", rendezte Fényes Márta. A KPVDSZ József Attila Irodalmi Színpada Beat címmel zenés összeállítást mutatott be, amit Kígyós Erzsébet rendezett. A Megyei Művelődési Központ Stúdió színpada Munkásportré című, Kassák Lajos műveiből összeállított műsorát mutatta be, Fényes Márta rendezésében. A bemutatókat délután vita követte. Bevezető előadást tartott és a vitát vezette Debreceni Tibor, a Népművelési Intézet munkatársa.

A Megyei Művelődési Központ Kossuth utca 1. szám alatti művelődési otthonában a népművelők klubja keretében Kovács Béla, a megyei pártbizottság osztályvezetője tartott előadást a korszerű népművelésről. Az előadást számos hozzászólás követte a megjelent szakemberek és a népművelési szervek vezetői részéről.

A Pedagógusok Szakszervezete megyei művelődési otthonában két kiállítást nyitottak. Az 50 éves a Pedagógusok Szakszervezete című kiállítás a szakszervezet működésének dokumentumait tárja az érdeklődők elé, míg a „Pedagógusok megyei tárlatá"-n a megye 18 pedagógus festőművésze mutatja be alkotásait, összesen mintegy hatvanat. Mindkét kiállítást dr. Voksán József, a Pedagógusok Szakszervezete Központi Vezetőségének titkára nyitotta meg. A kiállítások megnyitásán részt vett Basa Imre, a Debreceni Városi Pártbizottság titkára, Ördög László, a Debreceni Városi Tanács vb-elnökhelyettese, Strebeloszky Lajos, a Pedagógusok Szakszervezetének megyei titkára.

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Csokonai klubjában Fekete Borbála kiállítását nyitotta meg Félegyházi László festőművész. Fekete Borbálának, aki az utóbbi években rendszeresen szerepel kollektív tárlatokon, ez az első egyéni kiállítása, melyen mintegy negyven alkotását mutatja be. Félegyházi László megnyitó beszédében foglalkozott a képzőművészeti élet több kérdésével, és méltatta Fekete Borbála kiteljesedő művészetét.

A megnyitó részvevői megtekintik a pedagógusok megyei tárlatát

készített február 4-ei de Gaulle-találkozóval folytatott megbeszéléséről.

Ezt a feljegyzést – hangoztatják illetékes francia körökben – „amely elferdíti a köztársasági elnök szavait", semmilyen formában sem hitelesítette az elnök titkársága vagy a külügyminisztérium.

Tiltakozó jegyzéket Hevré Alphand, a francia külügyminisztérium főtitkára nyújtotta át Soames nagykövetnek. Korábban a nagykövet kérte, hogy Michel Debré külügyminiszter soron kívül fogadja, de az utóbbi közölte, hogy ez nem áll módjában.

Couve de Murville francia miniszterelnök hétfőn rádiónyilatkozatot adott, s ebben kifejtette: pontosan meg kell magyarázni a közvéleménynek a francia–brit viszonyban történteket. Ez azonban a napi hírközlő szervekre: a sajtóra, a rádióra és a tévére tartozik. Mint mondotta, a francia elnök és a brit nagykövet találkozójáról szóló angol jelentés közzététele semmiképpen sem befolyásolja Nixon elnök európai útját. Ennek az útnak ugyanis az a célja, hogy az elnök megvizsgálja az Egyesült Államok és az európai országok kapcsolatait, s ami bennünket illet – fűzte hozzá – az Egyesült Államok és Franciaország kapcsolatait. (MTI)

Szíria ellen!

CIÓT KÉSZÍT ELŐ

városok ellen. A szóvivő bejelentése szerint a két szíriai helységben „arab ellenállók támaszpontot építettek ki, ahonnan akciókat irányítottak". Az izraeli gépek a bombatámadás után sértetlenül visszatértek. Nem érkezett jelentés az általuk okozott károkról.

Az izraeli és az arab szóvivők egyaránt a katonai akciók fokozódásáról számolnak be a térségben. Izraeli és jordániai részről közölték, hogy vasárnap délután izraeli erők támadást intéztek jordániai állások ellen. Az ammani szóvivő bejelentette, hogy hét izraeli gép hatolt be a tűzszüneti vonalon át Jordánia déli részébe és nyitott tüzet a jordániai hadsereg katonáira. A tüzet viszonozták. Két jordániai katona megsebesült. A légvédelem egy izraeli repülőgépet lelőtt. A gépek több mint egy órán keresztül szórták le bombaterhüket, köztük napalmbombákat. (MTI)

életbe. Az utcákon csak katonák és rendőrök közlekedhetnek.

Az AFP ismerteti a partizántámadások első mérlegét. Noha hivatalosan még nem közölték az amerikai és dél-vietnami kormánycsapatok veszteségeit, a francia hírügynökség értesülései szerint több száz a halottak és sebesültek száma a partizánok tüzérségi támadásai és szárazföldi akciói nyomán. A Long Binh támaszponton, amely egyébként az amerikai szárazföldi hadsereg főhadiszállása, öt amerikai halt meg és hatvan

katonai objektumaira és tíz haditámaszpontra zúdított akna- és gránátzáport.

Az amerikai hadvezetés azt állítja, hogy a partizánok hétfői akciói nem voltak olyan kiterjedtek

Walter Ulbricht levele Willy Brandthoz

Az NDK-ban hétfőn kivonatosan nyilvánosságra hozták annak a levélnek a tartalmát, amelyet a Német Szocialista Egységpárt Politikai Bizottsága nevében Walter Ulbricht, a KB első titkára Willy Brandthoz, a Német Szociáldemokrata Párt elnökéhez intézett.

A levél nyomatékosan aláhúzza, hogy a nyugatnémet elnökválasztás nyugat-berlini megtartása fokozza a feszültséget. Rámutat: ismeretes, hogy a szociáldemokrata párton belül erős ellenállás mutatkozott a szövetségi gyűlés nyugat-berlini megtartásával szemben. Számos értekezleten és gyűlésen is kifejezésre jutott az a vélemény, hogy az elnökválasztást helyezzék át valamelyik nyugatnémet területen fekvő városba. Ulbricht levele ezekhez a kívánságokhoz kapcsolódva megállapítja: hozzájárulna a feszültség csökkentéséhez, ha a szociáldemokrata miniszterek ebben az értelemben lépnének fel a kormányban és a Bundestag elnökénél.

A levél kiemelve, hogy Nyugat-Berlin önálló politikai egységet képez, hangoztatja: amennyiben nem kerülne sor a nyugatnémet elnökválasztás nyugat-berlini megrendezésére, a nyugat-berlini szenátus ennek fejében az NDK kormányához fordulhatna, hogy 1969 húsvétjára biztosítson határátlépési engedményeket Nyugat-Berlin lakosai számára az NDK fővárosának meglátogatására. Az NDK kormánya kész egy ilyen kívánság pozitív mérlegelésére — hangsúlyozza a levél, amely végezetül kiemeli: a békeszerető nyugatnémet, valamint nyugat-berlini erők, továbbá a felelősségtudattal rendelkező kormányok hassanak oda, hogy a nyugatnémet kormány tekintsen el nyugat-berlini provokációja végrehajtásától.

A Nyugat-Berlinben tervezett el-

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

1975 DEC 21

Fekete Borbála

Fekete Borbála: Faluvége (ifj. Hapák József felvétele)

1021

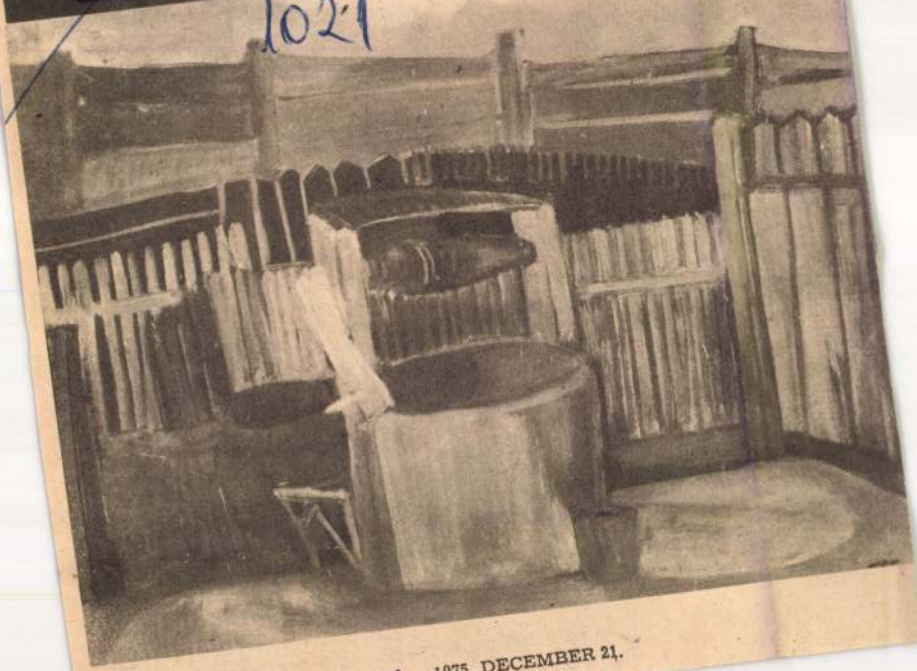

személyiség kialakítása
dolgozók gyermekeiben"
gozatommal harmadik,
anítása a szakközépiskol
mű pályamunkámmal p
díjat nyertem.

— És az irodalmi szín
tudom, azzal is szép sik
el...

— Az irodalmi színpad úgy jött létre, hogy rám bízták a szakkör vezetését. Hogy e szakkörből végül is színpad lett, az tulajdonképp egy felismerés eredménye: alkalmaz-kodtam a tanulók speciális érdeklő-déséhez. Mert ugyan elkezdtünk mi műveket elemezni, emlékszem, még krimivel is foglalkoztunk, ám kide-rült, hogy mélyebb dolgok kevésbé érdeklik őket. Érthető: e tanulók érdeklődése elsősorban technikai — szabad idejükben is szívesebben szerelgetnek, mintsem olvasnak. Így jött a gondolatom, hogy az el-mélyültebb elemzést játékkal he-lyettesítjük. Az érdeklődés és a kedv várakozáson felüli volt. Így lett a szakkörből színpad. Kezdet-ben apróbb jelenetekkel próbálkoz-tunk, azután mind jobban nekibá-torodtunk. Első szép sikerünk a nagyobb, könnyebben, több ... nal végzem a munkám, másrészt a gyerekeim már egyetemre járnak, így az otthoni teendő is kevesebb lett.

— A másik szak, a történelem, megmaradt alárendelt szerepkör-ben?

— Nem, hiszen a pedagógus-to-vábbképzés keretében körülbelül tíz éven át vezettem filozófiai sze-mináriumokat. Magam is azok közé tartoztam, akik a világnézetünk alapjai tárgy bevezetéséért harcol-tak. Tagja voltam annak a közép-iskolai reformbizottságnak is, amely a középiskolai tananyag megrefor-málását indítványozta. Azóta is ta-nítom a világnézetünk alapjai tár-gyat.

G. I.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

Fekete Barbála

1021

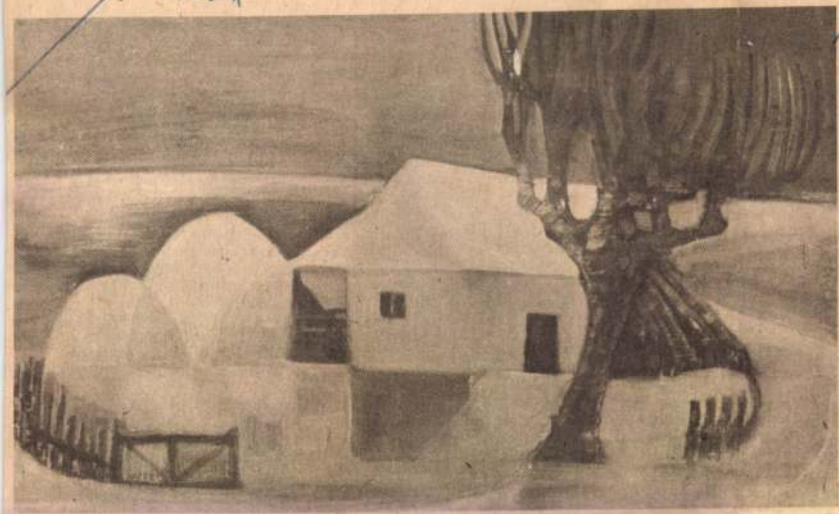

Fekete Borbála: TÉLI TANYA
(Az őszi tárlat anyagából (Fotó: Hapák József)

ókat alkalma:

lkalmazunk
tárost, szó-
lánghegesz-
akmunkáso-
és gyors- és
z. Mechani-
cen, Hámán

s, esztergá-
munkásokat
lalókat, be-
el lakatos,
segédmun-
. Jelentke-
lasági Gép-
gy.

llalat Deb-
t 29, felvesz
odómunká-
munkahely-
dmunkáso-
lat munka-
vel.

ÁGY

Fiatalok figyelem! Ipari tanulókat felveszünk szövő szakmára. Jelentkezhet minden 14. életévét betöltött 8 általános iskolai végzettséggel rendelkező fiatal. Juttatások: Kezdő tanulóbér 350—, Ft amely a tanulmányi eredménytől függően emelkedhet. Társadalmi ösztöndíj havi 250—, Ft Utazási költség 50—, Ft. Az első 3 hónapban összesen 650—, Ft-ot kapnak. Ingyen tankönyv, munkaruha és iskolaköpeny. Elhelyezés díjmentesen, a most épülő új kollégiumban, (XIV. kerületben). A kollégiumban ingyenes ellátást biztosítunk. Felszabadulás után a kereseti lehetőség havi 2200—2600 Ft. Begyakorlott szakmunkásaink 3000 Ft-ot kereshetnek. Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon 8—3-ig személyesen. Levélre részletes tájékoztatást küldünk. A gyár címe: PATEX Angyalföldi Szövőgyár, személyzeti osztály 1135 XIII., Fáy u. 81—83.

A Hosszúpályi és Vidéke ÁFÉSZ pályázatot hirdet Hosszúpályi községben, 12 órában üzemelő 4.

torpályi út 9. szám.

MEZŐGÉP Vállalat Központi Gyáregysége Debrecen, Szoboszlói u. 50. szám azonnali belépéssel alkalmaz tmk-villanyszerelő, esztergályos, lakatos, hegesztő szakmunkásokat, segédmunkásokat, eljárót, érettségizett műhelybeíró adminisztrátort, valamint takarítónőket. Bérezés megegyezés szerint. Jelentkezés a munkaügyi előadónál.

A Nyíracsádi Győzelem Szakszövetkezet kertész szakembert keres. Felsőfokú technikumi végzettségűek előnyben. Fizetés megegyezés szerint.

Fiatal férfi munkaerőt hivatalsegédi, gondnoki munkakörbe felveszünk azonnalra. „Kereskedelmi Vállalat 309618" jeligére a Hirdetőbe.

A Magyar Tudományos Akadémia Atommagkutató Intézete felvételre keres gyengeáramú villamosmérnököket, elektronikai műszerész szakmunkásokat, gyors- és gépírókat, valamint műszaki rajzolót. Jelentkezéseket: Debrecen, Bem tér

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Fekete Borbála, festő-művésznő.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
1981 JUL 16

FEKETE BORBÁLA: TOKAJI UTCA

1021

HAJDÚ-BIHARI

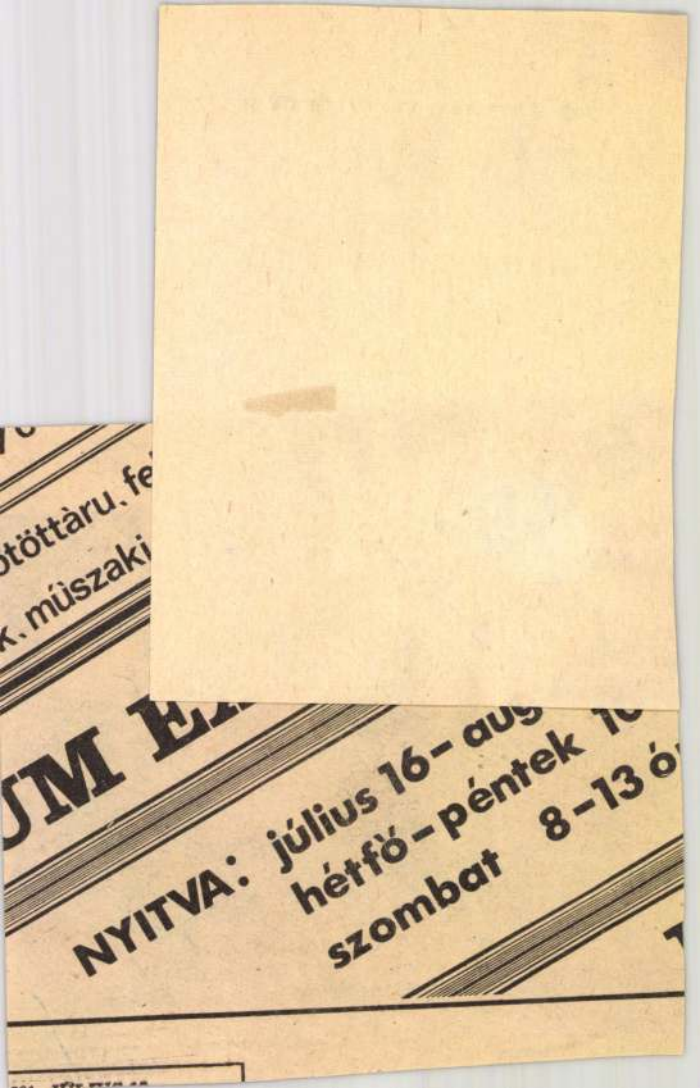
NYITVA: július 16 – aug
hétfő – péntek
szombat 8 – 13 ó

Fekete Borbála

(1933, Szentpéterszeg)

Hajdúszoboszló
Pávay V. u. 15.
4200

Sáros út

Horváth János

(1930, Oroszvár)

Szombathely
Rohonci u. 14.
9700

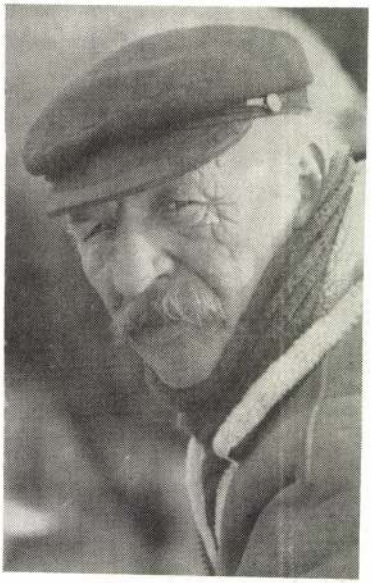

Gulyás

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Fekete Borbála
festő m.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

1983 OKT 6

1021

ÜZEMI TÁRLATOK '83

FEKETE BORBÁLA: ÉDESANYÁM VIRÁGAI

LAKÁS

Eladó másfél szobás szövetkezeti lakás a Domokos Lajos utcán 100 000 OTP-vel. „Fűtött garázs 108 749" jeligére a hirdetőbe.

Belvárosban 3 szobás, IV. emeleti, liftes házban levő tanácsi lakásom elcserélem tanácsi 2 szobásra. „Ráfizetést kérek 108 866" jeligére a Hirdetőbe.

Eladom vagy elcserélem 2 szobás szövetkezeti lakásom. Lehet józsai is. Cím: Böszörményi u. 87. IV. em. 14.

Eladó vénkerti, másfél szobás OTP-lakás, csendes környezetben, 360 plusz 120 OTP. „Májusi költözés" jeligére a kiadóba.

AP

Nagyerdőn eladó méretű II. emeleti, 3 szoba plusz étkezős, garázsos társasházi lakás. Érdeklődni 18 óra után 14-665-ös telefonon.

3 szobás, 67 négyzetméteres OTP-lakás garázzsal eladó. Megtekinthető: este 6 után, Poroszlay u. 24. III. 3.

2 szobás, 56 négyzetméteres társasházi lakás garázzsal vagy anélkül eladó. Poroszlay u. 89. sz., fszt. 2.

2,5 szobás OTP-öröklakás az Árpád téri ABC fölött a második emeleten eladó. Érd.: Senyei O. u. 6.

garázsos társaslakásomat elcserélem házra vagy házrészre. Telefon: 24-539.

200 000 Ft kp. plusz OTP-átvállalással, életjáradék vállalással lakásmegoldást keresünk, kis ház ingatlannal érdekelne. „Debrecenben" jeligére a szolnoki Hirdetőbe.

Debrecen, Dimitrov u. 38. I. 3. alatti öröklakás 87 négyzetméteres 4 szobás, 12 000 Ft négyzetmétere eladó. 1984. őszi beköltözéssel. Érdeklődni: telefonon 22-007 20 óra után.

szövetkezeti lakásom két kisebbre. Minden megoldás érdekel. „Őszi csere" jeligére a kiadóba.

INGATLAN

Hajdúszoboszlón fürdőövezetben, Kisfaludy u. 4/A 1 plusz fél szobás ház garázzsal eladó. Hétvégi háznak is alkalmas. Érdeklődni: Kisfaludy u. 2. Kazincbarcika, Lenin u. 47. 8. em. 4.

Debrecen zöldövezetében építési telek sürgősen eladó. „400 négyszögöl" jeligére a kiadóba.

Családi ház a Lázár utcán eladó. Telefon: 24-997.

ALBÉRLET

Főbérlő nélküli albérletbe fiatal lány szobatársat keresek. Érdeklődni: Wesselényi u. 5. 18 óra után.

jó állap
500-as sz
vennék. M
mos u. 16.

Á

Matemat
repetálás.
12 I. em.

Fiatal,
lányt segé
veszek.
Szepességi

Magyarb
korrepetál
tést vállal
deklődni:
telefonon

B

Bútor
szekrényso
bútorok. S
12. Árpád

Szekrény
miék, egy
tele, elad
8.

Mindenf
vétele és

EXPRESSZ

Vörösmarty u. 11. számú ház lakómentesen, beköltözhetően eladó.

Szoba-konyhás házrész eladó. Kút u. 110.

Elvi engedéllyel telek eladó. Érdeklődni: Kishegyesi út 52. 50 lite-

140 ezer kp.-vel lakásmegoldást keresek. Minden megoldás érdekel. „Lakás" jeligére a kiadóba.

Elcserélem újkerti 2 szobás étkezős, OTP-s lakásom „Tanácsira" jeligére a kiadóba.

PL-es tolótetős Wartburg eladó. Debrecen, Móra Ferenc u. 37.

S 100-as Skoda felújított karosszériával, 4 éves motorral 28 000 Ft-ért eladó. Érdeklődni délután, Debrecen, Béke útja 66.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

Fekete Borbála

Képek és asszonyok

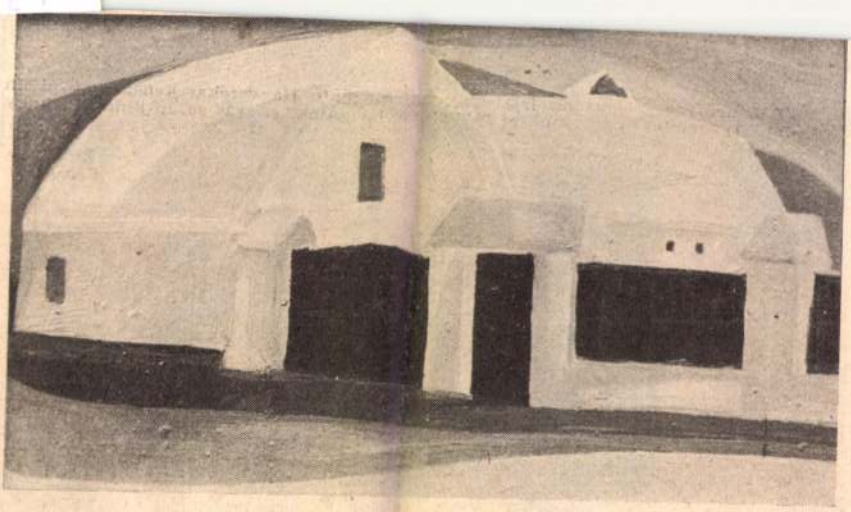

Fekete Borbála: Téli Csend

Több éves hagyománya van már Debrecenben a nőnapi képzőművészeti kiállításoknak, melyeken a Hajdú-Bihar megyében élő és alkotó képzőművész nők mutatják be legújabb alkotásaikat. Az idén is megrendezte a Megyei Nőtanács és a Megyei Művelődési Ház a nőnapi kiállítást a filmklub reprezentatív helyiségeiben, s bár az előző tárlatokon szám szerint több kiállító szerepelt, a kiállítás színvonala mintha emelkedett volna az előzőekhez viszonyítva. De akár így van, akár nem, az tény, hogy a nőnapi tárlatok exkluzív hangulatuk és művészi eredményeik által igen kellemes színfoltjává váltak a megye képzőművészeti életének, és sohasem ébresztik a látogatóban a nőiesség „kicsapódását" a képzőművészetben. Inkább a női lélek érzékenységét és meditáló hajlandóságait érzékeltetik.

Az idei kiállítás egységes atmoszférája talán az eddigieknél is meggyőzőbb annak ellenére, hogy különböző alkotó egyéniségek megnyilatkozásai tették változatossá a tárlatot. Egyetlen tényezőt szeretnék mindenekelőtt kiemelni, ami az alkotói módszerek különbözősége ellenére általában jellemzi a bemutatott alkotásokat. A kompozíciós biztonságra, a harmonikusan, következetesen kialakított képi egységre gondolok, ami valamennyi alkotónak erősségei közé tartozik. Nem volt a kiállításon talán egyetlen dekomponált kép sem. Ez a tulajdonság azonban könnyen visszájára is fordulhat, mert a túlságos kiegyensúlyozottság, a törvényszerűségek túlzott tisztelete könnyen eredményezheti egy ponton túl az alkotó semlegességének, kívülálló magatartásának, bátortalanságának érzését a szemlélőben. Nem akarom azt állítani, hogy a nőnapi kiállításon ez így történt, de a gondolat itt merül fel, és ez talán már jelent valamit.

Ha a témaválasztás oldaláról közelítünk a kiállításhoz, ismét azt lehet megállapítani, hogy az alkotók többsége legszívesebben az utcarészletek, a különböző architektúrájú házak megörökítésében talál leginkább örömet, és ezt a témát azok nem mellőzik, akik egyébként más témához is szívesen nyúlnak. Ez természetesen igen hálás téma, dekoratív és mozgalmas felületek kialakítására ad lehetőséget, megrázó élményt azonban csak igen kivételes megfogalmazás esetén jelenthet.

Fekete Borbála utcarészletei, házcsoportjai esetében talán az a legdöntőbb, hogy egymáshoz és a táj több eleméhez való viszonylataikat hangsúlyozza. Képeinek tömörségét és statikusságát a kis képméretek csak növelik. Dezső Györgyné hasonló témakörből választott nagyobb méretű pasztelljei kitárulkozottabbak, színvilágúk élénkebb, de nagyon kellemes és harmonikus. Fülep Júlia már előzőleg is bizonyította, hogy a portréfestés lehetőségei foglalkoztatják. Ezen a kiállításon ő az egyetlen, aki portrékkal is jelentkezett, melyek karakterizáló erényeik mellett lírai megfogalmazásukkal hívják fel magukra a figyelmet. Török Anna jelenlegi, kissé sötét tónusú olajképei erős festői egyéniséget sejtetnek, enteriőrjei tanulmány jellegük ellenére belső átvódásokról tanúskodnak. Az említetteken kívül többek között Szentmiklóssy Erzsébet, Bogáts Erzsébet, Vida Viktorné, Rácz Erzsébet szerepel a kiállításon egy-egy igen kulturáltan megoldott tájképpel vagy csendélettel.

M. V.

(Urbán Tamás felvétele)

A Tűvétevőket mutatják be a debreceniek

A forradalmi ifjúsági napok gazdag programjának egyik kiemelkedő eseménye a felsőoktatási intézmények művészeti fesztiválja. Miskolcon rendezik meg a képzőművészeti alkotások és amatőr filmek versenyét, továbbá a fotopályázatot és kiállítást is. Keszthely a felsőoktatási intézmények kórusait és hangszeres művészeit látja vendégül, Egerben a népi táncosok, népi [illegible] bemutatóikat kotókörök tagjai vitatják meg új alkotásaikat. A KISZ budapesti bizotsága és az Eötvös Loránd Tudományegyetem KISZ-bizottsága, továbbá az Egyetemi Színpad a fővárosban rendezi meg az egyetemi és főiskolai színjátszók első országos fesztiválját, amelyen a Debreceni Agrártudományi Főiskola színjátszói Illyés Gyula: Tűvétevők című parasztkomédiáját mutatják be. A fesztivál április 7 és 10 között

Városfejlesztő

Hajdúböszörmény megyénk második legnagyobb városa. Fejlesztése érdekében a tanács vezetői a megyei szakigazgatási szervekkel közösen számos intézkedést tettek. Elkészítették — mint már arról korábban beszámoltunk — a város két ipari övezetének beépítési tervét. Az elmúlt évben 198 lakást adtak át rendeltetésének. Ugyanakkor Hajdúböszörmény újabb utcával bővült. Elkészült hét épület, melyekben összesen 40 lakás van. Az új utca a Zalka Máté nevet kapta.

Kiemelten kezelik a kereskedelmi hálózat bővítését, különös tekintettel a város szélére. Még a múlt évben hozzákezdtek a Középkertben az Erdélyi úton egy élelmiszerbolt építéséhez, mely májusban már árusít. 1970-ig az Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat és az általános

MDK

G. Fekete Béla szobrász
Tavasz, gipsz

Ijjas A: Őszi tárlat. Nemz. Ujs. 1943. okt.lo.
15 l.

Fekete Béla

mDK

nyomdaz vajzoló

nyerte el az Év könyv könyvdízere
hirdetett 100 K-nás pályadíjat.

Az Év könyv könyvdízere hirdetett pályázat.
Grafikai Szemle 1908. 7 z. 156.

Fekete Bertalan, MDK
Miskolc.

1904-ben

a kereskedelemügyi miniszter érmével kitüntetett műipáros. Az érmet Beck Ö.F. tervezte.

A kereskedelemügyi miniszter érme.
Magy.Ip.müv.1905.167.l.

Dr. D.K.

FEKETE Benjámin könyvkötő

Losonci könyvkötő

A sárospataki nyomda kapcsolatban áll vele. (1842-1844)

B. Korokmay Éva: Könyvkötészet Sárospatakon 165.

Művért 1953. 1-2. sz.

Fehér Béla

Bánnal, Fenyőcd, a két Goldmannal, Majorral, Sugárral, Vértessel, Hóry K. Lászlóval a Szoc. Képzőművészek Csoportjának nejtjét alkotják.

Major Máté: Az építészet uj világa, Magvető, 1969, 438.l.

Fekete Borbála, rajztanár, festőművész

Megnyílt a nyírbátori képzőművész stúdió 12. rajztanári alkotótelepének bemutatója, a Nyíregyházi ~~Stúdiója~~* melyen szerepel, Fekete Borbála műve. (Hajdúszoboszló).

* Galériában.

Bátori tűzzománcok.

Kelet-Magyarország, 1983. febr. 4.

Fekete Borbála

repr. Szabadsági utca
o. 50 x 70

Hortobágyi Alkotótábor
1992

Debrecen

Terék Zoltán

Emlékre

A képzőművészeti ismeretterjesztés
új formája
Hajdú-Bihari Napló, Debrecen 1970. máj. 27.

Fekete Borbála

Szerepel a 24. megyei Őszi
Háslaton Hajdunánáson

N.N.: ha nyílik a megyei
Őszi Háslaton

Hajdu Bihari Napló 1969 XI. 30

Fehéta Barbála festő

A Debreceni Csokonai Klubban

Liáshitása. nyílt.

Szentpétérszegen tel

N.N: Kulturális Krónika

Alföld 1969 ápr. 95 old.

Fehete Borbála festő

Szentpétersszegen él. A tokaji minszemben

Számítása-nyílt

Szocialista Művészetért 1969 okt.

Fekete Borbála

Szerepel az őszi tárlaton a Déri Múzeumban

N. N.: Megnyílt az őszi tárlat

Hajdu Bi. Kalimegyei Népújság 1968 XI. 26

Fekete Bosbála

3 képe szerepel a debreceni öni tárlaton.

Tóth Béla: A debreceni öni tárlatról

Alföld 1969 I. n. 75 old.

Fekete Borbála festő

A nemtpétesnegi gyermekkor vezetője

Sz. Kürti Katalin: Képzőművészeti élet Debrecenben és Hajdu Bihárban

Néphűvelés 1968 VI. 30 old.

Fekete Borbála

kiállítása nyílt a polgári művelődési központban.

Hajdú-Bihari Napló, 1970. okt. 4.

Fekete Borbála festő

Debrecenben a TIT Klubjában

kiállítása nyílt

Szocialista hűvézetért 1969 IV

Fekete Borbála
festő

Kentpéterszegen lakik. Alkotómódszere rendkívül egységes, formavilága leegyszerűsítő, kifejezésmódja tömör, lényegretörő. Minden felesleges részletet elhagy a tökéletes képi egység megteremtése érdekében.

Kulturális Krónika
Alföld, 1969. IV. 95.

Fekete Borbála

Kiállít Polgáron

Kiállítási Palotában
Szocialista művészetért 1970 nov.

Ferete Borbála

Szerep el a megyei táslaton

N. N.: Az őri táslat debreceni
bemutatója

Hajdu Bihari Napló 1970 XII. 19

Fekete Borbála festő

Balmaznyárason

Kiállítása nyílt

Szocialista Művészetért 1971 I.

Fekete Borbála

Kezdet a megyei őszi tárlaton

Magyari Vilmos: Őszi tárlat 1970

Hajdu Bihari Napló 1970 XII. 16

Fekete Barbara
festő

Tóth Béla: A Hajdu-Bihar megyei képzőművészek....
Művészet, 1971.április - 37.oldal

Fekete Borbála

1971 óta több tucat bemutatón láthattak a debreceni nagyüzemek dolgozói a megyei művészek munkáit. Ebben az évben a nézők a művész alkotásaival ismerkedhettek meg.

Sz. k.: Üzemi tárlatok '77.
Hajdúsági Munkás, 1977. okt. 14.

Fekete Borbála

Debrecenben a megyei őszi tárlaton állitott ki.

A tárlat nyeresége *Fekete Borbala* rajza is: a Hegyaljai hazak keves vonalból összeálló tiszta, tömör kompozíciója olyan tékekről beszél, amelyek festményein eddig nem mutatkoztak meg.

Alföld 1978-1-90

Szabó Ernő:Mint Rembrendt nézte rajzát

~~D~~ Fekete Bálint

miskolci műlakatos

vett részt 1904-ben

a miskolci iparművészeti kiállításon és

állami aranyérmet

nyert.

Halm Loránd

266. l.

0—

Basaiti

160. Marco Basaiti iskolája, XVI. sz.:
Pieta. Fa, tempera, 43 x 34·5 cm.

Gerevich: PA, 238 l.
Marco Basaiti ~~iskolája~~ köre: Pieta,

—

Berti Joesca 956–957 l.
Primitiv Liberale da Verona.

—

Mavlaghy II. 54. szám
Ismeretlen Bertinelli-gyűjtemény

—

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Fekete Borbála
Hajdú-Bihar megyei Napló
1967 OKT 24

1021.

INDIÁTÓL Péterszegig

A művészet világokat kapcsol össze. Olyan közös nyelv, melynek segítségével az emberek, bárhol élnek a világban, megértik egymást.

Közhelyeket fogalmazok újra? Meglehet. De erre kellett gondolnom, amikor kiléptem a szentpéterszegi iskola kapuján. Egy csendes kis alföldi falu, őszi életének megszokott képe tárul elém, miközben bentről az iskola udvaráról a labdázók egyre halkuló zsivaja kísért. Szentpéterszegről még itthon is alig tudnak valamit, hát még a nagyvilágban! Ezért volt érdekes játszani a gondolattal, hogy mégis van a világnak olyan pontja, ahol ismerik ezt a nevet. Indiából érkezett meghívás: a szentpéterszegi gyerekek olyan eredményesen szerepeltek a legutóbb Indiában megrendezett nemzetközi gyermekrajzkiállításon, hogy újabb szereplésre hívják őket.

1.

Hol itt a művészet? — kérdezheti akárki. Vagy művészetnek nevezhetjük a gyermekek rajzait? Természetesen csak a maga nemében. De a művészet ad lehetőséget az önkifejezésre, a fantázia rögzítésére, a művészet eszközeit használják, amikor mondanivalójukat fogalmazzák.

A siker kovácsa Fekete Borbála rajztanárnő. Rá igazán a rajzpedagógus szó illik. Tizenkettedik éve tanít Szentpéterszegen, eredetileg magyar szakos volt. De gyerekkorától élt benne a festészet és grafika szeretete, így hát levelező úton megszerezte a rajztanári oklevelet is. Ma már a megye egyik legjobb rajzpedagógusa.

Négyéves múltja van az eredményesen működő gyermekrajz-szakkörnek. Ezalatt a szakkör tagjai több megyei és országos díjat nyertek kiállításokon, ezenkívül szerepeltek Berlinben, Prágában, Indiában nemzetközi kiállításokon, és számos oklevelet kaptak.

— Ha már sikereink számbavételénél tartunk, hadd emtettük az iskola egyedülálló népi kerámia gyűjteményét. Rögtön hozzáteszi, hogy mindhárom gyerek parasztszülők gyermeke.

— Erdei Irmát a rajzok alapján nem hívta be a televízió — folytatta Fekete Borbála —, mivel az ő rajzaiban a gyermeki expresszivitás helyett tudatos komponálást fedezett fel. Irmát viszont a megyéből egyedül felvették a budapesti Képzőművészeti Gimnáziumba.

Sajnálkozva jegyzi meg, hogy a múlt évi nyolcadikosok elkerültek a keze alól. De a mostani társaság is nagyon tehetséges, különösen a kis Mészáros Róza, aki ötödikes létére a valóságábrázolást szinte korrektúra nélkül végzi.

— Érdekes, hogy a legjobbak kivétel nélkül lányok — jegyzem meg.

— Ez lehet véletlen is. Vagy talán nagyobb bennük a kitartás, szorgalmasabbak, mint a fiúk. Semmi más magyarázata nincs — hangzik a válasz.

2.

Arról beszél, hogy a vizuális műveltség rendkívül fejleszthető, ha módszeresen végzik. A gyerekek különösen nagyon fogékonyak.

Megkockáztatom a kérdést: érződik-e valami ebből a kultúrából a faluban?

— Az egyik mama mesélte, hogy a gyerek kérte, vegye le a falról a giccset. A gyerekek könyveket vetetnek a szülőkkel, reprodukciókat gyűjtenek, egyiknek-másiknak egész komoly gyűjteménye van. Az iskolai dekoráció mindenhol ízléses. Egyelőre ennyi a fejlődés, tehát csak mennyiségi, de reméljük, hogy hamarosan eljön a minőségi változás ideje is.

A munka módszertanáról értatta, hogy vázlatfüzetet hordjanak magukkal és jegyezzék le, ami megragadta őket.

— Szintén fest? — fordulok Fekete Borbálához.

— Vasárnapi festő vagyok — mondja elhárító hangsúllyal. — A magam számára dolgozom. Nyaranta ugyan Tokajban részt veszek a művésztelepen, de elégedetlen vagyok a munkáimmal, s addig nem publikálok egyetlen képet sem, amíg nem találom kedvemre valónak.

— Milyen témák foglalkoztatják?

— A táj és az ember. Elsősorban a monumentalitás ragad meg. Bíró Lajostól tanultam legtöbbet, mint a művésztelepek korrigáló tanárától, de természetesen saját úton próbálok kibontakozni.

— Jól érzi magát a faluban?

— Igen. Idevalósi vagyok, ide jöttem vissza.

— Akkor nem is készül el?

— Nem. Igényem ugyan van, hogy többet járjak színházba, hangversenyre, de ha elmennék, nem valószínű, hogy másutt is így megtalálnám a munkám teljességét.

— Ezt hogy érti?

— Úgy, hogy itt mindenütt látom a munkám eredményét, a fejlődést. Mérlegeltem már, hogy elmegyek, de úgy döntöttem, hogy maradok. Megpróbálok másként bekapcsolódni abba a kulturális áramkörbe, amit a város, az én esetemben Debrecen jelent. Jelenleg a marxista egyetem esztétika tagozatára járok Debrecenbe.

3.

Távozóban arról érdeklődöm, mit szólnak a kollégák működéséhez. Kap-e tőlük biztatást?

...a vérerei

...el állandóan foglal-
...Könyvből vagy rá-
...y tanárral, de a
...a rendszeresség.
...lt nyelven sok iro-
...újságot olvasni.
...s a nyelvtanulásnál
... Hallgassuk is meg
...ogyan azok beszélik,
...k, úgyis, ahogyan
...ljük.
...emző legfontosabb
...okat szövegen ke-
...lni.
... hogy mondatban,
...lássuk a szöveget —
...agolása helyett. A
...jának megtanulása
...a szöveg megértése,
...örténjék.
...hoz rendkívül nagy
...mondásra van szük-

...az anyanyelv kikap-
...dítást nem szabad
...tt kérdést nem sza-
...tani, idegen nyelven
...y válaszolni rá, ez
...gen nyelven gondol-
...nulni.
...ű környezet jó ha-
...lvtanulásra, de az
... ambícióját nem pó-

...ntos saját tanulá-
...ontrollálása. Ez az
...észség fejlesztésével
...anulás akkor igazán
...gyarról is jól fordí-
...en nyelvre.

...ava a szabályok erő-
...ítése után a szabad-
...sés ez így, van még
... aztán meg nehogy

— Az mindegy. A belső szükséglet-nek kell eldöntenie.

— Jó-e egyszerre két vagy több nyelvet tanulni?

— Kisebb korban nem érdemes, de felnőttként lehet.

— Maradjunk még Németh Lászlónál. Ő esztelen divatnak nevezi a gyerekek „nyelvpácolását". Mi a véleménye, mikor kell kezdeni a nyelvtanulást a gyereknél?

— Hat-nyolcéves korban ajánlatos elkezdeni.

— S beszélni vagy fordítani tanuljon meg inkább az ember?

— Beszélni is, fordítani is.

4.

Szóba kerülnek a nyelvtanulás és nyelvtanítás korszerű formái is. Az a törekvés, hogy egynyelvűvé váljék a nyelvoktatás, ne használjanak szótárt se a hagyományos értelemben, az új szavak értelmét a régi szavak magyarázataival tegyék világossá. Ez az egyik alapvető kérdés: mennyire sikerül az idegen nyelven gondolkoztatni a diákokat. Az új törekvés szerint ezt kell erősíteni.

Jelentős szerepe van a technikai eszközöknek is. Nemcsak azért, mert a jelenlegi középiskolai nyelvoktatás szervezete és az osztálylétszámok alakulása miatt a négy esztendő alatt egy-egy tanulóra alig 2—3 óra jut egészen konkrét foglalkozásra. A magnó s más technikai eszközök ezt az időt megsokszorozzák. De jók azért is, hogy megtanuljon a diák a nyelvvel élni. Saját beszédüket, egymás szavait, vagy a természetes beszédtempóval beszélő anyanyelvű egyént hallgatva sokkal jobban világosabbá válnak a tanulás apróbb hibái, a kiejtés, a beszédritmus elemei is.

Dr. Szalay Sándo...

A kétszeres Nobel-díjas nag... Sklodowska Curie születésének ... mából Varsóban nagy nemzetk... poziot tartottak. A világ csaknem ... tudósa képviselve volt a tanác... ság több mint 120 tudósa közö... vétele csak emelte a szimpozion ... ülésszakon a Magyar Tudomán... letében dr. Szalay Sándor Koss... Magyar Tudományos Akadém... Atommagkutató Intézetének iga...

A négynapos tanácskozás pé... szombaton délután dr. Szalay S... nyilatkozott a tapasztaltakról.

— Nagyon szép volt az a f... ország megemlékezett nagy tudó... Curie-ről, aki az emberiséget ... eredményekkel ajándékozta me... szak előadásai a legszebben ... fejlődést, amelyet Madame Cu... dium felfedezésével és további... a tudománynak adott. Fejlődés... mány-explóziója szót kellene ... szeretném kifejezni: nem tudj... kezményekkel fog járni ez a f... ségre, a társadalomra és magá... me Curie felfedezéseivel terem... majd Rutherford századunk e... tette az atom belső szerkezeté... atomtudósai a varsói szimp... vázolták azt, milyen nagy fejl... me Curie munkássága a tudo... letén, így például az atomma... energia felszabadítása, a bioló... tatások területén.

— A magam részéről nag... részt vettek ezen a szimpozi... ford volt tanítványa, magam ... igyekeztem bekapcsolódni e ... Magyarországon, pontosabban ... iskolát teremteni, amely ered... lök, hogy találkozhattam olya... akikkel régebbóta állok szem... tudományos levelezésben. Az ... tudományos világ méltóképpe... szakkal Maria Sklodowska Cu... lékének — fejezte be nyilatko...

...lítsem meg, hogy három gye-
...rek — Harasztosi Katalin, Bá-
...nyai Erzsébet és Szabó Ibolya
— szerepelt a Magyar Televí-
...zió „Rajzolj velünk" című
...adásában. Harasztosi Kati két-
...szer is — mondja Fekete Bor-
...bála az egyik irodahelyiség-
...ben, ahol egy kis beszélgetésre
...ültünk le, miután megtekin-

...deklodom. A nagyobbak szen-
...tanulmányokat is készítenek, a
...kisebbek tematikus rajzokat
...pasztellel, krétával, quacho-
...sal, vízfestékkel. Korábban a
...gyerekek a szenet maguk éget-
...tek mogyorófából, most már
...a megyei tanácstól kapják. A
...quacho-t most is maguk „állít-
...ják elő". A gyerekeket rászok-

— Igen — hangzik a válasz.

— A kollégák segítségemre vannak például a kiállítások rendezésében is. Az eredmé-nyeket mindig úgy könyveljük el mint az iskola és a falu si-kerét. S ez így van rendjén.

Bakó Endre

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

1973 MÁR 12

Nők képzőművészeti pályázata

1021

Fekete Borbála

Fekete Borbála szentpéterszegi pedagógus nyerte a megyei nőtanács és a Megyei Művelődési Ház képzőművészeti pályázatának első díját az 58. nemzetközi nőnap alkalmából. A második díjat *Dezső Györgyné*, a debreceni képzőművészeti kör tagja, a harmadik díjat *Török Anna* főiskolai hallgató kapta. A díjakat szombaton, a nők képzőművészeti kiállításán Gál Andrásné országgyűlési képviselő, a megyei nőtanács elnöke adta át.

lemészárolták. Azután elindult R
erről bizonyára hallottál, hiszen nag
dkívüli támogatással indult útnak,
án kutatott, de ő is eltűnt.
sáss meg, kérlek! . . . De hát ez isme
n út . . .
ner, Hornemann és Caillée eléggé felderítet-

nem hadseregek és helyőrségek számára — csa-
sztalra Gardone elkeseredetten.
agy vállat vont.
onák számára csak egy lehetetlen van: a pa-
rálata. Másfél évvel ezelőtt elhatározták, hogy
lítő és a Szahara között helyőrség lesz a sem-
s azóta ott helyőrség van. Ez Aut Taurirt. Út
ssel-féle elveszett átjáró helyett. Tehát út lesz,
nnan hazajön, ha leváltják, az igen szép

SZENTPÉTERSZEGI TANÁRNŐ NYERTE A PÁLYÁZATOT

NŐK KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSA

A Magyar Nők Országos Tanácsának Hajdú-Bihar megyei szervezete és a Debreceni és Hajdú-Bihar Megyei Művelődési Ház pályázatot hirdetett nők részvételével az 58. nemzetközi nőnap tiszteletére rendezendő képzőművészeti kiállításra.

A pályázatra 52 festmény érkezett be, ebből 36 kerül kiállításra. Képeikkel szerepelnek: Fekete Borbála, Dezső Györgyné, Fülep Júlia, Török Anna, Szatmári Irma, Horváthné Barbai Mária, B. Szentmiklóssy Erzsébet, Rácz Zsuzsa, T. Bogáts Erzsébet és Vida Viktorné.

A pályázat első díját és a 700 forintos pénzjutalmat Fekete Borbála szentpéterszegi rajztanár nyerte. A II. díjat Dezső Györgyné, a debreceni képzőművészeti kör tagja, a III. díjat Török Anna főiskolai hallgató kapta. A második helyezett 500, a harmadik 300 forint jutalomban részesült.

A kiállítást március 9-én, szombaton délután öt órakor Ónosi László, a Hazafias Népfront megyei titkára nyitja meg a Filmklubban (Vörös Hadsereg útja 28. C).

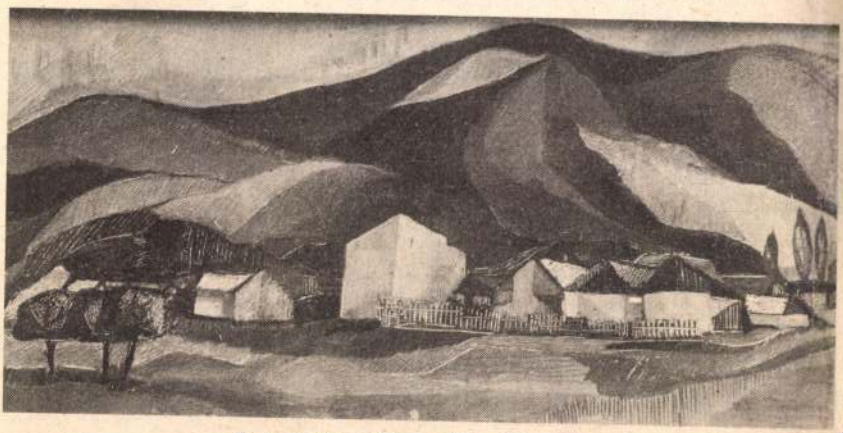

Fekete Borbála: Tolnai házak

Sándorné, Délisor 25.

Eladó kétszoba összkomfortos családi ház egyszoba összkomfortos főbérleti cserével beköltözhető. Vendég u. 80.

Leiningen u. 31. számú kis ház 300 négyszögöl telekkel eladó 85 000 Ft-ért.

Bihari utcában 400 négyszögöl telekkel ház, beköltözhető lakrésszel eladó. Érdeklődni: Vígkedvű M. u. 10. Ugyanott üstház, bontásból ablakok eladók.

Kisebb kertes családi házat veszek. Választ a kiadóba „Hatvan utcai kertben" jeligére.

Eladó Kálvin téren egyszobás, összkomfortos házrész. Érdeklődni Busi u. 8. Szombaton 3—6 és vasárnap 9—12 óráig.

Eladó ház beköltözhető, 200 öl telekkel. Téglaskert. Szepesi u. 52.

Kertes családi ház eladó. Vécsei u. 4. sz.

Átadó Debrecen központjában 1968. évben épülő társasházrész. Érdeklődni: Vígkedvű M. u. 35. sz., 1 ajtó.

Eladó kettő szoba-konyha, speizos házrész. Egyszoba-összkomfortos belváros területén levő lakáscserével beköltözhető. Érdeklődni: Vígkedvű Mihály u. 9., 3 ajtó.

Gyulai utca 5/C sz. ház eladó.

LAKÁS

Szövetkezeti lakást átveszek. A leveleket „Sürgős" jeligére a kiadóba kérem.

Földszintes, nagyméretű kétszoba összkomfortos, háromszobásnak is használható lakást cserélek hasonló belvárosiért. Vörös-hadsereg út 73. Konszky.

36. 6-os busz-vegánomásnál.

Különbejáratú szoba fürdőszoba használattal 15-től kiadó, Ecsedi István u. 5. sz. Szabadságtelep.

Szabó Kálmán u. 29. Kis szoba konyha albérletbe kiadó.

Külön bejáratú, utcai bútorozott szoba, konyha, előszoba, háziaspárnak kiadó. Félegyházi Tamás utca 5.

INGATLAN

Eladó Kondorosnál 400 négyszögöl szőlő 3×3 épülettel. Érdeklődni: Széchenyi kert, Tőzsér u. 9.

Pest környékén, beépített területen autóbuszhoz, vonathoz közel levő 160 négyszögöl telkemet 26 000-ért eladom. Kút van. Bővebbet: Levélcím: Szente, Budapest I., Tárnok u. 22.

2000 négyszögöl jó termő szőlő, 400 négyszögöl pajtával megosztva is eladó. Ugyanott egy 700 l-es hordó eladó Újlétán. Érdeklődni Debrecen, Kishegyesi u. 149.

Kisvasút Fancsika megállónál 434 négyszögöl földieper, málnás eladó. Varga, Bellegelő 218.

Eladó 220 négyszögöl telek rajta levő hét méteres épülettel. Láhner u. 4. Berkiék.

350 négyszögöl telek eladó. Erőss Lajos u. 14.

Warsawa személygépkocsi műszaki vizsga után eladó. Dorottya u. 17.

Eladó 600-as Trabant gépkocsi kitűnő állapotban, műszaki vizsgán megfelelt, érdeklődni szombat déltől vasárnap estig. Csap u. 20.

Opel Kadett személygépkocsi új állapotban eladó 95 ezer forintért. Barna utca 14. B.

Moszkvics 407-es személygépkocsi műszaki vizsgázott, jó állapotban eladó. Érdeklődni: szombat délután, vasárnap, hétköznap délután 5 órától. Simonyi út 11.

600-as Trabant személygépkocsi, vizsgázott eladó. Érdeklődni szombat, vasárnap. Kender u. 25. Sámsoni útból nyílik.

GÉP ÉS SZERSZÁM

Eladó varrógép. Homok utca 115.

500-tól 800-ig szalag fűrészt vennék. Címeket: Fáskerti műkösörűshöz kérem leadni, Bajcsy Zsilinszky u. 2.

Eladó 3, illetve egy fázisú villanymotoros köszörű-gép. Veszek Pannónia vagy Duna oldalkocsit. Eötvös u. 8.

Jó karban levő harisnya-kötőgép eladó. Érdeklődni du. 4. Tanácsköztársaság u. 35. A. Dobrosi Jenőné.

Fekete Borbála

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1969 SEP 5

1021

Három fiatal tárlata Tokajban

A tokaji Zilahy György Művészetbarátok Köre a Tokaji ősz 1969. rendezvénysorozat keretében három fiatal festő — Fekete Borbála (Sajószentpéter), Nagy Béla (Kazincbarcika) és Takács Győző (Makó) — közös kiállítását rendezi meg a helytörténeti múzeumban. A szeptember 7-én, vasárnap délután négy órakor tartandó megnyitón Tömöl Miklós, a községi tanács vb-elnöke mond beszédet. A tárlat megnyitásához kapcsolódva a sátoraljaújhelyi Állami Zeneiskola kamaraegyüttese ad hangversenyt.

Li Dong

S

A Koreai Népi Demokratikus Köztársaság kikiáltásának huszonegyedik évfordulója alkalmából rendezett kazincbarcikai emlékünnepség vendége Li Dong Szon elvtárs, a Koreai NDK budapesti nagykövete, Deme László elvtárssal, a megyei pártbizottság titkárával és dr. Sályi Istvánnal, az Elnöki Tanács tagjával együtt ellá-

Fekete Borbála
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1979 DEC 29

MAGYAR NEMZET
Budapest

A TeleVízió műsoráról

1029 Karácsonyi előzetes

Különösen gazdagnak ígérkezik a televízió ünnepi programja. Olyan dús a műsor, hogy az egészet nem is lehet végignézni, ami egyébként természetes. A televizió, helyesen, választékot kínál. A választást segítjük talán mi is azzal, hogy néhány műsorról előzetes ismertetést adunk.

Egy önérzet története

Gelléri Andor Endre regényes önéletrajza — az *Egy önérzet története* — adja a film kerettörténetét. *Esztergályos* Károly rendező és forgatókönyvíró elképzelése szerint Gelléri élete — akit a filmen *Kozák* András szuggesztív játékkal személyesít meg — összefonódik novelláinak szereplőivel. Az író találkozik hőseivel, megrendül sorsukon és megírja őket. Így kapcsolódik az *Egy önérzet történetébe* Gelléri néhány novellája, a *Hűvösvölgyi nászutasok*, a *Vera naplója*, a *Temettünk*, és *A két ukrán* kivégzése. A film stílusától valamelyest idegen, emelkedettebb hangvételben készült a Temettünk tévéváltozata, ezt ugyanis már egyszer bemutatták a *Fáklya* című magyar irodalmi műsorban.

Érdekes, atmoszférikus tévéfilm az *Egy önérzet története*. A fiatal rendező méltó művel tiszteleg a mártíríró emléke előtt, jóllehet meglehetősen szabadon alkalmazza az irodalmi alapanyagot, s a film atmoszférájában is olykor talán erőteljesebben érvényesíti saját egyéniségét, mint Gelléri hőseinek jellegzetes világát. Ne várjunk tehát hű illusztrációt a műsortól, inkább olyan egyéni hangú filmet, amely Gelléri műveinek felhasználásával egy mai fiatal művész szemszögéből próbálja megfogalmazni és elemezni Gelléri személyiségét. *Biró* Miklós operatőri munkája most is elismerést érdemel. *Kozák* András játéka mellett *Drahota* Andrea kitűnő alakítására, valamint *Gyöngyössy* Katalin és *Esztergályos* Cecília értékes szereplésére hívjuk fel a figyelmet.

Világirodalmi Magazin

A *Világirodalmi Magazin* szerkesztőjének eddig mindössze egyszer sikerült igazán szép karácsonyi számot összeállítania. Sajnos, az idei műsor gyengébb a szokásosnál.

Érdekes ötletre épül Georges *Sonnier A hetedik szerep* című műve. A szerző „folytatja" *Pirandello Hat szerep keres egy szerzőt* című drámáját, a hetedik szerep sorsát kutatva, amelyről a maga művében Pirandello megfeledkezett. A tévéváltozatban a jelenet érdekesen indul, majd hosszúnak, vontatottnak tűnik. Ugyanezt érezzük Marie *Forestier Lysander, avagy a regényhős* című novellájának tévéváltozatában. A történet a második világháborúba, a francia ellenállás körébe vezeti a nézőt, megismerteti Lysanderrel, a félszeg, vidéki tanítóval, aki ellenállókat, partizánokat rejteget az iskolában. Lysanderben a „gyáva" hős újabb típusát ismerheti meg a néző. A *Sinkó* László és *Dégi* István hatásos tolmácsolásában bemutatott drámai jelenetsor feszültsége el-elakad. A harmadik jelenetet, Djordje *Lebovic* művét, *Az ezredik éjszakát* abszurd mesének nevezhetnénk. Két kedves fickó — *Bodrogi* Gyula és *Tahi-Tóth* László játssza őket — a varázslótól lehetőséget kap egy kívánság teljesülésére. Ám, amint ez a mesében szokásos, nem tudják eldönteni, mit kívánjanak, mert minden kívánság az emberiségnek csak egy részét boldogítaná, mások hátrányba kerülnének. E hangulatos játékban a rendező, *Dömölky* János misztikus hatású negatív képeket is alkalmaz a meseszerűség, az abszurd helyzet érzékeltetése érdekében, többkevesebb sikerrel. A Magazint négy szép vers egészíti ki.

Hétköznapi ballada

Falusi festő-pedagógus beszél ebben a filmben az életéről, munkájáról, vágyairól: Fekete Borbála Szentpéterszegről. Miért éppen őt kereste fel a televízió? Az egyik sikeres ifjúsági képzőművészeti sorozat munkatársainak feltűnt, hogy hónapról hónapra különösen sok és jó munka érkezik a televízióhoz a szentpéterszegi gyerekektől. Nem lehetett kétséges: olyan pedagógus működik ebben a faluban, akinek van kedve és képessége a művészet megszerettetéséhez.

A filmben, amelyet pénteken délután láthat a közönség, egyébként nem esik szó ezekről az előzményekről. A rendező, *Kende* Márta és a forgatókönyvíró, *Kremsier* Edit csupán Fekete Borbála monológját filmesítette meg. A képek hol illusztrálják ezt a monológot, hol kontrasztként hatnak, valósággal felelnek a kimondott gondolatokra. A vágyak és a lehetőségek egyeztetéséről vallanak ezek a gondolatok. A *Hétköznapi ballada* olyan embert mutat be, aki megtalálta életének célját és értelmét, noha vágyai, kultúraéhsége, alkotó igénye jelentős, lehetőségei pedig... Nos, azok egy falusi pedagógus lehetőségei. De a falusi pedagógus körülményei is módot nyújtanak az alkotómunkára. Fekete Borbála fest. Jó képeket. Felfedezi és felfedezteti tanítványaival a környezet szépségét. A gyerekek pedig fogékonyak a szépségre. Rajzaikon friss, vidám színekkel örökítik meg a maguk világát. A szakkörben Csontváryval, Picassóval ismerkednek, képzőművészeti könyveket gyűjtenek, s mindezt láthatóan jókedvvel, érdeklődéssel, hozzáértéssel. A tanárnő sokat tanul és utazik. Szabadnapjait használja fel az utazásra. Debrecenbe jár, olykor Budapestre, egy szép színházi előadásért, koncertért, kiállításért. Szeretne még többet látni, de vágyaiban is realista: az adott körülmények között kell megteremtenie egy értelmes, értékes életforma kereteit. Megteremti őket Szentpéterszegen.

Vilcsek Anna

miatt. A bíróság ezt
elutasítja azzal, hogy
litikai magatartásnál
bűncselekményről va

Készül a kom...

A védelem nyomatékosan rámutatott arra, hogy a törvény a vagyonelkobzást az ellenséghez pártolás tényéhez fűzi. Károlyi azonban nemcsak hogy nem pártolt az ellenséghez, hanem egész tevékenységét mindig Magyarország megmentésére irányította. Egyben a tanúk egész sorának kihallgatását kérte. *A bíróság mindezeket az érveléseket és javaslatokat visszautasította.* Mellőzte a tényállás megállapítását „olyan körülmények tekintetében, amelyeknek bizonyítása a nagy részben külföldi tanúkra tekintettel nehézségbe ütközött volna, vagy amely körülményeknek fontosságot nem tulajdonított". Ebből már látszott, hogy igazságügyi komédia készül: ők állapítják meg, mi a fontos és mi nem, de még egészben sem engednek bizonyítást, ha az nehézségekbe ütközik... Senkit sem lephet meg tehát, hogy február 21-én a törvényszék kimondja: *Károlyi Mihály belföldön található összes vagyona az államra száll át.*

Az *Osvald* István törvényszéki elnök aláírásával ellátott indokolás minden idők egyik legfantasztikusabb mellébeszélése. Lapozgassunk kissé az indokok között.

Károlyi első bűncselekményének a bíróság azt tekinti, hogy 1915 tavaszán, amikor Olaszország beavatkozása fenyegetővé vált, egy, Rómában jó összeköttetésekkel rendelkező megbízottját *Sonnino* olasz külügyminiszterhez küldte tájékozódás céljából: hogyan lehetne elkerülni a háborút. Ez forradalmi jellegű cselekedet volt, mert a kormány ügyeibe önhatalmúlag beavatkozott, bár — teszi hozzá a bíróság — *erről a lépéséről utólag illetékes helyen beszámolt...*

1915 május 3-án Károlyi a képviselőházban kijelentette: lehetetlen állapot, hogy az állampolgárok nagy része csak ágyútöltelékként szerepeljen, kisebb része pedig ezeket a harctérre küldje és csak ez a kisebbség határozzon háborúról és békéről. További bűne, hogy 1917 novemberében Svájcba utazott a béke lehetőségeinek kipuhatolása céljából. Szerinte ez *Czernin* közös külügyminiszterrel való előzetes bizalmas megbeszélése alapján történt, a bíróság azonban — *anélkül, hogy Czernint meghallgatta volna* — megállapította: Károlyi Svájcban arról tárgyalt, hogy forradalmat szervez és ennek eredményeként a monarchiát békekötésre kényszeríti.

Két beszéd

1918. január 17-i naplószerű feljegyzéséből kiderül, hogy Károlyi a béke mellett tüntető munkások küldöttségének vezetésére vállalkozott. „Márpedig ez a mozgalom a hadviselő állam érdekeit veszélyezteti." Súlyosan esik latba 1918. október 15-én és 16-án a delegációban és a képviselőházban elmondott két beszéde is. Az egyikben kijelentette: Attól fél, hogy olyan esemé-*osztály parancsnokának jelentése szerint* ezek a beszédek a harcoló katonaság fegyelmének meglazulására nagy hatással voltak. (Október közepén, amikor már recsegett-ropogott minden!)

A bíróság megállapította, hogy „Károlyi beismerte a Nemzeti Tanács megalkotásában való részvételét, már pedig ez, titokban, a meglevő kormány ellenében szervezkedett, a forradalom előkészítő és intéző szerve volt". Működése nyomán a törvényes kormányzat lehetetlenné vált, a királyt Károlyi miniszterelnöki kinevezésére kényszerítette. Ez a kormány november 1-én elrendelte az általános fegyverletételt, bár ezt a lépést sem a háború elvesztése, sem az ellenség kényszerítő ereje, sem a katonák életérdeke nem követelte." Ismétlem — mindez november 1-én történt, amikor már egész Közép-Európa forradalmi lázban élt, a frontok felbomlottak, a katonák csoportokban özönlöttek hazafelé, a háború kimenetele senki előtt nem lehetett kétséges.

Vagyonelkobzás

Ha nem lenne olyan tragikus, egyenesen komikusnak hatna, amivel a törvényszék tisztára próbálja mosni azokat a korábbi vezetőket, akik az új helyzetben szintén Károlyi köré tömörültek: „Abban a helyzetben, amidőn a kényszerítésig fokozódó agitáció gróf Károlyi Mihályt a kormány élére juttatta..., voltak polgárok, akik a forradalmi agitáció következtében őt a nemzet hivatott vezetőjének vélték. De e támogatásnak, amelyet a védelem a nemzet egyetértő tényének állít, kényszerítő oka volt. A nemzeti lét érdekében minden tényleges kormányt mint a jogrend meglevő alapját és a jövőre nézve kiinduló pontját a fejetlenség fenyegető jelenségeivel szemben támogatni kellett. Ez a támogatás azonban nem jelentette a nemzet egyetértését."

Ezek után jött a végső következtetés:

„Károlyi Mihály tevékenysége az ellenség hadicélját pártoló egyetértést jelentette —, ezt nem dönti meg a védekezés, amely szerint politikája a haza megmentését célozta. Forradalmi tevékenységével szabad utat nyitott a nemzetellenes eszmék érvényesülésének, hiszen maga is az internacionalizmus álláspontjára helyezkedett, amikor 1919. januárjában újévi beszédében kijelentette, hogy a faji különbségeket össze kell egyeztetni egy nagy internacionális gondolattal."

Ennél szebb, világosabb védőbeszédet aligha lehetett volna Károlyi politikája mellett mondani. A királyi törvényszék azonban más következtetésre jutott:

„Minden tevékenysége kimeríti a felségsértés és hűtlenség bűntettét, tehát a vagyonelkobzást ki kellett mondani."

Kemény István

Következő cikkünk: A tábla nem engedi meg a bizonyítást.

Fekete Borbála

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 MAR 1 7

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

1021

Három kiállítás

A képzőművészetet ismerők és szeretők Hajdú-Bihar megyei tábora nem panaszkodhat. Szinte hetenként nyílnak Debrecenben a festők, szobrászok és iparművészek kiállításai, de jut a megye többi nagyobb városára — Hajdúböszörményre, Hajdúnánásra és Hajdúszoboszlóra is — havonként egy-egy tárlat.

Egyszerre három kiállítás megnyitásáról adhatunk ismét hírt:

FEKETE BORBÁLA

festőművész alkotásait az érdeklődők március 6-tól tekinthetik meg a Berettyóújfalui Művelődési Házban. Szentpéterszeg művész szülötte nem lett hűtlen falujához, gyermekkora környezetéhez. Élményei a paraszti világ zárt formáiból, a kapuk és pitvarajtók taszításából és vonzásából születtek, a magányosan üldögélőkhöz, fekete fejkendőkhöz, a magukba roskadva pihenőkhöz, elfáradt kalapokhoz kapcsolódnak. Ő maga így vall: „Azt a képi szemléletet, témakört, szín- és formarendet, amelyet képeim tartalmaznak, döntően befolyásolta gyermekkorom élményvilága s mai környezetem, azaz Szentpéterszeg."

Hajdúböszörmény után Debrecenben is megtekinthetik a látogatók

MANDIC ZDRAVKO

jugoszláv festőművész poetikus, elmosott kontúrokkal és alakokkal dolgozó festményeit. A TIT Csokonai Klubjában megnyílt kiállításon mintegy húsz képpel szerepel a rokonszenves művész, aki alkotásaival mintha az expresszionista és a szürrealista jegyek sajátos ötvözését, egymásba oldását szándékozna megvalósítani.

Rudnay Gyula, majd Bernáth Aurél tanítványa volt

E. TASSY KLÁRA

gobelinművész, akinek kartonjaiból, gobelinjeiből március 8-án nyílott kiállítás a Hajdúszoboszlói Művelődési Központban. A művésznő nagyméretű gobelinjeivel már bejárta Európát, szerepelt a velencei biennálén, majd Kijevben és Koppenhágában, Rotenburgban és Moszkvában. Idehaza pályázatok nyertese, de kiállításokon ritkán szerepel. A művésznek a hajdúszoboszlói az első vidéki bemutatkozása.

Jubileumi kere

Debrecenben

Március 12-től 14-ig 10 órától 18 órái

a Bartók teremben kiállítás és

Ez év márciusában ünnepli fennállásának húszév fordulóját a Hajdú-Bihar megyei ÉLELMISZER-, RUHÁZATI ÉS VEGYESIPAR KISKERESKEDELMI VÁLLALAT.

A tanácsi kereskedelem e három vállalata húsz éve vásárlók szolgálatában, két évtizede igyekszik a szoc kereskedelem céljainak megfelelően fejlődni és kielég vásárlók széles körű igényeit.

Ennek érdekében nagyon sokat tett mindhárom vál ma már korszerű üzletekben, korszerű árucikkekkel a kedves vásárlók rendelkezésére.

Mindezt bizonyítja és tükrözi az ünnepi kiállítás é

1021

Emlékműavatások, megemlékezések

A felszabadulás ünnepére készülünk

A huszonöt évvel ezelőtti tavasz immár örök történelmi jelentőségű eseményeinek megünneplésére készül hazánk. A párt, a KISZ, a tömegszervezetek, a tanácsok, üzemek és termelőszövetkezetek részint önállóan, részint közösen rendezik megemlékezéseiket a nagy évfordulóról, idézve a nagy napokat. Kiállítások készülnek szerte az országban az azóta mutatott fejlődésről, a szocialista ipar és mezőgazdaság eredményeiről. Megyénk is készül a jubileumra.

BERETTYÓÚJFALUI JÁRÁS

Az MSZMP járási végrehajtó bizottsága már elfogadta azt a koordinációs tervet, mely összehangolja a járási ünnepségek programját. Annyira gondosak ezek az előkészületek, hogy a pártbizottság különböző ünnepi műsorterveket is készíttetett, figyelembe véve a községek, termelőszövetkezetek, üzemek művelődési lehetőségeit. A járási művelődési központ nagy, egész estét betöltő programmal készül, melyet előzőleg Budapesten, az ELZETT gyár kultúrotthonában mutatnak be e hó végén. A kiállítások tulajdonképpen már megkezdődtek, a napokban nyitották meg Fekete Borbálának, Gáborján pedagógus festőművészének kiállítását a járás székhelyén. A művelődési központ ad majd otthont a járás és Berettyóújfalu fejlődését bemutató reprezentatív kiállításnak.

Nagygyűlések is lesznek a járás községeiben, a központi ünnepséget Berettyóújfaluban rendezik. Az üzemekben és a termelőszövetkezetekben a felszabadulási versenyt kiértékelő gyűlésekkel kötik össze a megemlékezést. A felszabadulás ünnepén koszorúzzák meg a járás székhelyén dr. Zöld Sándor emléktábláját, s utcát neveznek el Pozsár Bálintról, a munkásmozgalom harcosáról. Ezen a napon veszi majd fel az új szakközépiskola Zalka Máté nevét, s a központi emlékmű megkoszorúzásakor a munkásőrök díszszakasza tiszteleg majd.

PÜSPÖKLADÁNYI JÁRÁS

A járás községeiben ünnepi nagygyűlések lesznek, a nádudvari és a földesi ünnepségen megjelennek a Varsói Szerződés értelmében ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet csapatok katonái és parancsnokai is. Már jóval ezelőtt a Püspökladányi Községi Pártbizottság kiadott egy felhívást, hogy a község kommunistái segítsék társadalmi munkával az új felszabadulási emlékmű mihamarabbi felépítését. Így a helyi gépjavító állomás dolgozói már ezen a héten kommunista szombatot tartanak a felhívás sikeréért. Valamennyi községben megkoszorúzzák az emlékműveket — ahol nincs, ott egy küldöttség a szomszéd község emlékművét koszorúzza meg.

A POLGÁRI JÁRÁS

valamennyi községében kiállítást rendeznek a település huszonöt éves fejlődéséről, a forradalmi ifjúsági napok keretében kommunista vasárnapokat rendeznek, és máris beindult a „Tegyük széppé községünket" mozgalom, melyet a minap hirdetett meg a Hazafias Népfront. A díszünnepségeket itt is községenként rendezik.

HAJDÚSZOBOSZLÓ

A fürdővárosban már e hét utolsó napján megkezdődnek az ünnepségek, ugyanis a városi KISZ-bizottság március 15-én megkoszorúzza a város 1848-as emléktábláit. Március 21-én iskolai és üzemi megemlékezéseket tartanak a Magyar Tanácsköztársaság tiszteleté-

(Folytatás a 2. oldalon)

koholmányok teljesen alaptalanok. A kommunistaellenes propaganda ezek révén gátolni próbálja a jelenleg Pekingben folyó szovjet—kínai tárgyalásokat, anyagot szállít a szovjet—kínai kapcsolatokban mutatkozó feszültség fokozására. A szovjet fegyveres erők mindennapi szolgálatukat végzik, a szokásos tervek és programok keretei között tökéletesítik harcászati felkészültségüket, erő-

A Szovjetunió és kormánya politikájában változatlanul a szovjet—kínai kapcsolatok rendezésére, az együttműködés fejlesztésére, a két ország népei közötti barátság helyreállítására és megszilárdítására törekszik. Ezt a politikát nem képesek megváltoztatni az imperialista propagandának, a béke és a nemzetközi együttműködés ellenségeinek provokációs fogásai. (MTI)

zkvában

ihanuk kambodzsai államfő pénteken rtózkodik.

odzsai államfőt Nyikolaj Podgornij, a ek elnöke, Jan Kalnberzin, a Legfelsőbb ás hivatalos személyiségek üdvözölték.

Norodom Naradipo, aki jelenleg Moszk-

IRAK

Aziz Mohammed, az Iraki Kommunista Párt központi bizottságának első titkára levelet intézett Hasszán Al Bakr államfőhöz, amelyben elégedettségét juttatja kifejezésre a kurd-kérdés rendezését tartalmazó nyilatkozat miatt. A levélben, amelyet az iraki sajtó is ismertet, Aziz Mohammed támogatásáról biztosítja az államfőt, és a Nemzeti Egységfront fontos alapjának nevezi az említett nyilatkozatot. (MTI)

Musztafa Barzani, az izraeli kurdok

Fanfani tárgyal

Amintore Fanfani pénteken folytatta puhatolózó tárgyalásait és a szociáldemokraták képviselőit fogadta. Fanfani szombatig bezárólag folytatja puhatolózó tárgyalásait, s a jövő hét elején számol be Saragat köztársasági elnöknek a tanácskozások eredményéről.

A tervezett balközép koalícióban résztvevő négy párthoz közelálló körökben pénteken kijelentették, hogy Fanfaninak sincs sok esélye a már több mint egy hónapja húzódó kormányválság megoldására. Mauro Ferrivel, az Egységes Szocialista Párt főtitkárával folytatott tanácskozását követően Fanfani kijelentette, hogy a helyzet változatlan.

április 3-án este lesz a m[illegible]ődési központban, az ünnepnapo[illegible]edig először az emlékmű me[illegible]zorúzása, majd az új KISZ-[illegible] fogadalomtétele következik a gazdag programban. A jubileum tiszteletére az új KISZ-tagok emlékkendőt kapnak ajándékba. A több hetes program egy április 19-én rendezendő felszabadulási szavalóversennyel fejeződik be, hogy utána méltóképpen ünnepelhessék a város lakói a Lenin-centenáriumot.

HAJDÚNÁNÁSON

háromnapos lesz az ünnepségsorozat, mely 3-án este kezdődik ünnepi dísznagygyűléssel, az ünnep délutánján koszorúzás, majd KISZ-tagok fogadalomtétele követi a programot, este kultúrműsor zárja az ünnepi megemlékezéseket, melyeken előreláthatólag szovjet vendégek is részt vesznek.

HAJDÚBÖSZÖRMÉNY

városi ünnepsége, ünnepélyes tanácsüléssel egybekötve a városi művelődési központban lesz. Előző napon az üzemekben, termelőszövetkezetekben kibővített párt- és KISZ-taggyűléseket tartanak. A KISZ-tagok fogadalomtételét itt is a felszabadulási emlékmű megkoszorúzásával kötik össze, majd a városi tanács határozata értelmében, a dolgozók által társadalmi munkában újjáformált volt Baross teret avatják fel, mivel neve ezentúl Felszabadulás tér lesz.

BIHARKERESZTESEN

is nagy ünnepség lesz, ugyanis a községen keresztül menő 42. számú

Tekete Berhéla

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

1970 MÁR 14

Emlékműavatások, megemlékezések

(Folytatás az 1. oldalról)

re, majd 27-én rendezik a városból elszármazott, ma vezető funkcióban levő személyek találkozóját. Számukra a város vezetősége egyben arra is lehetőséget ad, hogy ők megtekinthessék a város huszonöt éves fejlődéséről készült kiállítást, melyet a nagyközönség részére április 4-én, délelőtt 11 órakor nyitnak meg. A díszünnepség április 3-án este lesz a művelődési központban, az ünnepnapon pedig először az emlékmű megkoszorúzása, majd az új KISZ-tagok fogadalomtétele következik a gazdag programban. A jubileum tiszteletére az új KISZ-tagok emlékkendőt kapnak ajándékba. A több hetes program egy április 19-én rendezendő felszabadulási szavalóversennyel fejeződik be, hogy utána méltóképpen ünnepelhessék a város lakói a Lenin-centenáriumot.

HAJDÚNÁNÁSON

háromnapos lesz az ünnepségsorozat, mely 3-án este kezdődik ünnepi dísznagygyűléssel, az ünnep délutánján koszorúzás, majd KISZ-tagok fogadalomtétele követi a programot, este kultúrműsor zárja az ünnepi megemlékezéseket, melyeken előreláthatólag szovjet vendégek is részt vesznek.

HAJDÚBÖSZÖRMÉNY

városi ünnepsége, ünnepélyes tanácsüléssel egybekötve a városi művelődési központban lesz. Előző napon az üzemekben, termelőszövetkezetekben kibővített párt- és KISZ-taggyűléseket tartanak. A KISZ-tagok fogadalomtételét itt is a felszabadulási emlékmű megkoszorúzásával kötik össze, majd a városi tanács határozata értelmében, a dolgozók által társadalmi munkában újjáformált volt Baross teret avatják fel, mivel neve ezentúl Felszabadulás tér lesz.

BIHARKERESZTESEN

is nagy ünnepség lesz, ugyanis a községen keresztül menő 42. számú főútvonalat — most négy különböző nevet visel, hosszúsága miatt — Felszabadulás útjává avatják fel. A járás községeiben mindenhol lesznek ünnepi megemlékezések, de a legnagyobbat Komádiban rendezik, ahol a magyar és a nemzetközi munkásmozgalom két neves harcosáról utcát, illetve kultúrházat neveznek el.

Házi Ferenc 1902-ben Komádiban született, s 1929-ben az illegális KMP Központi Bizottsága titkárságának tagja volt. 1937-től egy évig, haláláig a csehszlovákiai magyar kommunista mozgalomban tevékenykedett. Ő lesz a kultúrház névadója.

Házi Károly — akiről utcát neveznek el, s — 1905-ben született, 1928-tól a Vörös Segély Központi Bizottságának tagja volt, 1930-tól a moszkvai Lenin-iskolán tanult, mígnem két évvel később a személyi kultusz üldöztetései őt is elérték, s tíz évet börtönben töltött, majd 1954 októberében súlyos betegen hazatért, s 1957. május 24-én meghalt.

A két fivér szülőházán emléktáblát lepleztek le a felszabadulás évfordulóján.

A DERECSKEI JÁRÁSBAN

az ünnepségek a sajtótörténeti kiállítással tulajdonképpen már megkezdődtek, március 15-én ifjúsági megemlékezéseket tartanak az iskolákban. A Tanácsköztársaság kikiáltásának évfordulóján megkoszorúzzák a magyar és a nemzetközi munkásmozgalom kiemelkedő harcosainak, Krámer Sándornak és Hevesi Ákosnak az emléktábláját Esztárban, illetve Kismarján. Derecskén a temetőben ezen a napon koszorúzzák a Tanácsköztársaság egykori vörös katonáinak sírját. Április 4-én Derecskén, Kismarján és Hajdúszováton emlékműveket koszorúznak meg, miután előző nap ünnepi nagygyűlésen emlékeztek meg a felszabadulásról. Ezen a napon avatják öt község új felszabadulási emlékművét Nagylétán.

Forradalm
ifjúsági
napok

A tavasz mindig a megújhodást, az újjáéledést jelenti. Népünk forradalmi, történelmi dátumai is a tavaszhoz kötődnek. Hagyomány már, hogy a ma nemzedéke ünnepi eseménysorozattal köszönti a három tavasz — 1848, 1919, 1945 — évfordulóját. A forradalmi ifjúsági napok keretében rója le tiszteletét a hősök előtt, emlékezik és köszönti a forradalmi tegnapot, úgy, hogy pillantása már a jövő felé is fordul. Minden évben más és más évforduló kap nagyobb hangsúlyt. Az idén felszabadulásunk negyedszázados jubileuma áll az érdeklődés középpontjában.

Hajdú-Bihar városaiban, falvaiban — éppúgy, mint az ország többi részében — gazdag programmal köszöntik a fiatalok a három tavasz ünnepét. Mindenütt arra törekedtek az ifjúkommunisták, hogy ünnepségeik, megemlékezéseik méltóak legyenek a történelmet formáló napok jubileumaihoz. Egész sor új ötlettel tették még színesebbé, elevenebbé az idei forradalmi ifjúsági napokat. Az ünnepi rendezvények sorában megtaláljuk a találkozókat, vetélkedőket, kulturális rendezvényeket, sportműsorokat és az április 4-i fogadalomtételeket. Több helyen ünnepi KISZ-taggyűléseket tartanak, emlékfákat ültetnek, méltatják népünk 25 éves fejlődését. Baráti beszélgetésekre kerül sor szovjet katonafiatalokkal, s azokkal a komszomolistákkal, akiknek különvonata március végén érkezik a megyébe.

Természetesen nem csupán — külsőségekben is ünnepélyes — megemlékezések alkotják a tisz-

A MAGYAR SZOCIALISTA MU

XXVII. ÉVFOLYAM 62. SZÁM

Emlékműavatá

A felszabadulás ünnep

A huszonöt évvel ezelőtti tavasz immár örök történelmi jelentőségű eseményeinek megünneplésére készül hazánk. A párt, a KISZ, a tömegszervezetek, a tanácsok, üzemek és termelőszövetkezetek részint önállóan, részint közösen rendezik megemlékezéseiket a nagy évfordulóról, idézve a nagy napokat. Kiállítások készülnek szerte az országban az azóta mutatott fejlődésről, a szocialista ipar és mezőgazdaság eredményeiről. Megyénk is készül a jubileumra.

BERETTYÓÚJFALUI JÁRÁS

Az MSZMP járási végrehajtó bizottsága már elfogadta azt a koordinációs tervet, mely összehangolja a járási ünnepségek programját. Annyira gondosak ezek az előkészületek, hogy a pártbizottság különböző ünnepi műsorterveket is készíttetett, figyelembe véve a községek, termelőszövetkezetek, üzemek művelődési lehetőségeit. A járási művelődési központ nagy, egész estét betöltő programmal készül, melyet előzőleg Budapesten, az ELZETT gyár kultúrotthonában mutatnak be e hó végén. A kiállítások tulajdonképpen már megkezdődtek, a napokban nyitották meg Fekete Borbálának, Gáborján pe-

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Fekete Borbála

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

19 DEC 17

FEKETE BORBÁLA KIÁLLÍTÁSA. Vasárnap Balmazújvároson, a Művelődési Központban megnyílt Fekete Borbála festőművész kiállítása. Csatári Béla népművelési felügyelő nyitotta meg a kiállítást, a balmazújvárosi kulturális hetek egyik eseményeként.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Fekete Borbála
festőművész

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
1984 SEP 25

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI ÜZEMI TÁRLATOK '84

1021

Fekete Borbála: Kistanya a Hortobágyon

MINDEN SZÁLLÍTÁSI GONDJÁT MEGOLDJA A SZTRÁDA TEHERTAXI

1—5 tonnálg.
Telefon: 11-648.

Varrógépek javítását egyéves garanciával vállalom. Laboncz Sándor varrógépműszerész, Tanácsköztársaság útja 68/A. Telefon: 13-988.

Pénzérméket, gyűjteményt veszek. Levélcím: Gyűjtő, Postafiók 665. Budapest 1365. Hobbi.

Szabadidőpartner, élettárs, házasságközvetítés. kérje ingyenes tájékoztatónkat. Kapcsolat, 9700 Szombathely, Pf.: 283.

Óráshagyatékot, külön-

BAKOCZY LÁSZLÓ nyugdíjas, 89 éves korában, rövid szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1984. szeptember 26-án, szerdán 13 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termében egyházi szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Beloiannisz u. 8. A gyászoló család.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy TOKAJI SÁNDOR, a debreceni Kossuth Tsz nyugdíjasa 88 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1984. szeptember 26-án, szerdán délután 2 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termében polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Gorkij u. 4. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy ID. BERENYI ANTAL fazekas- és cserépkályhásmester, 62 éves korában, hosszú, súlyos betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1984. szeptember 26-án, szerdán 11 órakor lesz a Köztemető 1. sz. ravatalozó termében polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Szotyori u. 86. A gyászoló család.

Fekete Borbála, [?]

MDK

Derecskén „A művelődési házban képzőművészeti kiállítás nyílik Fekete Borbála alkotásaitól ...."

H. E.: Népművelők nagy munkában 4

Népszabadság Bp. 1969. febr. 19. [Vidéki]

Fekete Barbára

a kétszeres kiváló képzőművészeti kör és stúdió művésztanára.

Sz. Kiss Katalin: A Debreceni Képzőművészeti Kör tizenöt éve.
Alföld, Debrecen, 1942. máj.

Fekete Borbála festőművész

Hajdubászörményben, Hajdu-Bihar megye festőművészeinek műveiből tárlatot nyitottak meg, – melyen rzerepelnek képei.

Hajdu-Bihari Napló, Debrecen, 1972. jún. 1.

Fekete Borbála

1. Állvány drapériával olaj 20×80
2. Házak és lépcsők —"— 28×80

Ősi Tárlat 1971. Debrecen

Fekete Borbála

Be mutatott müve:

„Ajtó," olaj.

Tilless Béla: Őpi tárlat 1970.

Hajdúszoboszló, 1970.

Fekete Borbála

Bemutatott művei:

„Állvány draperiával," olaj, 20 x 50 cm;

„Házak és lépesők," olaj, 28 x 50 cm.

Szabó László: Őszi tárlat 1971.

Debrecen, 1971

Fekete Borbála

Festőművész, a szentpéterszegi gyermek kör vezetője, hazai és tv.-ben, országos, sőt nemzetközi gyermekrajz kiállításokon szerepelt.

fr. Kiss Katalin: Képzőművészeti élet Debrecenben és Hajdú-Bihar.

Népművelés 1968/6 32 old

Fekete Borbála.

A Hajdú-Bihari őrzi tárlaton „Házak és lépcsők" c. műve szerepelt. (említve.)

Székelyhídi Ágoston: Hajdú-Bihari Őrzi Tárlat 1971.

Alföld, Debrecen, 1972. 2.

Ferete Borbála

Balmazújvárosan

Liáhitása nyílik

Hajdu Bihari Napló 1970 XI. 27

Fekete Borbála festő

A hajdumánási és a szentpéterszegi rajzkör egyik vezetője

N. N.: Három kiállítás nyílt vasárnap Debrecenben

Hajdu Bihari Napló 1970 XII. 22

Fekete Borbála

Ajtó

olaj

Őszi Tárlat 1970. Hajdúsoroksló
Műv. Körp.

Ferete Borbála

Szerepel a megyei Tárlatom
Hajdúböszörményben

N.N.: Megnyitották a megyei
Őszi Tárlatot

Hajdú Bihari Napló 1970 XII.1

Tekete Barbára

Szerepel a TV Karácsonyi műsorában.

Vajk Vera: Karácsony a TV előtt
Népszava, Bp. 1969. dec. 24.

MDK

Fekete Borbála, festő.

Szentpétersegen rajztanárnő,
Tolnai házak c. képéért első
díjat kapott Debrecenben, a
nők részére meghirdetett pályázaton.

— : Hír

12

Bp. 1968. márc.

Népszabadság,

10. [Vidéki]

MDK.

Fekete Borbála

Gyermekrajzkiállitáson szerepelt

Hajdubiharmegyei Népujság 1965 ápr.18.lap-

Fekete Borbála

A kétszeresen „kiváló képzőművészeti kör" és stúdióban Fekete Borbála művésztanár is dolgozik jelenleg.

Sz. Kürti Katalin: A Debreceni Képzőművészeti Kör huszonöt éve

Alföld 1972/5 90 old.

Fekete Borbála.

Debrecenben, a Medgyessy Ferenc képző-művészeti líceum és stúdiója ünnepli 25. évfordulóját. A körnek művésztanára.

Hajdu-Bihari Napló, Debrecen, 1942. máj. 23.

Fekete Borbála
ihletője is az optikai valóság. Részt vett
a Képzőművészek ~~'72~~ Hajdú-Biharban '72
budapesti kiállításán. A tárlatot a TIT
Természettudományi Stúdiójának Bocskai
úti kiállítótermében rendezték.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1972/25 6old.

Fekete Borbála

Ma már mintegy húsz képzőművészeti kör működik a megjében. Szentpétersze-gen és Hajdúszoboszlón irányítja a munkát.

Filep Tibor: Az amatőr képzőművészeti mozgalomról.

Hajdúbihari Napló, 1975. ápr. 25.

Fekete Borbála

maivitás felé vezető naturalista művel szerepelt az őszi tárlaton

Alföld 1975/1 83

Fekete Borbála, festőművész

a Kölcsey Ferenc Műv. Közp.-ban megnyílt tárlatán 16 művében sokféle törekvését bizonyítja. – A művész olajképei a Barcsay-iskola konstruktivitásával emlékeztetnek, bár ennek tanulságait szépen, egyéni felfogással „értirja".

Tóth Ervin: a Hajdú-Bihar megyei üzemi tárlatokról.
Hajdú-Bihari Napló, 1949. szept. 6.

FEKETE Borbála

Kiállít: Debrecen, Kossuth
Lajos Tudományegyetem
díszudvara - „Megújítva
őrzik a művészeti hagyományokat"
LÁSD: BAKOSS TIBOR

Hajdú - Bihari Napló: 1996. aug. 6. közöl.

Zlatníctvo na Slovensku. Bratislava 1975. č. 23;
Bártfa: A Magyarországi Kárpátegylet XV. Évkönyve 1888. 10 (a pecsét készítésére vonatkozó irat a bártfai városi levéltárban): Mihalik J.: Vezető a sárosmegyei múzeum gyűjteményében Bártfán Kassa 1906; Toranová: i. m. č. 24.
Bártfai ötvösök: Johannes Aurifaber: Fejérpataky 1885. 181 és Ballagi A.: Magyarországi városok régi számadáskönyvei. AÉ Ú. F. VI(1886) 173. Caspar aurifaber: Groszmann M.: Bártfa város 1418–44-i számadáskönyvei művelődéstörténeti szempontból. Bp. 1911. 28, 33; Greniczer Ágost: Groszmann: i. m. 28, 92.
Lőcse, Jakab ötvös: Demkó K.: Lőcse története. I. Lőcse 1897. 316–317.
Selmecbányai ötvösök: Fejérpataky 1885. 22 (Hannus aurifaber). Wolfahrt von Schemnitz: Genthon 1927. 8.
Körmöcbányai ötvösök: Fejérpataky 1885. 82. 140.
Besztercebánya: Gurteller: Régészeti irodalom: AÉ XII(1878) 148; Orbán aranyműves: Bolyi A.: Besztercebánya városa művelődéstörténeti vázlata. Bp. 1874. 50; János aranyműves: uo. 63. Mihalik S.: Besztercebányai ötvösök a XV–XIX. században. MKÉ III(1918) 36 53. 127 142.
Nagybánya: Márton ötvös hagyatéka: AÉ XXVIII(1918–1919) 110.

Alföld, 1989.7.sz.

hordozza és fejezi ki, az anyagkezelés intellektuálisan irányított, a konkréttal általánosat ábrázol. A kort, az elviselő és részes embert, a történetileg, a térben-időben meghatározott emberit.

Ebben a realizmusban a korszerűség voltaképpen a valóságra vonatkoztathatóság minőségében valósul meg. Feltéve, hogy számon tartjuk: a valóság középpontja maga az ember. De jól tudjuk azt is, hogy a ma modernnek nevezett irányzatokban a konkrét itt leírt kötöttségei végképp fellazulnak, merőben más kontextusban jelennek meg, az irónia, a játék többszörös áttételeiben keresik aktív esztétikai funkciójukat. De az igazságos ítélet nem mellőzheti a történeti elvet, azaz: a vizsgált eredményt az előzmények felől mint azokat meghaladó jelenséget kell értelmeznünk, miközben tudjuk, hogy ami egy pillanatban túllép az előzményein, az egy másik szakaszban maga is túlhaladottá válhat. Irodalomról lévén szó, a fontos az, hogy a történetileg meghatározott érték maradandó esztétikai értéket hordozzon. Galgóczi Erzsébet legjobb műveiről ez teljes bizonyossággal megállapítható. Ezért mint bensőségesen becsült munkatársunktól is búcsúzva, igazán mondhatjuk: megőrizzük emlékét, mert valódi értéket hagyott ránk.

JUHÁSZ BÉLA

Fekete Borbála: Puszta

HÍREINK

Az idei könyvheti rendezvények keretében június 5-én a Balmazújvárosi Városi Könyvtárban került sor Alföld-találkozóra. Folyóiratunkat az esten *Juhász Béla* főszerkesztő, *Simon Zoltán* és *Székelyhidi Ágoston* képviselték.

KÖVETKEZŐ SZÁMAINK TARTALMÁBÓL

Buda Ferenc, Gál Sándor, Monoszlóy Dezső és *Utassy József* versei
Részletek *Bay Zoltán* emlékiratából
Pomogáts Béla tanulmánya: *Egy esztendő irodalmi élete (1956)*
Erkölcs - irodalom - politika (*Szabó B. István* beszélgetése *Király István*nal)

Főszerkesztő: JUHÁSZ BÉLA. Helyettes főszerkesztő: MÁRKUS BÉLA
Kiadja a Hajdú Megyei Lapkiadó Vállalat - Felelős kiadó: Dr. Szabó Imréné - A Hajdú-Bihar Megyei Tanács lapja - Megjelenik havonként - 89.8473.66-20 Alföldi Nyomda, Debrecen.
Felelős vezető: Benkő István vezérigazgató
Index 25.901
ISSN 0401-3174

Szerkesztőség: 4024 Debrecen, Vörös Hadsereg útja 26/A I. em. Telefon: 12-626 - Postafiók száma: 4001 Debrecen 144. - Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza - Kiadóhivatal: Hajdú Megyei Lapkiadó Vállalat, 4024 Debrecen, Tóthfalusi tér 10. - Terjeszti a Magyar Posta - Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) - 1900 Budapest XVIII., Lehel u. 10/A - közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra - Évi előfizetés 360 Ft, félévi 180 Ft, negyedévi 90 Ft. - Befizetéskor minden esetben kérjük feltüntetni az Alföld irodalmi, művelődési és kritikai folyóirat nevét
89.8473.66-20 Alföldi Nyomda, Debrecen

FEKETE BORBÁLA
Este (1992), olaj, 50 × 70 cm, Mgt.

Délibábok hazája. IV.kiáll. Debrecen, 1992

FEKETE Csaba Ákos

Kiáll ~~KLTE~~ Debrecen. Orvostud. Egyetem Nullitóterme, 1992 novemb.

Kiss Sándor Árpád: Fekete Csaba Ákos grafikái = Confessio, 17, 1993, 1. 94-95. ill.

Iván bácsinak egy hasét, minthogy izgalmában semmit sem ebédelt. — Iván bácsi még mindig nagyon izgatott volt, csak nehezen lehetett megnyugtatni. — Este Maxllal az Iván bácsi melletti második szobában aludtam. Nagyon késő lett, mert még diskuráltunk. A nagy toronyóra már 12-t ütött, mikor elfújtuk a gyertyákat, és a naptól kifáradva elaludtunk.

Január 15.

Reggel megvizsgáltam Iván bácsit: kicsit emelkedő pulzus, különösen a jobb verőér kicsit gyors. Vérnyomás fölment. — Max nagyon buzgólkodott, telefonált Dunaynak, hogy jöjjön ki, azután 12 felé elment Lily nénihez Pertelsteinbe, és este megint vissza. —

Csak egy félórám volt Dunaynak, azután jött egy kedélyes étkezés Iván nagybácsival, aki nagyon, nagyon kedves volt, és láthatólag elterelte a figyelmét, hogy öreg unokaöccsével egyedül evett. Egészen földerült, és én magamban hálát adtam a jó Istennek, amért megengedte, hogy így találjam kedves nagybátyámat. Elhívtam Lilikét és Zsigust' teára, meg is jöttek. Lilike igazán jó megjelenésű és kedves volt, úgyhogy valódi örömöm telt a legidősebb lányomban. Zsigus is nagyon kedves volt és igen jó színben. Mind a kettőjüket nagy szeretettel meghívtam Kittseebe. — Mikor elmentek, megint egyedül vacsoráztam Iván bácsival. — Késő este megjött Max Pertelsteinből; el volt ragadtatva a kolostor szépségétől, és főleg mélyen megragadta az ott

Fekete Dániel építész - Kiss István vzobrász

Felhívást Zoptak a Március 15.
tér rendezésére Tiszt pályázatra.

Magyar Nemzet
1969 márc 15

Fekete Dániel

Gulyás Zoltán: Négyikres fanyaraló, Budapesti Nemzetközi Vásár, 197o. - Épitész: Vadász György, munkatárs Fekete Dániel.

Magyar Épitőművészet, 197o. 6.sz. 44-45. l.

Felete Dániel építész és Kiss István csobrász

harmadik díjat nyertek

a Március 15. tér pályázaton

Magyar Nemzet
1969 ápr. R.

Fekete Dániel

III. díjat kapott

az alábbi pályázaton

h. gy.: Kihirdették a háreim 15 tér pályázatának eredményét

Magyar Nemzet 1969 IV. 2

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Fekete Dániel építész

Részvevő a Március 15. tér
tervpályázatán

N.N.: Legyen nyilvános vita
a Március 15. tér rendezéséről

Lappal Nemzet 1969 III. 15

M.D.K.

Fekete Dámiel épitész

BUVÁTI

Bp. Lágymányos lakótelep, üzlet-házak
Iványi László tervező munkatársa

Magyar Építőművészet 1965/4. 26-31. l.

MDK.

Fehete Dániel antalos

Sterren Adolf üzlethirahat

Nagybid u. 12.

1861. - Hamlohrat.

MDK-A-II-1/185.

MDK.

Fehete Dániel aktalos

Arady és tsa üzlethiraheta

Belváros Universitats Pl. 2.

1861. Homlokzat

MDK-A-II.-1/6.

MDK

Fehete Dániel antalos

Borsós és Doktor, fényhévén kivahat

Józsefv., Ornápút 47.

1863. – Homlokat

MDK-A-II-1/1184.

MDK

MDK

Fekete Dániel, VIII.o.tan.

Sárospataki áll.orgoltagozatu ált.isk.

79. Bányában.

Magy. Kfj.Képzőm.MNK Kiáll. /VII/ Gyermekrajzok.
Föv. Képtár. 1949 aug.16.-szept.le. Kat.

Középpont
1978. aug. 22. kedd 20.55 / Vége /

Fekete Dániel építész

mát is, ez a következő: Az épitett környezet nyilvánvalóan csak egy része meghatározó, de nem kizárólagos része a körülöttünk lévő világnak, településnek. Hiszen bármilyen szépek is legyenek az ujjonan épitett középületek vagy lakóházak, ezek valahogy sivárak, kevéssé otthonosak, kevés meleget árasztanak. Nyilvánvalóan nem nélkülözhetik a müvészetek, a társmüvészetek alkotásait, szobrokat, kutakat, vagy éppen játszótereket. Nos, a következő néhány perces filmösszeállitásunkban ezt a problémát szerettük volna egy kicsit közelebbről szemügyre venni. A film a Főváros szivéből, az V. kerületből emel ki néhány problémát, ott is egy nagyon szük területet vizsgált, néhány kutat.

- A Nemzeti Szinház elbontása után, a Metró épitésével egyidejüleg került ide a Blaha Lujza térre ez a, nem is tudom minek nevezzem, szökőkut.

- Csobogó.

- Csobogó. Fekete Dániel épitész a tervezője. Milyen módon, milyen utón kapott megbizást ennek az elkészitésére?

- Ennek érdekes volt a módja, ugyanis a Fővárosi Tanács, a BUVÁTI-t bizta meg a tér rendezésével, és egyidejüleg a kutnak a megtervezésével is. A BUVÁTI-ban erre egy pályázatot irtak ki, amely olyan értelemben eredményes volt, hogy adtak ki dijakat, de a Bartos elvtárs, mikor visszajött a külföldi utjáról, nemtetszéssel fogadta a pályázat eredményét, és ezért halasztotta azt, hogy döntsön valamely megoldás mellett is, és ekkor a BUVÁTI-ban Preiser Gábor épitész megkért engem, hogyha van kedvem hozzá és időm, akkor volt egy rövid időm, hogy rövid idő alatt produkáljak egy kut tervet, hátha az a Bartos elvtársnak tetszeni fog.

- Már elnézést kérek, mennyi ez a rövid idő?

- Három nap volt. Ezt egy szines rajzlapon rajzoltam meg, és sosem fogom elfelejteni, és ezzel a szines papirral felmentünk a BArtos elvtárshoz, és neki nagyon megtetszett, hogy az egész ötlet.

- Képzőmüvésszel, iparmüvésszel konzultát?

- Nem, nem konzultáltam senkivel.

- Milyen szerv volt mondjuk Bartos elvtárson kivül, tehát a Fővárosi Tanács elnökhelyettesén kivül, aki beleszólt ennek az esztétikájába, a hovakerülésébe?

- A helye, az tulajdonképpen megvolt a rendezési terven határozva, az esztétikájába viszont nem szólt bele senki.

- Nem ez az egyetlen példa arra, hogy a lekturátus megkerülésével kerülnek közterekre mütárgyak. Abban az esetben, hogyha egy mütárgy tervezője nem mondjam ugy, hogy szabad uszó, hanem mondjam ugy, hogy egy tervező intézet, mondjam ugy, hogy havi fizetésért tervezi azt a mütárgyat, akkor nem keresik meg a lekturátust számtalan esetben.

- A Kigyó utcai kutvéleményem szerint jó is, meg nem is. Azért jó, mert a sétáló utcában igény lehet egy szépitési alkotásra, diszit, frissit, a vizmedence megoldással együtt. Sajnos elég későn érkezett be az igény hozzánk, kevés volt az idő arra, hogy felmérjük, minek kell ott lenni, legyen-e ott, mennyi idő alatt tud ez ott reális körülmények között elkészülni. Ugyhogy a lekturátussal együtt majdnem azt mondhatnám, hogy kapkodni kellett, hogy a kut a kivánt határidőre elkészül jön.

- Például a lekturátusnak mi volt itt a szerepe? Mit kapkodott a letorátus?

- Egészen pontosan március 2-án keltezett az az igénybejelentő levél, amely ugy szólt, hogy már december 15-én állni kell a kutnak, a Belvárosban. Meg kell, hogy őszintén mondjam, hogy azon kivül, hogy igen rövid idő állt rendelkezésre, a kut létrehozására, éppen ezért szóba sem jöhetett az, hogy szobrász müvész kapjon megbizást a kutnak a tervezésére, hanem kész müteremből kiválasztott plasztika nyert itt épitészeti elhelyezést. Ezen kivül igen sulyos probléma, és ez általában vonatkozik minden kutra, majdnem minden beruházásra, hogy egy épitészeti koncepciót a lektorátus készen kap.

- Nagyon fontos, hogy átgondolt, esztétikai funkció szerint is készitsék el azt az alkotást, ami oda kerül.

- Én nem értek egyet azokkal, akik eleve kizártnak tartják, hogy utólag nem lehet elhelyezni szobrot. A Ferenczi-szobor a maga esztétikai értékeivel értéket képvisel ott, ahol van.

- Emeli a disztérnek a hangulatát. Itt kényszerhelyzetben kellett alkotásokat elhelyezni. Azt lehetne mondani, hogy volt, ahol nagyon sikerült, volt, ahol kevésbé sikerült.

- Már elnézést kérek. Ki vagy mi kényszeritette korunkat arra, hogy ide elhelyezzék ezeket az alkotásokat?

- Az élet ritmusának változása, az élet változása okozta. Ez nem a Március 15. térre vonatkozik elsősorban, ahol itt adott volt a tér, a szabadtéri muzeum kialakitása, de abban a pillanatban, amikor a Belvárosban kialakitottak sétáló utcákat, sajátos funkcióval, kialakult a Ferenczieknél az aluljáró, kialakultak olyan terek, amit emberléptéküvé kellett tenni.

- És azt hiszem ez a legfontosabb tanulság, ha elfogultnak is tartanak ezért, hogy az emberléptéküvé tevésnek az egyik legalapvetőbb eszköze az, hogy képzőművészeti alkotás, művészeti alkotás kerüljön emberközelbe.

- Szerencsére azonban nem mindenütt alakulnak ki ilyen, enyhén szólva kapkodó dolgok. Szekszárdon pl, ahol az uj városközpont ban, néhány nappal ezelőtt, pontosabban augusztus 2o-án avatták fel Varga Imre uj Prometheus szobrát, másképp fogtak a do loghoz.

- Azt lehet venni, hogy Szekszárd az egy paraszt város. A város lakósságának a nagyon nagy része, az nem tudja, hogy ki volt az a Prometheus, mi közöm nekem Prometheushoz. Ellenben kérem egy Háry János szobor, tetszik tudni, nagyon zenész nép a szekszárdi nép, és nagyon szereti a zenét, mindenféle képpen. A Felső utcának ez a véleménye.

- Én fényképeket láttam, hogy fémből lesz, nyitott lesz a hasa, meg ilyesmiket láttam képeket, és azt nagyon nem szivesen vettem volna, és nagyon kellemesen csalódtam, nekem a szobor tetszik.

- Főorvos urnak mi a véleménye?

- Hát kérem, furcsa, énnekem a szobor, mert én nem ehhez vagyok hozzászokva.

- Most már nem is olyan kiváncsi az ember, mint eleinte, jaj mi lesz ez most, mi sül ki belőle. Most már egészen közömbös. Hát jó. Nekünk az a furcsa, hogy nem fel lett téve, magasra, hanem lent a kátyuban van, és alig látni.

- Panaszkodnak a padagógusok, hogy akkor, amikor nekik nincs megfelelően iskolájuk, akkor ilyen sok pénzt költenek erre. Dehát ugye annyi ember, annyiféle szempont.

- Ön mire költötte volna ezt a pénzt, amit a szoborra adtak?

- Hát sajnos nagyon-nagyon rossz a vizünk, rozsdás, nagyon nehéz mosni, automata mosógépet nem lehet használni. Nincs egy uszoda, a gyerekek nem tudnak uszni, a szobor nagyon tetszik. Szerintem a művelődési ház eltörpül mögötte, és valahogy a Korzó Áruház is. Tehát ez emeli ki, de az eltörpül mögötte.

- Ez egy különleges valami, ugye, bábokból ezeket a lángokat megcsinálni, ez egy nem egy,

- Nekem a lángokról eltérő a véleményem, ezt én szinesben képzeltem el.

- Én is, én is.

- Hát talán az anyagi helyzete is a városnak megengedi azt, hogy egy ilyen szép szobor kompoziciót, egy teret csináljon. Hát meg van rá az anyagi lehetősége. És van, akik esztétikai okokból kifogásolják, van akik beruházási kérdésnek tekintik. Hát véleményem szerint az utóbbit itt figyelmen kivül volna célszerü hagyni, mert hát végeredményben egy városhoz hozzátartozik a szép is.

- Egy konkrét szobrot kértünk Varga Imrétől, amire az volt a válasza, hogy ebből Magyarországon tizennégy van már és a tizenötödiket nem hajlandó megcsinálni. Viszont a teret megszemlélve, tette a javaslatot Prometheus és a Prometheus környékének a kialakitására, amely végeredményben nem egy szoborról van szó, hanem egy szoborkompozicióról. És érveit elfogadva, az egész teret rendelkezésére bocsájtottuk, és kialakithatta azt, ami ma látható itt, un. Szekszárdon a Prometheus és környéke.

- Azt hiszem nem igen van példa arra Magyarországon, hogy egy müvész egy egész teret kapjon arra, hogy elhelyezze a szobrát. Vajon mennyiben szól ez a lehetőség Varga Imre személyének, vagy esetleg megváltozott ez a szellem, hogy a müvész kapott egy zsebkendőnyi területet, és azt mondták, hogy ide tessék leállitani a szobrot?

Fekete Dóra

RÁDIÓ

Mégse legyünk remeték!

A karácsonyfatűz nagyon szezonális – mondja egy búgógerlice-hang az ünnep első napjának délelőttjén az egyik kereskedelmi adón. A telefonvégen a karácsonyi tüzek rettenthetetlen őre máris veszi a lapot: Hát, az ünnep fényét emelendő, nem kell az egész lakást kiégetni – tanácsolja ügybuzgón. Nem, ez nem a Besenyő család rádiós változata. Karácsonyi műsor.

Az ünnepi hangulatteremtésbe ma már az üzleti hangcsatornák is beszállnak. Ha nem is mindig így. Vannak adók, nehezen azonosíthatók egyébként, mert nagyon ritkán nevezik meg magukat, amelyekből ilyenkor is jobbára a hard rock dübörög vagy a lötyögős zene árad, lazításképpen néha Merry Christmasról dalolnak. E mechanikusan programozott hangkarácsonyban vannak azért kellemes epizódok, de olyanok is, amelyeket az ember legszívesebben nem venne észre, ha pechére nem írna rádiókritikát. A mélypont az volt az üzleti szektorból, amikor a karácsonyi ebédre készülődés perceiben éppen arra szottyant kedve az élő adásban csevegőknek, hogy fölidézzék életükből azokat a feledhetetlen alkalmakat, amikor valamely erkélyen voltak kénytelenek hányni. Igen, hányni. Hogy mindjárt egy kis mentőövet dobjak, valószínűleg a karácsonyi túlevés témaköréből kanyarodott el a beszéd fonala idáig.

A fővárosi rádiós zsongásból magasabbra törő hangok is kihallatszottak. Államtitkárt hív vendégnek egy másik kereskedelmi adó, akivel a hazai szegénységről beszélgetnek egyebek között. Szóba kerülnek a „kitett" vagy állami gondozásba adott gyerekek, akiknek szüleit csak mint „idézőjelbe tett szülőket" emlegeti a műsorvezető. Minden ellenvetés nélkül. Szerencsére ugyanazon a karácsonyi napon a közrádió Petőfi adóján megértőbb hangon is tudnak beszélni ugyanerről. Valaki, aki közelről ismeri a helyzetet, elmondja: a legtöbbször az élet legnehezebb és legfájóbb döntése „kitenni" vagy odaadni a gyereket, amire sokak által – szerencsére – ismeretlen kényszerhelyzet viszi rá a szülőt. A magáncsatornán azonban tovább folyik az idézőjelezés. Telefont kapcsolnak be: – Tombol a magyargyűlölet a Ferencvárosban – kiáltja egy női hang. Mint kiderül, a telefonáló nem kapott lakáskiutalást, mert szerinte olyat csak cigánynak adnak. A műsorvezető meg sem próbál kételkedni, az államtitkár vendég pedig a pozitív diszkrimináció rossz gyakorlatát kezdi emlegetni „egyes" önkormányzatoknál, meg azt, hogy a kormány lakástámogatását másra költik. A stúdióban ülőknek érezhetően szellőnyi ismeretük sincs arról, mi a valós helyzet a Ferencvárosban, mégis mintha a telefonálónak adnának igazat. Tehát tombol a „magyargyűlölet" és a „rossz pozitív diszkrimináció". Elvégre ez a szeretet ünnepe.

Én a közrádió karácsonyi hangulatán (is) nevelődtem, tudom, hogy ott ilyenkor mi a kánon. Egyrészt meghitt portrébeszélgetések készülnek művészekkel és egyházi személyekkel – mindkettőből hallhattunk többet is a Kossuthon és a Petőfin. Másrészt megszólalnak azok, akik nem az élet napos oldalán járnak: a betegek, a szegények, az árvák. Ezúttal újdonsággal rukkolt elő a Kossuth, népboldogításra vállalkozott. Az egyik adásban természetvédőt, teológus-közgazdászt és ferences gimnáziumi tanárt szólaltattak meg, nem tudni, milyen célból. A furcsa az, ami kikerekedett belőle. Az egyik megszólaló először megdicsérte mindazokat, akik nem tartanak a panellakásban állatot, mert az – úgymond – nem is lenne méltó, mármint az állathoz. Ám emberhez sem méltó, de szegény, begyöpösödött agyú százezrek ezt nem veszik észre. Holott el kellene menniük – mint általában más városlakóknak is (akik pótcselekvésként tartanak növényeket a lakásban) – a természetbe. Ott pedig leginkább remetévé kellene válniuk, akik a Csillagok háborúja helyett az eget, a csillagokat kémlelik. A nyájas és szeretettől áthatott beszélgetőtársak korholtak minket azért is, mert rosszul ünnepeljük a karácsonyt. Ajándékokért loholunk, anyagiasak vagyunk ahelyett, hogy – mint ők bizonyára – barátainkkal színjátékot tanulnánk be és előadnánk valamelyik szeretetotthonban. Vagy olyan házibulit rendeznénk, ahová mindenki fölhozza az első útjába eső bénát, otthontalant, hogy elbeszélgessen vele a társaság karitatív alapon. Egészen komolyan, ezt mondták, jegyeztem.

Varsányi Gyula

Játszófal és bábszínház

Fekete Dóra iparművész sérült gyermekeknek készít játékokat

Mesés gyermekkora lehet Fekete Dóra három fiának. Kaptak már több rend vitézi öltözetet, hadihajót és babavárat, amelyen fakatonák strázsáltak. De az iparművész nemcsak saját csemetéinek álmait teljesíti be. Olyan játékokat is készít, amelyeknek a halmozottan sérült gyermekek örülhetnek. Először is arról kérdeztem, miért vállalkozott e sajátos feladatra.

– Nem mindenkinek adatik meg, hogy a gyermekei épek, egészségesek legyenek. Ahogy fejlődik az orvostudomány, egyre több olyan babát is életben tudnak tartani, aki a születésekor, például oxigénhiány fellépte miatt agyvérzést kap és károsodik. Az ilyen gyermek szellemileg és mozgásában fogyatékos lesz. Ez történt egy baráti családhoz tartozó kisfiúval is. Dávid volt az, akinek elsőként ilyen fejlesztő játékokat fundáltam ki. Vannak sérült gyermekek, akiket intézetben helyeznek el. És vannak olyanok is, akik úgynevezett napközi óvodában töltik el a munkanapokat, s a szülők csak hétvégére viszik őket haza. De létezik egy alapítvány, amely annak a Charles Blissnek a nevét viseli, aki a rendes beszélt és írott nyelv használatára képtelen gyermekeknek alkotott meg jelrendszert. Vannak különféle foglalkozások logopédus, gyógytornász, pszichológus és más szakemberek vezetésével. A kis Dávid is oda jár, s megláttak nála a játékaimat.

– Megtetszett nekik, megkeresték, és rendszeres kapcsolat lett belőle?

– Szerencsére elnyertem a Moholy-Nagy László-ösztöndíjat. Mert busás honoráriumot nem ajánlhattak a munkámért. Az első kérésük egy játszófal volt, ami valójában egy háromszor négyméteres, színes textilrelief. Háromba tagolódik, a tenger, a szárazföld és a levegő részére. Ezeken pedig vannak domború figurák, amelyek tépőzárral tapadnak a felületre. Így például a halacskákat, virágokat vagy pillangókat le lehet szedni, áthelyezni, vagy lehet csoportosítani, megszámolni. A fa törzsébe beleejthetnek egy almát,

A játszófal figurái ülve vagy akár fekve is elérhetők

vagyis egy almaforma labdát. A lombjai között csengettyűk vannak, amelyek meg-megszólalnak.

– Bizonyára szívesen játszanának ezzel egészséges gyerekek is.

– De a kisebbek, nem pedig a már négy-öt évesek. Csináltam én különben is kisebb játszófalakat, de mindig külföldre. Magyarok nemigen érdeklődtek iránta. De nem akarok hálátlan lenni, hiszen a sérült gyerekek játszófaláért kaptam hazai elismerést, éspedig miniszteri dicséretet. A köznapi játékokhoz képest abban áll a különbség, hogy mindenben alkalmazkodnom kell a korlátozott képességekhez. Ezek a figurák marokba illők, primitívebb mozgásrendszerrel is könnyen kezelhetők. Mindannak, ami leszedhető, illetve azoknak a részeknek, ahová feltehető, lent kell elhelyezkednie. Olyannyira lent, hogy nemcsak állva, de ülve vagy akár fekve is elérhető legyen. S a faliszőnyeget jól ki is tömöm, hogy puha és meleg legyen, ha nekidől a gyerek.

– Mi volt az alapítvány következő felkérése? Vagyis min dolgozik most?

– Bábszínházat kértek. De olyant, ahol a sérült emberek is lehetnek pozitív hősök. Mert találni fogyatékos figurákat a játékboltokban is, mint amilyen a féllábú kalóz és a félszemű rabló, de ők mindig a gonoszakat képviselik. Persze lesznek egészséges figurák is, hiszen a világ így kerek. Lesz a bábokhoz egy hatméteres paraván, rajta erdő, mező, falu, vár, palota. Mivel spanyolfalszerűen lehet összehajtogatni, mindig az a helyszín fog látszani, amelyik a meséhez illik. De ennél is fontosabb, hogy olyan teret alkothatnak vele, ahová be lehet menni tolókocsival is.

– Ezek a játékok meglehetősen nagy vállalkozások. Mi mindent kellett hátrább sorolnia, amióta velük foglalkozik?

– Mindenféle anyag érdekelt engem. Mielőtt az Iparművészeti Főiskola textil szakára felvettek, festettem díszletet és aranyoztam üveget, csináltam réz és ezüst ékszereket, de színházi kellékeket is. Sokáig játszóházakat is vezettem, amelyek valójában kézműves-foglalkozások gyermekeknek. S aki játékot készít, annak eleve sok mindenhez kell értenie. Készültek csupaszem babáim csak textilből, de porcelán minőségben cserépfejjel is. Nem tagadom egyébként, hogy a Barbie-ellenes indulataimból születtek. És volt hozzá babaház, apró bútorokkal berendezve. Még a férjem is besegít – aki egyébként sportlövődző –, ha fát kell megmunkálni. De valóban van még valami, amire több időt szeretnék szakítani.

– Mi volna az?

– A ruhatervezés, illetve a kivitelezése. Az a boldogság ért, hogy az UNESCO által meghirdetett Design 21 versenyen a nyertesek között lehettem. Így a ruháimat a párizsi Louvre-ban mutatták be. Éppen most kaptam egy levelet, amelyben értesítenek, hogy más díjazott munkákkal együtt egy japán múzeumban kaptak helyet. Ugye nem kellene felhagynom vele?

Bogácsi Erzsébet

WWW. után 10-ben

Nemrégiben olvashattuk a Lycos Network honlapján: „Több száz klasszikus irodalmi alkotás olvasható WAP-képes *mobiltelefonon* a RoamingReader.com kiadásában. Szerző és cím szerinti keresés éppúgy lehetséges, mint egyénre szabott virtuális könyvespolc kialakítása. (...) Míg más e-könyv-típusok esetében le kell tölteni a szövegeket egy hordozható számítógépbe vagy egy erre a célra kifejlesztett olvasóba, addig a RoamingReader azt használja olvasóként, ami már sokak zsebében megtalálható. A hozzáférhető könyvek száma jelen pillanatban 200, de néhány héten belül már 1500 lesz."

Itt van hát a mobil m-könyv, miközben többségünk – beleértve az internetezőket is – még „hagyományos" elektronikus e-könyvvel sem találkozott. Pedig az e-könyv megjelenése valóságos mérföldkő a könyvkiadás történetében: legalábbis az érdekelt kiadók ezt állítják. Néha csak utalnak erre, mint például az alábbi (kivonatolt) kronológiát közreadó honlapon:

A könyvkiadás története:

3500 Kr. e.: Sumér agyagtáblák.
2400 Kr. e.: A legkorábbi megmaradt papirusztekercsek.
1456: Gutenberg kinyomtatja a Bibliát.
1968: Ted Nelson megalkotja a „hypertext" és „hypermedia" terminusokat a nem szekvenciális írásra, és be is mutatja mindkettőt.
1974: Az IBM bevezeti az adattitkosítási szabványt megalapozó Lucifer csipet.
1981: Az IBM megjelenik a személyi számítógéppel.
1984: A Macintosh számítógépek betörnek a piacra.
1990: Tim Berners-Lee, a CERN kutatója kifejleszti a WWW-t (World Wide Web).
1998: A NuvoMedia belép a könyvkiadás világába a Rocket eBook-rendszerrel.

Ha az e-könyv egy információs kommunikációs technológiával (ICT) létrehozott, hálózatosan terjesztett könyv, akkor miért nincs e-könyv már tíz éve? Hiszen – a fenti kronológia szerint – megjelenítése 1981, létrehozása 1984, terjesz[illegible] lehetséges.

vandekás, akkumulátorát ritkán kell feltölteni; folyadékkristály-képernyője kontrasztos és nagy felbontású; oldalról oldalra haladhatunk benne, mint a valódi könyvekben; a könyvek számítógéppel tölthetők le, ám csakis az olvashatja, aki fizetett érte (például e-bank útján).

Antropológiai adottságainkhoz igazodó forma, vonzó tartalom, nem túl magas ár, fizetőképes kereslet: íme a siker titka. Gondoljunk arra, hogy a Gutenbergéhez hasonló nyomtatási eljárást már a XIII. században feltalálták Koreában, de mivel a konfucianizmus tiltotta a könyvek áruvá válását, a koreai királyi nyomda nem a népszerű honi, hanem a klasszikus kínai irodalmat adta ki. Ezért a nyomtatás nem is ott, hanem Európában terjedt el, ahol a könyv áruvá válhatott, és olvashatóbbá, mert jobb minőségű papírt és betűfémet használtak. Az „olvasó", a szemüveg is itt terjedt el, ami az apróbb betűs könyvek olvasásához kellhetett. A sajtolt könyv lényegesen olcsóbb volt, mint könyvmásoló alkalmazása (az e-könyv letöltése is a papírkönyv árának körülbelül felébe kerül – igaz, az olvasó ára fél PC-nyi).

Siker lesz az e-könyv? Sokan rendkí[illegible]

restoniak). A jövő egészen más, mint a jelen, ugyanis pont ugyanolyan, de tízszeresen feljavítva, ami a hozzáférés időigényét, a felbontóképességet, a célcsoportok nagyságát/kicsiségét, a frissességet stb. illeti. Egy teljes iparág és hatalmas üzletág alól csúszik ki a talaj, ha az emberek áttérnek az e-könyv olvasására.

Új lehetőséghez jutnak az írók, akik néha úgy érzik, hogy a kiadók megfosztják őket a közönséghez való eljutás lehetőségétől, máskor meg úgy, hogy az anyagi sikerből kevéssé részesülnek. „Szeretem a könyvkiadómat, szeretem a könyveket is, ám többé nem maradok tétlen szemlélője saját írói kirekesztődésemnek" – nyilatkozott Stephen King, aki az első átütő sikert érte el az elektronikus szerzői kiadás területén. Tavasszal 24 óra alatt több mint 400 ezer másolatot töltöttek le Riding the Bullet című 66 oldalas kisregényéből. „Az írók többé nem maradhatnak közömbösek pénzügyi és művészi függetlenségük kivívásának azon új lehetőségei iránt, melyeket a világháló kínál számukra" – mondta Mark Mathabane, aki a kiadók által visszautasított könyvét sikerrel értékesíti a világhálón.

– Ugyan, öregem, jönnek nekem ilyen hülyeségekkel, hogy a Gutenberg Galaxis halála... Hát csak nem az internetről fogok letölteni egy söröscímkét, ha olvasgatni akarok!

MARABU RAJZA

Beszélhetünk-e az e-könyv kapcsán [illegible] dalnok tekintélye és a hallgatóság alázata a tudás hatékony átadásának-átvételének elengedhetetlen előfeltétele.

A szóbeliség kultúrájának nincsenek eszközei arra, hogy terjedelmesebb szövegek pontos megfogalmazását hosszabb időn át megőrizze, nincsen olyan külső tekintély vagy objektivált tudáshordozó – az írás szava –, melyre hivatkozni lehetne. Nincsenek rögzített szövegek, amelyek a kontextustól függetlenítenék az értelmezést. Csak az írás létrejöttével válik lehetségessé a különböző szövegek összehasonlítása. És csak az írás létrejöttével, különösen a görög alfabetikus írás megjelenésével lesz lehetséges a kimondott gondolat pontos, tárgyiasított megjelenítése, csak ekkor jöhet létre az a szellemi tér, melyben a fogalmiság és a reflexió kibontakozhat. Kialakul a kritikai-racionális gondolkodás, elválik egymástól legenda és tény, mítosz és tudás.

Az e-book önmagában nem, de a számítógép és a világháló új minőségi elemekkel befolyásolja a kultúra átadásának folyamatát. Már a szövegszerkesztőként használt számítógép is lehetővé teszi korábban írt nagy, komplex szövegrészek, gondolatmenetek könnyű, gyors átemelését új szövegekbe. Minden tömbösítés újabb metaszintet jelöl ki. Ez lehet az absztrakciónak olyan szintje, amely lehetővé teszi egy probléma jobb modellezését, könnyebb megoldhatóságát. A nagyobb „tudásegységek" könnyebb mozgatása hatékonyabb elméletalkotást és problémamegoldást eredményezhet.

Lehetőség nyílik korábbi szövegek „alapanyagként" való felhasználására és másodlagos megmunkálására is. Ez sem vadonatúj lehetőség, csupán egy régebbi jobb és könnyebb kihasználásának az esélye. A hosszabb szövegek gyorsabb kezelhetősége (scrollozás, keresés) növeli az információfeldolgozás hatékonyságát. Mindennek a jelentőségét sokszorosra nagyítja a világháló használata, miáltal mások szövegeivel is mindaz megtehető, ami a sajátjainkkal. Más szövegeinek könnyű kezelése és az alkotóikkal való interaktív kapcsolat következtében a „teammunka" és a „közös gondolkodás" lehetőségei más szintre emelkednek. Könnyebben találkozhat[illegible]

szerkezet lehetővé teszi és igényli a befogadó aktivitását: választását, hogy milyen irányban, melyik „dimenzióban" olvas tovább. Bár a nem lineáris szövegalkotás és befogadás másképp is kivihető (például programozott tankönyvekkel), de ICT-vel sokkal könnyebb. A világháló (a honlapok, portálok nem lineáris szerkezete; a keresztbe utaló linkek hálózata, a továbblépés nem „lineáris" lapozással, hanem keresővel, „site-map"-pel; szótárak használata; csatolások stb.) által a nem lineáris szerveződés megszokottá válik, begyakorlódik. A hypertext a gondolkodás új eszköze lehet, és jelentősen befolyásolhatja gondolkodásunkat.

Az e-könyv szövegébe bele lehet jegyzetelni, lehet keresőt és értelmező szótárt használni. Az e-könyvek kiadói ezt a másodlagos előnyök között emlegetik, holott éppen ezek a sajátosságok az igazán előre mutatóak. Ám az új gutenbergi fordulatot az segítené elő leginkább, ha az e-könyvek szövegeihez szabadon hozzá lehetne férni a világhálón, s így azok az újfajta információkezelés tárgyai lehetnének. Bár az e-könyvek megjelenésének egyik előfeltétele éppen a szerzői jogvédelem ICT-feltételeinek megteremtése volt, általuk közelebb kerültünk a szabad hozzáféréshez. Részint azért, mert a korlátozott hozzáférés is több, mint a semmilyen, részint azért, mert a tiltott másolás lehetetlen a tilalom tárgyának hiányában. Születhetnek új megoldások is a szellemi alkotás honorálására. Például Stephen King csak on-line publikált novellájának, A növénynek az első részét szabadon le lehet tölteni, és az olvasó annak alapján eldöntheti, hogy küld-e pénzt egy megadott számlaszámra a folytatásért. A folytatást csak akkor teszi közzé a szerző, ha olvasói bizonyos százaléka átutal a letöltés után egy dollárt. Az első hét végén 152 ezer letöltőből 93 ezer fizetett.

Fordulatról ugyan még nem beszélhetünk, de előjeleit már felfedezhetjük. Például amerikai egyetemi oktatók szerint az on-line kutatómunka egyszerűsége következtében sokan – az elsőéves diákoktól a végzősökön keresztül az újságírókig – kizárólag az internetre támaszkodnak, amely lehetővé teszi számukra a források „kivágásos-beillesztéses" idézését. Ezért [illegible] aztán hajlamosak megfe-

FEKETE Ede ejuten

I. Attila u. 33. Rozonaórság laktanyája
átépítése modern Rozhokária 1948

Prakfalvi Endre: Szocreál. Bp. 1999. 10.

A második könyv a tényleges telekkönyv, amely a bel
za. Feltünteti az 1735. évi tulajdonost, a telek pontos
tízláb négyzetbe és az ennek alapján kiszámolható cen
egyik teleknél szerepel, hogy censuális, vagy inscriptio
helyen, az 1730-as évek elejéről származó bejegyzés is
hogy a könyv elején Esterházy Ferenc aláírása és pecsé
hez a könyvhöz készült a ma hiányzó első lap, Henrik M
amelyet – a telekkönyvből ma már pontosan tudhatóan
térképen látható házszámozás alapján vették fel a házak
telekkönyvbe. Feltételezzük, mivel a korábbi összeírás
egyetlen egy szám sem fordul elő a telkek jelölésénél,
volt a házaknak száma. Ezt a telekkönyvet a benne lé
évek végéig használták, akkor minden bizonnyal új telel
új házszámozás készülhetett. Joannes Gerlisch és Caspar
új telekkönyvhöz készülhettek, de a telekkönyv jelenleg

A most közölt adattár alapja az 1735-ös telekkönyv vo
nek az Adattár első sorában –, ehhez rendeltem hozzá a
sokat, egyéb levéltári és publikált forrásokat is. A legko
kapcsolható adatom 1602-ből származik, jelenleg semmil
adatot nem tudok telekhez kötni a városban.[14] Az oklev

~~0~~ Fekete Ede

építész
az Iparépület Terverő Intézet-ben

Weichinger Károly:

A Rákosi Mátyás Vas- és Fémművek iparostanulóiskolájának épülete.
Építés - Építészet. 1950. 4. sz.

229 - 231. l. Képekkel.

Terverte fentiaz
ITI-ben. 1949-ben.

KÖNYVTERMÉS
KÖNYV-, ZENEMŰKIADÓ ÉS TERJESZTŐ
BUDAPEST

Postatakarékpénztári csekkszámla 58.687
TELEFON: AUT. 161—16 és 169—76

Kérjük mindenkor e számra hivatkozni:

Nagyságos

Dr. Sze

Visszatérv
tel mellékeljük uj megállapod
Ezek szeri
zaton kivül mellékeljük a meg
tot, melyre a törlesztések me
havi részletekben törlesztend
szeptember hó 4.-én hozzánk b
delést storniroztuk és számlá
Minden örö
a reményben, hogy nb. megrend
nünket, maradtunk szolgálatai

Fekete Ede

Lévai Andor

Vince Pál

tovább épitészek

tervei szerint a budai Attila-körüli testörtiszti lakóépületet, mely a háborúban sulyos károsodásokat szenvedett, kislakásos bérházzá alakitottak át az Épités- és Közmunkaügyi minisztérium megbizásából

Borb-Fabr 57 l.

Fekete/Á/// Ede, épitész MDK

Bp. Attila utcai lakóház egyik tervezője.
repr.

Tervezők: Lévai Andor, Fekete Ede,
Vincze Pál

MagyÉp. 1945-55.

Fekete Edet

tervezte a Csepeli Vas-és Fémművek Iparostanuló Iskoláját. Említi (képpel):

Major Máté: Húsz éves az építészeti tervezés közösségi megszervezése. - Magyar Építőművészet, 1969. 3.sz. 52-53. l.

Fekete Ede

cikke: Lakás- és kommunális épités a Szovjetunióban. - Magyar Épitőipar, 1967.16.évf. 1o.sz. 621-628.l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért.1970.1.sz. 68-107.l./

1oo. l.

MDK

Fekete Ede

Csepeli Gépip. Technikum tervezője repr.

Felszabadult Bp. művészete. N.Szal. 1960.

MDR

Fekete Ede, építész MDk.

Lehóczky Pállal együtt tervezte meg a Lágymányosi lakótelep új 12 emeletes toronyházait.

Rév.

—: Épülő lakótelepek

Népszabadság BP. 1960. jan. 17. 11.

ll. D. K.

FEKETE Ede építész

Részvétel az új moszkvai városnegyed tervezésében

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 147. sz. 3. l.

Gy. J. magyar építészek is részt vesznek az új moszkvai városnegyed tervezésében

dr. Fekete Ede, építész

M D4

Egy építészcsoport ~~tagjaként~~ részese a sikernek.

–: Magyar siker egy nagy nemzetközi terv pályázaton

8.p

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. jún. 22.

Fekete Ede M.É.K.

Bejelentette részvételét a San Sebastianban létesi - tendő üdülőközpont nemzetközi tervpályázatán

-i : Magyar épitészek és képzőművészek két nagy nemzetközi pályázaton

Magyar Nemzet 1965. január 7. 5.1.

M. D. K.

FEKETE Ede építész

Lenin szobor és Tanácsköztársasági emlékmű - pályaterv (építészet és térrendezés) III. díj

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

Fekete Ede

építész

A csepeli Weiss Manfréd-uzem új iparostanuló iskolájának terve.

Tentitöt.

Építés – Építészet

1949. I. évf. 3 sz

27 l. 28. l.
29. l.

ábrákkal

Az ITI keretében

Budapest, 1937. augusztus hó 12.-é

A miniszter megbizásából:

dr.Schneller Vilmos s.k.

miniszteri osztálytanácsos.

A kiadmány hiteléül:

Gaudinszky

miniszteri iroda s.tiszt.

Fekete Ede
építész

Az Asványolajfor-
galmi N.V. kultúr-
házamak terve.
Terverte az ITI kere-
tében

Építés - Építészet
1949. I. évf. 1-2. sz

35. l-
ábrázzat

Fekete Ede
építész

cvd
2

Építés - Építészet. 1950.
4. sz. 232 —

(A Magasépítési Tud. Egyesület rendezésében, a Rákosi Mátyás Vas- és Fémműves tanműhelyéről tartott tapasztalatcsere előadásból.)

kiváló tisztelettel

KÖNYVTÁRMÁS

podásunknak megfelelően tisztelettel
lan sorozatot, valamint az ahoz csa-
ok átadójának kiadni.-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 JUN 22

NÉPSZABADSÁG

dr Fekete Ede

1021/ 11

Magyar siker egy nagy nemzetközi tervpályázaton

A spanyol építészek nemrégiben nagy nemzetközi pályázatot hirdettek egy új, 120 000—150 000 lakosú város tervezésére. — A pályázaton 21 ország legjobb építészei összesen 136 tervvel vettek részt.

Az első díjat spanyol, a másodikat osztrák építész kapta és négy másik munkával együtt 100 000—100 000 pesetáért, *a magyar építészcsoport közös tervét is megvásárolták.* A nagy nemzetközi építészvetélkedőn jó eredményt elért magyar tervet *dr. Fekete Ede, Szmetana György, Tenke Tibor,* a Lakóépülettervező Vállalat dolgozói és *Mester Árpád,* a Budapesti Városépítési Tervező Vállalat építésze tervezte, több mérnöktársuk közreműködésével. (MTI)

ettek, hogy kölcsönösen előnyös-
ek tartják a két ország szövet-
ezetei közötti társadalmi és
azdasági kapcsolatok kiépítését;
célból a közeljövőben izlandi
zövetkezeti kereskedelmi kül-
öttség érkezik hazánkba. (MTI)

elyesebb, ha egyelőre felhagynak
kísérletezéssel.
Jelenleg tehát ez a probléma
Május 1. Ruhagyárban. A mér-
eg egyik oldalán ott áll egy el-
vileg jó módszer, a másikon a
bevezetés rossz tapasztalatai.
Mégis, mi lenne a helyes megol-
dás? Erről beszélgettünk a Köny-

FEKETE Ede épitész

Baross téri állomás pályázati terve

PRAKFALVI Endre: A budapesti földalatti gyorsvasút tervei és épitése.= Pavilon 6(1991) 70.p.

ért súlyosan hátrányos meglönböztetést kellett is elviniük.

A kultúrának szüksége van igazi szabadságra még a llásos hittel szemben is — entette ki a római katolis egyházfő. A hit nem nyszerít rá a kutatóra elő gyártott sablonokat, és munsságuk gyakorlati eredméeit sem akarja megváltozni vagy kisajátítani. A kuta egyik legfontosabb tényejével, a neveléssel kapcsoban a pápa elmondotta: az yház egymaga nem képes egoldani a fiatalok hitoktaának feladatát. Ezért elendhetetlen, hogy az állami islák is segítsék elő a fiata: rendszeres találkozását a lönböző egyházak képviselvel, biztosítva a hitoktatást iskolai oktatási rendszeren lül is.

A szombati zsúfolt program esti órákban az Apostoli nciatúrán fejeződött be, ol *Angelo Acerbi* címzetes ek, apostoli nuncius vendé volt a pápa, aki a diplomái testület vezetői előtt bedet is mondott.

Fekete Ede, építész

MDk.

Az új szálloda egyik tervezője.

–: A Vegyiműveket Tervező Vállalat új szálloda a Hungária körúton

Népszabadság BP. 1960. febr. 17. 7. o.

Fekete Ede

Gépipari Technikum, Gepel, 1948-49
Tejre

A felszabadult Budapest művészete,
Kiállítás-katalógus, Budapest, 1960
140.

Fekete Edit
és Lehotzky Pál

Magyarországi tartózkodás, 1959,
tépve

A felszabadult Budapest művészete; Budapest, 1960., 15 l.
kiállítási katalógus.

Fekete Éva

Csepeli gépipari technikum, 1948–49
fekete-fehér többlépcsős reprodukció.

A felszabadult Budapest művészete
Budapest, 1960. kiállítás, katalógus

MDK

Fekete Ede építész

Felszabadult Ep. művészete. M.Szal. 1960.

Rekete Bde

Fekete Ede MDK

építész

A Tanácsköztársaság-emlékmü tervpályázatan az épitészeti és térrendészeti megoldás három hatezr forintos III. dijat Fekete Ede & Skoda Lajos és Theodoziusz Fokász -, valamint Gebhardt Béla pályamüvei kapták.

Müterem 1958 I. évf. 8. sz. 41. o.

~~FAK~~
Fekete Ede építész MDK

A Tanácsköztársaság emlékművének terve.

19.0.

Aradi Nóra: Két pályázatról.
Műterem 1958. I. évf. 5. sz. 18-19.o.

M.D.K.

Fekete Endre ,dr .épitész

Tervét a bilbaoi pályázaton megvásárolták

Tervpályázatok, tervpályázat ismertetések

Magyar Épitőművészet 1962 /4. 56.1.

FEKETE EDE

SZOC 10. o.

Fekete Ede

MÉSZ

Dr. techn. Fekete Ede
1913—1980

A Lakó- és Kommunális Épületeket Tervező Vállalat dolgozói, vezetői, pártszervezete nevében búcsúzom Dr. techn. Fekete Ede építésztől, a műszaki tudományok kandidátusától, a Lakóterv nyugdíjazott igazgatójától.

Búcsúzom az Építőművész Szövetség alapító tagjától, a Magyar Építőművészek Szövetsége Elnöksége nevében.

67 éveddel megint abból a generációból távozik el tőlünk egy építész, aki még érzelmekkel — önmaga sanyargatásával — alkotott és aki az épületet nem csupán technikai produktumnak tekintette, amit bűvösen csengő számokkal lehet magyarázni —, hanem élő embereket szolgáló, a mai életet hűen kifejező alkotásnak.

Építésszé válásod küzdelemmel kezdődött, mert a Műegyetem elzárta előled kapuit. Így 1931-től 1940-ig hol tanulva, hol dolgozva szerezted meg a milánói egyetemen az építész diplomát és ezzel együtt az olasz nyelv zenei érzelmekkel fűtött hangulatát, az emberiség évszázados kultúrájának bőségtárát.

Ilyen képességekkel ér az első nagy csalódás, amikoris e tudáshalmazzal — mint munkaszolgálatos — előbb a kecskeméti vasúti pályát kell krampácsolnod, majd meg kellett ismerned azt, amiről ha csak azt mondjuk „Donkanyar", mindenki számára egyértelmű — mélypont. Innen addig, hogy 1945-ben élsz, csak a végnélküli akarat juttat el.

1948-ig néhány magáncég tervezőjeként dolgozol és e rövid időszak sok munkája közül van is már egy, amire az adott időszak építészete felfigyell, az Attila körúti — volt Bessenyei testőrlaktanya — lakóházzá történő átalakítása.

Néhány év elég ahhoz, hogy felismerd az építész döntő szerepét az alakuló új társadalomban. Így 1947-ben a Kommunista Párt tagja leszel és 1948-ban megtalálod helyed a megalakult állami tervezésben, előbb mint építész, majd műterem-, és irodavezető.

Sok ipari objektum tervezése fűződik nevedhez: a csepeli Autógyár rekonstrukciója, a Ganz Hajógyár szociális épülete, több lakóház és rövid idő alatt ismét egy olyan alkotás — a csepeli iparitanuló-intézet épülete —, amivel felhívod a figyelmet magadra és ezzel épületed aktív szereplője lesz az 50-es évek nagy építészeti vitájának.

Hogy milyen legyen az új építészet, annak sem vitájában, sem munkájában néhány évig nem vettél részt, mert 1950-től 1955-ig Moszkvában aspiráns voltál, ahonnan mint építész kandidátus érkezel haza.

Mi, itt Közép-Európában, nyugat- és kelet kultúrájának együttes hatása alatt élünk.

Te — tanulmányaid során —, e két kultúra ismereteit önmagadba ötvözted és ilyen előképzettséggel és építészi alkotói munka után kaptad meg 1955-ben a Lakóterv igazgatói funkciójára a megbízatást.

Sok volt a lakástervezési feladat Kazincbarcikától — Dunaújvárosig, Várpalotáig, de mindez volument és nem építészetet jelentett a nagyszerű ipari objektumok és kulturális létesítmények tervezéséhez képest, melyek a különböző tervező-vállalatokhoz mágnesként vonzották a jó építészeket és szakembereket.

Felismerted, hogy a Lakótervnek — az új társadalom formálásához a városméretű lakás- és kommunális tervezés feladatát kell elvégeznie, ami megtisztelő, hosszú távú feladat volt.

De tudtad, hogy mindez csak akkor érhető el, ha ezt a feladatot ötvözöd néhány olyan kiemelkedő építészeti objektummal, amelynek végpontja a Duna Intercontinentál.

És e két végpont között nagyszerű eredmények vannak:

— a 10 000 bányászlakás, ahol a lakók egyéni lakásfunkcióinak figyelembevételével, egy állami tervező szervezet tömeges igényeket elégített ki,
— az ellenforradalom utáni helyreállítási munkák, a Rákóczi úti árkádosítás,
— a típustervezés megkezdése, majd annak átadása egy új intézetnek,
— a bilbaói városrendezés nemzetközi pályázatán elért tervmegvétel,
— a vidéki nagy lakótelepek városméretű tervezési feladatainak bővülése, a városközpontok kialakításával,
— a vállalat feladatkörének bővítése kollégium és szálló tervezési témákkal.

Ebben a programban fiatal építészek hívták fel magukra a figyelmet és váltak elismertekké, a szaktervezők tömege vált értékes partnerévé az építészeknek.

Az értékek, amiket vezetésed alatt produkáltak — utólag még számadatokban is — Téged igazoltak, de ekkor Te már Algírban igyekeztél önmagadra és valami újra találni ahhoz, hogy azt a kulturális építészeti értéket, amit magadban hordoztál, idehaza — nyugdíjad időszakában — hasznosítsd.

A kandidátusi cím mellett megszerezted az Építőipari Műszaki Egyetem műszaki doktori címét és ezen tudományos munkák mellett — képzőművészekkel közösen — rendszeresen pályáztál.

Ezt az aktívnak ígérkező, megérdemelt nyugdíjas kort törte meg 1972-ben bekövetkezett tragikus gépkocsi-baleseted.

Talán ettől az időponttól érzékeltük azt, amit egymás előtt sem akartunk sokáig felismerni, sem tudomásul venni, hogy beteg vagy, sőt egyre betegebb lettél. Sokat értél el. És talán keveset?

Mindez a búcsú pillanatában szinte egyetlen képpé áll össze és akik itt állunk ravatalod előtt, Ady Endre „Ha holtan találkozunk" című versét idézzük:

Áldj meg, ha itthagysz,
áldj akkor is,
Ha rossz voltam.
Nem nézhetünk egymás
szemébe
Majd holtan.
Fölpattant, nagy halott szemeink
Kérdve világítják az éjünk:
Miért nem voltunk jók egymáshoz,
Amikor éltünk?

Hollay György

Részletek az 1980. március 13-i temetésen elhangzott búcsúztatóból.

Magyar Építőművészet 1980/3

volna. Az épület külseje másutt viszont éppenséggel nem nélkülözi a finom és logikus építészeti formaképzést sem: a földszinti ajtórács csipkeszerű fémszalagmintája nagyon tetszett.

Az épületre egyszerűen az van felírva, hogy a MEDOSZ háza. A ház jelen esetben a programalkotáskor vendégházat jelentett, menetközben ez szállodává változott. Nem olyan reprezentatív szálloda ez, mint amilyenek a Duna-parton állnak és épülnek, hiszen ehhez itt még étterem sem épült. Egyszerűen a büfé vagy bárhelyiségben megreggeliztetik a vendégeket. Csak egy tanácsteremnek nevezett fogadóterem meg ez a büfé helyezkednek el a vezérszinten, előbbit szállodai allűröknek megfelelően rendezvényekhez bérbe is adják. Igaz, hogy csak a büfén keresztül közelíthető meg, de rendezvény reggeli idején úgy sincs. Mindezt nem iróniával írom le, inkább az épületműfaj érzékeltetésére: itt inkább egy penzióról van szó, olyan hotelről, melyet délen két csillaggal jelölnek, Angliában pedig bed+breakfast szállásként hirdetnek. A vezérszintet a szálló egészét kiszolgáló két felvonóval lehet jól megközelíteni, aki lépcsőn jön fel, annak a pihenőről három fokot újból vissza kell lépnie; a lépcsőház rendszeréhez „nem jött ki a lépés", mert egy szinttel feljebb a szomszédos régi MEDOSZ székházhoz irodákkal kellett csatlakozni.

Tervezőt a gazdaságosság tekintetében mindenképpen kitüntetés illeti: alig néhány négyzetméternyi házhelyen 62 szállodai szobában 104 férőhelyet alakított ki.

A szobák világosak, jól berendezhetők. Emeletenként épült egy háromszobás lakosztály is. Furcsa de találó, hogy egyiknél az ágyak fejjel az ablak alatt állnak, kihasználva az ablakok említett kiöblösödését. A kétágyas szobákban az ágyak különféleképpen is elhelyezhetők, a berendezés tehát kifogástalan.

Megemlítem, hogy a szobákat járva tanultam valamit. Mint ahogy annak idején a betonok és habarcsok c. szabályzat megjelenésekor is érdekes dolgot tanultam, mert akkor hatolt a tudatomig, hogy a BN-beton fajsúlya nagyobb lévén a BS-nél a magyar nyelvben a nehéz több, mint a súlyos. Most megdöbbenten láttam, hogy a lakosztályok fürdőszobáiban mintás csempe van, a kétágyasokhoz tartozó fürdőszobákban sima halványkék. A mintás tehát több, mint a sima. Igazolva látom Venturi állítását, melyet szembehelyezett Miesével: More is not less. (A több, nem kevesebb.) Mert a mintás a mai vendég szemében már több. Tudomásul kell vennünk, hogy az építészekében is az. Ez a csempe-ügy apróságnak tűnik, mégis talán a legnagyobb tanulság volt számomra a szálloda megtekintésénél. Joedickenek is igaza van, amikor új könyvét úgy titulálta: Architektur im Umbruch. Ez van, tudomásul kell venni. A gázkazán homlokzati megjelentetését megkritizálhatom, a csempét nem. Különben engem ér kritika, hogy nem értem meg az újat. (Az én szememben talán mégcsak a divatot, a másokéban bizonyára a fejlődést.) Belenyugszom, nem firtatom tovább. De eszembe jutnak Adolf Loos szavai: „Építész úr, kérek 5 koronával több művészetet".

A szálloda lényegére visszatérve: Vadász György a belső kialakításnak mindig is zsonglőrje volt. Ez a folyosók padló és mennyezetburkolatának, megvilágításának összhangjában elegánsan, a belépő előcsarnok burkolataiban hangsúlyosan jelenik meg. Itt kissé soknak találtam a travertin, a tölgy és a kerámiát együtt. De találóan tetszetős a faburkolat a bejárat előtt a födémen. S tetszetős a tanácsteremben is. A szálló üzemelője viszont ez egyszer igazán eltalálta, hogy milyen bútort kellett vásárolnia a szállodájához. Nem látszik meg, hogy kereskedelmi választékból származik, annyira összhangban áll az épülettel.

A recepció-előtér a takarékosság jegyében áll. Úgy is mondhatnánk, hogy a rendelkezésre álló hely szűk. Ha a szállodát megtöltő autóbusz érkezik, aligha férnek el itt a vendégek, amíg „lekezelik" őket. Bizonyíték, hogy másutt sem kell pazarolni a beépített térrel, majd kipihenik magukat kényelmes szobáikban. A portás jól használható félköríves pult mögött tevékenykedhetik. Vele szemben is ülősarok. Egyetlen asztalkával, mely ötletesen négy kockából áll. Becsületszavamra ennek az előcsarnoknak ez a kis intim sarka jobb, mint a budavári Hilton belsőépítészeti nyögése, még az előkelő nevekkel ellátott helyiségeket is beleértve. Egyébként is a kék kerámiáról akkor is Vadász György jutott volna eszembe, ha nem tudtam volna, ki az épület tervezője. A rokonság az Árnyas úttal kézenfekvő. De míg ott szertelen térbeli formavirtuozitással lépett az épület a környező park szép fái közé, addig a 19. század szürke eklektikájához itt Vadász György a fegyelmezett homlokzatot állította „csatasorba". A játékkal a talpazatnál maradt és befelé fordult vele ebbe a kis recepcióba, mely szűk méreteivel is a sűrű beépítésű városszerkezet megnyilvánulása. Pesti szálloda. Hangulatában múlt századbeli. Lépcsőháza, folyosói erről beszélnek. Huszadik századi nemcsak szerkezete, szobáinak architektonikus tisztasága, két emelet klimatizálása, hanem az a képessége is, hogy tudatosan és jól lett környezetéhez illesztve.

Kubinszky Mihály

Fekete Edit

Ferkèpzomfóiskèvk
139-41. 141. l.

Szana Tamás: Jankó János élete és

Kristóf György: Fadrusz Mátyás ki

Beliczay Jónás: Marsigli élete és

Réh Elemér: A régi Buda és Pest é

Rózsa Miklós: A magyar impresszio

Ilse Futterer: Zuerich

Gulyás Pál: A könyvnyomtatás Magy

Végh Endre: Székely Bertalan-Vég

Adatok Brassó monographiájához

Gerevich László: A felvidéki szob

Klinghardt: Türkische Bäder

József nádor

Vatasianu: Colectiile de arta del

Cluj

Horváth Henrik: A budai szent Gyö

Fekete Edith, sz. 1919 máj. 7. Győr
Burghardt Rezső

Képzőműv. főisk
anyak.

Rónai H.

MDK

Fekete Edit

divattervei repr.

Bliz, bliz, bliz, bliz,

Nők lapja, Bp. 1957. szeptember 19. [18. l.]

Fekete Edith

festő

Ferkèpzomfoiskèvk

1939-41. 148. C

IL

MDK

Fekete Edit divattervező

divattervei repr.

Jéggel hóval.

Nők Lapja, Bp. 1957. december 19. [18-19. l.]

MDK

Fekete Edit

divattervei repr.

Tizenhárom fodor van a szoknyámon...

Nők Lapja. Bp. 1957. október 2. [18-19. l.]

MDK

Fekete Edit

és két társa divattervei repr.

Óvodások, iskolások. (képaláírat.)

Nők Lapja, Bp. 1958. január 9. MNL
14. l.

MDK

Fekete Edit

Kiállitási hir

Müvészet 1968 ápr.p.44.

MDK

Fekete Edit

divattervei repr.

A nyár kellős közepén.

Nők lapja, Bp. 1957. július 10. [18. l.]
18.

M.D.K.

Fekete Edit

"Egy kis szépségápolás" cimmel irja rovatában errevonatkozó tanácsait és számos rajzzal illusztrálja őket.

- - - - -

„Egyszerü" cimmel ir és rajzol rovatjában alakokat ruhákat szabásterveket stb.

- - - - -

Fekete Edit: "NŐ" c. rovata
Szinház és Mozi. Bp. 1949. január 19. II. évf. 3. sz. 22. l. --- 1949. január 26. II. évf. 4. sz. 20. l.

M.D.K.

Fekete Edit

A dolgozó nő ruhája c. rovat cikkirója és divatrajzolója. A Szinház és Mozi 12. számától kezdve Fekete Edit vezeti a divat rovatot, ő rajzolja, illetve tervezi a ruhákat és készit egyéb rajzokat is a szövegekhez.
A rovat nem mindig azonos cimmel jelenik meg rendszerint az utolsó lapok egyikén "A hét szinlapjai" rovat előtt.

Fekete Edit: A dolgozó nő ruhája.
Szinház és Mozi. Bp. 1948. nov. 3. I. évf. 12., 13. 14., 15., 16., 18., 19., 20. számokban. A 17.-számban nem szerepelnek rajzai.

M.D.K.

Fekete Edit

"Nyári öltözetünkben" c. cikk és divatrajzok.

- - - - -

"Tavaszvég - Nyárelő." c. leirás a ruhadivat rajzok.

- - - - -

Cikk és rajzok a "NŐ" rovatban, de a rajzokat a Széchenyi Könyvtár példányszámából kivágták, csak a nyomai maradtak meg.

- - - - -

Szinház és Mozi. Bp. 1949. május 4. II. évf. 18. sz. 25. l. ---május 11. II. évf. 19. sz. 25. l. 1949. május 18. II. évf. 20. sz. 25. l.

M.D.K.

Fekete Edit

Nevének aláirásával cikk és ruha-képek, de a rajzok nem szerepelnek, mert a Széchenyi Könyvtár példányaiból egyes lapokat elidegenitettek.

- - - - -

"Tavasszal a ruha ujjászületik" Rajzok.

- - - - -

"Pesti divat" 1945-1949. Az 1945-ös évből rajzol egykoru képeket a romos Budapest életéből, s összehasonlitja 1949 divatjával.

- - - - -

Szinház és Mozi. Bp. 1949. ápr. 6. II. évf. 14. sz. 24. l. --- ápr. 20. II. évf. 16. sz. 25.l. ápr. 27. II. évf. 17. sz. 25. l.

M.D.K.

Fekete Edit

"Kézimunka a ruhán" cikk, rajzok.

- - - - -

Divatrajzok, ruha-rajzok, diszpárnák rajzai.

- - - - -

"A sportoló nő" c. cikk és rajzok.

- - - - -

"A legszebb, ami egyszerü" c. cikk és divatrajzok.

- - - - -

A "NŐ" c. rovat.
Szinház és Mozi. Bp. 1949. junius 22. II. évf. 25. sz. 25. l.---junius 29. II. évf. 26. sz. 25. l. --- 1949. julius 6. II. évf. 27. sz. 25. l. ---julius 13. II. évf. 28. sz. 25. l.

M.D.K.

Fekete Edit

A "NŐ" c. rovatban cikk és különféle rajzok "Készülünk a nyaralásra" cimmel.

- - - - -

„Kicsiknek és nagyoknak" c. leirás különféle divat és egyéb rajzokkal.

- - - - -

"Kartonban reggeltől estig" c. rajzok, cikk.

- - - - -

A "NŐ" c. rovat.
Szinház és Mozi. Bp. 1949. május 25. II. évf. 21. sz. 25. l.--- 1949. junius 1. II. évf. 22. sz. 25. l. - - - 1949. junius 15. II. évf. 24. sz. 25. l.

M.D.K.

Fekete Edith

"Vidám hétvége" c. rövid leirás és különféle rajzok.

- - - - -

"Leendő anyáknak" c. cikk és divatrajzok.

- - - - -

"Ez meg a nyár" Rövid cikk divatrajzokkal.

- - - - -

"Az első értesülések Párisból. Cikk, rajzok.

- - - - -

A "NŐ" c. rovat.
Szinház és Mozi. Bp. 1949. julius 20. II. évf. 29. sz. 25. l.---julius 27. II. évf. 30. sz. 24. l. --- 1949. aug. 3. II. évf. 31. sz.24. lap. ---aug. 10. II. évf. 32. sz. 24 25. l.

M.D.K.

Fekete Edit

"Mit hordunk ősszel" c. cikk és különféle rajzok.

- - - - -

"Hogyan öltöztessük gyermekeinket" Rajzok.

- - - - -

"Mit hoz a párisi őszi divat?" Rajzok, tervek, cikk.
Különféle rajzok a lakásból.

A "NŐ" c rovat.
Szinház és Mozi. Bp. 1949. aug. 17. II. évf. 33. sz. 25. l.---aug. 24. II. évf. 34. sz. 25.l. aug. 31. II. évf. 35. sz. 25. l.
1949. szept. 7. II. évf. 36. sz. 25. l.

M.D.K.

Fekete Edit

"Tavaszi nagytakaritás elé" cikk rajzokkal

\- - - - -

"Pepita" c. cikk és hozzá rajzolt illusztrációk, ruhatervek.

\- - - - -

"A párisi irányvonal..." cikk és rajz-illusztrációk.

\- - - - -

Szinház és Mozi. Bp. 1949. /valószinüleg március 16.-i szám, ugyanis a cimlap hiányzik/ II. évf. 11. sz. 24. l. --- 1949. márc. 23. II. évf. 12. sz. 28. l.--- márc. 30. II. évf. 13. sz. 24-25. l.

MDK

Fekete Edit

Magyar plakát 66. 5.m.plakát kiáll. Mücs. 1966.dec.

H.D.K.

Fehete Edit

grafikus

Resit vett a tárlatos.

Bauer Jenő: A Televízió díszlet, jelmez, grafika
Művészet, 1968. április - 44 kap.

M.D.K.

Fekete Edit

„ Mellény és bolero"c. cikkét illusztrálja rajzokkal, ruhatervekkel.

- - - - -

„ Ami mindig divat" c. cikk és rajzok.

- - - - -

„ A szovjet divatról" leirás képekkel.

- - - - -

„ Farsangra és tavaszra" c. cikk és rajzok,ruhatervek.

- - - - -

Fekete Edit: "NŐ" c. rovata
Szinház és Mozi. Bp. 1949. febr. 2. II. évf. 5. sz. 22. l. ---1949. febr. 9. II. évf. 6. sz. 24. l. --- febr. 16. II. évf. 7. sz. 20.l 1949. március 2. II. évf. 9. sz. 24. l.

129

M.D.K.

Fekete Edith

A "NŐ" cimü rovat szerkesztője. Irja a rovat cikkeit, beszámolóit, késziti rajzait, divatrajzokat és egyéb figurális rajzokat is. Ebben a rovatban "Fiatal anyáknak" cimmel irja tanácsait és rajzolja meg a csecsemőket valmint felszereléseiket.

- - - - -

Téli Sport cimmel ir cikket és rajzolja hozzá divatrajzokkal egybekötött illusztrációit.

Fekete Edit: "Nő" c. rovata.
Szinház és Mozi, Bp. 1949. január 5. II. évf. 1. sz. 24 23. l.
1949. január 12. II. évf. 2. sz. 23. l.

M.D.K.

Fekete Edit

„NŐ" c. rovatához tervezett öt divatrajz.

\- - - - -

" " " hat "

\- - - - -

Fekete Edit: "NŐ" c. rovata
Szinház és Mozi. Bp. 1950. febr. 12. III. évf. 6. sz. 44-45. l.
1950. ápr. 2. III. évf. 13. sz. 46-47. l.

M.D.K.

Fekete Edit

Négy divatrajz és egyéb rajzok.

- - - - -

Négy jelmezterv a "Bécsi diákok" c. szindarabhoz és négy egyéb divatrajz

- - - - -

Fekete Edit: "NŐ" c. rovata.
Szinház és Mozi. Bp. 1949. okt. 7. II. évf. 40. sz. 32-33. l.
Ugyanazon rovatban, 1949. okt. 14. II. évf. 41. sz. 32-33. l.

M.D.K.

Fekete Edit

"NŐ" c. rovatában négy divatrajz.

- - - - -

A rovat divatrajzain kívül egyéb rajzok.

- - - - -

Fekete Edit: "NŐ" c. rovata.
Szinház és Mozi. Bp. 1949. dec. 25. II. évf.
51 sz. 40-41. l.
1949. dec. 31. II. évf. 52. sz. 46-47. l.

M.D.K.

Fekete Edit

"NŐ" c. rovatában divat és egyéb rajzok saját szövege melletti képein.

\- - - - -

" " " divat-rajzok

\- - - - -

" " " " "

\- - - - -

Fekete Edit "NŐ"c. rovata.
Szinház és Mozi. Bp. ~~1956~~ 1950.jan. 22. III. évf. 3. sz. 44. l.
jan. 29. III. évf. 4. sz. 44. l.
febr. 5. III. évf. 5. sz. 44.l.

M.D.K.

Fekete Edit

A "NŐ" c. rovatában divat és egyéb rajzok.
" " " " " "
" " " " " "

Fekete Edit: "NŐ" c. rovata
Szinház és Mozi. Bp. 1950.ápr. 16. III. évf. 15. sz. 46-47. l.
1950. ápr. 23. III. évf. 16. sz. 40-41. l.
" ápr. 30. III. évf. 17. sz. 42-43. l.

M.D.K.

Fekete Edit

"NŐ" cimü rovatában szerepelnek rajzai. A divatrajzok mellett Bajor Gizi öt kosztüm-rajzát mellékeli a "Karenina Anná"-ból.
A kosztüm-terveket Nagyajtai Teréz készitette a darabhoz, azonban Fekete Edit rovatában sem a saját, sem Nagyajtai nevét nem közli, feltehető, hogy ő rajzolta le a szinpadon.

Fekete Edit "NŐ" c. rovata.
Szinház és Mozi. Bp. 1950. jan. 8. III. évf. 1. sz. 44-45. l.

M.D.K.

Fekete Edit

Hat rajz, ruhatervek és más rajzok.

\- - - - -

Játék-rajzok

\- - - - -

Fekete Edit: "NŐ" c. rovata
Szinház és Mozi. Bp. 1949. dec. 2. II. évf. 48. sz. 34. l.
1949. dec. 9. II. évf. 49. sz. ⁄ 34. l.

M.D.K.

Fekete Edit

Hat divatrajz a szövegek illusztrációjaként, melyet a rovattal együtt szintén Fekete Edit vezet.

- - - - -

Rajzok a 25 év előtti és az 1950. év divatjáról.

- - - - -

Fekete Edit: "NŐ" c. rovata
Szinház és Mozi. Bp. 1949. nov. 4. II. évf. 44. sz. 34. l.
1949. nov. 18. II. évf. 46. sz. 35. l.

M.D.K.

Fekete Edit

Divat-tervek, rajzok.
Tizenegy ruha-terv

- - - - -

Hat rajz molett nők ~~ény~~ részére.

- - - - -

Fekete Edit: "NŐ" c. rovata
Szinház és Mozi. Bp. 1949. okt. 21. II. évf. 42. sz. 34-35. l.
1949. okt. 28. 43. sz. 34. l.

Fekete Edit

"Képártalom" címmel Vadas József ir a Diafilmgyártó Vállalat által készitett diafilmekről és az azokat illusztráló grafikusokról, valamint a tankönyveket, ill. azok szövegét szemléltető rajzolókról. A diafilm grafikusai: Bencze László, Benkő Sándor, Bényi Margit, Bognár Magda, Cseglédi István, Fekete Edit, Köpeczi Bócz István, Mész István, Németh István, Rogán Miklós, Sóti Klára, Tankó Béla, Zórád Ernő.
A tankönyvek grafikusai: I. oszt.: Rogán Miklós, II.oszt. olvasókönyv: Reich Károly, III. oszt. olvasókönyv: Kass János, IV.oszt Irodalomkönyv: Szecskó Tamás, V. és VI. oszt. Olvasókönyv: Csergezán Pál és Görög Rezső, a Munkalapok c. kötet: Boromissza Zsolt és Démuth Ágnes munkája
Fenti című kritikát lásd: Reich KÁRoly nevénél.
Élet és Irodalom, Bp. 1977. nov. 26. XXI.évf.48.sz
3. lap.

sének eredménye azonban – legalábbis számomra – egy visszataszítóan monumentális, anakronisztikusan transzcendens, átszellemültség helyett bambaságot árasztó stílus, amelyet P. Szűcs az életmű csúcsának érez („Aba-Novák éppen egyházi műveiben tudja megvalósítani a közösségről ábrándozó víziót"), de még a téma iránti elfogultságból sem tud többet mondani a műről, mint hogy „kvalitásos munka". A jószándékú eufemizmus sejteti, hogy a monográfus ízlése is talál kivetnivalót . . .

Még nyilvánvalóbbak a stílus ellentmondó jegyei, amikor nem egyházi megrendelésre (tehát úgymond közösségkeresésből) készít freskót Aba-Novák, hanem hivatalos állami reprezentációra. A Szent István-év emlékére alkotott műve maga a borzalom: Horthy fehér lovon vezérli a képszalagokkal elválasztott mezőkben lovagló katonákat; a bizáncias frontálisban ábrázolt gyalogosok meredten bámulnak a néző szemébe. Az idézőjel itt már nem is csapda, hanem a nyílt bukás.

Emberi-művészi válságok, vallás, politika, művészi irányzatok: ezek P. Szűcs koordinátarendszerének helyüket változtató pontjai. Körülöttük vizsgálódik, figyeli: hogyan változnak a rendszerben a pontok által kirajzolt erővonalak, melyik hat inkább a másikra, a hatás pozitív vagy negatív irányú, s mikor tolódik el egy jelenség a pozitív mezőről a negatív felé. Bottai örök kérdését nyomozza hát; s a választ így adja meg: ideális korszakokban a politika és a művészet kölcsönhatásban áll, mozgásuk kétirányú. S minthogy a P. Szűcs által vizsgált Horthy-korszakot távolról sem tarthatjuk ideálisnak, nem véletlen, hogy a benne zajló folyamatok hosszú távon izgatják P. Szűcsöt. Műve a legjobb értelemben felfogott művészetszociológia; írásmódja, gondolkodása a montaigne-i értelemben vett igazi esszé, ami továbbgondolkodásra sarkallja olvasóit. De – mint tisztességes és vérbeli kutatóhoz illik – magát a szerzőt is, aki önmagával is vitázik, hogy egyre közelebb kerüljön az igazsághoz. *A Római Iskolához* képest *Az idézőjel csapdája* újabb állomás egy izgalmas téma teoretikus tisztázásában. S a teoretikus eredmények segítenek a részletelemzésekben: az alkotók megítélésében is, amit a kötet több, rövidebb lélegzetű írása igazol. (*Magvető*)

SZEPES ERIKA

Fekete Edit: „A halhatatlanságról már rég lemondtam..."

Mivel már gyerekkoromban fölfedezték, hogy az átlagosnál jobb rajzkészséggel rendelkezem, az iparrajz iskolában szerettem volna továbbtanulni, azonban akkor még numerus clausus volt, és meg volt szabva, hogy ebbe a gimnáziumba hány zsidó származásút vehetnek fel. Ez 38–39-ben volt. Én grafikus akartam lenni, de a grafikára nem fértem be. Az ötvös szakra fölvettek volna, ám az nem nagyon vonzott, és apám sem vállalhatta, hogy négy évig még eltartson, minthogy házbérfizetési gondjaink is voltak, és hol a kilakoltatás, hol az elárverezés fenyegetett minket. Így hát más úton-módon kellett próbálkozni. Minden alkalmat megragadtam, ahol tanulni lehetett, így kapcsolódtam be Bortnyik Sándor privát műtermébe, ahová följártam, s ahol megismerkedtem jó néhány emberrel. Ott volt modell, tehát lehetett modell után rajzolni, volt tanár, aki megnézte, hogy mit művelt ott az ember, esetleg korrigált, volt művészettörténeti óra, esztétikai képzés . . . Azonkívül fölhívták a figyelmemet egy-egy kiállításra, vagy hozzájuthattam rajtuk keresztül olyan reprodukciós albumokhoz, művészettörténeti könyvekhez, amelyeket nem tudtam volna megvenni. És ahhoz is kaptam bizonyos segítséget, hogy hogyan nézzem ezeket: mit láthatok meg bennük, mi az, ami fontos vagy érdekes, vagy amiből valamiféle tanulságot le lehet vonni. Ilyen értelemben ez felért egy olyan alapiskolázással, amiből az ember tovább építkezve akár autodidakta módon is tanulhatott. Engem nagyon vonzott ennek a műhelynek a légköre, a mentalitása, az okossága, és minden érdekelt, ami ott történt. Sajnos nem tudtam rendszeresen járni. Amikor csak lehetett, elmentem, de ez nem olyan volt, mint egy iskola. Nagyon nehezen lehetett fölfűzni egy folyamatra az egészet. Mindig vágytam arra, hogy rendszeres, komoly, tervszerű oktatásban is részt vegyek.

Ezután következett az Atelier nevű szabadiskola. Egy nagybátyám kölcsönözte a kétpengős óradíjat, ami akkor nagyon nagy összeg volt, ezért ide is csak időnként tudtam eljárni. Rendszeresen Vágó Zsófi foglalkozott velem, aki jelmeztervező volt, s kosztümtörténetet, divatrajzolást, divattervezést, anatómiát, alakrajzot, drapériát, anyagismeretet és szabászatot tanított. Talán még egy éve sem jártam hozzá, amikor – az ő ajánlására – divatrajzügynökök nek kezdtem dolgozni, ezzel elég szépen lehetett keresni, igaz, hogy csak szezonban.

1942 vége felé kapcsolatba kerültem egy Lingva nevű olasz céggel, amely nyelvoktató rajzfilmeket készített. Nagyon rövid időn belül kifestőből, fázisrajzolóból mozdulattervező lettem. Hónapokig dolgoztam náluk óriási lelkesedéssel és örömmel, és nem is sikertelenül. A felvételeket is figyeltem, és nagyon sok mindent megtanultam ott, a lényegét a szakmának: hogyan épül fel fázisokból a mozgás, hogyan készülnek a színkompozíciók, hogyan alakul ki egy-egy jelenet stb. Időközben megismerkedtem Macskássy Gyuláékkal is, akiknek Szénási–Macskássy néven reklámfilm-rajzfilm stúdiójuk volt. Egy párszor eljutottam a műtermükbe, csak úgy körülnézni.

A háború azonban mindent félbeszakított. Mivel részt vettem a kommunista ellenállási mozgalomban, a németek bevonulásakor illegalitásba vonultam. 1944. május 23-án a férjem mel és a csoportunkkal együtt letartóztattak Előző nap estem át egy abortuszon, hajnalban jöttek értem, és mindjárt frissiben hozzáfogtak a vallatáshoz. Nyolc hétig voltam Csillaghegyen, a VKF defenzív osztályon, ahol a legembertelenebb középkori kínzóeszközökkel próbáltak szóra bírni. Csillaghegyről a nem messze lévő téglagyárba vittek, ahová már hetek óta be voltak zsúfolva az újpesti zsidók. Amikor minket odavittek, akkor már ott voltak a marhavagonok, és bennünket velük együtt összezsúfolva bevagoníroztak.

Négy nap múlva megérkeztünk az Auschwitz melletti Birkenauba, a megsemmisítő lágerbe, a rámpára. A drótkerítések, a betonoszlopokon a magasfeszültségű drótok, egy furcsa zúgás, rettentő émelyítő szagok, csíkosruhás, rongyos emberroncsok, kutyák, tömeg, jajveszékelés, parancsszavak, ostorcsattogás – szóval ez a rámpára való megérkezés valami olyan képet adott, hogy azt nem lehet elmondani. Én ezt láttam, fölfogtam, de nem hittem. Hihetetlen volt. Érzelmileg sosem tudtam földolgozni. Csupán képek maradtak meg bennem, valami iszonyatosság. De ezt soha nem rajzoltam le. Ezt nem lehet visszaadni. Ezért nem is beszéltem róla hosszú éveken keresztül.

28 kiló voltam, amikor Neustadtglevében fölszabadultam, ez Hamburg és Hannover között van. Akkor én már alig tudtam lábra állni. Még eljutottam Prenzlauba, ahol szovjet katonai kórházba kerültem. Három hónapig voltam ott. Ők adták vissza az életemet. Végül aztán negyvenöt októberében érkeztem haza.

Először föl sem tudtam fogni, hogy itthon vagyok. Teljes képtelenségnek tűnt, hogy én ezek után normális emberi életet fogok élni. Aztán kezdtem lejárni a VII. kerületi MADISZ-ba, ahol fantasztikusan pezsgő mozgalmi élet volt. A régi ismeretségeknek köszönhetően rajzolgattam ide-oda mindenfélét; divatot, betűt, plakátot stb. Negyvennyolcban szültem, és körülbelül egyéves lehetett Panni lányom, amikor Vágó Zsófi megkeresett, és azt mondta, hogy ő a Színház és Mozinál vezeti a divatrovatot, de most a Színház- és Filmművészeti Főiskolára megy tanítani, úgyhogy ezt a munkát átadja nekem. Ott csináltam a nőrovatot, rajzoltam a modelleket a dolgozó nőknek, adtam öltözködési tanácsokat, és „nagyon vonalas" szövegeket írtam – amennyire újságíró voltam, annyira sikerült. A rajzok, az oldalam képszerkesztésileg jó volt, még Párizsból is kaptam elismerést.

Egy év múlva két lehetőség is adódott számomra. Az egyik az volt, hogy a Képzőművészeti Főiskolára menjek káderesnek, s ez azért volt kecsegtető számomra, mert úgy gondoltam, akkor esetleg módomban lesz, hogy beüljek órákra és tanulhassak. Szóval a hátsó ajtón hozzájutok így valamilyen rendszeres tanulási lehetőséghez.

A másik lehetőséget Kiss József rendező vetette föl (a közelmúltban halt meg), aki ismert engem, s akkor a HDF-ben, a Híradó és Dokumentumfilmgyárban dolgozott. Az volt a feladat, hogy *hozzam létre a magyar rajzfilmgyártást*. Ez szédületes nagy lehetőséget jelentett. A semmiből meg kellett teremteni valamit. Ezt az ötletet a pártközpont káderosztályán is támogatták. Elküldtek Révai Dezsőhöz, a Hunnia és a HDF főnökéhez, aki azzal fogadott, hogy a káderosztályról neki már annyi tehetségtelen embert küldtek, hogy nem szívesen vesz föl engem. Huszonhét éves voltam, s nem volt túl lelkesítő, hogy Révai Dezső nem bízik bennem. Akkor azt mondtam neki, hogy adjon legalább egy fél évet, hogy megpróbálhassam. Ebbe belement.

A Híradó és Dokumentumfilmgyárban fölfedeztem, hogy az egyik helyiségben működik egy reklámfilm csoport, Macskássy Gyula vezetésével. Öten voltak. Ők akkor inkább bábokkal meg makettekkel, elég szűkös körülmények között dolgoztak, nem mint alkalmazottak, hanem bérelték ezt az apparátust

FEKETE EDIT grafikus
Kritika 1990. 3. sz

meg a helyet, a gyártól független csoportként. Oda járogattam, összebarátkoztam velük, elhatároztam, hogy velük fogom elindítani a magyar rajzfilmgyártást. Akkor nekem már megvolt a kidolgozott tématervem, mert végigböngésztem az egész Benedek Eleket, az összes népmesegyűjteményt és még sok mindent, amit erre vonatkozólag találni lehetett. És persze rengeteg rajzfilmet. Főleg amerikaiakat, Walt Disney-ket. Az archívumban nagyon sok volt, abba beleástam magam, 12 órákat ültem, és néztem, és jegyzeteltem. Volt egy gép, amivel még kockázni is lehetett, úgyhogy végignéztem kockánként is, mert határozott meggyőződésem volt, hogy ha mi itt Magyarországon rajzfilmet akarunk készíteni, akkor nekünk egészen mást kell csinálni, mint a Walt Disney, mert azt ők profi módon és jobban tudják csinálni, és ha mi ki akarunk jutni a munkánkkal a világba, az csak akkor lesz érdekes, ha „magyar" lesz. Azok, akik nálunk rajzfilmmel foglalkoztak, valamilyen formában mind Walt Disney-n nőttek fel, őt utánozták. Én is minden filmjét láttam, elismertem, hogy a maga nemében zseniális, de nem szerettem.

Macskássy Gyula legalább tíz évvel volt idősebb nálam, úgyhogy amikor én odakerültem a 27 évemmel, csak úgy fogadtathattam el velük, hogy én vagyok a vezető, ha sikerül igazi, alkotó közösséget létrehoznom. Én ezt őszintén kívántam, s akkor még úgy látszott, hogy ők is.

Nagy keservesen elértem, hogy megkaptunk a New York-ház negyedik emeletén egy kb. ötszobás lakásnak megfelelő helyiséget, de minden felszerelés nélkül. Mindent nekünk kellett ott összetákolni és beszerezni. Ez lett a rajzfilmstúdió.

Nekem már megvolt a forgatókönyvem *A kiskakas gyémánt félkrajcárjá*hoz, amit később kollektíven dolgoztunk ki. Az volt a feladatunk, hogy száz métert készítsünk el belőle, aztán döntenek. Bemutattuk, és megkaptuk az induláshoz szükséges pénzt. Ebből csináltattunk speciális rajzasztalokat, vettünk celluloidot meg egyéb kellékeket. Aztán kiraktak minket a New York-házból, és a Koszorú utcában egy volt apácaotthonban kaptunk helyet. Annak ellenére, hogy nem éppen a legideálisabb körülmények között kellett dolgoznunk, merem állítani, hogy a legprosperálóbb időszaka volt ez a rajzfilmnek, mert a semmiből indultunk el, és nagyon hamar fölfejlődtünk. Amikor 1954-ben feloszlattak minket, már több mint negyvenen voltunk, és *A kiskakas gyémánt félkrajcárja*, az *Erdei sportverseny* és a *Kutyakötelesség* után a negyedik filmnél tartottunk, *A két bors ökröcské*-nél, ami már szintén félig készen volt. Akkor a nehéz gazdasági helyzetre való hivatkozással a minisztériumból „egy ügyes trükkel" Macskássyt bízták meg, hogy válasszon ki nyolc embert, a neki megfelelőket, a többieket pedig szélnek eresztették. Nekem is mennem kellett.

Másfél évig munkanélküli voltam, otthon háziasszonykodtam, anyai teendőket láttam el, akkor már két gyerekem volt. 1955-ben az MSZBT-hez kerültem, ahol én voltam az egyszemélyes grafikai osztály. Tablókat, vándorkiállításokat kellett összehozni, gyenge fotóanyagból dolgozni, szóval, bevallom őszintén, az első perctől kezdve nem ment ez nekem. Közben a Corvina adott ki divatlapokat, oda dolgoztam . . . Kaptam engedélyt arra, hogy az Iparművészeti Főiskolára mehetek vendéghallgatónak, bizonyítványt nem kapok, nem diplomázhatok, de bejárhatok. Grafika nem volt, a díszítő festőkhöz, Miháltz Pál osztályába jártam be körülbelül másfél évig.

Valami rendes állás után kellett néznem, úgyhogy felkerestem az akkori filmfőigazgatót, és mondtam, hogy valahol a szakmában szeretnék dolgozni. Azt mondja, nagyon jó, hogy jöttem, mert a televízióban most indul a grafika. Így hát oda kerültem, és jó darabig én voltam a főnök és a beosztott egyszemélyben. 1958-at írtunk akkor. Még minden élő adásban ment, éjjel-nappal dolgoztam, főcímeket, inzerteket csináltam. Közben egyre nőtt a létszám, és szükség szerint sok külsőst is foglalkoztattunk, ami adminisztratív elfoglaltsággal is járt. Így akaratom ellenére ismét „főnök" lettem.

Rettentően szerteágazó munka volt, a grafikának szinte minden ágát magába foglalta. Ki kellett alakítani ennek a szakmának a profizmusát is, kiverekedni a rangját, a hitelét, a Tévén belül elfoglalt szerepét, s mindennap újra és újra bizonyítani. Szorgalmaztam, hogy a Képzőművészeti Alaptól jöjjenek zsűrizni, azért, hogy ezzel is hangsúlyozzam ennek a munkának a művészi jellegét, és hogy ők maguk is tisztában legyenek azzal, hogy a legnagyobb nézettségű galéria nem mindegy, hogy milyen. Számomra ez nem egy állás volt, hanem misszió. Elkészítettem és újra és újra átadtam a mindenkori elnöknek egy alaposan kidolgozott, mindenre kiterjedő tervezetet az animációs részleg megalakítására, mert elképzelhetetlennek tartottam, hogy a televízióban a grafika csak állóképet jelentsen. Azonkívül a mániám volt, hogy a gyerekek számára kell meséket csinálni. Húsz év múltán végre azt mondták, megvalósítják az animációs csoportot, de egy príma szakember jön oda, az fogja csinálni. Úgy látszik, még keveset bizonyítottam. Imádtam csinálni az esti meséket és a Zsebtévét, akkor is szívvel-lélekkel csináltam volna, ha nekem kell fizetnem érte. Nem mentem volna még nyugdíjba, ha nem viszik ki a részlegünket a Bojtár utcába (Óbudára), ahonnan telefonon kellett megbeszélni a rendezővel vizuális kérdéseket, ami hát elég nehézkes volt, és ha nem születik hirtelen plusz négy főnököm. Ez a szükségesnél és az elviselhetőnél jóval több volt.

Amióta nyugdíjban vagyok, azóta több időm van rajzolni. Teljesen szabadon, minden kötöttség nélkül. Dátumot sem írok rá, a nevemet sem, nem akarok már stílust kialakítani, talán nincs is fölismerhető kézjegyem. A halhatatlanságról már rég lemondtam, de néha elég örömöm van abban, hogy rajzolok, azt, amit éppen érzek és gondolok.

Lejegyezte: ARADI PÉTER

VALLÁSKULTÚRA

Fordítani a „fordíthatatlant"?

Dr. Molnár Ernő magyar Talmud-szövegeiről

A közelmúltban könyvszenzációként hatott a Talmud Könyvei című, meglehetősen vaskos kiadvány. A 12 kötetes Vilnai „Sásznak"* egyes részleteit ismertette *dr. Molnár Ernő* a húszas évek elején megjelentetett füzeteiben, amelyeket aztán 1923-ban összesítve is publikáltak. Ennek a közel hét évtizeddel ezelőtt megjelent könyvnek a reprint kiadásáról van tehát szó.

Ha meg akarjuk érteni ennek a kiadványnak a jelentőségét, akkor elsősorban a Talmudról magáról kell szólnunk. Sajnos a magyar olvasóközönség (és ez alól a zsidó vallásúak sem kivételek) az utóbbi fél évszázadban nem sokat hallhatott, még kevésbé olvashatott erről a roppant munkáról, ami kb. hét évszázad vitáit és a vitákból származó vallási törvényeket és rendelkezéseket rögzítette. A Talmud ugyanis az írott tannak, a Tórának (Mózes 5 könyve) a magyarázata, az ún. „szóbeli tan". De nemcsak magyarázata. Sokkal több annál. A magyarázat önálló életet kezd élni bizonyos formában, és szerepe elsődleges lesz sajátságos körülmények között.

A Talmud lényegének megértéséhez egy példával juthatunk közelebb. Ilyen példa a tejes és húsos ételek összekeverésének a tilalma. A Tórában csak annyit olvashatunk erről, hogy: „. . . ne főzd meg a gödölyét az anyja tejében." De tekintettel arra, hogy ez a kitétel háromszor is előfordul Mózes könyveiben (kétszer a második és egyszer az ötödik könyvben), ezért a Talmud bölcsei azt a következtetést vonták le ebből, hogy itt a gödölye a húsos ételeket, míg az anyja teje a tejes ételeket jelenti általában. Ezért a tilalom az együttes evésükre, az értékesítésükre és az összefőzésükre is vonatkozik. (Peszáchim 27. Chulin 116.)

Látjuk tehát, hogy a Tórában még csak erkölcsi alapú meggondolásokból hogyan terebélyesedik ki az általános tilalom. A gödölye

* A SÁSZ szó rövidítése a sisó szidré misno-nak, vagyis a Misna 6 rendjének, a Talmud belső tagolásának.

Rádió TV Újság
1975 MÁR 30

1021 Fekete Edit

rtv rádió- és televízió- újság

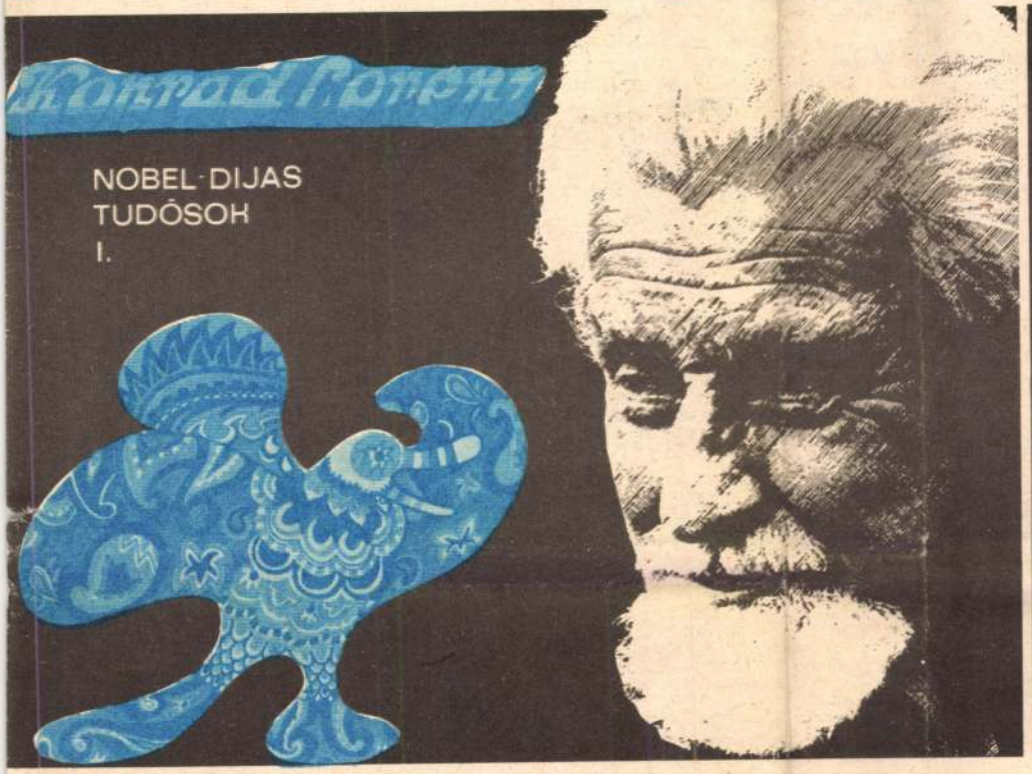

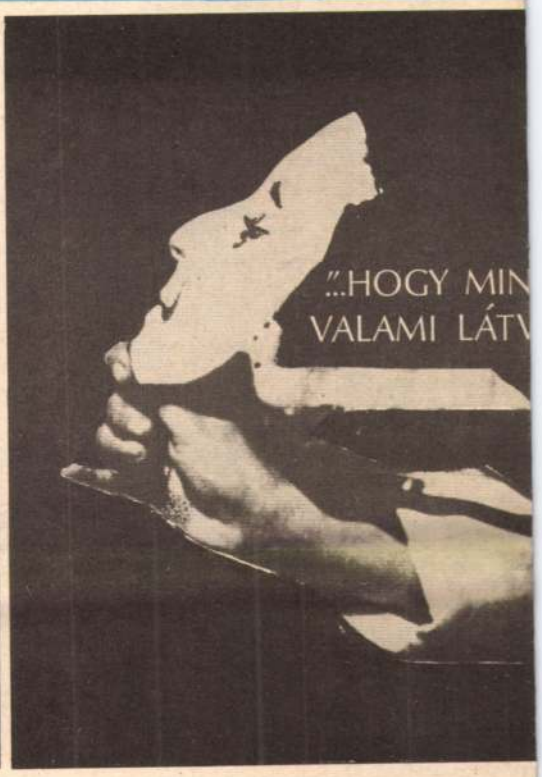

Tévégrafikusok munkáiból (Fekete Edit, Makki Györgyné, Aigner Józsefné)

SZÁRAZ MARTINI

FÓTI ANDOR anyagából
a forgatókönyvet írta:
MAÁR GYULA

SAJTÓIGAZOLÓ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-726

dr. Tiszamarti Antalné
üvészeti remekekhez hasonló
i tojásairól beszél. A cézél
r közgazdász Kossuth sumeni
odásának ismeretlen dokumen-
hozza s megszólal a világjáró
pi orvos, dr. Heréby Dezső
zerkesztő maga pedig — a csé-
vé mellé — Picasso-dokumen-
kal szolgál vendégeinek és
tóinak.

DIG ESSÉK
ÁNYOSSÁG..."

Dalszövegek:

cia szerzők műveiből
perin: Concerto két gordonkára
Tortelier, Maud Tortelier), 2.
Valses nobles et sentimenta-
lexis Weissenberg — zongora)

k. Időjárás

ekari muzsika
ydn: G-dúr (Oxfordi) szimfónia
2. (Párizsi Conservatoire zkra,
Bruno Walter), 2. Mendelssohn:
l hegedűverseny (Yehudi Me-
i, Londoni Szimf. Zkr, vez. Ra-
Frühbeck de Burgos), 3. Schu-
n: I. (Tavaszi) szimfónia (Ber-
Rádió szimf. zkra, vez. Her-
Abendroth)

RŐL NŐKNEK
n áll a vásár...
ter: Juhász Judit
esztő: Balyó Mária (Ism.)

ek. Időjárás

asárnap sportja. Totó
esztő: Roska Miklós
let: Sportvilág
llította: Novotny Zoltán

yvtár vagy könyvespolc?
Péter írása

zei mozaik
r Mihály és Szentkuti Pál
városműsora
vezető: Meixner Mihály
működik: Szemes Mari
974. december 29-i adás ism.)

estét, gyerekek!
arka tojás
y György meséje

k. Időjárás

rthírek. Totó

tádiószínház múzeuma

ezet mos
vígjátéka. Fordította és rá-
alkalmazta: Bogáti Péter
ző: Horváth Tibor
adós — Szabó Ernő, Sophie, a
— Komlós Juci, Söller — Bárdi
y, Alcest — Benkő Gyula,
— Sugár László (Ism.)
városi fogadónak előkelő ven-
an: Alcest úr, aki hevesen ud-
Sophie-nak, a fogadós lányá-
A vendéget az sem zavarja,
Sophie-nak férje van, a része-
ártyás Söller. Alcest úr fennen
rtatja, hogy estére bálba ké-
de az asszonnyal megbeszéli,
titokban visszajön. Am a fo-
is hasonlóképpen cselekszik...

dalok
tási dalok (Sára Ferenc — fu-
, 2. Gulyás László feld.: Bara-
népdalok (Kürthy Éva), 3. Ba-
népdalok (Bolla Tibor), 4.
cz Miklós feld.: Magasan repül
u az égen — Száraz a bokor a
— Úgy akartalak szeretni (Ke-
Tóth Erzsébet), 5. Zöld erdő-
étállott egy páva — Esteledik
ban — Nem vagyok én senki-
sem adósa (Németh János —
iom), 6. Istenem, istenem —
tőlem minden vígság — Vég-
Rezső feld.: Mikor mentem kato-
béfelé (Tekeres Sándor), 7.
Boldizsár: Széki dalcsokor (An-
Éva), 8. Három csereháti nép-
Béres Ferenc)

avanti: Falusi énekesnők
vonásos vígopera. Szövegét
nni Palomba írta. Vezényel
Rossi. Közreműködik az Ales-
Scarlatti Társaság zenekara
— Alda Noni, Agata — Ester
Giannetta — Fernanda Cadoni,
alo Zibaldone — Sesto Bruscan-
tini, Marco Bomba — Franco Calab-

3. A

8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás

8.05: Műsorismertetés

8.09: Zenekari muzsika
1. Britten: Változatok egy Frank Bridge-témára (Angol Kamarazkr, vez. a szerző), 2. Schönberg: Hegedűverseny (Hyman Bress, Prágai Szimf. Zkr, vez. Jindrich Rohan), 3. Honegger: II. szimfónia (Suisse Romande Zkr, vez. Ernest Ansermet)

9.30: A Nemzetközi Rádióegyetem műsorából
1. Torsten Falthammar stockholmi egyetemi tanár: A részecskék és erőterek a világűrben
2. Vitold Köchler varsói professzor: Vegyi és biológiai fegyverek a lengyel erdők védelmében
3. Michel Hoffmann francia zenetörténész: A dal története. V. rész: Glinka, Dargomizsszkij és Muszorgszkij

10.00: ÚJ ZENEI ÚJSÁG
(A tegnapi adás ismétlése)

10.35: Nem, nem Nanette!
Részletek Youmans zenés játékából
Közreműködik: Margaret Burton, Betty Winsett, Henrietta Holmes, John Dane, Barry Monroe, John Parker, a Westminster Színház énekkara és zenekara, vezényel Ray Cook

11.14: RÁDIÓSZÍNHÁZ
Női fej bronzból
Günter Rücker hangjátéka. Fordította: Gergely Erzsébet. A felvételt Gajdos Ferenc és Hámor János készítette
Rendező: Varga Géza
A csúnya asszony — Sulyok Mária, A férje — Kiss Ferenc, A lánya — Margittay Ági, André — Végvári Tamás, A szobrász — Mensáros László, A felesége — Vass Éva, Tanácstag — Győrffy György, Őrmester — Gera Zoltán
Dramaturg: Lóránd Lajos
A neves szobrász megmintázza egy sokgyermekes parasztasszony arcát. Mire a szobor elkészül, megismerjük a modell életét is.

12.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás

12.10: Komlóssy Erzsébet és Melis György énekel
1. Gluck: Orfeusz — Orfeusz áriája, III. felv. (Komlóssy), 2. Mozart: A varázsfuvola — Papageno áriája, II. felv. (Melis), 3. Saint-Saëns: Sámson és Delila — Delila bosszúáriája (Komlóssy), 4. Gounod: Faust — Valentin imája (Melis), 5. Muszorgszkij: Hovanscsina — Márfa jóslata (Komlóssy), 6. Csajkovszkij: Anyegin — Anyegin áriája, I. felv. (Melis), 7. Wagner: A Rajna kincse — Erda monológja (Komlóssy, km. Faragó András), 8. Verdi: Falstaff — Falstaff monológja, I. felv. (Melis), 9. Kodály: a) Székely fonó — Szomorú fűzfának (Komlóssy), b) Háry János — Toborzó (Melis, km. a Magyar Állami Operaház énekkara)

13.00: Szimfonikus zene
1. Mozart: Esz-dúr sinfonia concertante K. 297/b. (Peter Graeme — oboa, Thea King — klarinét, Hor James — kürt, Martin Gatt — fagott, Angol Kamarazenekar, vez. Daniel Barenboim), 2. Mendelssohn: Szentiványéji álom — kísérőzene (Edith Mathis, Ursula Boese — ének, Bajor Rádió ének- és szimf. zkra, vez. Rafael Kubelik)

14.17: Kis magyar néprajz
Szerkeszti Ortutay Gyula
Kóthy Judit előadása

14.22: Orosz muzsika
1. Rahmaninov: b-moll szonáta (Vladimir Horowitz — zongora), 2. Csajkovszkij: Óh, áldott erdők (Kim Borg — ének, Alfred Holecek — zongora), 3. Prokofjev: II. vonósnégyes (Prágai vonósnégyes)

15.10: DIÁKKÖNYVTÁR HANGSZALAGON
Szegények szerelme
Rádiójáték Veres Péter regényéből
Szöke — Váradi Balogh László, Simay — Fillár István, Miska — Szabó József, Lány — Sólyom Ildikó, Asszony — Petur Ilka
Zenei munkatárs: Török Etel
Dramaturg: Zala Zsuzsa
Rendező: Cserés Miklós dr. (Ism.)
(II. rész: szombat 3. műsor 14.52)

16.00: Hírek. Időjárás

16.05: Hallgatóink figyelmébe!

16.07: Csak fiataloknak!
Komjáthy György tánczeneműsora (Ism.)

17.07: Művészlemezek
1. Beethoven: István király — nyitány (Berlini Filharmonikus Zkr, vez. Herbert von Karajan), 2. Schubert: A-dúr ländler (Szvjatoszlav Richter — zongora), 3. Paganini: XX. caprice (Itzhak Perlman — hegedű), 4. Brahms: A rét magányában (Grace Bumbry — ének, Leonard Hokanson — zongora), 5. Schumann: Erősen és markánsan (Msztyiszlav Rosztropovics — gordonka, Benjamin Britten — zongora), 6. Chopin: Asz-dúr polonéz (Cziffra György — zongora), 7. Berlioz: Románc, álmodozás és capriccio (Yehudi Menuhin — hegedű, Philharmonia Zenekar, vez. John Pritchard), 8. Mendelssohn: Canzonetta (André Segovia — gitár), 9. Verdi: Falstaff — Falstaff monológja, III. felv. (Fernando Corena, Új Londoni Szimfonikus Zkr, vez. Edward Downes)

18.00: Hírek. Időjárás

18.05: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót
A Kodály vonósnégyes hangversenye
(Tagjai: Duska Károly — I. hegedű, Szabó Tamás — II. hegedű, Fias Gábor — mélyhegedű, Devich János — gordonka.) Közreműködik: Körmendi Klára — zongora
1. Schubert: Esz-dúr vonósnégyes, 2. Schubert: c-moll vonósnégyes tétel, 3. Schumann: Zongoraötös (km. Körmendi)
Közben:
18.40—18.58: Számadás
Kosztolányi Dezső versei
Elmondja: Mádi Szabó Gábor és Sinkovits Imre

19.25: Csehszlovák dzsessz-zongoristák felvételeiből

19.55: Nikolaj Gjaurov operafelvételeiből
1. Bizet: A szép perthi lány — Ralph áriája, 2. Gounod: Faust — Mefisztó szerenádja, 3. Verdi: a) Nabucco — Zakariás áriája, II. felv., b) Don Carlos — Fülöp király áriája, IV. felv., 4. Glinka: Ivan Szuszanyin — Szuszanyin áriája, IV. felv., 5. Muszorgszkij: Borisz Godunov — Pimen elbeszélése, IV. felv., 6. Rubinstein: A démon — A démon áriája, III. felv., 7. Rimszkij-Korszakov: Szadko — A varjág vendég dala, 8. Rahmaninov: Aljeko — Az öreg cigány elbeszélése (km. a Szófiai Állami Opera énekkara)

20.45: A Liszt Ferenc Kamarazenekar felvételeiből
Vezényel Sándor Frigyes. Közreműködik: Janota Gábor — fagott
1. Vivaldi: e-moll fagottverseny (Janota), 2. Mozart: D-dúr divertimento K. 136. 3. Händel: Vizizene

22.03: Della Rovere tábornok
Rádiódráma. Indro Montanelli elbeszéléséből írta: Bognár Károly. Az elbeszélést fordította Gábor György
A szereposztásból: Bertone — Gábor Miklós, Müller ezredes — Somogyvári Rudolf, Író — Vajda László, Banchelli — Óze Lajos
Szerkesztő: Papp Zoltán

Fekete Elek

Ø Fekete Elek

épitész

Az orsz. nőiparegyesület nőipariskolája és tanmühelye a Szentkirályi-utcában.

Bpmüsz 156. l.

1683-88. Posner, Budapest.

Eleonóra királyné, I. Lipót feleségének

oork. III. 34.

Fekete Elek

bpesti épitész

tervezte a sümegi

reáliskola épületét.

Épült 1872–73-ban.

Dr Bakony

323. l.

...stlenul
...ostlandi a
...rencz
B-be
...ázad.
...arornagi Képző univerzit. Szárad. 1874. 33 l.

Fekete Elek

építész

d. Edvi Bp.

156. l.

Fekete Elek 21, 78, 97 épitész
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

1.évf. (1945)
1.évf. (1945)
3.évf. (1971)
1.évf. 1961

1979. megj. 1981
1964.1.
közleményei 1. 1981
1.évf. 1958
1964.1.
1.köt. (1958)
1.(1963)
1.köt. (1935)

a megyei közgyüjteményekből
1978. megj. 1979

Fekete Ella

Lásd

Szabóné Fekete É.

MKSz 1947

Fekete Ella

Magyar Studio
Első graf. kiak. 1921. márc.
4 drb. „porcellán tüfestés".

N. Szalon. 1927 Iav:

Élet és halál
Vesprémi Gizella-kápolna

— . —

Fátum, tükarc

Deák Ferencz:

Mellen alól, hétnyolczad jobb
öszbevegyült, szemöldöke nagyés
mellénye s kabátja fekete. A kep

„természet ut
festette
Thán Mó
1874ik év Jun
közepén
a város liget

Olajfestés vászonra 74
M. Kept 409

MDK

Fekete Ella

Biedermayer interieur, porc.tüf.
Szent sir, " "
Parsifal, " "
Bagolyvár, " "

M.Studio 1.kiáll. graf. 1921. márc.
8 l.

MDK

Sz. Fekete Ella

Élet és Halál

Veszprémi Gizella kápolna

Fátum, tükarc

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 11. 1.

Fekete Emese

expressziv lendületü, részt vett a kiállitásan

Péter Imre: Kiállitások művelődési házakban
A vasutas képzőművészek országos kiállitása

Népművelés 1970/9

45 old.

Fehete Ernese

grafikus

Kötögető "tusrajza a cselekvő "törekvést táplálja.

Vidos Zoltán: A "Studio 70" -

Művészet, 1970.november - 34.lap

Fokete Emese
festő -

M.D.K.

„Olvasó" című képe
„szerepel a tailaton.

Fothy János: Harom kialkitás
Művészet, 1968 január - 40 lap.

Tekete Emese

Említve

Péterhme: A vasutas képzőmű-
vészek országos kiállítása
Népművelés, Bp. 1970. sept.

45. l.

Terebe Emese

Interieur	tus	30×20 cm
Elpondálózva	"	30×20 "
Kötögető	"	30×20 "

Studió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. kat.
Ber.: Bereczky Lóránd.

MDK

Fekete Emese

Kiállitási hir

Magyar Vasutas 1968 juli.17.

MDK

Fekete Emese

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 jan.p.4o.

Fekete Emese

A mostani XXIV. országos kiállításon szerepel képe a vasutas képzőművészt alapító tagjaink.

Lasanci Miklós: Országos vasutas képző-
művészeti kiállítás.
Testnevelési Hírlap, 1974. júl. 11.

Fekete Emese.

A XXII. ovsz. vasutas képzőművészeti kiállításon festészetben egyik első díjjal jutalmazták összmunkásságáért.

L.J.: Távlat a Népszínház utcában.
Magyar Vasutas, 1972. júl. 17.

Fekete Erzsébet

Szőlőhegy, olaj, 50 x 70
Csoparti táj, olaj, 50 x 70

Képzőművésznők nemzetközi
szállítása 1960, Bp.

Fekete Erzsébet MDK

Szőlőhegy, olf.

Csopaki táj, olf.

Mücsarnok 1960. Képzőművésznők nemzetközi kiáll.

MDK

Fekete Erzsébet

Szőlőhegy, of.

Csopaki táj, of.

Képzőművészek Nemzetk. kiáll. 1960. Műcs.

1978 - Német állampolgár lesz.

1979 - A Darmstadt-Dieburg körzet által kiadott Georg-Christoph-Lichtenberg 1979-es képzőművészeti díj első helyezettje.

1983 - Első kísérletek üveg alatti festészettel. Új technikai tapasztalatok sötét és fekete színekkel mint alátéttel.

1986 - Első művész-kapcsolatok Magyarországgal.

1988 - Eddigi mérleg: több mint 160 önálló kiállítás és számos csoportos kiállítás.

Felelős kiadó: Orbánné Dr. Horváth Márta

Pétrusz Kft. Győr ; Tel. 22-271

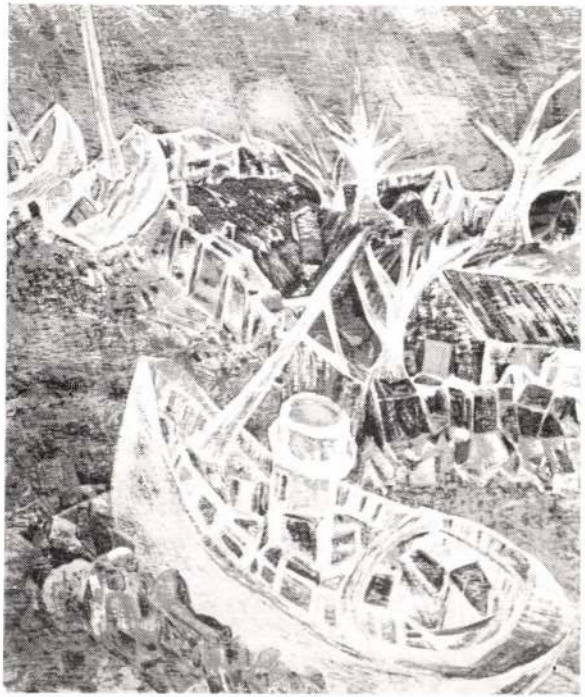

ESTEBAN FEKETE
színes fametszetei

A GYŐRI VÁROSI KÖNYVTÁR
Herman Ottó u. 22.

tisztelettel meghívja Önt

ESTEBAN FEKETE

festőművész

kiállításának megnyitására

1992. május 26-án, kedden 17 órára

A kiállítást megnyitja:
Dr. Losonci Miklós
művészettörténész

Megtekinthető:

1992. május 27-től június 20-ig
hétfőtől péntekig
14 - 18 óráig

Életrajzi adatok

1924 - Cinkotán született, Fekete István és Irma egyetlen gyermeke. Édesapja mérnök volt.

1928 - A család Törökországba költözik.

1932 - Visszajön rokonaihoz, hogy Budapesten járhasson iskolába. A szülők még Törökországban maradnak.

1942 - Érettségizik, és megkezdi építészmérnöki tanulmányait a műegyetemen Budapesten.

1947 - Befejezi tanulmányait és kimegy Párizsba, ahol mint technikai rajzoló dolgozik.

1948 - Kivándorol Argentínába.

1951 - Argentin állampolgár lesz, és argentin színekben részt vesz a "Panamerika" versenyeken.

1952 - Felesége bátorításával Fekete rendszeresen festeni kezd.

1953 - Első kiállítás Buenos Airesben.

1961 - Az első színes fametszet egy kiállítási plakáthoz a Kunstkabinettben, Frankfurtban.

ARGUS
CH-8030 Zürich, Telefon 01/252 49 37
Esteban Fekete
Walliser Bote
Brig (CH)
Aufl. t. 19 548
Argus Media No. 1371
1021
4.Okt. 1983

Ausstellung im Kunsthaus «Zur Linde» in Naters

Farbholzschnitte in grosser Zahl

Naters. — **Esteban Fekete, 1924 in Budapest geboren und seit 1964 in Deutschland wohnsässig, gehört zu den bekannten Künstlern unserer Zeit und seine Farbholzschnitte überzeugen. Es ist darum erfreulich, dass im Kunsthaus «Zur Linde» eine umfassende Schau angeboten wird.**

Es handelt sich um Werke der letzten 20 Jahre und wer sich mit dem Holzschnitt befassen und begeistern lassen will, der wird die Ausstellung nicht verpassen. Anlässlich der Vernissage sprach Frau Ursula Paschke, eine gute Kennerin der Kunstwerke von Esteban Fekete wie auch das Holzschnitts, ausführlich zu Werk und Künstler. Es ist eigentlich schade, dass man ihre Worte nicht gedruckt auflegt, um so dem Ausstellungsbesucher eine verständliche und ausgezeichnete Einführung in die Kunst des Holzschnittes zu geben.

Der Besucher wird überrascht sein von der Aussagekraft der Farbholzschnitte. Man darf ruhig von einer überraschenden Ausstellung sprechen, denn die grosse Zahl der Bilder wie auch die hohe Qualität machen diese Ausstellung zu einer Rarität. Es dürfte nicht so schnell wieder vorkommen, eine solche Ausstellung besuchen zu können.

Die Holzschnitte sprechen jedermann an und sind beste Erzählungen. Es verwundert nicht, dass Fekete auch eine Vorliebe zu Zyklen hat und selbst Geschichten dazu schreibt. Doch seine Mappenwerke sind kaum noch erhältlich. Es wäre zu hoffen, dass er bald einmal auch Zeit findet, unsern Kanton in seinem Kunstwerk festzuhalten, denn bereits das Bild von Valeria verrät, dass er hier beste Vorlagen finden würde. Warum sollte er nicht einen Zyklus über das Wallis schaffen, so wie er auf unvergleichliche Art Irland verarbeitet hat? Die Ausstellung dauert bis zum 26. November und ist von Montag bis Samstag von 14.00 bis 18.00 Uhr und am Freitag von 14.00 bis 21.00 Uhr geöffnet.

Das Werk verdient viele Besucher. **th**

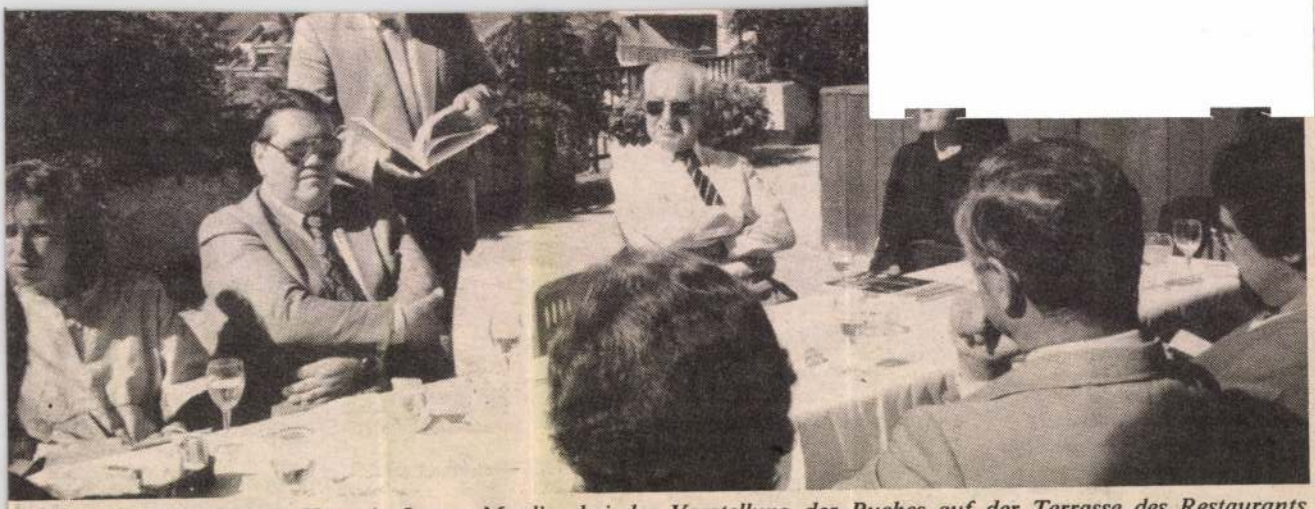

Der Direktor der OPAV, Herr A. Lugon Moulin, bei der Vorstellung des Buches auf der Terrasse des Restaurants «Rosalp». Neben ihm J. Bérard.

Das neueste Buch über die Walliser Gastronomie «Horoskop für Feinschmecker» durch die OPAV vorgestellt

Raffiniert angerichtet — mit bekömmlichen Weinen serviert

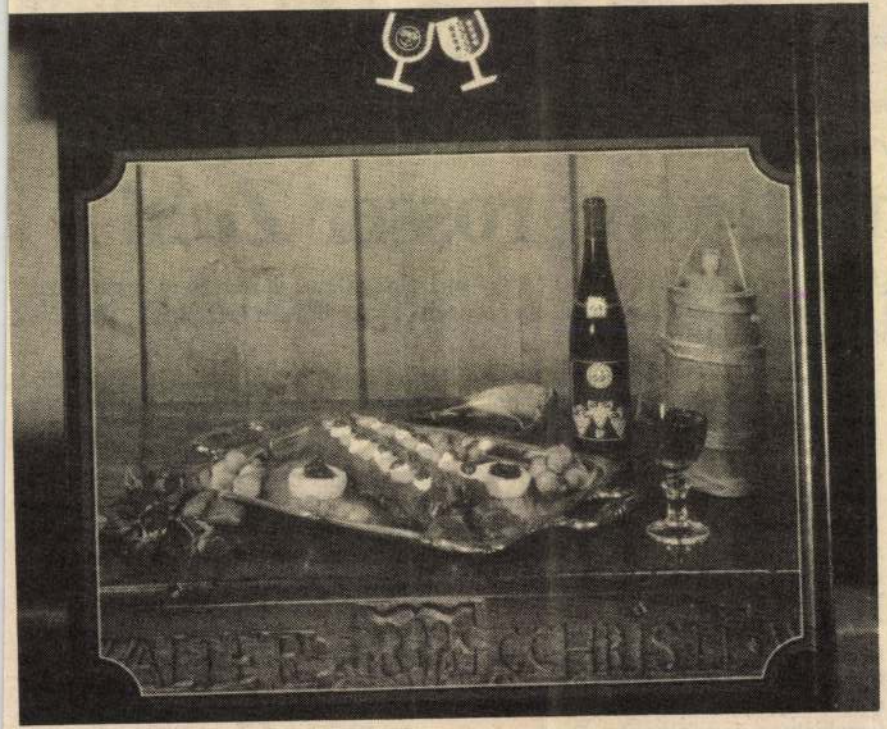

Verbier. — **Die OPAV mit ihrem Präsidenten J. Bérard und Direktor A. Lugon Moulin lud die Vertreter der Presse zu einem kulinarischen und gleichzeitig literarischen Ereignis ins Restaurant «Rosalp» nach Verbier ein.**

Die Einladung galt dem neuesten Buch über die Walliser Gastronomie «Horoskop für Feinschmecker». Die OPAV tat gut daran, für diese Neuerscheinung eigens eine Pressekonferenz abzuhalten, da dieses Werk des im letzten Jahr verstorbenen Meisters Jacques Montandon wahrscheinlich das einzige Rezeptbuch ist, welches in Verbindung mit dem Horoskop herausgegeben wurde. Da die Gestirne ebenso Einfluss ausüben auf Leben, Charakter, Temperament des Menschen wie auf das Wachstum seiner Nahrungsmittel — wie sollte dann nicht eine feine und tiefe Übereinstimmung sein zwischen jenen Speisen und dem Feinschmeckertum, das sie befriedigen?

Die Gelegenheit, 12 Walliser Weine im Zeichen der 12 Tierkreise vorzustel-

ARGUS
CH-8030 Zürich, Telefon 01/252 49 37

Nouvelliste et Feuille d' Avis du Valais
Sion (CH)
Tir. q. 40 619
Argus Media No. 1323

Esteban Fekete 1021

9.Nov. 1983

ESTEBAN FEKETE

Un maître de la gravure sur bois

NATERS. – A la Galerie Zur Linde à Naters, l'on peut voir actuellement une exposition qui mérite attention; elle évoque vingt ans de l'œuvre d'un artiste qui compte parmi les meilleurs graveurs sur bois de notre époque: Esteban Fekete.

Rien ne le prédestinait aux arts. Né en 1924 à Budapest, il passe son enfance en Turquie où son père construit un chemin de fer; retour à Budapest pour des études d'ingénieur. Grand sportif, il vient à Paris en 1948 avec une délégation hongroise et profite de cette circonstance pour fuir son pays devenu communiste. En 1949, il arrive en Argentine où il connaîtra sa future épouse. Après quelques voyages, il se fixera définitivement en Allemagne en 1964. Il vit près de Darmstadt où sa femme est professeur à l'université.

C'est en Argentine qu'il commença à peindre. Au moment de sa première exposition, l'argent manquant pour faire imprimer des affiches, il les «fabriqua» lui-même en s'attaquant à la gravure sur bois. Ce travail le passionna. Il vit le parti qu'un graveur peut tirer des structures du bois, il ajouta la couleur, développant ainsi une technique propre et trouva un style personnel qui le rendent reconnaissable au premier coup d'œil. La gravure sur bois allait demeurer pour lui, avec la peinture, le moyen d'expression le plus adéquat.

Avant d'entreprendre une gravure, il peint toujours un tableau. C'est ensuite seulement qu'il se met à la gravure. La planche polychrome qui résultera finalement de ses travaux n'a souvent plus rien de commun avec la peinture initiale. Pour l'impression, il se sert de la couleur à l'huile (jusqu'à neuf couleurs par planche), ce qui lui permet d'obtenir une luminosité et une variété de teintes proprement stupéfiantes. Il a ainsi apporté à la gravure sur bois un élément pictural dont l'originalité jusqu'à présent n'a pas été égalée.

Au début, il ne tirait que peu d'épreuves, trente au maximum, elles sont aujourd'hui recherchées pour leur rareté. Plus tard, il passe à un tirage de cinquante à cent exemplaires qu'il tire lui-même à la main dans son atelier. Ainsi, à l'intérieur d'un même tirage, l'on peut trouver des différences de tonalité très nettes. Dans le catalogue de l'œuvre, chaque planche est reproduite, décrite, et le tirage est justifié. L'une ou l'autre de ces planches ont été imprimées en grande série, au moyen de procédés mécaniques, par des maisons d'édition.

Les gravures de Fekete sont figuratives: paysages, scènes d'intérieur, portraits; mais la réalité est transformée et les couleurs, elles aussi, s'éloignent du réel. Il nous présente, dans un langage franc, intense, qui traduit l'émotion ressentie sans emphase ni mièvrerie: la souffrance, l'amour, la beauté, la mort...

Nous recommandons chaleureusement la visite de cette exposition qui reste encore ouverte jusqu'au 26 novembre.

ag.

Dans l'espérance de la résurrection, est partie vers la joie du divin Maître, sa fidèle servante

Madame Hélène FAVRE-FAVRE

ancienne tenancière de l'Auberge des Alpes à Loye-sur-Grône

décédée le mardi 8 novembre 1983, dans sa 69e année, après une vie toute de dévouement, de travail, de service, de grande bonté et de complet oubli d'elle-même.

Font part de leur grande peine :

Son époux :
Edouard FAVRE-FAVRE, à Grône ;

Ses enfants :
Maurice et Gilberte FAVRE-BUILLARD et leurs fils Jean-François et Dominique, à Grône ;
René FAVRE, à Grône ;
Marie-Madeleine et Maxime VOIDE-FAVRE et leur fille Marie-Noëlle, à Sion ;
Denise et Charly FAVRE-FAVRE et leurs filles Marie-Françoise et Murielle, à Noës ;

Sa sœur :
Sœur Madeleine FAVRE, au couvent de Sainte-Ursule, à Sion ;

Ses beaux-frères et belles-sœurs :
Ernestine et Candide BRUTTIN-FAVRE, leurs enfants et petits-enfants, à Grône ;
Albert et Thérèse FAVRE-BITZ et leurs enfants, à Grône ;

Son oncle et parrain :
Emile FAVRE à NAX ;

Son filleul :
Joseph UDRISARD, à Genève ;

Les familles parentes, alliées et amies FAVRE, UDRISARD, PANNATIER, BRUTTIN et COUTURIER.

L'ensevelissement aura lieu à Grône, le jeudi 10 novembre 1983, à 10 h 30.

La défunte repose en la crypte de la Clinique Sainte-Claire à Sierre, où la famille sera présente aujourd'hui mercredi 9 novembre 1983, de 17 h 30 à 20 heures.

Selon le désir de la défunte, ni fleurs ni couronnes, mais pensez à la chapelle de Loye ou à l'église de Grône.

R.I.P.

Cet avis tient lieu de lettre de faire part.

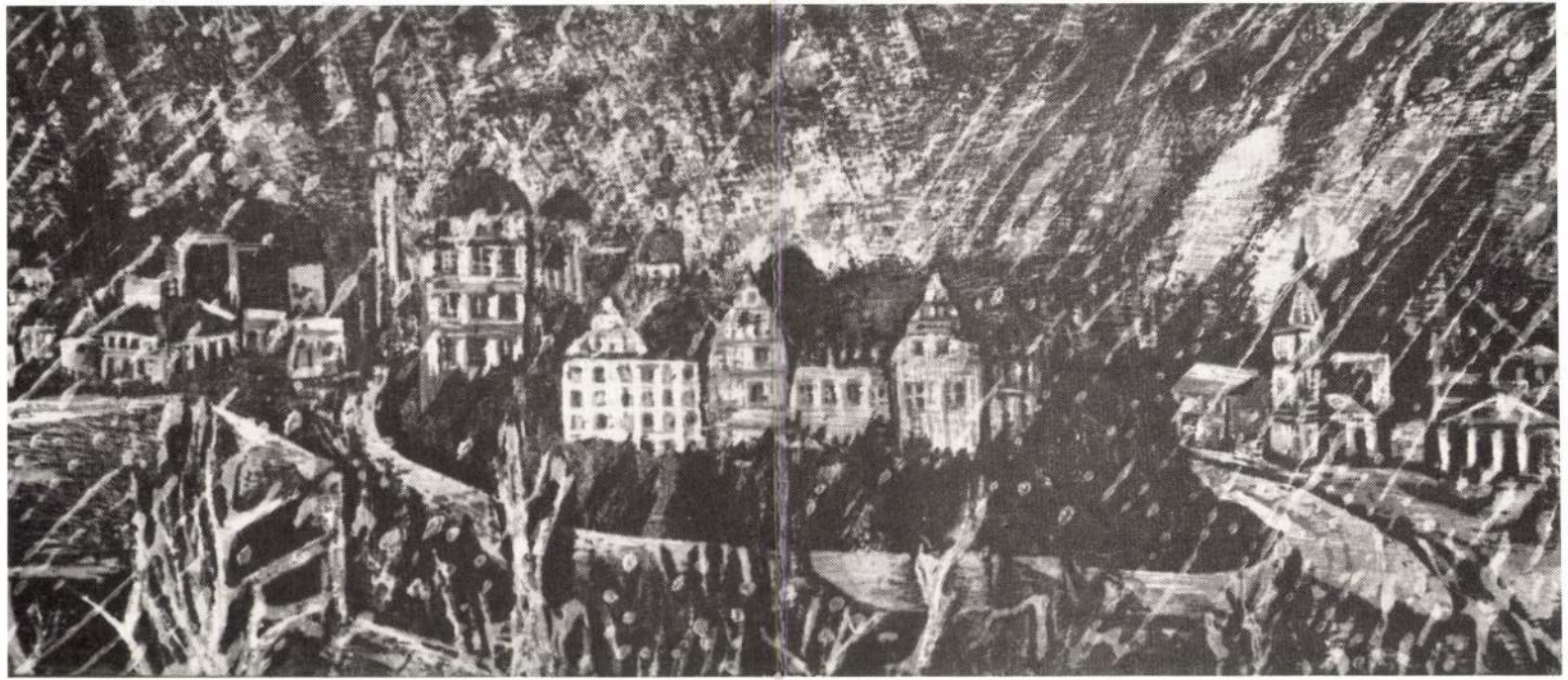

ESTEBAN FEKETE

MEGHÍVÓ

F. k.: Dr. Gráfik Imre – Sylvester-Print Kft.

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
SALAMON NÁNDOR, A KÉPTÁR IGAZGATÓJA

DR. LOSONCI MIKLÓS MŰVÉSZETI ÍRÓ
ELŐADJA A MŰVÉSZHEZ ÍRT VERSÉT

EZUTÁN A MŰVÉSZ ÁTADJA EGY MŰVÉT a KÉPTÁR GYŰJTEMÉNYÉBE

A JELENLÉVŐK KÖZÖTT
KISORSOLUNK EGY, A MŰVÉSZ ÁLTAL FELAJÁNLOTT FAMETSZETET
ÉS ÖT DARAB KIÁLLÍTÁSI KATALÓGUST

A SZOMBATHELYI KÉPTÁR
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

ESTEBAN FEKETE

GRAFIKUS

SZÍNES FAMETSZETEIT

BEMUTATÓ KIÁLLÍTÁS MEGNYITÁSÁRA
1991. JANUÁR 29-ÉN 16.00 ÓRAKOR

Magyar Vízfestők Egyesülete

(február 19 – március 17-ig)

Átrendeződőben vannak a művészeti élet szervezetei.
Az egysíkú, formális csoportosulások bomlása megállíthatatlan. Előtérbe kerülnek az érdekeket, művészi szempontokat, nemzedéki összetartozást érvényesítő egyesülések.
A Magyar Vízfestők Egyesülete ilyen új formáció. Alapítói az egri akvarell biennálé díjnyertesei. Szombathelyi „fellépésük" jelenti a zászlóbontást. A tárlat nemzetközi jellegét három osztrák festő adja meg. A 31 művész közös tárlata jelentheti egy új időszak kezdetét a vízfestészet hazai történetében.

Esteban Fekete

színes fametszetei

(január 29 – február 24-ig)

Feszt László

grafikus

(február 5 – március 3-ig)

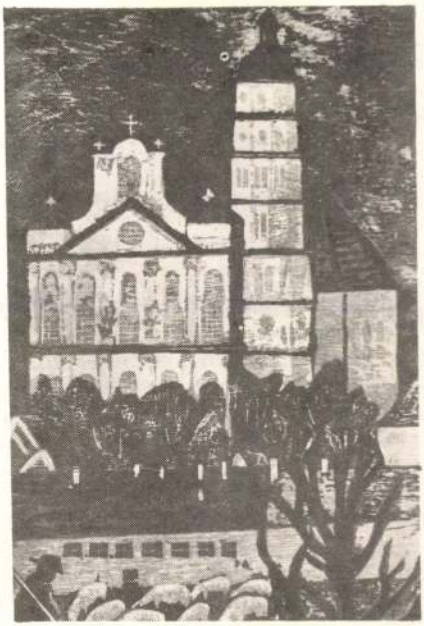

ESTEBAN FEKETE

FEBRUÁR

1991. műsorfüzet

KIÁLLÍTÁSOK

ÚJ állandó kiállítások

– Az aktivizmustól az Európai Iskoláig

– TEXTILBIENNÁLÉK SZOMBATHELYEN 1970–1990.

Sokan azt gondolják, hogy a politikai változások játszanak közre a képtár történeti kiállításának átrendezésében. Ez erkölcstelen volna egy képzőművészeti tárlat esetében és nem is erről van szó.
Az igazi ok az, hogy a textilgyűjtemény is részt kapott a kiállítótérből. A területcsökkenésnek van egy pozitívuma is.
Immár saját anyagunkra támaszkodhattunk az új kiállítás megrendezésekor. Ezúttal nem szorulunk olyan kompromisszumra, amely két megoldást jelenthet: az anyag „felhígítását", gyengébb saját tulajdonú alkotásokkal illetve letéti műtárgyakkal. Jelenlegi kiállításunknak egyetlen célja van: megmutatni azokat a festményeket, grafikákat, szobrokat, amelyekről úgy véljük, hogy méltóképpen képviselik a XX. század első felének magyar képzőművészetét, megmutatni, hogy a képtár fennállása óta nagy mértékben gazdagodott gyűjteményünk.

– VÁLOGATÁS A KÉPTÁR KORTÁRS GYŰJTEMÉNYÉBŐL

mini Galéria
„Politikus" képek

1981-ben „Többféle realizmus" címmel kiállítás nyílt Budapesten. A kiállítás azt bizonyította, hogy a képzőművészet is kivette részét az akkori rendszerrel való konfrontációból, de legalábbis szkeptikus tudott lenni. Az egyik szereplő, Bernáth (Y) Sándor volt, aki napjainkban zenész – performerként is ismert. Az ő művét választottuk elemzés tárgyául és egyben bemutatunk néhány rokon szellemiségű alkotót is.

Kiadja a Szombathelyi Képtár
Rákóczi F. u. 12. Tel.: 13-074
F.k.: Dr. Gráfik Imre
Készült: TIKETT Nyomdaipari Kft.
Szombathely, Szinyei Merse Pál u. 41.
1991 / 300 db

BERNÁTH (Y) SÁNDOR: Az új nemzedék (Fel a fejjel!)

időszaki kiállítások

FOTÓANARCHÍV

(január 18 – február 10.)

A kiállítás előzménye egy osztrák–magyar experimentális fotókiállítás, amely Varsóban a Kortárs Művészeti Központban volt. Itt született a gondolat, hogy csatlakoznának a hasonló szemléletű lengyel fotósok. A magyar résztvevők, akiknek a munkái már szerepeltek nálunk, tanácsolták, hogy ez a rangos nemzetközi eseménynek méltó színhelye lenne a képtár.
A bemutatandó alkotások rendkívül változatosak, nem sorolhatók egy nagy irányzathoz, viszont arról tanúskodnak, hogy a fiatal fotósokra egyaránt jellemző a kísérletező kedv, és ebben az országhatárok nem választanak el.

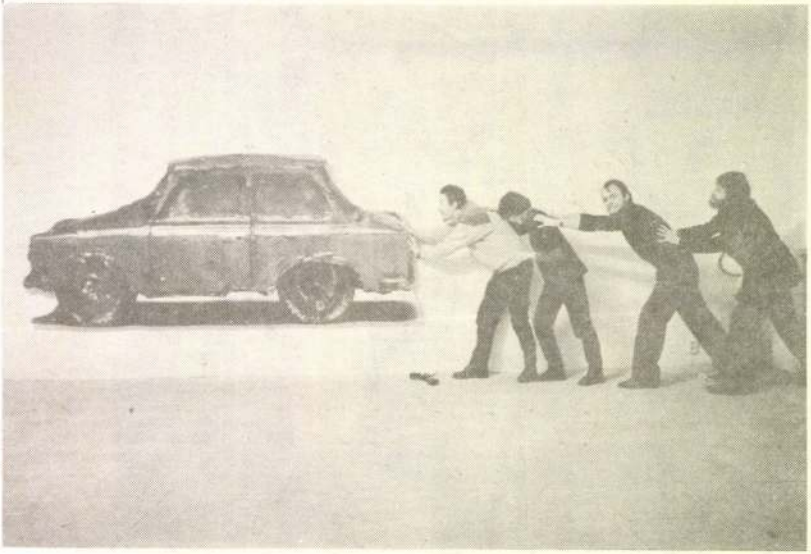

HALAS ISTVÁN

1021 Esteban Fekete
DER Ausschnitt 1 BERLIN 45, Telex: 1-83 538
Aufl. i. Tsd. / Richtung: lt. Stamm 1975 51,3;-
Die Rheinpfalz
Ludwigshafener Rundschau
6700 Ludwigshafen (RPF)
12.12.75 L

Die Odyssee eines künstlerischen Lebens

Ölbilder und Holzschnitte des Ungarn Esteban Fekete in der Galerie Bausback

Mannheim. Esteban Fekete, der gegenwärtig Ölbilder und Holzschnitte in der Galerie Bausback zeigt, durchquerte die halbe Welt, bis er endlich in Deutschland seine künstlerische Heimat fand. Ursprünglich ungarischer Student der technischen Wissenschaften, ging der heute 51jährige 1948 nach Paris, den kommunistischen Sperrbann um seine Heimat damals durchbrechend als – leichtathletischer Spitzenkönner! Von Paris führte ihn die Odyssee weiter nach Argentinien. In Buenos Aires begannen die künstlerischen Bemühungen des jungen Technikers (der sich aber vor allem Chancen beim 3000 m Hindernislauf der allamerikanischen Spiele ausrechnete).

Der erste Versuch einer Ausstellung in Deutschland während einer Europareise schlug – von einigen Verkaufserfolgen einer Heidelberger Galerie abgesehen – fehl. Danach brachte die Rückkehr nach Argentinien die wiederum bittere Erkenntnis, daß ein Maler von europäischer Kunstmentalität auch hier nicht Fuß fassen könne.

Vor ein paar Jahren gelang dann der zweite Ansatz bei einem neuerlichen Deutschlandaufenthalt. Seitdem entwickelt sich Feketes Werk sicher, auf der malerischen Tradition der europäischen gegenständlichen Kunst ruhend. Dazu fand Fekete einen unverkennbar eigenen Stil: Farbe ist für ihn das Element der optischen Realisation eines inneren Bildes. Wenn sich Schiffe und Meer dem Maler als Themen aufdrängen, wird der Raum zu einer Sphäre des Traumhaften, in der sich Grenzen auflösen. Städte und Gebirge gewinnen eine spirituell leuchtende Struktur, die sich mit Einfügungen des Fantastischen verbindet. Wendet sich Fekete dem Menschen zu, spürt man nicht nur in der formalen Bildgestaltung den Einfluß Max Beckmanns: Da dominiert die Melancholie, steht der einzelne in der Isolierung der Einsamkeit, gewinnt die menschliche Figur etwas Statuarisches. Erscheinen Tiere auf Feketes Bildern, entdeckt man einen Nachhall von Franz Marc mit seiner strengen, magisch-konstruktiven Gestaltung animalischer Wesen. **H.H.**

Mannheimer Galerie-Gang

Mannheim. Am 23. November wäre Karl Kunz, vielbekanntes Mitglied der Pfälzischen Sezession, 70 Jahre alt geworden. Das Studio R in der Rheindammstraße 30 zeigt Ölbilder und Zeichnungen aus dem Nachlaß des vor vier Jahren Verstorbenen, dessen Schaffen summa-summarum in Stil und Haltung nicht direkt oder besser gesagt: nicht vordergründig mit den heutigen konform ging. Veduten und Architekturblätter, weibliche Akte, gezeichnet und gemalt, neoklassizistisch und in ornamentaler Umwandlung des Erotischen sinnenhaft blühend. Die Ausstellung ist allerdings nur sonntags von 11 bis 13 Uhr zu besichtigen, sie bietet eine wertvolle Bereicherung des Wissens um das Schaffen des Künstlers.

Die Galerie „pro domo" in der Zürich Passage P 7, 9 zeigt bis 20. Dezember Zeichnungen des „Brücke"-Malers Ernst Ludwig Kirchner, des 1938 im Schweizer Asyl gestorbenen deutschen Expressionisten. Auch der Teil seines Schaffens, der übrigens spät zur Exposition kam, ist weitgehend „vergriffen". So ist schon insofern sehenswert, was „pro domo" in kleiner Auswahl bringen kann und die Entwicklung Kirchners belegt. Hinzu kam eine Kollektion von Bronzeplastiken von Karl-Heinz Krause, 1924 in Angermünde geboren. Auf Veranlassung von Karl Hofer war er Meisterschüler der Renée Sintenis und Richard Scheibes anfangs der 50er Jahre. Er erhielt 1959 den Georg-Kolbe-Preis. Alle die bekannten Namen umzirkeln auch den stilistischen Bereich in dem Krause in gemäßigt fortschrittlicher Form der gegenständlichen Darstellung des menschlichen Körpers huldigt. (Öffnungszeiten zu den üblichen Geschäftszeiten, Werke teils auch von außen gut einsehbar).

In der Galerie „argument 3", in U 3, 11, kann man nicht nur zuschauen wie der Kolumbianer John Giraldo auf einer alten Töpferscheibe Krüge und Becher formt, sondern auch Fertiges von Bille Geiger: mild getönte Keramiken, sowie phantasievolle Großplastiken von Ortrun Wagner-Dammann bewundern. Hinzu kommen ringsum an den Wänden „Ornamentbilder" von Dietrich Rebmann und „ikonografische" Blätter mit christlichen Themen und Köpfen von Matthias Lauer, was der eine symbolisch faßt, sucht der andere figürlich zu lösen, innere Anteilnahme ist beiden eigen und wird auch im Beschauer geweckt. Ernst L. Weiffenbachs „argument 3" ist Montag bis Freitag von 11 bis 13 und 16 bis 17 Uhr, samstags 11 bis 14 Uhr geöffnet. **dt.**

2000 Mark pro Spieler. Präsident Paul Märzheuser konnte die Prämie getrost verdoppeln, denn die Kasse stimmt bei wahrscheinlich 32 000 Zuschauern im ausver-

Zusammenarbeit!

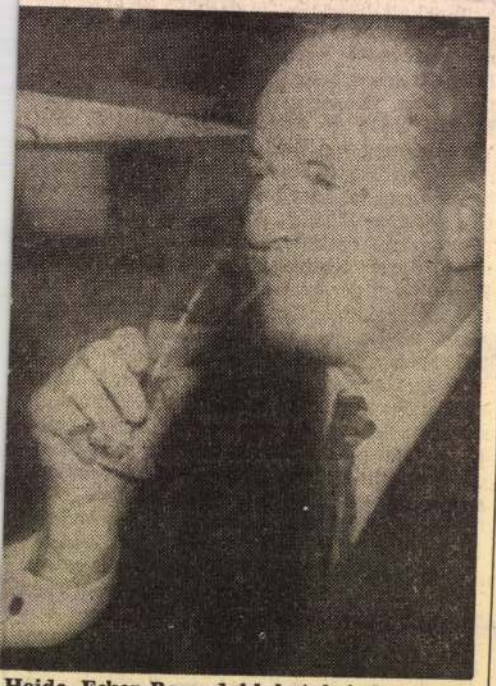

Heide Ecker-Rosendahl hat bei der Stadt net, der ihre Mitarbeit bei der Vorbereitung altungen vorsieht. Allerdings: Sportdezer- Düsseldorfer Stadtrat gegen eine mächtige Einsatz für Düsseldorf verhindern wollte.

bach 150 000 Mar.
Vorstand greift dagegen tur ein
kommen nicht tiefer in die Tasche. Geschäftsführer Helmut Grashoff: „Die Prämien sind vor Saisonbeginn ausgehandelt worden. Dabei bleibt es."

Beide Trainer, die mit ihren Mannschaften seit acht Bundesligaspielen unbesiegt sind und am letzten Samstag jeweils 4:0-Auswärtssiege errangen, haben keine Aufstellungssorgen. Borussencoach Udo Lattek kann sein Star-Ensemble ins Wedaustadion einlaufen lassen, sein Kollege Willibert Kremer muß weiter die Verletzten Bella, Bregman und Thies ersetzen. Der MSV strahlt nach den letzten großen Spielen Optimismus aus. Präsident Märzheuser tippt auf einen 2:1-Sieg, Nationalspieler Bernhard Dietz ist von seinem ersten Erfolg über Gladbach überzeugt. Für Udo Lattek ist es ein ‚Spiel wie jedes andere': „Gejagt werden wir von Woche zu Woche. Wenn wir gewinnen, freut es mich, wenn wir verlieren, geht die Welt nicht unter." Außerdem spielen Arminia Bielefeld — DJK Gütersloh und Preußen Münster — SW Essen.

Zwei Wochen Sperre für „Geh' doch heim, du Pfeife!"

Frankfurt (SID). Im schriftlichen Verfahren hat das Sportgericht des Deutschen Fußball-Bundes (DFB) den Düsseldorfer Linksaußen Dieter Herzog wegen Schiedsrichterbeleidigung zu einer Sperre von zwei Wochen verurteilt. Da Herzogs Sperre am 13. Dezember abläuft, kann er beim Rückrundenstart am 17. Januar wieder mitmachen. Der Nationalspieler war von Schiedsrichter Haselberger (Reutlingen) in der Partie 1. FC Kaiserslautern gegen Fortuna Düsseldorf des Feldes verwiesen worden, nachdem er den Unparteiischen auf-

reitungen mitverantwortlich...

Die Todeskurve

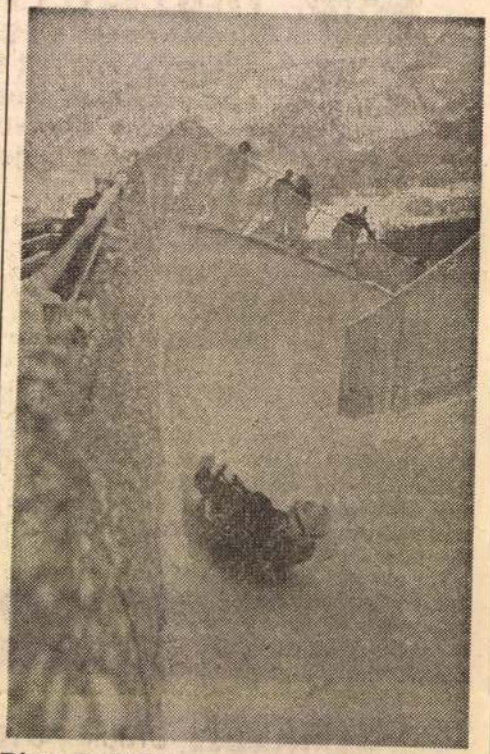

Diese Rechtskurve auf der Rodelbahn am Königssee wurde dem jungen Italiener Alois Craffonara zum Verhängnis: Er verlor die Gewalt über seinen Schlitten, prallte gegen die stählernen(!) Fangzäune

FEKETE ESTEBAN

2000. 06. 24.

Műkincsek – árverések – galériák

Magyar grafikák Hamburgban

■ Wagner István

A Ketterer Kunst hamburgi árverésén nemrég közel ezerötven tételből tucatnyi volt hazai vonatkozású, de a felkínált magyar eredetű grafikák száma jóval több, mert egy-egy tételbe olykor több munkát is besoroltak. A Ketterer Kunst bevett gyakorlata szerint az aukció után egy hónapig a kikiáltási árhoz képest valamennyire leszállított áron még megvásárolhatók a visszamaradt, egyedi vagy sokszorosított grafikák.

Esteban Fekete – aki 1924-ben született Cinkotán, majd újlatin országokban tett kitérővel érkezett német földre – Andersennek a Pacsirta című meséjéhez készített hét illusztrációt 1969–70-ben. Ebből kettőt együtt kereken ezer márkáért kínáltak – egyelőre hiába. *Kádár Bélát* nem kell bemutatnunk a hazai közönségnek, de a Ketterernél is törzstagnak számít. 1930 táján készült, szignált pasztelljét női aktokkal és drapériás figurákkal 3200 márkáért nem sikerült értékesíteni, legalábbis első nekifutásra. Talán túl magasra tartották.

Egyetlen tételszám alatt hét lapot is hirdettek az erdélyi származású *Márkos Andrástól*, aki 1950-ben született Csíkszeredában, a sepsiszentgyörgyi magyar színház díszlettervezője volt, és 1981-ben emigrált német földre. Pasztellkrétával, ceruzával, tussal húzza élénken kanyargó vonalait félig elvont kompozícióin, 1983-as datálással. (Valamennyit együtt 7500-ért vitték kalapács alá, sikertelenül.) Munkái számos európai tárlaton szerepeltek, és ott vannak a bécsi Albertina, illetve a Magyar Nemzeti Galéria grafikai gyűjteményében is. *Szabó Louis* a századelőn született Budapesten, és 1956-ban került Brüsszelbe. Most 1962-ből származó, fekete rosttollal rajzolt „fiziognómiai tanulmányát" hatszázért vesztegették az aukción, de nem lelt új tulajdonosra.

A három éve elhunyt *Vasarely* keresettsége töretlen a német nyelvterületen. A Ketterer 243. árverésén is elkelt hat tételének fele. Visszamaradt hétszázért a színes szerigráfiák közül a vibrálóan raszteres, fekete-fehér absztrakció 1961-ből; 1500 márkás kikiáltási áron a kék-zöld-piros árnyalatú négyzetek és kockák játékát ábrázoló képe, illetve az ezer márkára tartott, tarkabarka variáció rombusz formákra, Photon MC címmel. Hatszáz helyett ötszázért ütötték le a hamburgi Neuer Wall 40. alatt a Dirac című, földgömbszerűen „domború" lapot. Az Oktogon elnevezése önmagáért beszélt, kizárólag különféle kék árnyalatokban tartva (ötszáz helyett 370 DM lett). Végül a körök, rombuszok és négyzetek geometrikus absztrakciójáért (kék és vörös árnyalatok kontrasztjában tartva) az eredetileg elvárt háromszáz helyett 180 márkát fizettek. (Körülbelül ilyen arányú az árengedmény is a Ketterernél az árverések után, amit listán nyilvánosságra is hoznak.) A teljesség kedvéért jegyezzük meg, hogy a modern fotográfiák kategóriájában *André Kertész* Asztaltársaság a berlini szilveszteri bálon című, 1926-os fényképéért egyelőre nem akadt jelentkező 900 márkáért.

Ø Fekete Etel
1917.
Érinisk 1930. 83. l.

1021 Hermes Zeitungsausschnittbüro
Bonn, Weberstraße 92
Tel. 3 72 03
23. Aug. 1966
Fekete Esteban

Leverkusener Anzeiger
Kölner Stadt-Anzeiger - unabhängig

Ungar aus Lateinamerika

Esteban Fekete in der Galerie Boisserée

Esteban Fekete, Jahrgang 1924, ist gebürtiger Ungar. Über das Kriegsende hinweg studierte er an der Budapester Universität. Und womöglich hätte er es in seiner Heimat auch zum angesehenen Ingenieur oder Lehrer gebracht, wären nicht die neuen Herren auf den Gedanken gekommen, den zum Spitzensportler avancierten Studenten zu einem Länderkampf nach Frankreich zu delegieren. Das war 1947. Die Funktionäre hatten sich verrechnet.

Fekete blieb im Westen. Er wanderte nach Argentinien aus und ließ sich dort 1951 einbürgern. Als Autodidakt kam er zur Kunst, und über die Kunst ist er zum Pendler zwischen Europa und Südamerika geworden. Vier Jahre hat Fekete bereits in Deutschland zugebracht, in sparsamer Dosierung allerdings und stets so, daß sich seine künstlerische Begabung immer wieder mit südamerikanischen Eindrücken aufzuladen vermochte.

Den Erfolg bestätigt jetzt die Galerie Boisserée, indem sie etwa 50 Gemälde, Farbholzschnitte und Federzeichnungen ausstellt. Es sind koloristisch sehr reich angelegte Arbeiten, die undenkbar sind ohne das besondere Bildklima der südamerikanischen Malerei.

Es wäre ungerecht, Feketes Werke exotisch zu nennen, doch lassen sie sich zumindest als uneuropäisch deuten. Verblüffend, wie stark Gauguin, der rastlose Sucher einer zivilisationsfernen, primitiven Welt, Fekete inspiriert hat. Man findet sehr verwandte, geschmeidige Linienverläufe, dazu flächige Schichtungen an Stelle perspektivischer Ausführungen sowie ornamentale Beigaben.

Doch besitzt Fekete Phantasie genug, sich von der Wiederholung fernzuhalten. Es ist eine im Literarischen wurzelnde Phantasie, die zu einer stattlichen Reihe von Mappenwerken geführt hat, die Fekete mit bemerkenswerter Begleitprosa versah. Boisserée zeigt „Die Ballade von der Geliebten des Piraten" (nach François Villon) und die zwölf farbigen Kalenderholzschnitte unter dem Titel „Persephone". Während des Künstlers Malweise noch unfrei anmutet, bei den Tieren Franz Marcs landet oder in den Interieurs der Nabis (diese freilich vergröbernd), hat Fekete sein Prinzip im Farbholzschnitt bereits gefunden. Es sind Kompositionen, die selbst das gefährliche Violett glänzend meistern.

Horst Richter

ALOIS MATER
Rechtsanwalt

Köln-Thielenbruch, Berg. Gladbacher Straße 1207
z. Z. Evgl. Krankenhaus Köln-Kalk, Privatstation.

Unser Sohn

Sven Joachim

22. August 1966

hat das Licht der Welt erblickt.

In stolzer Freude
INGRID KÖRTING
geb. Goebel
JOACHIM KÖRTING

Köln-Mülheim, Overbergstraße 4

Vater wohlauf!

Ines
21. 8. 1966

Wir freuen uns über die glückliche Geburt unseres Sonntagsmädchens.

Heide Oebel
geb. Zimmermann

Claus Oebel

Verlore

Goldenes Ar
Rubinen, 2
Rheinwiesen
— Campin
lohnung zug

Weißer Spitz

Esteban Fekete

ESTEBAN FEKETE, NSZK-ban élő magyar festőművész kiállítása nyílt meg tegnap Szegeden. A 63 éves alkotónak ez az első magyarországi bemutatkozása. A szeptember 1-jéig nyitva tartó tárlaton színes fametszeteit tekinthetik meg az érdeklődők.

A HARMADIK NAPJA tartó tűz-

Népszabadság, 1987. VIII. 12

1021

Brig – Oestlich-Raron – Goms

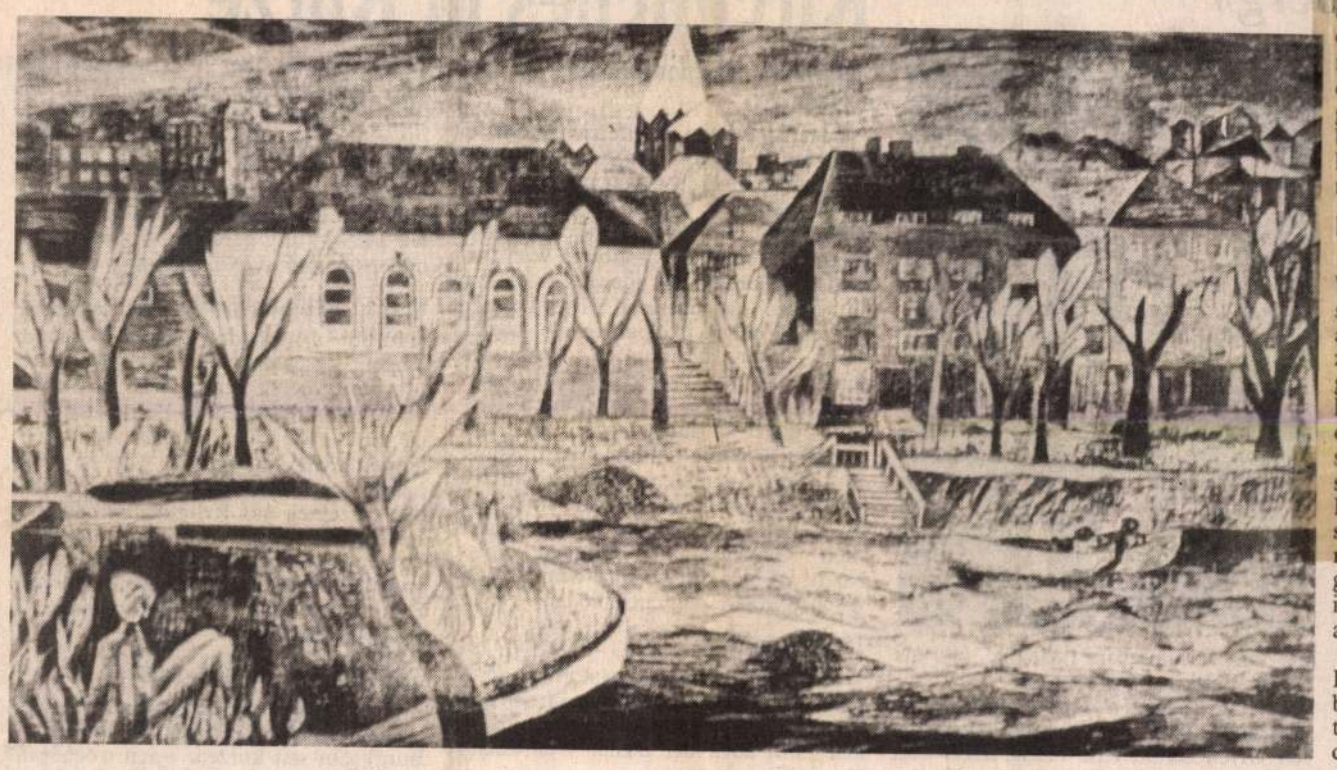

Esteban Fekete im Kunsthaus zur Linde

In der Stille fabulieren

NATERS – Noch bis zum 26. November dauert die Ausstellung des gebürtigen Ungarn Esteban Fekete im Kunsthaus zur Linde in Naters. Fekete, der bereits zum dritten Mal im Wallis ausstellt, ist hierzulande wohl nur Eingeweihten bekannt. Anlässlich der Vernissage stellte Ursula Paschke nicht nur das Werk Feketes sondern auch den Künstler selbst einem breiten Publikum vor. Nachfolgend sei der Versuch gewagt, diesen bedeutenden Maler der Öffentlichkeit vorzustellen.

(bwy.) Der 59jährige Esteban Fekete stammt aus Ungarn, lebte dann viele Jahre in Argentinien ehe er vor 20 Jahren in einem kleinen Dorf bei Darmstadt sesshaft wurde und die deutsche Staatsbürgerschaft erwarb. Einen seltsamen Kontrast im Leben des bekannten Künstlers bildet die Hektik, die sich häufig aus sich jagenden Ausstellungsterminen, mit der absoluten Ruhe, die im Hause des Künstlers oberstes Gebot ist. Paschke meinte in diesem Zusammenhang: Die meisten halten sich inzwischen an dieses Gebot. Seine Frau, Professor der Biochemie, leitet in der nahegelegenen Hochschule ein Institut und kommt erst abends nach Hause. Die Nachbarn verschwinden mehr oder minder hinter den Büschen und Bäumen ihrer Gärten, den gelegentlich stinkenden Schweinemistkarren der Bauern rundum wird verziehen, lärmende Lümmel aber auf knatternden Mofas das Fürchten gelehrt; zu unpassender Zeit bellende Hunde werden erzogen, penentrante Telefonanrufer schnell abgefertigt, hustenden Igeln auf der Terrasse zur Abstellung des Hustens Wurmmittel verabreicht, kurz: für grösstmögliche Stille wird gekämpft. Dies ist das Umfeld, in dem Fekete seine Werke schafft.

Erdachtes und Erspürtes

Die Stille, in die sich Fekete zurückzieht, schafft ihm den Raum zum kreativen Schaffen, zum Träumen, Denken, Fabulieren, Malen, Drucken. Dieses Schaffen fasste Ursula Paschke zusammen: «Wenn ich sagte, nur in der Stille könne Fabuliert werden, so soll damit zum Ausdruck gebracht sein, dass Feketes Kunst kaum ein unmittelbares Seherlebnis zugrundeliegt, sondern Erdachtes, Erspürtes, intuitiv vom Augenblick Eingegebenes und ganz persönliche, gefilterte Vorstellungen nach seiner Berührung mit Vorbildern und dem Leben. Die Bildideen können sich spontan ergeben, oder auch ganz langsam im Lauf von Monaten in ihm heranreifen».

Holzschnitte und Grafiken

Im Kunsthaus zur Linde sind vor allem Holzschnitte und Druckgrafiken von Esteban Fekete zu sehen, doch scheint jeder Farbholzschnitt, jede Grafik eher ein Gemälde zu sein. Das rührt wesentlich von Feketes Technik her und von der Tatsache, dass Fekete vornehmlich Maler ist. Am Anfang jedes Drucks stand ein Gemälde. Arbeitsmaterialien Feketes sind dabei Leinwand, Holz, Pappe, Papier, Temperafarben, Wasserfarben, verdünnte Ölfarben, Kreide, hauchdünne Lasuren. «Auf winzigen oder monumentalgrossen Gemälden können sich Tiergestalten vor brennenden Kirchtürmen, Apfelteile auf Fensterbänken, glühende Landschaften hinter Flaschenbäuchen formieren. Da schachteln sich Dächer am Horizont und davor stützt jemand nachdenklich das Kinn in die Hand oder brütet vor einem Glas.» Diese Bilder, die Vorlagen für die Drucke und Schnitte wandern selten aus dem Haus.

Der Feket'sche Holzschnitt

Das klassische Holzschnittverfahren zerlegt in Formen und der klassische Farbholzschnitt ordnet sich ihnen unter. Das Feket'sche Holzschnittverfahren amalgamiert gedruckte Partien, fügt sie wie einen Teppich zu einem dichten Gewebe mit feinsten Tonabstufungen zusammen, bis sie den stumpfen Glanz einer Pfirsichhaut haben. Die einzelnen Konturen ergeben sich dabei durch das Übereinander-Schichten der Farben.

Ursula Paschke: «Fekete kommt das Verdienst zu, in einem eigenwilligen, atypischen Verfahren, das nie Nachahmer gefunden hat, statt formgebunden weich, mit schwebenden Farbelementen zu drucken und damit den druckgrafisch künstlerischen Äusserungen unserer Zeit eine Neuerung eingebracht zu haben. Der Synthese aus Malerei und Druck begegnet man bis heute nur bei ihm.»

Keine Ideologie

In seiner Thematik bildet Feketes Werk keine Ideologie. Dennoch setzt er sich mit den Problemen unserer Zeit auseinander. «Er wertet, mahnt und erzieht nicht durch Polemik, er hält uns ganz einfach metaphysische Gegebenheiten entgegen, demontiert nicht, sondern bekräftigt individuelle Bedürfnisse, seelische Energien. Seine irreale Gegenständlichkeit im stilisierten Gefüge von Landschaft oder Interieur erschliesst sich ganz allmählich. Nichts drängt, nichts droht, jede Figur, jeder stille Gegenstand ruht in sich selbst und fordert indirekt zum Stillesein und Nachsinnen auf», urteilt Paschke.

Die Ausstellung im Kunsthaus zur Linde in Naters ist bis zum 26. November jeweils zwischen Montag und Samstag zwischen 14 und 18 Uhr geöffnet, an den Freitagen zusätzlich bis 21 Uhr.

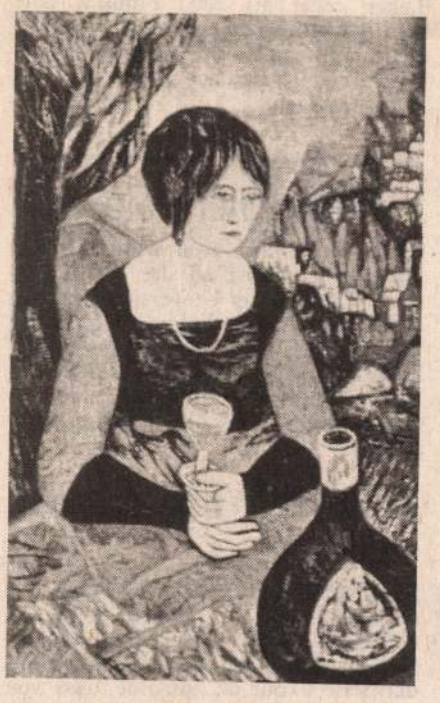

14.Okt. 1983
Walliser Volksfreund
Naters (CH)
Auft.t.9611
Argus Media No.1318
ARGUS
CH-8030 Zürich, Telefon 01/252 49 37

Siders

«Fröhlicher Weinberg»

derts, Carl Zuckmayer, Wohnsitz zu bieten. Die Weinberge des Mittelwallis geben den idealen Hintergrund zu diesem Stück und die Aufführungsdaten in Salgesch, Siders, Sitten und Saas Fee fallen mitten in die «Wimderzeit».

Der Autor: Carl Zuckmayer

Carl Zuckmayer wurde 1896 in Nakkenheim am Rhein geboren. Studium in Heidelberg, dann kurze Tätigkeit als Dramaturg in Kiel. 1938 übersiedelte er von Salzburg in die Schweiz, ein Jahr später emigrierte er nach Amerika, wo er bis 1946 als Farmer lebte. Nach seiner Rückkehr nach Europa war sein Wohnsitz in Saas Fee, wo er am 18. Januar 1977 starb. Zuckmayer hinterliess uns neben dem «Fröhlichen Weinberg» noch andere berühmte Theaterstücke, wie «Der Hauptmann von Köpenick», «Des Teufels General» und «Der Schinderhannes» ... Er ist mit zahlreichen Literaturpreisen ausgezeichnet worden.

Zum Stück

«Der fröhliche Weinberg» ist ein Volksstück in drei Akten. Die Uraufführung 1925 in Berlin machte Zuckmayer auf einen Schlag zum gefeierten Dramatiker deutscher Zunge, nachdem das Stück vorerst auf Ablehnung stiess. Er bringt Gestalten des 20. Jahrhunderts auf die Bühne, die mit Problemen auf

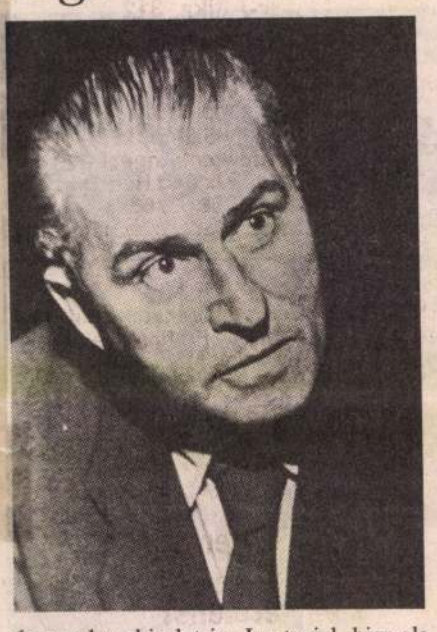

dar und verbindet im Lustspiel, hier als Satire, Zeitkritik mit Humor.

Der Vorverkauf zu diesen Aufführungen läuft auf Hochtouren und hat an allen Orten schon eine rechte Zahl von Karten abgesetzt. Sowohl die Heilig-Geist-Pfarrei, wie auch die Theaterfreunde Siders sind für den Vorverkauf für die beiden Aufführungen in der Sonnenstadt verantwortlich. Man würde gut daran tun, von diesen Vorverkäufen Gebrauch zu machen.

mb

...erer Zeit

...n schweizerische Wirtschaft ihre Ertragskraft stärken, strukturelle Probleme zu bewältigen hat und sich in einem harten ausländischen Konkurrenzkampf behaupten muss, ist neben der eigenen Initiative der Unternehmer und einer vorbildlichen Sozialpartnerschaft ein umsichtiger subsidiärer Einsatz der öffentlichen Hand notwendig. Im Verhältnis zwischen Staat und Wirtschaft gibt es für uns kein Gegeneinander, sondern nur ein Miteinander. Die CVO darf mit Genugtuung auf die unter der Führung des neuen Volkswirtschaftsministers eingeleiteten Wirtschaftsmassnahmen zur Stärkung der schweizerischen Wirtschaft und zur Sicherung der Arbeitsplätze blicken. Wir akzeptieren staatliche Vorkehren für den sozialen und regionalen Ausgleich. Für Verketzerungen und Verteufelungen geben wir uns nicht her, nach dem Muster, dass Massnahmen des Staates immer nur dann gut seien, wenn sie dem einzelnen, der darüber spricht, direkt nützen. Und dass sie dann aber meistens als «interventionistisch» abgekanzelt werden, wenn ein Dritter, also nicht der Gesprächspartner selbst, davon profitiert. Wir geben uns damit nicht her, auf die Karte der Staatsverdrossenheit zu setzen.

Den ... Lebensraum

Diözesaner Informationsdienst

Kirchliches in Kü...

Verbot von Religionsbüchern in Spanien

Das spanische Unterrichtsministerium hat zwei von der Kirche für die Pflichtschule herausgegebene Religionsbücher verboten. Grund für diese Massnahme war ein Passus in diesen Büchern, in dem die Abtreibung vom moralischen Standpunkt aus verworfen und mit Mord gleichgesetzt wird. Da seit einigen Wochen in Spanien die Abtreibung unter bestimmten Voraussetzungen erlaubt ist, erachtete das Unterrichtsministerium die erwähnten Religionsbücher als nicht tragbar. Die spanischen Bischöfe sind der Auffassung, dass die in der Verfassung garantierte Religionsfreiheit der Kirche auch eine Darstellung ihrer Lehre in der staatlichen Gemeinschaft erlauben muss. Noch ist der Streit mit dem sozialistischen Staat nicht entschieden.

152 Bischöfe

Seit dem letzten Konsistorium am 2. Februar 1983 hat der Papst in der ganzen Welt 152 Bischöfe ernannt. Zu ihnen zählt auch der Basler Weihbischof Candolfi

Funkkolleg Religion

In einem grossangelegten Medienverbund werden ab 12. Oktober 1983 bis Mai 1984 sechs Radiostationen in der Bundesrepublik Deutschland 30 Sendungen zu 60 Minuten über Religion anbieten. In diesem Funkkolleg Religion werden Professoren verschiedener theologischer Hochschulen die Grundelemente der Religiosität, die Weltreligionen, das Christentum (14 Sendungen) und die Zukunft der Religion und der Menschheit behandeln. Begleitbriefe mit «Vortext», «Währtext» und «Nachtext» können beim Funkkolleg-Zentralbüro, Robert-Mayer-Strasse 20, D-8000 Frankfurt/Main 90 bezogen werden.

Johannes Paul II: Fünf Jahre Papst

Am 16. Oktober wird unser Papst den 5. Jahrestag seiner Wahl zum Nachfolger Petri feiern.

Bistum Rottenburg-Stuttgart: bald 100 Diakone

Im Bistum Rottenburg-Stuttgart sind kürzlich 10 neue Ständige Diakone geweiht worden. Damit erhöht sich die Zahl der in diesem Bistum tätigen Diakone auf 98. Das urkirchliche Amt des Diakons ist durch das Zweite Vatikanische Konzil neu belebt worden. Weltweit sind heut... ...ständige Diakone tätig, davon allein 4000 in den USA. Die meisten Diakone sind verheiratet, doch wählten auch einige die Ehelosigkeit. Klassische Aufgaben des Diakons sind der soziale Dienst in den Gemeinden, die Spendung der Sakramente, die Mitwirkung beim Gottesdienst und in der Glaubensverkündigung.

KSZE: Religionsfreiheit für Europa

In einem nach dreijährigen Verhandlungen erschienenen Dokument der Madrider Konferenz über Sicherheit und Zusammenarbeit in Europa (KSZE) ist zum ersten Mal für Europa Religionsfreiheit zugesichert. Die 35 Teilnehmerstaaten bekräftigen das Recht des einzelnen auf Religionsfreiheit, das Recht auf Religionsausübung. Das Dokument mit diesen eigentlich schon längst fälligen Erklärungen soll die Schlussakte der KSZE-Konferenz in Helsinki ergänzen.

Pressedienst Medien «pm»

Die Katholische Internationale Presseagentur Kipa (Pérolles 40, 1700 Freiburg) gibt seit kurzem einen wöchentlichen «Pressedienst Medien» heraus. Dieser ist jeweils im Mittwoch-Dienst der Kipa enthalten. Der Pressedienst enthält Wissenswertes und Praktisches über Radio, Fernsehen und Film. Spezielle Rubriken sind: «Sendung der Woche», «Programmtips», «Film aktuell», «Medien aktuell», Programm von Radio Vatikan.

«Lieber Bruder in Christo»

Mit diesen Worten und mit «Geehrter Bischof von Rom» hat ein evangelischer Bischof den Papst bei der ökumenischen Begegnung in Wien angesprochen. Der evangelische Kirchenführer bedauerte die Zurückhaltung der katholischen Kirche in bezug auf die gegenseitige Teilnahme an der Eucharistiefeier, in der Anerkennung gemischter Ehen und im «geordneten Dienst der Frau» im Pfarramt. Der Papst ging nicht im einzelnen auf diese Anliegen ein. Ein betont ökumenischer Impuls blieb aus. Dennoch sprach der Papst von «gemeinsamen pastoralen Programmen» und von «aufrichtiger Verständigungsbereitschaft gegenüber der reformatorischen Christenheit im Geist der Wahrheit und der Liebe» und im Hinblick auf die Intoleranz früherer Jahrhunderte gar von «schmerzlicher Erinnerung», und mit der «Bitte um Vergebung».

Wer verdient wieviel?

Wieviel verdient ein Pilot, ein Lokomotivführer, ein Bundesbeamter, ein Architekt? Solche Fragen vermag die amtliche Statistik nur zum Teil zu beantworten, einesteils, weil es innerhalb vieler Berufe gewaltige Unterschiede gibt, andernteils weil viele Berufe gar nicht erfasst werden. Die Graphik zeigt eine Auswahl an Berufen, vor allem handwerklicher Richtung, wobei es sich um Bruttolöhne inkl. sämtlichen Zulagen gemäss Biga-Lohnstatistik handelt. Es gehen nur Arbeitnehmer in diese Durchschnitte ein, die im Monatslohn angestellt sind. – Wer sich mit den aufgeführten Durchschnittslöhnen vergleicht, muss bedenken, dass die Abweichungen nach Alter, Qualifikation, Stellung, Branche und Region beträchtlich sein können.

Wie die Verhältnisse für niedere Einkommensbezüger aussehen, das zeigt eine vor kurzem von christlichen Gewerkschaften in der Westschweiz veröffentlichte Untersuchung. Danach müssen 41 Prozent der alleinstehenden Arbeitnehmer mit einem Monatslohn von weniger als 1500 Franken auskommen und 16,8 Prozent der Verheirateten mit weniger als 2000 Franken. Nur gerade 22 Prozent der Arbeitnehmerinnen verdienen mehr als 2000 Franken. Die Biga-Statistik sollte eben nicht nur über die Durchschnittslöhne, sondern auch über die Streuung nach oben und unten etwas aussagen.

Erfolgreiche Walliser

SITTEN – Gleich zwei Walliser konnten diesen Herbst an der Philosophischen Fakultät der Universität Freiburg das Sekundarlehrerdiplom in Empfang nehmen. Es sind dies: Hans-Rudolf Zurbriggen aus Raron und Claude Solioz aus Sitten. Marie-Hélène Pernet aus Chalais erhielt das Gymnasiallehrerdiplom.

Walliser Wirteverband stellt vor

MARTINACH – Am Dienstag den 18. Oktober um 10.45 Uhr stellt der Walliser Wirteverband bei der Weinfirma Orsach in Martinach das erste Buch aus der Serie «Tour de suisse de vins» vor, das speziell dem Wallis gewidmet wurde.

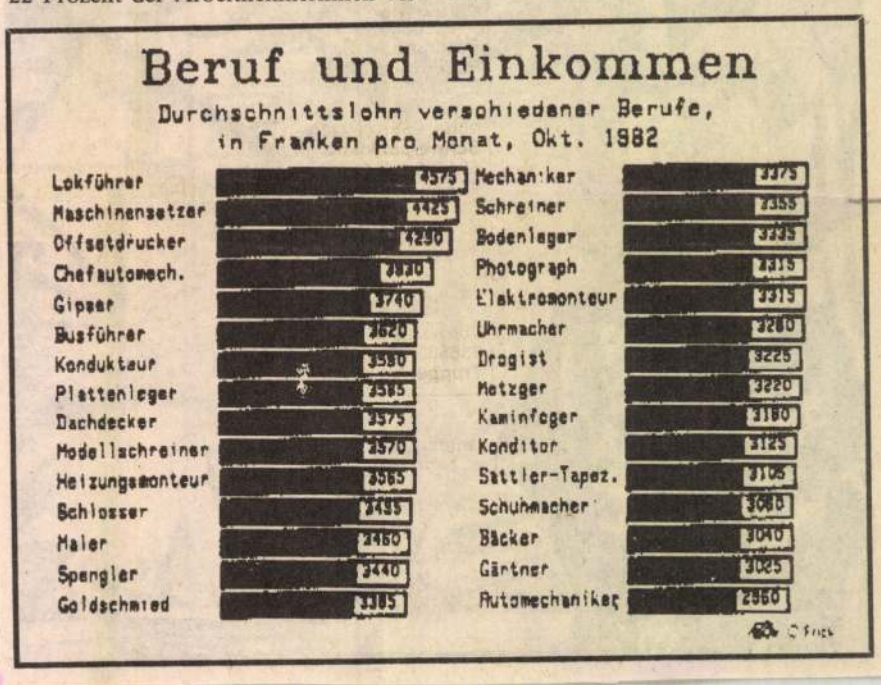

ESTEBAN FEKETE SZÍNES FAMETSZETEI

Cinkotán született 1924-ben, Argentínában élt, most pedig az NSZK-ban alkot Esteban Fekete, aki színes fametszeteivel szerzett magának világhírt. Egykor Kássa Gábor festőművész tanítványa volt, ám a műfajra, a motívumokra, a technikára már önállóan talált rá. Egy-egy művéhez hat fadúcot farag, amelyek segítségével a felületet viola, zöld, sárga, kék árnyalatokkal teljesen telíteni tudja. Mivel élete élményekben bővelkedett, témái is változatosak. Képpé komponálta Csehov egyik novelláját, a *Rotschild hegedűjét*, metszetsorozatban idézte meg kedves kutyáját, *Ulyssest*. Már gyermekkorától élménye a tenger, hiszen édesapja vasútépítő mérnök volt Törökországban, a család évekig élt Isztambulban. De az argentin táj és tengerpart is gyakran idéződik fel az emlékképek és új látomások képi ötvözetében. Esteban Fekete Ady, Arany János és Krúdy Gyula műveit is festményekben értelmezte, sőt, Petőfi Alföldjének is nyomába eredt, violaszínűnek álmodott tanyákkal, gémeskutakkal. Városmontázsai Frankfurtról, Budapestről, Würzburgról, Heidelbergről őrzött benyomásait adják vissza.

Egyik legérdekesebb műve az ír ciklus. Minden évben ellátogat Írországba, Yeats és Joyce világának tájaira. Megrendüléssel és áhítattal örökíti meg a dublini embereket, az elhagyott ír tanyák összedűlt ágyait, tört székeit, ottfelejtett használati tárgyait, a gazzal benőtt hátsó kapuikat, de mindenekelőtt a naplementék varázsát. Írországban az igavonás a szamár dolga, mert miután a napóleoni háborúk idején Anglia elszállította az országból az összes lovat, az írek büszkeségből végleg lemondtak a lóról. Esteban Fekete az ír szabadságvágyat és nemzeti öntudatot is idézi a *Szent szamarak* című munkájában. Végtelen nyugalom és nagyvonalúság árulkozik fel a hegyekkel, fákkal, felhőkkel, házakkal benépesített *Ír táj* című képen. Együttérzéssel és szeretettel mutatja meg a városban rekedt kutyák magányát, amellyel tulajdonképpen emberi sorsokat is jelöl.

Esteban Fekete 1948-tól élt Argentínában, 1964-ben az NSZK-ban telepedett le, festői pályáját Lajtha László zeneszerző is egyengette, első műve Bartók IV. kvartettjének rajzi átköltése volt. Műveit mintegy ötven önálló kiállításon mutatták be eddig Frankfurtban, Darmstadtban, Berlinben, a belgiumi Gentben és most augusztusban Szegeden is abból az alkalomból, hogy ötven színes fametszetét a haza iránti tiszteletből a szegedi József Attila Tudományegyetemnek ajándékozta.

LOSONCI MIKLÓS

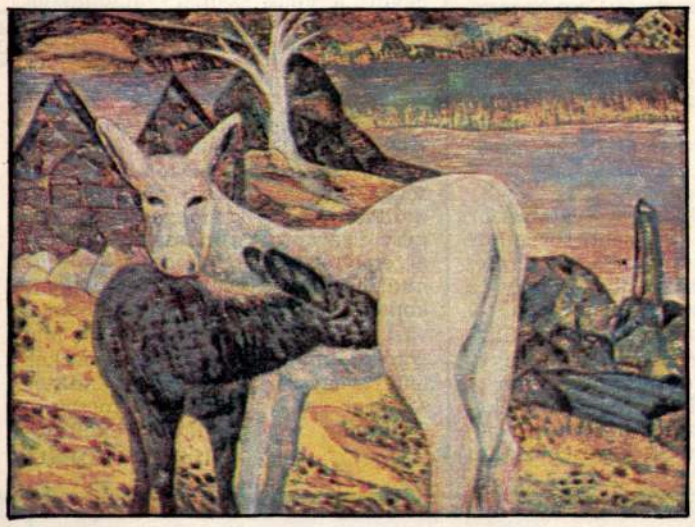

Szent szamarak

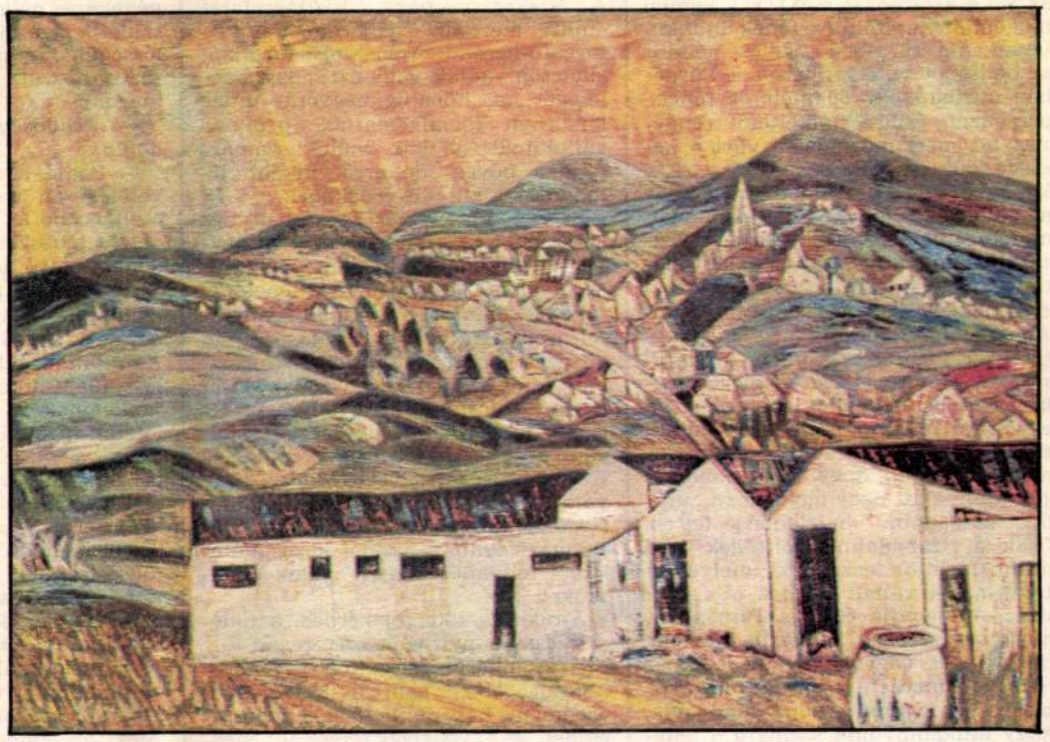

Ír táj

Dublini emberek

Megyei Tanács halászati felügyelőjét, az MTA aspiránsát, a SOTE I. kémiai biokémiai kutatóintézetének munkatársát, aki 1979-ben fizetés nélküli szabadságot vett ki, bérelt a Fürdőház utcában egy 60 méteres pincét, présházat, és ott halkeltetőt rendezett be, mert megoldásra várt a kecsege mesterséges szaporítása. Ekkor még szó se volt találmányról, támogatókról... csak tudományos munkáról, amit saját szakállára végzett a fiatalember. Ahogy haladt előre — vagyis jelentkeztek a kezdeti eredmények — kért az Innovációs Alaptól (ma Innofinance kisbank) 150 ezer forintot a kutatás folytatására. A kapott összeg — mert meglátták a benne rejlő lehetőséget — egymillió lett és három évre adták; ez az összeg azóta sokkal több. Ennek köszönhető, hogy együttműködésük ideje alatt négy úgyneveztt „uniós" szabadalmi bejelentést tettek. Csak a szabadalmi költségek 5—6 millió forintot tesznek ki, melyet az Innofinance vállalt magára. „Ez azért van — mondja Gulyás Tamás —, mert egyszerűen elhiszik nekem, hogy képes vagyok egy új tudományos felismerés gyakorlati megalkotására, én viszont elhiszem róluk, hogy mindannyiunk számára a lehető legjobb üzletet fogják megkötni."

Rózsaszínűnek látszik a világ Gulyás Tamás szemüvegén keresztül. Ő inkább arról beszél, hogy egy szekszárdi orvosnő, dr. Bocskay Tünde a vérellátóközpontban több száz hemoglobin-meghatározást végzett, anélkül, hogy tudta volna: jár-e ezért elismerés. Inkább Molnár Imrét és Bomhér Gyulát említi, a tmk-villanyszerelőket, a laboratórium aranykezű mestereit, akik a pince berendezéseit, vagyis a laboratóriumot a két kezük munkájával hozták létre. A Szekszárd—paksi Vízitársulatot említi, mert az őslaboratórium vízforgató-berendezésének első tartályát „kölcsön"-adták vagy azt, hogy a feleségét hat hónapig négyórás munkakörben foglalkoztatták, pedig a vállalatnál is lett volna számára munka bőven, de erről inkább lemondtak a kutatás érdekében.

Szerencséje Gulyás Tamásnak még az is, hogy az állatorvosok nem tartják kívülállónak, betolakodónak az agronómus biológust. Segítenek és társnak tekintik. Hosszadalmas lenne felsorolni, milyen támogatást és segítséget kapott eddig, milyen formában adott szabad kezet a menedzser és mégis irányította a helyes út felé. A társak, akik egy-egy részfeladatban segítettek: a kémikusok (Nikolics Károly, Kéri György, Horváth Anikó), az állatorvosok (dr. Gráf Zoltán, dr. Kováts Eszter, dr. Bánházi Csaba), akik a közös munkából feltalálói szinten vették ki részüket.

Amikor a sikerről kérdezi a tudósító, csak ennyit válaszol:

— A siker kifejezetten zavarja a kutatót. Mert nem a tudományos eredmény kap publicitást, hanem az ember, és ez rengeteg felesleges energiát visz el. Az igazi siker számomra az, hogy a tudomány korlátait hány centiméterrel tudom kijjebb tolni az ismeretlen felé.

ÓVATOS BESZÉLGETÉS MÁSODSZORRA

— Tudom, hogy a meddőség jelentős százalékáért ennek a molekulának a hiánya a felelős. Azt is tudom, hogy Magyarországon a házasságoknak mintegy 35 százaléka meddő. A meddőség úgy értendő, hogy két év védekezés nélküli házasélet után sem születik gyerek. Ezért óriási a felelősségünk akkor, amikor nyilvánosságra hozzuk, hogy esetlegesen van megoldás.

— *Meddőség? Mindig a nőkre gondolunk.*

— Pedig a meddőség oka hozzávetőlegesen 50—50 százalékban megoszlik a nő és a férfi között. A nőknél legtöbbször a megtermékenyítést lehetetleníti, hogy a pete kiszabadulása a tüszőből nem következik be. Jelenleg nincs olyan vegyület, amely a petesejt végső érését végrehajtaná. Az általunk elkészített molekula valószínűen alkalmas lenne ennek a funkciónak az átvételére. Állatkísérleteink bizonyítják, hogy a follikulus ciszta, a sárgatest ciszta, a policisztás elfajulás, valamint a ciklushiány esetében a molekula várakozáson felül jó eredménnyel bevethető. Jelenleg 18 meddőségi kórképben vizsgáljuk a hatását, az augusztusban befejeződő állatkísérleteink eredményének összegzése után már többet mondhatok. Azt még el kell mondani, hogy ezek az állatkísérletek szarvasmarhákon folynak és a szarvasmarha szaporodása ugyanúgy történik, mint az emberé, csak a 28 napos ciklusidő náluk 21 napos.

— *A férfimeddőség?*

— A férfimeddőséget legtöbbször az okozza, hogy kevesebb spermium képződik, mint amennyi a megtermékenyítéshez kell. Ahhoz, hogy a megtermékenyülés végbemenjen, 10 millió spermiumnak kell bejutnia a méhüregbe. Normális körülmények között 100 millió spermium van 1 milliliter ondófolyadékban. Termékenyítésre alkalmatlan az a férfi, aki egy ejakuláció során kevesebb, mint 5 millió élő spermiummal rendelkezik. Ebben az esetben is valószínűen mi segíthetünk.

— *Ez csak egyetlen példa.*

— Nincs értelme most többet mondani, mert inkább az az elsődleges, hogy ebből a molekulából gyógyszer legyen, ahhoz pedig még egy sor vizsgálatot el kell végezni. Megvizsgálva a molekula toxikus hatását, magzatkárosító hatását vagy azt, hogy milyen hatással van a petesejt beágyazódására... Ezeknek a vizsgálatoknak a döntő többségével már készen vagyunk.

— *Mennyibe kerülhet a gyógyszerré válás?*

— Szerencsés esetben 50—100 millió forintból lehet megoldani.

— *Itt szokott megbicsaklani a dolog.*

— Remélem, hogy az Innofinance végül is megtalálja a módját annak, hogy az általunk feltalált molekula gyógyszerré váljon, és az eljárással együtt a világ számára átadhassuk, megfelelő hasznot szerezve a tudománynak és természetesen az országnak.

*

A tudósító még mindig zavarban van. Úgy érzi, világraszóló hír birtokába jutott. Ennek a közzététele kötelessége. Már csak azért is, mert a közelmúltban az egyik magyar vegyészeti gyár elzárkózott a kutatási eredmény átvételétől, ugyanakkor egy külföldi multinacionális cég szinte naponta kopogtat az ajtón és szeretné megvásárolni a magyar találmányt. Magyar találmányt Magyarországon kellene gyógyszerré fejleszteni; milliók sorsáról van szó, és itt nemcsak a forintokat vagy dollárokat kell érteni.

HAZAFI JÓZSEF

Fekete Éva

IV. éves hallg.

100 P tanulmanyi segély

Ferképzomfoiskévk 25. l.

Fekete Éva

1928/29 - 1932/33

Ferképzomfoiskévk
1932-33 81. l.

M. D. K.

Tekete Ethmes János ötvös

(Dennyemáe Jon nálleje van

Budapest - Buda 1505.

Horváth Tibor Antal: Ismeretlen leveltári Adatok az ötvösség

történetéhez főleg a XVI – XVII. században 177. l.

Művért. 1953. 1-2. 77

Ø Fekete Ferenc

1864-65. ben a
Nabadhelyi rajzot
tanitotta a pečsi
ciszterci gimnazi-
umban.

Békusztenulk

272. l

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Ø Fekete Ferenc

épitő iparmi vezet

1929–34

E. Iparm. Isk. Évk.

1930–34. 45. l.

U. a.

1934–36. 43. l.

OLLAND FESTŐ, XVII. század
adárárus férfi
öldségárus nő
ászon, olaj, egyenkint 47×36 cm.
mor prímás vásárolta a brünni Volavy-gyűjteényből.
—ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 21. szám. — Maszlaghy II., 157—158. szám.

OLLAND FESTŐ, XVII. század
'emplom belseje
ászon, olaj, 110×140 cm.
estaurálta Nikássy Lajos, 1934.

OLLAND FESTŐ, XVIII. század
enészek
a, olaj, 46×35 cm.

ANSSENS, ABRAHAM (flamand festő, 1575 körül —1632)
eres
ászon, olaj, 106×100 cm.
Lepold—Homor 97. l. — Lepold—Lippay 56. l.

szent család pihenése
ászon, olaj, 68×50 cm.
Z.: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 850. l. — Maszlaghy II., 201. szám.—Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 244. l. (Abraham Janssens.) — Lepold—Lippay 56. l.

Fekete Ferenc

butortervező

1929

Érinisk 1930. 83. l.

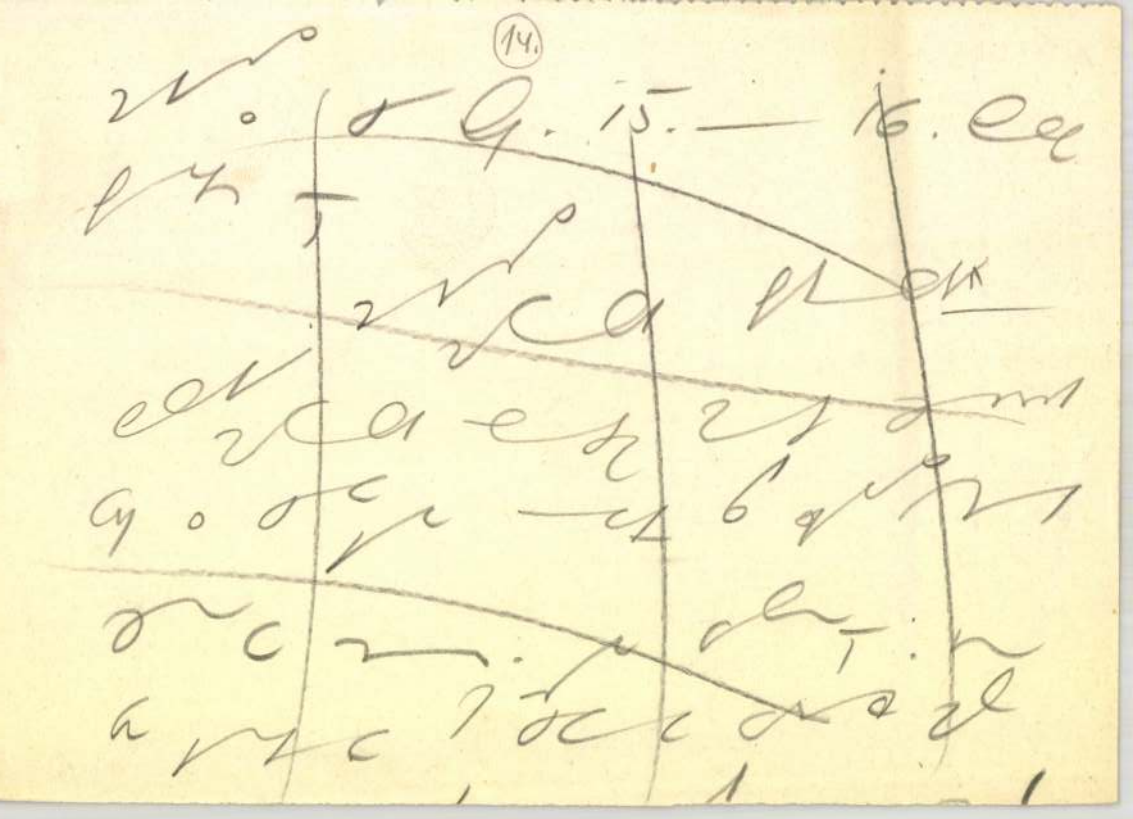

Fekete Ferenc

autószerelő

1933. nyári, elégs

Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 47. l.

Ø Fekete Ferenc

nagykanizsai festő
és iparművész
Az Iparművészeti Isko-
lában és Külföldon
tanult. Zalakaros,
Mihäld, Orosztony és
Nagyszakácsi rk. tem-
plomainak falképeit
festette.

Barbarits

369. l.

Illetéknek.

23 2% illetékért

Fekete Ferenc

Emlékére

Új kiállítás az egri Képcsarnokban
Népújság, Eger, 1970. aug. 23.

Fekete Ferenc, iparművész

MDK

Textiltervező. Szerepel az Iparműv. Tanács kiállításán.

— : Az egymilliomodik szék 9.

Népszabadság, Bp. 1970. jan. 10.

Fekete Ferenc, [iparművén]

MDK

Textiltervező. Szerepel az Iparműv.

Tanács Kiállításán.

— : Művén az iparban

2.

ESTI HIRLAP Bp. 1970. jan. 6.

Fekete Ferenc

Mint a Lakástextil Vállalat művésze többekkel együtt kiállított a MÉMOSZ Székházban 1964. XI. 5–15 között.

„Lakástextil – Illúbútor 1965"; Ipari Művészet, 1965. 1. sz. 98. l.

1021

Az Iparművészeti Tanács hetedik Művész az iparban című kiállításán a lakáskultúra tervezőművészei közül Fekete Ferenc és Prohászka Margit textiltervezők és J. Burián Judit bútortervező mutatkozott be. A kiállítás középpontjába olyan ipari, művészeti alkotások — színes mintás faliszőnyegek, bútorbevonó anyagok, modern, könnyen mozgatható fotelek, székek, gyermekszobák darabjai kerültek, amelyek sorozatban készülnek. A Bacsó Béla utcai bemutatón, amelyet január 9-től 23-ig tekinthetnek meg az érdeklődők, sok ötletet kaphatnak a látogatók otthonuk ízlésessé tételéhez, felfrissítéséhez.

(Jentetics László felv.)

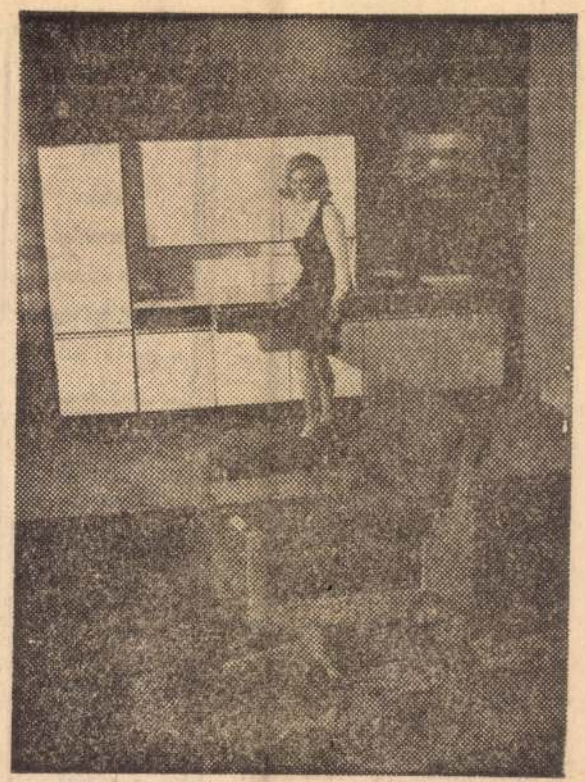

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-048, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
Budapest

Fekete Ferenc

FELHÍVÁS

az Agrártudományi Egyetem v
hallgatóihoz! Az Agrártudomá
Egyetem jövő évi jubileumi
népségeinek előkészületeivel k
csolatban felkérjük mindazo
akik a mezőgazdaság-tudomá
karon (Budapesten vagy Gö
lőn), az agrárközgazdasági, a
nómiai, állattenyésztési, mezőg
dasági gépészmérnöki (gépesít
karon vagy a Mezőgazdasági
pészmérnöki Főiskolán, tovább
volt József Nádor Műszaki
Gazdaságtudományi Egyetem mezőgazdasági osztályán (1934—1944), vagy a volt tudományegyetemi közgazdaságtudományi kar mezőgazdasági osztályán (1920—1934) szereztek oklevelüket, közöljék lakcímüket, beosztásukat és diplomájuk megszerzésének évét, továbbá azt, hogy van-e a tulajdonukban egyetemi éveikre vonatkozó tárgyi emlék (fénykép), amelyet a rendezendő jubileumi kiállításon való bemutatásra az egyetem rendelkezésére bocsátanak. Címünk: Agrártudományi Egyetem központi könyvtára, Gödöllő 3. Pf. 1.

„IBM-irógép"
jeligére a kiadóba.

Kultúrális intézmény azonnali belépéssel felvesz kezdő gyorsés gépírónőt. Telefon: 339—948.

GYAKORLATTAL
FIZETÉS MEGEGYEZÉS SZERINT.
A PÁLYÁZATOKAT EDDIGI TEVÉKENYSÉG ÉS FIZETÉS MEGJELÖLÉSÉVEL KÉRJÜK
»1970. januári belépés 5985e jeligére
a Felszabadulás téri Magyar Hirdető címére.

Vidákról bej
utazási kedv
adunk.
Jelentkez
FŰSZÉR
VII., Dohány
Munkaf
(Szomb
kivételév
Telefon: 42

ÁLLÁS

SZOT
Központi Iskola
Budapest, II.,
Tárogató út 2—4.

FELVESZÜNK
újpesti üzemünkbe
NŐI DOLGOZÓKAT BETANÍTOTT,
teljesítménybéres

FELVESZÜNK
azonnali belépéssel
kezdő és
gyakorlott
GYORS-GÉPÍRÓNŐKET.
Jelentkezés:
Budapesti
Lakásépítő

Országos
Vállalat
főosztálya
gépírónőket
vételre. Fize
egyezés szer
lentkezés: OG
keting főosztá
dapest, VIII.,
út 17) Korán
oszt.-vez. el
a 337—848-as
pon.

A Budapesti Kőolaj-

1970 JAN 8.

Fekete Ferenc

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

1970 JAN 10

MŰVÉSZ AZ IPARBAN címmel az Iparművészeti Tanács kiállításssorozatot szervezett. Ennek keretében pénteken immár a hetedik ilyen jellegű tárlat nyílt meg az Iparművészeti Tanács Bacsó Béla utcai bemutatótermében. Ezúttal három lakberendezési tárgyakat tervező művész, Fekete Ferenc, Prohászka Margit és J. Burián Judit munkáit állítják ki.

Fekete Ferenc textilterverő

Szerepel a „Művész az iparban" c. kiállításban

N.N.: Művész az iparban

Esti Hírlap 1970 I.6

Fekete Ferenc

Az Iparművészeti Tanács rendezésében lakástextil kiállítás volt 1963. nov. 4-12-ig az Iparművészeti Múzeum helyiségeiben. Kiállítók a Lakástextil Vállalat egyesült gyáregységei. A kiállítás anyagai: szőnyegek, bútorszövetek, falvédők, fatkapok, átvetők, takarók. — F. F. neve a tervezők közt szerepel.

Ipari Művészet, 1963. 5. sz., 57. l.; K. Á.: „Lakástextil 1964"

MDK

Fekete Ferenc

Pongrácz Zs.: Iparművészeti főisk.kiáll. Szabad Nép 1955.jun.16.

MDK

Fekete Ferenc

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs. 1965.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1968 JAN 21

Hajdú-Bihar megyei Napló

Fekete Ferenc

1021

Fekete Ferenc: ASSZONY RÓZSÉVEL

szettudomány
amely a gyu
sodik ilyen t
ban. Itt az el
tetéséhez szü
ket, felszerelé
villany, kís
filmvetítők s
az előadó re
nak. Reméljü
em a minőségi termeszettu-

MEGJELENT A JELENKOR JANUÁRI SZÁMA

A Pécsett megjelenő folyóirat új számában Bertók László, Bihari Sándor, Kalász Márton, Pákolitz István és Pál József szerepel újabb verseivel. Dusko Trifunovic jugoszláv költőt Csuka Zoltán műfordító tolmácsolásában mutatja be a folyóirat.

Novellával Jókai Anna és Sober Antal jelentkezik. A szociográfiai írások közül Kunszabó Ferenc „Szekszárdi kistükör" című munkája a mai Szekszárdról ad képet. Az irodalmi tanulmányok közül kiemelkedik Rónay György „Takáts Gyula költészete" című írása és Pemogáts Béla Szécs Margitról írt portréja.

A magyar kerámia problémáival foglalkozik Katona Imre a siklósi kerámiai kiállításról írt cikkében; Szíj Béla a kaposvári Vaszary-emlékkiállításról írva méltatja Vaszary János életművét. A képzőművészeti cikkekhez kapcsolódik a folyóirat műmelléklete.

A grafikai anyagot Martyn Ferenc Munkácsy-díjas újabb rajzaiból állította össze a szerkesztőség.

A kritikai rovatban Kolozsvári Grandpierre Emil újabb regényeit Benkő Ákos elemzi.

OTÓJA

Emlékez

1021

A „de bordó" NEM MINDIG JÓ

Több modern szőnyeget kérnek az új bútorokhoz a vásárlók

Az *Otthon Áruház* első emeletén valóságos »perzsa vásár«-ló a látogató feje felett. Szőnyegek a második emelet körbefutó korlátján, a megszokott, hagyományos tarka, keleti mintákkal. A szemközti üzletben kínálják a modern bútorokat. A Varia és a »perzsa vásár«: *két világ.* Az egyik felett *elszaladt az idő.* Igaz, a vásárlók egy részének régi bútora van, amihez »megy« a hagyományos szőnyeg.

Az ilyen igényeket igyekszik kielégíteni a kereskedelem. A hagyományos szőnyeget keresők száma nem lekicsinylendő, de *nem is annyi, hogy indokolná azt, ami a áruházak szőnyegosztályain van.* A hagyományos mintájú szőnyegekből sokszorosan több van, mint az új fajtákból. Pedig a vásárlók jó részének új vonalú bútora van, vagy olyant akar venni és *modern szőnyeget keres hozzá.* Új mintázatút, új színösszeállításút, amely harmonikus kiegészítője a bútornak. Éppen ebben az áruházban nemrég *az újra* szavaztak.

Szeptemberben ugyanis kiállítás nyílt itt, amelyen a *Tatai Szőnyeggyár* is bemutatta új mintájú szőnyegeit, amelyeket szeretne gyártani. A közvéleménykutatás eredményeképpen megtetszik lett, hogy az emberek döntő többségükben *igent mondtak* és hozzátették: *minél hamarabb.* Tudniillik, hogy gyártsák, mert *nincs kielégítő választék.*

Rózsa két levéllel...

Honnan a tatai gyár lendülete?

Aki megnézi, mit készítenek, *megérti.*

Az egyik műhelyben, ahol gépi szövésű szőnyegek készülnek, szinte mindenütt bordó-szürke színű szőnyeget szőnek.

— Magunk között úgy is hívjuk a szakmai bemutatókat, hogy *»de bordó«.* Ha ugyanis a kereskedelem szakembereinek megtetszik egy új minta, megrendelik és *hozzáteszik: »de bordóban«.*

A főtechnológus, *Oltay* Elemér mondja ezt, miközben lelkesedés nélkül mutatja termékeiket. (Ritka dolog.)

Az Otthon Áruház közvéleménykutatása szerint, *a vevők várják az egyszínű, pontosabban pasztell-árnyalatú, vagy élénk színű, modernmintás szőnyegeket.* Szőnek is ilyeneket Tatán — *exportra.* Ezeken a gépeken lehet szépet gyártani. *Szívesen készítenének ilyeneket belföldre is.*

Hétféle futószőnyeget számoltunk meg. Mindegyik virágos. Először azt hittük, egyformák, de figyelmeztettek ra. hogy más-más mintájúak. *Egy rózsa két levéllel, egy rózsa három levéllel.* Kis virág, nagyobb kis virág, kisebb nagy virág.

Egy kártya készítése — ez adja a mintát a szőnyegen —, 12—20 000 forintba is belekerül...

Hatvan-féle mintát készítenek belföldre, abból *58 hagyományos.*

Mit csinálnak a tervezők?

Két Iparművészeti Főiskolát végzett tervezője van a gyárnak. A budapesti áruházakban ismerik, tehetségesnek tartják őket. *Felváltva egy hetet töltenek Pesten* — műtermük is van itt — és *egy hetet a gyárban.* Külföldi szaklapokat tanulmányoznak. Hol van a látszata?

Az egyik tervező, *Fekete Ferenc,* aki éppen a gyárban tartózkodik, csendben felel:

— A rajzokon. Van már egy halomnyi. *Nem rendelték meg.*

— Hogyan történik a tervezés? — kérdezzük. — Eszébe jut valami és akkor...

Fejét rázza.

— A kereskedelem valamelyik szőnyegfajtánál új mintát kér. Újat, de *hagyományos stílusút.* Elkészítünk néhányat. Abból választanak. *Amit ők akarnak, mi azt tervezzük.*

Nem elégíti ki a munkáia. *Mást kell csinálnia, mint amit szeretne, kevesebbet kívánnak tőle, mint amennyit tudna.*

— Kedve szerint tehát csak akkor dogozik...

— ...ha különleges megbízást kapok. *Meghívtak például bennünket a milánói textilkiállításra.*

— Hány szőnyeget tervezett oda?

— Egyet lehetett.

Nílus, Marika

A főtechnológus zöld alapú, velúr szőnyeget mutat. Elszórt piros csíkminták vannak benne.

— Az Otthon Áruházban tetszett, *a kereskedelemnek előtte nem kellett.*

Két modern a hatvan szőnyeg közül: *Marika és a Nílus* A Nílus: dombormintás buklé. Fél éve gyártják. *Csakhogy az árjóváhagyásra sokáig kellett várni és addig az áru a gyárban maradt.* Az árengedélyezés után a visszatartott mennyiség egyszerre került ki.

— A kereskedelem megijedt és a következő fél évre már nem rendelt belőle.

A Marika-típust egy éve gyártják kis mennyiségben. Világosbarna alapon fekete-sárga geometrikus mintákkal Az Otthon Áruház vezetői »lámpással keresik«, mert *a vásárlók elvinnék.*

— Volt egy »elnyűhetetlen« szőnyegünk. Ötven százalék danulon és ötven százalék gyapjú összetételű. *Leállították a gyártását, mert 134 forinttal drágább a hasonló típusú szőnyegnél.* De ez tartósabb. Noppos szőnyeget is gyártanánk.

Az Otthon Áruház-beli szőnyeg- bútorszövet-kiállítást egyébként elvitték az ország különböző vidékeire is. *Tetszett.*

— Mi megmutattuk, hogy hajlandók vagyunk ilyeneket gyártani. Jó úton járunk vagy nem? Kell vagy nem? A szakmai bemutatón dől majd el: a kereskedelem is levonta-e a következtetést a kiállításból. *Vannak már biztató jelek.* A múlt héten új mintákat vittünk nekik. »Átmeneti« mintákkal próbálkoztunk. *Volt benne régi is, meg új is.* Hátha elmegy... A szakember, akivel beszélgettünk, legnagyobb meglepetésünkre azt mondotta, nem kell. *Modernet kér.* Talán végleg megtörik a jég.

Tóth Erzsébet

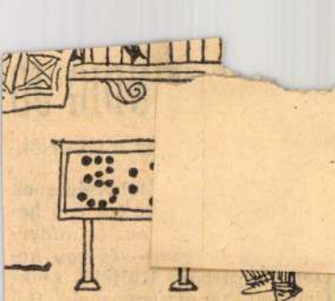

(Hegedüs István rajza)

k gyorsíró- ének eredménye

fokon *Hámory* Jenő váci tanár, a 300 szótagos fokon *Völgyi* Béla miskolci tanár, a 250 szótagos fokon *Pályi* Erzsébet (Könnyűipari Minisztérium), a 200 szótagos fokon *Blaskovits* Károlyné (MSZMP Szolnok megyei bizottsága), a 150 szótagos fokon *Árva* Piroska (Szeged, városi tanács) győzött.

A gépíróversenyen a percenként 450, 320, 260, illetve 200 leütés feletti sebességi csoportok győztesei: *Boromissza* Ivánné (Külkereskedelmi Minisztérium), *Lepsényi* Istvánné (MSZMP Központi Bizottsága), *Sárdi* Lászlóné (Földművelésügyi Minisztérium), *Forgony* Ferencné, (Eger, megyei tanács).

— **Utaznak már a karácsonyfák** a dunántúli erdőkből. December 10-e körül az árusítás is megkezdődik a piacokon, annak ellenére, hogy a kitermelő telepeken sokhelyütt 80 centiméteres havat kell eltávolítaniuk az erdészeknek, hogy a karácsonyfafenyők tövéhez férhessenek.

— **A harisnyanadrág** a legkeresettebb téli ruházati cikk, amióta hűvösre fordult az időjárás.

— **Tizenötmillió forintot** költöttek az idén a XIII. kerület kereskedelmi hálózatának korszerűsítésére, 666 szövetkezeti lakás épült, 90 házat tataroztak a kerületben.

— **Több mint 400 traktort** vásároltak az idén a hajdúsági termelőszövetkezetek.

— **Szőlőlugassal szegélyezik** a Kecskemétre vezető országutakat, annak szimbólumaként, hogy itt van az ország legnagyobb összefüggő szőlősterülete.

— **Az aquincumi múzeum** és rommező december 1-től április 15-ig zárva tart.

— **Dr. Gertruda Albrechtová** kandidátus Menekült német antifasiszták Csehszlovákiában címmel előadást tart a Csehszlovák Kultúrában december 8-án, délelőtt 11 órakor.

Vigyázatlan gépkocsivezetők

A VII., Dembinszky utca és Bethlen Gábor utca kereszteződésénél **Szalai** László az FB 96—00 rendszámú tehergépkocsival nem adta meg az elsőbbséget egy 5-ös jelzésű, GA 09—39 rendszámú autóbusznak: a két jármű összeütközött. Az autóbuszban utazó **Winkler** Istvánné, 43 éves budapesti lakos könnyebben megsérült.

Tamása István gépkocsivezető a XIX., Vörösháderg útja 101. számú ház előtt szabálytalanul tolatott az általa vezetett 135-ös jelzésű autóbusszal, s az nekiütközött a CB 55—46 rendszámú, álló személyautónak. Az összeütközésnél senki sem sérült meg.

A XIII., Váci út és Csángó utca kereszteződésénél **Rádeci** Ferenc, az FB 29—06 rendszámú tehergépkocsi vezetője nem adta meg az elsőbbséget egy 55-ös villamosnak. Vigyázatlansága folytán a két jármű összeütközött. Személyi sérülés nem történt.

Fedettpályás

A téli évadban idén is megrendezik a hagyományos fedettpályás teniszversenyeket. Először a *Honvéd* szólítja pályára a teniszezőket a Klapka utcai csarnokban, majd a *Dózsa* a Böszörményi úton, a *Vasas* pedig a Pasaréti úton rendez viadalt. Előreláthatólag *januárban* kezdődik a fedettpályás idény.

Körmöczi Zsuzsa és *Gulyás*

Végre nemzetközi

A gyenge világbajnoki szereplés után végre nemzetközi tornán magyar röplabda siker született. Az *Újpesti Dózsa* férfi csapatának harmadik helye (nyolc csapat között) a szófiai tornán nem világraszóló eredmény, de mindenesetre igazolta, hogy magyar együttes is képes helytállni a sorozat-mérkőzéseken — ha megfelelő a küzdőképesség és a szellem a csapatban.

Az Ú. Dózsa a belügyi csapatok röplabda spartakiádján nagy ellenfeleket győzött le. 3:0-ra nyert például a torna későbbi első helyezettje, a világ legjobb klubcsapatai közé tartozó *Dinamo Bukarest* ellen, amely jelenleg is vezet a román bajnokságban. Ugyancsak játszmaveszteség nélkül győzte le otthonában a bolgár bajnokság második helyezettjét, a *Szpartakot*. Mindkét ország válogatottja a VB-n Magyarország előtt végzett. 3:0 volt az eredmény a mongol válogatottal azonos *Aldarral* szemben is és sikerült megszerezni a két pontot a lengyel *Gwardia* és az idei EK-ban indult *Berlini Dinamóval* szemben is. Csak a *Dinamo Moszkva* és a csehszlovák *Ruda Hvezda* ellen szenvedett vereséget a magyar bajnok.

Négy csapat végzett öt győzelemmel egyforma pontszámmal az élen s az *Ú. Dózsa csupán rosszabb játszmaarányával szorult a harmadik helyre* a Dinamo Bukarest és a Ruda Hvezda mögé. A bolgár lapok elismerőleg írtak a magyar együttesről, az volt a véleményük, hogy a Dózsa játszik a legszínesebben, legváltozatosabban. Számos meghívás is jelezte, hogy az újpestiek sikert arattak Szófiában. Különösen *Gálos*, *Molnár* és *Jánosi* nyújtott kiemelkedő teljesítményt — de *Pap*, *Kovács*, *Nagy* és *Sárosi* is kiváló nyújtott. *Mayer* sérülése és *Lantos* egyetemi tanulmányai miatt nem vett részt a tornán, így ütőcsere nélkül játszott a magyar együttes. Ez különösen növeli az eredmény értékét.

Sajnos, az Ú. Dózsa női csapata utolsó lett, bár nem játszott alárendelt szerepet. A bukaresti Dinamóval szemben például a döntő játszmában 9:4-ről szenvedett vereséget. Érdekes, hogy a sokszoros szovjet bajnok *Dinamo Moszkva* kikapott a lengyel *Gwardiától* és csak második lett. A szovjet együttesben még mindig játszik *Csudina*, aki

FEKETE Ferenc építész

festményei és faragásai

2001. ~~febr.~~ jan. 27. Nagy Balog J.

Riallítótaem

oder Themen ab (seien es Mythologien oder Stilleben): von nun an verloren sie ihre eigene Wahrheit und schienen nur mehr ein Anlaß zur Kunst. So blieb das «Werk» auf einer leeren Bühne zurück, auf der man es immer wieder dazu aufforderte, die Idee der Kunst zu beweisen, und ihm doch zugleich alle naheliegenden Beweise entzog, wo es doch ohnehin nur die Ersatzrolle für eine werk- und körperlose Idee spielte.

Es ist möglich, dieses Werkideal auf seine historischen Wurzeln zurückzuführen, an dem es sich unter Bedingungen ausgebildet hat, die sich nacherzählen lassen. Zwar ist es uns längst in Fleisch und Blut übergegangen, so sehr, daß wir sogar protestieren, wenn ein neues Werk ihm nicht entspricht: wir sagen dann nicht, es sei schlecht gemacht, sondern werfen ihm Mangel an «Kunst» vor. Trotz dieser scheinbaren Zeitlosigkeit enthüllt sich die Zeitgebundenheit des radikalisierten Werkideals rasch, wenn wir es in der Zeit um 1800, der Zeit der frühen Museen, aufsuchen, die uns näher liegt, als wir uns gewöhnlich eingestehen. Damals befreite sich die Kunsterfahrung von den Mauern der Kunstakademien, um jenseits von Regeln und Geschmack die Kunst als Morgengabe einer freien und kreativen «Menschheit» wiederzufinden. Es ist weder meine Absicht, diesen Befund bei der Philosophie der Aufklärung allein abzurufen, noch meine Zuversicht, dafür Revolution und Museumsgründung allein verantwortlich zu machen. Weder Kant, gebeugt über seinen Schreibtisch im entlegenen Königsberg, noch Vivant Denon, gejagt von der Leitung des Louvre, haben Dinge gesteuert, deren Dynamik sich schon verselbständigt hatte. Zwar war die alte Kunstpraxis, welche sich durch die Akademie-Doktrin gestützt fand, in eine Krise geraten, als die

Fekete Ferenc

Kézi és gépi szőnyeg specialista. Kézi szőnyegei közül a különböző szálhosszuséggal csomózott mozgalmas felületü szőnyegeit emeli ki a szerző.

Szigethi Ágnes - Tervezők a Lakástextil Vállalatnál; Ipari Művészet, 1972/2, 16. l.

Fekete Ferenc textilfestő

vesepel az Iparművészeti Tanács

„Művek az iparban" c. kiállításán a

Bacsó Béla utcai teremben

Magyar Nemzet 1970 január 15

MDK

Fekete Ferenc

suba szőnyeg

Zsennyei iparm. kiáll. 1967. Savaria Muz.

Szombathely

MDK.

Fekete Ferenc

Szőnyegterveiről

Magyar Nemzet 1966 márc.13.

M.É.K.

Fekete Ferenc textiltervező

Részt vett az Országos Bútorszövet Kiállításon

Magyar Építőművészet 1968/2. 56-57.l.

Fehete Ferenc

Textiltervezzel nevezett.

Bútor- és Iparmüvészeti
kiállítás. Bp. 1956.

Fekete Ferenc épitész M.D.K.

Résztvett a Tatbánya rendezési tervpályázaton

Társtervező:Kobza Károly

I. dijas ter. repr.

Elekes Andrásné:Uj gondolatok az elmult év városrendezési pályázataiban

Magyar Épitőművészet 1962/1.13.1.

M. D. K.

FEKETE Ferenc építész

kicmelt megvételt nyert terv (Resr.)

Társtervező: Kobza Károly

Hegedűs Béla: 350 ~~lauteraces~~ nemi-
lyes tiemszerhai tervpályázota

Magyar Építőművészet 1960. 6. sz. 31. l

[redacted]

Fekete Ferenc, ép.iparm.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

Németh: Series parochiarum et P

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdú-Bihar megyei Napló
Fekete Ferenc
1968 JAN 11
1021

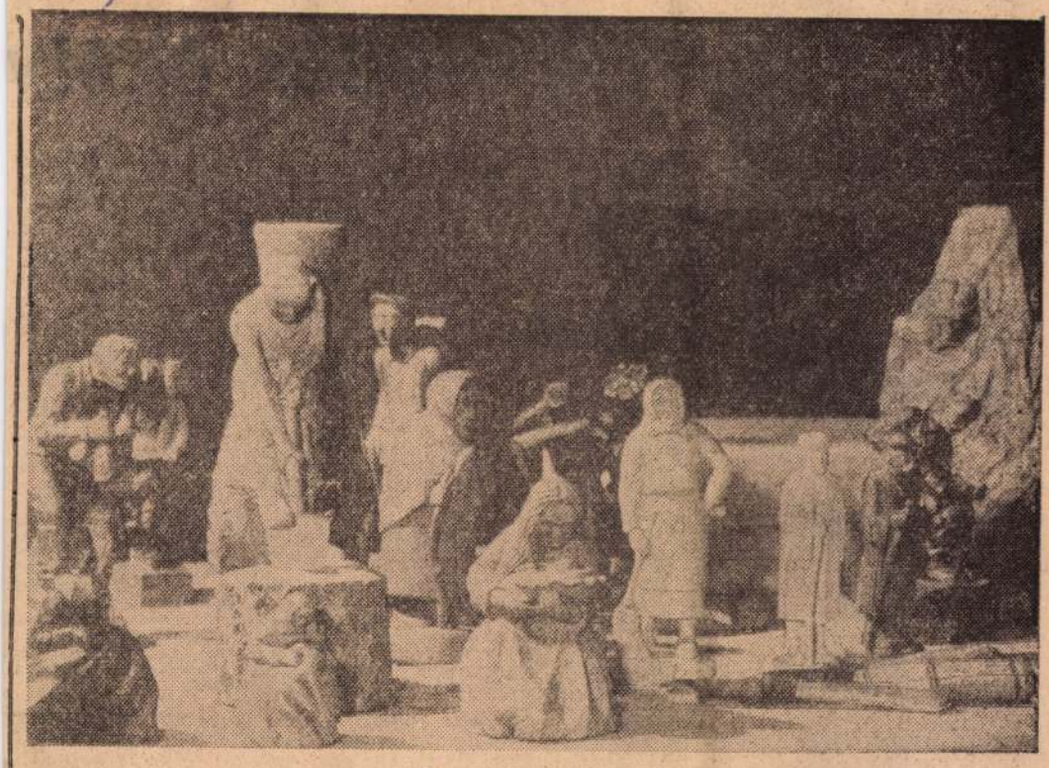

A szobrok egy csoportja

Az erdő csendjében

Csillogó hóréteg borítja a bánki erdőt. Ebben a téli csendben él Fekete Ferenc és családja. A magas, szőke férfi a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság csatornaőre. Szabad idejében fafaragással foglalkozik.

Amikor kerestük, még nem volt otthon; a kisfiát elkísérte a közelben levő általános iskolába.

Egyszerű ember a csatornaőr, nem végzett képzőművészeti főiskolát, nem hivatásos művész. Szereti az embereket, munkáját, az őt körülölelő tájat, és a látottak és a tapasztaltak késztetik alkotásra. Keresi a szépet, és ami megragadja figyelmét, teremtő fantáziáját, fából faragott szobrokban örökíti meg. A szekrény teteje tele van alkotásaival, négy év termékeivel.

Megérkezett Fekete Ferenc. Elmesélte, hogyan is kezdte a fafaragást. Tizenöt évvel ezelőtt kórházba került, és unalmában, bicskájával ágakból faragott tetszése szerinti figurákat. Teltek, múltak az évek, munkája annyira lekötötte, hogy kevés ideje maradt szenvedélyének gyakorlására. Majd 1963-ban Szabó Lászlónak, a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság műszaki titkárának biztatására ismét hozzálátott a faragáshoz. Azóta több kisebb méretű szobrot alkotott. Merevség, mozgásnélküliség jellemezte első faragványait, majd megtanulta a lendület, a dinamika ábrázolását.

Az iparművészeti lektorátus hét szobrát zsűrizte. Ez további biztatás az újabb alkotásokhoz.

B. S.

Alkotás közben

SPORT

Előrelépés ökölv

Az NB II-ben újonc MGM Vasas ökölvívócsapata megállta a helyét: a bajnoki táblázaton a harmadik helyet foglalta el, a DVSC együttese pedig a területi bajnokság megnyerése után az osztályozóban kivívta az NB II-be jutást. Az egyéni versenyeken is sok szép helyezés, bajnoki érem fémjelzi ökölvívóink szereplését. Egyszóval az 1967-es esztendőben fejlődött az ökölvívósport a megyében.

Ezekről és a megyei szövetség munkájáról volt szó a kedden este lezajlott szövetségi beszámológyűlésen, melyen a megyei testnevelési és sportszövetséget Orbán Béla főelőadó képviselte. Bartha Ferenc, a megyei ökölvívó-szövetség elnökének megnyitója után Báthori Géza, a szövetség főtitkára tartott beszámolót.

A megyei szövetség elnökségének beszámolója felsorolta a megyében — a versenynaptárban lefektetett — rendezett versenyeket, az öt szakosztály csapatainak, versenyzőinek eredményeit. Dicsérte az MGM Vasas NB II-beli szereplését, a DVSC teljesítményét. Ezekben az eredményekben nagy részük van az edzőknek, Bartha Ferencnek, illetve Darai Bélának.

A debreceni versenyzők közül Horogh László (DVSC) a magyar válogatottban is szerepelt (a kubaiak ellen), az utánpótlás válogatottban pedig Sütő Imre (MGM Vasas) képviselte megyénk színeit. Az országos vidéki felnőttbajnokságon, a váltósúlyban Sütő második, a félnehézsúlyban Horogh harmadik helyezést ért el. Az országos II. osztályú bajnokságban Hamza István (DVSC) bajnokságot szerzett, aki az országos utánpótlás bajnokságban is — harmatsúlyban — aranyérmet kapott. Az országos serdülő egyéni bajnokságban Piroska Zoltán (MGM Vasas) a középsúlyban elnyerte a bajnoki címet. A nemrég elkészített országos ranglistán a harmatsúlyban Hamza ötödik, a kisváltósúlyban Sütő hetedik, a félnehézsúlyban Horogh a negyedik helyen lett rangsorolva.

Persze a megyében és az ország más részében rendezett sok-sok más versenyen is rajthoz álltak öklözőink, és számos első helyezést értek el és szereztek az összesített pontversenyekben is elsőséget. A Bocskai István és a Vécsi László emlékversenyt is a DVSC nyerte, az ifjúságiaknál a 109. sz. ITSK versenyzői kerültek az élre.

Hajdú-Biharban öt szakosztály — MGM Vasas, DVSC, 109. sz. ITSK, Hajdúböszörményi Bocskai és Berettyóújfalui MEDOSZ — tevékenykedik, melyekben 179 versenyző rendelkezik szabályszerű igazolással. A megyei és debreceni versenyek kiírása, lebonyolítása sok munkát jelentett a szövetség számára, s a csapatbajnokságon kívül 23 egyéni bajnokságon és emlékversenyen vettek részt a megye ökölvívói.

Megegyezett a Benfica és a Vasas

A Vasas labdarúgó-csapata útban chilei vendégszereplésére kedden rövid időre leszállt Lisszabonban. A repülőtéren az együttes vezetői és a Benfica képviselői megbeszélést tartottak a BEK negyeddöntőjével kapcsolatos mérkőzések időpontjáról.

Rövidesen megszületett a megegyezés. Eszerint az első mérkőzésre március 6-án Budapesten kerül sor, míg a visszavágót Lisszabonban március 14-én játsszák le. (MTI)

Néger sport tiltakozó bo

New Yorkból jelenti a TASZSZ.

A New York-i atlétikai klub hagyományos téli fedettpályás versenyeit az idén a néger atléták nélkül bonyolítják le. A színesbőrűek azért maradnak távol a Rüzdelmektől, hogy ezzel is tiltakozzanak a faji megkülönböztetés ellen — közölte nyilatkozatában Harry Edwards professzor, aki az amerikai néger sportolók olimpiai bojkottmozgalmát is szervezi. A New York-i atlétikai klub egyébként régóta úgy ismeretes, mint a faji megkülönböztetés és az antiszemitizmus fellegvára. Hosszú idő óta egyetlen néger sem kerülhetett a klub tagjai közé, még akkor sem, ha rengeteg dicsőséget szerzett hazájának.

Angol lapvélemények

a Ferencváros győzelméről

Szerdán valamennyi angol lap nagy terjedelemben méltatta a Ferencváros nagyszerű liverpooli győzelmét. Különösen azt emelték ki, hogy a Liverpool csapata első ízben szenvedett saját pályáján vereséget egy európai együttestől és amikor a stadion nagyrészt fanatikus szurkolói a magyarokat éltették a mérkőzés végén, teljesen világos volt, hogy a magyarok győzelme megérdemelt.

A Guardian szerint a Ferencváros csatárai egy egész klasszissal jobbak voltak ellenfelüknél. A magyar védelem pedig olyan jó volt, hogy a liverpooli csatárok alig juthattak szóhoz.

A Morning Star kulturáltnak és összhangzatosabbnak nevezi a magyar csapatot, Brannikovics gólját pedig ragyogónak értékeli: „A Ferencváros játéka az alkotó futball-hagyomány nagyszerű példáját nyújtotta." A Daily Mail szerint a Ferencváros „bekorcsolyázott" a VVK negyeddöntőjébe.

A Daily Mirror, azt írja hogy a játék egészében véve igen sportszerű volt és egyáltalán nem hasonlított a VVK csúnya történetének durva mérkőzéseire.

A Daily Telegraph „Az okos magyarok kiütötték a Liverpoolt" című cikkében azt írja, hogy a liverpooliakat a brazilok elleni nagy magyar győzelem emléke hatotta át és a vendégek sikere ezen a pályán a technika és a taktika diadala volt. A lap Vargát egy új Kubalának nevezi, de dicséröleg emlékezik meg Páncsicsról és Rákosiról is.

A Times többek között ezeket írja: a Ferencváros játékosai sokkal intelligensebben kezelték a labdát, mint az angolok és ez a magyaros lendület Puskásra és Bozsikra emlékeztetett.

A magyar gólról szólva a Times kiemeli Kátona—Rákosi—Juhász összjátékát, Varga brilliáns alakítását és végül Brannikovics befejező lövését. Rákosi és Juhász csapata két okos dirigense volt, Páncsics pedig az a magas torony, amelyivel szemben az angol csatárok tehetetlenek voltak, minden labda útját állta — fejjel és lábbal egyaránt. A fiatal Szőke és Brannikovics is megmutatta oroszlánkörmeit, az egész mezőnyben azonban a szinte törékenynek látszó szőke hajú Varga jeleskedett a legjobban. Ő a jövő mesterjátékosa, Technikailag és taktikailag a magyarok kiemelkedtek a mezőnyből és a Liverpoolnak ezért nem kell szégyenlnie ezt a vereséget. (MTI)

TO

(Zárójelben a csapat helyezése)

1. Atalanta (12)—Sampdoria (14)
2. Brescia (11)—Napoli (2)
3. Fiorentina (7)—Lanerossi (13)
4. Inter (10)—Cagliari (8)
5. Mantova (16)—Bologna (3)
6. Roma (5)—Torino (6)
7. Varese (3)—Milan (1)
8. Bari (16)—Lazio (6)
9. Genoa (17)—Verona (3)
10. Novara (12)—Pisa (2)
11. Messina (21)—AS Reggina (7)
12. Modena (19)—Lecco (18)
13. Livorno (5)—Foggia (4)
14. Venezia (15)—Perugia (13)
15. Padova (9)—Reggiana (10)
16. Juventus (4)—Spal (15)

Debrecenben alapoz a DVTK

Rövid s

Ferete Gábor

Lenin és Szamuely találkozása c. nobra nerepelt a pesterzsébeti Lenin emlék kiállításon.

Népszava 1966. jun. 12.

M. D. K

FEKETE Ferenc építész

Filmszínház (Kiemelt megvétel)

Társtervező: Kobza

Tetőpályázati eredmények

Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 62. l

٥٢٤٩

Tekele Tecne, építem

L. Roth János

Timon u. Interarch '83

62.

Magyar Építőművészet Bp. 1983

83/6

Fekete Ferenc, [ ]

L: Kass Eszter

Vadas József Nem méter áruk 13.

Élet és Irodalom Bp. 1985. aug. 9. XXIX/32

FEKETE GABI

DUNA GALÉRIA

Szeretettel meghívjuk a Magyar Foltvarró Céh Foltmíves Csoportjának nevében kiállításunkra, melyet

„Tisztelet az amerikai quiltnek"

jegyében rendezünk.

Duna Galéria
Budapest, XIII. Pannónia u. 95.
(Dráva utca sarok)

Megnyitó:

2003. november 12-én 17 órakor

az Amerikai Nagykövetség részvételével

Kiállítók:

Bihari Zsóka
Csáki Gyöngyi
DDJ-csoport
Dolányi Anna
Fekete Gabi
Felber Irén
Gelencsérné Lazarovits Klára
Kókai Ilus
Lepold Zoltánné Margit
Molnár Jánosné Marika
Konrádné Papp Orsolya
Szabó Józsefné
Trestyánszky Melinda
Urbánfy Teri
Váradi Gyöngyi
Zugmann Ilona

A kiállítás megtekinthető: november 12–30-ig hétfő kivételével naponta 10–18 óráig

Támogatók:

Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

FEKETE Gábor

MEGHÍVÓ

A
SZT. KRISTÓF JAZZ-GALÉRIA
SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT
1992. OKTÓBER 7.-ÉN, SZERDA ESTE 19^{h}-RA

GÁBOR FEKETE

/SVÁJC/

KIÁLLÍTÁSÁNAK ÜNNEPÉLYES MEGNYITÓJÁRA

CÍM: 1222. BUDAPEST /BUDAFOK/,KOSSUTH L.U.88. TELEFON: 2260-145

ÚJ MŰVÉSZETI-
SINKOVITS PÉTER
BUDAPEST
BÁTHORI U. 10

1054

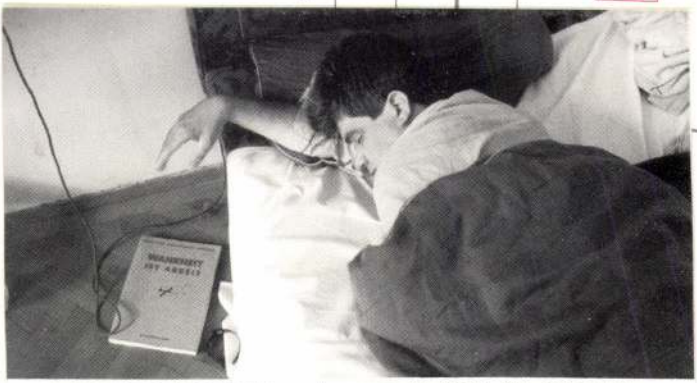

GABOR FEKETE
Illustrator

Luzerner Str 25-B, CH-6030 Ebikon
Tel: 041 363958 Fax: 041 361809

MEGNYITÓ: 1993 márc 12-én, 17⁰⁰
BPESTI KONGRESSZUSI KÖZPONT
II IÓ BEJÁRAT

A Vasarely Múzeum meghívja Önt

Fekete Gábor

illusztrátor (Svájc)

HÍRADÓ című **kiállításának**

1998. március 12-én, 17 órakor

tartandó **megnyitójára**

A kiállítást megnyitja: **BERNHARD GASSER**

a Svájci Nagykövetség kultúrattaséja

és **Nádai Ferenc** *grafikus*

A kiállítás megtekinthető: 1998. március 12. és április 13. között
hétfő kivételével naponta 10-17 óráig
VASARELY MÚZEUM KAMARATERME
Budapest III., Szentlélek tér 6.

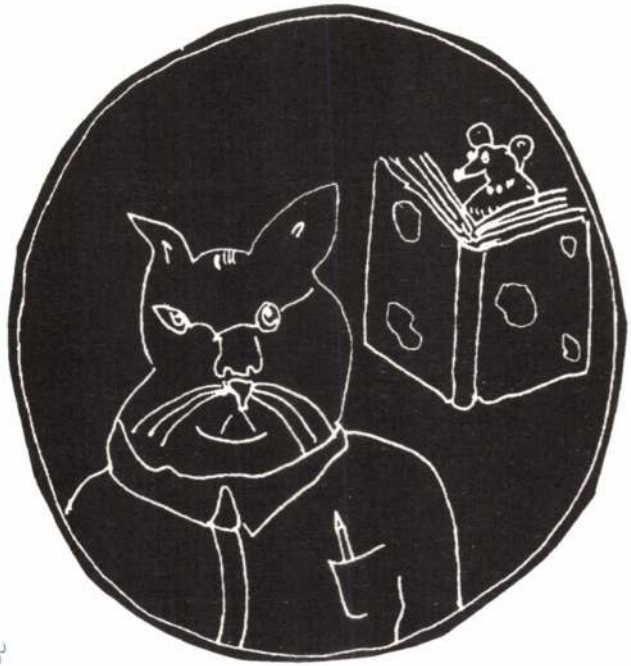

Fekete Gábor

MEGHÍVÓ

Ausstellung von

FEKETE GÁBOR

schweizerisch-ungarischer Maler

kiállítása

13. Oktober – 9. November 1994
12.00 – 18.00 h

Megnyitó / Vernissage:
13. Oktober, 18.30 h

Bevezeti / Einführung:
Alexander Wittwer

Pro Helvetia Svájci Kultúralapítvány
1055 Budapest, Stollár Béla u. 4. félemelet 3.
(Stollár Béla utca – Balassi Bálint utca sarok)
Tel.: 153-3908

Ùj Mûvészet
Ladànyi Ildikò
Bàthori u.10/7.em.702
1054 Budapest

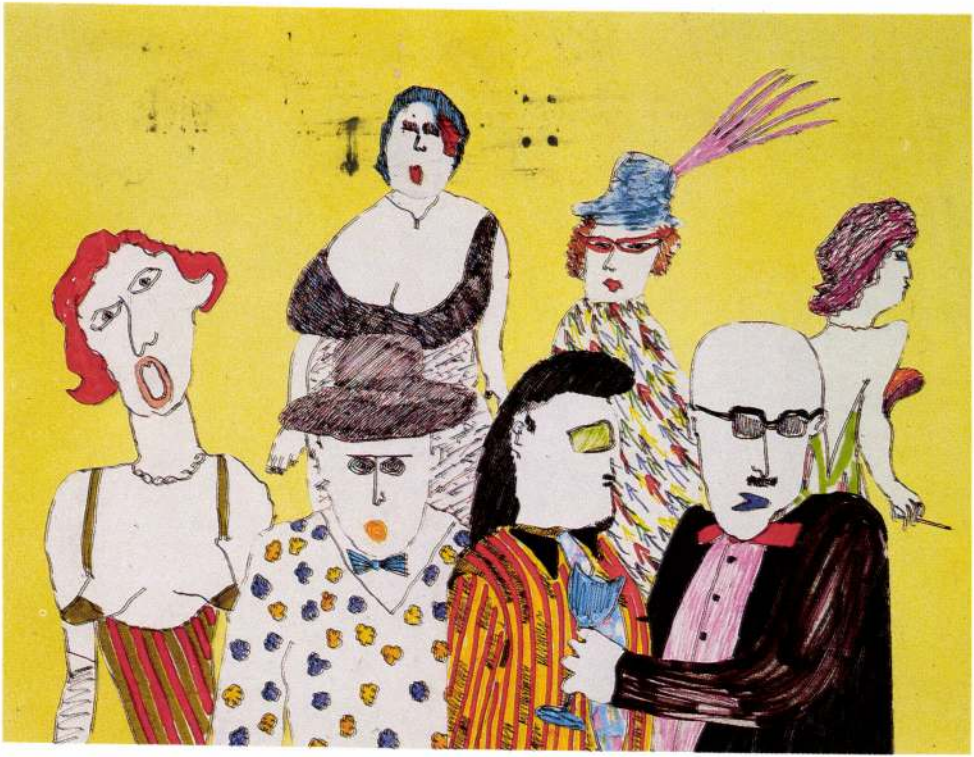

FEKETE Gábor

Új Ho. 1993. febr. 9.

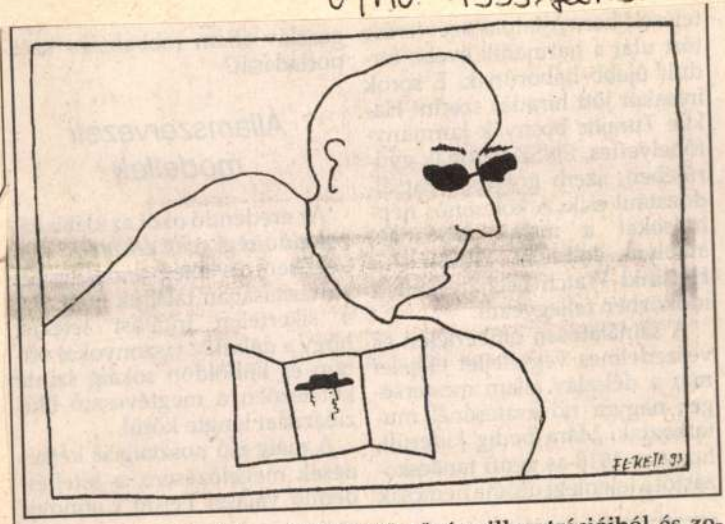

Fekete Gábor Svájcban élő képzőművész illusztrációiból és zománcterveiből nyílik kiállítás február 9-én a Rátkai Márton Klubban. A megnyitó után – délután öt óra – Pomogáts Béla irodalomtörténész mutatja be az Ötágú síp című antológiát.

Cím nélkül

Fekete Gabriella szobrászatáról

Fekete Gabriella – az 1980 óta Duisburgban élő szobrász – művészete rokon mindazon alkotók törekvéseivel, akik ősi tartalmak plasztikus újrafogalmazásával teremtenek kapcsolatot múlt, jelen és jövő között. Nem a mítoszkeresés jellemzi, alkotásainak mégis mitikus hangulata van. A természeti alapformák jelentésgazdagságának fölismerése indította olyan útra, amelynek állomásait folyamatos, következetes formaegyszerűsítéssel megteremtett, érzékien megformált szobrai jelzik.

Művei az őstermészet titokzatos, elveszett világát idéző (ős-)elemek, az archaikus múlt és az ismeretlen jövő tárgyi emlékei, érzelmi, indulati tartalmakat magukba foglaló, képzeletgazdag formák. Tiszta plasztikai értékük révén monumentálisak, mágikus erőt sugallók, az alkotó természeti formává átlényegített üzenetei korunkhoz.

Fekete Gabriella 1944-ben Budapesten született. Egy düsseldorfi magániskolában ismerkedett először a művészet alapjaival, majd Párizsba ment, végül a düsseldorfi Állami Művészeti Akadémia grafika, később szobrász tagozatán *Sackenheim, Sieler, Kriecke* és *Irmin Kamp* tanítványa lett. Az érettségi vizsgát még itthon tette le.

Korai művein *Wilhelm Lehmbuck, Ernst Barlach* és *Gerhard Marcks* hatása érződik (*Nagy test,* 1971; *Feltörekvés,* 1971). Zárt tömegű testek nagy formákra bontása, szigorúan felépített, világos szerkezet jellemzi e műveket.

A mesteriskola elvégzése után párizsi és düsseldorfi ösztöndíjasként dolgozik, s megszabadulva a külső szellemi hatásoktól, meditatív jellegű, kiforrott alkotásokkal jelentkezik.

Első jelentős szobrait 1973–78 között készíti. Mélyen humánus és etikus alapállású művei a társadalmi, politikai, szociális problémákkal terhes emberi környezetről alkotott véleményét tükrözik. Tömeg és személyiség kapcsolata, az individuum elvesztése, elidegenedés, tragikus sorsok, a mindennapi élet gépies ismétlődése, az uniformizált ember, a lélek sérülései, elmúlás, halál képezik vizsgálódási területét.

Fekete Gabriella: Cím nélkül, poliészter, 200 × 60 × 200 cm, 1978

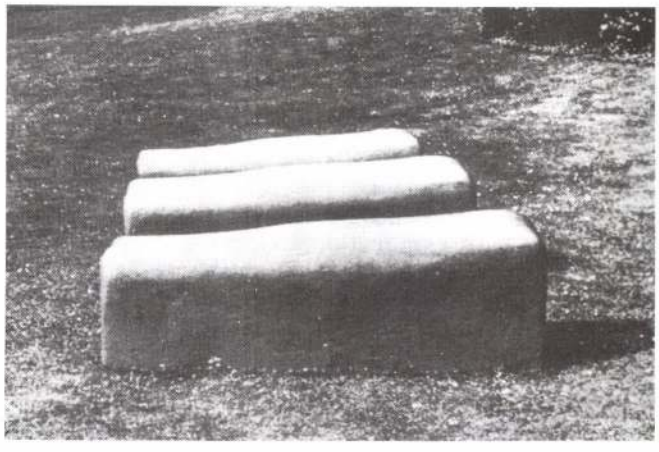

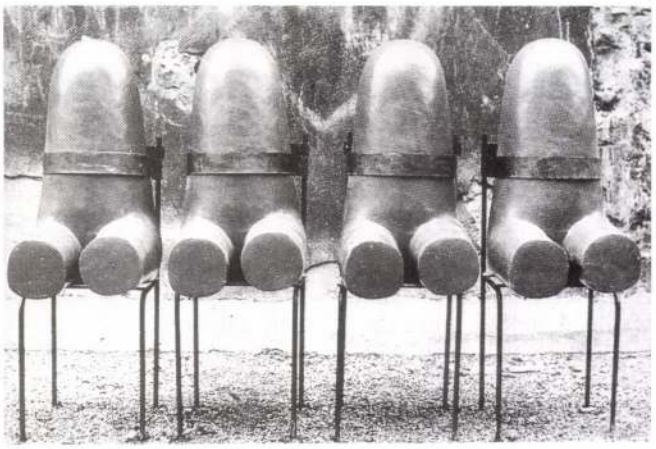

Fekete Gabriella: Mi, poliészter, vas, 200 × 80 × 100 cm, 1975

Formái tömbszerű, arc és kar nélküli emberalakok, csonka ülő, álló, fekvő figurák (*Sakkfigurák,* 1973–74; *Gép,* 1974; *Mi,* 1975; *Névtelenek,* 1977), bekötött végtagtöredékek (*Sebesülés,* 1975–76), emberi testek a maguk fizikai, szexuális, társadalmi kiszolgáltatottságukkal. Vég nélküli reprodukálhatóságuk félelmet vált ki, döbbenetet kelt, tragikus légkört áraszt.

Fekete Gabriella: Nagy test, poliészter, 120 × 80 × 80 cm, 1971 (fotók Burián György)

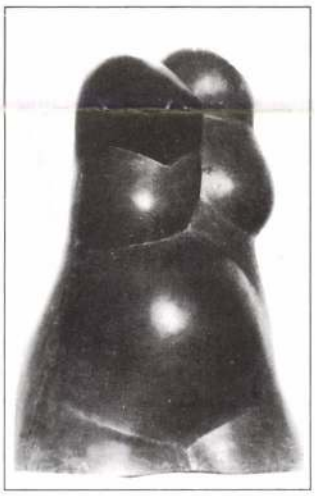

Szobrainak tényleges tartalma fokozatosan elvont mondanivalóvá, mind zártabb formái ősmúltat idéző, sztélékre, szarkofágokra emlékeztető, szakrális jelentésű kultikus tárgyakká alakulnak (*Cím nélkül,* 1978). A síremlékjelleg fontos jellemzőjük e műveknek.

A 80-as évek elejéig tartó időszakban tovább erősödik művészetében a formaredukáló tendencia. A korábban gyakran alkalmazott művészi kifejezőeszközök – a formasokszorosítás, a géz, vaspánt és más anyagok plasztikához kapcsolása, egyszínű, élénk festés, különösen a vörös szín használata – elmaradnak, s a művész a tiszta plasztikai megoldásokra összpontosít. E korszak egyik legkiemelkedőbb eredménye, mely a továbbfejlődés csíráit hordja magában, a duisburgi Salzmann utcai iskola udvarára készült tizenhárom részes beton szoborkompozíció. A nagyszabású mű minden egyes eleme az ábécé betűinek plasztikus formaredukciójával jött létre, s egyben olyan (ős-)természeti formákat idéz, amelyek a geometrikus környezettől optikailag és szellemükben is alapvetően eltérnek. A szobrok játszótéri elemekként is funkcionálnak: ülni, állni, mászni lehet rajtuk, bújócskázni alattuk. Használatuk során a merev tárgyi környezet szerves életre kel. A gyerekcsapatok távollétében pedig egy titokzatos világ szellemi-tárgyi környezetét idézik.

Fekete Gabriella alkotótevékenységében a továbbiakban az ősformakeresés válik meghatározóvá. Az ide tartozó szobrok hasáb, gömb, tojás, henger és kúp alakú primér jelekké egysze-

FEKETE Gábor
Művészet, 1990. 2. sz

Ajánlás a művészettörténet kötelező tanításának felújítására

A művészettörténet – mint önálló, kötelező tantárgy – tanítása ismét időszerűvé vált a középiskolákban, főleg a gimnáziumokban. Az 1960-as években és az 1970-es évek kezdetén *dr. Dombi József* tankönyvéből tanult s kapott művészettörténeti műveltséget a gimnáziumi tanulóifjúság a IV. osztályban, heti 2 órában. (Ez az óraszám már akkor kevésnek bizonyult a gazdag hazai és egyetemes művészettörténeti anyaghoz viszonyítva.) Ezt követte az úgynevezett *műalkotások elemzése* tantárgy tanítása a gimnázium IV. osztályában, heti 1 órában *dr. Maksay László* könyve, majd az 1986/87-es tanévtől kezdve *dr. Beke László* tankönyve használatával, és most már az I., II. és III. osztályban, heti 1 órában.

Beke már korszerűbb tankönyvet írt a műalkotások elemzése tanításához, s ez a szemléltető oktatás szempontjából valóban értékes, kitűnő munka, mind tartalmi vonatkozásban, mind a magyarázattal ellátott közölt képek alapján. Magának a „tantárgynak", e koncepciónak azonban igen nagy hátránya az, hogy mozaikszerűen, innen-onnan kiemelt műalkotásokkal foglalkozik, s így nem nyújt folyamatos ismertetést, áttekintést időrendi sorrendben az egyes művészettörténeti korszakokon belül a művészeti ágakról, ami pedig korszerű követelmény lenne! Így a tanulók művészettörténeti tudása is mozaikszerűvé válik, ami nagy hátrány esztétikai érzékük, ízlésük fejlesztése s alapos tárgyi ismeretük szempontjából. Továbbá: nem tudják összhangba hozni művészettörténeti ismereteiket magával a történelemmel és más humán tantárgyakkal, holott azok a művészettörténet társtudományai.

Maga az úgynevezett műalkotások elemzése nem képez önálló tudományágat a tudományok elismert rendszerében, hiszen maga az „elemzés" módszertani fogalmat takar, s ezen az alapon külön tantárgyként lehetne tanítani például az *irodalmi műalkotások elemzését* is, ami azonban nem pótolná magát az irodalomtörténetet! Egyébként az „elemzésnek" mint módszernek létjogosultsága van, s az művészetelméleti, művészetszemléleti szempontból nem hanyagolható el.

Az előbbiek meggyőzően indokolják, hogy a tanulóifjúság alapos művészettörténeti tudása, műveltségének gazdagítása érdekében ismét művészettörténetet tanítsanak a gimnáziumokban (s egyes művészeti jellegű szakközépiskolákban), és a régebbi elgondolás alapján írjanak, illetve adjanak ki újabb tankönyvet. Az pedig foglalja magába – stíluskorszakonként – az építészetet, a képzőművészeteket (szobrászat, festészet), az iparművészetet, valamint a legújabb kort illetően – igen röviden – a fotóművészetet. Mindez nem jelentené csupán az adatszerű tudás fejlesztését, hiszen a művészeti alkotásokról szaktanáraink egyébként is elemző módszerrel kell hogy tanítsanak, s maga a tankönyv is ilyen szellemben készülne.

Célszerű lenne, ha a művészettörténetet a gimnázium I., II. és III. osztályaiban heti 1 órában tanítanák (a meglévő *rajz és műalkotások elemzése* helyett!). Talán érdemes volna ahhoz Dombi József régi, sikeres tankönyvének ismételt bevezetése a szerző által történő átdolgozás és bővítés után. Viszont a IV. osztályban célszerű volna Beke tankönyvét beiktatni, magát a műalkotások elemzése tárgyat, de már heti 2 órában. A gimnáziumi tanulók a IV. osztály befejezésével ilyen alapozás után érettségit is tehetnének művészettörténetből. Akkorra tudatossá válnának bennük a művészetelméleti ismeretek, kérdések, illetve a művészetszemléleti szempontok is. A gimnáziumokban a rajzot továbbra is tanítsák, azonban szabadon választhatóan vagy szakköri foglalkozások keretében, főként a tehetséges s képzőművészeti érzékkel, képességgel rendelkező tanulók számára. Az általános iskolában 5–8. osztályban tanított *rajz* ahhoz megfelelő alapot jelentene.

Magát a művészettörténetet elsősorban a történelem és a rajz szakos tanárok tanítsák. Ugyanis a művészettörténetnek igen fontos társtudománya a történelem – s fordítva is az. Közös vonásuk, jellemzőjük – ami nagyon lényeges –, hogy mindkettő egymással párhuzamosan történelmi áttekintést nyújt, egymást szervesen egészítve ki.

Tárgyilagosan állíthatjuk, hogy akármilyen kitűnő a Beke által írt Műalkotások elemzése tankönyv, valójában annak mozaikszerű ismeretanyagát csak azok a tanulók érthetik meg maradéktalanul s értékelhetik igazán, akik előzetesen már művészettörténetet tanultak, mely stíluskorszakonkénti sokoldalú összefüggéseivel jó, biztonságos alapot képez számukra. Arra építve már eredményesebb az elemző módszerrel nyújtott ismertetés, tanítás a tankönyvben foglalt műalkotásokról. Így a gimnázium utolsó tanévében azokról is kellő hatásfokkal taníthatnának tanáraink.

Az egyetemek a jövőben intenzívebben készítsék fel a történelemtanárokat ezekre a feladatokra. Sajnos, az egyetemek – kivéve a budapesti ELTE-t, ahol régóta Művészettörténet Tanszék is van – eléggé mostohán kezelték ezt a kérdést, pedig a művészettörténet alapos ismerete mind egyetemes, mind hazai vonatkozásban ma már szorosan hozzátartozik a korszerű általános műveltséghez. Még maga az idegenforgalom, a műemlékvédelem is igényli azt, főként építészeti és képzőművészeti vonatkozásban.

Tudatában kell lennünk annak, hogy a művészettörténet a XVIII. század óta folyton-folyvást gazdagodó, világviszonylatban is igen jelentős tudománnyá vált, s ahhoz számtalan történelmi műemlék, világhírű képző- és iparművészeti stb. alkotás kapcsolódik, amelyek alapos ismeretét nem nélkülözheti a magyar tanulóifjúság sem. (Egyes nyugati országokban ez is súlyponti kérdés!) Nem túlzás azt állítani, hogy kulturális „bűntény" lenne, ha őket attól megfosztanák!

Kívánatos lenne, ha a Művelődési Minisztérium ezt a kérdést oktatási-nevelési szempontból felülvizsgálná, s az ajánlásokat megvitatná; a gimnáziumokban beiktatná a művészettörténet önálló, kötelező tantárgyként való tanítását, illetve a tantervbe, az óratervbe való felvételét.

Porcsalmy János

rűsödnek. Az élénk színű vagy fehér, sima formákat rücskös, durva, egyszínű, de tónusgazdag felületű plasztikák váltják fel. Új vonás, hogy a formák mellett a felületek is esztétikai minőséggé alakulnak (hétrészes betonkompozíció a duisburgi Landfermann Gimnázium udvarán, 1979; *Cím nélkül*, gipszszobrok 1982–85 között).

A 80-as évek közepétől ismét a többrészes kompozíciók kerülnek túlsúlyba művészetében, de a pozitív formák mellett lenyomatszerű, sík alakzatok – a plasztika ellenpólusaként negatív vagy antiplasztikák – jelennek meg a szobrok részelemeként. (Lásd a Győri Művésztelepen alkotott műveit.) Az emlékjelleg még erőteljesebb hangsúlyt kap, az elvont formák a transzponált idomokkal elpusztult vagy idegen civilizációk emlékképeinek benyomását keltik. A jel nyommá zsugorodik, mitikus hangulatot, az emlékezés, nyugalom, ünnepélyesség légkörét árasztva.

A kivitelezés folyamatát tükröző többrétegűség a múlandóság, a forma és felület közötti esztétikai feszültség a belső indulat, az egyszerre őserő és ősnyugalom plasztikusan megformált képzetét tárja elénk (*Cím nélkül*, 1988).

Fekete Gabriella alkotásai a természet elemi alakzataihoz hasonlóan, elementáris erővel hatnak. Egyénített ősformák, érzékeny, végsőkig egyszerűsített, tiszta plasztikák és önnön végletes árnyképeik: élet és halál, születés és elmúlás örök ellentéteinek szüntelen megtestesülései. S miként az ősformák, cím nélkül is a természet szüntelen megújulását, az alkotói szubjektivizmus és a megjelenítés korlátlan szabadságát demonstrálják.

N. Mészáros Júlia

hívás

daság, az élelmiszeripar az el-
lás korszakát élte. A régi és az
nát kínál, amelynek a megörö-
szempontból egyaránt fontos.
zdasági és Élelmezésügyi Mi-
Magyar Mezőgazdasági Múze-
kra nyilvános pályázatot hir-
Köztársaság Művészeti Alapjá-
k Stúdiójának tagjai küldhetik

mlítjük, hogy hasonló pályázat
1 1973-ban, 1978-ban és 1984-
keresen. Minden esetben a pá-
ból a Magyar Mezőgazdasági
képzőművészetben" címmel

készült – bármilyen képzőmű-
grafika, textil, gobelin – méret-
r: maximális mérete életnagy-
mérete: 100 × 100 cm; kerámia:
a magyar mező- és erdőgazda-
natikailag kapcsolódik.
lkotások száma maximum öt,
szerző nevét és címét – a méret,
ntetésével – külön jegyzékben
em jeligés.
a Magyar Mezőgazdasági Mú-
atási főosztálya, Budapest, Vá-
elefon: 141-20-11, 142-85-73.
elszállítása az alkotó művésze-

Mezőgazdasági Múzeum, 1367
unyadvár.
. április 30.
prilis 27–28–30-án 8 órától 16

vadíjak:

ügyi miniszter fődíja:	30 000 Ft
Ft	50 000 Ft
Ft	40 000 Ft
Ft	30 000 Ft

jak adományozására is lehető-

ezésügyi Minisztériumot, vala-
ó intézményeket, vállalatokat
Magyar Mezőgazdasági Múze-
0 augusztusában kiállítást ren-
javaslatot tehet a pályadíjak-
ására. A pályázat sikertelensé-
vadíjakat nem osztja ki teljes
amunkák elbírálását a Képző-
által kijelölt zsűri végzi, mely-
lmezésügyi Minisztérium és a
zeum képviselői is részt vesz-
ételéről a Magyar Mezőgazda-

agyar Mezőgazdasági Múzeum

Fekete Gábor

Lenin-portréja szerepelt a pesterzsébeti Lenin-emlékkiállításon.

Népszabadság 1966. jún. 12.

FEKETE GÁBOR

N. N.: Tűzzománc és grafika

Népszava 2000. ápr. 6

1025

Fekete Gábor [ ] MDK

A Nemzeti Galéria kölcsönadta a kiállításra Fekete Gábor Lenin portréját.

–: Lenin emlékkiállítás nyílt Pestszentlőrincen 14.

NÉPSZABADSÁG, gn. 1966. jún. 12.

FEKETE Gabriella

A székesfehérvári István Király Múzeum
meghívja Önt

Fekete Gabriella szobrászművész
(Duisburg)

kiállítására,

amelyet **Nagy Ildikó** művészettörténész
nyit meg
1991. március 9-én, szombaton
de. fél 12 órakor

az **István Király Múzeumban.**

Megtekinthető: április 14-ig

F.k.. Kovács Péter

DÍJELŐLEGES

Bobrovszky Ida
művészettörténész
MTA Művészettörténeti Kutató Csoport
Budapest I.,
Uri u. 62.
1014

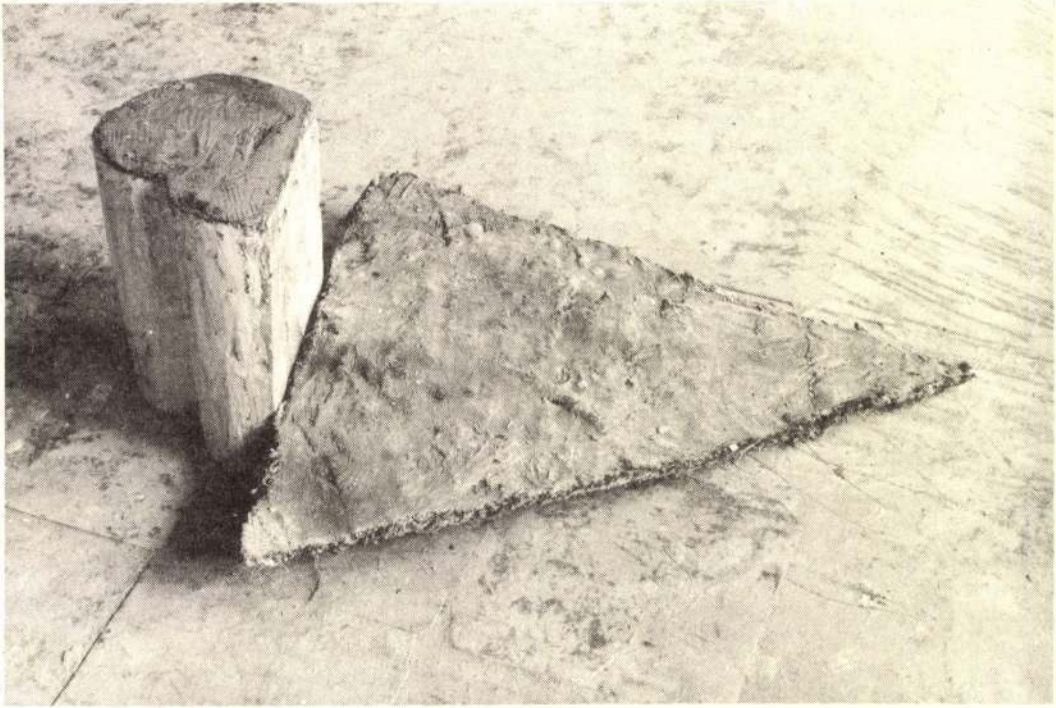

GABRIELLA FEKETE

4100 Duisburg 74, Schulstrasse 64., GERMANY

Born in 1944 in Budapest. 1965 From Vienna she emigrated to Düsseldorf, 1969-75 Studied in the Academy of Art in Düsseldorf. 1973-74 Mastercourse. 1975 Scholar of the Cité des Arts of Paris. 1990 Scholar at Porthmouth and Horn. She lives and works in Duisburg.

One-woman shows:

1981 „Ergebnisse'', Atelier Duisburg-Reinhausen
1983 Kolvenburg-Billerbeck
1985 „Skulptur und Farbe'', Städtische Sammlung Duisburg-Rheinhausen
1986 Förderkreis Zeitgenössische Kunst, Kreis Euskirchen
1986 Studio, Städtische Galerie am Rathausplatz, Gladbeck
1991 István Király Múzeum, Székesfehérvár

Group shows:

1972 Werther Kunsttage (with Arne Malmedal), Norway
1973 Autohaus Sauerland, Hagen
Treppengalerie, Aachen
Winterausstellung Düsseldorf, Ehrendorf
1974 Freudenskreis Versmolder Künstler
Galerie et (with Gerhard Tubbesing), Orangerie Schloss Benrath, Düsseldorf (with Barbara Greul)
Galerie im Martinus Center, Kaarst (with Leif Mosevang)
Winterausstellung, Düsseldorf, Ehrenhof
1975 Salon de Mai, Paris
1975, 1976 Grands et Jeunes d'aujord'hui, Grand Palais, Paris
1976 Salon de Mai, Paris
Städtische Sammlung, Duisburg-Rheinhausen
1976, 1977, 1978 Salon de le Jeune Sculpture, Paris
1977 Salon de Mai, Paris
Landesausstellung des BBK, Gruga-Halle, Essen
I. Bundesausstellung des BBK, Kunstgebäude am Schlossplatz, Stuttgart
Möbelhaus Rück, Oberhausen
Winterausstellung, Düsseldorf-Ehrenhof
1978 Villa Engelhard, Düsseldorf (with Klaus Kiel)
Amstelpark, Amsterdam
Bocholter Kunstwettbewerb
1979 „Kunst in der Wirklichkeit, Wirklichkeit in der Kunst'', Köln
Lehmbruck-Stipendiaten 77/78, Wilhelm Lehmbruck Museum, Duisburg
1979-1980 Grosse Düsseldorfer Kunstausstellung, Ehrenhof
1980 Duisburger Künstler in Portsmouth, City Museum
Herbstausstellung „Angst'', Kunstverein Brühl
1982 Skulpturenpark Seestern, Düsseldorf
„Krieg und Frieden'', BBK Hessen
5xAgenzien, Kunstmuseum Düsseldorf
„Eigene Wege'', Schloss Hardenberg, Neviges
1984 Grosse Kunstaussetellung, Düsseldorf, Ehrenhof
1985 Skulpturenallee, Heilbronn
1986 „Man is Frau'', Commerzbank, Duisburg
„Kunst im Park'', Kunstverein Oerlinghausen
1987 „Wer hat Angst von Moholy-Nagy?'', Osteuropäisches Bildungszentrum, Köln
1989 „Armut in Malerei und Plastik'', Neuer Landtag, Düsseldorf
1990 „Bilder der Arbeit'', Frier and Dortmund

Symposia:

1974 Velbert, 1985 Unna, 1986 Buxtehude, 1988 Győr, Troisdorf, 1989 Győr, 1990 Portsmouth, Horn

Awards:

1977-1978 Wilhelm-Lehmbruck Prize of Duisburg
1989 Second prize of the „Duisburger Kunstpreis der Nixdorf Computer AG.'' Prize of the town of Győr
Works in public collections:
Velbert (1974), Düsseldorf (1978), Duisburg (1978, 1979, 1981), Bochum (1984), Troisdorf (1988), Győr (1989, 1990, 1991).

Bibliography (selected):

Gabriella Fekete/cat Kolvenburg Billerbeck, 1983.
N. Mészáros Júlia: Cím nélkül/Művészet 1990/2.
Ingrid Sommer: Form und Oberfläche/cat. Székesfehérvár, 1991

Works in exhibition:

•**No title** 1991 drawing 280x200 mm
•**Cím nélkül** 1991 ceruzarajz 280x200 mm
Untitled 1991 drawing 180x200 mm
Cím nélkül 1991 ceruzarajz 280x200 mm

FEKETE Gabriella

1. NGB

FEKETE Gabriella

A székesfehérvári István Király Múzeum
meghívja Önt

Fekete Gabriella szobrászművész
(Duisburg)

kiállítására,

amelyet **Nagy Ildikó** művészettörténész
nyit meg
1991. március 9-én, szombaton
de. fél 12 órakor

az **István Király Múzeumban.**

Megtekinthető: április 14-ig

F.k.. Kovács Péter

DÍJELŐLÉGES

Lóska Lajos
művészettörténész

Budapest II.,
Felsőzöldmáli út 61-65.A.
1025

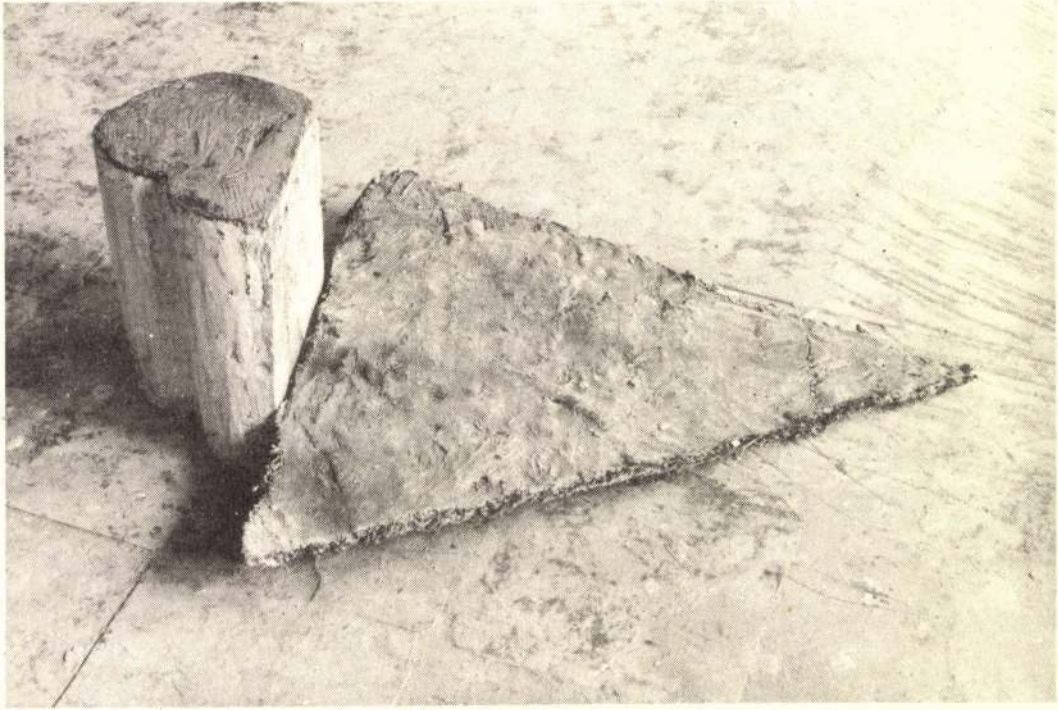

FEKETE Gabriella

A székesfehérvári István Király Múzeum
meghívja Önt

Fekete Gabriella szobrászművész
(Duisburg)

kiállítására,

amelyet **Nagy Ildikó** művészettörténész
nyit meg
1991. március 9-én, szombaton
de. fél 12 órakor

az **István Király Múzeumban.**

Megtekinthető: április 14-ig

F.k.. Kovács Péter

1991
II
25

DÍJELŐLEGES

Timár Árpád
művészettörténész

Budapest IX.,
Üllői út 119.
1091

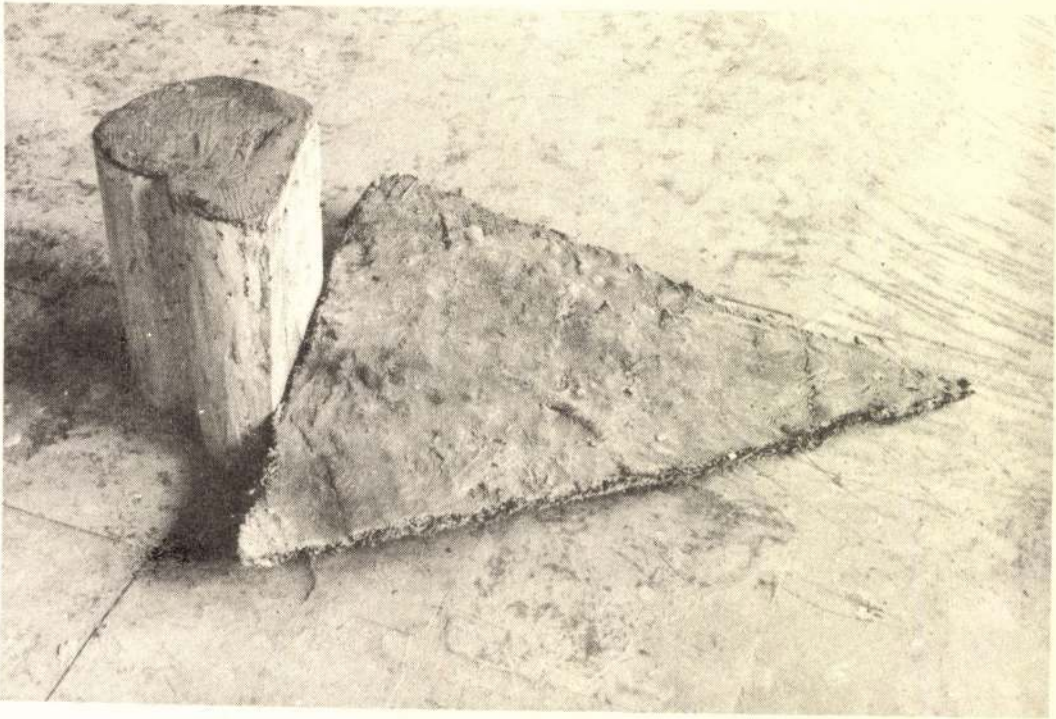

Fekete

Galéria a 4 világtájhoz c. kiállítás helyiségben bemutatták Corbusier, Arp, Klee, Picasso, Moore, Mondrian, Brancusi, Bill, Baumeister művei mellett Vajda, Jakovits, Martyn, Gyarmathy, Fekete műveit

Mándy Stefánia: Az európai iskola és előzményei Bp. 1962. 29. l.

Fekete Ferenc

A Bacsó Béla utcai Gyuntatóteremben „Művész az iparban" címmel csoportkiállításon vett részt.

Magyar Hírlap, 1970. jan. 10. 9. l.

Fekete Ferenc, ált. isk. tanuló

Szolnokon gyermekrajzpályázatot hirdettek „Legnagyobb szorjet filmélményem" címmel. Nívódíjat kapott a zsűritől Fekete Ferenc, Pélyi Erika, Bársony Margit, a szolnoki Kassai úti ált. iskola tanulói.

Szolnok Megyei Néplap, 1977. nov. 17.

Feleti Ferenc

Textilmiecsati biennálé - díj

Magyar Nemzet 1985. VI. 29.

Molnár József

Fekete Géza szoborcsodái

Manapság a tudományt többnyire a specialisták gyakorolják. A polihisztorok, a bölcsek ritkák mint a fehér hollók.

A képzőművészetben is mindenki specialista kíván lenni. A különös hódít. A különc inkább kelt figyelmet. A tradíciókra épülő hiteles teljesítmény, a sokoldalú, kiművelt szaktudás kevésbé élvez népszerűséget.

Gyakori az újnak hajszolása, a feltűnési mánia, az önmegvalósítás lihegő programja. Eközben örök érvényű értékek vesznek el a múló divatokhoz való felületes alkalmazkodás során. Elfeledkezve Matisse megállapításáról, aki szerint „Nincsenek új igazságok. A művész feladata, hogy felfogja az örök és köztudott igazságot, és újjáteremtse azt." Ezúttal olyan szobrász munkáit látjuk, akinek szemléletét, felkészültségét a remeklések teszik nyilvánvalóvá. Fekete Géza apja ismert kiváló szobrász volt. Fia az Ő műtermében ismerhette meg a mesterség csínját-bínját. Műveltségét, tudását Főiskolán fejleszthette. Olyan elméleti alapot és korszerű szemléletet szerzett, ami önálló, igényes alkotóművésszé tette.

Választania és döntenie kellett az akkori idők által kínált lehetséges utak és stílusok között.

Az ifjú Fekete Géza a rá váró feladatokat teljes fegyverzetben, a tradíciókhoz hűen tudta vállalni. Munkáival színvonalasan szerepelt országos kiállításokon. Több szobra áll köztereken.

Sikerrel vett részt nyilvános pályázatokon. Legeredményesebb szereplése talán az Ezüst Gerely pályázatokhoz fűződik. Szinte minden alkalommal helyezést kapott. A Lóugrás címet viselő szobra – valamennyiünk örömére a Sportmúzeum gyűjteményéből – kölcsön – idekerült a kiállításra.

A sportolókról a reneszánsz szobrászathoz méltó megoldások származnak tőle. Hasonló igénnyel és a nagyokhoz mérhető kvalitással mintázta egyéb tárgyú plasztikáit is Pl. pajzán szatírok, napozók. Láthatunk tőle jónéhány érmet is, amelyek ugyancsak mestermunkák. Korábbi egyéni kiállításain főleg kisplasztikáival és érmeivel mutatkozott be Újabban fafaragásaival hívta föl magára a figyelmet. Az anyag a szobrásszal szemben sajátos követelményeket támaszt. A XX. század szobrászata új anyagokat is fölhasznált. Új formák, új alkalmazó új plasztikai megnyilatkozások köszönhetők a vasnak, a betonnak, az alumíniumnak, az üvegnek, a krómacélnak, a műanyagnak, a bőrnek és még sorolhatnám.

A szobor és környezete mindig is egységet képez. A modern plasztika azonban önmagán belül alakítja ki komponálja be a teret, a levegőt, a fényt, az üreget, a mozgást, a gépet, a vizet.

Elénk kerülnek mostanában drót szobrok is. Mintegy a térben rajzolnak a dróttal, huzallal. Levegő tömböket kontíroznak és ezt vizuális plasztikai műként értelmezik. Ez a kísérletező szobrászat egyik lehetősége. Fekete Gézánál szerencsére bonyodalmas fejtegetésre nincs szükség. Ő Nagy László szófukar intelméhez tartja magát: „Műveld a csodát, ne magyarázd!"

Fekete Géza érme

Az új kihívást, az izgalmas szakmai kalandot kertje kínálta. Szemébe ötlött néhány tuskó és száraz faág. Más tűzre vetette volna, Ő azonban nézegetni kezdte, tapogatta, simogatta. Újra meg újra lerajzolta, keresni kezdte a fában rejtőzködő lényt. Vésőt fogott, s a tuskóból kiszabadította a szobrot saját örömére és a mi gyönyörűségünkre.

Ismeretes Michelangelo véleménye: „a márványtömbben szobor rejtőzködik csak a felesleget kell lekalapálni."

Fekete Géza, a modern szobrász azt tartja: a fadarab, a faág gyakran félkész, már majdnem szobor, csak kevés faragás kell és a mágia, a varázslat végbemegy: a fa élni kezd, átlényegül. Valamilyen ősalak archetípus: faun tündér, kolduskirály istenave, madonna, angyal tűnik elő.

Ehhez kell az isten adta tehetség, a szobrászszenvedély, a nagy tapasztalat, hogy a fa továbbra is a természet darabja marad, de áthatván a lélek és a szellem, élő szoborrá változik.

Szemléljük a faragásokat nyitott lélekkel s részesülünk tiszta sugárzásuk katarzisában.

Kívánom, hogy Fekete Géza a XXI. században szaporítsa szoborcsodáit.

Elhangzott a Vécsey János leánykollégium Galériájában 2001 január 11-én.

Miközben franciaországi szabadegyetemi tanulmányait végezte, körülötte zajlott az élet: az 1968-as diáktüntetések, a prágai politikai **egyezkedés**, a szocializmus egyre vidámabb barakkja gondolkodásra késztette a fiatal tanárt. Kiváltképp,hogy Notre Dame gótikus tájain a metafizikus festészet szellemiségével is megismerkedett.

A festészet révén **olyan társadalmi formációba csöppent, ahol a báboknak nincs arca**, a figurák arctalanok, kiüresedtek.

Különben annak idején a francia „vadak" sem tettek másképp, lázadtak a mindenkori társadalmi hierarchia ellen.

Miközben a fiatal festő-filosz gondolatokat fogalmazott, azt figyelte milyen ecsetkezelés, milyen látásmód felel meg az újszerű megoldásoknak.

1998-ban elméleti és művészeti munkájának elismeréseként megkapta a firenzei Akadémia Dante-díját.

Eddigi pályafutására tehát az olaszok tették föl a koronát, miközben képei eljutottak Kanadába és Japánba is.

A hagyományokban gazdag ltália földjén művészekkel, alkotókkal ismerkedett és azokkal a városokkal, amelyek szellemi gazdagságukról jól ismertek.

Különben Szabó Tibor sem csinál mást mint a többi alkotó. Ha kedve tartja olajjal,pasztellel alkot, ha kedve tartja a grafikát hívja segítségül. Mostani kiállításának is ez a témája. Ám mindenekelőtt a Városok: akár idegenforgalmi vezetőnek is felfogadhatnánk Szabó Tibort, azzal a különbséggel, hogy ő nemcsak a városok múltját ismeri, hanem mondjuk Firenze nagyjainak szellemi hovatartozását is, munkásságuk sokoldalúságát, a hírnevük mögött megbújó emberi momentumokat.

Így aztán – amint látjuk – egyszerre áll előttünk egy **jeles képzőművész és egy a szakmáját profi módon ismerő tudós tanár**, aki a sorsszerű kihívásokra, a művészi léttel kapcsolatos kérdésekre a maga egyszerű módján válaszol.

Azt persze nem tudom megmondani, hogy egy egyetemi tanár miért vesz ecsetet a kezébe, amintahogy azt sem, hogy miért kezdett festeni Páger Antal Argentínában, vagy hogy kezdett az ikonfestészethez Agárdi Gábor?! hogy néhány nevet említsek.

Valószínűleg a mondanivaló kényszere, az isteni késztetés, a belső hevület áhítata mind-mind szerepet játszik a festői cselekedetekben.

Mint jól tudjuk a Thomas Mann-i polgári családok saját örömükre zenéltek otthon. Maga Thomas Mann is, zeneelméleti tudását két jelentős művébe is beépítette. A Buddenbrook ház egyik fejezetét történetesen egy, szimfónia alapján szerkesztette, a Doktor Faustus pedig a zene mindenhatóságát példázza.

És mit példáz Szabó Tibor?

Azt amiről manapság oly sokat beszélünk: irány Európa. Ahhoz viszont szakmai felkészültségre, tudásra, invencióra van szükség, mint ahogy mindig is

Szabó Tibor: Párizs 2000

arra volt szükség! Csak egy lötyögő, vidámnak mondott társadalom – miközben népessége állandóan fogyott – a párttagkönyvek árnyékában félrebeszélt.

Önök nagyon jól tudják, hogy ki volt Kajári Gyula. Tárlatát néhány évvel ezelőtt éppen Szabó Tibor nyitotta meg, méltatva azt a magasfokú művészetet, amely jellemzője volt. Amikor 1974-ben a Nemzeti Galériában gyűjteményes tárlata megnyílt, Rózsa Gyula, a Népszabadság kritikusa ledorongolta.

A több mint 200 szénrajzot bemutató tárlat után a közönség így lelkesedett:

„Végre egy művész, aki tud rajzolni!"

Végre egy egyetemi tanár, aki törekvéseit a köz javára kamatoztatja. Képeivel pedig jelen van Szeged művészeti életében. Mert ezek a grafikák, pasztell és olajképek bármennyire is informatív jellegűek, a városoknak és a térnek olyan élményét adják, amit sem a fénykép, sem a televízió, sem a film nem képes fölidézni: a táj, a város belső személyiségét vetítik elénk.

Láttatják magukat ezek a képek, ezeken az utcákon sétálni szeretnék, töprengeni, mint alkotójuk, aztán visszatérni, hogy hírt adjak a szépségről, a világ gazdagságáról, ahogyan azt Szabó Tibor teszi.

Elhangzott február 26-án Szegeden (Dóm tér 1-2.) a Könyvtár Galériájában.

FEKETE GÉZA HEGYVIDÉKI: 2000. 11. 9

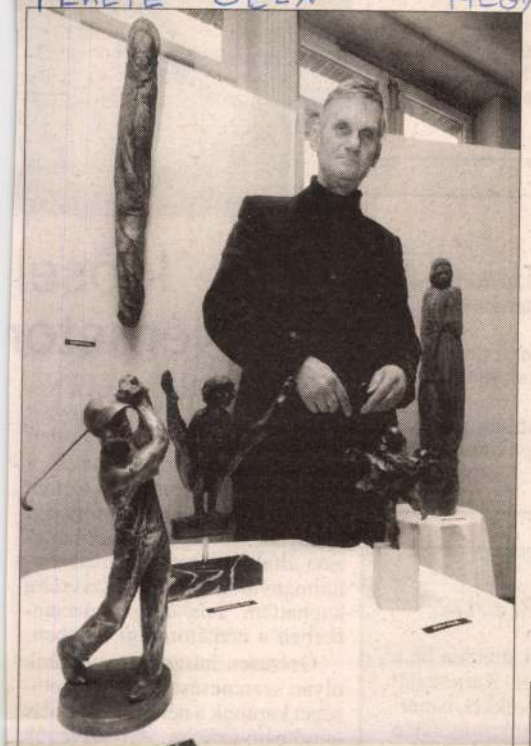

A művész és munkái

Fekete Géza kiállítása

FOTÓK: HARSÁNYI PÉTER

Beszélő, mesélő szobrok

A kiállítás megnyitója

Nagy művész és kis iskolások. Beszélő, mesélő szobrok, történelem, legendák, valóság és – kis gyerekek. Lehet ennél szebb találkozás? A művész némán áll az ajtó mellett – az alig tízévesek sora a szobrok előtt tágra nyitott szemmel, mutogatva, felkiáltva: „nézd ez Szent István…, ezt nézd, a királynőt" – „Látod a kígyót, hogy' tekeredik a fára?" – „A Pán kicsoda?" Nekem egy régi költő néhány sora jut eszembe: *Száz éves hárs a parkban / Hullatja levelét, / Tíz éves Emmikének / Mond száz éves regét... (Reviczky Gyula)*. Így beszéltek történelemről, meséről a *Németvölgyi úti Iskola Galéria* január 7-én megnyílt szép kiállításán *Fekete Géza* szobrászművész elhalt fába vésett, mintázott művei. A művész szobrai beszéltek, az iskola tanulói, a fiatalok megértették a hangtalan beszédet. Ez látszott akkor is, amikor *Kratochwill Mimi* művészettörténész megnyitó szavait hallgatták: az az áhítatos figyelem némán is reagálás az előadó minden szavára, amely valóban hozzájuk szólt – csodálatos volt. A fiatalok élménysorozatát tetőzte, amikor „Mimi néni" váratlanul átadta a szót az alkotónak és „Géza bácsi", mint iskolájuk egykori tanulója mesélt életéről és bíztatta a fiatalokat a minél több ismeretszerzésre, tudásra…

Örömteli visszatérése volt ez a nap az iskolába az egykori hegyvidéki diáknak, neves szobrászművésznek, akinek számos köztéri munkájával találkozunk a közelben és az ország több városában. Erről beszélgettünk *Fekete Gézával* és a Hegyvidékhez kötődéséről. Már édesapjának is itt volt műterme a Bors utcában (ma Hajnóczy u.), amelyet a háborúban szétlőttek, 300 szobrával, amit kitelepítés is követett. Jóindulatú művésztársai segítségével kerültek vissza a nem lehető otthonba. Nehéz esztendők után a Képzőművészeti Főiskolán *Szabó Iván, Pátzai Pál, Kmetty János, Barcsay Jenő,* majd édesapja *G. Fekete Géza* és *Antal Károly* szobrászművészek voltak mesterei. Édesanyja, *Roszkoványi Mária* a Városmajori Általános Iskola rajztanára volt. Nem véletlen erős kötődése kerületünkhöz és mostani kiállítása sem. Szervezésével régi osztálytársaival, sőt korábbi évek tanulóival évente kétszer – ma is – a Makk Hetesben jönnek össze.

A kiállításon meglepően nagy érdeklődéssel nézték a fiatalok bronz sport-szobrait – a mozgáskultúra kiemelkedő hirdetőit. Érezni a műveken, hogy alkotójuk maga is aktív sportoló. Sokoldalú művész. Restaurálási munkái közül kiemelkedik a gödöllői Grassalkovich kastély, Szt. Bonaventura a Ferenciek terén, a Rhömische Therme Weissenbergben – csak néhányat említve. A faszobrászathoz, Szt. István, vagy a csodálatos Pán megalkotásához vezető útja, egy a kertjükben kipusztult, nagyon szeretett szilvafa „életre keltésével" kezdődött. Napjainkban számos kipusztult gyümölcsfa keze alatt újjáéledve, alakulva gyönyörködteti a művészetek barátait, értőit.

Ebben a gyönyörködtetésben, a művészet megszerettetésében vállal részt kerületünkben a Németvölgyi Iskola Galéria 1990 óta, legjelesebb művészeinkkel. Tíz esztendővel ezelőtt a János vitéz és csodálatos mesekönyvek avatott művésze, *Róna Emy* kiállításával nyílt meg a galéria, sok kiállításukban gyönyörködtem magam is (azóta 52 volt). Dicséretre méltó, amit *Sereg Istvánné,* Adrienne néni rajztanár végez a tanulók művészeti ismereteinek gazdagításával. A mostani kiállítás, a felnőttek érdeklődése, a tanár kollégák segítőkészsége is mutatta a Németvölgyi Iskola szellemiségét, a szépre, jóra, a minél nagyobb tudásra nevelés igényességét.

Schelken Pálma

I. Budapest XII. kerületi, belföldi tulajdonban lévő önkormányzati, társas vagy egyéni lakóházak **lakói** pályázhatnak egyénenként vagy lakóközösségben.

2. A jelentkezési lapot olvashatóan kitöltve 2000. március 30-ig kell címünkre postára adni.

3. A támogatottak közterületi virágosítás esetén a kiültetett növények egész évi ápolását vállalják. Hozzájárulnak ahhoz, hogy a kiültetésekről, illetve az utcaképről az Alapítvány megbízottja fényképfelvételeket készítsen; továbbá ahhoz, hogy a kerület környezetszépítési versenyben való részvétel esetén (pl. Virágos Magyarországért, Idegenforgalmi és Turisztikai pályázat) azt a bírálóbizottságnak bemutassa.

4. Ablakok és erkélyek virágosítása esetén az elhelyezett virágok a ház homlokzati oldalára kerüljenek, az utca képének szerves egységébe tartozzanak.

5. A pályázat elbírálása helyszíni szemle alapján történik 2000. április 1–15. között a fenti szempontok alapján.

A támogatás mértéke (kizárólag egynyári növények kiültetését támogatjuk):

– utcai sorfák vermeinek vagy utcai zöldsáv virágosításának esetén a vételár 75%-át,

– ablakok és erkélyek virágosítása esetén a vételár 50%-át téríti a Közalapítvány.

Egyéb tudnivalók: a nyertesek listáját, valamint a kijelölt árusító helyeket – ahol a növények beszerezhetők a kerületben – a hely és idő pontos megjelölésével a „Hegyvidék" újság leközli április hónapban.

Az igényelhető növények listája megtekinthető az Ügyfélszolgálati Iroda hirdetőtábláján 2000. március 15–30. között.

Kérjük, hogy aki teheti, az szja 1%-ának felajánlásával támogassa a környezetvédelmi célkitűzéseinket.

Adószámunk: 18042072-1-43

Az Alapítvány Kuratóriuma

JELENTKEZÉSI LAP

Címzett: Buda-hegyvidék XII. ker. Környezetvédelmi Közalapítvány
1126 Budapest, Böszörményi út 23–25.

Pályázó neve: .....

Lakcíme: .....

Telefon: .....

Az ültetés helye

utcai faverem (darabszáma): .....

utcai zöldsáv (folyóméter): .....

erkély, ablak (folyóméter): .....

Az igényelt növény megnevezése	darabszáma
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Budapest, 2000. .....

további adatait és a pályázati feltételeket – 2000. február 14. – 2000. február 25-ig tekinthető meg a Polgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálatán.

A pályázati ajánlatok 2000. február 14-től – február 25-én 12 óráig nyújthatók be.

Az érdeklődők kérdéseire a Polgármesteri Hivatal Lakásügyi Irodájának dolgozói készséggel adnak felvilágosítást a 224-5964-es telefonszámon, vagy ügyfélfogadási időben személyesen.

FELHÍVÁS!

A Tamási Áron Általános Iskola és Gimnázium (1124 Budapest, Mártonhegyi út 34.) felvételt hirdet a 2000/2001-es tanév 1., 5., 7. és 9. évfolyamára.

Elsősorban a nyelvek – angol, német, francia, olasz, portugál –, a számítástechnika és a zene iránt érdeklődő gyerekek jelentkezését várjuk.

Érdeklődni lehet az igazgatónál illetve az igazgatóhelyetteseknél a 356-1489-es telefonszámon, vagy személyesen napközben az iskolában.

Cserkészek misztériumjátéka

Idén épp öt éve, hogy cserkészcsapatunk először mutatta be a Csiksomlyói Betlehemes-misztériumjátékot. Akkor Kárpátalját látogattuk meg, barátkozva az ottani magyar cserkészekkel, ismerkedve az ott élők életével. Azóta minden évben, karácsony táján néhány napra ellátogatunk egy-egy magyarok lakta tájra: Székelyföldre, Gyergyóba, Gyimesbe.

Idén úgy terveztük, hogy a nemrég még háború sújtotta Vajdaságba visszük el kis karácsonyi ajándékunkat, melyet fontosnak tartunk régi magyar hagyományaink megőrzése miatt is. Ez azonban nem sikerült, mert vendéglátóink az utolsó pillanatban megkértek, hogy az ottani feszült helyzet miatt mégse menjünk. Így új hely után kezdtünk kutatni, s végül – csodás véletlenek összjátékaként – a felvidéki Kassa melletti Szepsiben, egy igen kedves kisvárosban kötöttünk ki.

Olyan nagy szeretettel vártak minket, amelyet így elmesélni nem is lehet, de megdobogtatja a szívet, és örök nyomot hagy benne. Ilyenkor az előadások mellett állandó helyet kapnak a különböző közös játékok, mókás elfoglaltságok. Táncoltunk, énekeltünk együtt, sétáltunk a kisvárosban és ismerkedtünk a hely nevezetességeivel, majd az utolsó napon nagy városismereti vetélkedőt rendeztünk Kassán.

Egy-egy ilyen utazás mindannyiunknak szép ajándék is, nem csupán azért, mert jó dolog barátokkal együtt másoknak örömet szerezni, hanem fantasztikus élmény megtapasztalni azt a vendégszeretetet, melyet az ottaniaktól kapunk. Szinte mindig és minden vendéglátónk megfogalmazza, hogy jó lenne, ha sűrűbben mennénk, ha többet gondolnánk rájuk.

A 442-es Báthory László cscs. tagjai

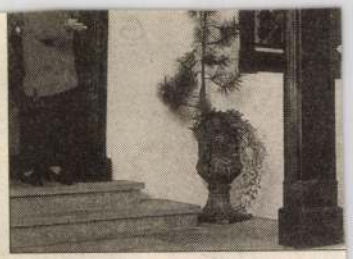

Idősel Németor

Dicsőné Helmly Mária, a Német Kisebbségi Önkormányzat elnöke segítségével, a kerületi önkormányzat támogatásával a XII/1. sz. Gondozási Központ vezetőjeként a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata által támogatott kéthetes tanulmányúton való részvételre kaphattam lehetőséget decemberben a németországi Ulmban.

Összesen huszonöten voltunk olyan szerencsések, hogy lehetőséget kaptunk a német idősápolás tanulmányozására. A résztvevők között körzeti nővérek, idősápolásban dolgozók, szociális munkások és szociálpedagógus hallgatók képviseltették magukat. A kurzusnak Ulm mellett, a dornstadti evangélikus idősápolási szakiskola adott otthont. *Richard Schweitzer*, az iskola igazgatója mindent megtett annak érdekében, hogy jól érezzük magunkat, és olyan hasznos tanácsokkal látott el bennünket, amivel megkönnyíthetjük mindennapi munkánkat. A német idősápolás számos területét tekintve különbségeket fedeztünk fel a magyarországitól, amit az ott dolgozó szakemberek magyaráztak illetve mutattak be nekünk. Meglátogattuk az ulmi önkormányzati hivatalt, ahol Németország szociális hálózatának felépítéséről hallottunk érdekes előadást.

A régi magyar békevilág utolsó piktora

Aki a maga személyében nem élte át, el sem tudja azt a káprázatos bőséget és pompát képzelni, amely a 19. század második felének Magyarországát annyira jellemezte. Mintha valami dús őszi virág az alkonya felé hajló esztendő utolsó meleg napjaiban még egyszer ki akarná magából adni, ami szépséget, színorgiát, duzzadó életerőt az anyatermészet csak vele adott — úgy ajzotta ki magából a világháborúk rémületei elébe tántorgó ország lelke a század végén, főként a diadalmasan harsanó millenniumi ünnepségek idején, a magyar jólét, úri kedv és békés derű végső kilobbanásait. Gránátköves markolatú nehéz szablyák verdesték az éppen felépült parlament márványpadlóját, és réztarajú sarkantyúk csöngése muzsikált végig a magyar királynak ugyancsak akkoriban elkészült új budai várlakán. Orgonazúgás harsogott a Nagyboldogasszony budai főszékesegyházából és a vármegyék lobogóit csattogtatta a nyári szél a millenniumi hódoló díszfelvonulás kígyózó menete során. Kacagányos menték, skófiumos asszonyi ingvállak tarkáltak a főváros utcáin. S még a jó öreg vursli is ott künn a ligetben, ünnepi köntöst öltött ezekre a hónapokra: a török korbeli Ősbuda várát hazudta nekünk olcsó papendekli- és gipszfalaival. Vígan állt a bál az ország egyik végétől a másikig.

Volt ebben az egész, kissé teátrális, kissé mesterkélt pompában valami nemes barokkos lendület: olyasfajta érzelmi szédület, amely a 17. században fogta el az európai úri világot, mielőtt a 18. század forradalma véres pontot rakott volna a nagy hejehuja mögé. S mint ahogy annakidején az a régi barokkorszak megszülte a maga hatalmas piktoregyéniségeit, Tiepolót és Rubenst, harsogó színszimfóniáikkal, s valaminthogy a Ferencz József császár neobarok Bécs városa is megteremtette a maga piktorköltőjét Hans Makart személyében — ugyanúgy született meg a magyar millennium festőpoétája is, Benczúr Gyula személyében.

Amikor Benczúr most kilencvenkilenc éve, 1844-ben Nyíregyházán világrajött, aligha sejtette volna róla valaki, hogy belőle lesz a magyar századvég egyik legnagyobb sikerű piktora, fejedelmek, mágnások és vármegyei potentátok keresett arcmásfestője, nagy históriai vásznak alkotója, akinek művei a világ legelőkelőbb műgyűjteményeinek féltve őrzött kincsei közé tartoznak.

Benczúr Gyula *festőművész önarcképe. Mellén büszkén viseli a Szent István-rend kiskeresztjét, nyakában pedig a „Pro literis et artibus" díszjelvényét.*

Benczúr Gyula szobra *Nyíregyházán. G. Fekete Géza szobormüve a nyíregyházai Gróf Károlyi-téren. (Foto: Szász Béla)*

Münchenben, a híres-neves reprezentáció-festő Piloty mester kedvenc tanítványa lett Benczúr, miután középiskoláit már elvégezte. Ekkor született meg első nagyszabású vászna: Vajk keresztelése. De nem abban a formában született meg, ahogy ma ismerjük a képet. Az eredeti tervezeten Vajk, a pogány királyfi, valami dacos önérzettel áll oda az idegen állás idegen apostola elébe. A kép a kultuszminisztérium pályázatára készült s ama napok három másik nagy mestere, Székely Bertalan, Lotz Károly és Madarász Viktor is részt vett a versenyen. A tervezet megkapta a megbízást: de mire Benczúr a képpel elkészült, a dacos pogány királyfiból fejetnyakat hajtó, térdre rogyott, alázatos keresztény lett: a makrancos Nyírség szülöttje megtanulta a fővárosok udvari levegőjét szívni. Ettől fogva Benczúr Gyula a beérkezett nagy mesterek közé sorolódott. Megkapta idővel a Szent István-rend kiskeresztjét — amelyet nemsokkal előtte egy másik egykori forradalmár, Arany János is megkapott; majd főrendiházi tag lett Benczúrból, hogy végül mint a dolányi Pejacsevics-uradalom boldog birtokosa húnyja pihenőre siker-koszorúzta szép fejét. És megkapta élete egyik leghatalmasabb méretű munkájára is az állami megrendelést: neki kellett a millenniumi országgyülésnek a király előtt hódolását egy ragyogó köntösöktől vibráló óriási vásznon megörökítenie.

Igaztalanok lennénk azonban Benczúr lángelméjéhez, ha csak ezekből az óriási, reprezentatív vásznakból iparkodnánk művészi egyéniségét megítélni. Van nehány intim szépségű alkotása, amelyek bensőséges szépségben talán minden felpuffantott „vármegyei arcképen" messzi túltesznek. Közébük sorolnók elsősorban a „Mályvák közt" című gyöngéd színharmoniájú, a természet mélységes szeretetéből fogant, játékos képét, amely azt igazolja, hogy Benczúr nemcsak egy ércharsonás kor kürtöse, hanem egyúttal vérbeli művész és költő is volt. Jövő esztendőre joggal ünnepli meg majd a magyarság ennek a magyar zseninek százesztendős jubileumát.

Semper Victor

Ebben a jelentéktelen kis házban, *a nyíregyházai Luther-utca és Kossuth Lajos-tér szögletén született meg kilencvenkilenc évvel ezelőtt Benczúr Gyula.*

Benczúr szülőházában *ezt az emléktáblát helyezte el még a mester életében a vármegye, a város közönsége, valamint a nyíregyházai Bessenyei-kör 1909-ben.*

Glattfelder Gyula csanádi érsek, m. kir. titkos tanácsos, felsőházi tag, a katolikus hitélet kimagasló személyisége 69 éves korában váratlanul meghalt. Az elhúnyt egész sor egyházi és kulturális intézmény létesítésével és a hitbuzgalmi irodalom terén örökbecsű munkásságot fejtett ki. Egyházmegyéje élén nemcsak lelkiekben, hanem a nemzeti életben is hivatott vezetője volt a magyarságnak. *(Halmi felv.)*

A pélmonostori hősi emlékmű felavatásán megjelent előkelőségek: Albrecht királyi herceg, vitéz Kudriczy István vezérőrnagy, Nikolits Mihály főispán, vitéz dr. Horváth István alispán. *(Poór dr. felv.)*

"FIGYELŐ"
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.
Lap: ..... 1943 szept. 8
Megjelent: .....

Dávid János kolozsvári elektromérnök, az Energia Világkonferencia magyar bizottságának „a visszacsatolt területek energia ellátására" kiírt pályázatának egyik nyertese.

A Szózat megzenésítésének 100-ik évfordulóján az Országos Szociálpol szabású emlékünnepélyt rendezett. Baloldali kép: Egressy Béni, a Szóza védelmi és propagandaminiszter, vitéz Thuránszky László miniszterel kép: Vörösmarty Mihály

Az újvidéki Nyári Kereskedelmi Szabadegyetem záróünnepélye. Középen dr. Deák Leó, Bács-Bodrog vármegye főispánja, balszélen: Földessy József igazgató. *(Foto: Molnár, Ujvidék)*

A Magyar Nép alakított üdülő titkár és csalá

G. FEKETE GÉZA

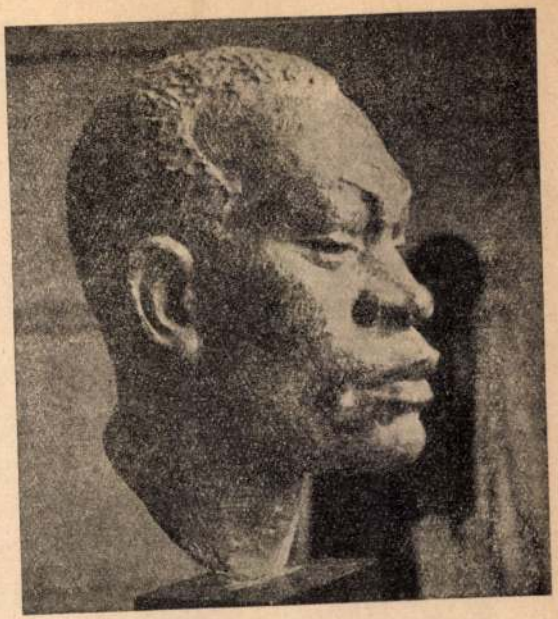

Született 1906-ban Budapesten. Művészi tanulmányait előbb Telcs Edénél, majd a Képzőművészeti Főiskolán Szentgyörgyi Istvánnál végezte. A fővárosi díj nyertese, a Ferenc József díj kitüntetettje. Nagyobb munkái: Bársony Istvánnak a kerepesi temetőben, dr. Tury Zoltánnak a farkasréti temetőben, Szlabey Valériának az esztergomi temetőben álló síremlékei, dr. Mattyasovszky Kasszián nagyméretű emlékműve Esztergomban; ezenkívül számos arcmás, melyekkel igen sok elismerést nyert. 1935-ben gyüjteményes kiállítása volt ugyanitt, melyből az állam „Uszó" című, a város „Női arcmás" című munkáját vásárolta meg.

				Pengő
63.	B. Aczél Kata urhölgy arcmása		m. t.	
64.	Süvegh Piri	„	„	„
65.	Frecot Baby	„	„	„
66.	Örkényi Stassik Zita urh.		„	„
67.	Aczél András	ur	„	„
68.	Weigand Tibor	„	„	„
69.	ifj. Moczár Elemér	„	„	„
70.	Frőlich Klári urhölgy		„	„
71.	R. Annie	„	„	„
72.	G. Erdély Aranka	„	„	„
73.	„Mary"	„	„	„
74.	Néger fej gipsz			300.—
75.	Tavasz I gipsz			800.—
76.	Kut figura II „			800.—
77.	Szélben II „			150.—
78.	Anya II „			100.—
79.	Táncosnő bronz márvány			120.—
80.	Táncosnő gipsz			100.—
81.	Nyujtózkodó bronz márvány			120.—
82	Női akt II gipsz			80.—
83.	Szégyen II „			80.—
84	Kisfiu „			80.—
85.	Diszkoszvető „ I			150.—

Műterem 7. magyar művész II. kiáll. 1938 nov.

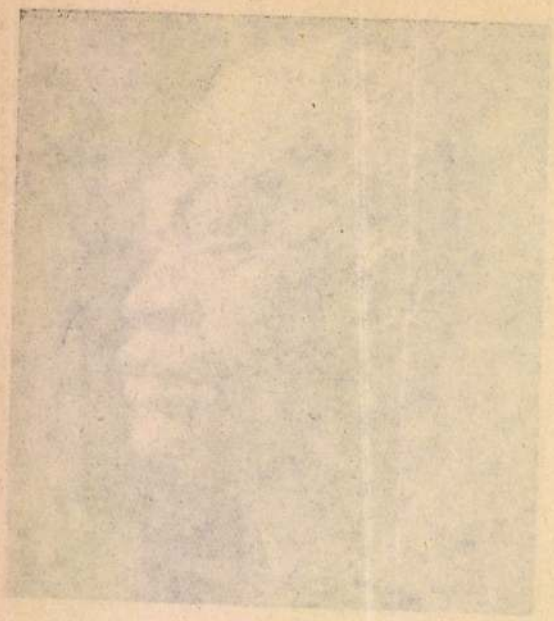

FEKETE GÉZA

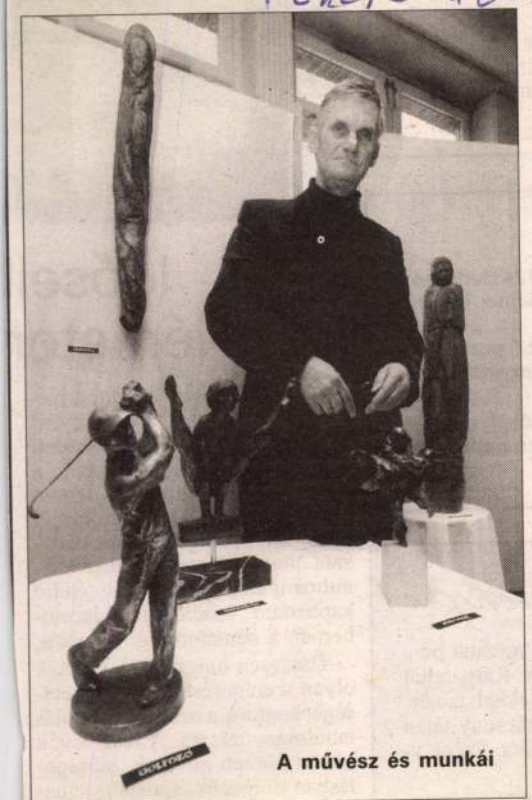

A művész és munkái

Fekete Géza kiállítására

FOTÓK: HARSÁNYI PÉTER

Beszélő, mesélő szobrok

A kiállítás megnyitója

Nagy művész és kis iskolások. Beszélő, mesélő szobrok, történelem, legendák, valóság és – kis gyerekek. Lehet ennél szebb találkozás? A művész némán áll az ajtó mellett – az alig tízévesek sora a szobrok előtt tágra nyitott szemmel, mutogatva, felkiáltva: „nézd ez Szent István…, ezt nézd, a királynőt" – „Látod a kígyót, hogy' tekeredik a fára?" – „A Pán kicsoda?" Nekem egy régi költő néhány sora jut eszembe: *Száz éves hárs a parkban / Hullatja levelét, / Tíz éves Emmikének / Mond száz éves regét... (Reviczky Gyula)*. Így beszéltek történelemről, meséről a *Németvölgyi úti Iskola Galéria* január 7-én megnyílt szép kiállításán *Fekete Géza* szobrászművész elhalt fába vésett, mintázott művei. A művész szobrai beszéltek, az iskola tanulói, a fiatalok megértették a hangtalan beszédet. Ez látszott akkor is, amikor *Kratochwill Mimi* művészettörténész megnyitó szavait hallgatták: az az áhítatos figyelem némán is reagálás az előadó minden szavára, amely valóban hozzájuk szólt – csodálatos volt. A fiatalok élménysorozatát tetőzte, amikor „Mimi néni" váratlanul átadta a szót az alkotónak és „Géza bácsi", mint iskolájuk egykori tanulója mesélt életéről és bíztatta a fiatalokat a minél több ismeretszerzésre, tudásra…

Örömteli visszatérése volt ez a nap az iskolába az egykori hegyvidéki diáknak, neves szobrászművésznek, akinek számos köztéri munkájával találkozunk a közelben és az ország több városában. Erről beszélgettünk *Fekete Gézával* és a Hegyvidékhez kötődéséről. Már édesapjának is itt volt műterme a Bors utcában (ma Hajnóczy u.), amelyet a háborúban szétlőttek, 300 szobrával, amit kitelepítés is követett. Jóindulatú művésztársai segítségével kerültek vissza a nem lehető otthonba. Nehéz esztendők után a Képzőművészeti Főiskolán *Szabó Iván, Pátzai Pál, Kmetty János, Barcsay Jenő,* majd édesapja *G. Fekete Géza* és *Antal Károly* szobrászművészek voltak mesterei. Édesanyja, *Roszkoványi Mária* a Városmajori Általános Iskola rajztanára volt. Nem véletlen erős kötődése kerületünkhöz és mostani kiállítása sem. Szervezésével régi osztálytársaival, sőt korábbi évek tanulóival évente kétszer – ma is – a Makk Hetesben jönnek össze.

A kiállításon meglepően nagy érdeklődéssel nézték a fiatalok bronz sport-szobrait – a mozgáskultúra kiemelkedő hirdetőit. Érezni a műveken, hogy alkotójuk maga is aktív sportoló. Sokoldalú művész. Restaurálási munkái közül kiemelkedik a gödöllői Grassalkovich kastély, Szt. Bonaventura a Ferenciek terén, a Rhömische Therme Weissenbergben – csak néhányat említve. A faszobrászathoz, Szt. István, vagy a csodálatos Pán megalkotásához vezető útja, egy a kertjükben kipusztult, nagyon szeretett szilvafa „életre keltésével" kezdődött. Napjainkban számos kipusztult gyümölcsfa keze alatt újjáéledve, alakulva gyönyörködteti a művészetek barátait, értőit.

Ebben a gyönyörködtetésben, a művészet megszerettetésében vállal részt kerületünkben a Németvölgyi Iskola Galéria 1990 óta, legjelesebb művészeinkkel. Tíz esztendővel ezelőtt a János vitéz és csodálatos mesekönyvek avatott művésze, *Róna Emy* kiállításával nyílt meg a galéria, sok kiállításukban gyönyörködtem magam is (azóta 52 volt). Dicséretre méltó, amit *Sereg Istvánné,* Adrienne néni rajztanár végez a tanulók művészeti ismereteinek gazdagításával. A mostani kiállítás, a felnőttek érdeklődése, a tanár kollégák segítőkészsége is mutatta a Németvölgyi Iskola szellemiségét, a szépre, jóra, a minél nagyobb tudásra nevelés igényességét.

Schelken Pálma

HEGYVIDÉK
2000 febr. 9

1. Budapest XII. kerületi, belföldi tulajdonban lévő önkormányzati, társas vagy egyéni lakóházak **lakói** pályázhatnak egyénenként vagy lakóközösségben.

2. A jelentkezési lapot olvashatóan kitöltve 2000. március 30-ig kell címünkre postára adni.

3. A támogatottak közterületi virágosítás esetén a kiültetett növények egész évi ápolását vállalják. Hozzájárulnak ahhoz, hogy a kiültetésekről, illetve az utcaképről az Alapítvány megbízottja fényképfelvételeket készítsen; továbbá ahhoz, hogy a kerület környezetszépítési versenyben való részvétel esetén (pl. Virágos Magyarországért, Idegenforgalmi és Turisztikai pályázat) azt a bírálóbizottságnak bemutassa.

4. Ablakok és erkélyek virágosítása esetén az elhelyezett virágok a ház homlokzati oldalára kerüljenek, az utca képének szerves egységébe tartozzanak.

5. A pályázat elbírálása helyszíni szemle alapján történik 2000. április 1–15. között a fenti szempontok alapján.

A támogatás mértéke (kizárólag egynyári növények kiültetését támogatjuk):

– utcai sorfák vermeinek vagy utcai zöldsáv virágosításának esetén a vételár 75%-át,

– ablakok és erkélyek virágosítása esetén a vételár 50%-át téríti a Közalapítvány.

Egyéb tudnivalók: a nyertesek listáját, valamint a kijelölt árusító helyeket – ahol a növények beszerezhetők a kerületben – a hely és idő pontos megjelölésével a „Hegyvidék" újság leközli április hónapban.

Az igényelhető növények listája megtekinthető az Ügyfélszolgálati Iroda hirdetőtábláján 2000. március 15–30. között.

Kérjük, hogy aki teheti, az szja 1%-ának felajánlásával támogassa a környezetvédelmi célkitűzéseinket.

Adószámunk: 18042072-1-43

Az Alapítvány Kuratóriuma

JELENTKEZÉSI LAP

Címzett: Buda-hegyvidék XII. ker. Környezetvédelmi Közalapítvány
1126 Budapest, Böszörményi út 23–25.

Pályázó neve: .....

Lakcíme: .....

Telefon: .....

Az ültetés helye

utcai faverem (darabszáma): .....

utcai zöldsáv (folyóméter): .....

erkély, ablak (folyóméter): .....

Az igényelt növény megnevezése	darabszáma
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Budapest, 2000. .....

A pályázati ... további adatait és a pályázati feltételeket – 2000. február 14. – 2000. február 25-ig tekinthető meg a Polgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálatán.

A pályázati ajánlatok 2000. február 14-től – február 25-én 12 óráig nyújthatók be.

Az érdeklődők kérdéseire a Polgármesteri Hivatal Lakásügyi Irodájának dolgozói készséggel adnak felvilágosítást a 224-5964-es telefonszámon, vagy ügyfélfogadási időben személyesen.

FELHÍVÁS!

A Tamási Áron Általános Iskola és Gimnázium (1124 Budapest, Mártonhegyi út 34.) felvételt hirdet a 2000/2001-es tanév 1., 5., 7. és 9. évfolyamára.

Elsősorban a nyelvek – angol, német, francia, olasz, portugál –, a számítástechnika és a zene iránt érdeklődő gyerekek jelentkezését várjuk.

Érdeklődni lehet az igazgatónál illetve az igazgatóhelyetteseknél a 356-1489-es telefonszámon, vagy személyesen napközben az iskolában.

Cserkészek misztériumjátéka

Idén épp öt éve, hogy cserkészcsapatunk először mutatta be a Csiksomlyói Betlehemes-misztériumjátékot. Akkor Kárpátalját látogattuk meg, barátkozva az ottani magyar cserkészekkel, ismerkedve az ott élők életével. Azóta minden évben, karácsony táján néhány napra ellátogatunk egy-egy magyarok lakta tájra: Székelyföldre, Gyergyóba, Gyimesbe.

Idén úgy terveztük, hogy a nemrég még háború sújtotta Vajdaságba visszük el kis karácsonyi ajándékunkat, melyet fontosnak tartunk régi magyar hagyományaink megőrzése miatt is. Ez azonban nem sikerült, mert vendéglátóink az utolsó pillanatban megkértek, hogy az ottani feszült helyzet miatt mégse menjünk. Így új hely után kezdtünk kutatni, s végül – csodás véletlenek összjátékaként – a felvidéki Kassa melletti Szepsiben, egy igen kedves kisvárosban kötöttünk ki.

Olyan nagy szeretettel vártak minket, amelyet így elmesélni nem is lehet, de megdobogtatja a szívet, és örök nyomot hagy benne. Ilyenkor az előadások mellett állandó helyet kapnak a különböző közös játékok, mókás elfoglaltságok. Táncoltunk, énekeltünk együtt, sétáltunk a kisvárosban és ismerkedtünk a hely nevezetességeivel, majd az utolsó napon nagy városismereti vetélkedőt rendeztünk Kassán.

Egy-egy ilyen utazás mindannyiunknak szép ajándék is, nem csupán azért, mert jó dolog barátokkal együtt másoknak örömet szerezni, hanem fantasztikus élmény megtapasztalni azt a vendégszeretetet, melyet az ottaniaktól kapunk. Szinte mindig és minden vendéglátónk megfogalmazza, hogy jó lenne, ha sűrűbben mennénk, ha többet gondolnánk rájuk.

A 442-es Báthory László cscs. tagjai

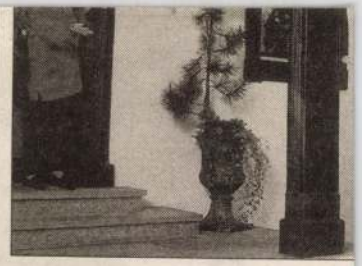

Idősell Németor

Dicsőné Helmly Mária, a Német Kisebbségi Önkormányzat elnöke segítségével, a kerületi önkormányzat támogatásával a XII/1. sz. Gondozási Központ vezetőjeként a Magyarországi Németek Országos Önkormányzata által támogatott kéthetes tanulmányúton való részvételre kaphattam lehetőséget decemberben a németországi Ulmban.

Összesen huszonöten voltunk olyan szerencsések, hogy lehetőséget kaptunk a német idősápolás tanulmányozására. A résztvevők között körzeti nővérek, idősápolásban dolgozók, szociális munkások és szociálpedagógus hallgatók képviseltették magukat. A kurzusnak Ulm mellett, a dornstadti evangélikus idősápolási szakiskola adott otthont. *Richard Schweitzer*, az iskola igazgatója mindent megtett annak érdekében, hogy jól érezzük magunkat, és olyan hasznos tanácsokkal látott el bennünket, amivel megkönnyíthetjük mindennapi munkánkat. A német idősápolás számos területét tekintve különbségeket fedeztünk fel a magyarországitól, amit az ott dolgozó szakemberek magyaráztak illetve mutattak be nekünk. Meglátogattuk az ulmi önkormányzati hivatalt, ahol Németország szociális hálózatának felépítéséről hallottunk érdekes előadást.

Fekete Géra szolnok

gyvidék

MEGJELENIK KÉTHETENTE XXIX. ÉVFOLYAM 18. SZÁM 1999. SZEPTEMBER 22.

SRÉT – FARKASVÖLGY – ISTENHEGY – JÁNOSHEGY – KISSVÁBHEGY – KRISZTINAVÁROS
METVÖLGY – ORBÁNHEGY – SASHEGY – SVÁBHEGY – SZÉCHENYIHEGY – VIRÁNYOS – ZUGLIGET

ületünkben

20 tonna ruhanemű

tek, melyen 400 fő vett részt. A jó hangulatú rendezvényen a gyermekek részére kézművesműhelyt nyitottak, ahol ünnepi környezetben rajzoltak, festettek és ajándéktárgyakat készítettek. A legnagyobb sikere a gyertyakészítésnek és a „lufiöltöztetésnek" volt.

Az interjú végén Barabás Dénesné, a VK területi vezetője a polgármesteri hivatal és a vezető védőnő eddigi segítségét példásnak minősítette. Ezen túl ezt mondta: „Működési feltételeink itt a Moszkva téren biztosítottak. Ugyanakkor szeretnénk elérni, hogy a VK XII. kerületi szervezetének a kerületben önálló helyisége legyen, a véradásokat eredményesebben szervezhessük, mert így a lakosságot még célzottabban tudnánk segíteni."

Széplaki Kálmán

I. CSALÁDI NAP

1999. SZEPTEMBER 26.

10.00–16.00

XII. kerületi Művelődési Központ
(1124 Budapest, Csörsz u. 18.)

Fővédnökök:
Pokorni Zoltán oktatási miniszter,
a XII. kerület országgyűlési képviselője,
dr. Mitnyan György polgármester

PROGRAM:

10.00 HIVATALOS MEGNYITÓ

Délelőtt: a Nagycsaládosok Országos Egyesületének bemutatkozása, előadás, gyerekek részére filmvetítés, sportvetélkedők, Norbi és a Tini show (zenés gyerekműsor).

Délután: játék, az Alma együttes koncertje, aloe vera bemutató (táplálék kiegészítőszerek), a Jókai Mór általános iskola népi táncosai, latin-amerikai táncbemutató, Eperjes Károly fellépése, táncház a Csombor együttessel.

15.00 órakor fórumbeszélgetés

Témája: Az ifjúság és a családok helyzete az új évezred küszöbén.

Záró koncert: a Kistemplomos lovagok együttes

A gyerekek részére egész napos kézműves foglalkozás. A rendezvények ideje alatt árusítás és termékbemutatók.

Minden kerületi családot és minden korosztályt szeretettel várunk ingyenes programjainkra.

Szponzoraink: HAPPYLAND KFT., SZAMOS marcipán, Óvártej Rt.

A kerületi Önkormányzat
és a „Gyermekáldás" Közalapítvány

Amerikai képviselők a polgármesternél

A Fiatal Politikusok Egyesülete egy amerikai szervezet, tagjai több állam demokrata és republikánus párti képviselői, akik útjukon ... a politikai rend-

Nagyvidék

Felhívás

Buszjáratok – közbiztonság – kábeltelevízió

Tisztelt 7. választókerületi Polgárok!

Közel egy év telt el az önkormányzati választások óta. Az eltelt időszak alatt többen kerestek fel közérdekű problémák megoldása végett. Ezek térségünk tömegközlekedésével, közbiztonságával és a kábeltelevíziózással kapcsolatosak. Úgy gondolom, közérdekű kérdéseket/problémákat az érintettek legszélesebb bevonásával célszerű megbeszélni/megoldani. Ezért a közeljövőben az érintett fővárosi és kerületi szakemberek, a Polgármesteri Hivatal, a XII. kerületi Rendőrkapitányság és a Novotron Kft. szakemberei, vezetői részvételével a három témakörben lakossági fórum összehívását tervezem.

Annak érdekében, hogy e lakossági fórum eredményes, hatékony és operatív legyen, ezen írásban szeretném tájékoztatni önöket a problémák felvetéséről, a szakemberek hozzáállásáról, a várható megoldásokról.

Polgártársaim 44 aláírással levelet intéztek hozzám a 102-es autóbuszjárat közlekedésével kapcsolatban. A levélírók a járat Moszkva térig történő meghosszabbítása érdekében kérték közbenjárásomat. Kérésemre a XII. kerületi Polgármesteri Hivatal Városgazdálkodási Irodája az ügyben megkereste az illetékes Főpolgármesteri Hivatal közlekedési ügyosztályát a lehetőségek vizsgálata, illetve a szükséges intézkedések megtétele érdekében. Az ügyosztály válaszában tájékoztatta a Polgármesteri Hivatalt arról, hogy a 102-es autóbusz útvonalának Moszkva térig való meghosszabbítására nem lát lehetőséget. A járat több helyen biztosít átszállási lehetőséget és METRO kapcsolata is van. Továbbá problémát jelent a Moszkva tér túlzsúfoltsága is. A 102-es autóbusz vonal hosszú szakaszon párhuzamos a Moszkva térig közlekedő 59-es villamos viszonylattal (a Nagyenyed és a Kiss János altábornagy utcáknál már közös megállóban történik a le- és felszállás). A Főpolgármesteri Hivatal több intézkedése nyomán az 59-es villamos menetideje csökkenni fog, a villamosközlekedés gyorsulását ígérik.

A kerületrész közlekedésével kapcsolatosak a 102-es és a 112-es autóbuszok Szendrő utcai végállomásának veszélyes jelenetei. Nevezetesen az, hogy a potenciális utasok – akiknek mindkét busz megfelelő az Orbán-hegyről való lejutáshoz – készenléti helyzetben a megállóktól távol várják az adott busz vezetőjének megjelenését és ezt követően sietve, futva az úttesten (Fodor u.) át (nem a távolabbi zebrán) a gépkocsiforgalom által veszélyeztetve próbálják elérni az éppen induló buszt. Az éles, beláthatatlan útkanyar miatt az idősebbek, a nehezebben mozgók számára ez veszélyhelyzetet jelent. Ez is közérdekű probléma, amit orvosolni kell. Kérésemre a XII. kerületi Polgármesteri Hivatal vezetője e témában is tárgyalt a BKV Rt. vezetőivel. Ennek során a BKV Rt. vezetői elmondták, hogy a BKV Rt. az egész fővárosban megszüntette a végállomásjelző rendszert. A Szendrő utcai végállomásnál sem kívánják a rendszert visszaállítani pénzügyi nehézségek miatt. Vállalták azonban, hogy ún. térségi kiadványt szerkesztenek és bocsátanak az utazóközönség rendelkezésére, amely tartalmazza az indulási időket, illetve a csatlakozásokat. A kiadvány szeptember 30-ig megjelenik.

A környék lakóival folytatott beszélgetésekből megállapítható, hogy sokan sérelmezik a 112-es busz Thomán I. utcai végállomás megállójában: egyfelől az álló buszok járó motorja szennyezi a levegőt, másfelől azt, hogy sok gépkocsi a megállóban parkíroz és ezzel megnehezíti az idős emberek le-felszállását.

A közbiztonság javítása a régóta kiemelt, megoldásra váró problémák egyike nemcsak a mi kerületrészünkben. Nagyon örülünk annak, hogy a Pagony étterem szomszédságában hosszú időn át tartó randalírozás, motorbőgetés megszűnt, a lakók fellélegeztek, megköszönték az ezt elősegítő kerületi rendőröknek. Sajnos néhány hónapja ismét panaszkodnak a térség, főleg a Thomán I. utca 25. számú ház és a szomszédos épületek lakói. A 112-es busz fordulója esetenként gyülekezőhellyé válik az ott lévők hangoskodással és motortúráztatással órákon át zavarják a lakók nyugalmát. A lakók felhívták a kerületi rendőrkapitányság figyelmét erre a nemkívánatos eseményre, és kérték mihamarabbi megszüntetését.

A Thomán I. utcai lakótelep bérlői annak idején úttörőként a fővárosi [illegible]beltelevíziózás megvaló-

Nemes Nagy Ágnesre emlékeztünk

„Amikor én istent faragtam,
kemény köveket válogattam.
Keményebbeket, mint a testem,
Hogy, ha vígasztal, elhihessem."

A bronz dombormű

Göncz Árpád köztársasági elnök augusztus 31-én bensőséges hangulatú ünnepség keretében leleplezte századunk egyik leghíresebb magyar költőnőjének bronz domborművét a krisztinavárosi Petőfi Sándor Gimnáziumban. Az államfő, aki egyébként maga is ebbe az iskolába járt, avatóbeszédében Nemes Nagy Ágnest a honi irodalom azon kiemelkedő személyiségei közé sorolta, akik rengeteg szeretetet sugároztak a világ felé. Az eseményen a régi és mai diákokon, pedagógusokon kívül

Szabó Magda és Göncz Árpád

jelen volt többek között Nagy Gábor Tamás I. kerületi polgármester, Szabó Magda író, és Pomogáts Béla, a Magyar Írószövetség elnöke. A gondolat, hogy emléktáblát állítsanak tiszteletére, azoktól az 1957-ben érettségizett növendékeitől származik, akik hajdan az ő óráin ismerkedtek meg az irodalom nagyjaival. A domborművet is egy volt Petőfis tanítványa, Fekete Géza szobrászművész készítette, aki lapunknak elmondta, hogy volt tanárnőjét olyannak mintázta meg, amilyennek ismerte. Emellett a költőnő férje, Lengyel Balázs rengeteg korabeli fényképet bocsátott rendelkezésére. Fekete Géza szerint Nemes Nagy Ágnes olyan tanár volt, aki mindig felnőttnek nézte őket. Óráin a magyar irodalom kiválóságai közül sok olyanról is beszélt, akiket az akkori politikai rendszer száműzött a tankönyvekből. Ilyen volt például Babits Mihály. Példamutató szerénységének tudható be, hogy diákjai közül sokan csak Lengyel Balázsné néven ismerték, s csupán évek múltán tudták meg, hogy ki is volt ő valójában. Nemes Nagy Ágnes első kötete a „Kettős világban" volt, melyért 1946-ban Baumgarten-díjat kapott. Újhold címmel folyóiratot alapított. Műveinek mondanivalója miatt a Rákosi-rendszerben csak gyermekversei és meséi jelenhettek meg. A világirodalom nagyjai közül sokak mellett Corneille, Brecht, Victor Hugo és Burns műveit fordította magyarra. 1983-ban Kossuth-díjban részesült. Nemes Nagy Ágnes hosszú ideig lakott a Királyhágó téren. Talán ezt a házat is érdemes lenne az utókor számára egy emléktáblával megjelölni.

Janzsó Tamás

G. Fekete Géza: Ülő nő. Korányi Tüdősebészet – Femme assise. Chirurgie de Poumon «Korányi»
Сидящая. Хирургия легких им. Корани

G. FEKETE GÉZA

Még a rendszeres kiállításlátogató számára is mindig izgalommal, kíváncsi várakozással jár együtt a betekintés képzőművészeink alkotó műhelyébe. Műteremről műteremre járva válik mind teljesebbé művészetünk körképe. A művész egyéniségének, munkásságának közeli, beható megismerésére csak az alkotó atmoszférában, a művek közeli társaságában nyílik alkalom. Mindez különösen érvényes a szobrászoknál, akiknek a munkái jobban szétszóródnak és többnyire magányosan kerülnek felállításra, vagy gyűjtőhöz. A tárlatok anyaga is legtöbbször csupán egy-egy periódust képvisel. Kivételt jelentenek természetesen a teljességre törekvő gyűjteményes kiállítások. Az életművek hiánytalan felsorakoztatására csak ritkán adódik lehetőség. Többnyire a műterem az a bemutató helyiség, ahol szobrászaink fel tudják sorakoztatni alkotásaik jórészét. A műtermek anyaga időben és térben egyszerre tájékoztatja a látogatót. A pálya elején készült művek ugyanúgy fellelhetők itt, mint a későbbi korszakok, évek munkái.

G. Fekete Géza műhelye is sok mindent elárul gazdájáról, megkönnyíti a látogató számára a művész megközelítését, a modern magyar szobrászatban való elhelyezését. G. Fekete Géza is azon nemzedékéhez tartozik mai plasztikusainknak, amely generáció tagjai műtermeikben szüntelenül munkálkodva, a nyilvánosság folytonos ünneplése nélkül váltak művészetük mestereivé. Kortársaihoz hasonlóan ő is tökéletes szakmai felkészültségére építette életművét. A véletlenek játékát nem ismerte el, csak a tudatosan lelkiismeretes, elmélyült munka elégítette ki és ma is csak ennek érdemében hisz. Művészete éppen ezért kiegyensúlyozott, szobrait megnyugtató harmónia jellemzi.

G. Fekete Géza életrajzi adatai munkás életének bizonyítékai. A lépésről lépésre való előrejutás motiválja fejlődését. Művészünk 1906. február 27-én született Budapesten. Szakmai tanulmányait az Iparművészeti Iskolában kezdte 1925-ben. 1926-tól a Képzőművészeti Főiskolán, Telcs Edénél, Szentgyörgyi Istvánnál tanult tovább, egészen 1932-ig. Karrierje szerencsésen indult, mivel közvetlenül tanulmányainak befejezése előtt elnyerte a főváros ösztöndíját és a Ferenc József díj III. fokozatát. A hétéves felkészülés után indulását ugyan megkönnyítette az ösztöndíj, ám a gondtalanabb kezdés

se mentesítette az alkotó munka szakmai nehézségei alól, a művészi minőségért minden egyes szobrának felrakásakor meg kellett küzdenie.

Amikor most visszatekintünk harmincnégyéves munkásságára, már egyértelműen, könnyűszerrel meg tudjuk határozni művészetének arculatát. A felmérés szép eredményeket mutat, a maradandó sikerek jó érzéssel tölthetik el művészünket. Az alkotóképesség szinte újra és újra felfedezi önmagát, amikor számbaveszi, hogy a napi tennivalók közepette milyenné is alakult művészi világa. Hogy mire jutott, az — természetesen — nem független előre meghatározott programjától. Felmérve mesterünk plasztikai tevékenységét megállapítható, hogy G. Fekete Géza érdeklődésének homlokterében a sportszobrok álltak. Mindig megkülönböztetett figyelemmel foglalkozott e tárgykörrel. Persze csak azokból a sportágakból merített témát, amelyek a szobrász számára plasztikailag megoldható feladatokat kínálnak. A testedzés keretén túl a testkultúra következtében arányosan kifejlődött figurák szépsége mindig is sokat foglalkoztatta. Amiként az antik szobrászokat a palestraban szerzett élmények inspirálták plasztikai eszményeik megfogalmazására, úgy G. Fekete Géza képzeletét is megragadták a modern edzéseken és versenyeken látottak. A legismertebb klasszikus példa, Myron Diszkobolosza különösen is felkeltette szakmai érdeklődését. Az ókori tanulságok XX. századi alkalmazója az 1940-ben rendezett sportpályázaton — amelyen II. díjat nyert — egyszerre négy munkájával is emlékeztetett a klasszikus múlt örökségére (Ökölvívó, Úszó, Diszkoszdobó, Labdarúgó). Mint a sportszobrok elismert mestere a felszabadulás után is egy sor megbízást kapott e nemben (Boxoló 1951, Földalatti-Sportstadion; Vízipolós 1955, OTSB; Sportoló leány 1956, Békéscsaba).

Galántai Fekete Géza művészetének központi ihletője az ember. Róla és vele fejezi ki mondanivalóját, a világhoz való viszonyát. Művészi kifejezőkészsége az embert szolgálja. Az oeuvre-jében oly jelentős helyet elfoglaló sportszobrok, a másodpercre figyelő fiatalok népes tábora mellett megtaláljuk a munkának, az életnek örvendőket. A kis és nagy szobrok derűs atmoszférája érzékelteti leghitelesebben művészeti szemléletét, szobrainak szellemiségét.

Szobrászunk mostanában — hajlamainak megfelelően — leginkább a közeli látásra, emberközelségbe kerülő figurák mintázására kap megrendelést. Kompozíciói gyakran kertekben, épületek vonzáskörében helyezkednek el. Az efajta plasztika egyik nemes képviselője a Korányi Szanatórium tüdősebészetének parkjában lévő „Ülő nő" című szobra (1963). A haraszti kőből faragott, alacsony kőzsámolyon ülő figura elhelyezése igen szerencsés. A mű az épület közelében is zavartalanul megőrizte a zöld gyepszőnyegre helyezett körplasztika esztétikai önállóságát. Megrendelésre készült más szobrainak is az az erénye, hogy mindegyike a helyhez, a téri követelményekhez igazodik. A művész közterületi szobrai közül még jól ismert Benczur Gyula szobra 1941, Nyíregyháza; Vasmunkás 1950, Szombathely; Ifjúság 1950, Pécs; Úttörő 1950, Szeged; Bányász 1953, 1954, Komló; Ózd; Hajóműszerész 1955, Georghiu Dej hajógyár; Mezőgazdaság és Ipar 1956, EMAG; János Vitéz (vörösmárvány dombormű) 1955, Kereszturi úti általános iskola; Nő könyvvel 1962, Szikszó; Karikás Frigyes (dombormű) 1963, Felsőerdősori általános iskola; Színészet 1965, Budavári Palota Hunyadi-udvar stb. A probléma, ami mostanában G. Fekete Gézát szüntelenül foglalkoztatja, legújabb munkájának, egy kút figurájának a megoldása. Az alakot még csak körvonalaiban képzelte el, az orosházi új kórház belső udvarához hangolva éri majd el célját. A készülő mű megoldása azért ígérkezik izgalmasnak, mert intim környezetbe kell elhelyezni úgy, hogy plasztikai létének feladása nélkül illeszkedjék az építészeti keretbe.

G. Fekete Géza kisplasztikai termése is gazdag. A témájában és formájában változatos anyag első darabjait közvetlenül főiskolai stúdiumainak befejezése után készítette. 1935, 1938 és 1939-ben rendezett kiállításain szép számmal mutatta be kisszobrait. Jórészt ezek eladása biztosította megélhetését. A felszabadulás után is nagy kedvteléssel szentelte idejét és figyelmét a plasztika eme ágazatának. Rendszeresen részt vett a Képcsarnok kisplasztikai pályázatain. A szerény pénzű mecénások szívesen vásárolják sokszorosított kisplasztikái közül például a „Kutyás kislány" címűt. A modern otthonok e kedvelt művészi dísze méltóan képviselte alkotóját.

Széttekintve szobrászunk műtermének polcain első pillantásra is nyilvánvalóvá válik, hogy G. Fekete Géza a portrémintázás jeles művelője, aki nagyon fontosnak tartja az emberi karakter tanulmányozását, kutatását, a jellegzetes egyéniségek arcmásban való megörökítését. Nem könnyű egy ember jellemzése egyetlen művészeti ág eszközeivel sem, fejszoborban meg különösen nehéz, mert az érzelmek, hangulatok egész skáláját össze kell sűríteni a mintában, az ábrázolt lényéből a lényeges vonásokat láthatóvá tenni. Eddig már mintegy kétszáz portrét készített G. Fekete Géza, s egy-egy újabb fej megformálásához mégis mindig lámpalázzal fog hozzá. 1945 előtt portrékészítő képessége ugyancsak sokat enyhített megélhetési gondjain. Érthető, hogy az érdektelen arcokra illetve, a vonzó fejekre másképpen és másképpen reagált, munkakedvét a modell egyénisége nagyon is befolyásolta.

Pályaképének felvázolásakor nem hallgatható el, hogy G. Fekete Géza milyen aktívan, lelkiismeretesen tesz eleget a pályázati felhívásoknak, mennyi figyelmet szentel a megadott feltételek kielégítésének, a pályaművek előkészítésének. Az efféle szakmai versenyekben elért eredményei közül külön ki kell emelni a helsinki olimpiász elismerő oklevelét. Ezt Boxoló című szobrának kismintájával nyerte el.

G. Fekete Géza alkotói útja törhetetlen munkakedvről, művészi ötletekben bővelkedő intellektuális energiáról tesz tanúságot. A nehézségeket mindig leküzdő ember bizakodása jellemzi. Olyan művészember, aki a mintázás, a munka közben találja meg legjobban önmagát, hivatása értelmét.

N. Pénzes Éva

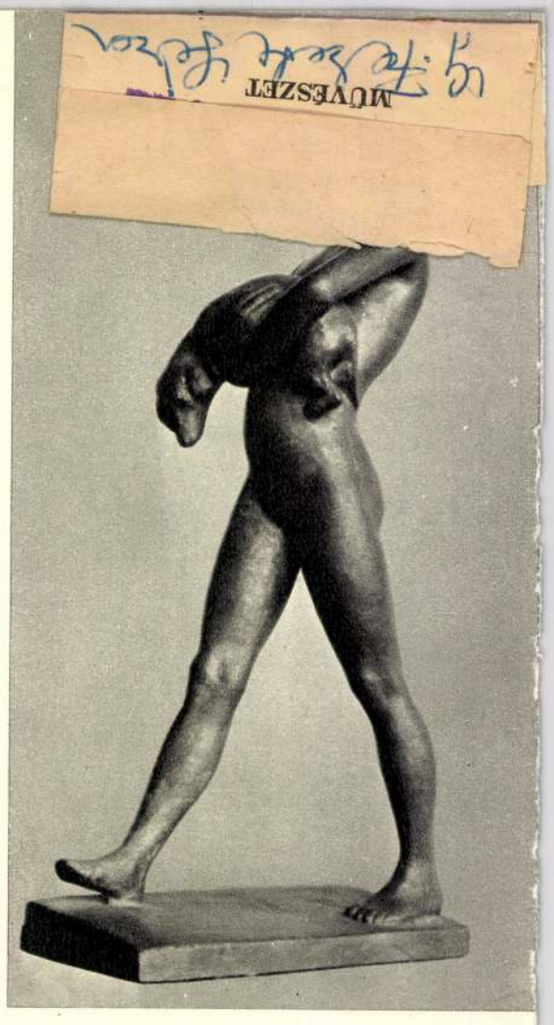

G. Fekete Géza: Kislány kutyával
Fillette avec chien – Девочка с собакой

Id. FEKETE GÉZA szobrász
Budapest, 1906

1926-tól 1932-ig a Képzőművészeti Főiskolán Telcs Ede, majd Szentgyörgyi István növendéke. 1930 óta kiállító művész, gyüjteményes tárlata 1935-ben és 1938-ban volt. Az utóbbi időben kollektiv kiállitásokon jelentkezik. Számos pályadij, művészeti elismerés tulajdonosa, az 1952-es helsinki olimpia szellemi versenyeinek kitüntetettje. - Kiegyensulyozott, derüs szemléletü szobrászatának fő ihletője az ember, különösen érdekli a sporttéma, és az ifjuság árbázolása. Eddig 17 szobra került köztéri felállitásra, és több kisplasztikáját sokszorositották porcelánban.

Művészéletrajzok 1975

Fekete Géza

Hét magyar művész kiáll
G. Fekete Géza: A táncosnő.

Magyar Nemzet
képes melléklete
1938. nov. 27.

Rádió-Gramofon-Villamossági és
Műszaki Vállalata
Budapest, VI. Andrássy-út 2.
Telefon: 12-0-37

KÉSZPÉNZZEL BÉRMENTESÍTVE
938 NOV. 19.
BUDAPEST 53

N.

Szentiványi Gyula ur

H

Lagmanyosi ut 16.

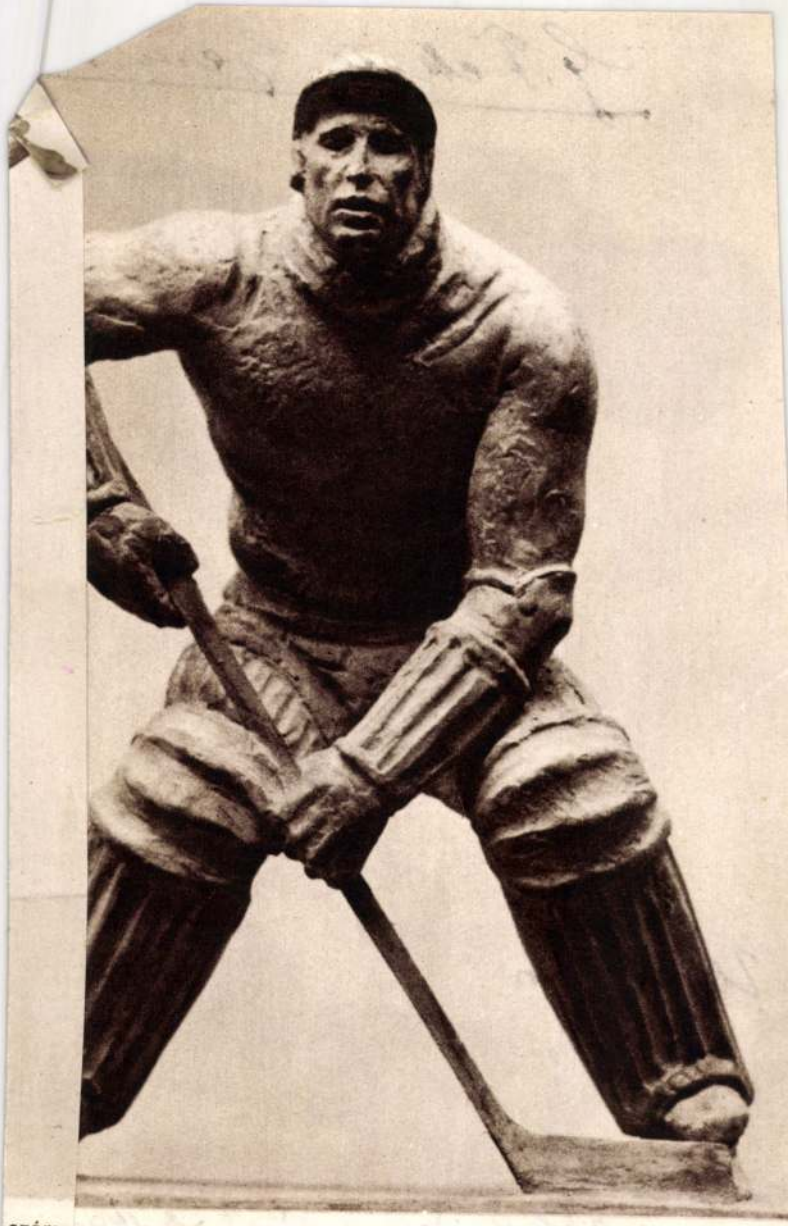

szám.

8. szám.

I. tábla. VKM Sportdíjas 1940. 16.

Fekete Géza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TURBÓ
1960 FEB 1 2

Szovjet katona

117

Fekete Géza alkotása.

11

nem kezdeményezték,
ahogy ilyen jó szakmunkásoktól a közösség jogosan elvárná.

LEGYÜNK IGAZSÁGOSAK

Mindez kizárólag nem az ő hibájuk, hanem a gazdasági és politikai vezetésé is.

Mert Molnár Zoltán és a brigád tagjai azt is elmondták, hogy a munkák sürgetésén túl, a műszaki, a párt- és szakszervezeti vezetők nem foglalkoznak velük. Erre jellemző, hogy a szocialista brigád ismérveiről csak az újságban olvastak. Hiba történt a vezetés részéről a felköltöztetésnél is. Lent hagyták a kiváló szakmunkásokat, fölvitték a fiatalokat. Azok kitől tanuljanak? Helytelen Gergely Sándor üzemvezetőnek az a fejtegetése is, mely arra ad magyarázatot, hogy miért sorolták egy brigádba az összes esztergályosokat. Szerinte ez azért helyes, mert ha külön vennék ezt a hét jó szakmunkást, akkor ezek elsők lettek volna a versenyben és „mindent letarolnak". Mikor Molnár József

Fekete Géza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TURBÓ

1960 MÁR 2

117

Fekete Géza szobra.

szolgáltatnak majd, és az Ar
letek teljes energiaszükséglet

A „Szakma Ifjú Mestere"
csatlakozott két szerszámgyár
A két brigád — „Sárközi"
hogy májusban, a vizsgaidő
„Szakma Ifjú Mestere"-mozga

Alállomások építése a Ki
kínai ötéves terv keretében
hálózat és összességében 900
kat létesítettek, 110 és 220 kV
állomás teljesítménye 120 MV
vezték, szerkesztették és épít
A berendezésekben alkal
valamint a 40,5 MVA-es 1
2500 MVA-es 110 kV-os olajm

A SZÁLLÍTÁSI OSZTÁLY JELENTI: Az elmúlt héten, mint főbb tételeket, Győrbe elszállítottuk a GB-típusú motort, a MÁVAG-nak átadtunk 18 darab TC-t, elvitték Sajószentpéterre az FB-típusú középgépet, és 47 ládába csomagolva különböző megrendelőknek leszállítottunk kö-

Kiváló festők, szobrászok alkotásai díszítik a mezőgazdasági kiállítást

Az idei mezőgazdasági kiállításon több kiváló képzőművészeti alkotás is bemutatásra kerül. A fő pavilonban *Szőnyi István és Domanovszky Endre* festőművész a magyar mezőgazdaság tízéves fejlődését ábrázoló műve díszíti a falakat. Néhány szobrot, mielőtt végleges helyére kerül, itt mutatnak be először a közönségnek. A főpavilon mögötti téren van *Fekete Gézának* Munkás-paraszt szövetség című, az EMAG-gyár részére alkotott, az építészeti pavilon előtt *Somogyi Árpádnak* Építőmunkás című, Komlóra készült szobra. A látogatók gyermekeit őrző óvodát *Balázs István* Lubickoló gyermekek című bronzszobra díszíti. Megismerhetjük a kiállításon *Mészáros Dezsőnek* a berettyóújfalusi tejkombináthoz kerülő Tejhordó című szobrát is. A borpavilont *Pekári István* festőművész Buda a XV. század végén című gobelinje díszíti.

A kiállítás díszítésével egyébként tizenkét tervező- és építőművész és hatvan grafikusművész foglalkozik.

Fekete Géza Munkás-paraszt szövetség című szobra a kiállításon.

nőségi előírásait. S ha már az anyagnál tartunk, a gyár dolgozói az anyagszállítási határidő betartását kérik a kohászattól.

A technológiai osztály számos intézkedéssel járul a munkaidő megrövidítéséhez, a költségek csökkentéséhez és a minőség javításához. Csak néhányat közülük: az illesztett felületek kézi hántolása helyett a Pál-féle légpárnás köszörűt alkalmazzák. Így a felületi finomság jobb lesz, s a nehéz kézi munkát is kiküszöbölődik. Most dolgoznak az

Elkészült a motorhajtású benzinkút mintapéldánya

Uj típusú, korszerű benzinkutat szállítanak ma a *mező-*

jan. Ezzel

megszüntetik a
latot, hogy egy
részfajtánál 5-
nológia is legy
lyekben. Meg
technológiai fe
vetkezésképp
nőségűek leszn
rész

A fogaskerekek
javítására olyan
dolgoztak ki, a
nagyoló művelet
ják a simító mű
gyár dolgozói a
tól több segítség
retnék, ha az ígért gépek
hamarabb megérkeznének.

tanak. A kábelek tárolására és szállítására szolgáló dobok eddig importfából készültek. Az új dob élettartama sokszorosa a réginek, ugyanis nem tüzelhetik el.

Kisnesti

Esti Budapest
1956 AUG 30

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

nyen meghaladták a múlt év azonos időszakát.

Határozatot hozott a végrehajtó bizottság egy Kispesten építendő mosóipari kombinát, Óbudán és Kőbányán létesítendő autóbusz kocsiszín építésének, a margitszigeti Ybl-fürdő helyreállításának és

A DISZ távirat az NKP be

Megkezdődött a DISZ Köz

Csütörtökön megkezdő ségének V. ülése. Az ülésen ponti Vezetőség első titkára tájékoztatóját. A Központi V tóan megvitatta, majd az első ban határozatot hozott.

A Központi Vezetőség

G. Fekete Géza: Fésülködő nő

Fehéte Géza

Döbrentey Gábor: Szt István kora

KM Társ 1942. őszi tárl.
Szt.

Fekete Géza

Új Magyarság Vasárnapja

1935
IX. 29

G. Fekete Géza: „Gea"
kiállításáról

IX. 29 -

Fekete Géza

Magyarság képes mell.
1935 szept. 29 Vé

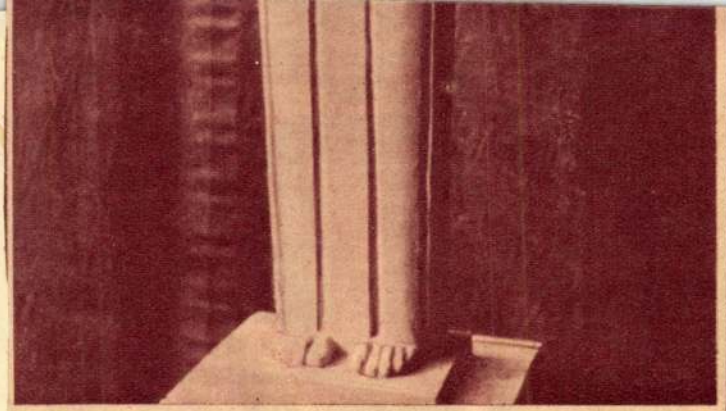

G. Fekete Géza: Síremlék

Fekete Géza

Pest, 1939. nov. 25.

Balról G. Fekete Géza »Háború« című szobra,

Fekete Géza

Arcmás c. szobra repr.

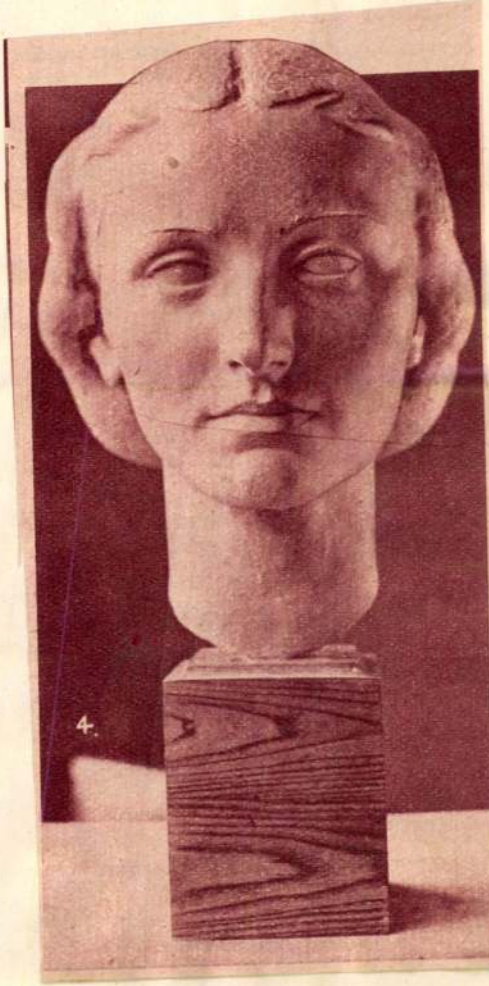

~~[illegible]~~ Újmagyarság
képes mell. 1938 dec. 11.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Esti Hírlap

Id. Fekete Géza szobrai

1973 SEP 27

1021

Tárlat a Fradiban

Jól ismert, de mégis új oldalról mutatkozó figurák köszöntenek az FTC új székházában, idősebb és ifjabb Fekete Géza sportszobor-kiállításán. Képeink id. Fekete Géza Jégkorongozóját, ifjabb Fekete Géza „Gerendán" és „Gyorskorcsolyázó" című szobrát mutatják be.

(Bozsán felvétele)

AZ Esti Hírla

NAPTÁR

Szeptember 27., csütörtök, Adalbert napja. A Nap kél 5.37, nyugszik 17.33 órakor. A Hold kél 6.39, nyugszik 17.27 órakor.

Erősen felhős idő

A Meteorológiai Intézet jelenti: várható időjárás Budapesten ma estig: erősen felhős idő, ismétlődő eső. A hőmérséklet kora délután 16, este 21 órakor 13 fok körül lesz.

● *SZOMBATON: A FEGYVERES ERŐK NAPJA. Ma délután három órakor a Marczibányi téri ifjúsági házban ünnepi megemlékezés kezdődik a fegyveres erők napja alkalmából.*

● AZ ÜVEG MESTERE. Háromnapos országos verseny kezdődik ma délután a Salgótarjáni Öblösüveggyárban. A szakmai vetélkedő legjobbja az Üvegipar Ifjú Mestere címet kapja.

Fényreklám-kiállítás

Focus '73 címmel nemzetközi fényreklám kiállítás nyílik a Városligetben. A kiállító vállalatok fényreklám berendezéseket és tartozékokat mutatnak be. A Focus '73 iránt belföldön és külföldön egyaránt nagy az érdeklődés. Ez nemcsak a megjelent külföldi kiállítók számán mérhető: igen sok látogató érkezik Lengyelországból, Csehszlovákiából, Bulgáriából, az NDK-ból, Ausztriából, Svájcból és az NSZK-ból. A kiállításon külföldi és hazai szakemberek aktuális témákról előadásokat tartanak.

EGY KISFIÚ A TÚSZ

KÉZIGRÁNÁTOS

SZABAD TÁ

Fekete Géza, szobrász

● MŰVÉSZEK A VOLÁNNÁL. Fekete Géza szobrászművész és Radoczy Gy. Gábor grafikusművész kiállítása ma délután nyílik a Volán 20-as számú vállalatánál.

– o Művészek ....

12.

Esti Hírlap, Bp. 1978. dec. 13.

Fekete Géza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307

MAGYAR NEMZET

1963 OKT 24

Fekete Géza szobrászművész másfélszeres életnagyságú női kőaktját a Korányi TBC Kórház új tüdősebészeti épülete elé a parkban egy vízmedence szélén helyezik el.

Teddy Ryder

Fekete Géza nobrászművész

Magyar Kunszt 1910
Juli 20. 3. old.

Kihirdették az Ontyapenko kapitány-
emlékmű pályázatát

Képzőművészeti alkotások díszí majd Orosházán az új kórház környékét

1021

Az új városi kórház, az e térségben levő lakótelep Orosháza egyik színfoltja lesz. Tudomásunk szerint az impozáns kórház bejárata elé és udvarába a városi tanács képzőművészeti alkotásokat kíván elhelyezni. Ezzel kapcsolatban kértünk tájékoztatót *dr. Szabó Gyulától*, a városi tanács titkárságának csoportvezetőjétől.

— *Ki kapott megbízást a szobortervezésre?*

— A végrehajtó bizottság kérésére az épület belső udvarába szobortervezésre adott megbízást a képzőművészeti és iparművészeti lektorátus. A kijelölés alapján Fekete Géza szobrászművész kapta a feladatot, s a gipszmodellt legkésőbb 1967. január 31-ig kell bemutatni.

— *Csupán ez az egyetlen képzőművészeti alkotás díszíti majd a kórházat?*

— Ugyancsak a város kérésére a főbejárat előtti parkosított térségre kétfigurás, köben kivitelezendő, 220 centiméter méretű szobor tervezésére is pályázatot írt ki az előbb említett lektorátus. A terveknek ez é szeptember 26-ig kell elkészí niük, ezt követően kerül so kivitelezésre.

— *Erre a pályázatra kik tak meg a megbízást?*

— A kétfigurás szob zésre Kovács Ferenc, K és Rajki László kapo zást. Ez utóbbi szob egyébként már ismc ban, ő készítette a véres május 1 tisz lített emlékműve leg az új kórhá rok hasonlóan s

Slágerrevü

Film az elmúlt két esztendő
alait mutatja be. (A békési
július 14—15-én.)

A Magyar Tv műsora

JULIUS 14-ÉN CSÜTÖRTÖKÖN

9.31 Idegen vér. Magyarul beszélő szovjet film (ism.). (10 éven felülieknek!). 10.55 A béke egy napja. A zene, filmsorozat I. rész (ism.). 11.20 Látogatás a kőkorszakban I. (ism.). 18.00 Hétmérföldes kamera. Üttörőhíradó (ism.). 18.10 Hírek. 18.20 A Ma-

G. Fekete Géza

VKM. Sportdíjkiáll. 1940.

(Sparm. Muz.)

G. FEKETE GÉZA (Bpest, V., Erzsébet-tér 7.)

16. Úszó. III *(Képe az I. táblán.)*	Gipsz.	Ára bronzban		700.– «
17. Ökölvívó. II	«	«	«	400.– «
18. Diszkoszdobó. II	«	«	«	400.– «
19. Labdarúgó. *(Képe a X. táblán.)*	«	«	«	300.– «

*

A KIÁLLÍTÁST

Dr HÓMAN BÁLINT

KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER
MEGBÍZÁSÁBÓL

ÉS AZ

ORSZÁGOS IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI TANÁCS

BÍRÁLATA ALAPJAN

KŐSZEGHY ELEMÉR

MAGYAR NEMZETI MÚZEUMI IGAZGATÓ,
MAGYAR TÖRTÉNETI MÚZEUM IPARMŰVÉSZETI OSZTÁLYÁNAK
VEZETŐJE RENDEZTE.

*

G. Fekete Géza: Néger női fej
A III. Nemzeti kiállításról

jobbak Pátzay Pál karrakteres terrakotta portréja, Lux Elek két érdekes színezett gipsze és Telcs Ede finoman mintázott bronz arcmása. Továbbá Szabados Béla és Szomor László művei.

A II/a teremben már sokkal egységesebb képet kapunk. Itt az ifjabb nemzedéknek néhány igen tehetséges tagja került össze, akik, ha stílusban különböző törekvéseket is képviselnek, abban egyek, hogy teljes odaadással és meggyőződéssel igyekeznek újat, eredetit, de mindenekfölött a legmagasabb művészi értéket adni. Ez a kis terem talán a legjelentősebb zúga ennek a nagy kiállításnak. Itt vannak Szőnyi István gyönyörű temperái. Szőnyi színei megvilágosodtak, kompozíciójában nincs semmi keresettség. Van olyan képe, mint az Aratás, amely szinte sugározza a nap perzselő melegét. Pompás nagy kompozíció a Kint a mezőn, amelynek fátyolos, világos színei szinte muzsikálnak. Bernáth Aurél szintén nagy erőssége a fiatal magyar pikturának. Tehetsége mind joban kiérik. Már megtalálta biztos útját, amely valami zengő, mély kolorithoz vezet s a kicsiszolt természetes formákat keresi. Érdekes elgondolású a Művészetek című modern freskóterve s a Parkban című megkapó hangulat csodálatos bársonyos zöld tónusaival. *Márffy* Ödön szűkszavúbb, de színeiben kifejező erejében annál beszédesebb. Itt van Medveczky Jenő, aki visszatér tájstilizálásaihoz, a formák ritmusvonalainak harmonikus kihangsúlyozásához. *Berény* Róbert jó két nemzedékkel előbb jár, de fiatalos

Képzőművészet
1935. 83-84. 80. l.

Gy. Fekete Gyéra
rajzai

hogy az én a nagyvilágba hatolni törekszik. Most tehát zárt, önmagába visszatérő gondolatkört kaptunk és ezen belül jelöltük ki a lángész helyét. És erre a lángészi alkatra áll D'Annunzio szép mondása: „És mert a teremtő erő beleszivárog alkotó ujjaikba, mint az ágba a fa nedve: gyönyörűséggel teremtenek. Gyönyörűséggel teremteni! Íme, az istenség jegye! A lélek még legmagasabb csúcsain sem képes ennél diadalmasabb cselekedetet kieszelni. Maguk e szók is ragyognak a hajnal pirjától."

Foto Filmiroda

zső: **Pihenés**
kiállításról

MŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

amely mellett még jobban elhalkulnak Mattyasovszky Zsolnay László pasztelles halvány tónusai.

Harsogó primer színeivel ragyog ránk Vaszary János két virágos vászna. Ha szabad volna, reliefpicturának neveznők ezt az új stílust, amely ki tudná, hányadik állomás már Vaszary élénk ütemű változatosságában. Megkapó új, elegáns beállításával Csók István impozáns női arcképe, egyszínű tompakék hátterével, amely csodálatos élességgel emeli ki a fehér heverőre ültetett sötétruhás karcsu nőalakot. Színharmonizálásnak is hasznos munka. Koszta József tájképének mélytűzü és világító színei erős hatásúak. Szinte fantasztikus a nyüzsgő tarka tömegből kiemelkedő hatalmas fekete Kábával Dudits Andor temperakompoziciója. Két szép portrét látunk Balló Edétől és Kukán Gézától. Tájképekben pedig Tornyay Jánostól, Márton Ferenctől és Szlányi Lajostól kapunk néhány finom impressziót.

A teremben kiállított plasztikai művek közül leg-

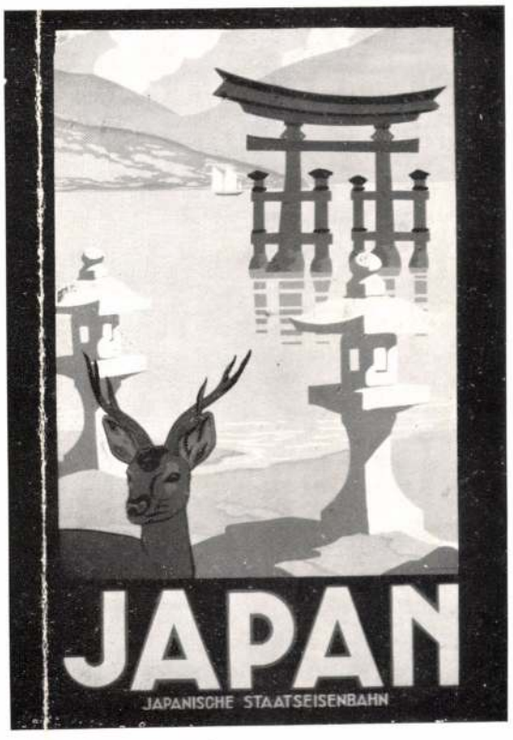

Külföldi idegenforgalmi plakátok. Fent balra : Kanada, jobbra : Japán, lent balra : Franciaország, jobbra : Olaszország. — Ausländische Fremdenverkehrsplakate. Oben links : Canada, rechts : Japan, unten links : Frankreich, rechts : Italien. — Tourism posters from abroad Above to the left : Canada, to the right : Japan, below to the left : France, to the right : Italy.

Gumijátékok. G. Fekete Géza tervei után készítette a Hungária Gumiárugyár Rt. — Gummi-Spielzeuge. Nach Entwürfen von Géza G. Fekete. Erzeugt in der Gummiwarenfabriks A. G. Hungaria. — Rubber toys. Made upon designs of Géza G. Fekete by Hungaria Rubberware Factory Ltd.

MAGYAR IPARMUVESZET 1939. 12. l.

G. Fekete Géza

szobrász

G. Fekete Géza szobrász is bemutatkozott már a „Műteremben", bár őt a nagyközönség esztergomi köztereket diszitő müveiből is ismeri. Fekete Telcs- és Szentgyörgyi-tanitvány, a mostani kiállitáson különösen kisebb plasztikai munkákkal s néhány kifejező portréval szerepel.

Művészet
1938. III. 22. 4. 155. l.
(A Műterem kiállitása.)

szalag és csipkegyár r.-t. Szabadka, Zentai-út 71. 5-44

Újvidék

„Pepeka" Wenzel Adolf sinór, szalag és paszománygyár, Újvidék, Dobó-. 18. 27-92

Szalámi.

(d hentesipar és húsipar alatt is.)

Debrecen

DONI TESTVÉREK TÁRSUK szalámi és ntesáru gyára. Debre-n, Domb-u. 9. 13-54

Szeged

k Márk szalámi és hentes-ugyár, Szeged, Felsőtisza-rt 12/14. 11-23

állitmányozás.

(sd butorszállitók alatt is.)

és társa szállitmányozási eraktározási váll. Baja, hászka-u. 3. 1-59

Aladárné szállitó, t, Szent Istyán-tér 3. 2-96

Balassagyarmat

József szén és fakeres-MÁV Háztól-Házig itó, Balassagyarmat, r-u. 1. 2-17

Sándor és Miklós. ép. V. Kossuth Lajos-tér 15. (25-541 121-562

Eisler Aladár nemzetközi szállitmányozó Budapest V. József nádor tér 9. 183-362

Givizer, Bpest, IV. Vámház-krt 12. 189-385

Gross Albert Szállitmányozási R. T. Budapest, V. Rothermere-u. 2. *112-319

Hacsak és Hoch, **LLOYD TRANSPORT.** Budapest, V. Arany János-u. 8. 120-292

„Intercontinentale" r. t. Bpest. V. Nádor-u. 30 *127-240 *128-554 122-926

Jakóes Béla, Budapest, V. Váci-út 4. 123-322

Kalocsay István **butorszállító zárt kocsikkal és autóval, Budapest, XI. Irinyi János-u. 8.** 468-718

KRIASZTER Beraktározási — Szállitm. — és bérautófuvarozási váll. **HÁZTÓL-HÁZIG** Budapest II. Margit-rkp 41. 351-555

Németh és Társa **(Németh és Halász) nemzetközi szállitmányozási vállalat. Budapest, V. Szabadság-tér 17. *Tőzsdepalota*** *128-470 **Nyugati p. u. raktár tel: 113-581**

MOLL-PASTA

Fekete Géza

Start, sport-díj Herendi porcellán

Szépművészet
1941. 12. 14.

STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER
STÜHMER

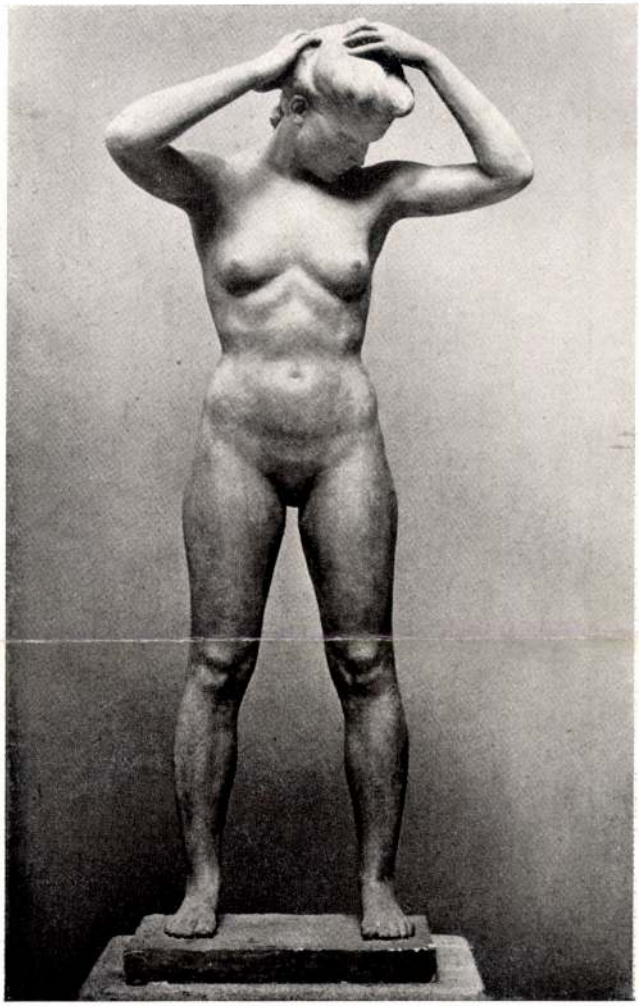

G. Fekete Géza: Fésülködő nő

tárl.
KM Társ/1942. őszi kiáll.
kat.

Döbrentey Gábor: Szt István kora

G. Fekete Géza

Hohrath

Müterem 40 ch kiäll.

Kat. Könyvtáramban.

V 1938 nov.

ÁRA 50 FILLÉR.

A kiállítás megtekinthető:

november hó 27-től
december 8-ig 9—6 óráig,
vasár- és ünnepnap 10—2 óráig.

Merkur IV., Probaszka Ottokár u. 6

Fekete Géza

Fekete Géza galántai, szobrász-művész, V. Erzsébet-tér. 7.
189-140

Bptávb 1940 szept. –

telefon megvan

s Zwischenverkaufs:

lfranken.

ädt.	Mark	42,-
ichstädt.	"	34,-

z.

eustadt a/Haardt	"	2o,-
andau.	"	25,-
gen.	"	17,-

vtl.dort vorhandenen
genden Bände sind nur noch
rache zu haben,wünschen

[redacted].Fekete Géza,1906 febr.27.Sztgyörgyi

Nobrán

Kéjzőnův. fősk-
anyak.

Rónai M.

Kis Tárca

Élet

A télikertben, amely büszkesége volt a vendéglőnek, minden sarokban egy pálma állt, papirosból, mitisz-zöld festékkel befestve. De látható volt ott egy valódi, élő fikusz is, azaz egy vékony barna szár, mert levelei nem birták ki az állandó borjúpörkölt-gőzt, amely pörkölt szintén büszkesége volt a vendéglőnek. Az árva fikusz megkopasztva, pucéron állt ott, s most éppen azon fáradozott, hogy erejének végső megfeszítésével a legcsúcsán valami rügyet bontson, az élniakarás utolsó kisérletét. A rügy azonban nyilván másként gondolkodott s fakó szintelensége, szomorú hervadozása kirítt a papirospálmák mitisz-zöld élénkségéből.

A trópusok gyermeke a lassú elmúlás útjára lépett. Ám a kopasz vesszőben még dolgoztak azok az apró vegyi laboratóriumok, amelyeket sejtnek nevezünk. Mindegyik alig akkora, mint amekkora az a pont, amit a legfinomabb tűvel szúrunk a papírosra. És mégis a legnagyszerűbb, a legbonyolultabb, mert hiszen hol van az a gyár, amely képes volna előállítani azt, amit egy ilyen láthatatlan parány készít, fáradhatatlan munkával: levegőből keményítőt, cukrot, festéket, illatot, építőanyagot, mézet, gummit; hol vannak azok a gőz-szivattyúk, amelyek ily pontosan tudnának a száradó rögből vizet szivattyúzni, ha kevés: pótolni, ha sok: kilehelni; hol van a mérnöki szerkezet, amely ekkora teherbirást s vele ekkora hajlékonyságot tudna előállítani? Az én szomorú fikuszom látszat szerint már kiadta páráját, de a megmaradt vesszőben mégis megszámlálhatatlan millió gyár dolgozik fáradhatatlanul, a parányi sejtekben feszülő eréllyel mozog, változik, átalakul minden, elképzelhetetlen sokféleségben. Lám, van benne élet.

Most még van. De a jövő héten már nem lesz. Mert egyik parányi laboratórium a másik után le fog szerelni. A szegény vendéglői fikusz csakugyan elpusztul, meghal végérvényesen. A száraz vesszőt kidobják a szemétre, mert nincs benne élet. A kertészt most már nem érdekelheti, mert nem növény többé, hanem puszta anyag.

De mert anyag, érdekelheti a fizikust, aki az esetet egészen más szemmel nézi. Ha a szegény fikusz sejtjei a botanikusnak ici-pici parányok, — a fizikus nyugodtan kijelentheti, hogy neki egy ilyen sejt valóságos óriás, mert ő már régen kimutatta, hogy a sejt is milliónyi apróságok összetétele, amelyeket az ő tolvajnyelvén atomoknak hívnak. Azon meg igazán mosolyognia kell, hogy most már a szemétre vetett fikuszban megszünt a tevékenység, megszünt a lázas munka, megszünt a mozgás. Mert mi egyebet csinál egy-egy atom, minthogy szünet nélkül szédítő sebességgel mozog? Akkora gyorsasággal, amekkorát semmi embergyártotta mechanizmussal sem lehet utólérni és akkora erővel, amekkorának elképzelésére hiányzik az életünkből minden hasonlat. Hiszen egy-egy atom pontos másolata egy-egy naprendszernek, benne is van egy központi napocska, körülötte is fáradhatatlanul keringenek bolygócskák. Ha ez a kiszenvedett fikusz megszámlálhatatlan millió sejtből állott, akkor ezt a megszámlálhatatlan számot ujabb megszámlálhatatlan számmal kellene szorozni, ha azt akarnók kideríteni, hogy hány ilyen miniatür naprendszer kering benne, ott a szeméten is, a kimustrált pörköltcsontok közt.

A fizikus megbökve a botja hegyével a boldogult fikuszt, azt kérdi kertész-barátjától:

— És ön azt állítja, hogy nincs benne mozgás, munka, tevékenység? Hogy tehát nincs benne élet?

— Ön pedig azt akarja állítani, hogy ez a fikusz él?

Erre aztán elhallgat mind a kettő. De mind a kettő magában ezt gondolja:

— Ha én sejthetném, hogy mit jelent ez a szó: élet.

KRÓNIKÁS

Bársony István síremléke. Fekete Géza szobormüve. A kitünő írónak, aki az Uj Idők fennállása óta hü munkatársunk volt, ezt a síremléket tisztelői állították és avatták fel a Kerepesi temetőben augusztus 17-én

Bársony István: Szabad ég alatt. A kitünő író e remek műve most jelent meg új kiadásban. Ára 2 pengő 50 fillér

Uj Idők 1931. XXXVII. 36. 7. 17 képpel

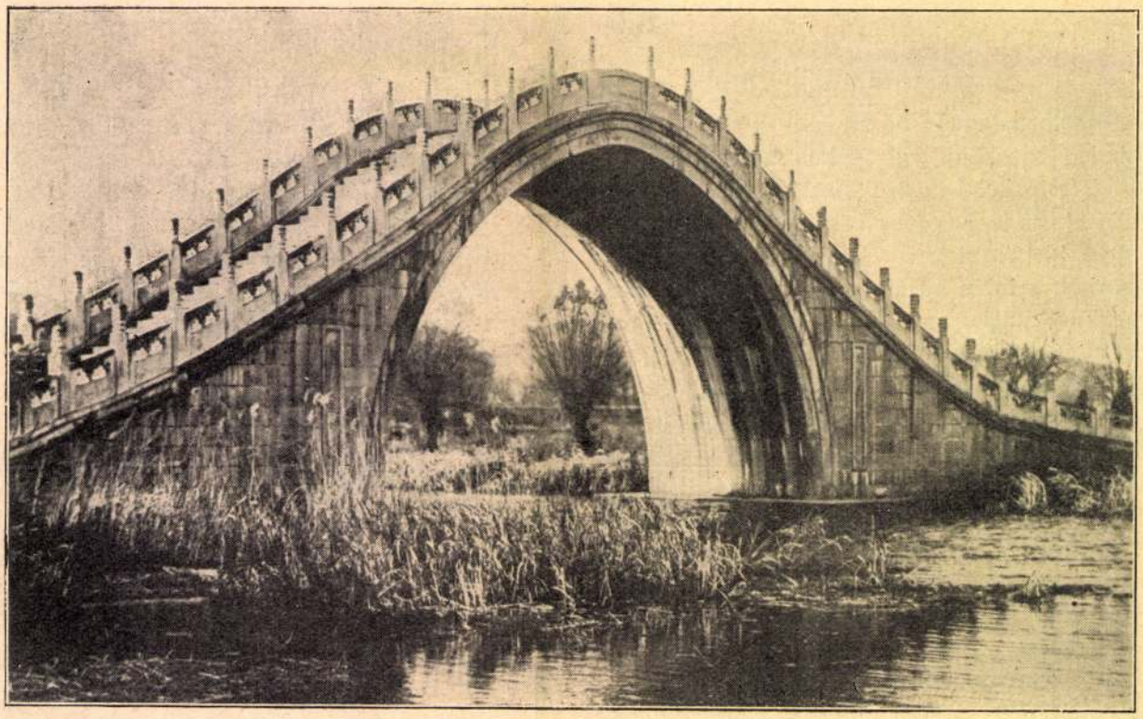

Ahol a Csavargó Krőzus járt...
Mandsuriában, a Vensausen-tó fölött ível ez a híd, amelyet a bennszülöttek *A teve hátá*-nak neveznek

A csavargó Krőzus

— Regény —

Jogos magyar kiadás

Irta: Joseph Delmont

19. folytatás

Az őrnagyon meglátszott, hogy a légionáriusban felismerte volt katonáját és most a nevét igyekszik az emlékezetébe idézni. Az alantasra mindig hatással van, ha látja, hogy föllebbvalója név szerint is emlékszik rá. Az őrnagy memóriája mintaszerűen működött.

— Ön, úgy-e, Hans Bergner, a második századból? — kérdezte néhány pillanatnyi megfeszített gondolkodás után.

Sápadt volt, beretválatlan volt, az ajka cserepes, a torka száraz, a hangja rekedt, a ruhája rongyos és sáros, a szeme véres, de így is, rongyosan, sárosan, véresen, szennyesen is: őrnagy volt és a légionárius, egy percre — légionáriusnak érezte magát, szemben volt előljárójával. S a kérdésére könnyedén meghajolt.

— Igen. Az vagyok. Hans Bergner gyalogos, a második századból.

Az őrnagy most azzal az éles, átható, szuggesztív tekintettel nézett rá, mint az imént, a tigrisre.

— Merre lehet kijutni innen?

— Innen nem lehet kijutni, őrnagy úr.

A válasz meghökkentette Aubussont.

— Ön hogy került ide?

— Itt lakom.

— Itt?

— Igen.

Rövid hallgatás.

— Mi történik, ha tovább megyek a folyosón?

— Akármerre megy: volt alantasaiba ütközik. Ezzel, azt hiszem, eleget mondtam.

— S ez a szoba...?

— Ez a halál pitvara, őrnagy úr.

— Hm.

Tekintete a kis asztalra tévedt, amely a légionárius előtt állt. Az asztal lapján hatlövetű altiszti revolver feküdt.

De a légionárius is észrevette az őrnagy tekintetét és így szólt:

— A fegyverhez ne nyúljon, őrnagy úr. Nincs megtöltve. Nem vehetné hasznát...

Erre az őrnagy nem is felelt, hanem rekedt, de nyugodt hangon azt kérdezte:

— Rágyujthatok?

A légionárius eléje tolta a cigarettásdobozt.

— Tessék. Öngyujtója, úgy láttam, van. És foglaljon helyet.

Hallgattak.

— Kár... — törte meg a csöndet az őrnagy.

— Mit sajnál, őrnagy úr?

— Hogy, úgy látszik, meg fogok halni anélkül, hogy megtudhattam volna...

— Mit?

— Annak az ostoba fráternek a nevét, aki ezt az egész heccet rendezte. Hogy megtudhattam volna: őrült-e vagy gazember? És hogy mi volt a célja az egésszel?

— Azt megmondhatom önnek, őrnagy úr.

— Le akarta győzni Franciaországot. Nem?

— Nagyon elmés. De az illető erre nem gondolt. Ő csak fel akarta hívni Franciaország figyelmét arra, hogy ami az idegenlégióban történik, az nincs rendjén.

— Tehát emberbarát az illető. Mindjárt gondolhattam volna.

— Őrnagy úr, úgy látszik, nem kedveli az emberbarátokat.

— Sőt. Utálom valamennyit.

— Miért, ha szabad kérdenem?

— Mert ostobák. Mert annyi eszük sincs, mint egy színes altisztnek. A Gondviselés szerepét akarják játszani és nincs hozzá tehetségük. Egy szikrányi sem.

— Megmagyarázná, hogy' érti?

— Vegyük csak a maga gazdáját. Tudja maga, hogy kikből kerül ki a légió legénységének javarésze? Tudnia kell, hiszen elég sokáig élt közöttük. Az emberiség szemetjéből! Fegyháztöltelékekből. Ezeket vette pártfogásába az ön nemeslelkű gazdája. Elszök-

Fekete Géza

galántai

szobrász

A vallás- és közoktatásügyi miniszter a győri Szent Orsolya-Rend „dr. Hóman Ottó tanintézete" homlokzatán felállítandó Szent József-szobor elkészítésével galántai *Fekete* Géza szobrászművészt bízta meg.

Szépművészet

1941. 208. l.

G. FEKETE GÉZA

Született 1906-ban Budapesten. Tanulmányait Telcs Edénél, majd a Képzőművészeti Főiskolán végezte, ahol 6 éven át Szentgyörgyi István tanítványa volt. Nyerte a Székesfőváros ösztöndíját és a Ferenc József díj dícsérő elismerését. Nagyobb munkái: Dr. Mattyasovszky Kasszián emlékműve Esztergomban, ugyanott a Szlabey kripta, Dr. Tury Zoltán síremléke a farkasréti temetőben, stb. Ezenkívül számos arcmás. 1935-ben és 1938-ban gyüjteményes kiállítása volt itt a Műterem-ben. Munkái közül az Állam 1935-ben az „Ugró" c. szobrot, a Főváros 1935-ben „Női arcmás", 1938-ban „Tavasz" c. életnagyságú művét vette meg.

SZOBORMŰVEK	1939
	Pengő
97. Anyám	mt.
98. Női arcmás III (repr. a Katalogusban)	mt.
99. Fiam	mt.
100. Szombathelyi Baby arcmása	mt.
101. Fésülködő nő	1500. -
102. Ülő nő II	500. -
103. „Anya" III	300. -
104. Nő korsóval	300. -
105. Kétségbeesés	100. -
106. Úszó II	500. -
107. Bokszoló I	200. -
108. „Robinzonád"	200. -
109. „Háború"	600. -
110. Szent Antal	100. -
111. Tavasz II	300. -
112. Zsákhordó	300. -

Műterem kiállítási

Hét magyar művész ~~második~~ harmadik kiáll. (1939.) nov-dec gyüjt. kiáll.

JÁKI (JANTSCHI) BÉLA

1903-ban született Budapesten. Alapvető tanulmányait a Fővárosi Iparrajziskolán végezte, grafikai szakon. A Képzőművészeti Főiskolán tanári oklevelet szerzett. Ugyanitt tanársegéd, majd mint szakelőadó működött az iparművészetnél, Megyer-Meyer mellett. Több díjat nyert egyházművészeti és grafikai munkáival. 1936 óta a Főváros Iparrajziskolájában tanít.

CSISZOLT ÜVEGTÁRGYAK 1938—39

		Pengő
113. Feszület		70.-
114. Szent Kristóf		50.-
115. Nyilazó	(Ólomkristály)	70.-
116. Fátyolfarkú hal	„	30.-
117. Halak	„	25.-
118. Akt	„	50.-
119. Sellő	„	50.-
120. Sárkány	„	50.-
121. Váza	„	30.-
122. Kék tálka	„	20.-
123. Hamutartó	„	20.-
124. Hamutartó	„	20.-
125. Kis tál	„	20.-
126. Vitorlás halak	(Ajka)	70.-
127. Váza	(Parád)	35.-
128. Gyümölcsöstál	(Ólomkristály)	40.-
129. Halas tányér		20.-

1999 IX. 10

ók hosszú sorából: Gerő László, Zolnay nond, Ráday Mihály, zakály Ferenc, László y, Borsos Béla, Póczy c, Dragonits Tamás, atona Tamás mellett zenei együttesek (Ars ntiqua, Renaissance yékbeli iskolák igaz- y március 15-éhez kkal több éven át a ános Iskola diákjai l vári kulturális élet kokban egyedüli fó- átok Köre, amelynek z is biztos alapot és tett Ney Klára. Tevé- "várbarátokon" kí- főváros is több elis- Budapestért" kitün- mazta.

egyéb vonatkozások- másként alakult, mint amit elképzelt t, történelmet és mű- lgatott a budapesti lományegyetemen, és lt. Gyermekkorától t szépirodalommal. összeállítottam egy zes műveimet", saját egy év múlva pedig tos lapban fennma- Stibor vajdáról " - pályakezdését". Az- eket, készített gondo- tásokat, megjelentek vában, az Új Nemze- ban - mégis 1947-től káder", előbb titkár- lázó adminisztrátor- anda előadóként és ozott különböző nevű Csendes beletörődés- a kényszert. "Szeret- nképpen egészen tá- írta-, örültem, hogy n is hozzájárulok a ogulásához." De köz- asztala fiókjának ír- néhányat megismer- Körének látogatói - eresztúry Dezső mu- és műfordítót, és né- nt az Irodalomtörté- n, a Budapest című yar Nemzetben és az

vékonyabb alakja.

Nemes Nagy Ágnesre emlékeztek

FEKETE GÉZA szobrászmű

Az új tanév nyitányaként augusztus 31-én felavatták a krisztinavárosi Petőfi Sándor Gimnáziumban Nemes Nagy Ágnes emléktábláját a költőnő 1957-ben érettségizett tanítványai kezdeményezésére. Fekete Géza szobrászművész alkotását Göncz Árpád köztársasági elnök, az iskola volt diákja, Nemes Nagy Ágnes barátja és tisztelője leplezte le meghitt és bensőséges ünneplés keretében.

A XX. századi magyar irodalom meghatározó és egyben varázslatos alkotójára Honti Mária és a volt tanítvány, Tamás Mihály emlékezett. Papp Zoltán színművész, egykori petőfis diák és a székesfehérvári Nemes Nagy Ágnes kollégium növendéke, Kovács Edina szavalata mellett, megzenésített verset is hallhatunk Kovács Viktória, a Petőfi Sándor Gimnázium tanulója tolmácsolásában.

Az ünnepséget záró pillanatokban a régi tanítványok nevében Beke Imre és Dr. Sótonyi Péter professzor, a Magyar Írószövetség követeként Pomogáts Béla elnök helyezte el koszorúját az emlékműnél.

Az emléktábla felavatási ünnepségét megtisztelte jelenlétével dr. Nagy Gábor Tamás polgármester és Giessler Éva alpolgármester, V. Fráter Éva a Művelődési Iroda vezetője, továbbá Lengyel Balázs, Nemes Nagy Ágnes volt férje, Lengyel Balázsné, Szabó Magda író és a gimnázium egykori tanárának, Nemes Nagy Ágnesnek sok tisztelője, barátja, tanítványa. A költőnő két tanárkollégája is megjelent, dr. Lénárt Edna és Szabó József személyében.

Hadigondozottak kirándulása

Kirándulás Solymárra ebéddel. 1999. szeptember 18-án, szombaton délelőtt 9.30-kor találkozunk a Széna téri távolsági busz megállójában, indulás 9.50-kor. Előzőleg szeptember 11-én délután 3 órakor értekezlet a szokott helyen (az Iskola u. 13-ban).

Nagy Sándor csoportvezető

Pályázat a hát

A Segítő Erő United Way Budapest A lyázatot hirdet Budapesten és von működő civil szervezetek és a település zatok intézményei számára. Pályázn nyos helyzetű gyermekek esélyegyenlő séggondozását segítő óvodai, iskolai, programokkal.

Az Alapítvány 1997-ben indult, forrás gánszemélyektől és szervezetektől, amit ad tovább olyan szervezeteknek, amelye gáltatásokat nyújtanak a hátrányos helyz mára a kuratórium által támogatott terü

Takarítási világnap

Tisztelt I. kerületi Polgárok!

Meghívunk minden kedves érdeklődőt, és környezetünk tisztaságáért a gyakorlatban is tenni kívánó lakost a Takarítási Világnap alkalmából szervezett rendezvényünkre. ***Program:*** 9.30-kor szemétszedés a Citadella környékén, közben beszélgetés a környezettudatos életmód lehetőségeiről a részvevők között. 10.30 - 12.00 óráig séta a Feneketlen tóhoz, ahol az elkerített játszótéren hulladékos témájú környezetvédelmi játszókör várja a gyerekeket. ***Találkozó:*** 1999. szeptember 18., szombat 9.30 órakor a Citadella bejáratánál. Szeretettel várunk mindenkit!

Gellérthegy Védő Egyesület

Kik szállíthatnak folyékony hulladékot?

Tájékoztatásul közöljük, hogy a Fővárosi Településtisztasági és Környezetvédelmi Kft. vezetésével az alábbiakban felsoroltak nyerték el a jogot települési folyékony hulladékkal kapcsolatos szolgáltatás végzésére Budapest területén tíz évre: Fővárosi Településtisztasági és Környezetvédelmi Kft., Városkút Szolgáltató Kft., Dimer Kft., Szívó Kft., Szilágyi és Társa Kft., Jager Kft., Pónus Bt., Holecska Bt., Faragó Pál vállalkozó, Rákoskerti Szolgáltató Bt., Papp Mihály vállalkozó, Czigány Ernő vállalkozó.

Budapest Főváros Közgyűlésének határozata alapján 1999. június 15-től az alábbi díjak érvényesek: lakossági szolgáltatás esetén: 550,- Ft/m^3 + ÁFA, közületi szolgáltatás esetén: 663 Ft/m^3 + ÁFA.

Európai Ifjúsági Gyalogló Fesztivál a Várban

Ötödik alkalommal rendezték meg a Vár Kupa '99 Európai Ifjúsági Gyalogló Fesztivált Budapesten. A versenyen nyolc ország sportolói vettek részt. Nagy-Britanniából, Szlovákiából, Csehországból, Jugoszláviából, Litvániából, Svájcból és Ukrajnából utaztak ide a fiatalok. Az 5 km-es női távon egy szlovák kislány nyert, Zuzana Blazchkova, második a magyar Füsti Edina. A 10 km-es fiú távon a szlovák Elko Radován vitte el a pálmát, második Tomas Cambal szintén Szlovákiából. Csapatban a fiúknál Szlovákia győzött, a második helyet Litvánia, a harmadikat Magyarország szerezte meg. A lányoknál első Szlovákia, második Magyarország, harma-

Nemes Nagy Ágnes a Petőfi gimnáziumban tanított

A költő és tanár emlékezete

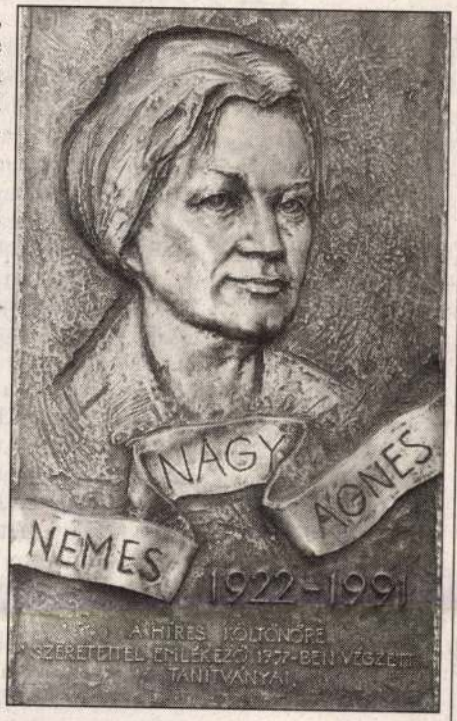

Nemes Nagy Ágnesre, a tanárra és a költőre emlékeztek egykori diákjai tegnap a Petőfi Sándor Gimnáziumban. A költőnő ugyanis négy esztendőn át, 1953 és 1957 között ebben az iskolában tanított. Az emléktáblát, *Fekete* Géza szobrászművész munkáját Nemes Nagy Ágnes 1957-ben érettségizett gimnáziumi osztálya állíttatta. Az ünnepségen beszédet mondott *Göncz* Árpád köztársasági elnök, aki egykor maga is itt diákoskodott.

Az ünnepségen Nemes Nagy Ágnes lírai hangulatú, nemegyszer komor, máskor játékos, tiszta szépségű versei közül szavalt *Papp* Zoltán színművész. A műsorban még közreműködtek a Petőfi gimnázium tanulói, valamint a székesfehérvári Nemes Nagy Ágnes Kollégium diákjai.

NAPLÓ

GORSIUMBAN Ludi Romani címmel szeptember 4-én nyári játékokat tartanak. A rendezvényen Papp János rendezésében, Marton Márta, Hűvösvölgyi Ildikó és Maszlai István főszereplésével bemutatják Euripidész Andromakhe című darabját.

AZ ÉV BELSŐ ÉPÍTÉSZE cím elnyerésére hirdet pályázatot a Magyar Építészkamara belsőépítész tagozata a kiemelkedő színvonalú vagy különös tervezői értékkel rendelkező munkák méltó elismeréseként. A díjra jelölhető minden okleveles belsőépítész – kamarai és nem kamarai tag –, illetve alkotása. Elnyerését egyaránt kezdeményezhetik szervezetek és magánszemélyek. A felterjesztéseket az alkotás címe, helye, az okleveles belsőépítész neve és címe feltüntetésével írásban lehet megtenni. A javaslatokat 1999. október 10-éig kell eljuttatni a Magyar Építészkamara titkárságára, a MÉK belsőépítészeti tagozata (1088 Budapest, Ötpacsirta utca 2.) címére.

Illyés Gyula könyvtára

Dedikációk, bejegyzések, verstöredékek

Ma délelőtt Tolna megye első megyenapja ünnepségeinek keretében mutatják be a szekszárdi vármegyeházán *Takács* Mária munkáját, az Illyés Gyula könyvtára című bibliográfia első kötetét. A népművelő-muzeológus szerző, a Simontornyai Vármúzeum igazgatója négy éve foglalkozik az Illyés-hagyaték feldolgozásával, még Illyés özvegye kérte a segítségét. Hetente egy napot töltött a könyvtárban, hogy annak minden tételét pontosan regisztrálja. A hatszáz oldalas első kötetbe az *Illyés* Gyula könyvtárában található magyar szerzők

majd a világirodalmi alkotások bibliográfiája.) A közel háromezer könyvből 1711-ben dedikáció olvasható, amelynek pontos szövegét közli a kötet, valamint Illyés bejegyzéseit, a könyvekbe helyezett vagy ott felejtett papírlapokra írt sorokat, olykor verstöredékeket. Kilencvenhét szerző küldte el Illyésnek a könyveit, köztük a Nyugat nagyjai, *Babits, Móricz,* a költő-barát *Szabó* Lőrinc, a népi tábor jelesei, később a tanítványok, *Csoóri* Sándor, *Nagy* László és a többiek. Takács Mária csak rövid bevezetőt írt a munkához, mert meggyőződése,

többi az irodalomtörténészek dolga: nem érdektelen ugyanis, ki mindenki fordult Illyés Gyulához, ki mindenki tagadta meg, ki kért segítséget tőle, ki maradt el a segítségadás után, ki tartott ki mindvégig önzetlenül. Kinek a köteteit őrizte a költő, kihez milyen megjegyzéseket fűzött.

A Wosinsky Mór Megyei Múzeum kiadványaként napvilágot látott kötetet *N. Horváth* Béla irodalomtörténész, a szekszárdi Illyés Gyula Főiskola főigazgatója mutatja be. Takács Máriát a megye irodalmi és művészeti életéért végzett munkájért Babits-

OLDALSZÉL

VISSZALÉPETT a világelső amerikai Pete Sampras a US Open tenisztorna küzdelmeitől, mert az edzésen hátsérülést szenvedett. Samprast a svéd Tillström helyettesíti – szerdán az orosz Szafin ellen lép pályára az 1. fordulóban. Kiesett a brit Henman (6:7, 4:6, 3:6 a világranglistán 68. argentin Canas ellen).

BENEDEK TIBOR, az itáliai szövetség által doppingolással vádolt magyar pólós ügyében szerda délután fél négykor hirdet ítéletet az olasz olimpiai testület fegyelmi bizottsága, ám a firenzei Európa-bajnokságra délelőtt tízig kell a végleges nevezést leadni, így a magyar sztár játékos nélkül szerepel Kemény Dénes kapitány csapata. A doppingelemet tartalmazó kenőcs használatért vélhetően nyolc hónapos „figyelmeztető" büntetést kap Benedek, aki remélhetőleg az olimpián ott lehet.

A PROFI SAKKOZÓK szövetségének (PGA) világbajnoki címéért októberben 16 játszmát vált az orosz Kaszparov és az indiai Anand. Ismeretes, egyikük nem indult a napokban zárult FIDE-vébén, melyről hiányzott a címvédő orosz Karpov is. A hölgyeknél is a világbajnok távollétében zajlott a zárómeccs, ezért Polgár Zsuzsa (akárcsak a férfiaknál Karpov) pert akar indítani a nemzetközi szövetség ellen. Polgár Zsuzsa egyébként bejelentette, hogy nem vesz részt a magyar válogatott tagjaként a novemberi csapat-Európa-bajnokságon. Döntését nem indokolta.

QUATRATLON GÁLA elnevezéssel szeptember 7-én, kedden 14 órától ismét megrendezik a Budakeszi úti Külkereskedelmi sportparkban a hagyományos vetélkedőt, melyen futás, evezős ergometer, úszás és teniszezés kategóriában esélykiegyenlítő

Az Antenna Hungária mától megszüntet

Elsötétült a sportkép

Kedd este még látható volt a Hungarosport, az éjféli záráskor azonban az Antenna Hungária levette az AM-mikro szolgáltatásból a heti 78 órás műsoridővel rendelkező csatorna programját, így a műholdas vétel korábbi megszüntetése után immár Budapest és környéke előfizetői sem nézhetik a hétköznaponként tíz, a hétvégeken 14 órán át sportot sugárzó adó műsorát. Lapunk érdeklődésére *Őri* András, az Antenna Hungária szóvivője a Hungarosport „többszöri és súlyos szerződésszegésével" indokolta a döntést, arról azonban nem kívánt nyilatkozni, pontosan mekkora a sportcsatornával szemben fennálló követelésük. Jelezte ugyanakkor, hogy folyamatosan tárgyaltak a Hungarosport gazdasági vezetőivel, s az augusztus 31-i dátum nem az első időpont volt a végső határidők közül…

A Magyar Nemzet értesülései szerint a Klaus *Märten* német építési vállalkozó tőkéjével működtetett vállalkozás már a nyár elején komoly anyagi nehézségekkel küszködött, s az utóbbi hónapokban elmaradtak a fizetések, jelentős tartozást halmozott fel a cég.

Lapunknak adott júniusi interjújában *Szalai* Z. László vezérigazgató még cáfolta a megszűnéssel kapcsolatos találgatásokat, új partnerekkel új műsorrendet tervezett, s arról is beszámolt, hogy a Budapest Kongresszusi Központba költözött vissza a stúdió – nem tagadta ugyanakkor, hogy a német tulajdonos más irányú terveket fontolgat… Nem sokkal ezután Märten úr – aki kora tavasszal egy esztendőre másfél milliárd forintos befektetést ígért – kivonult az üzletből, így a cég a szakadék szélére került, hiszen a magasnak nem mondható reklámbevételek a gyártási folyamatban azonnal felhasználódtak. Nem csoda, hogy az utóbbi időben csupán konzervprogramok, több hónapos ismétlések szerepeltek az adó kínálatában.

A Hungarosport stábja (a műszaki, adminisztratív dolgozókkal együtt csaknem ötven

Munkába állt a Fradi

FEKETE GÉZA, galántai.
Karner Rupert dm. XII., Budakeszi-út 53/b előtt.

Medvey. 1101.

1661-909-9

Meller-szobája

187. Mosdó-készlet.

Háromlábu karos fedéllel, a hozzá való fehér cserép lavoirral és szappantartóval emailirozott bádogból.

Régi leltári anyag, becsértéke.....14.00 K

G. Fekete Gerá

~~festő~~
Nobrán

Műcs, kiáll, 1931 tól
Pipics 112. l.

Római flotta V. 253.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Fekete Géza

KELETMAGYARORSZÁG

Nyíregyháza

1970 XII 10

1021

ÚJ SZOBOR. A Nyíregyházi Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága két méter magas kőszobor felállítását tervezi a sóstói szociális otthon parkjában. Az újszerűségében megyénkben egyedülálló kompozíció megalkotásával Fekete Géza szobrászművészt bízták meg.

Fekete Géza szobrász

Műemlékvédelmi Szemle 1993/1

május havában emlékére emeltette
Koller Antal és neje Franckhauser
Mária 1898. március 15-én. Restau-
ráltatta Budakeszi Nagyközségi Tanács
VB. 1975. március 15-én."

A honvédtábornok budakeszi tartózkodásának emlékét őrzi a gimnázium falán (Széchenyi utca 94.) elhelyezett emléktábla, melyre Nagy Sándor József bronz képmását mintázták meg. A relief Fekete Géza szobrászművész alkotása. Sajnálatos, hogy a közelmúltban a bronz táblát ellopták.

21. *Erkel Ferenc emléktábla*

Az Erkel utca 14. számú ház barokkizáló utcai homlokzatán 1985-ben helyezték el Erkel Ferenc emléktábláját:
„Ez a ház volt az Erkel család nyaralója, amelyben Erkel Ferenc, a himmusz zeneszerzője is többször megpihent. Megemlékezésül a zeneszerző születésének 175. évfordulóján Budakeszi lakói, Budakeszi Szépítő Egyesület, 1985. november 7."

22. *Edelmann Rezső emléktáblája*

A Fő utca (Hauptstraße) 208. Budakeszi első iskolájának adott helyet. A közkeletű nevén „Bagolyvár"-nak keresztelt épületet egy Oesner nevű udvari építész építette 1786-ban a Zichyek anyagi támogatásával.[9] Mai formáját 1804-ben kapta. Az egykori fiúiskola északi oldalán, egy bejárati ajtó fölött helyezték el Edelmann Rezső kántortanító emléktábláját, melyet a község köztiszteletben álló iskolaigazgatójának bronz reliefje díszít: „E házban lakott és tanított 48 évig 1884—1932 Edelmann Rezső igazgató-tanító kántor a Lyra Dalkör alapító elnöke és karigazgatója. Örök hálája és szeretete jeléül a Budakeszi Lyra Dalkör és Szent Cecília vegyeskar. Budakeszi 1932. jún. 5-én"

23. *A Tanácsköztársaság Budakeszi Direktóriumának emléktáblája*

A Fő út (Hauptstraße) 127. számú ház (az egykori múzeum) utcai homlokzatán elhelyezett emléktáblán a következő felirat olvasható:
„Ebben a házban tartotta üléseit a magyar Tanácsköztársaság dicső napjaiban Budakeszi Község direktóriuma. 1919—1969. Ma Pest megyei Munkásmozgalmi Múzeum, megnyílt 1979."

A múzeum 1990-ben megszűnt, a táblát eltávolították.

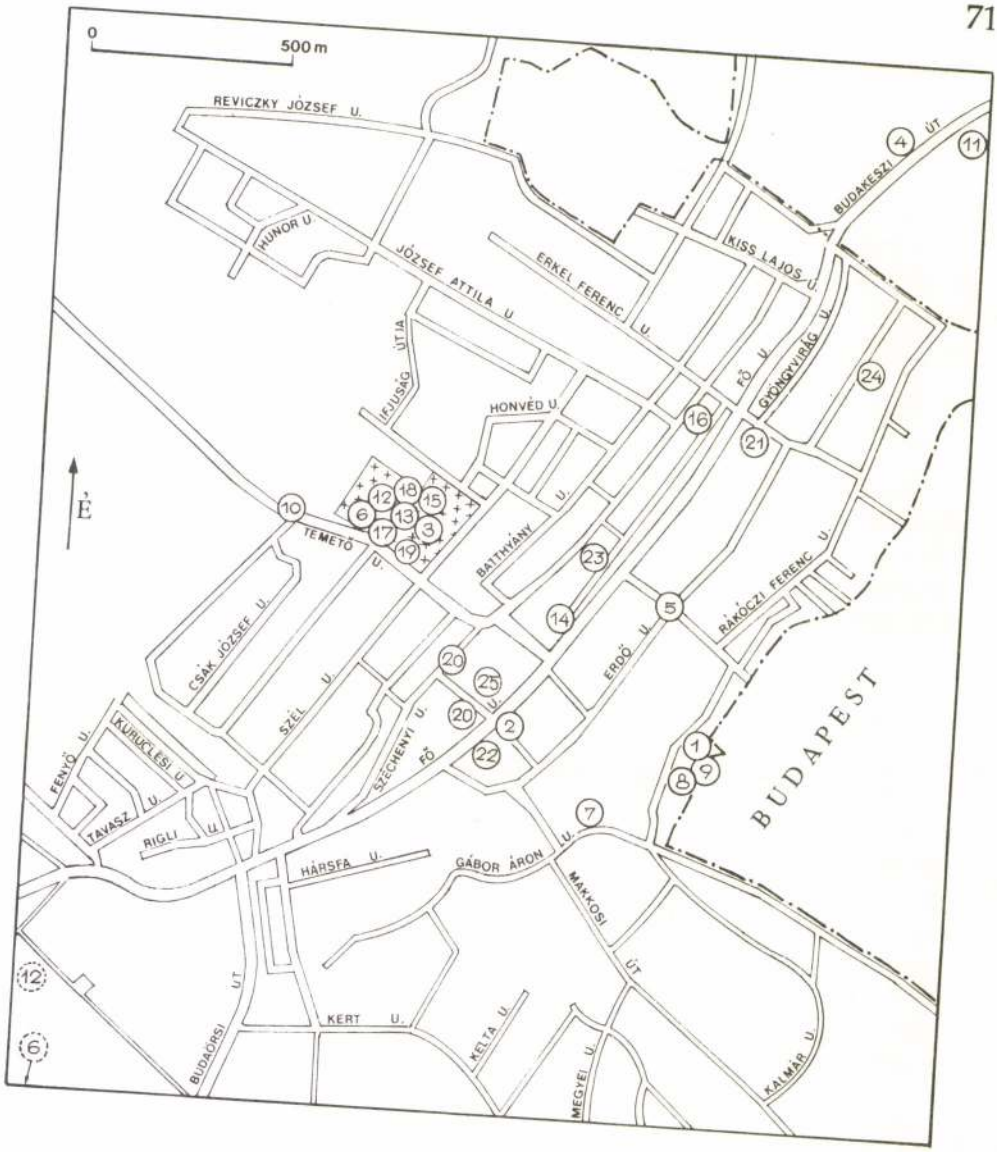

12. Budakeszi, köztéri szobrok és emlékhelyek. (A szaggatott kör a keresztek korábbi helyét jelöli.)
Rajz: Egyed Endre

IFJ FEKETE GÉZA

Budapesten, 1939. január 3-án született. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán 1965—1970 között végezte művészeti tanulmányait, Szabó Iván és Pátzay Pál növendékeként. Művét felállították Mohácson, Budapesten és Mosonmagyaróváron.

Lakcíme: Budapest V., Szent István krt. 5.

Apám, 1972, márvány, kő, 37 cm

Magyar szobrászati kiállítás, Gy. Műcsarnok 1978. VI. 5 - 28.

Ifj. FEKETE GÉZA szobrász és éremművész
Budapest, 1939

1965-ben fejezte be tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán Pátzay Pál és Szabó Iván növendékeként. A Ferenczy István képzőművészeti kör tanára. Több országos rendezvény, csoportos bemutató résztvevője, az Ezüstgerely-pályázatok többszörös díjnyertese. Önálló kiállítása 1973-ban volt a Budapest Szálló halljában. - Elsősorban érmész és kisplasztikus, de a monumentális szobrászat is érdekli. Munkáit finom, a részletszépségeket visszaadó modellálás, a választott téma érzelmi megközelítése jellemzi; ötletgazdag, hajlékony stilusa különösen jól érvényesül a sporttémában. Köztéri alkotásai vannak Mohácson, Mosonmagyaróvárott és Budapesten.

Fekete Géza, szobrász

FEKETE GÉZA szobrászművész alkotásaiból nyílt meg kiállítás Budapesten, a IX. kerületben, a Pápay István utca 5—7. szám alatt, a Volán Tröszt szakszervezeti tanácsa és a szabadfoglalkozású képző- és iparművészek pártalapszervezetének rendezésében.

– : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1980 május 27.

Tekete Géza

Ezüstgerely-díj — Testneo. és Sportmúz.

Képszaor
1986. V. 9.

Fekete Géza

Szépm. Muz

Tavacs, gépe
Tanulmányfej "
A nő, mükö
Női fej, br
Loth felesége, alumin.
~~[illegible]~~

Több sportdíjszobrát a
herendi porcellángyár
sokszorosította.

Fekete Géza, szobrász, sz. 1906.

Telcs Ede és Szentgyörgyi István voltak a mesterei. A Képzm.Főiskola elvégzése után csaknem minden kiállításon résztvett. Számos dijat és kitüntetést kapott. Gyüjt.kiállitásai komoly sikert arattak. A felszabadulás után csak 1947. kezdhetett ismét szobraszi munkához. A Földalatti Gyorsvasut Népstadion állomására "Boxoló" c. szobrát készitette el, melynek kis mintájáért a helsinki-i Olimpiászon elismerő oklevelet kapott. Főleg sport-témákkal foglalkozik.

Uj M.Képzm.III. 1953.

83.1. és kép

Fekete Géza:

nobrány

Szent Antal c. nobrát megvette a kultusz-minüszter

Képrőm. Közlöny

1939. 3-4. sz.

Fekete Géza, dr. ügyvéd

VI. Bajza u. 22.

MKSz 1947

Fekete Géza

nobrász

Életr.

Ujmagy képzőm. II.

48. t. 62. l.

Fekete Géza

nobran

1925

Érinisk 1930. 83 l.

1926 – 1932

keprom jon. kolán

G. Fekete Géza

A Sportdíj-kiállításon Ugró c. művével a 600 pengős II. díjat kapta.

Nemzeti Újság

1940. május 3

G. Fekete Géza

zobrazí

Labdarugó, gipsz

repr.

VkM Sportdíjčiák.

1940. X. tábla.

(Sparm Muz)

Visegrád vár

938.

ágos Bizottsága

ny	száma:	19
	kelte:	19
	beérkezése:	19

k száma:

elintézett szám:

áma:

áma:

Antoine Bourdelle: Le buste d'Ingres 160
Antoine Bourdelle: La Madone avec l'Enfant 160
Antoine Bourdelle: Bacchante 162
César Kunwald: Ernest Dohnányi 164
César Kunwald: Eugène Hubay 164
César Kunwald: Béla Bartók 165
César Kunwald: Zoltán Kodály 165
Antoine Bourdelle: Madonna with the Child .....
Antoine Bourdelle: Bacchante .....
Cesar Kunwald: Ernő Dohnányi .....
Cesar Kunwald: Eugen Hubay.....
Cesar Kunwald: Béla Bartók .....
Cesar Kunwald: Zoltán Kodály .....

KMTARS művcsoptok
1931. feb-márc. kiáll.
IV. 38.

41817. — Athenaeum, Budapest

ndurina rózsája. M. Nemzeti Múzeum 138
urina rózsája. M. Nemzeti Múzeum 138
li francia hárfa. M. Nemzeti Múzeum 139
Solaróról nézve 142
Capri partján 142
..... 145
..... 145
acapriban 146
z 146
illa Fiore Anacapriban 147
oni: Pierluigi Nervi caprii villájának távlati 147
oni: Rodolfo Nebbiosi caprii villájának terve 150
poni: Renato Paoli caprii villájának távlati 150
d Béla: Ítélkezés 151
: Bohémek 152
: Gróf Jankovich Bésán Endréné úrnő arcképe 152
Primavera 153
y Gyula: Páholy 153
: Sírszobor 156
Önarckép kalapban 156
Titok 157
Vágy 157
oine: Ingres mellszobra 160
oine: Madonna a gyermekkel 160
oine: Bachánsnő 162
r: Dohnányi Ernő 164
r: Hubay Jenő 164
r: Bartók Béla 165
r: Kodály Zoltán 165

Rose der Tieffenbrucker-Bassleier. Nationalmuseum 138
Rose der Fontanelli-Pandurina. Nationalmuseum 138
Rose der Vicenti-Pandurina. Nationalmuseum 138
Französische Harfe aus dem XVIII. Jahrhundert. Nationalmuseum 139
Capri, vom Monte Solaro gesehen 142
Die Faraglioni am Strande von Capri 142
Anacapri 145
Anacapri vom Osten 145
Bürgerhaus in Anacapri 146
Rathaus in Capri 146
G. Favai: Die Villa Fiori in Anacapri 147
Giuseppe Capponi: Plan der Villa Pierluigi Nervi in Capri ... 147
Giuseppe Capponi: Plan der Villa Rodolfo Nebbiosi in Capri 150
Giuseppe Capponi: Plan der Villa Renato Paoli in Capri ... 150
Béla Iványi-Grünwald: Urteil 151
Julius Rudnay: Bohémiens 152
Julius Rudnay: Bildnis der Gräfin Andreas Jankovich-Bésán 152
Franz Sidló: Primavera 153
Graf Julius Batthyány: Loge 153
Josef Damkó: Grabmalfigur 156
Desider Bokros: Selbsbildnis mit Hut 156
Franz Sidló: Geheimnis 157
Franz Sidló: Sehnsucht 157
Antoine Bourdelle: Ingres-Büste 160
Antoine Bourdelle: Madonna mit dem Kind 160
Antoine Bourdelle: Bacchantin 162
Caesar Kunwald: Ernst v. Dohnányi 164
Caesar Kunwald: Eugen v. Hubay 164
Caesar Kunwald: Béla Bartók 165
Caesar Kunwald: Zoltán Kodály 165

Fekete Géza

Start és

„Diszkoszvető" c. porcellán szobrai repr. –

Say Géza dr.: A művészi sportdíjak (Bpest, é.n.)

Kiadja a Herendi porcellángyár –

Országos Bizottsága,

EXPRESSZ

Budapest.

Hőgyész Endre

Fekete Géza

nobrán

Székely Z.

Szabad Művészet

1951. 396. l.

A Földalatti Korsoasát Stadion-állomás-képrem pályárate

Ökölvívó-t kétriti

A m. kir. vall. és közokt. m
alatt a keb. számv. VII. és
nek másolata:

Költségvetési év: 1928/29. K
támogatása". Müemlékek Orszá
ték: Nincs.

Utasitom, hog
tanárnak / Budapest, I. Kris
15-én Budapestről Zsámbékra

Fekete Géza

Nobrán

l.

Képm. Mus. Esk

I. 207. l

Igy talán alkalmas is Excellenciádnak, hogy ezeket a kérdéseket egyszerre letárgyaljuk és kevesebbet alkalmatlankodjunk.

d, amelyben az időpont Excellenciádnak megfelel.

Fekete Géza

szobrász

Cód

Turcsányi Erzsébet

Modern magyar sportszobrok - Szépművészet

1941. 325. l.

„A GYERMEK A MŰVÉSZETBEN”
KIÁLLÍTÁS
TÁRGYMUTATÓJA

1940 FEBRUÁR—MÁRCIUS

ORSZÁGOS MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT
BUDAPEST. MŰCSARNOK. HŐSÖK-TERE

G. Fekete Géza

Nobrász

lásd

Szépmüvészet

1940. 23. l.

Tekintetes

„Europa" kiadóhi
vatala

Budapest
V., Visegrádi u. 36

G. Fekete Géza

nobrán

l. ú.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1940. 41. l

Sportdiplomáll

az Iparm. Mur-ban

Gy. Fekete Géza

Szobrász

Kopp J.

BP tefo Szt. Margit szobrpályázata

Szépmüvèszet

1944. 265. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Fekete Géza

Hobrait

VI. évés hallg.

1931/32. évre 600 P-ös

tővárosi ösztöndíj

Ferkèpzomfoisk évk 26-1.

3. HÉT

13 SZENTCSALÁD, VIDOR **VASÁRNAP** FÁB. ÉS SEBESTYÉN

14 HILÁR, BÓDOG **HÉTFŐ** ÁGNES

15 SZT. PÁL, LÓRÁNT **KEDD** VINCE, ARTÚR

Fův kopt

1937 jan (Tört Muz-al, N. hal)

Leány fej, gips

1946 dec Fiatal m. mnvének

Női fej, terrac.

G. Fekete Géza

szobrász

Uszó, Ökölvivó, Diszkoszdobó, Labdarugó, gipsz.

(Sportdíjkiállítás

1940 (Iparmüv. Muzeum)

Magyar Régészeti Művészettörténeti
és Éremtani Társulat
Budapest, IX., Üllői-ut 33-37.

55 II. 19 12

82½

dr. Szentirányi Gyula

Bp.
XI. Lágymányosi-u. 16.

M. Mův-ért

1940 febr. (r Mův)
A nő, műkő

1942 jun. (Mův)
Nyujtózkodó nő / br
Kisfiú II

1943 máj (h.o.)
Korsós nő
Honvéd, gips

2) $t = \frac{a+b}{2} \cdot m$ (b)

$t = \frac{am+bm}{2}$ 1·2

$2t = am + bm$

$-bm = am - 2t$ 1:(-m)

$b = -\frac{am-2t}{m} = a + \frac{2t}{m}$

$b = -a + \frac{2t}{m}$

G. Tékete Géza

szobrász

koll. kiáll. a Mü-

terembe „7 m. művész" I.

1935. szept. – okt. máll.

~~Elektromos hagyat.~~

Halott ugermek
a nő (mükő)
Gea
W.B.-né portréje

Úszó I
T.L.-né portréje
H.Y.-né " "
Néger női fej II
Vezeklés
Fiatalság
Fájdalom I-II
Szégen I
Néger
Napsugár
Nyujtózkodó fiú

Torzó II
Merengés
~~Fájdalom~~ patin
Női arcmás II gips
Női akt
Siremlék I
Ülő nő I
Ave

Kívánesiság, gips

Hamutartó I-II
br. és márv

G. Fekete Géza
szobrász

az alábbi épületen
levő, Munkást
ábrázoló kőszobrot
fenti készítette.

Magyar Építőművészet
1943, 128. l. (Kép-
vel.)

nem a cseh kultúrtalajba, hanem az avig
nizmusba nyúlnak. Nem a cseh művé
tudatos művész és műkincs importjá
Magyarországnál szerencsésebb sorsú

Ugyancsak nem szabad túlbecsü
kultúrának azonos jelegzetességei vann
udvar szellemi és művészi kultúrája
XI. századból meginduló fejlődésnek.
behívott művészt, mint Prágában és
Krónika, vagy a Szent György-szobor
össze.

Mindkét udvari kultúra azonos
nem szükséges a nápolyi és avignoni sz
útat feltételezni. Jól jellemzi ezt a hely
a pseudo Aristotelesi királytükröt egyf
Budán és Prágában. De ennek az arab
Nápoly. Jól tudják, hogy Nagy Lajos
Róbert nápolyi király könyveit — közt
retum secretorumot is. A király számára
Nem szükséges tehát, de nem is módszer
keresztül keresni. Sőt valószínűbb, hog
meg a nápolyi udvari kultúrának azt a je

G. Fekete Gerá

[illegible]

l.

Magy. Iparm.

1938. 333 l.

(7 m. művész)

iszternek f. é. október hó 25-én
er. állampénztárhoz intézett

lékek Országos Bizottságához szolgá-
llenőr részére négyszáz /400/ K rend-
tasitom az állampénztárt, hogy ez
lyegelt és az emlitett Országos Bi-
nyugtatványára fizesse ki s tárcám
an kiadáskép számolja el.

Gerh. M.: Keramikai kiáll

1942 (Iperm. Társ.)

Nosztalgia (1942)

6
4

1, Bizonyítandó a következő eset:

$$\binom{n}{k} = \binom{n}{n-k}$$

Fekete Géza

1924/27 – 1931/32

Ferképzőmfoisk.vk
1932-33 21. l.

Fekete Géza

Arcmás II (patin.) gyps.

Neuvezi halon. Munkácsy
Cch VIII. repr. kiáll. kat.
1935. márc. 30 – ápr. 14.

G. Fekete Géza

nobräss

wód
z
Forum
1935. 302. l.
(Budapesti kiállítások.)

Psalterium VIII. 243.

Szépm. Mus.

1941 (Kultusz vásárl 1938-40)

Szt Antal, Gr

megriva

Fekete Géza
galántai
nobrász

Minisztérium megbízásából
1944. Árpádházi Szt. Margit
szobrrámár pályázatán pályá-
~~diese~~ ~~nivelt megdicsértek~~ ~~vetben részesült~~. 1951. a
Hunyadi szobor pályázatán
jutalomdíjban részesült.
A Földalatti Gyorsvasut
Népstadion állomására
Boxoló c. szobrát készi-
tette, melynek kismin-
tájára a helsinki Olim-
piaszon elismerő oklevé-
let kapott.

I

II

Siremlékei kozul emlékezni méltók

Bársony István a

nerepesi temetőben,

Tury Zoltán i farkas-

reti temetőben és

Szlabey Valérián az

esztergomi temetőben.

I. Közteri szobrai: Mattyasov-
szky Kasztián emlékszobra
Esztergomban Benczur Gyu-
festő nyúregyházi szobra
és Karner Rupert dom-
borszobra a XII. Buda-
keszi ut 53/b. sz. ház
előtt.

Fekete Géza, galán-
tai, szobrász, szül 1906
febr. 27. Pesten
Elemte Teles Edémél,
1925. a bpesti iparmi-
vészeti iskolában, 1926–
32. a képzőmivészeti fős-
kolában Szentgyörgyi István-
nál tanult. Tanulmá-
nyai közben elnyerte a fő-
város ösztöndíját s a
Ferenc József díj dicséró
elismerését. 1935, 1938 és
1939. gyűjt ki állítása volt
Pesten 1940. a sportdíj-
pályázaton Uszó cinnu
szobrával a III. díjat nyerte
1941. kiszállítta a győri
Orsolyiták tanítérczé-
nek homlokzatára Szt.
József szobrát a kultusz

Omkt

Fehete Géra bronzin

1931 febr.-márc.: Női arcmás I gips

1935 márc.-máj (N. képren)
Torzó I pat. gips
Arcmás I " "
Néger női fej I " "

1936 máj.-jun. jub.
Sz. P.-né arcm., pat. gips

1941 febr.-ápr. jub.:
Lene és ritmus, gips

1942 ősz: l. külön lapon

1944 tav: Lóth felesége } gips
Hegtetőn }

1944 jun (N. képren kiáll)
Madonna } gips
Szélben }

G. Fekete Géza

nolván.

OMKT. 1942. őszi

Zilahy-Balogh Gyula arck. aluminium

Roskoványi Éva, gipsz

Szontagh Lajosné, gipsz

Tanulmányfej, gipsz

Fésülködő nő, gipsz

Szt József, gipsz

(I-II)

Benczur Gyula nyír-egyházi szobra, gipsz

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 ÁPR 12

ÉLET ÉS IRODALOM

Fekete Géza,

1021

Fekete Géza szobra

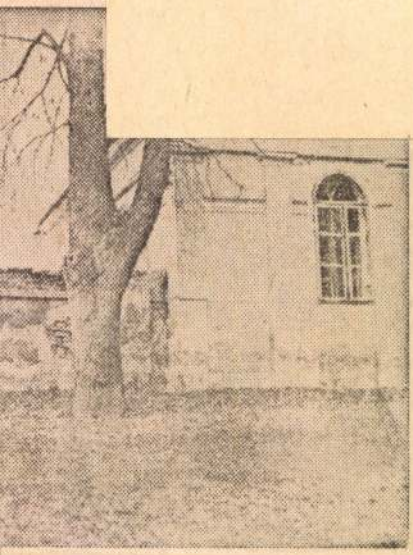

r kiállításáról

ırnaja Gazeta
ar oldala

önálló kötetét. Rövid információt közöl — megjelenésének ötödik évfordulóján — a Szovjet Irodalom című folyóirat magyar nyelvű változatáról, s közzétesz néhányat *Anatolij Kokorin* grafikus budapesti vázlataiból.

Szvjatoszláv Belza érdekes beszélgetést folytat a lap hasábjain *Csák Gyulával* és *Bertha Bulcsuval* a hazai szociográfiáról. A Szovjetunióban különös figyelmet szentelnek irodalmunk e sajátos műfajának, mely nálunk önálló irányzatot képvisel rendkívül fontos társadalmi és irodalmi szerepével.

A beszélgetés során feleleventették a műfaj kialakulásának egyes állomásait a harmincas évek falukutató mozgalmától a hatvanas években — Darvas József kezde-

— Kedves
Tudni vél
Vághidy
kötött bar
Nemcsak
sedést kel
tal költő,
Vághidynal
vábbi sors
a magyar
tának sz
Gyula sze
szellemi n
József Atti
dom — a
natában n
vetlenségge
seit, s örö
re, te s
Igaz is: h
zsef Attila

— Akkurá
asztalt. Vis
ezért is láts
mert nem a
sokat válasz
hogyan lehe
tabban össze
ha azt mond
tosan, szépe
megy az ége
így érdemes.

— A játé
vül mi érd
ban?

— Őt nem
csak a játék,
te. Anyagi
rette megtap
az a komoly
zébe vette a
Kinyitotta, s
milyen szépe
met, de talá
ha lejjebb jö
revette a „sp
egy lecsúszo
tocskát hagy
ő tördelte az

Ifj. Fekete Géza szobrászművész kiállítása november 27-ig látogatható a ferencvárosi Ráday Galériában. *(mh)*

M. Nap 2005. 11. 12. 18. o

FEKETE GÁBRIELLA

A Németországban élő

Gabriella Fekete szobrászművész kiállítása július 10-ig látogatható Győrött, a Váczy Péter-gyűjtemény kiállítótermében (Nefelejcs köz 3.). *(mh)*

Hírlap 2005. 06. 13. 15

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1976 AUG 5
LOBOGÓ

Fekete Géza, szobrászművész

1021

Rákóczi arca

A Mányoki Ádám megörökítette Rákóczi-kép jellemző vonásai ezen a szobron is élnek, ám mégis több, más Fekete Géza szobrászművész alkotása. Mielőtt hozzákezdett volna a budapesti II. Rákóczi Ferenc gimnáziumtól kapott megbízatás végrehajtásához, könyveket, visszaemlékezéseket, Rákóczi-naplót, -írásokat tanulmányozott, hogy a legendás szabadsághős jellemét úgy adhassa vissza, mintha hús-vér emberként állna elénk századok időtávolától megfosztva.

Ez a Rákóczi-fej egyszerűségében is nemes, vonzóan emberi. Hiányzik vonásaiból a más képekről, szobrokról szinte elmaradhatatlan legendásan hősi pátosz. Bár történelmet formált, Európa tekintett rá, nemzetek reménykedtek benne, bíztak harca sikerében, nem típushős, sokkal inkább koránál távolabbra látó, nagy műveltségű, európai méretekben gondolkozó, a nagy tömegek jobbulását akaró, hétköznapjaiban mégis esendő ember volt Rákóczi. Olyan valaki, mint aki e szoborról tekint ránk.

hum
tosa
érke

Lászlóné és Törzsi Erzsébet

Ifj. Fekete Géza
festőművész

II. Rákóczi Ferenc mellszobrát
elkészítette ifj. Fekete Géza.

—: Rákóczi emlékkiállítás,
Népszava, 1976. márc. 26 – 4 oldal.

RÁKÓCZI-EMLÉKKIÁLLÍTÁS

Csütörtökön a Magyar Nemzeti Múzeumban — egy nappal a hivatalos megnyitás előtt — *Fülep Ferenc* főigazgató és a rendező *Bánkuti Imre* történész-muzeológus bemutatta az újságíróknak a Rákóczi-emlékkiállítást, amelyet a kuruc fejedelem születésének 300. évfordulója alkalmából láthat a közönség.

A múzeum dísztermében bőséges tárgyi anyaggal idézik fel történelmünk kiemelkedő személyiségének és a nevével fémjelzett szabadságharcnak az emlékét. Metszetek és festmények ábrázolják II. Rákóczi Ferenc alakját, a szabadságharc csatáit, dokumentálják az egykori politikai, diplomáciai történéseket.

A festmények közt történeti érték szempontjából — a muzeológusok értékelése szerint — kiemelkedik az a 12 portré, amely a kuruc hadsereg ezredes kapitányainak és brigadérosainak egy csoportját ábrázolja; ezeket a képeket — restaurálva — most mutatják be először a közönségnek.

Ünnepélyes külsőségek között leplezték le csütörtökön II. Rákóczi Ferenc mellszobrát, a képzőművészeti lektorátus ajándékát, *ifjú Fekete Géza* szobrászművésznek, az iskola egykori növendékének alkotását, a budapesti Rákóczi Gimnázium előcsarnokában.

A celldömölki vontatási főnökség II. Rákóczi Ferenc szocialista brigádja kezdeményezésére a MÁV hasonló nevű munkáskollektíváinak képviselői Kassára utaztak és csütörtökön megkoszorúzták névadójuk sírját.

Ifj. Fekete Géza, szobrász

1021

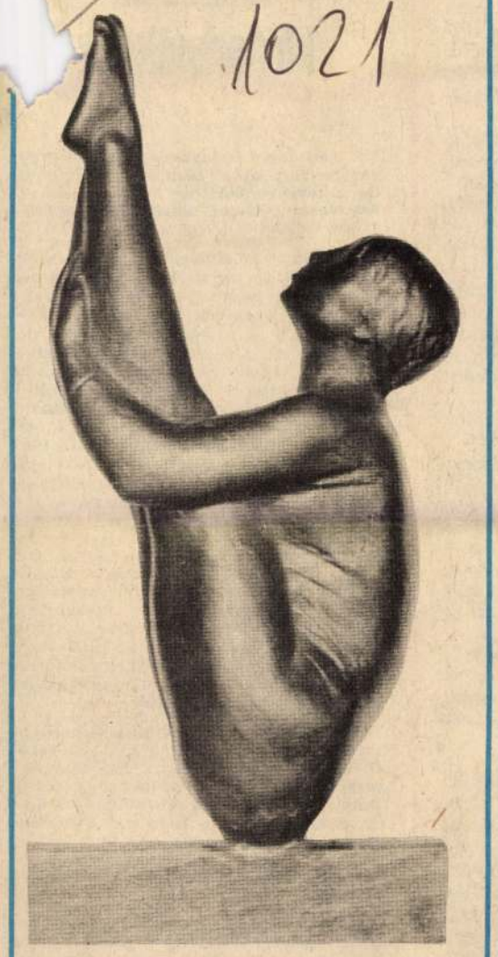

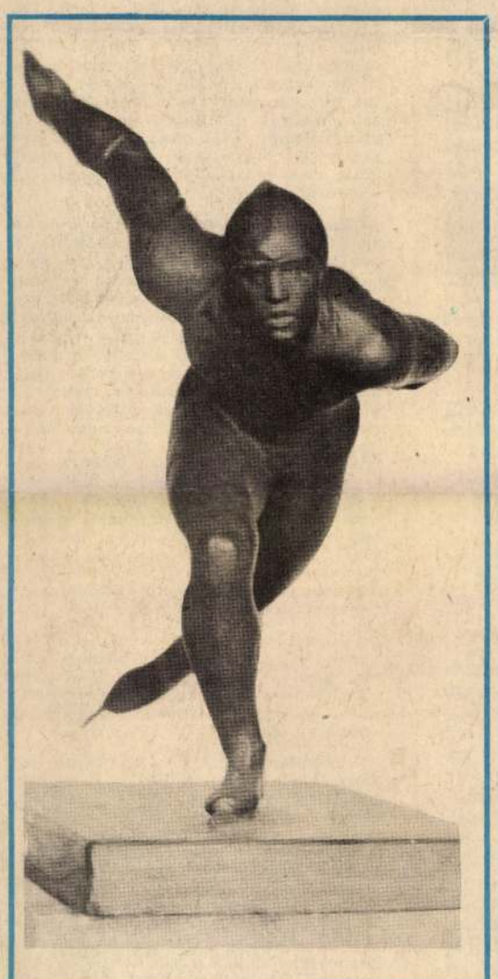

BRONZBA DERMEDT MOZDULATOK

Ifj. Fekete Géza sportszobrai bronzba dermedt mozdulatok. A mozdulatlan erő pillanatai. Nézem, nem merem elkapni szemem, hátha ez a szobor mozdulatlanságának utolsó látszata. Mert talán nemsokára (pont, mikor nem nézek oda) a golyó elrepül a tekéző kezéből, a vívó felteszi maszkját és pástra lép, a cselgáncsos ledobja ellenfelét, s a tornászlány magasba törő, hídívű, látszatra is kemény combjai lehervadnak, hogy utána spárgába feszüljenek.

Pedig puha agyagból lapulnak először ezek a megmeredt mozdulatok. A bronz csak tartós sugárzást ad.

Ifj. Fekete Géza életében is ifjú még. Srácosak a mozdulatai. Farmerben jár, és iszákot hord az oldalán. Tíz éve, hogy elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát. Szobrász és tanár. A Fe-

Az apa-*Sulia* egy lócán ül a pálya szélén. Mellette — hivatásának jelképeként — a gyúrói táska. Álldogálunk *Mihály Jóskával* — igaz is, most ő a csapat intézője —, s hallgatom, amint duruzsolja:

— A játéktudás alapján feltétlenül bent kell maradnunk az NB I-ben. Ennek a gárdának óriási erénye — Palicskó Tibornak, a volt vezető edzőnknek köszönhetjük —, hogy vállal minden többletmunkát a sikerért, szívvel és erővel egyaránt tud hajtani. Ezért is tudtunk olyan nagy fölénnyel bajnokságot nyerni az NB II-ben. Az eredeti társaság is képes lett volna a becsületes helytállásra, de így, kissé felfrissítve és tudvalátva a játékosok hozzáállását, bizonyítási vágyát — mindenképpen sikeres év elé nézünk. Csak...

Hirtelen hallgat el, és szinte suttogja:

— A város szíve lett más.

Mintha bánná már, hogy egyálalán belekezdett, kelletlenül préseli ki magából:

— Egyszerűen tudomásul veszik, hogy a csapat bejutott az NB I-be.

Megmentőként pillant *dr. Sápi Tiborra*, a Dunaújvárosi Kohász SE elnökére...

*

Eszembe jut egy június eleji telefonbeszélgetés, és bocsánatot kérek *Palicskó Tibortól*, a Rába ETO jelenlegi, a Kohász akkori vezetőedzőjétől az indiszkrécióért.

— *Valóban eljössz Dunaújvárosból, Tibor?*

— El.

— *De hisz bajnokságot nyertetek! Szeretnek, tisztelnek és becsülnek abban a városban! Mi történt?*

— Semmi. Azaz, talán éppen azért jövök el... Tudod, az igazsághoz hozzátartozik, hogy az egyesület már áprilisban felajánlotta: kössünk újra több éves szerződést. Marasztaltak is állandóan. Éreztem, tudtam is, hogy megbecsülik a munkámat, tisztelnek az elveimért, de... Nos, én nem rajongok sem a langyos vízért, sem a középszerűségért. Ha dolgozom, úgy, és azért dolgozom, hogy bizonyítsak, produkáljak. Én nem a munkától vagy a felelősségtől félek, hanem a látszatcselekvésektől. Márpedig Dunaújvárosban a produkálást nem igénylik. Nem mondta ezt nekem senki. Sőt! Csak valahogy benne van a levegőben... Azt érzi az ember, akárkivel beszél, akár vezetővel, akár sportvezetővel, akár szurkolóval, hogy elkönyvelik az eredményt, s közben arra gondolnak: jó, jó, bekerültünk az NB I-be, játszunk majd ott, s ha bennmaradunk akkor is jó, ha kiesünk, akkor is... Engem fojt ez a közömbösség. Pedig hidd el, nagyon szeretem azt a várost, és remélem, hogy barátként jövök el onnan.

*

Ez jut eszembe, s talán ezért kérdezem meg először *dr. Sápi Tibortól:*

— *Mit ér, mit jelent nektek egyáltalán az NB I?*

— Mit? Hát... több éves célkitűzésünk beteljesülését. Sok örömöt és még több gondot.

— *A gondoknak ilyen súlya van?*

— A város, a Dunai Vasmű és az egyesület talán még soha nem tett annyi erőfeszítést sportlétesítmények építéséért, mint napjainkban. Öt év alatt munkacsarnok, birkózócsarnok, pályák épültek. Jövő áprilisban átadják az ország legkorszerűbb fedett uszodáját. Szóval sok-sok sportlétesítmény épült, épül, s minden kevés, minden szűk, mindent kinőttünk. Itt van a Központi Sporttelep. A labdarúgók otthona. Huszonöt éve épült, s közben csak használódott, elavult. A gyepszőnyeget kivéve nem NB I-es ez a pálya! Még csak NB II-es sem. A közönség elhelyezése is szörnyű. Kulturálatlan. És amíg valamikor húszezren is szorongtak itt egy-egy Kohász—Ferencváros mérkőzésen, ma jó, ha tízezer nézőt be tudunk préselni.

— *Nem lehet javítani ezen a helyzeten?*

— Na, ez az! Zalaegerszegen, Békéscsabán vagy Kaposvárott az NB I-be jutáskor megmozdult a város. Szinte hetek alatt újjávarázsolták a pályát, bővítették, lelkesedtek érte, összefogtak érte. Nálunk?!

Csak legyint. De abban a legyintésben minden benne volt.

— Pedig mi, az egyesület, nem egy-két évre szándékoztunk bejutni az NB I-be. Nem is játékosimporttal kívánunk erős csapatot szervezni. Alapvetően változott a koncepciónk. Az utánpótlás-nevelés áll egyesületi munkánk középpontjában. Labdarúgásban is kilenc csapatunk indul a különböző bajnokságokban, és van még egy előkészítő csoportunk is, a legfiatalabbakból. Tíz labdarúgóedzőnk közül ötnek csak az edzői munka a dolga. És ez is érdekes... Sportiskolánk szinte minden ott működő szakágban tud eredményeket felmutatni, versenyzőket nevelni. Három tornászlányunk még a montreali olimpiára is eljutott. Labdarúgásban azonban alig-alig van eredmény. Nagy áldozatokkal nevelünk focistákat, akik egy ideig még el-eljárnak az edzésekre, aztán már csak kedvtelésből focizgatnak a kispályákon. Mintha unná ez a város a fociját!

— *Valami hasonlót emlegetett Palicskó Tibor is.*

— Hadd kezdjem azzal, hogy az NB I-be jutást mindenekelőtt Palicskó Tibor kiválasztó- és szakmai munkájának köszönhetjük, amit nagyszerűen segített az OTSH sporttisztességre kényszerítő törekvése. Egy valóban jó csapat alapjait rakta le Tibor, sőt, ez a gárda ma már több is, mint ígéret. Mi boldogok lettünk volna, ha tovább marad nálunk. De egy valamiben eltérően gondolkoztunk. Mi nem vagyunk és soha nem leszünk nagyvonalú fővárosi klub, vagy azokat utánzó egyesület. Hiányoznak azok a bel- és külföldi kapcsolataink is, amik bizonyos szerepjátszáshoz nélkülözhetetlennek. Mi üzemszerűen, ha úgy tetszik, szürkén dolgozunk, saját lehetséges erőforrásainkra támaszkodva. Ennyi van, és semmi több. Ha ezzel még előbbre tudunk jutni, akkor jó. Ha nem, akkor sem lesz másképp. Kérdezted tőlem, hogy mit ér nekünk az NB I? Nos, nagyon sokat, hisz végeredményben manapság Magyarországon egy egyesület munkáját a labdarúgáson át ítéli meg a közvélemény. Ezt tudjuk. De tudjuk azt is, hogy csak az induljon az olimpián magasugrásban, aki legalább a 210 centit átugorja. A mi képességeinkből is annyira futja, amennyire. És mégis bízunk a bentmaradásban, abban, hogy ez a téglát téglára rakás, ami a mi szisztémánk, végül is meghozza a gyümölcsét.

*

Ennél a pontnál éreztem azt, hogy itt elvi ügyről van szó, többről, mint a Dunaújvárosi Kohász NB I-es újonc labdarúgócsapatának ügyéről.

Csakhogy annyi érv szól ellene és mellette.

Kétségtelen, hogy a fejlődés egyik ösvényét úgy is ki lehet taposni, ahogyan a dunaújvárosiak teszik. De hát házat nem csak úgy lehet építeni, hogy téglát téglára rak az ember, hanem ha új formát és új anyagot álmodik, miként azt *Tallibert* tette Montrealban...

És különben is! Ez koncepció dolga. A közömbösséget azonban a lelki-érzelmi tényezők között tartják számon. Azoktól pedig, akik kiharcolták az NB I-be jutást, nemcsak a közömbösség távoli, hanem a megértése is.

Itt van például a harminckét éves *Formaggini Károly*, aki annak idején az NB I szép, és utána az NB I B kevésbé szép éveit is végigküzdötte. Szinte újoncként nyilatkozza:

— Nagy boldogság, nagy dolog bajnoknak lenni.

— *Érzel különbséget az akkor és a most között?*

— Akkor az egyik legfiatalabb játékos voltam. Ma a legidősebb vagyok. Akkor egy jól összeszokott, rutinos csapatba kerültem, most feltörekvő fiatalok között játszom, akikben van ambíció, és épp ezért sokra képesek.

— *A csapaton kívül nincs különbség?*

— De. Akkor a város jobban tudott örülni a sikernek. Most mintha kissé fásult lenne.

Optimizmus?

Andriska Vilmos is azt mondja:

— Harmincévesen lettem akkor NB I-es játékos, és tudtam, hogy én már kifelé megyek a játékból. Most kezdő edző vagyok. Akkor az NB I-nek örültem. Ma azért vagyok végtelenül boldog, hogy edzői pályafutásomat Palicskó Tibor mellett kezdhettem el, akitől mindig csak tanulni tudtam.

Lehet, hogy mégis van olyan erő, amelyik a várost kirángatja közömbösségéből? Erre gondolok még akkor is, amikor *Novák Dezső* szavait hallgatom:

— Olyan rendes társasághoz kerültem, amilyenről edző talán nem is álmodhat. Zokszó nélkül teljesítenek mindent. Nem okoz számukra különösebb megterhelést a követelményrendszer.

Optimizmus lenne ez is? *Török Béla* „főszurkoló" arca kerekedik elém. Híres ember ő is. Motorkerékpárral járt az angliai labdarúgó VB-n, meghívták és részt vett a mexikói olimpián. De mindenekelőtt Kohász-szurkoló. Csóválja a fejét rosszallóan:

— Valami megpattant. Valami nem az igazi. Talán a vezetésben is hiba van. Mondtuk mi, szurkolók, nekik már százszor: menjenek el a Videotonhoz, nézzék meg, hogyan csinálják. Elvégre a Dunai Vasmű is van akkora bázis, mint egy televíziógyár. Az emberek itt sem rosszabbak. Csak... egy kicsit merészebben kellene csinálni a dolgokat.

Játszadozom *Török Béla* szavaival, melyek olyannyira rímelnek gondolataimmal. Több álom, több merészség, több lendület kellene, hogy ez a csöpp, futball iránti tunyaság oldódjon. Egy kis olyan igényességet átplántálni minden rendű és rangú vezetőbe, ami fűti a játékosokat. Hiszen a labdarúgás különös játék. Ha a produkciónak nincs atmoszférája, elszürkül, gyenge lesz, unalmas és rossz. Ha a játék szürkül el, ha nincs benne szín, akarat, lelkesedés, tehetség, akkor körülötte keletkezik levegőtlenség. A futballt a kölcsönhatások éltetik. Nem én találtam ki. De most hadd mondjam ezt el egykori városomnak. Szeretetből. És abban bízva, hogy a „fülek" nem csukódnak be előtte.

Rózsa András

Tanácsok kirándulóknak

E heti turistakalauzunk a Bükk-hegység festői tájaira vezet. Miskolcról ezúttal a továbbhaladáshoz válasszuk az erdei vasút Miskolc—Lillafüred—Garadnavölgyi vonalát.

Garadna vasútállomás — Szentlélek, Hermann Ottó turistaház: szintkülönbség 320 méter, távolság három és fél kilométer. Garadna vasútállomás — Ómassa — Vöröskőlába — Szentlélek, Hermann Ottó turistaház: távolság négy és fél kilométer. Garadna vasútállomás — Ómassa — Vöröskőlába — Virágos-tó lápa alja — Lillafüred — Mályinkai műút — Bánkúti turistaház: szintkülönbség 490 méter, távolság hét kilométer. Lillafüred vasútállomás — István-barlang — Fehérkőlápai turistaház — Puskaporos vasútállomás: szintkülönbség 220 méter, távolság három és fél kilométer. Lillafüred vasútállomás — Szinva-forrás — Bükkszentkereszt turistaház — Fehérkőbérc — István-barlang — Lillafüred végállomás: szintkülönbség 300 méter, távolság tíz kilométer. Lillafüred vasútállomás — Szeleta-barlang feljáró út alja — Szeletatető, vissza azonos úton: távolság négy kilométer. Lillafüred vasútállomás — Lencsés-forrás — Szeletatető — Lillafüred vasútállomás: távolság hat és fél kilométer.

A Szeleta-barlang érdekessége, hogy itt találhatók hazánkban a bükki istállóskői barlang után az ősember legértékesebb tárgyi leletei. Aki vonzódik a régészet iránt, ne mulassza el a kirándulását összekötni a miskolci Hermann Ottó Múzeum megtekintésével.

Ezúttal két részletesebb útvonalat is ajánlunk.

Lillafüred állomástól, a Palota-szállótól a vasúti aluljárón áthaladva, a zöld „—" jelzést követjük a Szinva-patak partján. Mintegy háromnegyed óra után érjük el a patak forrását. Itt a poros négyszög jelzést választjuk és a Száraz Szinva-völgyön, a Somos bérc mellett elhaladva egy óra alatt jutunk el utunk céljához, a bükkszentkereszti Béke turistaházhoz. Pihenőnk után a piros „—" jelzésen, balról az Oroszkutat, jobbról az áfonyást hagyjuk magunk mögött és a Jávor-hegy után balra találjuk a sípályát, majd rövid út után érdemes rövid pihenőt tartani. Aztán a kék „—" jelzésen elindulva, állandóan lefelé haladva juthatunk vissza kiindulóállomásunkra.

Lillafüreden a Hámori-tó partvonalát követi következő utunk, induláskor a kék „—" jelzésen. Áthaladva a Garadna-patak felett egy órán keresztül a patak partját követjük. A pisztrángost elhagyva az ómassai vasútállomáshoz jutunk. Utunk itt jobbra tér és a kék „—" jelzésen elhaladunk állandó emelkedőn a Vöröskőn, Látókőn, egészen a Hermann Ottó turistaházig. Rövid pihenővel folytassuk utunkat a piros háromszög jelzésen a Látókövekig, ahonnan csodálatos panoráma tárul a turisták elé és ez kárpótol a kaptatós útért. Azonos jelzésen jutunk vissza a turistaházhoz. Itt a sárga négyszög jelzést válasszuk, melyen kellemes erdei úton jutunk, a Szentlélek-völgyön végighaladva, a Garadna patakhoz. Innen a sárga „—" jelzésen jutunk vissza Lillafüredre. Újmassánál érdemes átkelni a patakon, s megtekinteni az őskohót, ipartörténetünk egyedülálló emlékét.

A vasútállomásokon a turistautakat tartalmazó nagy térképeket is találunk, melyek biztos eligazítást adnak az — egyes elágazásoknál váltakozó — útvonaljelzésekről is. A túrákkal érintett turistaházak a következők:

Fehérkőlápa: büfé, villanyvilágítás, folyóvíz nincs, megközelítés csak gyalog. Bükkszentkereszt: 43 férőhely, étterem, eszpresszó, hideg-meleg folyóvíz, villanyvilágítás, megközelítés autóbusszal a házig. Szentlélek (Hermann Ottó turistaház): 44 férőhely, étterem, folyóvíz nincs, megközelíthető gépkocsival. Bánkút: 88 férőhely, étterem, folyóvíz van, villanyvilágítás, megközelítés csak gyalog. Miskolcon (Hámorban) a Borsodtourist Idegenforgalmi Hivatal útján is lehet a szállodákhoz, turistaszállásokra, illetve a fizetővendég-szolgálat szálláshelyeire szállást foglalni, vagy ezekről bővebb információt kérni. Cím: Miskolc, Széchenyi út 56. Telefon: 14-876, telex: 62-273.

Jó kirándulást!

L. P.

enczy István Képzőművé-
i Körben tanítja a moz-
tok, arcvonások, szem-
sok, jellemek tartós
kítését. A szobrászat
nemcsak térben örökít,
nemcsak mozdulatokat fe-
jez be (hisz azért legyünk
reálisak is, a szobor többé
nem mozdul), a szobrászat
időtálló, tartós alkotásokkal
ajándékozza meg a világot.

Három-négyezer éves klasszikus romok alól is kerültek elő épségben szobrok. S a szobrokból következtetni lehet a korra, társadalmi szokásokra, és az évezredek során is kifakult érzelmekre is. Úgy érzem, hogy *ifj. Fekete Géza* sportszobrai évszázadok múlva is sokat tudnak beszélni világunkról, a mozgás, az erő szépségeiről, melyek az ősi természet tartozékai. Hogy sporttal védekezhetünk a tespedő kényelem ellen, hogy a sport fonja legszebben izmainkat. Mert sohasem lehet szép a hájba fulladt test.

Ifj. Fekete Géza úgynevezett más „tárgyú" szobrokat is alkot, de a sportszobrokban „éli ki magát" a legszívesebben. Szereti az erőt bővítő mozgást. Ő is sportolt. Első osztályú vízipóló- és kosárlabda-csapatban játszott. Így őrizte meg ma is sudárságát, erejét. Voltak önálló tárlatai, részt vett jóformán minden gyűjteményes kiállításon. Szobrai hirdetik a kitartott erő gyönyörét. A már nem misztikus emberi egészséget is, mely valahol létfenntartónk. Ezek a szobrok magukban is maradandóan vészelik át az Időt.

(brády)

Fotó: Harmati

...ek
...at-
nyolc darabból álló csoportokat találtak. Kalapjuk világosbarna, és akkorák, mint egy kétkopejkás. A szokatlan lelet rendkívül jelentős, mert ez idáig nem tudtak gombák létezéséről a déli sarkvidéken.

tallót visel a magára adó hölgy. Hozzá gyapjú tunika és vastag teveszőr pelerin dukál, valamint vastag gyapjúkendő. Nosza, lányok, irány a varrónő!

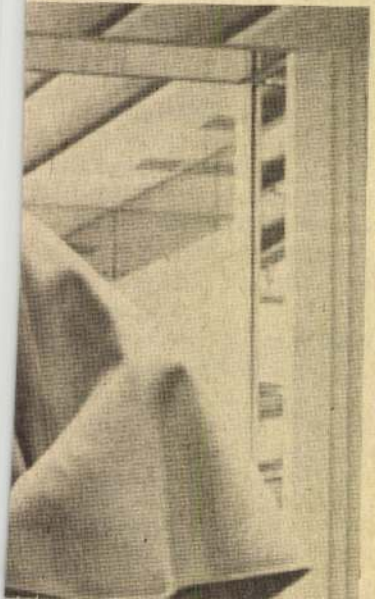

Ifj. Fekete Géza, szobrászművész
Béke és sport a művészetben.

Ifjú Fekete Géza: Gyorskorcsolyázó

Borbás János: Zárkám látható „Béke és sport a művészetben" a kiállítás.
Napló (Veszprém), 1984. szept. 22.

Ifj. Fekete Géza
Dezső
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Szm. Hirlap
1021

Sport a művészetben

A Liszt Ferenc téri könyvesboltban megnyílt az Ezüst Gerely pályázaton díjat nyert fotók, filmek és képzőművészeti alkotások tárlata. A rendszeres megrendezésre kerülő pályázat célja a különböző sportágak népszerűsítése és a művészek inspirálása a sport széles területére.

A képzőművészeti kategóriában ifj. Fekete Géza Dezső szobrászművész, lapunk grafikusa „Cselgáncsozók" című kisplasztikájával második helyezést ért el.

Fotó és szöveg: Barok

Fekete Géza

Szobrász

Szabad Művészet

1957. 11. 508 l.

A Hunyadi és, kossuth szobrpály.

10133/1933. szám.

III.

Felkérem

kalauz eladásából befolyt

január hó 7-én bevételezet

75 fillért S c h u l e k

cimü vezetőkönyv német és

készkiadásokra a 91.957/19

kiegészitésére, kiutalvány

Budapest,

A mi

1021

KÉT MŰVÉSZ SPORTSZOBRAI

(Az esztétikai és vizuális nevelés lehetőségei)

Ha testnevelési vagy sporttevékenység a tárgya egy műalkotásnak, az valahogyan fehér hollónak tűnik a művészet területén. Még inkább így van ez, ha egy kiállításon „csak" sportszobrokat láthatunk összegyűjtve. Az az érzésünk támad, hogy ezek a szobrok valahol műtermek polcain porosodnak, ha egy nagy termet meg lehet tölteni „csak" sportszobrokkal. Miért műtermek díszei ezek az alkotások, amikor díszíthetnék a sportpályákat, csarnokokat, tornatermeket, iskolákat is?

Id. és ifj. Fekete Géza művei láttán önkéntelenül fogalmazódott meg bennünk az előbbi kérdés, hiszen egyszerre két művész alkotásait láthattuk a Ferencvárosi Torna Club székházában. Mindketten érett, kiforrott szemlélettel és — mondhatjuk nyugodtan — határozott sportszemlélettel megáldott művészek. Ez tükröződik a kiállított szobrokon, amelyek a sporttevékenység különböző mozgásfajtáinak egy-egy szép, lényeges mozzanatát zárják bronzba vagy gipszbe. Egy család két nemzedéke jelentkezik a tárlaton. Két felfogás, de mégsem ütköznek egymással, hanem egymásból fejlődő, egymást követő elképzelések, amelyek egyformán szépen jelennek meg a szobrok megfogalmazásában, a lényeg megragadásában.

Id. Fekete Géza művei az eszményi alkat nagyon határozott ábrázolásai. A biztos lábakon álló, egészséges, erős férfi megmintázása akár ökölvívókesztyűvel, akár labdával a kezében és pólósapkával a fején. Érezni, hogy ezek az alakok csak sportolók lehetnek és a sport, a küzdelem formálta ilyenné őket.

Nagyszerű alkotás az 1955-ben készült Gerelyhajító, amely főleg az atlétáknak, de minden sporthoz értőnek művészi tömörséggel adja vissza a dobás, illetve az indulás előtti összpontosítás idegfeszítő pillanatát. Ebben az egyetlen pillanatban benne van a gerelyhajítás teljes mozgássora és szinte kénytelenek vagyunk a látvány hatására az egész mozgást emlékezetünkbe visszaidézni, mert a nézőt is a figyelem összpontosítására kényszeríti a művész.

Az 50-es évek szoboranyaga főleg statikus jegyeket hord magán. A biztos, határozott jellemek, „munkára-harcra kész" férfiak erőteljes megformálásai.

Ha egy művész hosszú alkotói pályáján meg tudja újítani önmagát, azaz művészetét, akkor kivételes képességekről tesz bizonyságot.

Az évszámok, a szobrok összevetése alapján nyugodtan mondhatjuk, hogy a művésznek ez az önmaga megújítása nagyszerűen sikerült két 1973-ban készített művel: a Kapus-sal és a Jégkorongozó-val. A korábbi statikus jellegű szobrokat mintha más kéz faragta volna. Különösen a Kapus-t szeretném kiemelni, dicsérve nagyszerű dinamikáját, telítettségét. Sikerült lendület-gazdagon a kapus mozgását abban a pillanatban ábrázolnia, amely magába foglalja a kapus tevékenységének minden mozzanatát és mindazokat a képességeket, amelyek egy jó kapus adottságai. Ez a pillanat, ha akarom a levegőben van, ha akarom a talajon és bárhová képzelem is, mindenütt egyértelműen, biztosan és tisztán fejezi ki azt, amit egy kapusnak tennie kell.

Ifj. Fekete Géza művei a mai ember alkotásai, a fiatalság erejével, lendületével teli művek. Id. Fekete statikus ábrázolásából a sportoló, küzdő test megformálását átörökíti a mozgás pillanatban történő ábrázolásába. Biztos kézzel, értő, sportot jól ismerő, a sportot maga is művelő ember alkotásai ezek, hiszen e nélkül a mozgások lényegét képtelenség helyesen megragadni. Ahogyan nem tudjuk elképzelni Myronról, a Diskobolos alkotójáról sem, hogy maga ne sportolt volna. (Régi szép idők, hol vagyunk mi ettől?!)

A legmegragadóbb szobrokat szeretnénk kiemelni. Az 1970-ben készült Buzo-

A női súlylökésben a csehszlovák Fibingerova legyőzte nagy vetélytársát, a szovjet Csizsovát

A francia Bonhême egyetlen sikerült ugrása 817 cm

A súlylökést 20,95 m-rel az angol Capes nyerte

kezére, azért emelte egyik kezét a levegőbe. Így természetesen veszített valamit a rajtnál, de nem akarta kockáztatni sérült ujját. Ez volt tehát Borzov „titkos fegyvere".

Az NDK évek óta legyőzhetetlen vágtázónője, Renate Stecher Göteborgban is megőrizte veretlenségét, pedig a 60 m-es táv sehogysem fekszik neki, hiszen rajtja általában nem sikerül a legjobban, csak végsebessége ellenállhatatlan. Göteborgban is majdnem 2 m-es hátrányt volt kénytelen ilyen rövid távon ledolgozni. Valószínűleg ezért nem tudott kibontakozni ezen a rövid távon az 1973. év nagy felfedezettje, a moszkvai Universiade hőse, a finn Mona-Lisa Pursiainen sem, aki kénytelen volt megelégedni a negyedik hellyel.

Az atlétikai versenyek nagy egyéniségei közé sorolhatjuk a magasugrás arany- és ezüstérmesét, a szovjet Sapkát és a mi Major Istvánunkat. Major István az idén nem tudta megismételni a fedettpályán immár megszokott bravúrját és nem lett aranyérmes, de a 220 cm-es ugrásával kiharcolt második helye így is dicséretre méltó. És ha már a magyaroknál tartunk, feltétlenül meg kell emlékeznünk Zsinka Andrásról, aki a 800 m-es síkfutásban a második magyar ezüstérmet szerezte és oly hosszú idő után ismét megjelent egy magyar középtávfutó Európa legjobbjai között.

A férfiak között nem maradhat ki a felsorolásból a belga Puttemans, akit azóta különféle fegyelmezetlenségei miatt 1974. július 31-ig a belga atlétikai szövetség eltiltott minden külföldi szerepléstől.

A nők között Renate Stecheren kívül a nagy egyéniségek között megemlíthetjük a csehszlovák Fibingerovát, aki súlylökésben győzte le nagy vetélytársnőjét, a szovjet Nagyezsda Csizsovát, valamint a svájci Meta Antenent, aki 669 cm-es távolugrásával maga mögé utasította az egész európai mezőnyt.

És most nézzünk meg néhányat azok közül, akikről, mint fiatal tehetségekről esetleg már az idei római Európa-bajnokságon is sokat hallunk. Szakemberek szerint évtizedek óta nem akadt Európában 400 m-en olyan tehetség, mint a belga Alphonse Brydenbach. Ez a 20 éves, finom arcú, szőke hajú, kék szemű, 185 cm magas és 76 kg súlyú egyetemi hallgató a tavalyi duisburgi ifjúsági Európa-bajnokságon hívta fel magára először a figyelmet. A Sportélet múlt évi novemberi számában már külön megemlékeztünk ennek a kirobbanó fiatal tehetségnek kivételesen szép futótechnikájáról és beszámoltunk arról, hogy az amerikai szakemberek már akkor milyen erőfeszítéseket tettek a belga fiatalember átcsábítása érdekében valamelyik amerikai egyetemre. Ő azonban elengedte füle mellett a szirénhangokat és továbbra is odahaza végzi egyetemi tanulmányait, miközben a nagyszerű belga szakemberek irányításával készül a római Európa-bajnokságra, majd a montreali olimpiára. Göteborgban 46.6 mp-es idővel győzött, de van neki az idén fedettpályán már 45.9-es 400 m-es eredménye is.

A göteborgi fedettpályás Európa-bajnokság egyik legnagyobb meglepetése kétségtelenül a férfi távolugrás volt. A franciák fiatal távolugrója, François Bonhême egyetlen nagyszerűen sikerült ugrásával megelőzte az egész mezőnyt, amelyben pedig olyan világhírű távolugrók szerepeltek — valamennyien 8 m-en felüliek —, mint a müncheni olimpia ezüstérmese, az NSZK-beli Baumgartner, az NDK Európa-bajnoka, Klaus és az Universiade-győztes szovjet Podluzsnij. Itt kicsiben megismétlődött az, ami 1968-ban Mexikóban történt. A mexikói olimpián Beamon egyetlen bámulatosan sikerült 890 cm-es ugrásával szinte átrepült a következő évezredbe és ezzel valósággal megbénította ellenfeleit. Ugyanígy Bonhême göteborgi első ugrása 817 cm-re sikerült, ami szintén sokk-hatást gyakorolt a verseny többi világhírű résztvevőjére. A római Európa-bajnokságon bizonyosodik majd be, hogy Bonhême ott is sokkolni tudja-e majd ellenfeleit.

Azok közül, akik Göteborgban a világ eddigi legjobb fedettpályás eredményét érték el, minden bizonnyal a legjobbak között látjuk majd viszont Rómában az új lengyel hármasugró tehetséget, Joachimowskit, a Szovjetunió fiatal 400 m-es futónőjét, Iljinát és a bolgárok nagyszerű középtávfutónőjét, Petrovát. ●

gányos tökéletesen adja vissza a komoly figyelmet követelő szer mozgatásának és a könnyed tánclépések egyebehangolásának harmóniáját egy kedves mozdulatban. Minden fellelhető a szobron: sportszemponból a mozgás helyes végrehajtása, a figyelem összpontosításának kifejezése és a mozdulat, amelyben már lendülni látjuk a lányt és repülni a buzogányt. A sporteszköznek is megvan a maga rendeltetése és ez a két elem: a sportoló és a szer olyan tökéletesen együtt mozog, hogy akár egy önmagában zárt tér-idő világot is jelenthetne, amely minden értő szemében mélységesen nyitott is egyszerre.

Az 1971-ben készült Cselgáncsozók és az 1972-es Birkózók is ilyen kettős rendeltetésű alkotás kiemelkedő példái, ahol a szer szerepe a küzdelemben az ellenfélnek jut. Ennek a megfaragása még nehezebb feladat, hiszen egy élettelen tárggyal szemben itt már van küzdő, mozgó résztvevője a cselekvésnek. Művészi ábrázolásban ugyan élővé, szerves részévé válik az embernek a tárgy, a sporteszköz, de ugyanakkor helytelen felfogás esetén eltárgyiasulhat az egyik küzdő fél.

Ifj. Fekete Géza nagyszerűen érti a sportot, a küzdelmet, a küzdelemben mindkét fél szerepét, a támadóét és védekezőét egyaránt. Ennek a nemes harcnak a gipszbe öntött formája az előbb említett Cselgáncsozók és a Birkózók.

A nem test test elleni küzdelem kifejezője a lendülettel telített Gyorskorcsolyázó, amely szinte lecsúszik talapzatáról, lenyűgözően gyors iramában. A mozdulat híven tükrözi a korcsolya-sport csodálatosan szép és gazdag mozgásvilágát. A nálunk kevéssé elterjedt gyorskorcsolyázásnak nagyszerű népszerűsítője lehetne ez a szobor szépségével, vonzó összhangjával és lendületével egyaránt.

Külön meg kell emlékeznünk az egybegyűjtött Ezüstgerely-pályázaton díjat nyert érem-sorozatról, amely a vitorlás-, az ökölvívó-, a röplabda-, az úszó-, az asztalitenisz- és a birkózó-sport új, szokatlan és nagyon megnyerő, tetszetős ábrázolása. Olyan magas hőfokon sikerült megragadni az egyes sportágak jellemző vonásait, hogy művészi megformálásuk talán még a szobrokét is felülmúlják. Az érmek nyújtotta plasztikai lehetőségek kihasználása lehetőséget ad a művésznek arra, hogy felkeltse bennünk az igényt új sport-éremkultúra meghonosítására a sportversenyek díjazásában. Hogy a meglehetősen egyhangúvá és művészietlenné vált díjakat valami másra, nemesebbre, művészire cseréljük ki.

A kiállítás legnagyobb értéke számunkra abban volt, hogy felhívta figyelmünket a sportban rejlő esztétikum hatalmas nevelő erejére, valamint a vizuális nevelés komolyabb tanulmányozására a testnevelésben, a testnevelés tanításában. Mert ezeket a lehetőségeket a testnevelés és a sport nagyon-nagyon elhanyagoltan kezelte, holott döntő tényező és mondhatjuk, meghatározó lehet a tantárgy elsajátításának a megkönnyítésében.

Felélesztette bennünk azt a vágyat is, hogy ezeket az alkotásokat, amelyek sporttevékenységünk egy-egy fárasztó, gyötrő vagy gyönyörű pillanatát ábrázolják művészi telítettséggel, naponta viszontláthassuk a sportpályákon, a tornatermek, tornacsarnokok előterében. És ez egyúttal hirdethetné, jelképezhetné is a sport és a testnevelés szépségét, erejét egyaránt. Ehhez áldozatra van szükség elsősorban a sportvezetés, valamint a sportegyesületek vezetői részéről. Lehetőség nyílnék a klubházak, a sportcsarnokok díszítésére művészi alkotásokkal, a legjobbak díjazására érmekkel vagy akár külföldi sport-utakra a herendi-ólomkristály helyett művészi sporttárgyú szobrokat vagy plaketteket vihetnénk ajándékként.

Nagymértékben segítené a fiatalok ízlésnevelését, helyes művészi értékítéletük kialakítását, ha ilyen művekkel naponként találkoznának egy-egy sportpálya vagy tornacsarnok előterében, vagy ha a megszokott görög atléta-fejet ábrázoló plakett helyett sportáguk lényegét sűrítő érmet nézegetnének. Érdemes ezen komolyan gondolkodni.

Kiállításukhoz szívből minden jót kívánunk és további nagyszerű alkotásokat várunk tőlük.

Makszin Imre

Társadalmi összefogással

A kortársra mindig nehéz feladat hárul, ha valamilyen lényeges kérdésben meg akarja állapítani a gondolkodás, a szemlélet, a közszellem megváltozásának a cezúráját. Az egymásra következő napok ugyanis elmossák az éles határvonalakat és később csak az utókor tudja — mert kénytelen — egyetlen eseményhez vagy időponthoz kötni bizonyos folyamatok megindulását.

Így vagyunk ezzel a sport területén is. Ki tudja azt ma megmondani, hogy az MTS megtörtént és a TTT küszöbön álló átszervezése egy vagy két évtized múlva okként vagy okozatként szerepel-e majd a magyar sport történetében. Vagyis a kortárs ma még nehezen tudja nyomon követni a folyamatot: 1973-ban és 1974-ben azért következtek be bizonyos alapvető szemléleti változások a magyar sport életében, mert ehhez megteremtették a szervezeti feltételeket is, vagy pedig ezek a szervezeti változások azért váltak elodázhatatlanokká, mert az idők követelte feladatok megoldásához új szervezeti és szellemi keretekre volt szükség.

Bárhogy is történt, örüljünk annak, hogy akár eseményhez, akár időponthoz kapcsoljuk is az új szellemű sportszemlélet kialakulását, ezzel ma már számolnunk kell és ez ma már beleépül mindennapi életünk valóságába. Mi jellemzi ezt az új szemléletet? Mindenekelőtt annak felismerése, hogy a sport egész népünk ügye. Nemcsak olyan értelemben, hogy megteremtjük a feltételeket kiemelkedő sportolóink világszínvonalú teljesítményeihez, hogy állandó figyelemmel kísérjük legjobb sportolóink hazai és külföldi szereplését, hogy szurkolunk sikereikért, hanem mindenekelőtt és mindenekfelett igyekszünk megvetni az alapjait olyan testkultúrának, amely kiterjed az egész népre, kicsire és nagyra, fiatalra és öregre egyaránt.

Ennek az új szemléletnek a jellemzője az is, hogy az általános iskola első osztályától az egyetem elvégzéséig mindenfajta tanintézetben megteremtjük a korszerű testedzéshez és sporthoz szükséges feltételeket és gondoskodunk arról, hogy az iskolai padokból kikerülve, az ott megszeretett sportágakat a felnőttek később is űzhessék. Az urbanizáció, a környezetvédelem, a civilizációs ártalmak parancsolóan követelik, hogy az eddigi esetleges jóindulatú érdeklődés helyett mindenki maga is tevékenyen bekapcsolódjék a sport eleven vérkeringésébe. Az állami és sporthatóságok anyagi lehetőségei természetesen végesek és csak társadalmi összefogással, önálló kezdeményezéssel lehet előteremteni a korszerű testkultúrához szükséges anyagi és tárgyi feltételeket.

Mezőszilas példája

A szerencsére egyre inkább szaporodó jó példák közül most csak egyet ragadunk ki. Mezőszilas egy dunántúli község, amelyről az irodalom kedvelői annyit tudnak, hogy Németh László szülőföldje, a mezőkö[illegible] két általános iskolájába mintegy 600 tanuló jár és bár a két iskola közül az egyik néhány éve épült, egyik iskolának sincs egyetlen tornaterme sem. Bárkitől is indult ki a kezdeményezés, az tény, hogy néhány héttel ezelőtt Berki Sándornak, a tsz országhatárokon is túl jól ismert elnökének és Érsek Lajosnak, a tsz párttitkárának a kérésére szemlét tartottak a falu vezetői, a járási és megyei sportszervek képviselői s kijelölték annak a sport- és művelődési parknak a helyét, ahol rövidesen felépítik a falu korszerű tornacsarnokát, uszodáját és kultúrházát. Ott volt a rögtönzött megbeszélésen Páricska Zoltán, a Művelődésügyi Minisztérium testnevelési és sportosztályának vezetője és több más országos hatóság képviselője is. És ha minden rögtönzött megbeszélés másutt is ilyen eredményes lesz, akkor nagyon gyorsan utat tör magának az új szemlélet falvainkban is: a társadalmi összefogás ugyanis csodákat tud művelni és a szabad idő kulturált eltöltésének, a sportnak és a testedzésnek olyan új hajlékai épülnek, amelyek italboltok és kocsmák helyett egészen más jellegű szórakozást biztosítanak fiataloknak és öregeknek egyaránt.

Nagy feladatokra hivatott bizottság

De nemcsak az anyagiak előteremtésekor van szükség erre a dicséretes társadalmi összefogásra, hanem az ilyen sportparkok, tornacsarnokok és

A motorok atyja

Motorkerékpár-gyártás és motorsport — egymáshoz kapcsolódó fogalmak. A nagy eredmény eleve feltételezi a jó versenygépet, s amikor a magyar motorsportról beszélünk, világhírres versenyzőinket említjük, Szabó II. Lászlót, Drapál Jánost, a „kis" Reiszet és még néhányukat, akkor Jamahák, MZ-k neve röpköd — a Pannónia fel sem merül. Ha crossozóink panaszait halljuk, az első helyen említik: „ha egy-két igazán jó motorunk volna" — és külföldi nagy márkák nevét sorolják. A Pannónia neve szóba se kerül.

Pedig volt olyan időszak, amikor a magyar motorkerékpár, nevezetesen a Pannónia (Csepel Motorkerékpárgyár) kísérleti műhelyének versenygépei, előbb a gyorsasági sportban, majd a moto-crossban elérték a világszínvonalat. Pannóniák nevétől volt hangos a nemzetközi sportsajtó — mert a vert mezőnyben szerepeltek a világmárkák.

Ezeket a máig emlegetett (és a széria Pannóniákban máig, részleteiben tovább élő) híres motorokat Vígh Endre, az említett kísérleti üzem két évtizeden át volt vezetője szerkesztette, építette. Élete, amely a motorok szerkesztésével, a motorok iránti olthatatlan, soha nem szűnő szeretet jegyében telt és telik ma is, ahogy mondani szokás: kész regény. És ezt a „regényt" nagyon érdemes lenne egyszer megírni. Erre most, ehelyütt nem vállalkozhatunk — csupán néhány részletét ragadhatjuk ki.

Vígh Endre 1912-ben született, apja a világhíres Ganz gyár főművezetője, fia természetesen a vasas szakmában követője lesz, géplakatos, de elvégzi a fémipari szakiskolát, s a felsőipari iskolát is. „Bolondul" a motorokért — és lelkes híve, művelője minden elérhető sportnak. A húszas évek végén divat a Balaton-átúszás — Vígh Bandi természetesen ott van Páhokék társaságában. („Páhok jól szájharmonikázott, én meg kísértem.") Első osztályú szintig jutott a korcsolyázásban, nem maradhatott ki a súlyemelésből, és a teniszezésből sem, („Ami bolondság csak előfordult a sportban, azt szinte mind kipróbáltam.") s a motorversenyzést kivéve a birkózás mellett horgonyzott le a leghosszabb időre. Alkatának, vérmérsékletének, annak a fiatalembernek, aki ma, hatvankét évesen úgy emlékszik vissza, hogy „harmincnegyven éves koromban egyszerűen nem tudtam elképzelni, hogy el is lehet fáradni", a birkózás nem véletlenül nyerte meg a tetszését.

A Törekvés színeiben birkózott, három országos bajnokságot nyert, válogatott kerettag volt Fecske, Fábián, s az olimpiai bajnokságot nyert Lőrincz társaságában, kézfogása még ma is a birkózóé, erőteljes, határozott. A szíve viszont mindig és mindinkább a motorokhoz húzta. És — ez, az elmondottak után talán természetes — a motorozásban is a sport, a verseny, a teljesítmény tisztelete ragadta meg a legjobban. Ő maga is versenyzett terepen, salakon, gyorsaságin egyaránt, 1950-ben tagja volt Kiss és Gujdár mellett a csehszlovák TAMS háromnapos versenyen győztes magyar csapatnak, s előtte megnyert egy huszonnégyórás versenyt — a maga szerkesztette, egyhengeres Csepel motorral. Ez a győzelme egyébként döntő volt az egész gyár életében is: Gyulai igazgató ez után döntött úgy, hogy a Vígh-féle egyhengeres változatot gyártják majd szériában, szemben a kéthengeresekkel, amelyek az idézett versenyen heten (!) indultak ellene, csak nem értek célba.

Kilenc új típus szerkesztése, kikísérletezése fűződik Vígh Endre nevéhez a több mint két évtizedes motorkerékpárgyári működése alatt. Eleinte a gyorsasági

FEKETE G. DEZSŐ

Magyar Nemzet 82. XI. 19.

Az érem

Kiállítás a Vigadó Galériában

A kitüntetett meghatottan veszi át a kis dobozkát, gyors meghajlás, kézfogás, s ha peches, már a folyosón, ha szerencséje van, csak másnap teszik fel neki a kérdést: és a plecsni mellé mit kaptál? Több nem is kell, örökre „helyére van téve"; az ünnepi gesztus tárgya, az emlékérmet rejtő skatulyához szorított diszkrét boríték elsőrendűsége vitathatatlanná lesz. A „plecsnit" csak a családnak, a legszűkebb baráti körnek mutatja meg ezután a díjazott.

Bármennyire is szeretnénk az ellenkezőjét hinni, az imént vázolt kép meglehetősen általános. Kissé groteszk is, vagy ha tetszik, elszomorító, mert a magyar éremművészetre ugyanakkor elmondhatjuk, hogy nemzetközileg elismert, magas színvonalon álló. Bár ezt csak a szakma tudja, mert az éremkiállítások közel sem olyan gyakoriak hazánkban, mint más műtárgyak esetében, és a külföldi összehasonlításra alig-alig nyílik mód. Ezért akár rácsodálkozva gazdagságára, egyszerűen érdekesnek is nevezhetnénk a *Vigadó Galéria* november 21-ig nyitva álló tárlatát, amelynek a címe: *Az érem*. De amit látunk, több mint érdekes. Egyfajta összegezésre irányuló törekvést sugall, sajnálatos módon anélkül, hogy felvállalta volna az értékelés terhét.

A kiállításon mintegy 60 művész majd negyedfélszáz alkotása látható, éppen annyi, amennyit egy laikus érdeklődő még képes végignézni, de amennyivel már úgy jóllakik, hogy különösebb válogatásra, mérlegelésre, sőt visszaemlékezésre már nem futja erejéből.

Minden kiállításnak van belső rendje. Ezért a rendezőnek számot kell vetnie a választott elv előnyeivel, hátrányaival. A Vigadó Galériában most az elmúlt évtized érmei egyfajta *tematikus és stiláris jellemzők* szerint kerültek, keveredtek egymás mellé. A tárlók ilyen címeket viselnek: a *kisplasztika felé; táj — természet — tér, új formák, új anyagok.* Első pillantásra tetszetős elrendezés ez — az érmek valósággal felkínálják e csoportosítás lehetőségeit — mégis a megvalósítás olyan összevisszaságot teremt, amelyben lehetetlen a tájékozódás. Beletörődve hát az „anarchikus rendbe"; járjuk körbe a kiállítást. A *portrét* ábrázoló érem talán a legközismertebb a plakettek közül. Az érem — ez a méretei, kézbefoghatósága miatt oly intim műfaj — az arcmás ábrázolásával egész bensőséges kapoccsá válhat az ábrázolt személy és a plakett birtokosa között. Ilyen lehetőséget kínál *Fekete G. Dezső* Benczúr Gyulája, *Nagy* István János Ady Endréje, *Ligeti* Erika Muszorgszkij-portréja már egy kissé más. A lágy, sejtelmes vonalakkal kivésett arckép megragadó, a szögletes, szálkás felirat sajátos karaktert kölcsönöz neki, de ez az érem érezhetően Ligeti zeneszerzőjét, Ligeti Muszorgszkijját mintázza. A *történelem* felirat, csakúgy, mint a *tárgy — természet — tér*, a *pozitív—negatív formák*, a *belső tér* azon érmek csoportja felett állnak, amelyeknek száma az utóbbi esztendőben nőtt meg: a nem alkalmazott, azaz nem megrendelésre készült érmek ezek. Amelyek őszinte, közvetlen és személyes érzelmek, élmények megfogalmazásából születtek. Nem véletlen, hogy a mai éremművészet szoros kapcsolatban áll a szobrászattal. Kölcsönhatásuk szét nem választható, az alkotók sokszor azonosak. *Kis* Sándor Háború, *Gáti* Gábor Nap, *Kis Kovács* Gyula Bábel, *Laborcz* Flóra Minden relatív című munkája belső inspiráció vezette szuverén műalkotás, még ha esetleg — erről a néző nem tudhat — megrendelésre kezdték is el őket.

A műfaj felszabadulásának, kiteljesedésének jele az érmek *feliratainak, betűinek* miként is. A szöveg már nemcsak kényszerűségből — többnyire — a hátlapra vésett információ, hanem része a plakettnek. Azokon az érmeken is, amelyek nem kerültek be a *betű—felirat* címszó alá. A tipográfia nagy mágia, felfedezése az éremművészet számára nagyszerű lehetőségekre tár kaput. Sokkal többre, mint amit e tárlaton láthattunk. Ha úgy tetszik, a feliratok elvettek valamit az érem klasszikus, akadémikus méltóságából, de a jövőben éppen valódi alkalmazásuk adhatja vissza e „nemes" vonást. Ezzel nem azt szeretnénk állítani, hogy az éremnek feltétlen méltóságot kell sugallnia, hiszen *Várnagy* Ildikó hőkezelt műanyag *Virágja* sem fenséges. De érdekes, jó, új érem.

Az alkalmi, például *fesztiválokra*, egy-egy *város* nevezetes évfordulójára, *kitüntetések* alkalmából készült érmek is itt vannak a kiállításon. Azok, amelyeknek esztétikai értéke — mint ahogyan a bevezetőben is említettük — nem is válik megbeszélés tárgyává. Van más oka is ennek: az ajándékozás, a kitüntetés gesztusa már eleve kizárja a higgadt bírálatot. Aki hosszú évtizedekig végzett városépítő munkájáért Pro Urbe díjat kap, az nem műtárgyként értékeli a jutalmat. Ez sajnos sokszor felmentést is nyújthat a művésznek az igényes munka alól, vagy legalábbis simulékonyabb alkalmazkodást a megrendelő kívánalmaihoz.

Több éremkiállítást kellene rendezni, hogy a köztudatban is elnyerje a plakett azt a helyét, amit a művészetben kivívott. Azért, hogy ne csak a gesztus, a műalkotás is több örömet szerezhessen.

Hajdú Éva

NAPLÓ

A szovjet irodalom napjai eseménysorozatára hazánkba érkezett szovjet író és költő vendégek csütörtökön magyar kulturális, irodalmi intézményekkel ismerkedtek. Ellátogattak a Szovjet Irodalom című folyóirat szerkesztőségébe. Felkeresték az Európa Könyvkiadót is. A Szovjet Kultúra és Tudomány Házában baráti találkozón vettek részt, amelyen Fodor András, a Magyar Írók Szövetségének alelnöke üdvözölte a megjelenteket. A szovjet vendégek találkoztak műveiket magyarra ültető műfordítókkal.

◆

Kilencvennyolc magánkézben levő Picasso-grafikát árvereztek el szerdán New Yorkban. Nagyobb részük a festőművész lányának, Marina Picassónak a tulajdonában volt.

◆

„A művészetnek, s benne a színháznak is az a rendeltetése, hogy fogékonnyá nevelje az embert az erkölcsi belátásokra, de nem tanítás, hanem átélés, nem objektív bemutatás, hanem áradó magávalragadás útján." A művészeteknek és benne a színháznak ilyen klasszikus megfogalmazású feladatát a ma száz éve, Szentesen szüle[tett] Márkus László határozta meg. Újságíró, író, kritikus, színházi rendező, díszlet- és jelmeztervező, a Nemzeti Színház, majd az Operaház igazgatója, s örökös tagja, drámaíró, vagyis reneszánsz bőségű művészember volt. Pályáját a katolikus konzervatív Alkotmány c. napilap és Kiss József haladószellemű hetilapja, a Hét képzőművészeti és színházi kritikusaként kezdte. Szabad kezet kapott azt írhatta le, amit gondolt és így lehetett munkatársa azonos időben két ellentétes irányú lapnak. Az előbbi lapnál kényelemből, az utóbbinál meggyőződésből dolgozott. Mert valójában mindig és mindenben az újítás híve és szószólója volt. Így lett a század elején a színházi forradalmat jelentő Thália Társaság kritikusa és színpad-tervezője. Sokáig híres az egykori Baross kávéház „balszélfogó" asztala amely nevét a bejárati ajtó szélfogójától kapta. Itt csak olyan ifjú vagy kevésbé ifjú törzstagot láttak szívesen, aki a művészet valamely területén valami újnak, jelentős változásnak akart úttörője lenni, — ahogyan azt Bálint Lajos fogalmazta meg emlékezetében. A Thália megszűnte után a Magyar Színház rendezője, majd szcenikai felügyelője. Itt rendezte Szomory: II. Lajos c. drámáját, s ő készítette a színpadterveket is. A Renaissance Színházban rendezte és a színpadtervet is készítette Crommelynck: A csodaszarvas című nagy feltűnést és visszhangot keltett darabjához, amely Tőkés Anna karrierjét indította el. 1923-tól az Operaház főrendezője. 1932-től két évadon át a Nemzeti Színház igazgatója, majd visszatérve az Operaházba, annak lett az igazgatója. Operai rendezései és egyúttal tervezései közül emlékezetesek, Poldini: Farsangi lakodalom, Wagner: Parsifal, Massenet: Thaïs, Debussy: Pelleas és Melisande című operáinak bemutatása. Illetve felújítása. Attila, valamint Áris tragédiája című drámákat a Nemzeti Színház mutatta be (nem az ő igazgatása idején!). 1938 tavaszán hunyt el.

(Czenner)

Kitüntetések a honvédelmi eszme szolgálatáért

Katonai pályára irányító eredményes tevékenységükért pedagógusokat, intézményeket tüntetett ki *Czinege* Lajos hadseregtábornok, honvédelmi miniszter. Az elismeréseket *Kovács* Pál altábornagy, az MN személyügyi főcsoportfőnöke, miniszterhelyettes csütörtökön a Magyar Néphadsereg művelődési házában adta át. A Haza Szolgálatáért Érdemérem különböző fokozatait 46 pedagógus, pályaválasztási szakember és társadalmi szervezetek aktivistája kapta. Jutalomban harminchatan és hat oktatási intézmény kollektívája részesült. A katonai pályára orientáló tevékenységért 32 tartalékos tisztet léptettek elő magasabb rendfokozatba.

Szénhidrogén-ipari kutatóintézet

Csütörtökön ünnepélyesen felavatták a százhalombattai Magyar Szénhidrogénipari Kutató-fejlesztő Intézet Békásmegyeren felépített 32 ezer négyzetméter alapterületű telephelyét. Az ötszintes központi épületet korszerű laboratóriumokkal és kutatóhelyekkel szerelték fel. A lengyel Budimex és Chemobudova közös vállalkozása jó minőségben és határidőben készült el.

Kapolyi László ipari államtitkár avatóbeszédében kiemelte, hogy az új létesítmény elősegíti energiapolitikai stratégiánk megvalósítását. Emlékeztetett arra, hogy Százhalombattán a közelmúltban hasonló korszerű létesítmény készült el. A most elkészült intézetben egyebek között földgázhasznosító vizsgálatokat végeznek, új kutatási programokat, lelőhely-feltárási terveket készítenek, és részt vesznek a kőolaj feldolgozásából származó termékek, például kenőolajok fejlesztésében is.

Tadeusz *Pietrzak*, Lengyelország budapesti nagykövete arra utalt, hogy a kulcsrakész üzemek építése egyre nagyobb szerepet kap a magyar—lengyel együttműködésben.

KISZ-akciók a fővárosban

Az év hátralevő részében is gazdag politikai, kulturális programot szervez a KISZ budapesti bizottsága a fővárosi fiataloknak.

A zene és ifjúság akció eseményeként november 20-án a Sport moziba invitálják a fiatalokat, ahol filmvetítéssel egybekötött beszélgetést rendeznek a zene, a film és az ifjúság kapcsolatáról.

Aktuális nemzetközi politikai kérdésekről tartanak ifjúsági fórumot november 25-én 14 órától az MSZMP VIII. kerületi bizottságán, a Baross utca 61. szám alatt. A találkozón *Berecz* János, az MSZMP KB tagja, a Népszabadság főszerkesztője és *Stock* János altábornagy, az országgyűlés külügyi bizottságának tagja tart előadást, illetve válaszol a fiatalok kérdéseire.

December 6-án gazdaságpolitikánk időszerű kérdéseiről tartanak budapesti ifjúsági fórumot, amelyre meghívják a budapesti nagyvállalatok KISZ-vezetőit.

Immár hagyományosan az idén is megrendezik — a közelgő karácsonyi ünnepek előtt —, december 12-én a budapesti aluljárókban a KISZ budapesti bizottságának ajándékműsorát.

Sajtótalálkozó

A Baranya megyei Szabadszentkirályon a község állami és társadalmi vezetése baráti beszélgetésen látta vendégül a Magyar Nemzet és a Dunántúli Napló több munkatársát.

A találkozón szó esett a megye általános helyzetéről. *Pitti* Zoltán megyei tanácselnök-helyettes előadását követően, Szabadszentkirály múltjáról és jelenéről. A két lap munkatársai ezenkívül szót ejtettek a lapkészítés aktuális feladatairól, gondjairól.

Veress Péter az Emírségek veze

A dubai önálló magyar kiállítás megnyitása alkalmából *Veress* Péter külkereskedelmi miniszter vezetésével november 13. és 17. között magyar gazdasági delegáció látogatott az Egyesült Arab Emírségekbe, ezen belül Abu Dhabi, Dubai, Sharjah és Fujaira emírségekbe. Veress Pétert fogadta sejk Szultan bin *Muhammad Kaszimi*, sharjahi és sejk Hamad bin *Muhammad es-Sarki*, fujairai uralkodó, továbbá sejk Hamdan bin *Muhammad al-Nahajan*, az Egyesült Arab Emírségek miniszterelnök-helyettese.

A tárgyalások alapján kedvező lehetőségek mutatkoznak a magyar beruházási javak és fogyasztási cikkek szállításának növelésére, különösen az energiatermelés és elosztás, a mezőgazdaság és az öntözés területén. A hagyományos ke-

UNESCO-eszmecsere

A munkára

A munka és nevelés kapcsolatáról az Országos Pedagógiai Intézetben tartott háromnapos nemzetközi konferencia csütörtökön befejezte munkáját. Az UNESCO délkelet-európai nevelési együttműködés elnevezésű bizottságnak III. szakértői tanácskozásán Bulgária, Jugoszlávia, Románia és Magyarország pedagógiai szakemberei vettek részt. Megvitatták az e témáról készült nemzeti jelentéseket. *Timár* András, a hazai kutatási program vezetője az ülés harmadik napján foglalta össze az el-

Népfront-szemle

Példamutat a Velencei-t

A Velencei-tónál és környékén tanulmányozta a tájvédelem eredményeit csütörtökön a Hazafias Népfront Országos Elnöksége környezetvédelmi munkabizottságának természet- és tájvédelmi albizottsága. A testület megállapítása szerint az utóbbi két és fél évtizedben példamutató természetformáló tevékenység színhelye volt ez a táj. Szinte teljesen átformálódott a Velencei-tó és környékének arculata: a hajdani „nádas tóból" kulturált, pihenésre, horgászásra, vízisportolásra alkalmas üdülőterület lett. A ter-

Nemzetközi konferenci

A korszerűsí

Csütörtökön az MTESZ székházában befejeződött a háromnapos nemzetközi ruhaipari konferencia, amelyen több mint harminc hazai és külföldi szakember tartott előadást. Mind a magyar, mind a külföldi előadásokban számos megvalósítható javaslat hangzott el.

Világviszonylatban is újdonságnak számít az a lengyel szakemberek által kidolgozott elektronikus rendszer, amelynek lényege, hogy a számítógépbe táplálják az emberi test négy alapméretét, de már

Budapest

276 új általános

Soha nem volt még olyan nagyszabású tanteremépítési programja Budapestnek, mint az idei. Összesen 332 új tanterem építését tervezték, s a tanévnyitóra 276 új általános iskolai tanterem várta a diákokat. Ám az éves terv teljesítéséhez, a zsúfoltság további csökkentéséhez a tanácsok és az építők széles körű összefogására, néhol a lakosság társadalmi munkájának bevonására is szükség van.

A csepeli lakótelep új, 24 tantermes iskoláját a tervek szerint 1983. június 30-ig kellett volna felépíteni. A kivitelezők azonban meggyorsították a munkálatokat, s a tantermek, valamint az étkezésre

M.D.K.

Fekete Géza

Pécs-meszesi lgénylszálló kerttervezője

Építész: Szigetvári János

Magyar Építőművészet 1967/6. 26-27.l.

ifj. Fekete Géza

MDK

br. érem, plakett

Táncolók

Kompozició

11. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

ifj. Fehde Géza
szobrász

„Cselgáncsolók" szobrkompo-
zíciója korszerű.

Kovács Gyula: Ezüst gerely...
Művészet, 1970. május – 24 lap.

MDK

Fekete Géza, nobrán

Csel gáncszók c. Kisplaszti-
kájáért II. díjat kapott.

-: Kiosztották az Szüst Gerely díjakat
7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. márc. 4.

Fekete Géza

II. díjat nyert

Kiosztottak az Ernst Gerely díjakat
Esti Hírlap, Bp. 1970. márc. 4.

ifj.Fekete Géza MDK

br. érem, plakett

Röppenő

Kakasok

Kakas

Házak

11. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

ifj. Fekete Géza

Bemutatott művei: „Röppenő", 10.5 cm; „Kakasok", 9 cm; „Kakas", 10 cm; „Házak", 9.5 cm; „Táncolók", 9 cm; „Kompozíció", 9.5 cm., bronz.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968.

161

ifj. Fekete Géza

MDK

Kakas, br.plakett

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Mus.
1967. okt.

MDK

ifj. Fekete Béla, szobrán

Cselgáncsozók c. kisplasztikájáért

II. díjat nyert.

– : Kiosztották az Ezüst Gerely-díjakat 14.

Népszabadság, Bp. 1970. márc. 5.

Ifj. Fehete Géza

Ember az ürben bronzérem 10 ∅

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. – szept.

Ifj. Feluste Géza

Pécs kő 60 cm

Studio '73 Ernst Múzeum Bp.

Ifj. Fekete Géza szobrászművész

Két művész alkotásait állították ki a Ferencvárosi Torna Club székházában. Id. és ifj. Fekete Géza sportszobrait. Ifj. Fekete Géza művei a mai ember alkotásai, a fiatalság erejével, lendületével teli művek. „Cselgáncsozók" – „Birkózók" – „Gyorskorcsolyázó" (említve és repr.) szerepel az egybegyűjtött Ezüstgerely-pályázaton díjat nyert érem-sorozat. (említve)

Makszin Imre: Két művész sportszobrai.

Sportélet, 1974. máj. 26-27. old.

ifj. Fekete Géza szobrász.

az FTC új székházában id. Fekete Gézával közös szoborkiállítása látható. – „Gerendán" – „Gyorskorcsolyázó" c. szobrai (emlétve és repr.)

Esti Hírlap, 1973. szept. 27.

ifj. Fekete Géza

Ifjúsági Ház

ifj. Fekete Géza szobrászművész kiállítása

Szeptember 5–19.

[illegible]

—: Kiállítási naptár.
Művészet, 1975. szept. — 45 old.

ifj.FEKETE GÉZA, szobrász

Rákóczi portrészobrát ,amelyet a jubileumi ünnepségek során a budapesti II.Rákóczi Ferenc Gi mnazium előtt fognak elhelyezni.A művész a szobor gipszmásolatát a vajai múzeumnak ajándékozta. 51.old

MOLNÁR MÁTYÁS: Rákóczi-jubileumra készülünk. 48.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 4.sz.

17j. Fekete Géza, szobrász

Kiállít az F.T.C. új székházában.

Gerendán c. szobra : Repr.

Gyorskorcsolyázó c. szobra: Repr.

— : Tárlat a Fradiban 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. szept. 27.

ifj. Jekete Géza, nobrán

II. díjat kapott „nobrászati munkáiért."

— : Kiosztották az Ezüstgerely-díjakat

12.

Népszabadság, Bp 1973. máj. 16.

Pekete Géza, szobrász

Cselgáncsozók c. szobor kompozíció:

Erőtcerely díjat nyert e műve. Repr
(II. f.)

Takács Ferenc: A sport és a képzőművészet
1760–1766.

Élet és Tudomány, Bp. 1972. IX. 15. XXVII/37.

Ifj. Fekete Géza

Geodéta bronzplakett 35 x 15 cm

Kakas-sorozat II–IV. bronzérem

XIII. Szegedi Nyári Tárlat

1972. jul. — szept.

Fekete Géza, szobrász

L: Erdélyi Hajnal

– O kiállítások

8

Esti Hírlap, Bp. 1981 ápr. 10.

Ifj Fekete Gina

Megbízást kapott a művész,
hogy a Nyíregyházai Drogérista
utcai Szakmunkásképző-Intézet-
ébe Mező Imre mellszobrát helyez-
ze el.

—: Közélete munkák.

Művészet, 1980. november – 47. lap.

Fekete Géza, [ ] MDK

Vépzős.

—: Képzőművész-növendékek 6.

bp. 1964. nov. 28.

NÉPSZ... SÁG

M.D.K.

FEKETE Géza szobrász

Öntő

1952)

Művért. Pogány Ö Gábor: Az első Magyar Képzőművészeti Kiállítás 126. l. 126.

MDK

G.Fekete Géza
Fésülködő nő, szobor
Anyám, szobor

F: Hét magyar művész kiáll. Esti Ujs. 1939. nov.25.
3 l.

MDK

Magánépítési engedélyek. Építő ipar - Építő műv.
1928. aug. 1. 120 l.

M.D.K.

Fekete Géza szobrász

Orsz. Korányi T^{B}c. Kórház sebészeti pavillon

szobor

Magyar Építőművészet 1968/3. 38-39.1.

G. Fekete Géza MDK

Korsós nő, gipsz

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

G. Fekete Géza

Női arcmás, gipsz

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállítása

Fekete Géza

Leányfej, gipsz

Székesfővárosi Képtár és Történelmi Muz. kiáll.
Nemz. Szal. 1937. jan. 9 l.

MDK

G. Fekete Géza szobrász

Háboru
Fésülködő nő

e.a: Hét magyar művész. Ujság 1939. nov. 24.

MDK

Magánépítési engedélyek. Építő Ipar a Építő Hův.
1928. aug. 1. 12o l.

MDK

G.Fekete Géza szobrász

p.ö: Hét müvész a Müteremben. Az Est, 1938. nov. 29.

MDK

G.Fekete Géza

Háboru, szobor

s.l: Hét művész kiáll. a M üteremben. Pesti Hirlap, 1939. nov. 26. 7 l.

id. Fekete Géza

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KELETMAGYARORSZÁG

Nyíregyháza

1970 JAN 14

1021

ÚJ SZOBOR SÓSTÓN. Ismét képzőművészeti alkotással gazdagodik a Sóstó: a szociális otthon parkjában két méter nagyságú kőszobrot terveznek, melynek elkészítésével id. Fekete Géza szobrászművészt bízták meg.

G. Fekete Géza, szobrász

Megrendülten tudatjuk, hogy **G. Fekete Géza** szobrászművész 1976. IV. 7-én elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása f. hó 21-én fél 12 órakor lesz a Farkasréti temetőben. A gyászoló család.

– : Halálozás

11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. ápr. 15.

MDK

Fekete Géza szobrász

d.m: Hét művész a Műteremben. Magyarország, 1938. nov. 29. 9 l.

MDK

G.Fekete Géza szobrász
Tavasz, szobor
Mary, 6

S.L: Hét magyar művész a Műteremben. Pesti Hirlap.
1938. nov. 27. 11 1.

MDK

G.Fekete Géza szobrász

Tavasz

Anya

R.Sz.L: Hét művész kiáll. Uj Magyarság, 1938. nov. 27. 19 l.

MDK

G.Fekete Géza, dicséretet kapott

Antal Károly nyerte a Szt.Margit szobrpályázatot.
Magyarország. 1944. jul. 7. 4 l.

Fekete Géza MDK

Boxoló, gipsz

Mücsarnok 1951.II. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.N.G.

Fekete Géza: szobrász

Ülhenő nő figurája a Korányi TBC szanatóriumban

Horváth György: Szoborfelfedező séta Budapesten

Magyar Nemzet 1966. okt. 5. 4.l.

Fekete Géza MDK

Szélben, gipsz

Mücsarnok 1944 VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Fekete Géza

Szobormüve a Munkácsy-céh kiáll.-án.

P.H.935.III.31.

G. Fekete Géza MDK

Madonna, gipsz

Mücsarnok 1944 VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MNK

Fekete Géza

Szerepelt a "Mai magyar kisplasztika" c. tárlaton.

"Kislány kutyával"

Cs. M.:Korényi , Pátzay, Mikus. Kisplasztikabemutató a Csók Galériában.
Esti Hirlap 1964 febr. 1.

Fekete Géza

c. figurájas

„Start" – herendi porcelán

dr. Sikota Győző: Herendi porcelán 73.
Műszaki Kiad. 1970.

G. Fekete Sára

„Vízhordó nő"
/Herendi Múz./ Repr.

dr. Sikota György: Herendi porcelán 100.
Művészeti Kiadó. 1970.

G. Tekete Géza

Csoportkiállításon szerepelt a Műteremben.

WM 1939. III. 3.

MDK.

Feke te Géza

Pihenő nő -szobráról

Magyar Nemzet 1966 okt.5.

G. Fekete Géza MDK

Lóth felesége, gipsz

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Gy. Fekete Géza

MDK

Hegytetőn, gipsz

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

M.D.K.

Feket Géza szobrász

Kutfigura az orosházi kórház belső terében

Napló

Magyar Nemzet 1967. jan. 15. 11.1.

Fekete Géza szobrász M.D.F.

" Hunyadi-udvar szobrai

G.J.: Kiváló szobrászművészeink készitik a Budavári Palota szobrait

Magyar Nemzet 1967. jan. 22. 4.l.

Fekete Géza – MDK

Éva leányom, gipsz

Műcsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Fekete Géza MDK

Ökölvivők, gipsz

Ökölvivó, gipsz

Mücsarnok 1952 Tavaszi tárlat

G. Fekete Géza

Csoportkiállításon szerepel a műtermben.

M. 1935. IX. 22.

G. Fekete Géza

Csoportkiállításon szerepel műtermben.

Újm. 1935. IX. 22.

G. Fekete Géza

csoportkiállításon szerepel a Műtermben

~~[illegible]~~ NU 1935. IX. 21.

G. Fekete Géza szobrász

"Fájdalom" c. szobra a Műterem kiáll.-én.

P.N. 935. IX. 22.

G. Fekete Géza szobrász

"Siremlék", "Fájdalom", "Uszó", "Nyujtozkodó"
c. művei a Műterem kiállitásán.

P.H. 935. IX. 22.

Fekete Géza

Lenin és Szamuelly, találkozása, bronz

Műcsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

G.Fekete Géza

szobrász

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás - Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Igen tehetséges fiatal szobrász

Ujság
1935.III.23.

Q. Fakata gáza szobrász.

Szantgyörgyi tanítvány.

Szerepel a „Műterem" csoport-

kiállításán

Emlitve: „Tovasz", „Kútfigura"

Nemzeti Cipro q 1938 XI. 27

G. Fekete géza. nobrász

23 szoborral szerepel a „Műterem"

Liánításán

„Kútfigura", „Tavasz", „Frölich Klára"

(emlitve)

Függetlenség 1938 XII-4

Fekete géza szobrász

Szerepel a „Mitterem" csoport-kiállításán

Nemzeti Csirág 1938 XI. 26

G. Fekete Géza

Csoportkiállításon nevepel a Műteremben.

BH 1935. IX. 22.

Fekete Géza MDK

Öntés után, gipsz

Műcsarnok 1950.I.Magy. Képzőm. Kiáll.

G. Fekete Géza

Csoportkiállításon szerepelt a műteremben

Újvidék 1935. IX. 19.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Fekete Géza

MAGYAR NEMZET

1967 JAN 15

Az orosházi kórház belső terében helyezték el Fekete Géza szobrászművész kútfiguráját.

1024

Fekete Géza MDK

Hunyadi, gipsz

Mücsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Fekete Géza szobrászmüvész

A lap beszámol a földalatti gyorsvasut számára készült szobormüvekről, melyeket már gipszbe öntöttek. Felsorolja a résztvevő müvészeket, közöttük megemlitve a müvész nevét is.

Irodalmi Ujság, Bp. 1952. aug. 14.
III. évf. 17. sz. 8. lap.

Fekete Gyula

Leninről készített műveit ismerteti és méltatja

Kontha Sándor: Lenin alakja a magyar képzőművészetben. Művtört.Ért. 1970. 2.sz. 109-117. l.

Fekete Géza

Domanovszky György: Milyen kapuk, kerámiák, gobelinek és szobrok díszítik az új Várpalotát, /Bp./ /Tóthfalusi László, Schrammel Imre, Juhász Árpád, Szlávics László, Erdélyi Ilona, Soltész György iparműv., Győri Dezső, Nagy Géza, Fekete Géza, Debóczi Mihály szobrász./ - Tükör, 1967. márc. 28.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7. l./

72.l.

M.D.Y.

G. Fehete Géza

szobrász

1965-ből való a „Szimészet",
a Budavari Palota Hunyadi-
udvar stb.

N. Penzes Éva: G. Fehete Géza
Művészet, 1966. december - 39 lap

Fekete Géza, szobrász

16.) A felszabadulás után készült tanácsköztársasági vonatkozású mivei: „Lenin és Szamuely" Bronz, öntött. M. 61.cm Lsz 57.562 141. old

Gerelyes Ede: A Legújabbkori Történeti Múzeum tanácsköztársasági gyűjteménye. 131.o.

x Legújabbkori Tört.Mús.Évkönyve.II.évf.1960,Bpest,19
1961.Franklin Nyomda.Bp.

Fekete Géza
kokrán

Kiállítja a Műcsarnok őszi tárlatán.

Esti Kurir 1942. X. 14.

Fekete Géza

MDK

Nyujtózkodó nő, bronz

Műcsarnok 1942 [redacted]
A magyar művészetért c.kiáll.

Fekete Géza MDK

Grafikák

Sötét kapu, Árva, Öt szegény,

Fej, kert széle, Vasárnap

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c.kiáll.

G. Fekete Géza MDK

Honvéd, gipsz

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Fekete Géza MDK

Vízipólózó, gipsz

Ökölvivó, gipsz

Földalatti vasut szobra

Mücsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK.

Fekete Géza

Fotó a müvészről munka közben

Esti Hirlap 1966 máj.3.

Fekete Géza, szobrán MOH

Szinént ábrázoló szobra a Várba Kerül.

(fényképe)

— : Új szobrok Budapesten 3

ESTI HIRLAP, 1966. máj. 3.

MDA.

Fekete Géza

Színészet c.szobra

Népmüvelés 1966 dec.

G. Fehete Géza
szobrász

M.D.K.

1953-ból való a „Bányász"
1954-ból a „Bányász" az
Mobbi Komlón, az ut obbi
Ozdon felállítva.

N. Péntes Éva: G. Fehete Géza
Műrészet, 1964. december - 39 kep

M.D.V.

G. Fehete Gíra

szobrász

1950-ben készült az „Ifjúság" szerű, Pécsen elhelyezve, az Úttörő ugyancsak 1950-beli szerű szegeden felállítva.

N. Pénzes Éva: G. Fehete Gíra
Művészet, 1966. december - 39 lap

M.D.K

G. Fehete Géza
nobrán

A Sportoló lány 1956-ból való,
Bekéscsabán felállítva, 1963-beli
mű az „Ülő nő" a Szorány-szana-
torium tüdőszebeszetének a parkjában.

N. Peures Éva: G. Fehete Géza
Művészet, 1966. december – 39 lap

M.D.K

G. Fekete Géza
szobrász

1941-ben készült Bencsúr Gyula szobra Nyíregyházára, a „Vasmunkás" 1950-ben Szombathelyre.

N. Pénzes Éva: G. Fekete Géza
Művészet, 1966. december - 39 kap

M.D.Y

G. Fehete Géza
szobrász

1951-ben készült a „Boxoló",
a Földabatti - Sportstadion;
a Virápolás 1955, O.T.S.B.-ben.

M. Pénzes Éva: G. Fehete Géza
Művészet, 1966. december - 39 lap

M.D.K

G. Fehete Géza
szobrász

1906-ban született Budapesten
A tanulmányait az Iparművészeti
Főiskolán kezdte, majd 1925-26-
ból a Képzőművészeti Főiskolán tanul.

V. Pénzes Éva: G. Fehete Géza
Művészet, 1966. december. 39 lap

M.D.V.

G. Fehete Géza
szobrász

Ülő nő. Korángi Tüdőszlíeszet
Késlány kutyával. } repr.

N. Penzes Éva: G. Fehete Géza
Müvészet, 1966. december – 39 kep

M.D.K.

G. Fekete Géza
nobrán

A „Szajónmúszerész 1955-ben
készült és a „Georghiu Dej
hajóggyárban van elhelyezve.

N. Pénzes Éva: G. Fekete Géza
Művészet, 1966. december. 39 lap

M.D.K.

G. Fehete Géza
szobrász

A „Mérőgazdaság és Spar"
szobra az EMAG-ban van,
1956-ban készült.

N. Perinyi Éva: G. Fehete Géza
Műveszet, 1966. december - 39 kep

M.D.K

G. Fekete Géza
Dobrán

A Keresztúri úti általános iskola
részére készült a vörösmárvány
dombormű „János Vitér".

N. Perires Éva: G. Fekete Géza
Művészet, 1966. December - 39 kep

M.D.K.

G. Fekete Géza
szobrási

1962-beli a szikszói „Nő bőnyovel",
1963-ban készült a „Karikás Fri-
gyes dombormű a Felsőerdősori ál-
takanos iskola részére.

N. Pauzes Éva: G. Fekete Géza
Művészet, 1966. december - 39 kep

M. Dk

G. Fehete Géza
nobrah

1940-ben sportpalyázaton II. díjat nyert: „Ökölvívó", „Uszó", „Diszkoszdobó", „Labdarúgó" c. műveivel.

N. Penzes Eva: G. Fehete Géza
Művészeté, 1966. december - 39 lap

M.D.L.

G. Fehete Géza
Molnár

Tanulmányainak befejezése előtt elnyerte a fővaros ösztöndíját és a Ferenc József díj II. fokozatát.

N. Penzés Éva: G. Fehete Géza
Művészet, 1966. december - 39 lap

M.DK

G. Fehete Géza
szobrász

A helsinki olimpiász elismerő
ohlevelét nyerte el a „Boxoló"
című szobrának hiszmintájával.

N. Penrés Éva: G. Fehete Géza
Műveszet, 1966. december - 39 lap.

M.D.K.

G. Fekete Géza
Nobsás

A „Kutyás hislány" című hisplasztikája
sokszorosítva van és közkedvelt. A
portré hivaló művelője, eddig
mintegy 200 portrét készített.

N. Pénzes Éva: G. Fekete Géza
Műveszét, 1966. december - 39 lap

G. Fehte Géza
szobrász

M.D.K.

1935, 1938 és 1939-ben rendszerett
kiállításom kisplesztikáit szép
szammal mutatta be. Rendszeresen
vesz vett a képcsarnok pályázatain.

N. Pénzes Éva: G. Fehte Géza
Művészet, 1966. december - 39 kép

M.D.K

G. Fehete Géza
szobrász

Kisplasztikai termése is gazdag.
Első munkáját főiskolai studiumai
befejezése után készítette.

N. Pervics Éva: G. Fehete Géza
Műveszet, 1966. december - 39 lap

Fekete Géza

Országos Korányi Tbc Kórház sebészeti pavilonja. /Havrán Pál, Vas Zoltán építészek, Fehárváry Sándor belsőépítész, Fekete Géza szobrász./ - Ism: Dános Ottó, Magyar Építőművészet, 1968. 3.sz. 38-39. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája - Művtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182.l.

154. 1.

G. Fekete Géza MDK

Nyujtózkodó nő, bronz

Mücsarnok 1940 A magyar müvészetért c.kiáll.

G. Fekete Géza MDK

Footballkapus, gipsz

Mücsarnok 1940 A magyar müvészetért c.kiáll.

MDK

G. Fekete Géza

MDK

Uszó, gipsz

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

G. Fekete Géza MDK

Zene és ritmus, gipsz

Mücsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

g. MDK

g.Fekete Géza

Madonna, gipsz

7. nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun.
Mücs.

MDK

g. Fekete Géza

Szélben, gipsz

7. nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun.
Műcs.

G. Fekete Géza
nobrán

Kiállít a Műcsarnok őszi tárlatán
a Benczur-társaság tagjai között,
említve nyiregyházai Benczur-nobra.

Új Magyarság 1942. X. 11.

Fekete Géza

Nyisegyházán a sóstói nováliszotthon előtt ülőszobrát áhítják fel

N. N.: Szoborparádé Szabolcsban

Hétfői Hírek 1970 I. 26.

MDK

G.Fekete Gáza, szobrász

a nivót tartja.

Kampis János: Őszi tárlat a Műcsarnokban.-Magyarság 1942.okt.11. 15.1.

MDK

Fekete Géza, szobrász

modernebb törekvéseket képvisel.

-r-: A Műcsarnok őszi tárlata. Esti Magyarország. 1942 okt.15. 4.l.

Fekete Géza, szobrász MDK

Szent Antal. Bronz.

A Vall. és Közokt.Min. vásárlásainak kiállitása. Az O.M. Szépmüv.Muz.-ban. 1938 jul.1.-aug.1. Bp.1941. Kat. 8.l.

MDK.

Fekete Gáza

Szoborterv

Tükör 1967 márc.28.

MDK.

Fekete Géza

Szinművészet c. szobra

Magyar Hirek 1967 jan.

Fekete Géza.

A földalatti gyorsvasút kerepesi úti homlokzata elé helyezendő szobrok tervezésére kapott meghívást.

Magyar Nemzet, 1917. Aug. 9.

MDK

Fekete Géza

Lenin és Szamuelli találkozása, br.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG

1960.

G. Fekete Géza.

szobrászművész,

a „Műterem" képzőművészeti kiállítás k.f.t.-ben kiállítása nyílt.

Született 1906-ban, Bpesten. Tanulmányait előbb Telcs Edénél, majd a képzőművészeti Főiskolán Szentgyörgyi Istvánnál végezte. A fővárosi díj nyertese, a Ferenc József díj kitüntetettje. 1935-ben gyűjteményes kiállítása volt, melyből az állam „Úszó" c., a város „Női arcmás" c. munkáját vásárolta meg. (említve.) Nagyobb munkái: Bársony Istvánnak, dr. Tury Zoltánnak, Szlabey Valériának síremlékei. dr. Mattyasovszky Kasszián esztergomi emléknüve. (említve.)

Néger fej, gipsz. (repro.)

Katalogus.

MDK

G. Fekete Géza

Négerfej

Tavasz

A Müterem uj. kiállitása.
Pesti Napló 1938. nov. 27.

MDK

G.Fekete Géza

360- Ft. vásárlási előlegben részesült.

90 művész kiáll. N.Szal. 1948. jun.

MDK

G.Fekete Géza

Tildy Zoltán portréja

9o művész kiáll. N.Szal. 1948. jun.

G. Fekete Géza MDK

Torzó, gipsz

Műcsarnok 1935 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.III.

G. Fekete Géza MDK

Néger női fej, gipsz

Műcsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

G. Fekete Géza MDK

Arcmás, gipsz

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Fekete Géza

szobrász

A földalatti gyorsvarút részére készült műrét már gipszbe öntötték.

Irodalmi Ujság, 1952. aug. 14.

Fekete Géza.

szobrászművész

A Hunyadi János lovasszobor pályázatán résztvevő pályaművével.

Magyar Nemzet, 1957, Okt. 6.

Tekete Géza.

zolvázmúvész,

A földalatti ~~végállomás~~ vasút Kerepesi úti állomás homlokzata elé sportoló zobor elkézítésével bízták meg.

Világosság: ... 5.

MDK

Fekete Géza

a "Hét Magyar Müvész" második kiállitásán a Vallás-és Közokt. min. megvásárolta Szemt Antal c. szobrát

A Müterem három kiáll. Képzőm. Közlöny. 1939. 3-4. sz.

MDK

G. Fekete Géza

Hét magyar müvész második kiállitása. Müterem kiáll. Bpest. 1939.

G. Fekete Géza MDK

Sz.P.-né, arcmása, gipsz

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Gy. Fekete Géza MDK

Kisfiu, bronz

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c.kiáll.

G. Fekete Géza

MDK

Ulbert Istvánné, gipsz

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

G. Fekete Géza

MDK

Tanulmányfej, gipsz

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

G. Fekete Géza

MDK

Fiam vödörrel, gipsz

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

G. Fekete Géza

MDK

Roskoványi Éva, gipsz

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

G. Fekete Géza

MDK

Zilahy-Balogh Gyula, aluminium

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

G. Fekete Géza MDK

ifj.Zilahy-Balogh Gyula, aluminium

Mücsarnok 1942 Őszi tárlat

G. Fekete Géza

MDK

Szontagh Lajosné, gipsz

Tanulmányfej, gipsz

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

G. Fekete Géza

Fésülködő nő, gipsz

Szent József, gipsz

Benczur Gyula nyiregyházi szobra, gipsz

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

Fekete Géza

Született Budapesten 1906. február 27-én. Szobrász. Tanulmányai: a budapesti Képzőművészeti Főiskolán. / Telcs Ede, Szentgyörgyi / Szómos figurákat tervezett a Herend-i porcellán gyár számára.

Fekete Morton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l 8 fl

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Tekete Géza

Jelentős művei: Szent József /: Győr :/, Bencsur /Nyíregyháza :/ Matyasovszky Emlékmű (Esztergom), az „Ökölvivő", stb.

Tekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.

3341 871.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Fekete Géza.
a szobrászati osztály növendéke.

Tanulmányfej - szobrai részletek
a képzőművészeti Főiskola növen-
dékeinek kiállításán, a Mű-
csarnokban. (emulitue.)

Budapest Hűlap, 1928. Május 20

G. Fekete Géza
kabrák

A Műcsarnok Őszi Tárlatán, a Benczúr-Társaság jubileumi kiállítása keretében szerepel kabarportré tanulmányaival.

8. ó. u. 1942. X. 12.

MDK.

Fekete Géza

A színész c. müve

Füles 1966 szept.11.

MDK.

MDK

g.Fekete Géza

Mádonna. Gipsz.
Szélben. "

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiall.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 5,6.1.

Fekete Géza MIK

mint vendég

két héten át az esztergomi művésztelepen dolgozott.

--: A művésztelepen.

Komárom Megyei Dolgozók Lapja. 1963. jul. 17.
7. lap.

MDK

G.Fekete Géza

Uszó, gipsz

" A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 10.1.

MDK

G.Fekete Géza

Footballkapus, gipsz
Nyujtózkodó nő, bronz és márvany

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok,1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 14.1.

MDK

G. Fekete Géza

Sportdijkiállitás. Uj Nemzedék XXII. évf. 51. sz. 5.l.

FEKETE GÉZA

Vizipólózó. Gipsz 175 cm.
Ökölvivó Földalatti vasut szobra. Gipsz
285 cm.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-
1953,márc.

MDK

G. Fekete Géza

Uszó. III.dij.

Spertdijkiállitás és és spertdij-szeberpályázat.
Szépmüvészet 194o. 23.1.

MDK

Fekete Géza, szobrász.

220l. Nyujtózkodó nö. Bronz.

405. Kisfiu. 17.l. "

Bp.Műcs.-"A Magyar Művészetért". Képzőm.Kiáll.1942. jun.6.-22. Kat.11.l.és 17.l.

MDK

Gy.Fekete Géza

A nő, mükő

Magy. Müvészetért kiáll. r.Mücs. 1940. febr.

21 l.

M.D.K.

Fehéle Góra

kerámikus

herendi szobrai:

Diszkoszvető	247 mm	fehér
Start (usnó)	260 " "	"

É.M. Árjegyzék. Herendi porcelán szobrok és domborművek. Bp. 1959. 31. old.

M.K.D.

G. Fehete Géza kerámikus M.D.K.

herendi szobra :

Vízhordó 375 mm fehér és sinés

Nosztalgia 260x360 " " " "

É.M. Árjegyzék. Herendi porcelán szobrok és dombormüvek. Bp. 1959. 40. old. és 41. old.

MDK

G.Fekete Géza, ip.müv.

/Herend. Porcellán müvészet./

Korsós nö. 21.1.

OMIP. Társ. Bp.-Müvészet az iparban. 1943. Üveg- és Fémkiállitás. Kat.

MDK

Fekete Géza, szobrász

Lenin és Szamuelly találkozása. Bronz.

Műcs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 27.l.

Fekete Géza MDK

Sz. P.-né arcmása, gipsz

Műcsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

MDK

G. Fekete Géza

Uszó, gipsz

Ökölvivó, gipsz

Sportdij-kiáll. képes tárgymutatója. Iparm. Muz. 1940. márc.

MDK

G. Fekete Géza

Diszkoszdobó, gipsz

Labdarugó, gipsz

Sportdij-kiáll. képes tárgymutatója. Iparm. Muz. 1940. márc.

MDK

Fekete Géza: Start. repr.

Say Géza: A müvészi sportdijak. Bp. é.n.

MDK

Fekete Géza, ip.müv. "

/Herendi porc.gy./

"Nosztalgia" /1942/

OMIP.Társ.Bp.-Orsz.M.Kor.Kiáll. 1942. Kat. 17.1.

K. D. K.

FEKETE Géza szobrász

A Várkert gloriettejénc az 1945-os ostrom alatt elpusztult évszak szobrok rekonstrukciója Bándi Kiss Jánossal együtt (Tavasz, Nyár, Ősz)

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 89. sz. 5. l.

Még a nyáron kínyilik a Várkert vácsos kapuja

M. D. K.

G. FEKETE Géza szobrász

1906 –

„A nő"

Lóth feleségе

Női fej

Tanulmányfej (1942.)

Tavasz

A M. N. Galéria állagyarére I./a r.

Bp. 1959. 110-111. l.

9. Fekete Géza

sport szobrásvozabat az 1930-40-es
években porcelánba öntöttet.

Molnár László, Herendi porcelán-
szobrok, kiadja Vengrém mely nyomta
vall.

7 l.

G. fekete Géza

Szobrász

Művészet, 1939. IV. évf. 30 sz.

131. l.

Erdégi árpád: A Műterem kiállításai.

G. Fekete Géza

szobrász

Művészet, 1938. III. évf. 21. sz. 155. l.

Erdélyi árpád: A Műterem Kiállítása.

Fekete Géza szobrász

Szabad Művészet. 1950 IV. 10. 369-375

Pogány Ö. Gábor: Az I. Magyar Képzőművészti Kiállítás szobrászati anyaga

MDK

G.Fekete Géza, szobrász

Ifj.Zilahy-Balogh Gyula.	3.l.	Aluminium.
néhai Zilahy-Balogh Gyula.	4.l.	"
Roskoványi Éva.	4.l.	Gipsz.

Műcsarnok.-MKTárs. Őszi Tárlat. 1942.okt.-nov. -Képes tárgymutató keretében a Bencsur Társ. jub.kiáll.-Vastagh Éva emlékkiáll.-Haranghy Jenő gyűjt.kiáll.

MDA

G.Fekete Géza, szobrász.

Korsós nö. Gipsz.

Mücsarnok. IV.Képzömüv. Kiáll."A Magyar Müvészetért". 1943.máj.16-30. Kat. 6.1.

MDK

Fekete Géza

Megnyitották Kassán az ... ipm.tárlatot. Új Magyarság. 1943. máj.11.

MDK

Fekete Géza, szobrász

Éva leányom. Gipsz.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 19.l.

G.Fekete Géza, szobrász.

Fiam vödörrel.	6.l.	Gipsz.
Szontagh Lajosné.	6.l.	"
lol.Tanulmányfej.	6.l.	"
Ulbert Istvánné.	6.l.	"
llo.Tanulmányfej.	6.l.	"

Mücsarnok.-KMTárs.Öszi tárl.1942.okt.-nov. -Képes tárgymutató keretében a Benczur Társ. jub.kiáll.-Vastagh Éva emlékkiáll. -Haranghy Jenö gyüjt kiáll.

G.Fekete Geza, szobrász MDK

Fesülködö nö.	7.1.	Gipsz.
Szent József.	7.1.	"
Benczur Gyula nyiregyházai szobra.	"	7.1.

mücsarnok.-KMTárs.Öszi tárlat. 1942.okt.-nov. -Képes tárgymutató keretében a Benczur Társ. jub.kiáll.-Vastagh Éva emlékkiáll.-Haranghy Jenö gyüjt.kiáll.

MDK

Fekete Géza, szobrász.

Ökölvivók. Gipsz.

Ökölvivó. "

Mücs.-Tav. tárl. a Mücs-ban. Hősöktere.
1952 május-jun. 4. Jegyz. 14. l.

MDK

Fekete Géza szobrász

Siklóssy L. cikke. Pesti Hirlap, 1942. okt. 1o.
5 l.

MDK

G. Fekete Géza

Uszó c. munkája II. dijat nyert

Sportdijkiállitás az Iparmüvészeti Muzeumban.
Magyar Iparmüvészet 1940. 41.l.

MDK

Fekete Géza

Diszkoszvető, repr.

Start, repr.

Say Géza dr.: A művészi sportdíjak.

Fekete Géza, nobrász

MDK

Kislány kutyával c. kisplasztikája szinvonaltalan. (Csók Galéria — kisplasztikai kiállítás.)

G. M.: Kerényi, Pátzay, Mikus

2

ESTI HIRLAP, bp. 1964. febr. 1.

MDK

g. Fekete Géza, szobrászm.

Arcmás. Patinázott gipsz.

Nemz.Szal.- A Munkácsy Céh VIII. tepr. kiáll.-a.
1935. márc.30.-ápr.14. Kat.

MDK

Fekete Géza, szobrász

Öntés után. Gipsz.

Mücsarnok.-I.Magyar Képzömüv.kiállitás. 1950.aug.
Kat. 12.1.

MDK

Fekete Géza

Boxoló, gipsz

II. Képzőm. Kiáll. 1951. nov. 12 l.

MUK

Gy.Fekete Géza

Női fej, terr.

Fiatal magyar képzőműv. Főv.Képtár 29. kiáll.
1946. dec. 8 l.

MDK

Fekete Géza és Stöckert Károly

szobrászművész, 1500 frt jutalom.

Kossuth- és Hunyadi-szobor ... pályaművek.
Szabad Nép, 1951. nov. 1. 6 l.

Fekete Géza

Vizipolozó, gipsz
Ökölvivő, gipsz
Földalatti vasut szobra

III.M.Képzőművészeti Kiállitás 1952.december-1953. március, katalogusa, 17 lap

MDK

Fekete Géza
Korsós nő, sobor

Üveg és fémipari kiáll. Új Magyarság, 1943. nov.7.
13 l.

MD K

G.Fekete Géza, szobrász

Honvéd. Gipsz.

Mücsarnok. IV.Képzömüv.kiáll. "A Magyar Müvészetért" 1943 máj.16-30. Kat. 1o.l.

MDK

g. Fekete Géza

Arcmás, gipsz

Munkácsy Céh 8. repr. kiáll. N. Szal. 1935. márc.

MD K

Fekete Géza, ip.müv.

is

a herendi porcellánművészek közé tartozik.

Schalk-ház. Kassa. -/?/: A kassai ip.müv. kiállitás.
Képszava. 1943.máj.9. 10.1.

G. Fekete Géza

MDK

Lóth felesége, gipsz

Műcsarnok 1944. márc.-ápr.
Tavaszi Tárlat

G. Feketé Géza MDK

Hegytetőn, gipsz

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

MDK

G.Fekete Géza

Feleségéről készült tanulmányfeje.

Kampis János: Séta a Műcsarnok őszi tárlatán.

Magyarság 1942.okt.18. 15.o.

FEKETE GÉZA szobrász

Prohászka emlékmü pályázat résztvevője.

SZÉPMÜVÉSZET, 1941. 231.l.

MDK

G.Fekete Géza

Sz.P.-né. arcmása.Patinázott gipsz.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 18.1.

Fekete Géza, szobrász MDK

A Budai Petőfi Sándor Gimnázium-ban emléktáblát leplezneh le. Fekete Géza műve a Tanácsköztársaság, és az II. világháború hőseinek, mártírjainak emlékét örökíti meg.

—: Hír 12

NÉPSZABADSÁG, bp. 1967. márc. 11.

Fekete Géza

Nálunk a képzőművészet és a sport barátságának erősítése érdekében elsősorban az Ezüstgerely pályázat hívatott ápolni. A művész is beküldte már sporttémájú alkotását.

dr. Takács Ferenc: Vésővel és ecsettel a sportról.

Labdarúgás, 1946. szept. 24.

MDK

G.Fekete Géza, szobrász

157. Tildy Zoltán portréja.

Nemz.Szalon.-Kilencven müvész kiállitása. 1948.jun. 12.-27. Kat.

MDK

Fekete Géza, szobrász

Boxoló. Gipsz.

Bp.Műcs.-II.Magy.Képzőm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2.
Kat. 12.1.

M. D. K

FEKETE Géza szobrász

A háborús eseményeket követrentében megsemmisült – Piáráit Tápláló pelikán szobrcsoportozat (1860) rekonstruálása az úri u. 38. sz. lakóépületen

Pereházy Károly: képzőművészeted alkalmazása a bpesti műemléklakóépületen restaurálásánál

Műemlékvédelem 1961. 1. sz. 49. l.

Fekete Géza, nobrán MDH

A felsőerdősori iskola falára kerül
műve, a Karikás Triges-dombormű.

f. f.: Szarvasok, apostolok, mussikusok

2. C

ESTI HIRLAP, bp. 1963. febr. 13.

Fekete Géza, szobrászm. MIK

megragadó alkotásokat hozott.

Néger női fej.

? ... kiállitás. Képzőmüvészet.1935. 83-84.sz.
85.1.

MDK

G. Fekete Géza

Torzó. Patinázott gipsz.
Arcmás. " " Mgt.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.1935.
Márc.24-Máj.15. Műcsarnok. Kat. 8.1.

MDK

G. Fekete Géza

Néger női fej. Patinázott gipsz.

III. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Márc. 24-Máj. 15. Műcsarnok. Kat. 10.1.

MDK

G.Fekete Géza szobrasz

Arcképei mellett két nagyméretű szobrá
a "Tavasz" és a "Kutfigura" c. női aktja,
a hét m.művész kiáll.-án.

B.P.L.: A Műterem kiáll.

Nemzeti Ujság, 1938.nov.27.

MDK

G.Fekete Géza

"Fésülködő nő" és "Anyám" c.szobrai a Műterem kiáll.-án.

(F): Hét magyar művész kiall.

Esti Ujság, 1939.nov.25. 3.l.

Fekete Géza szobrász M.D.K.

Kutfigura a Budakeszi uti Korányi TBC Szanatórium parkjába

Uj szobrok a fővárosban és vidéken

Magyar Nemzet 1964. március 7. 4.l.

MDK

Fekete Géza

Leányfej, gipsz

A Székesfővárosi Képtár és Történelmi Múzeum
kiáll.-nak katalogusa. 1937. Jan. Nemzeti Szalon.

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Fekete Géza Ökölvívó c. szobrá-
val -

Negatív

Lilaky István Hegedűsné

Fekete Géza: Ökölvívó

Gipsz

Negatív

Lilahy Szilvia Hegedűsné

Fehete Géza: Vízipólózó

Gipsz

Fénykép

Magyar Foto: FA 21216/41 Hegedűsné

Fekete Géza: Vízipólozó

Gipsz

1952. XII. 16.

Neg. van

Negatív

Lilahy Jolán Hegedüsné

Fekete Géza: Kemin és Rákosi, evt.

Kobor

Fénykép

Magyar Foto: F.Á. 1030/4 Hegedűsné

Felcete Géza: Boxoló

Gipsz

1951. X. 30.

Neg. van

Fekete Géza szobrász M.D.K.

Másfélszeres életnagyságu női kőaktját a Korányi TBC Kórház uj tüdősebészeti épülete elé a parkban egy vizmedence szélén helyezik el.

Napló

Magyar Nemzet 1963. október 27. 8.1.

Fekete Géza nyobrány

Fénykép alapján rekonstruálta az I. Úri u. 38. sz. ház kőattikáját visszahelyezett, – eredetileg 1860-ban készült, de megsemmisült – pelikán nyoborcsoportot.

Régi házak Pest-Budán. Főszerkesztő: Pereházy Károly
Müszaki Kiadó Bp. 1976.

50. old.

Fekete Géza, szobrász M Dk

A Huszár Adolf-féle Évszak-szobrok körül a Tavaszt és Nyarat restaurálja.

Kocsis Sándor: Megyprosult. a Vár helyreállítása

Népszabadság. Bp. 1960. júl. 24. 9. l

Fekete Géza, szobrász

MDK

Az Úri u. 38-sz. lakóház főpárkányán lévő pelikán szoborcsoportozatot rekonstrálta.

Pereházy Károly: Képzőművészetek alkalmazása a budapesti műemlék-lakóépületek 1958. évi restaurálásánál 45-50. l.

MŰEMLÉKvédelem, Bp. 1961. 1. sz.

MNK

Fekete Géza: Diszkosztvető. repr.

Say Géza: A művészi sportdíjak. Bp. é.n.

M.D.K.

FEKETE GÉZA.

Boxoló. Gipsz. /F.A.V. Stadion állomása előtt./

GÁDOR E. – POGÁNY Ö.G.: Magyar szobrászat.
Budapest, 1953. 20.o. 73. kép.

Orsz. Szépművészeti Múzeum Könyvtára

Kérőlap

Jelzet	Szerző	Cím

Kéri:

Név: .....

ÍRJUNK NYOMTATOTT BETŰVEL!

65 B Csepeli nyomda

Fekete Géza, szobrász MDG

A Várbazár helyreállítása során az Évszakok szobrait is újjáfaragják dunaharaszti és budakalászi kemény mészkőből. Fekete Géza is közre-működik.

-: Faragják az Évszakok szobrait 2. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. szept. 18. 8

Fekete Géza, szobrász MDk

A Várbazárban felállításra kerülő szobrok egyik újjáalkotója.

–: Elkészült a nagy évszak szobra 2.l

Bp. 1961. máj. 17.

ESTI HIRLAP

Fekete Géza és Pandi Kiss János
szobrászok

mintázták meg újra a Varbazár elpusztult szobrait a négyévszakot illetve kövorszlanokat régi fényképek után.

÷ Helyre állitották a Négy Évszak szobrat.
Mozaik

Nepszava 89 évf. 115 sz. 1961 máj 17.

id. G. Fekete Géza

Ülő, olvasó lány, kútyobor (kő)
yobra Bp. II/a Dimitrov u. 2. Szoc. Otthon
előkertjében.

Rajna György: Elyámolás a külső kerületek műemlékeiről I.

Budapest 1982/11

Fehete Géra

Fehete Géra allegorikus
szobra Várban az Orosz-
lános udvarban van

Erőss Ágota: Útban a Vár szimbóna felé.
Nők Lapja, 1975. aug. 30 - 16 oldal.

Fekete Géza szobrászmüvész

A müvészek azok közé tartoznak, akik választ adtak arra a szobrászokhoz intézett "Pesti szobrászok" c. körkérdésre, hogy jelenleg min dolgoznak.
Fekete Géza még főiskolás korában elkészitette Bársony István siremlékét. Kedvenc alkotásai: a "Tavasz" c. szobra és az esztergomi Mattyasovszky Kasszián emlékmü. Feleségével, Roskoványi Márival a Képzőművészeti Főiskolán ismerkedett meg, s közös mütermükben együtt dolgoznak.
A körkérdésre választadó müvészek nevének felsorolását lásd: Medgyessy Ferenc nevénél.

Délibáb, Bp. 1939. szept. 16. XIII. évf. 37. sz. 25-27. lap.

G. Fekete Géza

A MŰTEREM kiállitásáról a lap öt művész alkotásait hozza a cimlap belső oldalán:

Gr. Teleki Ralph: "Runki szoros" és "Két arató" c. festményét,

G. Fekete Géza szobrait: "Gyermekfej", "Női akt", "Nő korsóval" és "Női arcmás" cimmel.

Jánosa Lajos: "Joli" cimmel fiatal nőt ábrázoló festményét.

Arató Gyula grafikus: "Tánc" c. festményét,

Varga Nándor " "Önarckép" c. és "Fekvő lány" c. müveit.

Délibáb, Bp. 1939. dec. 16. XIII. évf. 5o. sz. cimlap belső oldalán.

id. Jekete Géza, szobrász

Kiállít az SFC új székházában.

Jéghorongozó c. szobra: Repr.

—: Tárlat a Fradiban 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. szept. 27.

Fekete Géza

készitette a Bp.I.Uri u.38.sz. ház helyreállitásakor a homlokzati szobrász-munkát.

Czagány Iatván: A budavári volt nőegyleti pa lota helyreállitása. - Épités- Építészettudomány,1969. 3-4.sz.341-369.l.

366.l.

I. M. képem kiáll. 1950. aug. (Minos)

Ötlés után, gips

II. M. képem kiáll. 1951 nov. (N.O.)

Boxoló III gips

III. M. képem kiáll. 1952-53 (Minos)

Vizipolózó
Ökölvívó IV
Földalatti vasút szobre
gips

Tav. Tárl. 1952 máj.-jun. (N.O.)

IV. M. képem kiáll. Ökölvívók
Ökölvívó V
gips

1954 jan.-febr. – Eva lányom, gips

V. M. képem kiáll. 1954-55 (Minos)

Lenin és szamnelly találkozása
br

его жало для нападения, но он для защиты.
Природа оживает, весна. На машинно-трак-
торной станции кипит работа. Новые трактористы
ждают с нетерпением новых машин. Деревья
голы, но уже дышат. Пришла настоящая весна.

112. Домашнее задание. 27.5.1955.

Мы сегодня посмотрим „Ларика – сегодня"
выставку в Народном Музее. Выставка была
интересна. После осмотра выставки мы весело и
довольные удовлетворённо возвращались домой.
Мать работала на дворе и дочка её была.

Fekete Gézáné
Jeno
VI. Bajza u. 22

MKSz 1947

Fekete Géza, grafikus

Tréfás „magyarázó" rajzok:
(8 db.)

Repr.

Szilvesteri Szamuk-kertünk
– : A kacagó erőmű

2478–2481.

XXIX
52.

Élet és Tudomány; Bp. 1974. dec. 27.

Fekete Géza, Grafikus

Rajza: Repr.

→ A gondolkodás iskolája
6. feladat – Párbaj 1491

Élet s Tudomány, Bp. 1980. nov. 21. XXXV/47.

Fekete Géza

grafikusművész

Linómetszete az Élet és Tudományban.

Élet és Tudomány
1989 I.6.

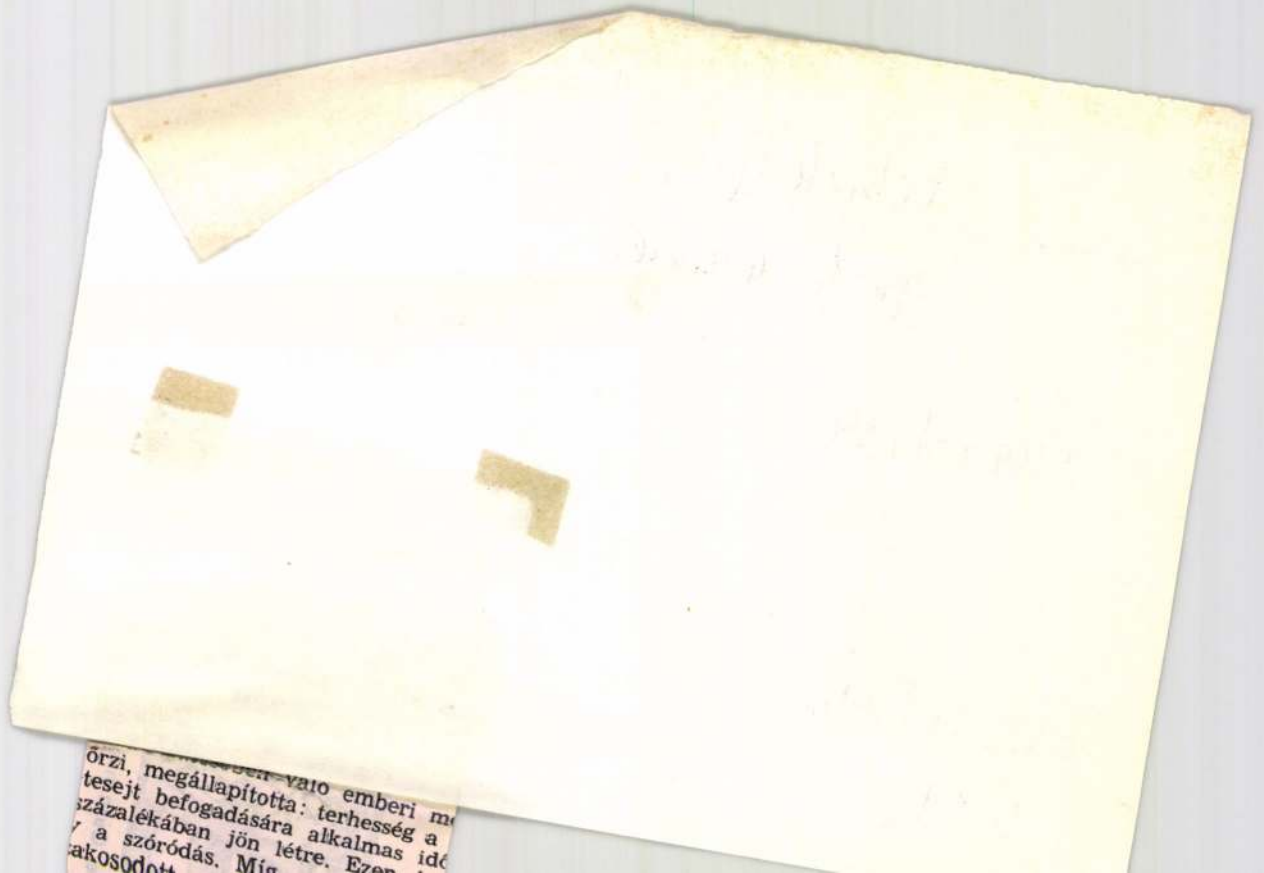

FEKETE GÉZA (ifj.)

Farkasrét

2003.

200.0.

st és megmagyaráztam neki, hogy azon
sok lesznek még s utolsó fejezetnek
Az uton hazafelé döbbentem meg,
áról irtam.

Fekete Géza

grafikusművész,

Grafikája az Élet és Tudomány

Élet és Tudomány
1989 sz. 17

(Fekete Géza metszete)

...vek és órák.
...óra: Az élet bolygója: ...Földről a csillagokig; ...saládja; *14.30 óra:* Az ...óra: Földönkívüliek a

...*óra:* Irány a Mars!; ...vándorai; *12.30 óra:* A ...*óra:* Földönkívüliek a ...égbolt csodái; *18 óra:* ...(a planetáriumi video-

...: Az élet bolygója: a ...dről a csillagokig; *12.30* ...sztható program; *14.30* ...csillag világa; *16 óra:*

...*a:* Az élet bolygója: a ...bolt csodái; *12.30 óra:* ...tó program; *14.30 óra:* ...kig; *16 óra:* Földönkí-...*óra:* Conan, a barbár ...eomozi előadása).
...*óra:* A Földről a csil-...lap családja; *12.30 óra:* ...kig; *14.30 óra:* Az élet ...*óra:* Az égbolt csodái.

...ÉSI MÚZEUM
Városliget krt. 11.)

...*óra:* Korszerű helikop-...gban. Kísérőfilm: Re-...a).
...*óra:* A magyar vasút ...dése. Kísérőfilm: Bú-...ól (Koltai Györgyné).

(Moldován Ibolya)

Surányi Dezső: *Biokertészet* (Kossuth Művelődési Központ és Tornacsarnok, Cegléd, 53 oldal, 52 forint). Röviden, ám mégis minden részletére kiterjedően mutatja be ez a könyv a biológiai kertművelést, ezt a néhány éve újrafölfedezett — mert alapjaiban nagyapáink tapasztalataira épülő – növénytermesztési módot. Úgy vezet el bennünket a gyakorlati tennivalókhoz minden fejezetében, hogy közben megmutatja azok biológiai alapjait, sőt a történelmi előzményeket is fölvillantja. Kiderül belőle, hogy bizony alapos felkészültséggel érdemes csak a kertészkedésnek ezt a módját választani, mert sokkal többről van szó, mintsem a műtrágyáknak és a növényvédő vegyszereknek a kitiltásáról kertünkből. Ez a Könyvértékesítő Vállalat boltjaiban beszerezhető munka tömör elméleti és gyakorlati tanácsokkal, talajbiológiai, növényélettani és fajismereti adatokkal segíti a kísérletezést is vállaló kertészkedőket.

KITAIBEL!

E számunknak a Kitaibel Pál középiskolai tanulmányi verseny anyagát adó cikkei: Útszéli virágaink; Kitaibel — írásban és képekben.

Fekete Géza
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

TURBÓ

1964 JUN 24.
1021

AHOGY A RAJZOLÓ LÁTTA...

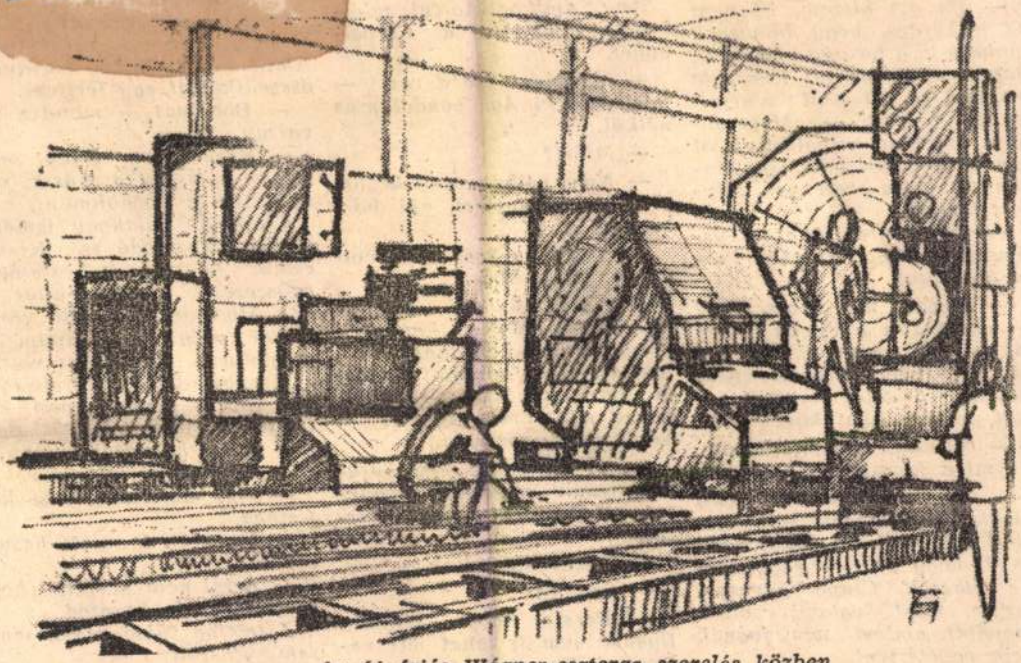

Az új óriás Wágner-eszterga szerelés közben

(Fekete Géza rajza)

— S akkor zárjuk ki, amikor a bíróság is kimondta a bűnösséget? — kérdezte Varga gúnyosan.

— Én azt hiszem, itt nem az a kérdés, hogy bűnösnek mondja ki a bíróság vagy sem, hanem az, hogy mi lesz vele azután — válaszolt Varjasi Berdai helyett. — Megmondom őszintén, sajnálom. Most már értem, miért élt úgy köztünk, annyira szerényen, szinte félénken.

— Mert fúrdalta a lelkiismerete — vágott szavába Varga gúnyosan.

— Ugyan, mit heveskedsz? — avatkozott a vitába Csapó is. — Csak nem akarod azt állítani, hogy Csépait nem bántotta a dolog, miután rájött, milyen bűnt követett el.

— Jól van, nem vitatkozom. És mi a javaslatod?

— Az, hogy tartsuk meg olyan brigádtagnak, mint azelőtt volt, teljesen függetlenül attól, hogy elítélik vagy sem — válaszolt Csapó hevesen, érezte, most valami olyat mondott, amivel nem fognak vele egyetérteni.

Még Varjasi is elcsodálkozott, aki pedig a legembersége nagy szemekkel bámultak r szerencséjére senki sem kez dett vitát. Szétszéledtek, mi denki ment a maga munkájá ra ...

Este, amikor Ágival talál kozott, elmondta a Csépai ügyet.

— Vargának igaza van – jelentette ki Ági, gondolkozá nélkül.

— Miért?

— Nem vállalhatunk közösséget egy bűnössel, aki börtönben ül.

— Tizenhat éves sem volt akkor. Megszédült.

— Megszédült! Közben majdnem halálba kergették azt a szerencsétlen lányt. Utálom az erőszakosságot! — tört ki Ági indulatosan. — Miért, neked mi a véleményed? — kérdezte gyanakvóan.

Csapó hallgatott egy darabig, aztán óvatosan, bizonytalanul elmondta vitáját a társaival.

— S mit válaszoltak rá?

— Semmit.

— Persze, hogy semmit. Ilyenre nem is lehet mit válaszolni. Remélem, te sem ragaszkodsz már az álláspontodhoz.

— ... mondta zavartan.

— Kérem, nem történt semmi — válaszolt a másik, oda se nézve, és továbbment.

Csapónak valahogy ismerős volt a kopaszodó fej. Kíváncsian követte tekintetével, egyszercsak arcába futott a vér. Mozdulatlanul állt, várta, mikor fordul be a kapun. Jól gondolta ... a biológus volt.

Másnap délben türelmetlenül kiosont a gyárkapun. Egy telefonfülkéből felhívta Ágit.

— Miért hazudtál tegnap?

— Hogy beszélsz velem?

— Azt mondtad, haza kell sietned.

— Így volt. S miért hazugság ez?

— Arról nem beszéltél, hogy meglátogat a barátod ...

A telefon túlsó végén senki sem válaszolt.

— Miért nem válaszolsz?

(Folytatjuk.)

1021
SZEP 23

RITMUS

(Fekete Géza rajza)

dezvényeket, d

zünk valamit, nem jönnek el. Persze, ebben nemcsak ők a hibásak — tényekkel kell

chard sörözés közben a vendéglői söntésben megfeledkezett a hagyományosan angolos viselkedés szabályairól és — szó ami szó — belecsípett a mellette álló csinos fiatal lány e célra legalkalmasabbnak tartott részébe.

Kiderült azonban, hogy az ifjú hölgy nem más, mint Barbara Gibbons rendőrnő, aki az eseten súlyosan felháborodott

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szerszám Sépipar

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 JUL 21.

Fekete Géza

1021

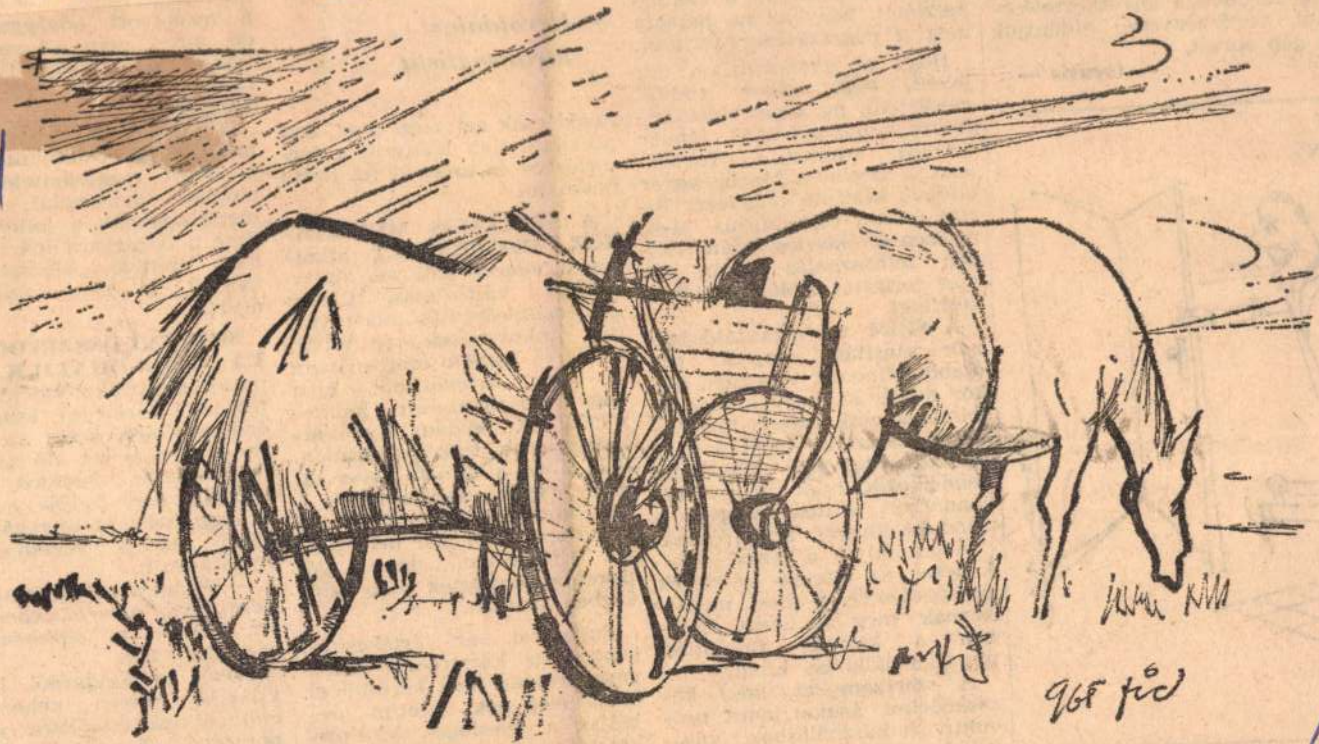

VÁRAKOZÁS

Fekete Géza rajza

dolgoznak rajta. Ha most sem érünk el eredményt, akkor levonva a következtetéseket, végérvényesen eldöntjük a gép sorsát.

— Gyuris —

TIN

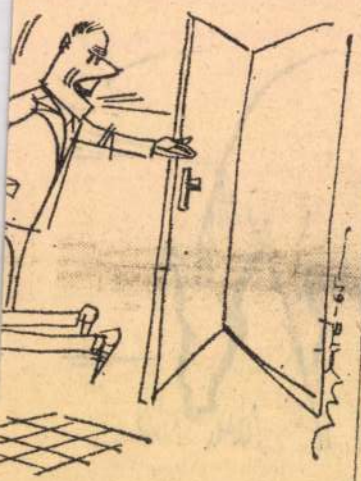

ber 31-ig olyan mértékben kell lecsökkentenie a raktárkészletét, hogy az ne haladja meg a négyszázezer forintot.

Hogy ez gyakorlatban mit jelent, csak akkor tudjuk megérteni, ha kissé visszafordítjuk a naptárt 1965. január elsejéig, amikor a felmért adatok szerint a Marógépgyár elfekvő készlete 1755 ezer forint értékű volt. Május 31-ig részben értékesítés útján, részben felhasználás útján 487 ezer forinttal csökkentették a készletet.

A SZIM vezérigazgatóságának utasítása alapján egy újabb felmérést végeztek. Ekkor derült ki, hogy a januári felmérés csak részeredményeket mutatott ki, mert a gyár sokkal nagyobb készlettel rendelkezik, mint ahogy azt januárban hitték. Vagyis a gondok tovább szaporodtak.

Azóta folyik a lázas tevékenység az elfekvő készletek értékesítésére. S most mutatkoznak meg az üzem életében a korábbi felelőtlen anyaggazdálkodás hibái.

A szerszámokat, kész kereskedelmi árukat, amit produktív felhasználáshoz vásároltak, például hengerelt árut vagy motorokat még csak lehet értékesíteni. Igaz, ezeket

• *Egyoldalas kívánságlista*

denki csak azt veszi meg, pillanatnyilag hiányzik a meléshez és azonnal fel tu használni.

A SPECIÁLIS MUNKÁKHOZ MEGRENDELT alkatrészek viszont, amelyek konstrukciós változtatás, illetve gyártmányelavulás miatt váltak inkurrenssé, rendkívül nehéz és legtöbb esetben nem is lehet értékesíteni. Igen nagy mennyiségben halmozódtak fel például ilyen alkatrészek a tmk raktárában. Sok olyan alkatrész hever el, amit a gyár anyagbeszerzői a tmk kérésére vásároltak, de a karbantartók már nem tudják felhasználni, mert a gépeket kiselejtezték vagy időközben eladták.

Egyszóval az értékesítési gondok az Esztergomi Marógépgyárunkat sem kerülték el. Noha elég sok ötlettel próbálják a felesleges készleteket más gyáraknak felkínálni. Június 28-tól július 30-ig börzenapokat tartottak Esztergomban. A börzenapokra a

[illegible] adatlak a jellemzőket. Erre a felhívásra már sokkal több igénylő jelentette be igényét a neki szükséges árura.

MINDENT ÖSSZEFOGLALVA ELMONDHATJUK, bár a marógépgyáriak mindent megtesznek felesleges készleteik értékesítésére, kétes az, hogy az év végére az előirányzott négyszázezer forintos csökkentést végre tudják hajtani.

Nagy Iván, az anyagáruforgalmi osztály vezetője így nyilatkozott:

— *Mindent el fogunk követni, hogy a tervünkben előírt szintet a csökkentéssel megközelítsük.*

Ebből a mondatból is kiviláglik, milyen nehéz év előtt állunk önköltség szempontjából. Rendkívül szívós, állhatatos munkára van szükség, hogy minden területen takarékoskodjunk és ahol csak mód nyílik rá, az alkatrészeket raktáron levő anya-

Tekete Géza, grafikus

Kínes grafikus: Kepe

Címoldal

Tekete Géza: Grafikája a Miki egér meg a magatartás kutató 12 c. cikkben.

Élet és Tudomány, Bp. 1980. szept. 12 XXXV/37.

Fekete Géza, festö-graf.

482. Sötét kapu.
Árva.
5 szegény.
Fej.
Kert széle.
Vasárnap.

} Grafikák.

Bp.Nücs.-"A Magyar Müvészetért. -Képzöm.Kiáll.1942. jun.6.-22. Kat. 19.1.

Fekete Géza

Kisgrafika 1941. 1-2.sz. 5 l.

Fekete Géza

A II. kerületi rajztanárok munkaközösségének első kollektiv kiállitásán részt vett.
Rajzai, monotipiái érdekesek.

"Konyhaablak" /repr/

Péter Imre: Jegyzetek csoportkiállitásokról
Rajztanitás 1962. IV.sz.28.l.

Fekete Géza

~~festő~~ grafikus

a Képzőművészeti Főiskola hallgatója

1943 nyarán a Veszprémi művésztelepen dolgozott.

Veszprémi Hírlap

1943. aug. 29.

Fekete Géza, sz.1920 aug.29.Bp. Szőnyi

Képzőmův. försk.
anyak.
Rónay M.

Fehete Géza festő

M. Művészetért

1942 jun. (Mincs)

Sötét kapu
Árva
Öt szajány
Fej
Kert széle
Vasárnap

} Grafikák

Fekete Géza

Ferkápzomfoiskávk
1939-41. 141.l

Die königliche Kunst

Makoldy: Pictures of Transylvania

Huszka József: Magyar diszitési m

Vargha Anna: Iustus Lipsius

Városgazdaság, idegenforgalom

Apró István: Ambrogio Traversari

Gosztonyi Gyula: A pécsi ókereszt

Zubriczky: A városrendezésről és

Erdélyi László: Krónikáink kritik

Molnár Zoltán: A renaissance kuta

Rihmer Pál: Városok a multban és

Slovensko

~~Szemle Az Erdélyi Muzeum - Egyesü~~

Iványi: Pázmány Péter kilépése a

Fehér: A bolgár-törökök szerepe

Fekete Géza

rajztanárjelölt

Ferkèpzomfoisk`vk

1939 – 41. 148. l.

…t is hangsúlyozom, hogy jöllehet
…s látszólag megfelel rendeltetésének,
… garanciát, s esetleges újabb szélvitar
…n, belátható időn belül – teljes kijavi-
…tása – sürgösen szükségessé fog válni.

…, 1915, III/10.

Radnich Imre
espres. ph. tány.

…ekintetű Országos Bizottságának

Budapest.

Fekete Géza

A képzőm. főiskola
növendéke, Varga
Vándortajos tanút-
vállya - 1943-~~ban~~ nov-dec. tag-
ja volt a vámosba-
logi művésztelepnek.
Az alábbi kiállításon
Park néle c. képével
tűnt fel - valamint Balogi
határ c. rajzával -

Oltvai 298. l.

Oltvai F.: A vámosbalogi
művésztelep első kiállí-
tása Rimaszombatban
Uj M. Museum 1944. 298. l.

Fekete Géza

Jamnitzer

l.

Varga N. Lajos

Régi jamnitzeres magyar vagy magyar vonatkozású könyvek (1493–1599) Bp. 1942. 124, 140, 437. l.

102792-1914. szám.

III.

A Müemlékek Országos Bizot-
ságának.

Budapest.

Hivatalos tárgyalásra visz-
szavárólag megküldöm.

Budapest, 1914. julius hó 21.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Majovszky Pá

miniszteri tanácsos.

MDK

Fekete Géza

Kis grafika 1943. 1-2.sz. 14. l.

Fekete Géza

1906. graf.

kiáll. Nemzeti szalonban

Könyvjegyek

Létay Balázs V. 187.

FEKETE GÉZA
nyomdász, mesterszedő (1886–?)

A Hornyánszky Nyomdában tanult, s elvégezte az Iparművészeti Iskolát is. Mint kiváló mesterszedő, számos más nyomdában is tevékenykedett.

Magyar könyvművészeti törekvések a századfordulón
MTA MKCS és Petőfi Irod.Muz.közös kiadványa Bp.1975.

MOL

Fekete Géza
mesterszedő

Tervezte a borítékot

÷ Borítékunk, lapdíszünk és melléklelünk
Grafikai Szemle 1907 évf 9 sz 193 l

MDK

Fekete Géza
nyomdász

mesterszedő melléklete a Gr. Sz. ben.

÷ Borítékunk és mellékleteink

Grafikai Szemle 1906 évf 12 z 276 l.

MIIK

Fekete Géza
nyomdász

ifj. mesterszedő „kitünő tipográfiai képzettségű" – „Ebrédés" meglwó tervezője Melléklet."

÷ Borítékunk, lapdiszünk és mellékletünk

Grafikai Szemle 1907 évf 2 sz. 25 l.

MDK

Fekete Géza, ip.müv.növ.

Üzleti levélpapir tervekre hirdetett pályázato
a Jungfer cs.és kir. udv.szállitó,mülakatosság az
O.M.K.Iparmüvészeti Iskola növendékei közt.
A biráló bizottság tagjai:Jungfer Ferenc,Czakó Elemér,
Györgyi Kálmán és Helbing Ferenc.

F.G. nyerte a II. 60 koronás dijat.

Magyar Iparmüvészet. 1911. 113.l.

MDK

Fekete Géza

nyomdász, műkereskedő

üdvözlőlapja: egyike a legjobbaknak

Ábra a 92. lapon

W. Lajos Köszönőlapokról

Grafikai Szemle 1928 évf 3 sz 104 l

és 1929 "

MDK

Fekete Géza
mesterszedő

ujévi üdvözlőlapja díjat nyert. Ábra

– Pályázati lírák

Grafikai Szemle 1914 évf 1 sz 11–13 l.

MOL

Fekete Géza
nyomdája

„jól szedett is szerepelt üdvözlő" lapja
Melléklet.

Gondos Ignác: Nyári üdvözletek 1913

Grafikai Szemle 1913 évf 1. 8 l.

mOK

Fekete Géza
grafikus

nyerte a Jungfer bronzaringjár pályázat második díját

÷ Pályázati sirék
Grafikai Szemle 1911 évf 3 z 5 8 l.

mVK

Fekete Géza
mesterzedő

irott betűs üdvözlő lapja „elegáns
minuka" ábra a 39. lapon

ifj Aigner Antal: Az ujévi üdvözlő-lapok-
rólés naptárakról

Grafikai Szemle 1911 évf 2 z. 33 l.

Tekele Géza

készitette a szekszárdi müvelődési központ mélépítési terveit Gonda Tánlóval együtt

XXX

t.e.: Müvelődési központ, Szekszárd. - Magyar Épitőmüvészet, 197o.5.sz. 2o-27. l.

Fekete Géza

Dombóvári járási 448 ágyas kórház, 17 munkahelyes rendelőintézet, 80 férőhelyes nővérotthon. Építész: Köves Emil, munkatársFreivogel Mihály, statikus Takács János, kertterv Feketè Géza. -Ismertetés,képekkel.

Magy.Ép. Ip. 1971. 1. sz. 28.1.

Fekete Géza

Sz/igetvári/ J/ános/: Legényszálló, Pécs-Meszes. /Szigetvári János építész, Vida Gyula belsőépitész, Fekete Géza kertterv./ - Magyar Építőművészet, 1967. 16. évf. 6.sz. 26-27. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970.1.sz. 68-107.l./

73. l.

Fekete Géza festő M.D.K.

Uri u. 38. sz. lakóép ület pelikán szoberese-
pertezetának rekonstrukciója

Pereházy Károly: Képzőművészetek alkalmazása a budapesti műemlék-lakóházak épületek 1958. évi restaurálásánál

Műemlékvédelem 1961. /V/ 1. sz. 49.1.

Fehete G. Dezső
szobája

Fehete G. Dezső „Munkásmozgalmi"
plakettjét küldte a tárlatra.

Vidos Zoltán: Studio Galéria 72/IV.kiállitása.
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 65.oldal

Zelete Gy. Dezső

Karcos I–IV. — XV. br. Ø 10, 8, 9, 10 cm
Öreg halász a tengeren — XVI. br. Ø 8 cm

Vásárhelyi Károly
Retrospektív kiállítás 1964–73.

Ferete G. Derső

Táncdíj II., br., ∅ 11 cm
—"— III., br., ∅ 11 cm

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1974.

Ferete G. Dersö

Sipos (Körtánc), br., Ø 11 cm
Táncdíj I. br., br. Ø 11 cm

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1974.

Fekete G. Rezső

Kakas I–IV. bronz ϕ 10, 8, 9, 10 cm
Öreg halász és a tenger bronz ϕ 8 cm

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974, Jul.–Sept.

Fekete G. Dezső

A X. miskolci országos tárlaton szerepelnek érmei.

Kovács A. Béla: Képzőművészetünk X. miskolci országos tárlata.
Napjaink, 1968. dec.

Fekete G. Dezső

Érmei szerepelnek a X.Miskolci
Országos Képzőművészeti Kiállitáson

Napjaink 1968 december
4.old.

Fekete. G. Dezső

Az Tárlaton bemutatott műei:

„Cselgáncsozók", bronz, 21 cm.

„Leányka", bronz, 35 cm.

Rozványi Márta: Vásárhelyi őszi tárlat,

Hódmezővásárhely, 1971

Fekete G. Dezső

Ismékkel szerepel az alábbi tárlaton

Szabó Endre: A XVI. Vásárhelyi Őri Tárlatról

Csongrád megyei Hírlap 1969 X. 19

Ecsete Gy. Dezső

5 db. bronzérem 1 talapon

1. Ekkel 2. Táncolók 3. Kóros
4. Prológ 5. Táncolók

Szegedi nyári tárlat

Fekete J. Dezső

„Öreg halász és a tenger" és
„Orfeusz és Euridike" c. érme (eml.)
szerepel az alábbi tárlaton.

Dömötör János: A XVI. Vásárhelyi
Őszi Tárlat

Békés Megyei Népújság, 1969 nov. 23.

Fekete Gy. Dezső
grafikus

Részt vett a pályázaton.

Thorács Gyula: Lenin portré pályázat
Miskolc 1970. április – 12 lap.

Fehete G. - Dezső

1. Genezis bronz 8 cm
2. Öreg halász és a tenger bronz 8 cm
3. Várakozó bronz 8 cm

Tizenhatodik Őszi Vásárhely Tárlat
& Tornyai János Múzeum

Fekete Gy.. Decső

Tirnovo 1969. bronzérem 8cm

II. Országos Kisplasztikai Biennálé
Pécs 1969

Fekete G. Dezső 1.

Kiáltás	bronz	Ø 7,5 cm
Tavasz ébredése	"	Ø 7,5 "
Munkában	"	Ø 7,5 "
Genezis	"	Ø 7,5 "
Az öregkalán és a tenger	"	Ø 7,5 "
Déli pihenő	"	Ø 7,5 "

Studió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. kat.
Bev.: Bereczky Lóránd

Ferenc Gy. Dezső

2.

Orfeusz és Euridike	bronz	ø 8 cm
Nagy Balogh emlékére	"	ø 13 "
Magány	"	ø 8 "
Tirnovo	"	ø 8 "
Lemont Saint Michel	"	ø 9 "
Hegyalja	"	ø 8 "

Studió '70. Ernst Múzeum Bp. 1870. kiáll. kat.
Bev.: Bereczky Lóránd.

Fekete G. Decső

Kiáltás bronz 8 cm

Tizenhatodik Őszi Vásárhelyi Tárlat

Tornyai János Múzeum

Tehete Gy. Dezső

1. Orfeus és Euridike bronz 8 cm
2. Hegyalja -u- 8 cm
3. Le sacre du Printemps bronz 8 cm

Tizenhatodik Őri Vásárhelyi Tárlat
Tornyai János Múzeum

Fekete G. Dezső

Bemutatott művei:

„Dombvidék," bronzérem, 11 ø;

„Ember az űrben," bronzérem, 10 ø.

Rozványi Mórta: Studió 71.

Budapest, 1971

Fekete G. Dezső

Budapesten született , 1939. január 3-án . A Képzőművészeti Főiskolán végzett. Résztvevője az országos , a vásárhelyi, a miskolci, a balatoni , a szegedi és a studió kiállitásoknak. Tanulmányuton járt az NDK-ban. Vannak müvei a Tornyi János Muzeumban. Bemutatott müve: Tirnovo, 1969. bronzérem, ∅ 8 cm

Romváry Ferenc: II. Országos Kisplasztikai Bienálé, Pécs 1969.

Ferete G. Dersö

Cselgáncsozók, br. 21 cm
Leányka, br. 35 cm

Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely '71.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

ORVOSEGYETEM

1972 MÁJ 2-

Fekete G. Dezső

1021

Szervusz, május!

(Fekete G. Dezső rajza)

Május. Virágok, mosolyok, zene. Lobogók, trikolórok és vérvörösek. Transzparensek, rajtuk történelem. Apró zászlók, emberpalánták kezében. Napfény önti el a várost, dallamok futnak az utcák zegzugain. Gépkocsi tisztára súrolt rakodóján pattanós lábú fiatalok ropják a táncot. Mögöttük mementótábla: gyilkos sortűz a jogaikat követelő munkásokra.

Május. Éled a liget, új díszeket aggat magára. Ifjú a metropolis, virulása szemmel látható. Fiatalok, öregek, lelkesek a téren, a kényelmesebbek a zsebkendőnyi presszó-teraszon, elégedetten szemlélik a kavargást.

Május. A tavasz, a szépség, a megújhodás ünnepe. Közvetlenül és áttételesen is. Természeti és társadalmi ünnep. A rügyet, madárfüttyöt hozó évszak küzd és győz a demedtség ellen. Az ember, a munkás, az alkotó, a terminológia szerint a jövő letéteményese pedig a tőke erejébe merevült forma ellen.

Május. Kikelet aranyos ünnepe. Köszöntünk, te huszonhetedik szabad. Reményrügyet bontó, zengő húrú. Köszönjük, hogy itt vagy, örvendeztess minket, míg csak élnek álmok az emberi szívekben.

(K)

JELE

Ha... kaptak állást az els

71-en kértek budapesti állást a végzős fogorvostanhallgatók közül, de

a Fővárosi Tanács egészségügyi főosztálya mindössze 15 főben állapította meg a szükségletet.

Az egyetemi bizottság javaslatlistáján kiemelten szerepelt az a 15 jelölt, akinek tanulmányi eredménye, kimagasló társadalmi munkája vagy családi helyzete legjobban indokolta a Budapesten maradást.

Egyetemünk és a Fővárosi Tanács között érvényben levő szerződés egyik pontja kimondja, hogy

a kezdő orvosok elhelyezésénél maximálisan figyelembe veszik az egyetem javaslatát.

Nos, ezúttal egyetlen változtatás nélkül elfogadták a listát.

Szerkesztőségünk egy tagja részt vett azon az értekezleten, ahol a fogadó kerületi rendelőintézetek képviselői közölték, hogy készek a javasolt ifjú szakemberek munkába állítására. Az egyik résztvevő által

tréfásan „embervásár"-nak titulált megbeszélés ilyenformán teljesen nélkülözte a vásárral járó alkudozást.

Csupán egy résztvevő érdeklődött egy, a 15 között nem szereplő személy iránt, de aztán mégsem kért cserét. A legtöbb új fogorvost — szám szerint 4-et — a III. kerület állítja munkába, a többiek hat másik kerületben látnak munkához.

Valljuk meg, a munkaadó kockázata minimális: az új emberek központi gyakornoki státusba kerülnek és munkaviszonyuk két évre szól. Enynyi idő elég a kölcsönös, alapos megismerkedésre és a véglegesítés eldöntésére.

A budapestiek tehát már „egyenesben vannak".

A vidéki pályázatokkal kapcsolatban örvendetes javulást tapasztalt a FOK dékáni hivatala ebben az évben. Valamennyi megyéből

a kért határidőre megérkezett a visszajelzés arról, kiknek a pályázatát fogadták el és kikét nem.

FOK

ŐSZINTE VÉL

Betűrendes beszámoló az ok

Akinek inge — vegye magára!

Kezdődött már úgy államvizsga, hogy az első mondat így hangzott: *„Április 5-én Ön nem volt az előadáson. Milyen dolog ez, kérem?"*... Ezt a diákok is kérdezhetnék, de magától a kérdezőtől és a kérdésfelvetésről. Az ismert közmondás egyetemi változatának van igaza: „Jó előadásnak nem kell katalógus"...

Gondolkozzunk el a számokon! *Gera Istvánnak,* a kari KISZ-vb szervezőtitkárának beszámolójából. *A fakultás félévi átlaga 3,6 volt;* a statisztikát a felsőbb évfolyamok javították. (Az ötödévesek eredménye: 4,42.) Az első évfolyamon a kémia kollokviumon negyvenegyen, anatómiából pedig húszan buktak. A mostani szemeszterben *a kar 603 hallgatója között több mint 100 jeles eredményt elért diák van;* az átlagokat tekintve négyen elégtelen rendűek. És még egy érdekes adat: becslések szerint *minden ötödik diák nem jár előadásra.*

Gyakorlatokról szólván

tegvizsgálattal egybekötött államvizsga.

„Humoros" álláshirdetők

Az idén a tavalyinál jobbak az elhelyezkedési feltételek. Sok két-háromszobás lakást, 2000—3000 forint közötti kezdő fizetést kínálnak. *Jó dolog, hogy az oktató—diák találkozón jelen vannak a Fővárosi Tanács rendelőintézeteinek vezető fogorvosai.* Ez viszont furcsa: kiírják a vidéki állást, a hallgató a „helyszínre" utazik, és ott letagadják a hirdetés tényét. Nem egyszer történt ez!

Miből tanuljunk?

Tíz éve várnak a hallgatók a biokémia-tankönyvre. Most szeptemberben végre a *Medicina* kiad egy tudományos munkát, amely e diszciplina lényegét körülbelül százötven folyamat köré csoportosítja. Hiányzik a szájsebészeti jegyzet és a parodontológiai tankönyv. Már másodszor mutatott jó példát *dr. Dénes Jó-*

Pofloktorfónyb

Fehete G. Dezső

1. Domboidék bronzérem 11 Ø
2. Ember az ürben —"— 10 Ø

Studio 71

Fehéte G. Dezső
szobrász

„Cselgáncsozók" cimű
szobra szerepel a tárlaton.

Kovács Gyula: A 18. vásárhely tárlatról.
Művészet, 1972. március - 29 oldal.

Tehete G. Dezső

Öreg halász és a tenger
Kiáltás, Tavasz, Élredés, Genezis

XII. Szegedi Nyári Tárlat

MDK

Fekete G. Dezső

érem,plakett; br.:

Kakas

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely,
Balatoni Muz. 1968.

Fekete Gy. Dersö

Emlitve

Szabó Emstve: A X. Szegesti Nyári Tárlatról

Grenfiest megyei Hírlap, Szeged 1967 aug. 17.

6 l.

Fekete Gyula

Fekete Gyula magasépitési és vasbeton tervező, épitőmester. XI. Fehérvári-út 38/a. 269-453

Bptávb 1940 szept.
1942. jan.

Zwischenverkaufs:

Münster zu Aachen	Mark	5,-
3: Jst vergriffen.		
Köln,kirchl.Kunstdenkm.	"	5,-
	"	8,-
	"	33,-
dt Halle	"	2o,-
Meissen	"	25,-
(Burgberg)	"	25,-
Land	"	3o,-
Altenzella	"	6,-
nach	"	22,-

G. FEKETE GÉZA

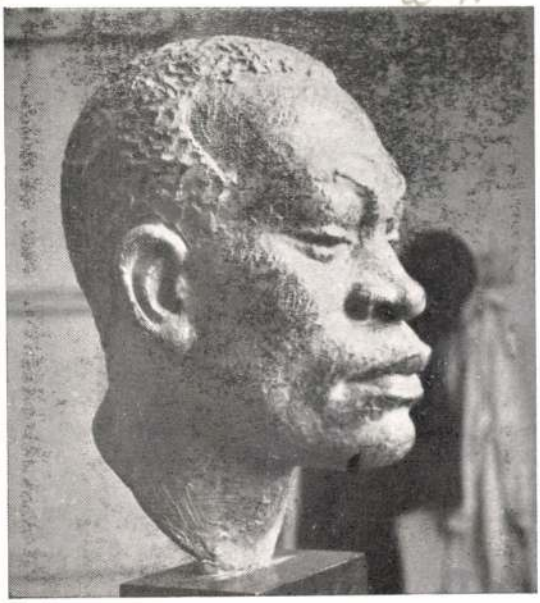

Született 1906-ban Budapesten. Művészi tanulmányait előbb Telcs Edénél, majd a Képzőművészeti Főiskolán Szentgyörgyi Istvánnál végezte. A fővárosi díj nyertese, a Ferenc József díj kitüntetettje. Nagyobb munkái: Bársony Istvánnak a kerepesi temetőben, dr. Tury Zoltánnak a farkasréti temetőben, Szlabey Valériának az esztergomi temetőben álló síremlékei, dr. Mattyasovszky Kasszián nagyméretű emlékműve Esztergomban; ezenkívül számos arcmás, melyekkel igen sok elismerést nyert. 1935-ben gyüjteményes kiállítása volt ugyanitt, melyből az állam „Uszó" című, a város „Női arcmás" című munkáját vásárolta meg.

		Pengő
63. B. Aczél Kata urhölgy arcmása	m. t.	
64. Süvegh Piri	„ „ „	
65. Frecot Baby	„ „ „	
66. Örkényi Stassik Zita urh.	„ „	
67. Aczél András	ur „ „	
68. Weigand Tibor	„ „ „	
69. ifj. Moczár Elemér	„ „ „	
70. Frölich Klári urhölgy	„ „	
71. R. Annie	„ „ „	
72. G. Erdély Aranka	„ „ „	
73. „Mary"	„ „ „	
74. Néger fej	gipsz	300.—
75. Tavasz	gipsz	800.—
76. Kut figura	„	800.—
77. Szélben	„	150.—
78. Anya	„	100.—
79. Táncosnő	bronz márvány	120.—
80. Táncosnő	gipsz	100.—
81. Nyujtózkodó	bronz márvány	120.—
82. Női akt	gipsz	80.—
83. Szégyen	„	80.—
84. Kisfiu	„	80.—
85. Diszkoszvető	„	150.—

1938 nov.

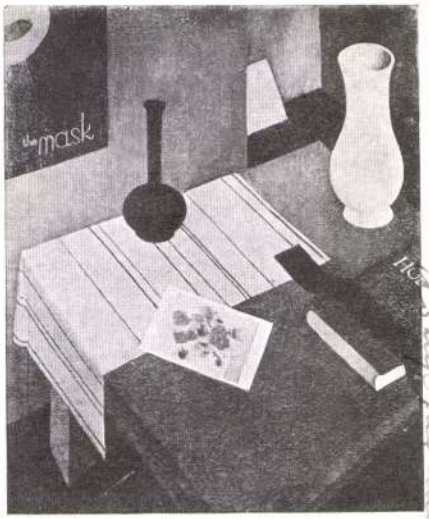

K. BARTHA FERENC

Született Budapesten 1904-ben. Középiskolai érettségi után Budapesten a Képzőművészeti Főiskolán tanul Réti István osztályán. 1928-ban tanári oklevelet kap. Már a főiskolán több ösztöndíjat nyer (Budapest Székesfőváros ösztöndíja, stb.), majd 1929—1930-ban Bécsben állami ösztöndíjasként díszlettervező tanulmányokat folytat. Terveivel sikeresen vesz részt a Technische Hochschule jubiláris kiállításán. Innen hazatérve ismét 2 évet tölt a Főiskolán Réti István tanársegédeként. Tanulmányai kibővítésére több külföldi utazást tett. Résztvett több kiállításon (Klebelsberg emlékkiállítás, stb.) és iparművészeti munkáival (plakát, oklevél, reklámgrafika) több díjat és elismerést nyert. Az utóbbi időben tanári működést is fejt ki.

			Pengő
49. Csendélet	olajfestmény		250.—
50. Koldusasszony	pasztell		200.—
51. Tűzfalak	„		200.—
52. Álló akt	„		200.—
53. Ülő akt	„		200.—
54. Csendélet	„		150.—
55. Őszi rózsák	„		150.—
56. Fekvő nő	„		150.—
57. Ülő nő	„		100.—
58. Tanulmányfej	krétarajz		75.—
59. Álló akt	„		50.—
60. Farsang	linoleum metszet		50.—
61. Tájkép	„		m. t.
62. Budapest	krétarajz		50.—
62/a. Alkony	szénrajz		100.—

magyar

Fekete Ács (Achj)

György

1629, 1640, 1647, 1649, 1660.

Kolozsvár

Baltzel 123. l.

MÓRITZ KÁROLY
DOHÁNYÁRUDA
KÖNYV-ÉS PAPÍRKERESKEDŐ
HIRLAPBIZOMÁNYOS
CELLDÖMÖLK

megírva

Fekete György

Ötvös

1635-1657.

Nagyrombat.

Mihalik S.

Muz és Kat Ert

1917. 75. l.

76. l.

1644. cékm.

1651. "

Le. D. V.

FEKETE György belsőépítész

Pécs „Olympia" étterem berendezése

Építész tervező: Gádoros Lajos

Kivitelező: Krejcarek K

és Vadas F.

Pécs

Magyar Építőművészet 1961. 1. sz. 22-24. l.

Fehéte György
belsőépítész

M.D.K

Az V. Iparművészeti Kiállításon
bemutatott munkáiért a Munkácsy
Mihály díjat kapta.

— : 1966 állami és Kossuth díjasai.
Élet és Irodalom, 1966. ápr. 2 - 2. lap

Fekete György, belsőépítész

MDK

Két évvel ezelőtt a Csók Galériában tűnt fel műveivel, majd a Műszarnok iparművészeti kiállításán azatott sikert. Ő tervezte a pécsi Olimpia l'Hérem s orvostudományi egyetem berendezését, a lipcsei, brünni, damaszkuszi, plovdivi vásár magyar pavilonját.

(f. f.): Szép tárgyak, szép környezet 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. ápr. 1.

Fekete György, belvőépítész MDH

A Munkácsy-díj III. f.-t kapta.

–: Kiontottók a művéneti díjakat 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. márc. 31.

Tekele György

a "Prizma 13" iparművész-csoport tagja. A csoport kiállitását /Műcsarnok, Kamaraterem/ ismerteti Császár László

Magyar Épitőművészet, 1971.5.sz. 60-61.l.

Fekete György

nevét mint a jelentős alkotók sorába lépett művészét említi, munkáit értékeli /képpel/

dr. Vámossy Ferenc: Belsőépitész kiállitás- belsőépitész hivatás. Magyar épitőművészet, 1971.4.sz.58-63.l.

63.l.

1)

Fekete György

a Magyar Képzőművészek Szövetsége Belsőépítész Szakosztályának kiállítá-sán – melyet 1970. dec. – ben az Ernst Múze-umban rendeztek, – munkái szerepeltek.

dr. Vámossy Ferenc: Belsőépítész kiállítás – belsőépítész hivatás.

Magyar Építőművészet, Bpest, 1971. 4. 63 old.

Fekete György 2.) Folytatás

„Ritmustanulmány" — „Tárgy" —
„Lakásvészlet, garáról végfala"
(repr.)

dr. Vámossy Ferenc: Belsőépítész kiállítás
belsőépítész hivatás.

Magyar Építőművészet, Bpest, 1971. 4.

Fekete György

"Hommage à Székesfehérvár" c. művét mutatta be a székesfehérvári István király Muzeumban megnyitott "Prizma 13" második kiállításán.
Vadas József: "Akadozó csapatjáték" cimmel ir a tárlaton szereplő művekről. A művész munkáját, a fából készült mozaikot, "alapjaiban elhibázott alkotás"-nak tartja, "mert a rendkivül tehetséges művész ezuttal nem tudott választani a lehetőségek közül."

Élet és Irodalom, Bp. 1972. juli. 8.
XVI. évf. 28. sz. 12. lap.

Fehete György
Ipitán

1969-ben volt Fehete Györgynek
Schrammel Imrével közös kiál-
litása.

Erdős György: Anyag és az ember.
Művészet, 1972. február – 27 oldal.

Fehete György
belső építész

Korák Sztoán munkásságát sokban
segíti Fehete György ennen és művésze
közellete.

– eö –: Hét lépés hiállítás.
Művészet, 1972. március – 4 oldal.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1972 JUN 27

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP

Fekete György

idósítások — informá

1021

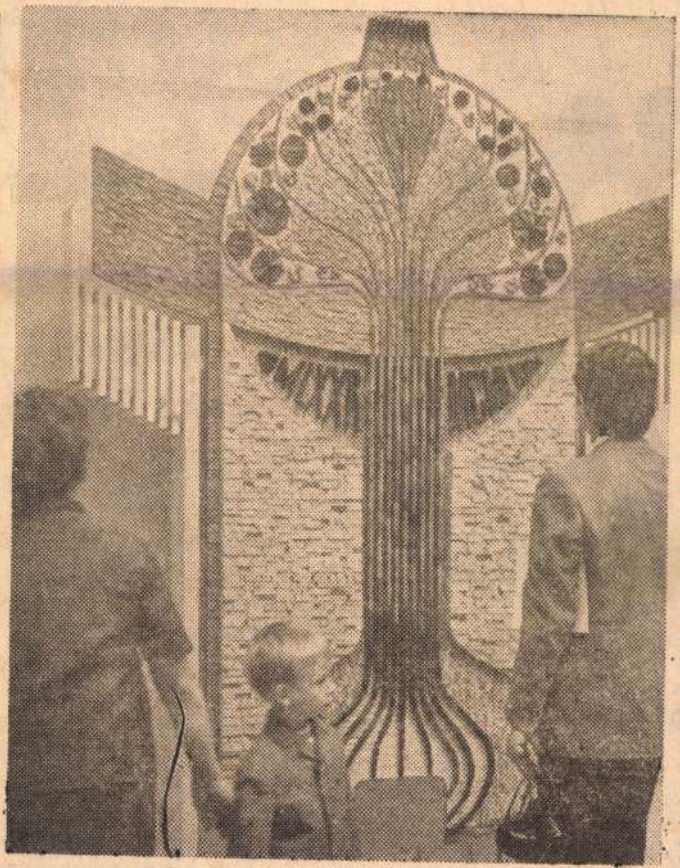

Fekete György: Tiszteletadás Székesfehérvárnak című, 12 ezer darabból összerakott remeke
(Foto: Kabáczy)

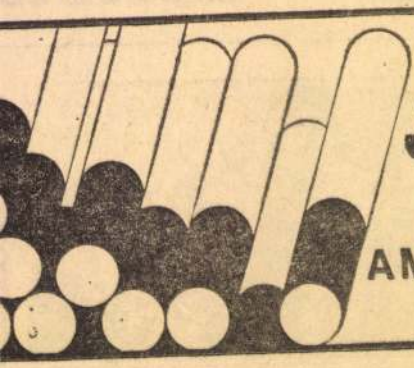

füstszűrős

symp

A MAGYAR DOHÁNY

F.M. VENDÉGLÁTÓIPARI VÁLLALAT

ság

sége!

Állást
Itt t

— Fejér megyei Nyomdaipari Vállalat vizsgázott fűtőt és állandó éjszakai munkára férfi segédmunkást keres. Jelentkezés: Székesfehérvár, Irányi Dániel u. 6.

— A székesfehérvári Sütőipari Vállalat azonnali belépéssel felvesz: most végzett autószerelő szakmunkásokat és gépkocsivezetőket, árukihordókat, férfi segédmunkásokat, takarítónőket. Jelentkezés: a vállalat központjában, Szfvár

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Fekete György

NŐK LAPJA
1963 ÁPR -6

102

...kete György: Kétszemélyes
...rakólapokkal és állólámpával)

LY KOMÉDIA

Las Vegas

A KISSALÉTROM
UTCÁBAN

NÉPSZABADSÁG

Budapest

Fekete György

KULTURÁLIS HÍREK

A PÁL UTCAI FIÚK című Fábri-film elnyerte a zsüri különdíját a Teheránban megrendezett nemzetközi gyermekfilmfesztiválon.

ALI KADIRI, a casablancai városi színház főintendánsa szerdán Budapestre érkezett a magyar színházi élet tanulmányozása céljából.

FEKETE GYÖRGY belsőépítész és Schrammel Imre keramikusművész kiállítása november 14-én nyílik az Ernst Múzeumban.

BARÁTSÁG HÍDJA címmel nemzetközi fotókiállítás nyílt meg Kaposvárott a felszabadulás negyedszázados évfordulója tiszteletére. Hat ország 75 fotósának 156 képét állították ki.

sének lehetősé
nak.

— **Hazaérkezett**
lettegyüttese. *A*
művészek nég
adassal szere
nemzetközi
majd két alk
müsort adtak
gyar hét progr

1969 NOV 13

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-148, 340-126

Koplalómüvészek

erkezik, februárban pedig
huszonhat kocsit szállítanak a

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Fekete György

1969 NOV 1 5

ESTI HÍRLAP

Budapest

1021

□ KÉT KIÁLLÍTÁS NYÍLT tegnap délután. Fekete György belsőépítész és Schrammel Imre kerámikus művész közös tárlata az Ernst Múzeumban látható. Dr. Végvári Lajos Pecsenke József grafikáiból összeállított kiállítást nyitotta meg a ferencvárosi Pincetárlat helyiségében.

A
KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

FEKETE GYÖRGY

BELSŐÉPÍTÉSZ ÉS

SCHRAMMEL IMRE

KERÁMIKUSMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1969
NOVEMBER 14-ÉN,
PÉNTEKEN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRAKOR
MEGNYITJA

JÁNOSSY GYÖRGY

ÉPÍTÉSZ

ERNST MÚZEUM
VI. NAGYMEZŐ UTCA 8

Fekete György

MEGHÍVÓ

3852 fnyv I

1960 NOV

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Fekete György

NIMRÓD

Budapest

•

Folyamatban van a Magyar Vadgazdálkodási bemutató belső építészeti tervezése, elkészült az alaprajzi elrendezési terv, készül az építészeti vázlatterv. A bemutató építészeti terveit Fekete György belsőépítész készíti, a diorámák tervezését a Természettudományi Múzeum kollektívája végzi Székessy Vilmos igazgató irányítása mellett.

•

A Trófeabemutató Szakbizottsága jóvá-

1021

A design ürügyén; Kételyek, kérdések, válaszok; A tárgyak sorsa, a tervezők sorsa; A reklám emberközelben. Méltán kapott Munkácsy-díjat és érdemes művész címet.

E tanulmányokban a munka és művészet, az anyag és forma, a látomás és inkarnáció, a gondolat és tett, a színek és arányok ellentétei és kapcsolatai vibrálnak, szikráznak, ihletnek és nevelnek. Méltán idézi *Schammel* Imre mélyértelmű szavait: Az anyag „nem valaminek a nyersanyaga, hanem az élet eredete, hordozója és befogadója. Következménye, hogy ebből nekem nem valamit kell csinálnom, hanem egyszerűen megérteni és mások számára is világossá tenni lényegét és lehetőségeit" (122).

3. Fekete György *hazaszeretete* is a hajdani paplak légkörében csírázott, és évek során – tördelő viharok és hervasztó aszályok ellenére –, lombosodott fává. 1956-ban főiskolásként nemzetőr parancsnok. (Ezért mondta az egykori miniszterhelyettes a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola igazgatójává való kinevezésekor: „Ki volt az a barom, aki ezt az embert fiatalok közé engedte?" 1980-ban is még ez volt a hang! – Néhány év múltán le is váltották.) A rendszerváltás alkalmával – mint ő mondja –, „a Kulturális Kormányzat méltatlan, bár hivatalos szolgája", azaz helyettes államtitkár lett.

Ám hazaszeretet alatt nem magyarkodást vagy épp sovinizmust kell értenünk. A nemzeti jelzőn nem ért ő mást, „mint ami múltunkból olyan tényként és inspirációként érkezik hozzánk, aminek szerves továbbépítése, korszerű újrafogalmazása jelenkori értékeinél fogva válik a holnapok számára folyamatos múlttá." Nemzeti önbecsülésünkhöz tartoznak azok a különbözőségek, amikkel mi gazdagítottuk Európát (171).

Nemzeti vonás nála, hogy fáj neki a társadalom elöregedése, és öröme; hogy vannak nagyszerű gyermekeink – ahogyan ezt 1988-ban Salzburgban, a Tehetséggondozó Társaságok európai konferenciáján fejtegeti (153). Ugyanitt kimondja: „A kreativitással kapcsolatos elméleti kérdések nem a pedagógia belügyei, hanem eredendő nemzeti értékeink és érdekeink felszabadítása korábbi nyomások alól: önbecslésünk alapjainak a visszaszerzése".

Nemzeti vonás nála az értékek elismerése és megbecsülése, a hazugságok és igazságtalanságok eltűnése, az írástudók és „képírás-tudók felelőssége", a semmirekellők és aljasok megszégyenülése és elkotródása, a pedagógusok szeretetteljes nevelőmunkája, egyszóval a különb ember s általa a rég áhított „víg esztendő" elérkezése. Hol dacos konoksággal, hogy könnyes meghatódottsággal ebben a munkában áll a szerző.

E magyar jövendő érdekében „az emlékek esője mossa", „a hazugságok esője verje", „a harag esője tépje", „a győzelem esője tisztítsa", „a reménykedés esője simogassa szíveinket"! (1989. március 15-ére.)

Szénási Sándor

Szabadság, forradalom, szerelem

– Tóth-Máthé Miklós: Figuránsok –

Többen kongatták már előttem a vészharangot: veszélyben, sőt halálán van a magyar kultúra (a tudomány), mert nem kapja meg a rangjához méltó erkölcsi és anyagi támogatást a kormánytól, a költségvetéstől. Így aztán íróasztalfiókban maradnak a remekművek. Hacsak az író nem keres összekötettést, szponzort könyvének megjelentetéséhez. Olykor a honoráiumról is lemond csak azért, hogy közkinccsé tehesse művét. Az irodalmi érték ebben a változó és álságosan válságos korszakban nem mindig határozható meg pontosan, erre inkább az utókor hivatott. Ha azonban nem jelenik meg egy mű – földönfutóvá váltak az írók –, akkor vajon az utókor hogyan tudja majd az ocsút elválasztani a búzától?

Tóth-Máthé Miklós Debrecenben élő író az utóbbi években szintén átélte néhány könyvének kiadatási drámáját. A *Figuránsok* című regénye is egy kft. és egy debreceni vállalkozó (mecénás?) anyagi támogatásával jelenhetett meg. (Kiadó éppen számos akad, de szponzor jóval kevesebb.) Pedig ez a kitűnő munka, ha egy történelmi és kulturális értékeket számontartó, múltjára valamit is adó társadalomban jelent volna meg, akkor valószínűleg a szerzőnek nem kellet volna kilincselnie a nyomdaköltségért.

A Confessio olvasói számára nem ismeretlen Tóth-Máthé Miklós neve és munkássága, hiszen több művének recenzióját közölte a folyóirat. Egyházi kiadó jóvoltából is találkozhatunk könyveivel. A reformáció korának avatott ismerője, aki a hitviták megjelenítésében is bizonyította tehetségét. (Emlékeztetőül: *A szabadság nótáriusa* – Ráday Pálról, az *Élet zsoltárhangra* – Szenczi Molnár Albertről, az *Isten trombitája. „Megszámlálta futásodat..."* – Méliusz Juhász Péterről, Károlyi Gáspárról szól. E drámai vonulaton túl az író szatirikus vénájáról is ismeretes (*Világszám, Szekérsirató, Hamu a sörben, Dobszóló a naprendszerben*, stb.). És nem feledkezhetünk meg a *Pecúrok* című regényéről sem, amelyben a régi pataki kisdiák-létnek állított maradandó emléket.

A *Figuránsok* – a szerző immár tizenötödik könyve – regénnyé szőtt emlékezés, amely az egyszeri és megismételhetetlen ifjúságot hozza vissza az 1956-os októberi tavasz romantikájával, tragédiájával együtt. Az ezt megelőző féléves vészterhes csend is jelentős helyet kap a regényben. Emlékezzünk csak – ha átéltük ezt a korszakot! Valamiképpen mindenki egy primitív hatalom „figuránsaként" végezte munkáját.

Meg kellett néznem ennek a szónak a jelentését a Magyar értelmező kéziszótárban, mert nagyon ritkán találkozik vele az ember. A műszaki életben, a bányászatban a földméréssel kapcsolatos, és a mércét hordozó, tartó segéderőt nevezik így. A színházban pedig a néma szerepű színészt illetik ezzel a szóval. Az író nyilván az első jelentésben, de talán a másodikban is használja. Szereplői valóban földméréssel foglalkoznak, utat építenek Iparváron 1956 márciusától a forradalomig: a gyeplő és az ostor még a párt kezében van, s aztán odacsap, ahova kell. Korábban a Hortobágyra kitelepített tábornok, tábori lelkész és főszolgabíró dolgozik itt néma szerepű segéderőként. A „deklasszált elemeknek" a pártot megtestesítő irányítójukkal, Barna elvtárssal fenntartott elkerülhetetlen kapcsolatukat azonban olykor már fűszerezheti a humor, a szatíra. Egy szóért, egy anekdotáért vagy csípős megjegyzésért már nem visz el senkit az ÁVH. A figuránsok mégis inkább egymás között mondják ki az igazságot, a bírálatot, s ilyenkor nem titkolják a változások elkerülhetetlenségét sem. Játszadozhatnék tovább a szóval: minden figuráns hús-vér figura, még Barna elvtárs az „ellenség" is csetlik-botlik, elveri őt a felesége; kezdetben a vezércikkek ideológiától megfertőződött ugyan, de emberré szelídül a forradalom kitörésekor, amikor a szocializmust akarják temetni.

Közöttük van Tibai Márk, aki a gyár, az iskola és a színház „háromszögében" igyekszik egyensúlyban tartani életét. Színész szeretne lenni, ez legnagyobb álma. Alakjában nem nehéz önéletrajzi elemekre ismerni, mert az író maga is színi pályára készült, és kilenc évig diplomás színészként Thalia felszentelt papja volt.

Ha nem kellene hosszasan magyaráznom, akkor azt a furcsa párhuzamot írnám le, hogy a Figuránsok mindennapi munkájának és életének ábrázolása valójában a Csehov-drámákra emlékeztet. Amikor semmi sem történik, a cselekmény szinte megszűnik, de a szereplők lelkében, gondolatvilágában érezni lehet az óceán háborgását, szavaikból kicsendül az elvágyódás, az álmodozástól nehezen elválasztható reménység. Az atmoszféra megteremtése tehát a szerző erényei közé tartozik. A cselekmény egyik színhelyén, Iparváron megbújik a félelem, bennszorult az emberekben a „szocializmus csöndje". A falura is csak ritkán jutnak el azok a hírek,

Fehete György

Confenio 1994/4

benne. Az eleata *Zénón* paradoxonjai, mármost melyeket *Aristoteles*től kezdve sokáig csupán csacsakaságoknak, álokoskodásoknak tartottak, de amelyekről B. *Russel* mutatta ki, hogy valójában halmazelméleti problémák felvetései, a mértant is kérdésessé tették, mint tudományt, mikor a végtelen oszthatóság kérdését vetették fel. A probléma tehát a szofisták számára egyszerre jelent meg erkölcsi és tudományos síkon, s nemcsak az erkölcsi normák érvényes voltát kérdőjelezték meg, hanem a tudományos megismerés lehetőségét is. Ezzel szemben két eltérő nézőpontú védelme jelent meg a tudományos gondolkodásnak, *Démokritosé* és *Platóné*.

Démokritos (és előtte már *Leukippos*) azzal a feltevéssel vélte a tudomány lehetőségét megvédhetőnek, hogy feltett kiterjedéssel bíró, de mégis oszthatatlan, „szétvághatatlan" (atomos), nem keletkező és nem múló elemeket, amelyekből minden felépül; *Platón* azzal, hogy feltett nem változó, nem keletkező és nem múló, ellentmondásmentes mintaképeket, az ideákat. Maga is tisztában volt az ebből adódó nehézségekkel, legalábbis kései dialógusai ezt mutatják. Más út azonban nem adódott a tudomány megmentésére. A kérdés azonban, mint említettem, egyszerre merült fel tudományos és etikai vonatkozásban, Platónnak tehát úgy kellett a kérdést megoldania, hogy az mindkét vonatkozásban megoldás legyen. Így kellett feltételeznie, hogy nemcsak az asztalnak van ideája, tökéletes mintaképe, hanem a szépnek, a jónak is. Fitos rendszere éppen ennek az egybelátásnak a téves voltát mutatja ki, s mutat rá arra, hogy a tudomány, már csak tárgyilagosságra való törekvése miatt is, nem értékelő tevékenység, erkölcsi vonatkozásban ez a moralista feladata.

A természettudományok vonatkozásában ez, azt hiszem, így igaz is. Kérdés azonban, s félek, ez a kérdés nyitva marad, hogy a történeti tudományok esetében hogyan áll a probléma. A legszárazabb krónikás is, aki csak időrendi adatokat közöl, értékel, hiszen értékeli, hogy mi az, ami lényeges, fontos, említésre méltó. A szemtanúk, ismeretes, különféleképpen mesélik el ugyanazt a dolgot, mert mindegyik más tart említendőnek, lényegesnek. Ha ehhez hozzávesszük, hogy a források többnyire nem szemtanúk, hanem jó esetben a szemtanúk beszámolói alapján készült beszámolók, úgy már ebben az egyszerű esetben is kettős értékelő szűrőn megy át a valóság. Hát még ha szűrés többszörös! Jegyzőkönyvek, oklevelek? A jegyzőkönyv természetszerűen szűr, az oklevélből meg ismét kérdés, hogy ki mit tart kiemelkedőnek. Hová tartoznak akkor a történeti tudományok? Moralisták területei?

Végül már csak egy, de nagyon időszerű tanulság. Ha az erkölcsi értékek, normarendszerek egyénileg változnak és nem objektív igazságokat, (valóságot, veritas-t) tartalmaznak, akkor ez nagy megértésre kell hogy intsen a másik ember tőlem eltérő véleménye iránt. Vitában erkölcsi kérdésekben nem bizonyíthatunk exaktul, legfeljebb arra hivatkozhatunk, hogy mi következik – elméletben vagy gyakorlatban – a másik álláspontjából. Ezzel őt esetleg a magunk nézetére téríthetjük, de nem bizonyíthatjuk, hogy eredeti álláspontja nem felelt meg a valóságnak. Ez mindamellett nem jelentheti azt, hogy valamely erkölcsi rendszer (és vele együtt vallója) ne lehetne következetes, sőt, hogy ne kelljen következetesnek lennie. A koordinátarendszer origóját tetszés szerint vehetjük fel, de ezzel meghatároztunk minden továbbit. Vagyis, hogy kicsit talán szélsőségesen fogalmazzak: mindenki csak önmagával szemben lehet türelmetlen, mással szemben csak türelmes lehet. Ez Fitos Vilmos könyvének talán legfontosabb mai tanítása.

A megjelent könyv csak első fele a teljes munkának. A második fele „A jézusi gondolat" címet viseli. Az első kötet után valószínűleg nem én vagyok az egyetlen, aki érdeklődéssel várja a második megjelenését.

Ritoók Zsigmond

Fekete György: Székfoglaló

– Válogatott írások. Budapest, 1992. 200 l. 282 Ft.– –

A szerző ismert belsőépítész és politikus, költő és kultúrfilozófus. Könyve mintegy 50 írását tartalmazza az 1970-92 közötti időből. Nagyrészük megjelent a *Hitel,* a *Művészet,* az *Új Tükör,* az *Ipari Forma,* a *Magyar Nemzet,* az *Új Magyarország,* a *Magyar Építőművészet* hasábjain, vagy épp katalógusfüzetekben, *A konok* c. monológja *Györffy* Miklós interjúkötetében. A hosszabb-rövidebb írásokat olvasva, elénk tűnik Fekete György egyéniségének három fővonása: a hit, hivatástudat és hazaszeretet.

1. A *hit* úgyis, mint tradíció, úgyis mint személyes élmény, alkat és sors. A zalaegerszegi paróchián született, s – vallomása szerint – az udvaron épülő templom a szemei előtt nőtt ki a földből. Nemsokára a szabolcsi Tornyospálca lett az otthona. Amott *Szeghalmi* Bálint építész álmát látta megvalósulni, emitt a középkori templom gótikája bűvölte el. „Gyerekszobánk ágya naponta háromszor remegett bele a harangozásba, és az ablakzáradékra akasztott függöny is meg-megreszketett, amikor felharsant a kijövő ének: «Tebenned bíztunk eleitől fogva!»" Másutt így vall: "Nekem a templom nem építészet, hanem családom sorsa, tanulni való mesterség, tanítani való történelem... Egészen biztos vagyok benne, hogy a Teremtő Isten az áldozatos eklézsiáknak maga segíti megkeresni az igazi építészeket." *Makovecz* Imréről szólva „legújabbkori rémmesé"-nek titulálja a letűnt rendszerben tervezett templomépítések megvalósítását, jelen esetben a paksi templomét. „Kóros évtizedeink utolsó keléseinek gennyes kifakadása volt a templomépítés elleni harc. A felmagasodó templom most a gyógyulás maga" (180). *Az Isten háza* c. prózaversében ily szép gondolatok harangszava csendül: „A templomok tornyait a táj régen elfogadta Jó Pásztornak a falvak és városok összebújó nyájai között." „A templomokba nem mi zárjuk be a Teremtőt, hanem benne Ő ül közénk szelíd vigasztalásra és megbocsájtásra." „A templom, ha pusztul is, tovább él, mert a keresztség szertartásakor belénk költözött. Az új templom viszont az emberi bizakodás legreménykeltőbb épített csodája" (185).

Hite azonban nem merül ki a templomért való rajongásban, hanem – mint az Ezékiel látomásában –, a templomból gyógyító folyam árad a tájra: az egész társadalomra. Hitéből felelősség és áldozatosság fakad, ahogyan a fényképe fölé írt mottó mondja: „Nagylelkűségünk a jövő iránt abban van, hogy mindenünket a jelennek adjuk." „Egy kiállítás anatómiája" kapcsán pedig barátját idézi, aki szerint „az emberért minden áldozatot meg lehet hozni, kivéve az emberáldozatot". Régi tanárára emlékezve mondja: „Szeretni kellene végre. Őt utólag, egymást, amíg lehet" (137). *Mozaikkockák* c. prózavers ciklusában a „Két életet élni" programot adja elénk: „Egyiket égetni, hogy mindig meleg legyen, / hogy fázós lelkek csoportos magányait / a tél se kösse gúzsba, rút csomóra, / másikban ragyogni százakra, ezerre, / egyforma mosollyal, sziklaszorgalommal".

2. A szerző *hivatástudata*, mint láttuk, a gyermekkorban gyökeredzik. A Bánki Donát Gépipari Technikumból jelentkezett 1952-ban az Iparművészeti Főiskolára, s '57-ben védte meg diplomáját. Életének, döntéseinek, munkásságának – ő maga szerint –, két fontos „hátországa" van: családjának és barátainak szeretete, valamint az, hogy „eszelősen" tanul, amióta él (148). Ő volt az első magánépítész Magyarországon (1964), s azóta programja, hogy „mások életkörülményeit, élettereit" tervezze meg. A kötet javarésze mutatja, hogy ezt nemcsak gyakorlatban, hanem az írásművészet, a gondolatközlés útján is megjeleníti. Főbb tanulmányai: *A lakáskultúra egysége; Az iparművészet lehetőségei és jövője; Belsőépítészetünk néhány kérdése;*

sától áthatott tudós vezetőkre is. Csak az isteni kegyelem ajándékát hordozó tanárok és iskolavezetők lehetnek követendő példává. Ellensúlyozni kell a rossz hatását, mert az ember, a felnövő ifjúság nagyon is elszakadt a keresztyén eszmerendszertől. Úgy kell nevelni diákjainkat, hogy maguk jöjjenek rá: a jó - Istentől van. Ami az életükben igazi érték, ami életüknek igazi értelmet ad, az mind Isten ajándéka. A pedagógus ilyen értelemben legyen Isten munkatársa. Vezesse rá tanítványait a vallási és nemzeti értékek befogadásának igényére.

Ez az egyetlen járható útja iskoláinknak a jövő érdekében.

Ellenpéldaként hivatkozom Széchenyi István egy mondatára:

„Jaj annak a nemzetnek, amely elárulja nemzeti géniuszát, mert ha ezt teszi, előbb-utóbb az elaljasodás szurkaiba süllyed."

A tanár tehát a krisztusi szeretet útját járva szoktassa tanítványait saját jövőjük, életpályájuk érdekében hívő, munkálkodó életre.

A XX. század emberét Einstein a technika hősének és az erkölcs törpéjének nevezte. Roberts angol történész a XX. századról mint az új barbárság koráról szól.

Milyen szomorú mindkét megállapítás, milyen lehangoló ez a Krisztus nélküli világ!

Mennyivel inkább igaza van Illyés Gyulának „A reformáció genfi emlékműve előtt" című versében! Hitvalló őseinkről mondja:

„... övék az érdem, kiket sem a máglya nem riasztott vissza, sem a gálya."

S egész létünk benne van ebben a két sorban:

„Hiszed, hogy volna olyan
amilyen magyarság,
ha nincs - Kálvin?"

Legyen mindezért dicsőség Istennek!

Pápay Sándor

Református Értelmiségi Konferencia Balatonszárszó, 1996. aug. 23.

1956, TE CSILLAG

Albert Camus

A magyarok vére

Nem tartozom azok közé, akik azt kívánják, hogy a magyar nép újra fegyvert fogjon, bevesse magát egy eltiprásra ítélt felkelésbe — a nyugati világ szemeláttára, amely nem takarékoskodnék tapssal, sem keresztényi könnyel, hanem hazamenne, felvenné házipapucsát, mint a futballszurkolók a vasárnapi kupamérkőzés után.

Túl sok a halott már a stadionban, az ember csak a saját vérével gavalléroskodhat. A magyar vér oly nagy értéke Európának és a szabadságnak, hogy óvnunk kell minden cseppjét.

Azok közé sem tartozom, akik úgy hiszik, alkalmazkodni kell, ha átmenetileg is, bele kell törődni a rémuralomba. Ez a rémuralom szocialistának nevezi magát, nem több jogon, mint ahogy az inkvizíció hóhérai is keresztényeknek mondták magukat.

A szabadság mai évfordulóján szívemből kívánom, hogy a magyar nép néma ellenállása megmaradjon, erősödjön, és a mindenünnen támadó kiáltásaink visszhangjával elérje a nemzetközi közvélemény egyhangú bojkottját az elnyomókkal szemben.

És ha ez a közvélemény nagyon is erőtlen és önző ahhoz, hogy igazságot szolgáltasson egy vértanú népnek, ha a mi hangunk túlságosan gyenge, kívánom, hogy a magyar ellenállás megmaradjon addig a pillanatig, amíg keleten az ellenforradalmi állam mindenütt összeomlik ellentmondásainak és hazugságainak súlya alatt.

A legázolt, bilincsbe vert Magyarország többet tett a szabadságért és igazságért, mint bármelyik nép a világon az elmúlt húsz esztendőben. Ahhoz, hogy ezt a történelmi leckét megértse a fülét betömő, szemét eltakaró nyugati társadalom, sok magyar vérnek kellett elhullnia — s ez a vérfolyam most már alvad az emlékezetben.

A magára maradt Európában csak úgy maradhatunk hívek Magyarországhoz, ha soha és sehol el nem áruljuk, amiért a magyar harcosok az életüket adták, és soha, sehol — még közvetve sem — igazoljuk a gyilkosokat.

Nehéz minékünk méltónak lenni ennyi áldozatra. De meg kell kísérelnünk, feledve vitáinkat, revideálva tévedéseinket, megsokszorozva erőfeszítéseinket, szolidaritásunkat egy végre egyesülő Európában. Hisszük, hogy valami bontakozik a világban, párhuzamosan az ellentmondás és halál erőivel, amelyek elhomályosítják a történelmet — bontakozik az élet és meggyőzés ereje, az emberi felemelkedés hatalmas mozgalma, melyet kultúrának nevezünk, s amely a szabad alkotás és a szabad munka terméke.

A magyar munkások és értelmiségiek, akik mellett annyi tehetetlen bánattal állunk ma, tudják mindezt, s ők azok, akik mindennek mélyebb értelmét velünk megérttették. Ezért, ha szerencsétlenségükben osztozunk — miénk a reményük is. Nyomorúságuk, láncaik és szám űzöttségük ellenére királyi örökséget hagytak ránk, melyet ki kell érdemelnünk: a szabadságot, amelyet ők nem nyertek el, de egyetlen nap alatt visszaadtak nekünk!

Albert Camus francia Nobel-díjas író (1913-1960). Az itt közölt írás a forradalom első évfordulóján, 1957-ben, Párizsban felolvasott beszédének rövidített változata.

Egyetemista voltam 1956-ban

(Fekete György emlékezése)

1956 nyarán fejeztem be az Iparművészeti Főiskola belsőépítész tanszékén az utolsó előtti félévet. Ősszel diplomáznom kellett volna. A nyári, sokszor egy hónapos katonai gyakorlatot még minden zökkenő nélkül átvészeltem, s annak rendje és módja szerint tizedessé nyilvánítottak. A MEFESZ-ben (egyetemi ifjúsági szervezet volt) furcsa hangulat uralkodott; egyre erősebben szóltak a kritikus hangok, zajosabbak lettek az ülések, érezhetővé vált az orosz megszállást ellenzők határozott fellépése, és ekkor hallottam először ezt a szót: egyetemi autonómia.

Ösztönösen mentem el az október 23-i felvonulásra. Annak ellenére ösztönösen, hogy református lelkész édesapám az 1945-48-as első demokratikus kormány kisgazdapárti pótképviselője volt, s mint ilyentől meglehetősen sok információt szerezhettem az uralkodó politikai hatalom természetéről. 30-40 főiskolai társammal összefogódzva, vidáman meneteltünk egy vadonatúj zászló alatt utcáról-utcára, térről-térre és ámulva hallgattam a nálam sokkal bátrabbak jelszavait és alkalmi beszédeit.

Délután diákbulira voltam „hivatalos". A Múzeum körút egyik házában — szemben a Bródy Sándor utcai torkolattal — öt egymással járó fiatal pár táncolt önfeledten, és észre sem véve igazán az utcák felbolydult izgalmát, zaját, zenéjét.

Aztán kigyulladt az első autó és felborult az első villamos. A Rádióból kirepültek az ÁVH-sok első figyelmeztető puskagolyói, jelezve, hogy a játéknak vége, kezdődik az előadás. A golyók egyike a táncoló párok ablakán repült be és a 15-éves Németh Marika — gyönyörű arcú, fekete hajú tinédzser — párja ölébe hullott, holtan. A halál rémülete megülte a szobát, és nem volt képes a döbbenettől sírni senki sem. Az öt fiú „vér- és dacszövetséget" kötött, és mindannyian a Rádióhoz mentünk. Teherautóval hoztak később fegyvereket egy lefegyverzett rendőr-egységtől, kértünk belőlük, és belevetettük magunkat a harcba.

Hajnalban orosz tankok jelentek meg a Kiskörúton, bekerítették a környező utcákon keresztül a Rádiót, és megkezdődött a menekülés. Én az Olasz Intézet emeleti könyvtárában húzódtam meg pár órára — végiggondolva, hogy miként osonhatnék haza hűvösvölgyi lakásunkba —, és anyám rémületére gondolva nagyon sietőssé vált az idő. Mindannyian — magam is — megírtuk búcsúlevelünket, és a könyvek közé rejtettük. Romantikus és kétségbeesett tett volt és teljesen reménytelen — de érthető gesztusa a tehetetlenségnek.

Házról házra, pincéről pincére lopakodva mentem át a belvároson, ahol hosszú ideig kellett várni egy teherautóra, hogy átjuthassak a Margit hídon. Onnan a Hűvösvölgybe gyalogoltam izgatott csoportok között vagy kihalt városrészeken keresztül.

Otthon csak a rádió volt a hírek forrása. Megalakultak a felkelő csoportok, és folytatódtak a harcok, s én bénultan vártam valamire, ami megfogalmazhatatlan volt és ismeretlen. Végre október 28-án felhívást közölt a rádió. Megalakult a nemzetőrség, és bevonulást hirdetett. Az Iparművészeti Főiskola önálló nemzetőrséget szervezett, és én parancsnoka lettem. Teljes katonai fegyelemmel láttuk el a hegyvidék járőrözését és a rend fenntartását. Eligazítást, igazolványokat és fegyvert kaptunk Maléter Páltól és Király Bélától, a Kilián laktanyából. Óriási megnyugvás volt, hogy a rend érdekében hozhattunk áldozatot. Ekkor tudtam kimenteni munkaszolgálatos testvéremet, Tamást is a Gyűjtőből, és kétségbeesett anyámnak hazahozni. Közben zajlott a nagypolitika, a háttéralkuk szövetét alattomosan szőtték a katonapolitikus pókok. S amíg Európa ellenállásra és kitartásra buzdított bennünket, a szovjetek léptek. Jöttek a tankok, a „felszabadító" csapatok, velük a pincék mélyéből előszivárgó alakok, és elhangzott a fegyverletételi felhívás. A Nemzetőrség — látva a tragikus túlerőt, letette a fegyvert. Amikor az én szakaszomnál a Városmajor fái között ez megtörtént, már tudtunk sírni is.

November 4-e után menekülni kellett. Egy barátommal, aki Szeged közelében lakott, vonatra ültünk. Nem volt szerencsénk. Igazoltattak, lefogtak, és Kiskunhalas közelében egy kukoricaföldek közötti laktanyába hurcoltak, vizsgálati fogságba. Szörnyű hetek-hónapok voltak. A fogdában egyetlen szék: ez volt az ágy, az asztal és a szék. És bűz és szemét és társtalanság és félelem. Annak a tudata, hogy hosszú időre megint minden elveszett.

Már majdnem vége volt a nyárnak, amikor egy úr bevezetett egy terembe, ahol egy íróasztalon, egy széken és egy szekrényen kívül semmi sem volt. Egy női altiszt felszólított, hogy csavarjak be egy izzót, ami a mennyezeti lámpából hiányzott. Odaráncigáltam a szekrényt, felmásztam a tetejére és becsavartam. A szekrényt visszahúztam a helyére és vártam. Induljon, szólt a parancs, és revolverét rámtartva kísért a nő végig a folyosón, át az udvaron, ki a kapun a kukoricatábla felé. A hátamon bizseregni kezdett egy kis lyuk, mint a pisztolycső meghosszabbítása. Csak mentem, mentem, amíg egy mozdony pöfögése meg nem állított. A kiskunhalasi állomás volt előttem, több kilométeres, szinte önkívületi gyaloglás után. Hazaindulhattam.

Sokkal később tudtam meg, hogy közben lenyomoztak, s a reguláris Nemzetőrségen kívül — a Rádió ostromában vállalt szerepről nem tudván — nem bizonyítottak rám semmit. Ebben nagy része volt egy nagy tudású és humánus festőművésznek is, akit a vizsgálódásra kormánybiztosnak neveztek ki, s ő mindenkit megmentett, akit csak tudott. Ő ma is él.

Anyám akkor a lipótvárosi elmegyógyintézetben az alkalmazottak gyerekeinek létesített óvodát és bölcsődét vezette, s mint ilyen, el tudta intézni, hogy bemenekítsenek az egyik zárt osztályra. Hónapokig éltem őrültek között, hogy átvészelhessem az első öntevékeny, majd szervezett megtorlási hullámot. Velem volt minden 56-os igazolványom, relikviám, cikk-kivágásom és jegyzetem. Amikor kijöhettem, ezeket nem találtam. 35 évvel később hivatalos levelet kaptam az intézettől, benne az összes papírral, amely egy agg korában elhunyt őrült ágyában rejtőzködött. Fölöttébb különös érzés volt ezeket a papírokat viszontlátni.

Anyám már nem él, Tamás öcsém fekvő beteg, bizonyára része van benne a kegyetlen munkaszolgálatnak is. Én ma az Antall-kormány nyugdíjas kulturális államtitkára vagyok és a Kereszténydemokrata Néppárt országgyűlési képviselője. Németh Marika sírját — egy nagy fehér márványszívet — sűrűn benőtte a borostyán a Farkasréti temetőben. Fiam halántékén megjelentek az első ősz hajszálak, és unokáim történelemkönyvéből úgy tanulják 56-ot, mint mi ötven évvel ezelőtt 1848-at. Így olvadunk bele mindannyian — saját történeteinkkel együtt — a hatalmas történelembe. Ámen.

1996. október 16.

Akár egymilliárd dollárral is nőhet az adósságállomány

A tőzsdei ingadozás veszélyei

Folytatás az 1. oldalról

A BÉT egyik feladata tehát az, hogy segítse mérsékelni az árfolyam-ingadozásokat, és ezzel párhuzamosan minél kevesebb teret hagyjon a spekulációnak – folytatta Plenter János. – Ez egyebek mellett úgy érhető el, hogy minél szorosabb kapcsolat álljon fenn a tőzsdén bejegyzett cégek reálértékei és az árfolyamértékek között.

– Ezek szerint ennek a kiegyensúlyozott kapcsolatnak a hiánya miatt ingott meg a BÉT?

– Részben igen. A BÉT elszakadt a gazdaság reálfolyamataitól, ami megbosszulja magát. Ugyanis a részvények árfolyamának egyik alapjául a vállalat nyereségessége szolgál. Ennek mutatója az ár/egy részvényre jutó nyereség, angol rövidítése PE. Amikor egy befektető részvényt vásárol, többszörösét fizeti ki az általa kiválasztott részvényre eső tényleges vállalati nyereségnek. A BÉT esetében ez a hányados átlagban eléri a 22-t. Egy példával élve: egy vállalat egy részvényére jutó nyeresége tíz forint, ezért a részvényért a BÉT-en több mint a tízszeresét kell kifizetni. Ez azt jelenti, hogy a BÉT nagyon drága tőzsde. Általában nyolc-tizenkétszeres különbség tekinthető megfelelőnek.

– Pontosan erre mutatott rá a Merrill Lynch a napokban közzétett jelentésében. Emlékezetes: semleges minősítést kapott a BÉT. Ön milyen jelentőséget tulajdonít ennek, hiszen korábban ennél az amerikai befektetői banknál pénzügyi tanácsadó volt?

– A Merrill Lynch minősítőrendszerének három kategóriája van. Az első, hogy alkalmas vételre, a növekedésre. A második: megfontolandó az eladásra, mert már nagy a veszély. A harmadik a semleges. A BÉT esetében ez azt jelenti, hogy már túl késő venni, de még talán pánikba nem kell esni, s nem kell eladni.

– Egészen pontosan hogyan kell azt érteni, hogy a tőzsdei árfolyam túlzottan eltér a reálértéktől? Például egy valójában jól működő vállalat részvényei ettől függetlenül zuhanhatnak?

– Mint mondtam, a tőzsdei árfolyam egyik alapja a tényleges vállalati eredmény, de attól a piaci árfolyam nagyon eltávolodhat. A vállalat tényleges értéke, tehát az a nyereség, amit hoz vagy hozhat, az tőzsdei szemmel nézve csupán kiindulási pont. A tőzsdén ugyanis az elvárásoknak rendkívüli szerepük van. A beruházásokat irányító pénzügyi körök úgy érvelnek, hogy felbecsülik egy-egy cég későbbi jövedelmezőségét. Ha ezt az elvárást a piac más résztvevőivel sikerül elfogadtatni, akkor ők hajlandóak a magasabb P/E hányadossal részvényt vásárolni. Ilyen elvárás hatására emelkedett rohamosan a BÉT árfolyama az elmúlt egy év alatt. Mára azonban úgy tűnik, ez az elvárás nem valósult meg. Hiszen a meghatározott cégek egy részvényre eső jövedelme az elmúlt év alatt gyakorlatilag nem változott. Ebben az esetben mi indokolná a 22 P/E-t? Tehát a vállalat normálisan működik, de miután a részvény árfolyama elszakadt a valóságtól, az árfolyam nagyot eshet. A vállalatnak nem lesz vesztesége, de a részvényes bukik. Ez úgy következik be, hogy a kisrészvényes egy cégről jót hall, ez hangsúlyozottan másodlagos körülmény, ugyanis a részvényárfolyam a várakozás következtében indokolatlanul magas. A kisbefektető azonban ezen a túlzott árfolyamon is megveszi, mert nem tudja, hogy az árfolyam esetleg már túlságosan magas az adott vállalat nyereségéhez képest.

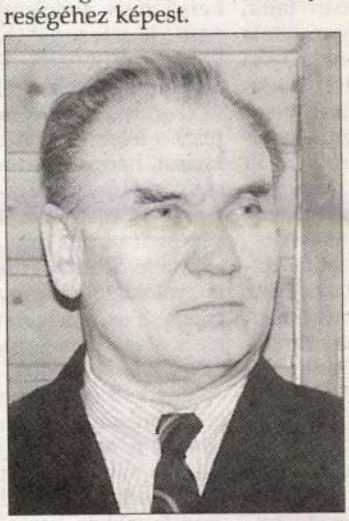

FOTÓ: TALUM ATTILA

Plenter János: Időnként kiemelkedő eredményeket hozhat, de nagy bukásaival elriaszthatja az igazi kisbefektetőket

– A hazai tőzsdét döntően a külföldi, spekulatív befektetők uralják. Ők azok, akik a leginkább érzékenyek a New York-i tőzsdehírekre. Vajon esetleges távozásuk milyen hatással lehet devizagazdálkodásunkra?

– Kétségtelenül kritikus pont, hogy a BÉT-en nagyon nagy a külföldi tőke aránya. Mivel valutaként jött be, értelemszerűen valutaként hagyja el az országot. Érkezésekor javította az ország fizetési mérlegét, hozzájárult a devizatartalékokhoz. A súlyos kérdés az, hogy esetleges távozásának milyen következményei lesznek. Ugyanis eltávozásuk valószínű, mert ez a spekulatív kör mindig a New York-i tőzsdét figyeli, ha ott zavar mutatkozik, azonnal elhagyja a mi tőzsdénket. Tehát ha ezek a tőzsdei nagybefektetők úgy látják, hogy a világban a trend lefele mutat, akkor sürgősen eladják magyar részvényeiket a hazai vevőknek, ezért forintot kapnak, ezt átváltják devizára – a jogszabály lehetővé teszi –, és kiviszik az országból. Ezzel akár egymilliárd dollárral növekszik adósságállományunk. Ennek a spekulatív tőkének a nagyságától függ, hogy egy súlyos esés esetén akár a forint árfolyama is veszélybe kerülhet.

– Az eddigi árfolyamesésekből, majd emelkedésből, újabb esésből kiolvasható-e valamilyen tendencia? Megjósolható-e a BÉT jövője?

– Miként utaltam rá, az egész világ a New York-i tőzsdére figyel, ami alól a BÉT sem kivétel. Tehát a kérdés az: mi várható New Yorkban? A szakértők egybehangzó véleménye szerint a folyamatos lemorzsolódás az irányadó trend. Ennek oka, hogy New Yorkban is túlságosan felértékelt a részvénypiac, magas P/E-vel dolgoznak. Az amerikai vállalatok jövedelme nem tart ott, ahol a tőzsdei várakozás. Az esés elkerülhetetlen, gyorsasága, mélysége a jövő titka. Ebből következően a jelentős amerikai árfolyamesés magával rántja a BÉT-et is. A szakirodalom ilyenkor azt javasolja, az a kisbefektető tartson ki a tőzsdén, aki egy nemkívánatos esetben veszteséget is képes elviselni.

Németh Zsolt

Csendes gabonapiac

A Budapesti Árutőzsde gabonaszekciójában több határidőre csökkentek a malmi búza árfolyamai szeptember első kereskedelmi napján. Négy termin ára azonban változatlan maradt. A takarmány- és az Euro-búza lejáratai közül összesen egy szállítási hónap jegyzése gyengült. Ezek szerint az étkezési búzáért októberben 28 ezer, decemberben 29 ezer 100, januárban 29 ezer 470, márciusban 30 ezer 360, májusban [illegible]

Magyar Borok Háza

Holnap nyitja kapuit a nagyközönség előtt a Magyar Borok Háza, nem kisebb feladatot vállalva, mint a magyar borok régi hírnevének visszaállítását. A tegnapi sajtótájékoztatón *Nyikos István*, a hasonló nevű kft. ügyvezető igazgatója elmondta, Buda várában, a lehető legméltóbb környezetben teremtenek kiállítási és kereskedési lehetőséget 410 négyzetméteren a minőségi boroknak és pezsgőknek. Négy év munkája után érkeztek el a holnapi megnyitóig, amikor is húsz történelmi borvidék négyszázhúszfajta bora alkotja a kínálatot fogyasztani. A vevő tehát kellő ismeret birtokában és ízlésvilága alapján dönt, vásárol azonnal, vagy rendel borokat.

A tájékoztató további részében *Sümegi József*, a Magyar Borok Háza Alapítvány elnöke rámutatott, hogy elsődleges céljuk a magyar bor háború előtti nemzetközi rangjának visszaállítása. Ezért elsősorban a minőségi borok előállítását kell szorgalmazni. *Herpay Balázs*, a Magyar Szőlő- és Borkultúra Alapítvány elnöke szerint elsősorban az európai piacokon kell a magyar bornak felvennie a versenyt a kon-

Visszaesett a román ipar

Románia ipari termelése 2,6 százalékkal csökkent júliusban júniushoz képest. Tavaly júliushoz mérve 10,7 százalékos volt a visszaesés – jelentette a román statisztikai bizottság.

A kitermelő iparban júliusban 5,4 százalékos növekedést jegyeztek fel júniushoz képest, a tavalyi hetedik hónaphoz mérten viszont 11,1 százalékos csökkenést. Áramból, hőenergiából és földgázból 0,5 százalékkal nőtt a termelés júniushoz mér-

A beiskolázás nehézségei

Előre kell bocsátanom: a címben szereplő igekötős ige a magyar nyelvben nem létezik. Lassan azonban modern íróink némelyikének jóvoltából meghonosodnak azok a szófordulatok, amelyeket a tanévük megkezdésére készülő nebulóktól hallottam a strandon, és amelyekért a mi időnkben súlyos megrovás járt. Ezzel be is fejezhetném, mert e gondolat jelen iskolaügyünk keresztmetszetét igen találóan tárja fel.

Távoli rokonom, egy angoltanárnő, mintegy tizenkét éve panaszkodva mesélte, hogy abban az általános iskolában tanít, ahol a nevelők a tanulóifjúság összetétele miatt veszélyességi pótlékot kapnak (nem szegek meg semmiféle diszkréciót, Budapesten nem ez volt az egyetlen ilyen). Nemrégiben behívatta az igazgató; igen, egy félig-meddig politikai ügy miatt. Arról volt ugyanis szó, hogy az egyik gyereknek jóformán nem volt más osztályzata egyesen kívül. Ez pedig azért volt kínos, mert a tanuló édesanyja intim kapcsolatban állt a kerület párttitkárával, így a gyerek bukása veszélyeztette az új tornaterem felépítését. Az akkor még éppen csak serdülésnek induló fiúcska ma már felnőtt. Persze angolnyelv-tudás nélkül, de azzal a meggyőződéssel szaladozhat az utcán, hogy a dolgokat általában másképp kell elintézni, mint ahogy a sárgult papírforma sugallaná. Ez a tanulság viszont társadalmunk keresztmetszetét jelentheti.

Az iskola feladata, hogy tudást és egyéniséget formáljon. Ez persze ilyen pőrén fogalmazva akár pátosznak is tűnhet. Mert nézzük csak, mik is lennének ennek a feltételei? Először is egy jó politika, amely fontosnak tartja, hogy az európai szintű oktatás mellett magyarságra és keresztségre neveljék a felnövekvő generációt. Ez ma nálunk nem adott. Egy gyermekellenes kormányzat, amelynek a gyermekétkeztetés sem szívügye, éppen az igaz emberré nevelést finanszírozná? Ezt nem vehetjük komolyan, menjünk hát tovább.

A jég hátán is, a legrosszabb eszközök és oktatáspolitika ellenére is elhivatottan nevelő pedagógusok kellenének. A fiatalabb középkorosztály azonban még beleesik abba az ideológiai nyomásba, ahogyan az előző rendszer tanítókat, tanárokat nevelt, és a szabadság, úgy látszik, sok esetben nem ösztönözte őket fellélegzésre. Az ifjabbaknál pedig kifejezetten bénítólag hat a hirtelen liberalizmus elvtelensége. Pedig a nevelés nem „ki mit tud?". Normális körülmények között egy pedagógus hívő, mégpedig a történelmi egyházak valamelyikének hitvallása szerint. Ez egyrészt erkölcsi tartást, másrészt a lélekről való helyes fogalmak kialakítását, harmadrészt alapműveltséget nyújt a számára. Ugyanakkor egy nagyobb fokú igényességet is saját szakterületén úgy, hogy ez képes a rá bízottakban is nagyobb igényességet felkelteni. Sokszor érthetetlen az a dossziészagú, valóságtól elrugaszkodott, kincstári pedagógus stílus, amely mögé könnyű bebújni, ha nincs objektív mércének is megfelelő, egyéni nevelési koncepciónk.

Meg kell érteni, hogy ezeket az adottságokat erősen fékezik az oktatást körüllengő anyagi nehézségek. Ezért áll sokszor kegyetlen választ előtt egy-egy iskola: a kényelmesebb gazdálkodást erkölcstelen módszerekkel, vagy a hulló vakolat alatti tisztességet ajánlja fel a vezetésnek? Valahogy így történhet meg az a Budapest-szerte elterjedt jelenség, hogy egy még talán be sem jegyzett szekta álomba illő előnyökhöz juttatja az iskolát, ha közben „független Biblia-oktatás", esetleg fakultáció címszava alatt az igazgató szemet huny a suba alatti tagtoborzás felett. A megtévesztett szülő ezután vonakodik keresni a felekezeti hitoktatás lehetőségét, nehogy véletlenül hitelesen és első kézből ismertesse meg gyermekével például a Biblia értékvilágát.

Ha már a szülőnél tartunk... Állítólag az ő joga a nevelés módjának megválasztása. Abba tehát, hogy milyen gyereksereg száll fel a buszra, hogy beszél, kulturált-e, tiszteli-e a vallást és hazáját, semmi beleszólása nincs azoknak az érettebb korú embereknek, akik ugyanazon az autóbuszon ülnek. Ez a felfogás nyilván téves. Ahhoz azonban, hogy az össztársadalom demokratikus úton befolyásolhassa az iskolai nevelést, ennek megfelelő kormányzatra van szükség, jelen vezetőink nem alkalmasak. A legfőbb nevelő azonban mégiscsak a család marad. A családi nevelés legfőbb eszköze pedig egyetlen szó: a levegő. A család nem programjaival, hosszas lélekre beszéléssel, hanem meghonosodott légkörével tud nevelni, amellyel csak irodalmi beszédstílusra, nívós igényszintre, a lelki dolgok tiszteletére, természetes hazaszeretetre ösztönzi a fiatalabb családtagokat.

Érthető az agyonhajszolt pedagógusok tanácstalansága, a megélhetési gondokkal küzdő szülők megfontolatlansága, a már nem kétoldalú, de négy-öt-hat oldalú nevelés alatt kínlódó gyerekek, fiatalok rossz kísérletei a felnőtté válás terén. Akad azért szilárd kapaszkodó a nehéz körülmények között. Az Egyház mind a szülőknek, mind a nevelőknek, mind a nevelteknek felajánlja támaszt és az erőforrást úgy szellemi (mó szertani), mint lelki értelemben. Az egyh már az iskolákban is elérhető – a hitoktata révén. Ugyanakkor éppen a hittan igénybe vételével biztosítjuk annak a lehetőségét, hogy az egyházat képviselő személy jelen lehessen az oktatási intézményekben. Nem szabad évről évre visszautasítanunk ezt a rendkívüli segítséget.

Pajor András atya

Nagyboldogasszony Művészeti Fesztivál

A Magyar Megújulási Mozgalom által szervezett Nagyboldogasszony Művészeti Fesztivál tisztelgés az 1947-es *Mindszenty* bíboros által kezdeményezett Boldogasszony-év fél évszázados évfordulója előtt.

A fesztivál szeptember 13-án, szombaton 16 órakor, a *Rákosi* által lebontatott Regnum Marianum-templom helyén kezdődik, (Dózsa György út–Damjanich u. sarok), ahol *Keglevich István* atya celebrál szabadtéri ünnepi misét. Ezután lesz a tulajdonképpeni művészeti fesztivál, amelynek keretében művészek és közszereplők róják le nyilvános tiszteletüket a Nagyboldogasszony előtt; többek között *Beregszászi Olga* (ének), *Badiny Joós Ferenc* (beszéd), *Hunyadi László* (beszéd), *Csomor Lajos* (beszéd), *Baranyi Károly* (beszéd), *Kiss Dénes* (szavalat), *Dobos Krisztina* (beszéd), *Fekete György* (beszéd), *Bencsik András* (beszéd), *Petrás Mária* (ének), *Zétényi Zsolt* (beszéd), *Gyurkovics Tibor* (beszéd), *Pósa Zoltán* (szavalat), *Szelestey László* (beszéd), *Döbrentei Kornél* (beszéd), *Virágh László* (régi magyar zene), *Budai Ilona* (ének), *Győrivánvi Sándor* (beszéd), *Bégány Attila* (beszéd), *Kiss Irén* (szavalat), *Szarka Eszter* (beszéd).

A szervezők hangerősítő berendezésre és a Nagyboldogasszony képileg megjelenítő képzőművészeti szimbólum megalkotására gyűjtenek pénzt a Pelikán Alapítvány számlaszámán: Magyar Hitel Bank Rt. 10200823-22223883-000000.

Kiss Irén

MUSTRA

Katolikus kerettanterv. „S. O. S. Sürgősen helyi tantervet kell írnunk! S. O. S." Örömmel tudatom, hogy a Katolikus kerettanterv szerzői meghallották a pedagógusok segítségkérését. Az országos mintatantervvé nyilvánított füzethalom bármilyen típusú – nemcsak keresztény – iskolának rendelkezésére áll. A következők miatt érdemes csatlakozni a „Katolikus NAT" mellett döntött közel négyszáz intézményhez:

1. A tanterv szem előtt tartja a gyerekek érdekeit, a Közoktatási Törvényt és a NAT-ot. Bizonyítja, hogy gyermekbarát óraszámba is belefér az a műveltségi anyag, amit most rossz hatásfokkal napi hét, nyolc, kilenc órában tanítanak.

2. Nem alkalmi érdekeket részesít előnyben. Nem engedi, hogy háttérbe szoruljon a magyarságtudatot megalapozó irodalom és történelem. Biztosítja az általános műveltség megszerzésének lehetőségét.

3. Keresztény értékrendet közvetít, amely nem egzotikumot jelent, hanem szilárdítja a más iskolákban is meglévő értékeket. Minden pedagógia megmérhető a hagyománytisztelet, diákok elé tárt jövőkép és a pedagógusideál szempontjából. Ezek segítségével közelíthető meg leginkább a nevelésről alkotott keresztény szemlélet.

4. Teljes, összehangolt tankönyvcsalád épül rá, amely 30-40 százalékkal olcsóbb lesz a jelenleg forgalomban lévő könyveknél. A nagy számú felhasználó miatt rentábilis a tankönyvíratás.

5. Önköltségi áron beszerezhető. A teljes tanév (26 füzet) 4010 forint. Az egyes tantárgyi füzetek oldalszámtól függően 30–340 forint között vannak. A számítógépes változat (MS Word 6.0) 700 forint. Rendelési cím: *Farkas István* piarista, 6001 Kecskemét, Pf. 34. Tel./fax: (76)-481-603/203.

(Frehr)

1997. november 30-án jelent meg a Kairosz Könyvkiadó gondozásában

Fekete György
Ezredvégi tűnődések
Beszélgetések barátaimmal

című kötete, mely számos könyvesboltban kapható lesz, de közvetlenül is megrendelhető a kiadónál

Az interjúkötet tartalma:

Ajánló : Fekete György 7
Szükségem van a csendre 9
Beszélgetés Blazsek Gyöngyvér belsőépítésszel
Keresztény kultúra és többféleség 17
Beszélgetés Dávid Katalin művészettörténésszel
Ismerjük föl az idők jeleit 33
Beszélgetés Deme Tamás kutató pedagógussal
Értékválságos időkben a problémák újra
és újra megjelennek 53
Beszélgetés Dworszky Hedvig művészettörténésszel
„Evoé, szent ősláng, Napisten" 65
Beszélgetés Jankovics Marcell filmrendezővel
A belsőépítészek Királya 107
Beszélgetés Király József belsőépítésszel
A téma születése 117
Beszélgetés Koós Judith művészettörténésszel
A törvényt mint testet be kell tölteni 139
Beszélgetés Makovecz Imre építésszel
Részek tökéletessége helyett az egész harmóniája . 159
Beszélgetés Mezei Gábor iparművésszel
Időszerű füstölgések 181
Beszélgetés Péri József ötvösművésszel
Madarak vérzik be a mennyet 193
Beszélgetés Sándor György íróval
Én semmi másra nem lettem volna jó 213
Beszélgetés Schrammel Imre keramikussal
Amikor az ember az egeket ostromolja,
mindig meghal egy kicsit 235
Beszélgetés Simon Károly ipari formatervezővel
Velem minden belül történik, a szívemben 259
Beszélgetés Sunyovszky Sylvia színművésszel
Futók között titokzatos megállók 281
Beszélgetés Szabó Mariann textilművész szobrásszal
Tenyerén hordott az Isten 289
Beszélgetés Szántó Tibor könyvművésszel

A beszélgetőket Lippay Ágnes fotóművész fényképei is bemutatják

A szerző belsőépítész, Munkácsy-díjas Érdemes Művész, a soproni Egyetem belsőépítész tanszékének egyetemi tanára. Négy évig volt kulturális államtitkár. Tagja a Magyar Művészeti Akadémiának, újraalapítója a Magyar Iparművészet cimü folyóiratnak és elnöke a szerkesztőbizottságnak. A Magyar Örökségeket megnevező Bizottság elnöke. Kereszténydemokrata parlamenti képviselő.

A könyvet 1190.- Ft bolti ár helyett postaköltséggel együtt 850.- Ft-ért rendelhetik meg a Kairosz Könyvkiadónál, levélben, telefaxon, telefonon.
1134 Budapest, Apály u. 2/b. Telefon/telefax: 120-0818

† FEKETE György

BIRÓ family NYOMDAIPARI ÉS KERESKEDELMI KFT
1046 Bp. Knézich K. u. 4-6.

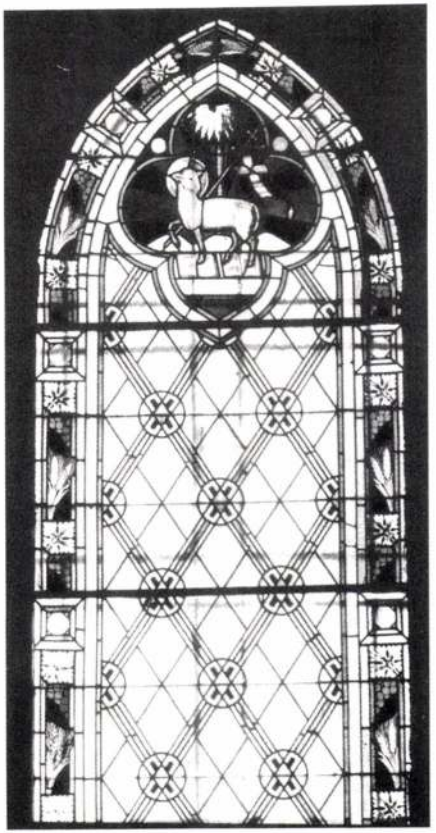

MEGHÍVÓ

A
LITEA KÖNYVSZALON
és a
BÍRÓ family Kft
a Reformáció Emlékünnepe alkalmából
tisztelettel hívja és várja Önt valamint érdeklődő barátait

dr. KOÓS JUDITH
művészettörténész, kandidátus

REFORMÁTUS TEMPLOMOK BUDAPESTEN

Két évszázad kultúrtörténete és művészete 1775–1995

című monográfiájának bemutatójára,
1996. október 30-án, 17 órakor
a
LITEA KÖNYVSZALONBA
(Budai Vár, Hess András tér 4. – Fortuna udvar)

A könyvet bemutatja: a szerző

Vendégek:
Fekete György *belsőépítész*
Ifjú György *a Budapesti Turisztikai Intézet igazgatója*

Közreműködik:
B. Kéry Edit *hangversenyénekesnő*
Roth Ede *és* **Csernus Katalin** *gitárkíséretével,*
Sunyovszky Szilvia *szinművésznő*

Papp János kerámiái

Az agyag tulajdonságával tapasztalatból már a poleolit ősembere megismerkedett, bár ezt még semilyen formában sem birtokolta. Hogy mikor kezdte használni? Valószínű akkor, amikor megtanulta a kosárfonást, s azt betapasztotta kívül-belül, hogy időtállóbbá és tárolásra alkalmasabbá tegye. Ásatások bizonyítják, hogy az agyagot még a fazekasság kezdete előtt plasztikai tevékenységre is fölhasználták. Ha a kerámikus tevékenység az égetett agyagszobrocskákkal kezdődik, akkor mintegy 32 ezer évre kell visszatekintenünk.

Papp János a mai kerámikusművészet jeles képviselője. Kiállítására a napokban került sor a Parlament Galériában. Tíz évig nem jelentkezett. 1988-ban Kölesden, Szekszárdon és Bonyhádon láthatta munkáit a művészetek iránt érdeklő közönség. Mikor hallgatásáról kérdezem, azt mondja:"Nem tartozom egyetlen művészeti csoportosuláshoz sem, nem vagyok részese hatalmi harcoknak. Csendesen, szorgalamasan dolgozom. Nem láttam értelmét kiállításoknak." Eközben dr. Újlaki László újságíró barátom – kissé az egyesület kiállítóira is utalva – megjegyzi;"Pedig elég sokan vannak, akik ugyanazokat a munkákat egy évben három-négy alkalommal is bemutatják, lejáratva a tárlatok szerepét, jelentőségét."

Jegyespár

A mezőkövesdi születésü Papp János 1957-ben, dicsérettel diplomázott Borsos Miklós és Gádor István tanitványaként. Még ebben az évben sorsközösséget vállalt az akkor még harmadéves kerámikus hallgatóval, Bórsody Ágnessal. A diákszerelem tartósnak bizonyult, ma is együtt örülnek mühelyükben születő alkotásaiknak.

A szűkös Mester-utcai mühelyből – ahol ismeretségünk, barátságunk kezdődött harminc éve, a nyugalmasabb részben falusias hangulatot is adó műterem-családi házat épített.

Művészi pályájának példaképei a céhlegények, akik nyakukba vették a világot, hogy szakmai ismeretűket gyarapítva majd itthon kamatoztassák tudásukat. Abban bízik, hogy a jövő nemzedéke az ő tapasztalataiból is tud meríteni.

A matyóság jelenti számára a gyökeret. A férfi-női viseletben a színskála minden színe és árnyalata előfordult. Ritka volt az egyszínű. Az öregasszonyok fekete anyagában is volt fekete selyemszövésű virág. Agyagedényei, csodálatos figurái (cigánybanda, rezesbanda, emberpár) tálai, faliképei ebből a világból táplálkoznak, s fölhasználják a mitológia, a népköltészet, a pásztorfaragás, a népi himzés elemeit.

Papp János kerámiái hagyományt őriznek. Formájukban, funkciójukban hozzánk igazodnak. Figyelmeztetnek bennünket arra, hogy jelen életünk őseink hitében, hagyatékában folytatódik. Ezért öröm együtt élni, gyönyörködni az ő munkáiban.

Geröly Tibor

Az egyesület elnöksége nevében gratulálunk:

Kun Zsigmondnak 105 (Budapest)., Kárpátiné Vasváry Máriának Szombathely 90., Zub Ferencnek Nyíregyháza 80., Bozsó Jánosnak Kecskemét, Szalma Ferencnek Budapest, Szeleczky Józsefnének Budapest, 75., Balogh Lajosnak Budapest, Cséri Lajosnak Budapest, Csonka Gyulánénak Mosonmagyaróvár, Horváth Józsefnének Budapest, Klaffl Gyulának Budapest, Orosz Lászlónak Budapest, Urbán L. Valériának Budapest, Zajácz Andrásnak Szentendre 70., Rozmaring Lajosnak Budapest, Szabados Istvánnak Budapest, Takács Dezsőnek Pécs, 65., Benedek Otiliának Budapest, Daczó Ernőnének Pécs, Farkas Ferencnének Budapest, Horváth Józsefnének Kótaj, Horváth Lászlónak Bátonyterenye, Kaszner Margitnak Budapest, Nagy Miklósnénak Budapest, Simon Györgynének Kiskőrös, Tasnádiné Rónaky Editnek Pécs, Tiszeker Ottónak Budapest, 60., Jutasi Andornak Budapest, Korponay Margónak Eger, Murányi Imrének Halászi, Tőzsér Imre Gyulának Hajduszoboszló, 55., Biró Endrének Budapest, F. Nagy Piroskának Debrecen, Pintér István Pálnak Budapest, 50. születésnapján.

Dévai Nagy Kamilla

Nekem már...

Nekem már minden szoba otthon
Csak veled pirkadjanak a hajnalok
Ez a szerelem meg ne kopjon
Őrizzenek az égi angyalok.

Előadóművész tagtársunk hamarosan megjelenő ***Versvigasz*** *című kötetéből.*

Feledy Balázs

"Ezredvégi tűnődések"

Fekete György tizenhat beszélgetése egy kötetben

Bár kétségtelenül színesedik a magyar könyvkiadás, mégis ritkán jelenik meg olyan interjú-kötet, amely kortárs művészetünk kiemelkedő személyiségeinek műhelyébe enged bepillantást. A riportereket, interjú-készítőket inkább érdekli az, hogy riportalanya mit szeret enni, melyik kutyafajtát kedveli és milyen bálba készül éppen, mint az, hogy azok a kiemelkedő alkotók, akik közöttünk, velünk élnek, fontos a munkásságuk, nyilatkozatuk; miként is látják most, itt és ma világunk dolgait. Fekete György, a tárgytervező iparművész, belsőépítész, az elméleti szakember, a folyóiratszerkesztő az elmúlt években felkereste 16 barátját, kollégáját, velük készített elmélyült, árnyalt beszélgetéseket.

Fekete egyéni hangulatú interjúkat készít. Van bátorsága nem háttérbe szorítani saját személyiségét, amely ez esetben elfogadható. Majdnem minden beszélgetését egy kis esszével indítja, amely beavat az alanyával összefüggő kapcsolatába, ismereteket ad, személyes hangú jellemzést. Mivel beszélgetőpartnereit általában régen ismeri, képes arra, hogy mindig olyan kérdéseket tegyen fel, melyek barátait a legjobban foglalkoztatják. Így aztán a válaszok is jellemzően átfűtöttek, érezni, hogy a válaszadó olyan problémákról beszél, melyek személyisége, munkássága legbensejéről adnak hírt. A kérdező nem törekszik egyenlősdire. Akivel találkozása éppen úgy sikerült, azoknál rövidebb a dialógus, (Blazsek Gyöngyvér, Király József, Szabó Mariann), akiknél azonban olyan a találkozás, ott rendkívül mély és nagyobb összefüggéseket feltáró beszélgetések jönnek létre.

Ilyen a Dávid Katalinnal készített interjú, mely egyház, kultúra és keresztény kultúra összefüggéseit, ilyen a Jankovics Marcell-beszélgetés, melyben a Nap-mítoszokat járják körül rendkívüli alapossággal, de ilyen a Deme Tamás-dialógus is, melyben a hazai pedagógia elméleti és gyakorlati problémái kerülnek terítékre, sokszor indulatos, feszült megközelítésben. Rendkívüli Makovecz Imrével készített beszélgetése, melyben építészet és filozófia, környezet és történelmi tudat fundamentális kérdései kerülnek elő. Meglepő Sándor György interjúja, hiszen a szerző minden törekvése ellenére nem esett szó az általunk ismert "humoralistáról", ellenben végig Pilinszky János költészete jelentette a témát, ami drámaian emelkedetté teszi az írást.

Fekete György szigorúan szakmai beszélgetéseket folytat pl. Schrammel Imrével, Péri Józseffel, Simon Károllyal, ám ezek sem válnak belterjessé, mindig megvannak a kapcsolódások az olvasó érdeklődése felé is, mint ahogy szakmai, alkotói életutat tekint át a Koós Judittal, Dvorszky Hedviggel és Szántó Tiborral folytatott párbeszédben is. Egészen egyéni a Sunyovszky Szilviával kapcsolatos írás; itt a szerző arra vállalkozik, amire kevesen a magyar irodalomban: azzal beszélget, aki élete szeretett társa, akihez bensőséges, szeretettel teli kapcsolat fűzi. A nyilvánvalóan igen személyes arculatú interjú így is kiemelkedik a magánélet szférájából, elénk tárja az érzékeny színésznő, (sajnos volt) kulturális vezető összetett portéját.

A viszonylag kevés sajtóhibával karácsony táján megjelent szép könyvet a Kairosz Könyvkiadó adta ki, melynek Kónya Katalin tervezett izléses arculatot. Tudomásunk szerint a könyv létrejöttéért nagy köszönet jár Fehér Györgynek. Feltétlenül kiemelendőek Lippay Ágnes igényes portréfotói, amikoris minden esetben a nyilatkozóra jellemző, hangulatteremtő hátteret talált, láttatva egyéniségük jellemző karakterét.

Aki tehát magas színvonalú szellemiséggel telt beszélgetésekben kíván tájékozódni az egyes életutak gyökereiről, mélységeiről, ugyanakkor a magyar kulturális élet nehéz gondjairól, annak szívesen ajánljuk Fekete György interjú-kötetét, ahol a kérdéseket megfogalmazó személy és a válaszoló egyben alkotótárs is.

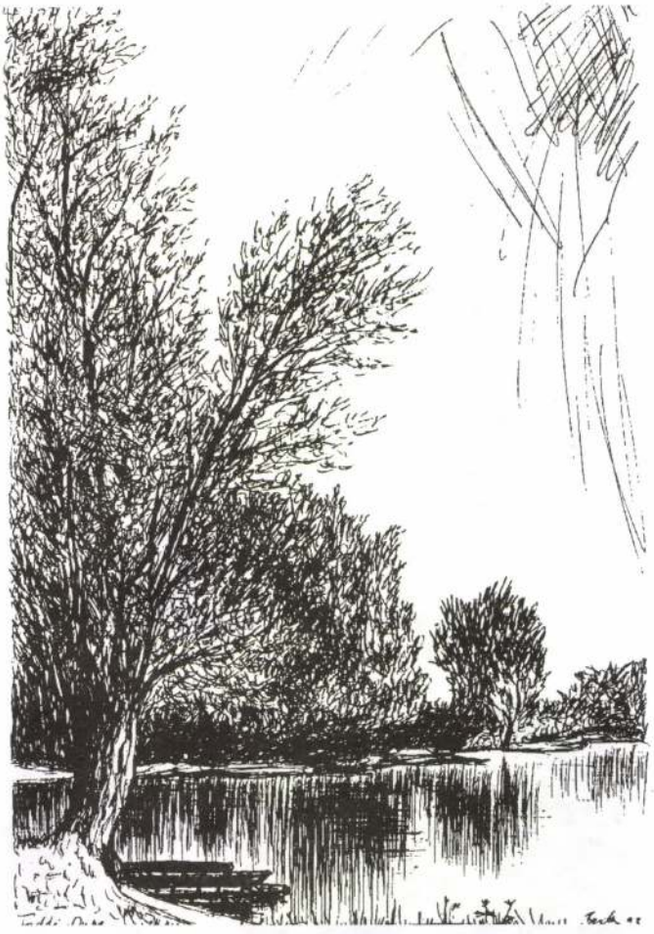

Beda László: Faddi Duna

Kun Zsigmondot, egyesületünk alapitó tagját 105. születésnapja alkalmából a III. kerület Fő tér 1. sz. alatti, korábbi lakhelyén, gyüjteményének muzeumában köszöntjük március 30-án 16.30-kor. Közremüködik Bánffy György és Mohai Gábor.

Jaskó György fotója az ünnepelt 103. születésnapján készült az egyesület klubestjén

országon a szociális lakáshoz jutási lehetőségek minimálisra csökkentek, jóval kevesebb ház épül, a bérlakások zömét privatizálták, de csökkentek a költségvetési támogatások is. Ezzel szemben megnőtt a települési önkormányzatok felelőssége. Helyi szintű lakásprogram azonban csak egy-egy helyen működik. Budapest XIX. kerületében többek számára követendő példával jártak elöl: a rendelkezésre álló 132 millió forintból a fiatalok mielőbbi la-

de célul tűzték ki a kispesti ingatlanok állagának és a városrész arculatának javítását is. *Zupkó Gábor* polgármester elmondta: a helyi támogatási alapból a családi házak hozzáépítéséhez nyújtanak támogatást – 700 ezer forintos, 15 évre szóló kamatmentes kölcsön formájában –, így a fiatalok szüleik ingatlanjának bővítésével külön bejáratú lakáshoz juthatnak. A fiatal házasok központi támogatása a rendszerváltás után megszűnt, ám Kispesten még

mal – amely szerint a lapos panelházakat sátortetőssé alják át – lehetőség nyílik új lasok építésére, a városkép javsára és a szigetelési problémegoldására. A 98-as lakásprramban 30 millió forintot nítettek el erre; az összegb 12 lakás finanszírozhaprogram kitér még a nysok olcsóbb lakáshoz jutra, de foglalkozik a szocibérlakások megvásárlásával

A.

Önkéntes biztosítás

Kiegészítő juttatások

Egy közelmúltbéli nemzetközi vizsgálat – amelyről lapunk tegnapi számában már hírt adtunk – szerint lényegesen javítana a magyar egészségügy helyzetén, ha megtörne a járulékrendszeren alapuló egészségbiztosító monopóliuma és más biztosítókat is befogadnának a rendszerbe. Magyarországon eddig harminchat önkéntes egészségbiztosítási pénztár alakult, és közülük huszonhat rendelkezik a működéshez szükséges felügyeleti engedéllyel. *Lukács Marianna*, a Magyar Önkéntes Egészségpénztárak Szövetségének elnöke elmondta: az önkéntes egészségbiztosító taglétszáma hétezerkétszáz fő, vagyonuk pedig százötvenkilenc millió forint.

Az önkéntes egészségbiztosítók tagjaik számára a kötelező egészségbiztosítás szolgáltatásait kiegészítő juttatásokat biztosítanak. Mint az elnökasszony kifejtette, létük senkit sem veszélyeztet, nem fordulhat elő, hogy bárki is kiessen a szolidaritás elvén alapuló társadalombiztosítási rendszerből és ellátás nélkül maradjon. A két biztosítási rendszer rugalmasan kiegészíti egymást. A tisztánlátás és az eredményesebb működés érdekében viszont szükség lenne arra, hogy az Országos Egészségbiztosítási Pénztár mielőbb részletezze, valójában milyen ellátásokat finanszíroz.

Az OEP ellátási körének pontosítása tiszta helyzetet teremtene, s megszüntetné a jelenleg tapasztalható átfedéseket. Az elnökasszony leszögezte: mielőbb tárgyalásokat kell folytatniuk az OEP-pel a magánbiztosítók tulajdonában lévő egészségügyi intézmények által nyújtott, a kötelező ellátás körébe tartozó szolgáltatások, valamint a prevenciós tevékenység finanszírozásáról.

SZÖKE

Zöldek a változás mellett

Az egyetlen szalonképesnek tartott hazai zöld párt, a Zöld Alternatíva is a polgári erőket támogatja. Tegnap kiadott közleményükben az országgyűlési választásokon is jelölteket indító szervezet arra kérte a választópolgárokat, hogy a második fordulóban a Fidesz illetve az FKGP jelöltjeire szavazzanak. A vízlépcsőellenes megmozdulásokban sokszor szereplő zöld politikusok úgy látják, hogy az országnak változásokra van szüksége. – Azt gondoljuk, hogy ma a környezetvédelem ügye a legfontosabb. Főként a vízlépcsőügyben láthattuk meg a pártok környezetvédelmi érzékenységét és bebizonyosodott, hogy a Fidesz, az MDF és az FKGP képviselte leginkább ezeket az értékeket. Az SZDSZ polititizálásából nem lehetett tisztán megérteni, hogy milyen környezetvédelmi célokat szolgálnak, az MSZP környezetpolitikájára pedig remélem, hogy a választók egyértelmű nemet mondananak – jelentette ki *Droppa György*, a párt társelnöke. A Zöld Alternatíva alapszabályában, Magyarországon egyedülálló módon kikötötték, hogy a pártot mindig egy férfi és egy nő társelnök irányítsa.

HGERI

Az eddigi tü a választások

Ugyanazok a személyek a

FOLYTATÁSA AZ 1. OLDALRÓL

– Itt egzisztenciákról, egyéni sorsokról, emberekről van szó, akiket nem lehet egyik napról a másikra ellehetetleníteni azzal, hogy a „szankciókat" azonnal alkalmazzuk – fogalmazott tegnap *Juhász Judit*, a Magyar Rádió alelnöke arra a kérdésünkre válaszolva, hogy milyen szankciókat tervez a rádió azok ellen, akik még saját szabályzatukat sem képesek betartani. A vezetés jelenleg tárgyalásokat folytat az érintett munkatársakkal annak érdekében, hogy a fennálló összeférhetetlenségeket megszüntessék.

Az alelnök asszony most úgy véli, az emberiesség szempontjai arra kötelezik a vezetőséget, hogy a három napja lejárt türelmi időt további egy hónappal meghosszabbítsák. A Magyar Rádió tehát június közepéig ad lehetőséget arra, hogy a szerencsétlenségükre túlzottan közkedvelt riporterek végre választani tudjanak, melyik intézménynél is szeretnék tovább folytatni áldásos tevékenységüket.

Ezek szerint például *Nika György* éppúgy szerepel az MTV Nap-kelte című adásában, mint a Magyar Rádió Krónika hírműsorában is, de hasonlóan szabályellenesen keresztbe dolgozik *Aczél Anna* és *Győrffy Miklós*, és még tucatnyi társuk, akik a jelek szerint úgy gondolják, hogy ők az elfogulatlan tájékoztatás egyedüli letéteményesei. A türelmi idő(k) meghatározása pedig arra utal, a rádió vezetését nem zavarja, hogy a hírmonopóliumok kialakulásának megszüntetését célzó rendelkezés most már csak a választások után „lép életbe".

– Egyelőre összérdek az, hogy a bevált, tehetséges riportereket alkalmazzuk a Nap TV-ben, hiszen ilyen kiélezett választási küzdelemben nem szabad „ifjú titánokkal" próbálkozni, akik vagy beválnak, vagy

Orbán Viktor a Fidesz elnöke kampánykörútja során tegnap Egerbe látogatott FOTÓ: MTI – H. SZABÓ SÁNDOR

Giczy nem mondott le

Bejárási tilalom a székházba

Giczy György, a Kereszténydemokrata Néppárt elnöke a múlt héten a megyei és alapszervezeti vezetőinek írt levelében kilátásba helyezte ugyan, hogy pártja választási kudarca miatt lemond, ám lapunk információi szerint azóta szűk körben többször is megismételte, hogy kizárja a KDNP-ből azt, aki az eltávolítását szorgalmazni meri.

A rendszabályozást a pártszékház dolgozóin kezdte: a portásoktól a szervezési osztály vezetőjéig azonnali hatállyal mindegyik, általa megbízhatatlannak ítélt munkatársának felmondott. Jelenleg egy őrző-védő kft vigyázza a kereszténydemokraták székházát.

A tegnapi nap folyamán azt is megtiltotta, hogy a jóváhagyása nélkül a fővárosi párttagok bármilyen összejövetelt tartsanak. Este hat óra után pedig a székházban bejárási tilalmat rendelt el. Értesüléseink szerint az utóbbi napok során Giczyvel 15 megye fordult szembe. A rebellisek élére *Gáspár Miklós* alelnök állt, akit *Füzessy Tibor* ügyvezető alelnök és Szilágyiné Császár Terézia is támogat. Az alelnöki kar másik két „Miklósa" viszont, vagyis *Hasznos* és *Pálos – Báthory Gáborral* együtt – továbbra is kitart Giczy mellett. *Fekete György* pedig még nem döntötte el, hogy a szemben álló két tábor közül melyik mögé álljon.

Az elnökkel szembe kerülők most gyűjtik a rendkívüli országos választmány összehívását kikényszerítő aláírásokat. *Mizsey Zsuzsanna*, a választmány elnöke hajlik arra, hogy kellő számú érvényes aláírás esetén a nyár közepére összehívja a KDNP legmagasabb döntéshozó fórumát. A rebellisek azonban minél hamarabb egyértelmű helyzetet szeretnének teremteni. Elutasítják tehát a Mizsey által javasolt, általuk túl távolinak tűnő időpontot. Úgy vélik, ha elhúzódik a kereszténydemokraták belviszálya, akkor az őszi önkormányzati választások során még a most csúfosnak ítélt 2,5 százalékos eredményt sem tudják elérni.

A vezetők mandátuma az önkormányzati választások utánig szól, addig nem tart kívánatosnak személycseréket és nem is tapasztalt ezt igénylő hangulatot, jelentette ki *Fekete György* alelnök.

JEZSÓ ÁKOS

posztján marad az államfő

asztásokat ígér

cél-
kor
egy
tási
ndá-
irna
sze-
tos-

nak tűnő 76 éves államfő többször is hangoztatta, hogy számára a lemondás „nem jelentene problémát", de az most még felelőtlenség lenne, és nem oldaná meg Indonézia bénító gazdasági gondjait. Mint mondta, tiszteletben kell tartani az alkotmányt, különben az ország „vérontásba, sőt, polgárháborúba" sodródhat.

Az indonéz államfő tervet dolgozott ki, s ennek értelmében az ázsiai országban legkésőbb hat hónap múlva parlamenti választásokat rendeznek, Suharto elnök pedig lemond hivataláról – közölte tegnap Indonézia környezetvédelmi minisztere. A Reuters hírügynökségnek adott nyilatkozatában *Juwono Sudarsono* elmondta: az államfő azután határozta el magát, hogy találkozott az ország kilenc, legbefolyásosabb muzulmán vezetőjével.

A Külügyminisztérium tegnap arra utasította a jakartai magyar nagykövetséget, hogy tartson folyamatos kapcsolatot és egyeztessen a fontos partnerországok missziójával az esetleges evakuációs intézkedésekről. A szóvivői iroda az MTI-hez eljuttatott közleményében emlékeztetett arra, hogy Indonéziában egyes nagyobb létszámú külföldi kolóniák hozzákezdtek állampolgáraik részleges evakuálásához.

TOVÁBBI RÉSZLETEK A 8. OLDALON

lőtt. Az életüket kockáztatják
ó: MTI – KÜLFÖLDI KÉPSZERKESZTŐSÉG

Nyugdíjba vonulása után a Környezetvédelmi Minisztériumban szaktanácsadóként, 2000-től pedig a Balaton Fejlesztési Tanácsnál környezetvédelmi szakértőként tevékenykedik. 1994 óta a Nemzetközi Zöld Kereszt Magyarországi Szervezetének elnöke.

Publikációi: A *Dél-Balaton és környéke* (1986); *Somogy megye természeti értékei* (1989); *A Zselic* (2001).

Kitüntetések: Pro Urbe (Kaposvár), Munka Érdemrend Ezüst fokozata, Széchenyi Emlékérem, „Az emberi környezetért" kitüntetés.

Augusztusban tölti be hetvenedik életévét:

1. **CLARKSON, Thomas William** amerikai orvos (Balckburn, Nagy-Britannia)
   NAGY Károly jogász (Mezőberény)
2. **O'TOOLE, Peter Seamus** ír színész (Connemara, Galway)
   STAVENHAGEN, Rodolfo mexikói szociológus (Frankfurt am Main, Németország)
   TÖLG István agrármérnök, halbiológus (Budapest)
3. **BOÓR János** újságíró, filozófus (Budapest)
4. **BARLAI Katalin** csillagász (Budapest)
   ZSÁMBOKI Lajos mérnök, gazdasági - mérnök (Kunszentmiklós)
5. **FEDOSZEJEV, Vlagyimir Ivanovics** orosz karmester (Leningrád – ma Szentpétervár)
6. **HODGKIN, Howard, Sir** brit festő
9. **BARCZA Lajos** kémikus (Dorog)
10. **DAM, Kenneth W.** amerikai jogász (Marysville, Kansas)
    PÁRAL, Vladimír cseh író (Prága)
11. **ARRABAL, Fernando** spanyol író (Melilla, Marokkó)
12. **HUGHES, Leslie Ernest** ausztrál orvos, sebész (Parramatta, Új-Dél-Wales)
13. **FARKAS CS. Magda** pszichológus, kutató (Nagyenyed, Románia)
15. **ANTAL Ilona** grafikus (Budapest)
    BREUER, Eli kémikus (Szombathely)
    NAGY Sándor orvos (Kecskemét)
    SZABÓ László Károly színművész (Kolozsvár, Románia)
16. **GETTO József** építész (Lapáncsa)
17. **KOCSIS Mihály** vegyészmérnök, korróziós szakmérnök (Csongrád)
17. **NAIPAUL, Vidiadhar Surajprasad, Sir** brit író (Trinidad)
18. **MONTAGNIER, Luc** francia gyógyszerkutató (Chabris)
20. **AKSZJONOV, Vaszilij Pavlovics** orosz író (Kazany)
    PACSA László tanár (Székeskút, Románia)
27. **KULCSÁR István** újságíró (Budapest)
28. **HATOS Gyula** pedagógus (Szombathely)
    ROZSOS István orvos, sebész (Nagykanizsa)
31. **BÉRES Lajos** gépészmérnök, hegesztő szakmérnök (Gyula)

Fekete György

belsőépítész (Zalaegerszeg, 1932. szeptember 28.)

Indul a film

– Csapó! – Zalaegerszeg, 1932, Jánka-hegy,
– születés a református parókia sarokszobájában, megelőzve és követve egy-egy fiútestvért, az udvaron templom épül, szemközt a Kálvária kapuja-kerítése, oldalt az öregtemető,
– menekülés – mekkora ostobaság – a háború elől, az otthon elvesztése, talajfogás a kicsinyke szabolcsi Tornyospálcán, magtár az udvaron, almaszüret és Vilma nevű kanca az istállóban, apám prédikál és nagy naivan politizál, a naplemente Rákosit aranyozza,
– iskola Csurgón, majd Budapesten az Iparművészeti Főiskolán, vörös diploma, ahogy illik, pályakezdés, megismételhetetlen szakmai mélyvizek,
– de előtte még – mellékesen – 1956, vérfoltos rádióostrom, nemzetőrség, menekülés, börtön, bujkálás a lipótmezei bolondok között; lapítás, hallgatások (a szocializmus azoknak kibírható, akik képesek belül is kívül élni benne...), rejtett emberi kapcsolatok; tenger civil munka, egyesület, szövetség, kiállítási csoport, pályasikerek, szakmai szimpóziumok, cikkírás, verselés, televíziós lakáskultúra-sorozatok, bátorítások és megfélemlítések párban, kiállítástervezés ürügyén 130 magyar pavilon, 35 országban, katonakönyv-bevonás, puha diktatúra, cifrabojt-lét a Népköztársaság ostorán,
– Munkácsy-dij, Érdemes Művészség, rendszeres figyelmeztetések, otthonteremtés, gyereknevelés, alagsorban műhely, udvaron sziklakert, az első Dácia, Fruska, a puli, a ház előtt kockaköves járda tisztán és frissen gyomlálva, titkos, majd nyílt értelmiségi találkozók, politizálás, pártbaszervülés, kampány, győzelem,
– kulturális államtitkárság, négyéves, szabadságmentes naiv lázálom, a Nemzeti Kulturális Alap létrehozása, elnöklése, „össztűz" és sajtóperek, parlamenti képviselőség, fegyver az éjjeliszekrénynek támasztva, fenyegetések, belső vívódások, csalódások és megbizonyosodások, anyám és gyermekem anyjának halála,
– pártbeli meghasonlás, a jellembe vetett hitek megrendülése, kétségbeesés az árulások felett, különutasság,
– könyvek írása, barátok faggatása, megkörnyékezések, megfenyegetések, kicenzúrázott újságcikkek, bábaság a Magyar Örökségek megnevezésének megszülésénél és életbentartásánál, egyetemi tanári habilitáció, hetenkénti fürdés a fiatalok várakozó tekintetében, halálok utáni újjászületés a szépséges másik asszony hajlékában, olthatatlan szomjúság az igaz szavak után, éjszakai írások, nappali vándorutak a Magyar Szent Korona művészeti ábrázolásainak fellelésére,

- unokák okítása az életre és az életben maradásra, szomjúság szomszédra, barátra, rokonra, ismerősre, évszázadra való tervek szövése, kovácsolása, betakarítása egy élet termésének, salakja zsákolása,
- őrzése, tisztulása annak a szereplőnek, aki én vagyok; nem más, mint akit anyám remélt a pólyámat simogatva, nem más, mint 1945-ben, '56-ban, '89-ben, még ha a világ meg is bolondult a körbeforgásában,és úgy cserélődnek a köpönyegek, mint a színházi kosztümök az öltözőben két felvonás között,
- sírni kétszer sírtam, többször talán nem is tudnék, nevetni nincs kedvem, ha okom lesz rá, megteszem biztosan,
- pedig boldog vagyok, mert megépítettem a saját világomat, rendben tartom, zászlaja nemzetiszínű, főterén hímzett szűrben furulyáznak erdélyi őseim, erdeiben szeretteim repkednek madárszárnyakon, etetem őket, és még a csúzlitól is irtózom,
- számítógépemet az agyamra cseréltem, és szívemre bíztam a kommunikációt.

Zárókép: Az Úristen várakozón szembenéz velem, és tétova hívómozdulatait vélem néha látni,
- visszaintek –, ne még, ha csak lehet...

Szeptemberben tölti be hetvenedik életévét:

1. **DEJEU, Gavril** román politikus (Kissebes)
   TÓTH György belsőépítész (Rábapatona)
4. **BALOGH András** jogász, tanár, politikus (Kolozsvár, Románia)
   FEHÉRVÁRY Géza tanár (Gyula)
   TEPLÁN István kémikus (Magyarkeszi)
6. **MÁTHÉ András** újságíró, tanár (Marosvásárhely, Románia)
7. **BOUCHIER, Ian Arthur Dennis** brit orvos, gasztroenterológus (Fokváros, Dél-Afrika)
   BRADBURY, Malcolm Stanley brit író (Sheffield)
8. **CHOLNOKY Péter** orvos, gyermekgyógyász (Pécs)
   IRING Margit vegyészmérnök (Budapest)
   SALA, Marius román nyelvész (Vaskoh)
9. **STARK Antal** közgazdász (Budapest)
10. **BÁNSZKY György** mérnök (Rétság)
    RÉBELI SZABÓ József jogász (Szentes)
12. **KOCSIS Sándor** operatőr (Makó)
13. **GELLAI Imre** közgazdász (Endrőd)
15. **BARTLETT, Neil** brit kémikus (Newcastle-upon-Tyne)
16. **BAKOS Zsigmond** textiltervező (Fülöpszállás)
    MERZA József matematikus (Sárospatak)
17. **ELEKES Emma** színész (Kolozsvár, Románia)
    HORVÁTH Arany író, szerkesztő (Magyarózd, Románia)
18. **CSÁKÁNY Béla** matematikus (Karcag)
    NAGY Andor pedagógus (Eger)
19. **BROWNLIE, Ian** brit jogász (Liverpool)
    KERESZTÚRI Ferencné pedagógus (Szombathely)
    WIEGANDT Richárd matematikus (Budapest)
20. **KARAOSMANOGLU, Attila** török közgazdász (Manisa)
    NÉMETH Béla politikus (Kisberény)
22. **BRAZAUSKAS, Algirdas-Mykolas** litván politikus (Rokisikis)
24. **BARTHA Béla** képzőművész, költő, művészterapeuta (Dicsőszentmárton, Románia)
    GUT, Rainer Emil svájci bankár (Baar)
    HOBERG, Heinz német bányamérnök (Münster)
25. **BARTL József** festőművész (Soroksár)
26. **ALMÁSI Miklós** esztéta, filozófus (Budapest)
    SZILÁGYI Zsolt ötvös (Sepsimálnás, Románia)
27. **KULCSÁR István** újságíró (Budapest)
    LAMPÉ István orvos, fül-orr-gégész, audiológus (Jászberény)
28. **ISAACS, Jeremy Israel** brit operaigazgató
29. **THURZÓ Tibor** újságíró (Budapest)
30. **FRANG Dezső** orvos, urológus, sebész (Répceszemere)
    ISIHARA Sintaro japán politikus (Kóbe)
    SIPOS Erzsébet textiltervező (Leányfalu)

Fekete György

Napút 2001 dec

Békés megye, 5. választókerület

Szarvasvadász

Békés megye 5. választókerületének a majd húszezer lakosú Szarvas város a központja, de a közel hasonló lélekszámú Gyomaendrődről, valamint Békésszentandrásról, Kondorosról, Csabacsűdről, Hunyáról, Kardosról és Örménykútról is a helyi polgármesteri hivatalba érkeztek május 10-én a szavazatok. Ami biztos: semmiféle rendbontás nem történt sem a kampány, sem a választások idején, a részvételi arány 55 százalékos sem volt, és az első körben Szöllősi Istvánné MSZP-s képviselő szerezte meg a legtöbb szavazatot, ugyanúgy, mint négy évvel ezelőtt. A következő fordulóban versenyben vannak még Domokos László (Fidesz–MDF) és Mészáros László (FKgP).

Fehérte György

A szerző felvétele

Szarvas ott van, ahol a 44-es útnak Szabadság lesz a neve, és ez a Viharsarok első olyan helye, ahol érdemes megállni egy kávéra. Talán az utolsó is. A település határában öles tábla hirdeti, hogy Szarvas „Nemzeti Sportváros", ám dekázó focisták, pihegő hosszútávfutók, sportlövészek és rúdugrók helyett egy teljesen normális, rendezett kisváros cáfolja meg azt a szociográfiai horrort, amit a Viharsarok szó egy fővárosi versenyzőnek jelenthet. Tisztaság, rend, divatos holmikban feszítő fiatalok, épkézláb járművek, igazából már az is meglepetés, hogy a Sztár cukrászda teraszán mintha a Deep Purple együttest látnám 1968-ból. Deviánsnak csupán egy kempingbiciklin kóválygó, terepszínbe öltözött férfi tűnik, de az is csak azért, mert egy útterelő bóját visel a fején.

Nem csoda, hogy errefelé még az országosnál is szürkébb volt a kampány,

a megyei villongások is elkerülték

a környéket. Szarvasra nem jött el Horn Gyula úgy, mint Orosházára, és nem mondott olyat, hogy „én biz' fázom, de az eső, ami mostanában esett, széppé tette a határt", a helyi újságban is csak diszkrét politikai hirdetések voltak, nem úgy, mint Gyulán, ahol Tóth Imre kisgazda jelöltre célozva az a szlogen jelent meg, hogy „Ereszd be a TÓTH-ot, kiver a házadból!". Pedig a térség polgári hetilapja, a Heti Délkelet még választási játékot is indított. Arra lehetett tippelni, hogy lesz-e Békés megyében olyan egyéni jelölt, aki már az első fordulóban bejut a parlamentbe, meg hogy mi lesz a pártok közötti sorrend. A nyertesek között Lenin-köteteket sorsolnak ki, ami a szerkesztők humorérzékének bizonyítéka.

A 5. választókerületben nyolc egyéni jelölt próbálkozott az MSZP-s Szöllősi Istvánné legyőzésével. Többségük leginkább azzal kampányolt, hogy Szöllősinének annyi köze van a környékhez, mint mondjuk Muhammad Alinak vagy Cousteau kapitánynak, hogy csak a pedagógusokkal törődött, a mezőgazdasággal viszont egyáltalán nem, ami itt azért mégiscsak a legfontosabb kérdés. Persze Földesi Zoltán választókerületi kampányfőnök már márciusban lenyilatkozta, hogy „az Icuka hallatlan energiával és munkával, jó szándékkal, egész kapcsolatrendszerével az itt élők érdekeit szolgálta", sőt arra is volt magyarázat, miért nem valamelyik helyi erő képviseli a szocialistákat. „A Szarvas és Gyomaendrőd közötti esetleges szembenállás elkerülése érdekében olyan megállapodás született, hogy keressünk kívülálló, országosan elismert személyt."

„Pedig fontos, hogy helyi képviselője legyen Szarvasnak, a fideszes gyerek is azért fog buktázni, mert Békéscsabáról küldték", állítja Koszti Pál, a szarvasi Város Barátai Egyesület alapító tagja, aki mostanában kampányfőnök, mivel elsősorban az egyesület támogatta dr. Misur György független jelölt indulását. Dr. Misur, a veterán külügyér volt már nagykövet Brazzaville-ben és Rómában, 1993 óta pedig a Duna Bizottságban tevékenykedik, most azonban visszatért szülőföldjére. „A helyi erők áldozata vagyok", mondja, mivel neki egyáltalán nem voltak képviselői ambíciói. „De hát a Koszti Paliék hívtak, nem mondhattam nemet." Dr. Misur úgy véli, annak van csak értelme, ha valaki független jelöltként indul, „mert akkor nincs pártfegyelem, csak a józan meggyőződés".

A szarvasi Polgármesteri Hivatalban, a választókerület főhadiszállásán, leszámítva, hogy messze ez a város legrondább épülete, minden a legnagyobb rendben. Kugyela Mihályné aljegyző pusztán kötelességtudatból magyarázza el, hogy január óta hol ez, hol az, de

valaki mindig dolgozik

a témán az önkormányzat emberei közül. A kampányt nem kívánja kommentálni, csak annyit mond, nem volt semmi probléma, és nagyon-nagyon reméli, hogy nem is lesz.

A szavazást megelőző pénteken ráadásul egészen más jellegű látványosságban részesülhetnek a szarvasi lakosok. A helyi tűzoltók akcióznak a rendőrséggel karöltve, de csak próbaképpen. Műtüzet ütnek, és a nagyobb tömeg mentését gyakorolják a város patinás épületében, az Árpád Szállóban. A jól sikerült szereplés elégedettséggel tölt el

MDNP – Néppárt

Függöny!

Magas frusztrációs szinttel rendelkező társaság az MDNP, buktak ők már négy éve látványosat MDF-ként is. Nem is kerestek bűnbakot az Iskola utcában, miután kiderült, hogy az első szabadon választott kormány tagjai immár a parlamentbe sem kerülnek be.

Talán csak a sok „ne szavazz kis pártra, polgár, ha jót akarsz" felszólítást emlegették rosszallóan, és azon keseregtek, hogy a népnek nem személyiségek, hanem pártok kellettek. Még az MDF-et sem érte rossz szó, előttünk legalábbis nem, pedig ha Lezsák nem fúrja meg az MDNP–Fidesz-megállapodást Kövér László Fidesz-alelnöknél, akkor egy-két jeles néppárti személyiség talán ott lehetne a harmadik Országgyűlésben is.

„Megmaradtunk", válaszolta a frakció párttá tuningolásának kudarcát firtató kérdésünkre Kónya Imre, „költségvetési támogatás nélkül, politikai szélárnyékban, de kvalifikáltuk magunkat". Kvalifikáció ide, „kilencedik legnagyobb támogatottságú párt" oda, az exbelügyminiszter civil életre készül, még ha a politizálást nem is hagyja abba. Pusztai Erzsébetnek viszont – és ezt nem tőle tudjuk – a politikai karrier végét is jelentheti a Néppárt kudarca: az egy százalék után járó költségvetési támogatásból főállású politikusra nem telik, pesti lakás, egzisztencia nélkül a volt népjóléti államtitkár a Néppárt vidéki csendjébe kényszerül vissza. (Hacsak meg nem kínálják valamivel a Lendvay utcából, amire, ha a Fidesz kormányra kerül, a tébészakértő Pusztainak esélye lehet.)

Meglehetős visszafogottsággal vették tudomásul este hétkor az 1,2 százalékot a párt prominensei. A sok hatodik-hetedik hely már inkább felhőzte a homlokokat, hiszen a néppárti stratégia arra épült, hogy a jól ismert arcok majd bevonszolják a pártot is a parlamentbe. Első sajtótájékoztatóján még értetlenkedett is emiatt Szabó Iván, emlegette április végi megyei felméréseiket, a csupa első-második helyezett néppártos jelöltet, aztán lassan beletörődött mindenki az Iskola utcában, hogy még a budai keresztény középnek sem kellett Katona Tamás. Holott a jeles történész kerületi polgármesterként is tevékeny ember, ám a jobboldal fellegvárában inkább a fideszes Nagy Gábor révén akarták helyreállítani a kizökkent időt.

Hadjárat folyt a kis pártok ellen, nyilatkozta Zsigmond Attila a tévében, „valami csoda folytán megfordult a közhangulat az utolsó napokban", így a pártelnök lapunknak, komolyabb elemzést ígérve a későbbiekre. Más pártvezetők az okok között nemcsak a négypárti versenyt jósoló baloldali politológusokat korholták, de céloztak a katolikus püspökök körlevelére is: „a szocik ellenfelei részéről ez öngól volt", értékelték kevés meggyőződéssel. Furcsa pártstruktúrát látnak kialakulni a néppárti vezetők, szocialista és liberális tömbökkel, kereszténydemokrácia nélkül, nem európai pártstruktúra ez. Nem kellett a népnek az MDNP kínálta huszonegyedik századi kereszténydemokrácia, „önmagában pedig a Fidesz nem alkalmas erre, nem lesz hiteles még akkor sem, ha néhány embert kooptál. Ehhez pártszövetség kell", hangzik a sóhaj az elszállt Polgári Szövetség iránt.

Rezignáltság lengte be a termeket, néhány szolid poénon, Pusztai Erzsébet nehezen feledhető mosolyán és a Torgyán pártelnököt kísérő hangos kacajon kívül (amikor az – bravúrosan megismételve pár évvel ezelőtti franekurazását – lefeledyurazta Szente riportert a tévében) túl sok dolog nem ragadta el a szemlélődőt. Inkább nosztalgia vett rajta erőt, figyelve, amint – egyébként elsőrendű – szendvicseket majszolva egy szinte komplett politikai garnitúra kihullik az első vonalból. „Nagyon jók vagytok, kár értetek", idézett néhány szimpatizánsi véleményt Kónya Imre. Választások után nem meglepő, ha ilyet hall egy politikus – az viszont kellemetlen lehetett, hogy neki a szavazás előtt mondták ezt.

- kgy -

KDNP

A harmadik évezredre várva

Óriásplakátban mindenképpen ők voltak a legjobbak: setétség vala a mélység színén, és Giczy lebeg vala a vizek felett; a szélesvásznú képregény tervezője tökéletesen álmodta hat négyzetméterbe a keresztény gondolatot.

Bár lapunk és a KDNP között vannak bizonyos feszültségek, az akkreditáció nem ütközik nehézségbe. A székház földszintjén jellegzetes tárlat a jobbszélsők által favorizált vicces plakátokból: Horn és Kuncze feje gurul le a hegyoldalban, Horn mint Pinocchio, Horn menekül, Kuncze lefossa a bokáját. A kereszténydemokraták sajtófőnöke az előrejelzéseknek megfelelően kifejezetten klassz csaj, szomorú szemek, fátyolos hang; sokkal jobb Yvonne Barré lett volna belőle, mint Nyertes Zsuzsából.

Nem tudom, hogy van ez csoportdinamikailag, mégis, mi az istennyilára számítottak, de este hétkor még mindig a közvélemény-kutatókat anyázzák. Fekete György hamarosan nyilatkozik: torzak az adatok, mert a kereszténydemokrata szavazók idősebbek, és ők elhajtják a szavazókörök előtt kotnyeleskedő *exit poll*osokat. Szomorú.

A szép sajtófőnök közben felajánlja egy fotósnak, kapja le az elnökséget a harmadikon, tévézés közben. Gyorsan utánuk ugrok a liftbe: megnézni az elnökséget, amint néz. Giczy hamarosan kijön a Barankovics terem elé dohányozni: ha éppen nem leszámolásokkal van elfoglalva, abszolúte rendes polgár benyomását kelti. Hirtelen eszembe jut, hogy a Szatelitben is sokkal jobb pofáik voltak, mint a Selmeczinek. Az emberarcú Giczy visszamegy nézni, az elnökség viszont öt perc után annyira nyomasztóan statikus látvány, hogy inkább sétálok egy kört a harmadikon. Választási plakátok bekeretezve, az egyikben különleges kompozíció: klónozott keresztény család fenyegető harci alakzatban, a Robin Design Stúdió műve. Dr. Szántó András ajtaján „Hiába hallgat a sajtó, TV / Csakazértis KDNP." Aztán: „Tiszta múlt, biztató jövő, KDNP-képviselő", illusztrációként egy kereszt szíven szúr egy vörös csillagot.

A földszinti sajtószobában Bencsik András (Magyar Demokrata) jósol a MIÉP-nek tizenöt százalékot, majd annyira fájdalmasan nem történik semmi, hogy inkább hazaszaladok, megnézni a *Rém rendes család*ot; itt valószínűleg senkit sem tudnék rávenni, hogy átkapcsoljunk. A kanyarban megpillantom a helyi hős, Szerdahelyi Csongor poszterét; ezt a pacekot nagy merészség szembeküldeni a fideszes Pokornival, bár ki tudja, milyen a XII. kerületiek ízlése.

Negyed tizenegyre változik a helyzet, a rohadék közvélemény-kutatók nem az *exit poll*okkal manipuláltak, hanem elvették a választók kedvét a szavazástól/lebeszélték őket a kereszténydemokratákról/tisztességes választópolgárokat fajtalankodásra kényszerítettek.

A szomorúságában is szép sajtófőnököt hölgyek vigasztalják. Megkérdezem, mikor lesz sajtótájékoztató. „Nem hiszem, hogy lenne. Nincs értelme, hogy ilyeneket nyilatkozzunk", mutat a tévére, ahol Szabó Iván fejteget valamit, hogy mit, csak sejteni lehet, mert a hang le van véve. Egy a plusz nyolcvanöt kilóban versenyző kolléganő Giczy elnököt nyaggatja, csak egy mondatot!, csak egy mondatot! Kisvártatva már fogdossa is, a pártelnök méltóságteljesen hárít, „akkor ezt most leírhatom?", Giczy megrogyik, öt perc múlva bejelentik, hogy tizenegykor sajtótájékoztatót tartanak. Közben végeredmény érkezik „Pest megye 5-ből": Gáspár Miklós a hetedik. Ez jó, mondja valaki, úgyhogy taps.

„Né, ott vagyunk! Nógrád a mienk!", kiáltja Szerdahelyi Csongor, látva egy ötödik helyezést. A kereszténydemokraták tehát paradigmát váltottak, barátkoznak a valósággal. Öt perc múlva Rusznák Miklós harmadik helyét taps fogadja, majd feldörren egy öblös hang: nahát, Csongor, hihetetlen! Bravó! Ez egy kilencedik helyezésnek szól. Az elnökség villámgyorsan ül össze, majd mind a heten szónokolnak valami jól hangzó marhaságot többek között arról, mennyire megszívták az egyházak, hogy most a parlamentben artikulációs lehetőség nélkül maradtak. Mindenki hibás, mondják, csak ők nem; szívesen összehoznám őket a szcientológusokkal, azok legalább elmagyaráznák nekik, hogy kudarcainkért mást okolni aberráció. Hogy tulajdonképpen mire számítottak, már nem derül ki, a termet finoman betölti a nagy bukták magasztos szomorúsága. Sebaj, vigasztalom magam kifelé, szép, meleg, holdas éjszaka van, a kereszténydemokratáknak pedig ott az egész harmadik évezred.

- winkler -

tak. A nagy feladatok még a felelős tervezőknek is napi 10–12 órás munkát jelentett. Ezeket a feladatokat csak kiváló munkaerőkkel lehetett megoldani. A szakfőmérnöknek nemcsak a megfelelő munkatársakat kellett kiválasztania, de meg kellett őket szereznie is. A tervek színvonalát biztosítandóan, minden héten megtartott főmérnöki bírálatokon értékelték a munkák minőségét. A határidők megtartatása szintén feladata volt. Előfordult, hogy ennek érdekében átcsoportosítást kellett végrehajtani a különböző műtermeken belül. A *Hilton Szálló* tervezésénél több belsőépítész-csoport dolgozott. A különböző csoportok munkájának összehangolását a szakfőmérnök végezte. Feladata volt továbbá a sokféle művészeti ág – üvegesek, textilesek, ötvösök stb. – számára a tervbe vett megbízások kiadása, és az alkotások nagy koncepcióba való illeszkedésének felügyelete. Bizton mondhatjuk, hogy munkássága hozzájárult a legnagyobb tervezővállalatok egyikének, a KÖZTI-nek nagy felíveléséhez. Alkotóművészeti tevékenységét 1970-ben Ybl Miklós-díjjal, 1975-ben Munkácsy Mihály-díjjal, 1979-ben Érdemes Művész kitüntetéssel ismerték el.

Nagy intenzitással dolgozott – nem tudom, hogy tellett a napi 24 órából – a művészeti szervezetekben, a belsőépítészeti szakág szigorú szabályzati feltételein. Mint minden művészeti ágban, a belsőépítész is szabadon vállalhatott el megbízásokat, bizonyos kereten belül. *Művészeti Alap*-tagság volt a feltétel. A tagfelvételt, a munkaelosztást, a művek bírálatát először a Művészeti Alap Lektorátusa, majd a *Képző- és Iparművészeti Lektorátus* volt hivatva elvégezni. A lektorátuson belül mint szaklektor Bedécs Sándor képviselte a belsőépítészeti szakágat. Részt vett a Művészeti Alap hatáskörébe tartozó műtárgyak állami vásárlásánál tartott bírálóbizottságokban. Magas mércét állított fel a műalkotásokkal szemben, ehhez a véleményéhez következetesen ragaszkodott.

A *Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége* életében az 1966-os év fordulatot jelentett. Megalakult a szövetségi választmány és tisztségviselői, szakosztályi testületei. Bedécs Sándor a belsőépítész-szakosztály titkára lett, az új nemzedék első meghatározó képviselője.

Bedécs Sándor: Orion kiállítás tervezése és rendezése, Budapest / Sándor Bedécs: Orion exhibition, Budapest. Installation and organization
1978

Megteremtette az új elvárásoknak megfelelő szakosztályi szervezeti munkát a szövetség struktúráján belül és ugyanakkor testületi képviseleti rendszert a kívülállók felé. Sikeresen kapcsolta be a szakosztályt a szövetség iparművész-tagozati programjaiba, részben saját szakosztályi rendezvényekkel. Részt vett az iparművészet egészét átfogó munkabizottsági rendszerben, amihez a külügyi, szakpolitikai, kiállítási, propaganda- és dokumentációs munka, valamint a fiatal nemzedékkel való kapcsolattartás tartozott. Az ellentéteket mindig a meggyőzés, a „kibeszélés" módszerével oldotta fel, hogy fenntartsa a szakma akcióegységét.

MINT EMBER

„Intenzív, önmagához kegyetlen, kíméletlen életet élt. Minden feladatát szerette volna teljesíteni, de a szétforgácsolt test és lélek nehezen viselte ezt a hatalmas megpróbáltatást. Barát volt, segítőkész, majd hirtelen kiszámíthatatlan főnök és áldz ellenség. Szeretetre méltó, majd talányos bizonytalanságban hagyó, szinte betegesen nagystílű, aztán váratlanul kicsinyes. Keveset beszélt önmagáról. Mintha félt volna kitárulkozni, felfedni önmagát, kiadni gyenge pontjait, igyekezett mindig erősnek, biztosnak, de sohasem tévedhetetlennek mutatkozni" – vallja róla közeli munkatársa, *Szenes István* nagyon találóan.

Karizmatikus egyéniség volt, egyformán vonzott nőket és férfiakat, öregeket és fiatalokat. A kortárs iparművészet és belsőépítészet lehetőségeiből mennyi minden nem valósult volna meg, ha Bedécs Sándor nincs jelen! De ott volt mint megrendelő, mint főmérnök, mint lektor, mint kolléga és barát. Teljesen mindegy, hogy milyen minőségben, ugyanis „a BEDÉCS" fogalommá vált. De, hogy a lélek legmélyén milyen volt, ki tudja? *„...az embernek csak az arca ismerhető, de ő, az arca mögött van. Láthatatlan."*

LŐRINCZI EDIT
belsőépítő-művész

Az illusztrációkat a szerző bocsátotta rendelkezésünkre saját fotóarchívumából.

Fejezetek egy életműből

Beszélgetés Fekete Györggyel

A Vigadó Galéria *emeleti termeiben* Fekete György *belsőépítész reprezentatív kiállításon összegzi több évtizedes pályáját. A közelmúltban jelent meg egy interjújában az a figyelemre méltó mondata, amely tömör jellemzése is lehetne egyúttal életművének.* „Igazi örömöm abban volt, hogy sokszor egybeestek a magam választotta és a kötelező feladataim. A szakmából való kikandikálásaim szellemi hozadékkal jártak, érdeklődési köröm az idők haladtával egyre szélesedett. Különös, de nekem valószínűleg egyetlen maradandó alkotásom van – az életem. Így, egyben." *(Heti Válasz, 2002/04/26. 54–55. oldal.) A mi ismeretségünk meglehetősen régi eredetű. Az iparművészet szakmai összetettségéből és az abban elvégzett sokféle munkából adódóan, változó helyzetekben változó intenzitással, de mindig teljes bizalommal egymás tevékenységei iránt, tapasztalhattam e szenvedélyes kijelentés*

Fekete György: Agrobank berendezése, Szeged (volt Roek-palota) / György Fekete: Agrobank (former Roek Palace) furniture, Szeged
1991

Fotó: Dömötör Mihály

színes megnyilvánulásait. Óva intem azonban mindazokat a kiállításlátogatókat, és a Fekete Györgyről összeállított könyv-katalógus olvasóit, hogy azt higgyék, mindent megismerhettek ebből a fajsúlyosan tömör életből. Igaz ugyan az a baráti mondat, hogy a hetedik évtizedét átlépő művészben összegző bölcsesség és egy reneszánsz kamasz világra csodálkozása él együtt. De ez is, mint oly sok közvetlen megnyilvánulása, szuggesztív személyiségének köszönhető kép, *amelyet szemérmes védekezésből, vagy megfontolt szándékkal, elegánsan, megtervezetten mintegy* bemutat *nekünk. Ettől olyan meggyőzően őszinte.*

– Miért a „fejezetek egy belsőépítész életéből" gondolatmenetet választotta a kiállítás rendezésének vezérfonalául?

– Némi iróniával mondom, hogy egy mai magyar értelmiséginek, aki közügyekbe is ártja magát, aligha elegendő arra az élete, hogy érdemben magával is folyamatosan foglalkozzék. Generációm ugyanis már a második világháború után az újjáépítéssel is terhelt volt, átvágtatott rajta 1956 harci szekere, miközben a belsőépítészet mint műfaj felnőtté vált; a tervezőintézeti rendszerben önálló műtermek jöttek létre. Óriási munkatömegbe cseppenvén bele szinte észrevétlenül sorjáztak az évtizedek. Ezt úgy is értem, hogy a szakmai kritika, a társadalmi odafigyelés is ilyen „észrevétlen" maradt... Jobbára az építészet árnyékában éltünk, tervezői számára iparművészek voltunk, az iparművészek pedig valamiféle mérnököt sejtettek bennünk. Mi pedig – öntudatlanul – műfajt teremtettünk. Munkáink nagy részének dokumentumait a kilencvenes évek privatizációi elsodorták, magunk pedig csak elvétve gondoltunk arra, hogy mindennapi tervezőmunkánk – némi nagyképűséggel: teremtéseink – a szakadatlan átalakítások folyamán semmivé válnak. Mint az operaénekeseké a hanglemez feltalálása előtt. Így maradtak töredékek az életművekből, még a méltán sztárok esetében is. Pedig a szakma benne volt az élet mélyáramaiban. Része volt a környezetátalakításnak, így a művelődéstörténetnek is. Talán a „fejezetek" is bizonyítják, ha töredékesen is, a mondottak igazságát. Reménykedem...

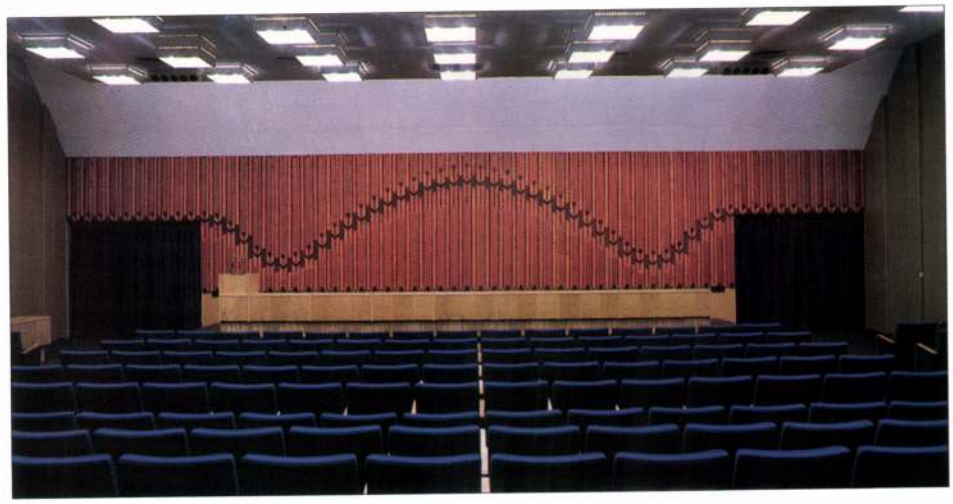

Fotó: Tímár Péter

Fekete György: Dekoratív falburkolat, Városháza, tanácsterem, Zalaegerszeg / György Fekete: Decorative wall covering. City Hall, chamber room, Zalaegerszeg
1982

Fekete György: Pontraszter kompozíció / György Fekete: Point raster composition
1980, 70x70 cm

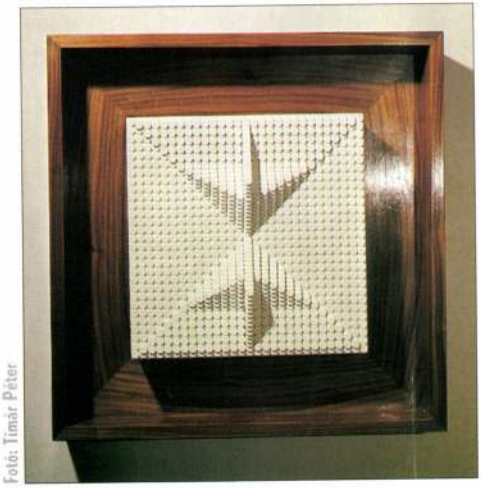

Fotó: Tímár Péter

– De miért jó ezt ma ilyen nyíltan megmutatni? Hiszen az a bizonyos „mélyáram" az 1960-as, 70-es évek szocialista irányítású város- és középület-építészetének utóbb erősen kritizált időszakát is jelentette. Igaz, egy kezdő tervező a korabeli nagy tervezőintézetekben kaphatta meg az életre való szakmai továbbképzést, no de milyen hierarchikus közegben! – írták a kilencvenes évek elején az építészetet visszapillantva értékelők.

– El sem tudom képzelni másképpen. Nem vagyok titokban élő, örültem is, amikor parlamenti képviselőként a rendszerváltás elején átvilágítottak. Egyébként az életemet mindvégig egyéni stratégia szerint éltem. Kezdeményező típus vagyok, mindig szerettem újdonságokkal foglalkozni, ami örömeim forrásává és hatalmas kudarcaim okaivá is vált, de megmaradt kifogyhatatlan energiaforrásnak. Ennek lényege az, hogy szakmámat nem zárt kalodaként élem meg, hanem határait olyan szélességűnek vélem, ameddig azokat betölteni képes vagyok. Verseim, novelláim, cikkeim, tanulmányaim is mindig akkor születtek, amikor érzelmeim és kíváncsiságom átlépte az enteriőrtervezés kereteit és szabadulásra vágyott. Beszélgetőkönyveket kezdtem írni, ez évben jelent meg a harmadik (*Ezredvégi tűnődések*. Kairosz Kiadó, Budapest, 1997; *Emberközelben*. Kairosz, 2001; *A harmadik harang*. Kairosz, 2002), mert érdekelnek más műfajú alkotók, kortársaim belső motivációi, és a velük való dialógusok friss vizében boldogan fürödhet meg a lelkem. Azért írtam meg *Sylviá*val, asszonyommal a *Szent Korona ezer arca* című könyv-albumot is

a mintegy tízezer képből álló válogatásunkból (megjelent 2000-ben), mert a gyűjtőmunka során azt tapasztaltuk, hogy egy tenyérnyi méretű tárgy-csoda is világrengető szépségek és tanulságok letéteményese lehet, s ezt nem árt észben tartani az egyre felületesebb méretmámorban élő ezred eleji embernek sem. Ezért vállalkoztam korábban hat sorozatban több mint hatvan televíziós adás megírására és műsorvezetésére is (*A tv galériája* portrésorozat, *Az otthon művészete*, *A mindennapok művészete*, *A másik 12 óra*, *Ízlések és pofonok* stb.), mert százezreknek találtam mondanivalót a mindennapi élet tartalmasabbá tételére az otthon körülményei között. Erre sem adott a saját műfajom szélesebb körű lehetőséget. Vagyis erősen hiszek abban, hogy a gondolatnak minden órában, napban meg kell keresni a neki megfelelő kifejezési formát, ha bírjuk kellő talentummal. Ha nem ismerjük, meg kell tanulni, ha nincsen, ki kell találni. Csak nyafogni nem szabad egy alkotó embernek.

Fekete György: Térforma a budapesti Vadászati Világkiállítás Nemzetek Csarnokából / György Fekete: Space design, Hall of Nations, World Exhibition of Hunting, Budapest
1970

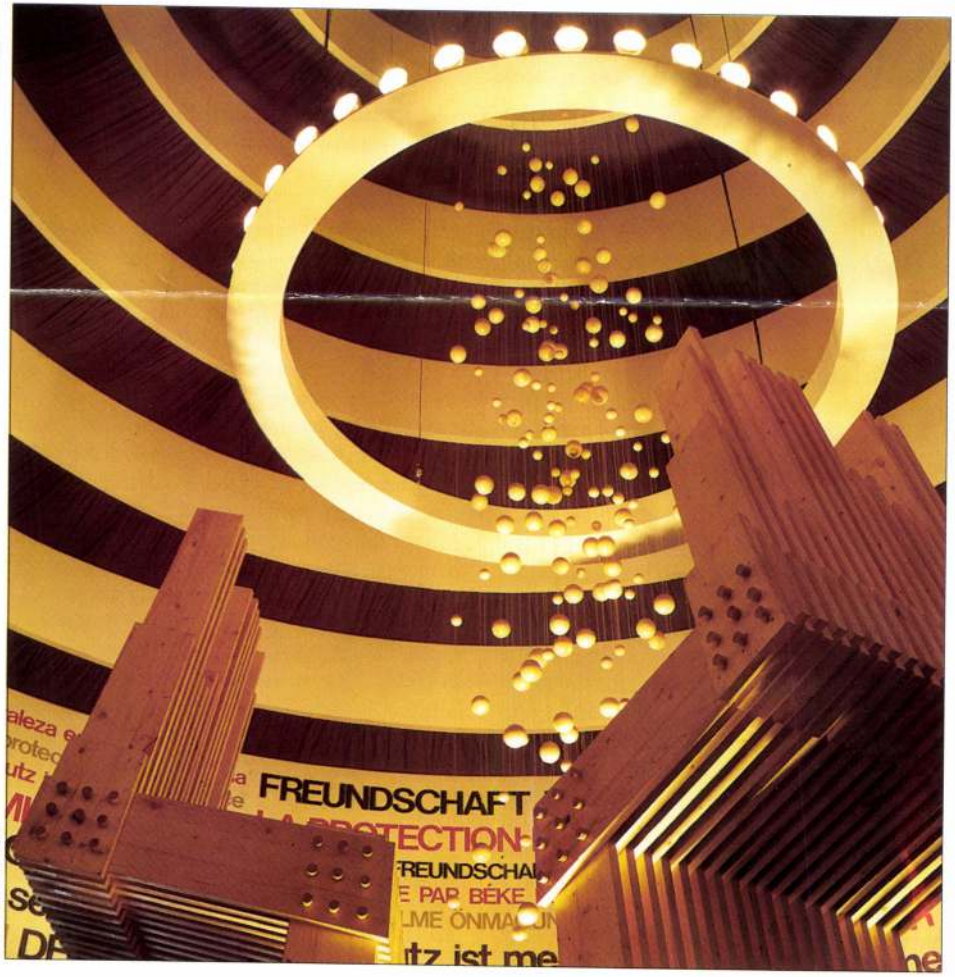

Fotó: Balla Demeter

– A képernyős tevékenységet mint vérbeli ismeretterjesztő hatalmas lendülettel és kollégái széles körű bemutatásával évekig folytatta. Szenvedélyes pedagógusként több jeles intézményben oktatta a környezetkultúrát, az iparművészeti tervezést, szinte missziós jellegű, korszerű ismertetést végzett. Hitte-e, hogy az ön által képviselt racionális, tiszta, áttekinthető formák világának tanításával a korábbi évtizedek sematizmusán túlmutathat?

– A tanítás is a korábban említett kifejezési formák egyike. Tanítottam a *Műszaki Egyetem Mérnök-továbbképző Intézeté*ben és a *Közgazdasági Egyetem*en, mindkettőben enteriőrismeretet és tárgyelemzést. Három évig voltam a *Budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola* igazgatója. Ezek az évek a nagy álmok és a minden idegszálamat igénybe vevő, a korszerűségért folytatott küzdelmek periódusai voltak azért, hogy sok száz középiskolás lelkében a művészet szorgalmas és értelmes, mérhető munkaként rögzüljön, amit nem szabad félművelt linkeskedéssel helyettesíteni. Kísérletemet a félreértelmezett konzervativizmus buktatta meg, látványosan. Gondolom, ezért voltam olyan boldog, amikor a *Soproni Egyetem* (ma Nyugat-Magyarországi Egyetem) *Alkalmazott Művészeti Intézeté*nek létrehozásában hivatalból is közreműködhettem, majd a belsőépítész tanszékre egyetemi tanárként habilitálhattam. Az ott tanítás immár fél évtizede életem legértelmesebb időszakának tekinthető. Az említett habilitáció szövegében fogalmaztam meg az ars poeticámat.

– Fölmerül a kérdés, hogy e több évtizedes munkásságáról és kiemelkedő közéleti feladatvállalásairól átlagon felül ismert művészt felkérte-e valaki gyűjteményes kiállításra?

– Az ember – tudatában is – nagyon sokféle anyagból van összegyúrva. Ezért kell tartózkodni a gyors és felületes ítélkezésektől. Szeretem kifürkészni az indítékokat és ezt feltételezem másokról is. Mivel pedig a magyarázatok rendszerint nem önmagukban vannak, hanem a megidézhető körülmények és gondolatok sokaságában, vágyat érzek, hogy megértsenek. Ezért pedig tennem is kell. Ismerősöknek és ismeretleneknek akarok tehát egy sokfelé szer-

teágazó anyaggal szolgálni ehhez a kalandhoz. Talán érdemes. A szemet, a szívet, az intellektust, a kétkedést és a természetes kíváncsiságot egyszerre szeretném általa igénybe venni.

– A bőrünkön éppúgy, mint intellektuálisan, tapasztaltuk a magyarországi gazdasági és társadalmi változások hatásait a kulturális területre. Vajon egy ilyen tapasztalt belsőépítész hogyan látja ma kollégái helyzetét? Ez a felkészültség rendkívül sokoldalú társadalmi feladatra is alkalmassá teheti az egyes embert, talán jobban, mint egy költőt, zenészt vagy festőt.

– Egy ilyen irányú vizsgálódásom összefoglalójában olvasható, hogy a mintegy félezer belsőépítész Magyarországon körülbelül huszonöt – egymástól elkülöníthető – foglalkozási ág gyakorlatában él. A sor a klasszikus értelemben ismert tervezőtől a bútorgyároson át az animációs filmesig tart. Vannak, akik a tünetben a szakma meghatározatlanságát sejtik. Én ellenkező véleményen vagyok. Éppen az életrevalóságot, a flexibilitást látom benne, a kiművelt kreativitás-képesség szemléletes megnyilvánulását, pozitivitását. Mert hányféle az orvos, a jogász? Ahány módon a gyógyítás, az igazság érvényesülni akar! Egyébként, valószínűleg az ezredforduló bestseller szakmája a belsőépítészet, hiszen ilyen mértékig még sohasem megélt hazai tulajdonoscserék folytán hihetetlen mennyiségű tervezőmunka van. S akkor még az egyre igényesebb otthonteremtést még nem is említettem... Diplomázó hallgatóinknak egy része már negyedéves korában dolgozik, az ötödéveseknek pedig majd mindegyike. És nem csak azért, mert egy egyetemistának ma is szüksége van a pénzre, hanem azért, mert rá van szükség. Igényli őket a verseny. A nagy számok törvénye ki is termelte már a sztárokat, a keresetteket, akik igen jelentős tervezéseket végeznek, és látható profilgazdák is uralják a „piacot".

– Az 1990-es rendszerváltás utáni első kormány kulturális helyettes államtitkári megbízatását elnyerve (1990–1994) az önre jellemző lendülettel fogott munkához. A korábbi években betöltött társadalmi megbízatása a Képzőművészek és Iparművészek Szövetségében*, valamint a több mint hatvan magyarországi és a szintén ugyanannyi külföldi tematikus kiállítás megrendezése, a több mint hetven egyéni belsőépítészeti és bútorterve, a művészetpedagógiai tevékenységén túl a külföldön tartott tucatnyi kulturális és tudományos előadása miatt hiteles személyiség volt felkéről előtt. Ezért talán kevésbé volt akkora jelentősége az ön számára a Munkácsy Mihály-díjnak (1966), vagy az Érdemes Művész kitüntetésnek (1981), az 1964 óta adományozott egyéb intézményi elismeréseinek, hiszen a tények igazolták széles körű elfogadottságát. Hogyan értékeli ma az akkor elért eredményeit?*

– A közélet iránti szomjúságom jele volt már fiatalabb koromban is a szövetségi szakosztálytitkárság, majd az alelnökség. Iskolaigazgatóságom alatt tapasztaltam, hogy híjával vagyok a hivatali élet, különösen az államigazgatás szükséges tudnivalóinak. Elvégeztem egy kulturális államigazgatási iskolát, aminek széles körű helyzetgyakorlatai és a kulturális infrastruktúra megismerése adott bátorságot később arra, hogy *Antall József* megbízására a *Művelődési és Közoktatási Minisztérium*ban államtitkárságot vállaljak négy kemény esztendőre. Elképzelhetetlenül nehéz, de felejthetetlen, időnként megrendítő munkába cseppen-

Fekete György: Szék, Egry József Múzeum, Badacsony / György Fekete: Chair, József Egry Museum, Badacsony
1974

Fotó: Timár Péter

TERVEZŐI ARS POETICA

■ A tervezés egyidejűleg morális és szakmai megnyilvánulás; az alkotó személyiség filozófiai alapállásának, a mindenkori technikai lehetőségeknek és a megbízói igényeknek okos egyeztetése. Eredménye túlél bennünket, innen is a felelőssége. Ennek a moralitásnak kell vezérelnie a tanári magatartást szakszerűségben, önzetlenségben, pontosságban és a szigorban. Ennek ellentételezése hallgatói oldalról az aktív jelenlét, az alternatívákra képes gondolkodás, a szellemi befektetés és a csoportmunka többletének igénye. ■ A tervezés mérhető nemzettudat. A világszínvonal ezernyi patrióta érték összessége. Általános értékek létrejöttéhez az tud igazán hozzájárulni, aki létrehozza saját lokális értékeit és azokat eredményesen integrálja az egészbe. Szellemi teljesítményeket aligha lehet forráshelyeikre eredményesen visszaexportálni. ■ A múlt iránti tisztelet, kultúratörténeti jártasság, magas műveltségi szint – tervezőművésznél – alapkövetelmény. Ugyanakkor a tervező az, aki a jövő alakításának letéteményese. A tegnap, a ma és a következtetett holnap keze nyomán válik egységgé. Kapcsolatuk hiánya létük értelmét kérdőjelezi meg. ■ A tervezés: beleérzés. Empátiahiányos, tapintatlan, antihumánus tervező: önellentmondás. ■ A tervező nem izolált alkotó, hanem a tárgyalások, a meggyőzések, a szakszerű megfogalmazások, az eredményes megállapodások kulcsszemélye. Képességeit ez irányban is ki kell művelnie. ■ A tervezőképzés színhelye nem iskola, hanem műhely, amelyben az oktatók és tanulók együtt dolgozva alakítják a mestermunkát, az embert. Az alternatív megoldások lehetővé teszik az egyéni indíttatások érvényre jutását, a bírálatok pedig kollégák közötti eszmecserék. Kevesebbet kívánni értelmetlen, többet tisztességtelen. ■ A tervezőművész-oktatás kis évfolyam- és csoportlétszámai a tanítás személyességében rejlő óriási pedagógiai többlet lehetőségeit kínálják. Kiaknázásuk elmulasztása több, mint vétek...

(Részlet Fekete György egyetemi tanári habilitációs értekezéséből.)

tem, a politikai átmenet összes kínjával. Kezdeti tévedésével és gyönyörűségével együtt. Talán megérem még, hogy a történelem ítélőszéke mond róla valamit... Legnagyobb sikerként a *Nemzeti Kulturális Alap* – ma Alapprogram (NKA) létrehozását érzem, aminek törvényét további hat kulturális közalapítvány létrehozására magam vihettem a kormányülések elé. Az NKA-nak első elnöke voltam, s ez a szervezet azóta is a kultúra civil természetű finanszírozásának legfontosabb bázisa. Közreműködésemmel jött létre – többek között – az *Alkotóművészeti Alapítvány*, a *Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete*, a *Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány*, a *Történelmi Filmalapítvány* stb. Sikerként élem meg a *Hungaroton* megmentését is. És hogy ne menjünk messzire – közös együttműködésünkkel – ebben az időben sikerült a *Magyar Iparművészet*et is újraindítani. Legnagyobb élményem mégis az, hogy kapcsolatba kerülhettem a magyar kultúra és a művészetek kulcsszemélyiségeivel, átláthattam az intézményrendszert, hivatalos utazásaimon beleláthattam a világ párhuzamos szövetszerkezetébe, s hogy a társadalom, a politika és a művelődés egységes egésszé érett a tudatomban. „Érzem" a világot.

Fekete György: Üvegpiramis Galéria belsőépítészete, Budapest (társtervező: Bánáti János) / György Fekete: Üvegpiramis Gallery, interior design (Assistant designer: János Bánáti)
2000

Fotó: Nagy András

– *A saját életművét összegző tárlat rendezője is egyben.*

– A kiállítás a Vigadó Galériában az emeleti három teremben áll. Az elsőben a beruházási tervek, modellek, kiállítástervek és képek kaptak helyet, a másodikban az iparművészeti munkák, plasztikák, grafikák, használati tárgyak sorakoznak, míg a harmadik a kitárulkozások terme: a családé, a könyveké és illusztrációké, a társadalmi életé, politikáé, barátságoké. Szándékom az, hogy már előre „válaszoljak" mindazokra a lehetséges kérdésekre, amelyek a látogatókban eddig velem és a munkámmal kapcsolatban felmerülhettek. Mániákusan hiszek ugyanis – összecsapások helyett – a dialógus erejében, így a vizuális dialógusban is, s ha másban nem is tudok, ebben példát szeretnék szolgáltatni fiatalabb kollégáimnak.

– *Tervekkel és már előre elvállalt, folyamatos munkával teli a jövő évi naptára.*

– A tervezés abbahagyhatatlan. Az ember agya jár, kerekei forognak, és minduntalan szembegurulnak mások álmaival, kívánságaival. Én pedig boldogan élem meg ezeket a találkozásokat. Mégis, erőm javát arra szeretném koncentrálni, hogy a magyar belsőépítészet múltja és folyamatos jelene ne váljék köddé, hanem tényleges értékeihez méltó módon és mértékben őriződjék meg a jövőnek. Legyen ez az első alkalom arra, hogy ehhez kollégáim segítségét kérjem.

(*Fejezetek egy életműből. Fekete György belsőépítész kiállítása. Vigadó Galéria, Budapest, 2002. szeptember 19–28.*)

N. Dvorszky Hedvig
művészettörténész

A fotókat a művész bocsátotta rendelkezésünkre. Fekete György műveinek fotói a Magyar Iparművészet korábbi számaiban: 1993/december/4., 6., 7., 1994/1/30., 1994/2/26., 27., 1996/3/73., 1999/4/61., 2001/1/6. oldal, könyveiről cikk: 1998/2/85., 2000/4/2–7. oldal, fotók a művészről: 1994/1/61., 1994/2/31. oldal.

KÖNYVAJÁNLÓ

Dr. Buza Péter:

A mesterség dicsérete – parlamenti szoborkorrajz

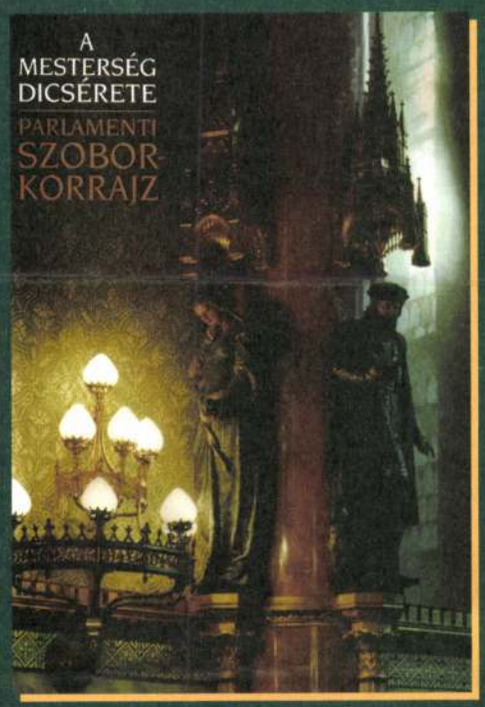

Különösen tanulságos és felemelő lelkületű könyvről szólhat ez a híradás. Színes lapjairól 88 szobor, ugyanennyi tradicionális mesterség mozdulata, tekintete, öltözéke és jellegzetes eszközei néznek vissza ránk romantikus szelídséggel és időtlen eleganciával. Hajlékuk a Duna-parti csodapalota, a Magyar Parlament központi teremsora, melyben milliónyi hazai és külhoni barátunkat fogta már el a nem remélt ámulat. Egy évszázaddal ezelőtt ugyanis 12 szobrászmester állított maradandó emléket fontos fizikai és szellemi foglalkozásoknak azért, hogy a nemzet háza illő komolyságú és szépségű falak között adjon otthont minden előrevivő gondolatnak.

Valamikor, gyerekkoromban is jártam már a Parlamentben. Ekkor még elsősorban befoghatatlan méretei, színessége, titokzatos fényei és csendje fogott meg. Később a televízió képei adtak hírt arról, miképpen dobog benne az ország tenni akaró szíve, ha egészséges vagy éppen betegen zakatol...

Országgyűlési képviselő éveimben jött el az az idő, amikor már a munka és a mesterséggyakorlás gyönyörűségét alaposan ismerő tervező tanárként voltam képes szemlélni az ország házának enteriőrjeit, márványoszlopain a szobrok beszédes üzeneteit olvasgatva. Ezek pedig így szóltak: az ember a teremtés csodájának továbbfolytatására született, ésszel, hittel, leleményes munkaeszközökkel és a kézműves elhivatottság méltóságával megáldva. Mögötte pedig a tudomány olthatatlan kíváncsiságával és bölcsességével. Ám még én sem láthattam mind ez ideig ezeket a figurákat szemtől szembe, részleteikben és információik sokaságában nem mélyedhettem el, hiszen valamiféle menynyei magasságba helyezte őket az építészeti akarat.

Gadányi György lényegre törő fotói most ebben a könyvben végre rögzítik a láthatót és felfedik az eddig láthatatlan titkokat. Nem sejtett finomságok, technikatörténeti értékű részletek, korrajz jelentőségű összefüggések derülnek ki a közlés objektív alázata és hitelessége által. Buza Péter, a szövegek szerzője rendkívüli tájékozottsággal mesél a történelmi, építészeti és művelődéstörténeti háttérről és azokat hívja közös szemlélődésre, akik azért vállalkoznak a könyv lapozgatására, hogy meglehetősen felületes világunk kép- és szóözönéből kiválaszthassák maguknak a megőrzésre fontosat, azt, ami örök.

A könyvnek igazolható pedagógiai értéke is adott. Hiszen ilyen egységben alig-alig található meg mindaz másutt, ami az értelmes és hasznos munkafajták összefüggéseiről, instrumentumairól és együtthatásairól szemléletesen tanítható.

Fekete György

Fekete György építő

Fekete György

1021

1969.XI.29. 18.00 TV.

Kompozició 69/8 /6/ B

- És végül az Ernst Muzeumban még most is nyitvalévő kiállitásra szeretném felhivni a figyelmet. Fekete György belső épitész Raummer Imre kerámikus művész kiállitására. A kiállitott tárgyakat, megkérjük, hogy a művészek maguk kommentálják; Fekete György és Raummer Imre.

- Előljáróban megjegyezném, hogy, ha korunk ezt megengedi, azt mondhatom-, hogy régi közös kiállitónak számithatunk. Ez a kiállitás is egy olyan kiállitás, ahol előre konkrétan meghatározott tematikával egy, aránylag rövid munkaperiódus eredményeit mutatjuk be. Képünkön - hogy a magam dolgairól beszéljek, - képünkön a/szöveszeti/kutatónak egy hatalmas falkompozicióját láttuk, amelyik kisérletet tesz arra, hogy a fának uj tulajdonságait és olyan léptékben használja, amelyik nálunk nem igen használatos. A második anyagrészlet: intarzia és plasztikus faragás, a szombathelyi Isis, Hotel Isis szállónak az éttermében van, amelyik szintén az interziának a leheletfinom tónusait és a rajta lévő faragásnak a markáns, erős vonalainak a kontrosztjára épül. A következő kép egy anyagkisérlet. A lekopirózásnak, mintegy uj technológiafajtának a képzőművész számára a plasztikában való felhasználására. Ennél mindjárt meg is kell jegyeznem, hogy nem önálló alkotásnak számitható anyagkisérlet, nagyobb mértékü tárgyak komponálásához. Ez egy félig-meddig használati tárgy. Kis-

1969.XI.29. 18.00 TV.

Kompozíció 69/B /6/ B

- Es végül az Ernst Muzeumban még most is nyitvalévő kiállítás-ra szeretném felhívni a figyelmet. Fekete György belső építész Raummer Imre kerámikus művész kiállítására. A kiállított tár-gyakat, megkérjük, hogy a művészek maguk kommentálják; Fekete György és Raummer Imre.

- Előljáróban megjegyezném, hogy, ha korunk ezt megengedi, azt mondhatom-, hogy régi közös kiállítónak számíthatunk. Ez a kiál-lítás is egy olyan kiállítás, amely előre konkrétan megbatározott tematikával egy, aránylag rövid munkaperiódus eredményeit mutat-juk be. Képünkön - hogy a magam dolgairól beszéljek, - képünkön a/szürészeti/kutatónak egy hatalmas falkompozícióját láttuk, amelyik kísérletet tesz arra, hogy a fának uj tulajdonságait és olyan léptékben használja, amelyik nálunk nem igen használatos. A második anyagrészlet: intarzia és plasztikus faragás, a szom-bathelyi Isis, Hotel Isis szállónak az éttermében von, amelyik szintén az intarziának a lehelettfinom tónusait és a rajta lévő faragásnak a markáns, erős vonalainak a kontrosztjára épül. A következő kép egy anyagkísérlet. A lekopirózdenak, mintegy uj technológiafajtának a képzőművész számára a plasztikában való felhasználására. Ennél mindjárt meg is kell jegyeznem, hogy nem önálló alkotásnak számítható anyagkísérlet, nagyobb mértékü tár-gyak komponálásához. Ez egy félig-meddig használati tárgy. Kis-

fiam szerint "egy szemfüles edény", amelyik egy kaktuszt tart. Még végül, még végül egy ládát fogunk látni, amelyik esztergályozott elemeknek a metszeteire épül fel. Voltaképpen a régi céhládáknak az emlékképét idézi.

- Ez a belső épitészek céhládája volt?

- Igen. Mondhatjuk ugy is,hogy a belső épitészek céhládáját.

- Köszönöm szépen. Imre, tied a szó!

- Hát a közös gondunkról kollegám már szólt. Én az agyag, a föld világában próbálok dolgozni,-az agyag, aki agyagot akar tartossá munkálni, tehát kiégetni, az tudja, hogy héj, kéregszerüen kell kezelni, tehát gondolatilag is, müvesség oldaláról közelitve is,ennek a belülről-kifelé épülésnek a lehetőségeit lehet belőle kicsikarni. Ezt próbálnám meg itt. A képen egy elhaló ősállatnak a képe. Vagy emitt azt a problémát próbáltam megoldani,hogy a Dunaparton az áramlás az agyag-lerakódást egy objektum köré, plasztikusan kiképezi és ennek a világából indultam volna el. Általában a"bimbó" az organizmus az,amelyek megpróbálják a földeket, a föld kérgét is szétfeszíteni, és ennek a világát belülről épitve és kifelé lezártan próbáltam volna megcsinálni. Ennek a kisérletsorozatnak a példányait állitottam ki a Ernst Muzeumban.

- Köszönöm szépen. Még tudomásom szerint van egy darab.

- Igen. Ez pedig egy befejezett alkotásnak a részlete, azaz, hogy a vázlatának a részlete,amit a Budavári Történeti Muzeum elé,ennek a gondolatsornak,mintegy nagyméretü megvalósitását, csináltam meg.

fiam szerint "egy szemfüles edény", amelyik egy kaktuszt tart. Még végül, még végül egy lábát fogunk látni, amelyik eszter-gályozott elemeknek a metszeteire épül fel. Voltaképpen a régi céhládáknak az emlékképét idézi.

- Ez a belső építészek céhládája volt?

- Igen. Mondhatjuk ugy is,hogy a belső építészek céhládáját.

- Köszönöm szépen. Imre, tied a szó!

- Hát a közös gondunkról kellegám már szólt. Én az agyag, a föld világában próbálok dolgozni,-az agyag, aki agyaget akar tartossá munkálni, tehát kiégetni, az tudja, hogy héj, kéreg-szerüen kell kezelni, tehát gondolatilag is, művesség oldaláról kezelitve is,ennek a belülről-kifelé épülésnek a lehetőségeit lehet belőle kicsikarni. Ezt próbálnám meg itt. A képen egy el-haló ősállatnak a képe. Vagy emitt azt a problémát próbáltam megoldani,hogy a Dunapartos az áramlás az agyag-lerakódást egy objektum köré, plasztikusan kiképezi és ennek a világából in-dultam volna el. Általában a"bimbó" az organizmus az,amelyek megpróbálják a földeket, a föld kérgét is szétfeszíteni, és en-nek a világát belülről épitve és kifelé lezártan próbáltam vol-na megcsinálni. Ennek a kisérletsorozatnak a példányait álli-tottam ki a Ernst Muzeumban.

- Köszönöm szépen. Még tudomásom szerint van egy darab.

- Igen. Ez pedig egy befejezett alkotásnak a részlete, azaz, hogy a vázlatának a részlete,amit a Budavári Történeti Muzeum elé,ennek a gondolatsornak,mintegy nagyméretü megvalósitását, csináltam meg.

- Köszönöm szépen. Ezt a művet, ha valaki felmegy a Várnuzeumban, nagyméretben is láthatja.

- - - - - -

- Kedves nézőink! Viszontlátásra a következő adásunk alkalmával!

- Děkuji mnohokrát! Vlastně jsem se nadechla a řekla, co
mě napadlo!

Kurir,1991.febr. 11. .12.p

Díjbeosztás

A pezsgőt a minisztérium adja

A páternoszter – magyarul körforgó – üresen zötyög, a tisztviselők már hazamentek a Művelődési Minisztériumból. Az államtitkár-helyettes ajtaja tárva-nyitva: *Fekete György* magányosan böngész valamilyen előterjesztést. Csak az imént álltak föl a tárgyalóasztaltól a művészeti szövetségek és az újságíró-szövetség képviselői. Miről tárgyaltak?

– A művészeti díjak, az úgynevezett középdíjak sorsáról. E kérdésben a két szélsőséges álláspont egyike szerint a díjosztással tovább élne a bolsevizmus, mások viszont úgy gondolják, ha nem adják ki a kitüntetéseket, akkor a tárca kvázi elsikkasztja az erre szánt pénzt. Minthogy az értékelhető, jutalmazható teljesítmények megszülettek, miért ne lenne díjazás?

– *Biztos benne, hogy 1990-ben rendkívüli művek, előadások, kiállítások voltak?*

– Úgy emlékszem, tavaly nagy színházi évad volt, rengeteg könyv jelent meg...

– *Na de milyenek...*

– Nekem úgy tetszett, hogy a szakma is számon tart eseményeket, s hogy a szövetségek, érdekképviseletek már össze is állították a jelöltek listáját. Csupán egyeztetésekre van szükség, persze nem velünk, hanem egymás között. Az idén a minisztérium csakis a március 13-i délután lebonyolításában vesz részt. Adjuk a pénzt, öntetjük az érméket, címezzük a meghívókat, gondoskodunk a pezsgőről. A többi a szövetségek, a kamarák, a szakszervezetek ügye. Nagyon jó próbatétel lesz, vajon tudnak-e élni azokkal a demokratikus jogokkal, amiket kiharcoltak maguknak. A kitüntetések ügyéről egyébként már kellett volna tárgyalnia a parlamentnek, de hát ismert okokból néhány fontosabb téma megelőzte ezt a kérdést. A tervezet elkészült, s megint csak a szakmai szervezetek feladata, hogy például eddig el nem ismert művészeti ágaknak külön díjakat alapíttasson. A tárca nem kíván állást foglalni, de remélem, hogy a szakmai, művészeti testületek majd megtisztelnek meghívásukkal, ha érdemleges fordulat következik be a megbeszéléseken. Csupán azért, hogy a törvényelőkészítés simábban menjen.

– *S ha sokan vélik úgy, hogy a jó munkát elég megfizetni, nem kell plecsniket osztogatni...*

– Akkor nem lesznek művészeti díjak. Bár azt hiszem, a meglepetésszerű újdonságok, kiugró produkciók észrevétele érdekében mégis szükség lesz rájuk. Maradnak az állami kitüntetések, amelyekkel az életműveket ismerik el. A. M.

FEKETE György belsőépítész

Égi CSATORNÁK

DR. KULANI – Richard Chamberlain

A 60-as években hatvan hónapon át volt Dr. Kildare a képernyőn. Negyed századdal később újabb orvosszerepben tért vissza a televíziónézőkhöz. Ő Dr. Kulani belgyógyász, aki vagy a *Sky One*, vagy a *SAT 1* műsorán látható angolul vagy németül. Angolul ötvenkét, németül tizennyolc folytatás kerül a nézők elé.

...a

...ább, Judy
...s Lynda Bel-
Természetesen
„orvos" is el-
a kórházat, he-
újak léptek, az
szereposztásból
...indössze két szí-
...aradt.
...9 januárjában a
...al Hospitalt tel-
megújították, a
...at „átépítették",
környezet látvá-
...b, a problémák
...ek, a szerelmi
...ek szexisebbek
A nyugat-indiai
...zású Washing-
vér és egy fekete
oktor „kiléptek"
...áz szolgálatából,
...ükre mások ke-

...uár 18-án, hét-
25-től május vé-
SAT1 megismét-
...dig látott Gene-
...ospital-epizódo-
...korai évek törté-
és május végétől
...a új történeteket
...z.

...EL

...nie is kell. Gene
...történt. Az ame-
tizenkét beszél-
...kel kapcsolatos

Túl a megyehatáron

A kékfrankos földjén

A soproniak mesélték, hogy valamikor a középkorban a város kapujában őrt álló lovasok minden ideérkező vendéget átkutattak. Semmiért nem szóltak, de azt isten ellen való vételnek tartották, ha más vidékről bort hoztak az ódon város falai közé. Vendégszeretetéről mindig híres volt az ország legnyugatibb részén fekvő város. Lakói büszkék arra, hogy a királyok asztalán (és ezt feljegyzésekkel igazolják) előbb volt a soproni kékfrankos, mint akármelyik tokaji nedű. Sem külföldi, sem hazai turista nem panaszkodhat a soproniak kedvességére, amit az idegenforgalmi statisztika minden szónál ékesebben bizonyít: 1960-ban 5563, 1969-ben pedig 23 437 vendég fordult meg a városban.

A 46 ezer lelkes Sopron ősét, Scarabantiát még a rómaiak alapították. 1274-ben nyerte el először a városi privilégiumokat. S hogy azóta nemcsak híres vendégszeretetükkel, hanem szorgalmas munkájukkal, városuk állandó szépítésével is igyekeztek méltóak maradni a városi címhez, azt számtalan példa szemlélteti.

Égnek a villanyok a kaszinóban

A terebélyes japán birsfák alatt bandukolva megkérdeztem az egyik üldögélő bácsikát, hol találom a Liszt Ferenc Művelődési Házat.

— Liszt Ferenc Művelődési Ház? — húzta össze szemöldökét. — Na várjon csak, lelkem.

— Nemrégen adták át — próbálok segíteni.

— Ja, a kaszinó!? Tudom már. A Petőfi térre menjen — mosolygott.

A Petőfi térről nézve a falak múlt századi hangulatot árasztanak. Innen szembeötlő a még 1863-ból származó felirat: *A magyar művelődés háza.* A Széchenyi téri főbejárata viszont már a legkorszerűbb építészeti stílus jegyeit viseli magán: acélváz szerkezetben domborított alumíniumlemez veri vissza a nap sugarait. Ez hát az új művelődési központ, vagy ahogy azt Sopronban mindenki tudja, a kaszinó. Belépve a csupaüveg ajtókon már nyoma sincs a korabeli hangulatnak. Mindössze a szemközti falat borító óriás (1740-ből származó) rézkarc másolat emlékeztet Sopron múltjára. Minden korszerű, nagyméretű, csillogó, színes, élettel teli. A hatalmas, oszlopos előcsarnokban *Szabó Lajos* igazgató sietett fogadásunkra.

— A soproniak régi álma teljesült — meséli —, amikor a kaszinót felújították, és ez év tavaszán megnyitották kapuit a művelődni, szórakozni vágyók előtt.

Az emeletekre ballagtunk. Házaspárok gyerekkel, fiatalok összebújva, öregek bottal — arcok tűntek föl velünk szemben.

— Mindig ilyen nagy a nyüzsgés — mondja az igazgató. — Az utolsó négyzetcentiméternyi helyet is igyekeztünk gazdaságosan kihasználni a házban. 43 millió forintba került a felújítása, számokban azonban nemigen mérhető a szellemi haszna. Amikor a negyvenes évek elején a Volksbund ki akarta sajátítani, akkor a soproniak összeadták a pénzüket és megvásárolták a házat. Azért nőtt úgy a szívükhöz a kaszinó.

Az első emeleti dohányzóban csodálatos és meghökkentő belső építészeti remekek, valamint kerámiák vonzották az oszlopokra és falakra tekintetünket. Éppen *Fekete György* és *Scrammel Imre* Munkácsy-díjas művészek tárlata előtt álldogáltak a látogatók. Úgy tervezik, hogy itt és a művelődési ház második emeletén fiatal magyar képzőművészek műveiből rendeznek kiállításokat rendszeresen.

— Gönyörű — kiáltottunk föl szinte egyszerre, amikor a nagyterembe léptünk. Kék, barna és fehér szín mindenütt. Ritka látvány, amikor egy színházterem ilyen színekben pompázik. Kattannak a kapcsolók, és fényárban úszott minden. A hatalmas, egy egész falat beborító, kézi festésű textíliát és a színpadot kétszázhat darab 150-es égő világította meg. Az összhatás leírhatatlan. Itt tartják Sopron színházi estéit, hangversenyeit, nagyobb rendezvényeit: 430-an férnek be. Az intim darabok, kamarahangversenyek színhelye a kisterem, amely színeiben és formáiban is ünnepélyesebb, komolyabb.

A házban kapott helyet a 60 ezer kötetes könyvtár, egy balett-terem, több szakköri helyiség, az étterem, a presszó, valamint a bár is. Az előcsarnokban nyíl jelzi lefelé az utat; pincepresszó, pincebár.

A „borostyánúton" a Fertőhöz

Még előszezonról sem igen beszélhetünk, a tereken, utcákon máris rengeteg a kiránduló, fotózó, filmező turista. A vendégek jönnek, a soproniak mennek: hét végén, az ókori borostyán úton kifelé a Fertő tóhoz, a soproniak Balatonjához. Az országút mellett ki kellett szállni az autóbuszból. Rocsóval »száguldtunk« a susogó nád övezte keskeny kis csatornán a Fertő valóban csodálatos látványt nyújtó nyílt vizére. Ahogy ritkult a nádas, előbb a híres osztrák márbischi víziszínpad, majd az olasz tengerparti településekhez hasonlító vízi falu körvonalai bontakoztak ki. A vízi falu egyéni tervezésű, cölöpökre épített, nádfedeles vagy műanyaggal borított házai előtt soproniak napoztak. Harminchárom ház, illetve vállalati üdülő áll már a telepen. Főszezonban kétezer ember tölti itt a víkendet. Vitorlásokkal, motorcsónakokkal suhannak: huszonnyolc sportszakosztály működik a Fertőn. Ott-tartózkodásunkkor éppen a harmadik fertői vitorlásverseny folyt. Most a város közös összefogással a nádason, mosáron keresztül belátó utat épít, hogy rövidesen idegenforgalmi területté is válhasson a Fertő tó.

Bán Zsuzsa

nehezebb a pontozók munkája. El kell dönteni, hogy ki nyer.

Így volt ez a pénteki nyitányon, a Németh (PVSK)—Mikolasz (román) összecsapáson. Bizony nem volt könnyű megítélni, hogy a pécsi vagy a román fiú sorozásai után melyik szerzett több értékelhető pontot.

Talán a román versenyző látszott valamivel jobbnak. A pontozóbírók azonban Némethnek ítélték a győzelmet. Ezt legfegyelmezettebben éppen a román ökölvívó vette tudomásul, aki érzelmeit leküzdve az első pillanatban gratulált a győztesnek. Aztán a szereplését kísérő tapsot minden irányban meghajolva fogadta.

Az első pillanatban kissé póznak tűnt az egész. A későbbiek során ez a jelenet megismétlődött, valahányszor román öklöző szerepelt a ringben. Kétségkívül, hogy nagyon sportszerű légkör uralkodott — s remélhetően fog uralkodni a továbbiakban is — a kaposvári ökölvívó-bajnokságon. E tekintetben — úgy véljük — román vendégeink járnak elöl jó példát mutatva.

a szakvezetői tisztet. Hegedűsnek olyan te
Kaposváron

egy tucatnyi egyesület tagjai-

SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár
1970 MÁJ 21
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

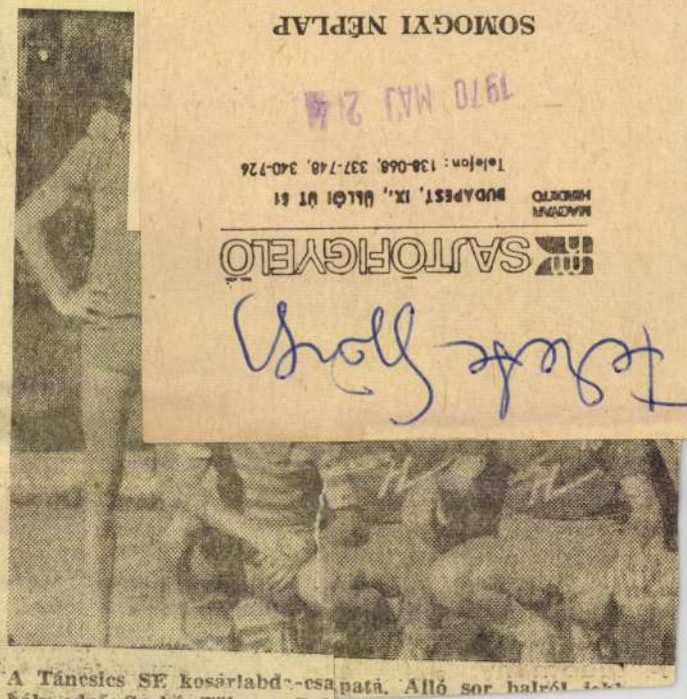

A Táncsics SE kosárlabda-csapatá. Álló sor balról jobb hály edző, Szabó, Tölgyes, Bak Galamb.

Négy kaposvári versenyző a döntőben

KAPOSVÁR NEMZETKÖZI ÖKÖLVÍVÓ-BAJNOKSÁGA 1970

Szombaton este, ha lehet, még fokozódott az érdeklődés a Kaposvár ökölvívó bajnokság iránt, amelynek elődöntőjében 20 pár küzdött a továbbjutásért. A második napi küzdelmek minden vonatkozásban kielégítették a sportág somogyi barátait. Sok nagy csatát, több szép mérkőzést láthatott a nagyszámú közönség, amely ez alkalommal be sem fért a Latinka Sándor Művelődési Központ színháztermének nézőterére. Bizony »telt ház« volt a színpadon a szorító körül is.

A várakozásnak megfelelően a Zalka SE versenyzői szerepeltek eddig a legjobban. Hat gyöngyösi lesz ott a mai döntőben. De kitettek magukért a kaposvári fiúk is. A K. Dózsa öklözői közül négy lép ma kötelek közé az első helyért folyó küzdelemben. Rigó — ötödikként kis híján, hogy nem került a döntőbe.

Sajnos a versenybíróság tegnap megváltoztatta a versenykiírást, amely szerint a versenyzőknek a 3. helyért is meg kellett volna küzdeniük. A vendéglátók engedtek egy előterjesztett kérésnek, ezzel a mai napon csak az első helyért lépnek majd szorítóba a versenyzők.

A külföldi sportolók közül a románok szerepeltek a legjobban. Közülük három lép ma kötelek közé. A jugoszlávok két versenyzővel jutottak el a végső csatákhoz.

A mai versenyek 9 órakor kezdődnek.

Lázas készülődés a labdarúgó VB rajtjára

Egy héttel a VB rajtja előtt a csapatok zöme már megérkezett Mexikóba, ahol lázasan készülődnek a kezdésre.

Az 1966. évi győztes angol csapat, most is az érdeklődés középpontjában áll. A »Ramsey fiúk« egyre keményebb edzéseket folytatnak, de szabad idejükben — amikor a nap már veszít erejéből — nem feledkeznek meg a mexikói folklór tanulmányozásáról sem.

A salvadoriak hihetetlenül keményen dolgoznak. Nem győzik hangsúlyozni, hogy az Azték Stadionban ők fogják a szovjet, a belga vagy a mexikói csapat életét megkeseríteni. A bolgárokra, a nyugatnémetekre és a marokkóiakra várva nem takarékoskodnak az izzadságcsöppökkel a Leonban készülődő peruiak sem.

No és a vendéglátók? Erről *Alvarez*, a válogatott egyik szakvezetője nyilatkozott: — A csapat »súlyos beteg«. A fenyegetések és a szurkolók »Damokles-kardja« állandóan ott lebeg a fejünk fölött.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Fekete György

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

1989 NOV 16

je (du. 3, 7). Pesti ... hercegnő (du. 3, 7). **Szegedi Nemzeti Színház:** Hét pofon (du. 3). Négy apának egy leánya (7). **Szolnoki Szigligeti Színház:** Bál a Savoyban (du. 3, 7). **Veszprémi Petőfi Színház:** Emberi enni tilos (7).

MÚZEUMOK – KIÁLLÍTÁSOK

Budapesti Történeti Múzeum: A középkori királyi palota. — „Fővárosunk ezer éve" c. kiállítás. — Régészeti ásatások Budapesten. — Magyar remekművek (a Magyar Nemzeti Galéria és a Szépművészeti Múzeum kiállítása). — **Ernst Múzeum:** Fekete György belsőépítész és Schrammel Imre kerámikus kiállítása. — Fiatal szovjet képzőművészek kiállítása. — **Derkovits-terem:** Drégely László festőművész kiállítása. — **Fényes Adolf-terem:** Szalay Zoltán festőművész kiállítása. — **Hadtörténeti Múzeum:** Magyarország története a honfoglalástól a Rákóczi-szabadságharcig. — Magyarország hadtörténete 1711—1848-ig. — Az 1848—49-es szabadságharc. — Az 1848—1914-ig terjedő korszak. — Az első imperialista világháború 1914—1918-ig. — Az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság Vörös Hadserege. — Magyar önkéntesek a spanyol nép szabadságharcában. — Nevezetes csaták, kilenc diorámaképben. — **Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Múzeum:** A múzeum legszebb műtárgyai — I. rész. — **Iparművészeti Múzeum:** Tíz év új szerzeményei. — Művészi bőrmunkák. — Az Esterházy-kincs ötvös- és textilremekei. — **Kína Múzeum:** Kína, Vietnam, Korea, Japán művészete. — **Kulturális Kapcsolatok Intézete:** Társadalomkritikai kiállítás. — **Magyar Nemzeti Galéria:** Magyar festészet a XIX. és a XX. században. — Magyar szobrászat a XIX. és a XX. században. — **Magyar Nemzeti Múzeum:** Magyarország népeinek története a honfoglalástól 1849-ig. — Ember és környezete a bronz- és a vaskorban. — Dél-amerikai kiállítás (a Természettudományi Múzeum gyűjteményeiből). — **Magyar Közlekedési Múzeum:** Vasúttörténeti kiállítás. — A közlekedési eszközök fejlődése. — Közlekedési játékkiállítás. — Rákosi repülőtér emlékkiállítás. — Kármán Tódor emlékkiállítás. — **Magyar Vendéglátóipari Múzeum:** Idegenforgalom és vendéglátás Magyarországon — a XX. század közepéig. — **Magyar Mezőgazdasági Múzeum:** Vadászati, halászati, erdészeti, borászati kiállítás. — Pásztorélet. — Magyar növénytani kiállítás. — **Magyar Munkásmozgalmi Múzeum:** A KMP megalakulása. — **Műcsarnok:** Victor Vasarely kiállítása. — **Műcsarnok, kamaraterem:** Vámos László fotóművész kiállítása. — **Nagytétényi Kastélymúzeum:** Magyar bútorművészet a XVIII. században. — A XV—XVII. századi európai bútorok. — Bútorművészet a XIX. században. — Kályha- és kályhacsempebemutató. — Porcelán figurák a XVIII. századból. — Gótikus bútorok. — **Petőfi Irodalmi Múzeum:** A reformkor és szabadságharc irodalma. — József Attila, Juhász Gyula, Radnóti Miklós, Komjáti Aladár, Móricz Zsigmond emlékkiállítások. — Károlyi Mihály emlékszoba. — Mártír költők és írók kiállítása. — **Semmelweis Orvostörténeti Múzeum:** Képek a gyógyítás múltjából. — **Szépművészeti Múzeum:** Egyiptomi kiállítás. — Régi képtár. — Görög-római kiállítás. — Modernszobor-kiállítás. — Modern külföldi képtár. — Rembrandt emlékkiállítás. — **Festészet és grafika a Keleti-tenger vidékéről.**

Standard [illegible]

A SAKKVILÁGBAJNOKI ZÓNAVERSENY portimaói csoportjában az utolsó előtti fordulóban Bilek döntetlenül mérközött a dél-afrikai Donellyvel. Filip (csehszlovák) és Gligorics (jugoszláv) vezet 12—12 ponttal, Bilek többedmagával a középmezőnyben áll.

VASÁRNAPI SPORTMŰSOR

CSELGÁNCS: A nemzetközi verseny, Játékcsarnok, 9 óra.

LABDARÚGÁS: NB I. (valamennyi mérkőzés 13.30 órakor kezdődik): Egyetértés—Salgótarján, Soroksár; Csepel—FTC, Csepel; Eger—Vasas, Eger; Szombathely—Pécs, Szombathely; Dunaújváros—Tatabánya, Dunaújváros; Komló—Rába ETO, Komló. NB I/B (valamennyi 13.30 órakor kezdődik): Oroszlány—Győri Dózsa, Oroszlány; Szolnok—Várpalota, Szolnok; Ganz-MÁVAG—Székesfehérvár, Kőbányai út; Bp. Spartacus—Békéscsaba, Kőér utca; Kecskemét—Zalaegerszeg, Kecskemét; Miskolc—Pécsi Bányász, Miskolc; Videoton—FŐSPED Szállítók, Székesfehérvár; Szeged—Nagybátony, Szeged; Ózd—BKV Előre, Ózd.

Szombati ügetőverseny-eredmények

1. Solvejg (1) — Szélvész (4) — Számum (9). 24, 28, 34, 40; bef. 140, 155. (Aramis nem futott.)
2. Rágalom (1) — Patróna (3) — Pardon (6). 24, 13, 21, 13; bef. 81, 53. Hármas befutó 295.
3. Remilla (6) — Rosanna (4) — Ria (1). 13, 13, 21, 24; bef. 33, 103.
4. Rapszódia (6) — Rigó Jancsi (8) — Rézi (10). 26, 15, 17, 23; bef. 68, 113.
5. Ráchel (3) — Pakulár (2) — Kékszakáll (8). 31, 13, 16, 19; bef. 97, 77.
6. Nagymester (6) — Ó mia Bella (11) — Ringló (7). 54, 26, 32, 50; bef. 254, 468. Hármas befutó 32 189.
7. Hidalgó (5) — Gilbert (4) — Renáta (1). 23, 17, 25, 24; bef. 120, 207.
8. Pillangó (4) — Ödön bácsi (2) — Péter (1). 17, 13, 17, 20; bef. 30, 143.
9. Palatinus (8) — Patkó Bandi (2) — Pillanat (4). 112. 19, 19, 21; bef. 825, 960.
10. Rokolya (3) — Okszerű (7) — Radar (8). 41, 17, 17, 13; bef. 132, 106.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MÁJ 8

KISALFÖLD

Győr

Fekete György

anyaállat.

Két kiállítás

Fekete György belsőépítész és Schrammel Imre kerámikus május 8-tól 17-ig tartó kiállítását rendezik meg a soproni Liszt Ferenc Művelődési Központban.

Fényi Géza Kossuth-díjas

1021

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 DEC 4

PESTI MŰSOR
Budapest

KIÁLLÍTÁSOK

ERNST MÚZEUM (VI., Nagymező u. 8.): **Fekete György belsőépítész és Schrammel Imre kerámikusművész kiállítása.** Hétfő kivételével 11—19 óráig.

FÉNYES ADOLF-TEREM (VII., Rákóczi út 30.): **Kontraszty László festőművész kiállítása.** Hétfő kivételével 11—19 óráig.

HAZAFIAS NÉPFRONT KIÁLLÍTÓTERME (II., Keleti Károly u. 22) 30-ig: **Rózsahegyi György karikatúrái.** Nyitva: naponta 11—18 óráig.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA (V., Kossuth Lajos tér 12.) 30-tól: **Rudnay Gyula emlékkiállítás.** — Díszterem: **dr. Vajda Ernő „Öreg fák" fotókiállítása.** Hétfő kivételével 11—19 óráig.

MŰCSARNOK (Hősök tere): **Natalia Lachlachovicz lengyel fotóművész kiállítása.** Hétfő kivételével 11—19 óráig.

I. KER. TANÁCS V. B. MŰVELŐDÉSI HÁZ (I., Bem rakpart 6.) 30-ig: **Bánffyné Orbán Borbála festőművész kiállítása.** Nyitva: naponta 10—17, szombat-vasárnap 10—14 óráig.

[illegible] utokban hazahívja Bánk bánt, hogy tanúja legyen Ottó alias mesterkedéseinek. Biberach, bár Bánkot nyomra vezeti, mégis hozzásegíti Ottót Melinda elcsábításához. Tiborc elpanaszolja a nép keservét Bánknak, Biberach pedig közli, hogy Ottó gaztette sikerült. Bánk a tébolyodott Melindát Tiborcra bízza, ő maga pedig számonkéri a királynétől becsületét és megöli. Melinda gyermekével a Tiszába öli magát. A hazatért Endrének Bánk a szemébe vágja, hogy ő, Bánk ölte meg a királynét, majd amikor Melindának és gyermekének holttetemét hozzák, megsemmisülve rogy össze.

1970 DEC 29

Fekete György

Egy képzeletbeli monográfia margójára

Gondolatok a belsőépítészetről

AZ ERNST MÚZEUMBAN felvonult belsőépítészeink gárdája. A század hazai történetében első alkalom, hogy ennek a művészeti ágnak a képviselői ilyen teljes számban és műveik ilyen impozáns sorával, illetve dokumentációjával jelentkeztek volna.

Bevezetőül álljon itt egy szinte önmagáért beszélő rövid statisztika.

Felszabadulásunk óta *belsőépítészeink mintegy nyolcezer tervezési munkára kaptak megbízást,* illetve e tervekből ennyi valósult meg. Ezt a munkát 200 belsőépítész végezte el, közülük 45 a Magyar Képzőművészek Szövetségének a tagja, a kiállítók száma 43, s a két távol maradó is csupán idősebb korára, illetve arra hivatkozott, hogy más irányú elfoglaltsága miatt az utóbbi években keveset dolgozott. A legidősebb kiállító 1920-ban nyerte el a diplomáját, a legfiatalabb 1964-ben. A kiállító művészek 75 százaléka 40 évnél fiatalabb, tehát rendkívül fiatal garnitúráról van szó, s ezeknek a fele közvetlenül *Kaesz Gyula,* a kiváló belsőépítész tanítványa volt.

A kiállítás katalógusa kétoldalas bevezető után minden kiállítónak egy-egy teljes oldalt szentel, amelyen személyi adataikat, és legfontosabb munkájuk jegyzékét is megtaláljuk, fényképportréjuk és egy-két művük fényképe mellett. Ez a katalógus a tudományos kutatás számára egykor — és remélhetjük, hogy minél hamarább — forrásmunka értékű lesz, hiszen alapját képezheti egy, a magyar belsőépítészet történetéről, esztétikai, elvi és gyakorlati problémáiról szóló monográfiának. A kiállítók közül egyetlen nevet említünk meg, *Fekete Györgyét,* mivel ő volt ennek a kiállításnak a kezdeményezője és motorja, aki intézményről intézményre kilincselve szerzett meg egy-egy közületi tulajdonban levő tárgyat a kiállítás számára, ő biztatta lankadó kedvű kollégáit, és végül ő vállalata a katalógus összeállításának terhét.

Annak az egykor megírandó monográfiának mottójául bízvást odaírhatnók *Major Máté* építész, egyetemi tanárnak a kiállítás megnyitásán elhangzott két mondatát:

„A szocializmus megvalósításának egyik alapvető feltétele, »a minden összefügg egymással« — a megosztottsággal szemben a szintézisre, a csonka emberrel szemben a teljes ember ideáljának megközelítésére való szüntelen törekvés" és „Vulgárisan: egy szék megalkotása lehet olyan nagyszerű művészi produkció, mint mondjuk egy városé".

NEHÉZ MEGMONDANI, hogy miről szólna, s még nehezebb megjósolni azt, hogy hányféle problémát sorolna fel ez a megírandó monográfia. Mint ahogy előre nehéz lenne meghatározni azt is, miféle szempontok, miféle témák szerint csoportosítaná az író az anyagát. Hiszen a belsőépítészek tervezte anyagban benne élünk; otthonainkban, közhivatalainkban, az eszpresszókban, vendéglőkben, szállodákban, kórházakban s ki tudna hirtelen felsorolni mindent. A belsőépítészek munkájáról szólva, le kellene írnunk egész urbánus környezetünket, az építészet és a belsőépítészet egymáshoz való viszonyát, azokat a küzdelmeket, amelyeket az építészek és a belsőépítészek hol egymással, hol egymást támogatva vívnak a jobb eredményért, mindkettőjük közös vagy eltérő küzdelmét annak érdekében, hogy téveszmék és kitérők után korunk egységes tárgyi és vizuális kultúráját teremthessék meg a képző- és iparművészekkel karöltve. És a problémakör tovább gyűrűzne, és most már arról kellene beszélni, hogy mindannyiuknak közösen milyen gyakorlati nehézségei támadnak a kivitelezés során: anyaghiányról, meg nem felelő technológiáról, vagy — különösen a bútorok tervezése esetében — a kereskedelem értetlenségéről, általában a kereskedelempolitikáról; arról, hogy milyen gátak emelkednek tervezők és vásárlók szoros, közvetlen kapcsolatának megteremtése elé.

És amit fentebb írtunk az csak az általános problémákat érinti. S nem lenne kisebb a nehézség ennek a képzeletbeli könyvnek a megírásában az sem, ha a belsőépítészek munkásságát műfaji szempontból akarnánk csoportosítani. A belsőépítész ugyanis nemcsak a rendeltetésnek megfelelő tereket alakít, hanem a falak dekorációját is sokszor maga tervezi meg, csempéket, rézdomborításokat, kifalazásokat, fa lambériákat stb. vagy legalábbis koordinálja a tervező képző- és iparművészek ilyen irányú munkáját. De a belső tervezőre hárul a bútorok elgondolása, a világító testek megtervezése, nemegyszer kiállítási grafikák és tablók elképzelése, olykor — kollektíva segítségével — kivitelezése is.

MIKÉNT FÉR BE MINDEZ AZ ANYAG az Ernst Múzeum véges számú és véges kiterjedésű termeibe? A kiállítás rendezői eleve számoltak azzal, hogy ennek a monstre seregszemlének csupán hangütő lehetősége van, a *belsőépítész szakma csupán a névjegyét helyezheti az asztalra.* Nem volt lehetőség arra, hogy valóságos enteriőröket képezzenek, és egy-egy ilyen, a kiállítás alkalmára tervezett kollektív belsőben hangolják össze a tervezők individuális alkotásait. Mint ahogy nem volt lehetőség arra sem —, s ennek részben a dokumentáció, részben meg a financiális eszközök hiánya az oka —, hogy nagyméretű fényképeken mutathassák be eddigi munkásságukat. A kényszerűség tehát azt diktálta, hogy a kiállítók névsorban vonuljanak fel, ki-ki egy-egy rekesszel, pódiummal, néhány tárggyal s nagyobb léptékű munkásságukat csupán kis méretű fényképekkel illusztrálják.

A kiállítás és a katalógus együtt alkot egyetlen egészet. Egy olyan művészetre hívja fel a figyelmet, amelynek jelentőségét naponta érezzük ugyan, de amelynek fontosságát eddig mégsem hangsúlyoztuk kellően s amelynek társadalmi szerepére, problémáinak megoldására a jövőben sokkal alaposabban kell figyelnünk.

Bojár Iván

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓHÍRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Tömeggyűlések előtt

(PAP) Hétfőn Katowicében plénumot tartott a LEMP katowicei vajdasági pártbizottsága. Jelen volt *Edward Gierek*, a LEMP KB nemrég megválasztott új első titkára.

Gierek kérte a részvevőket, hogy mentsék fel a katowicei vajdasági pártbizottság első titkárának tisztségétől, mivel a LEMP Központi Bizottságának első titkárává választották. A párt politikai bizottságának meghatalmazása alapján javasolta, hogy *Zdzislaw Grudzent*, a LEMP KB tagját válasszák meg a katowicei vajdasági pártbizottság első titkárává. A plénum egyhangúlag így határozott.

December 23-án és 24-én, több mint 100 különböző népgazdasági ágazathoz tartozó lengyel vállalatnál találkoztak párt- és szakszervezeti funkcionáriusok és gazdasági vezetők a munkásokkal. A bányáknál, a kohászati kombinátokban, a közlekedési és építőipari vállalatoknál, gépgyárakban, vegyipari és egyéb üzemekben voltak ilyen találkozók, ahol megvitatták annak a *hétmilliárd zlotynak* az elosztására vonatkozó konkrét javaslatokat, amellyel a LEMP Központi Bizottsága 7. plénumának határozatai szerint meg kell javítani a kis fizetésű munkások, a sokgyermekes családok és a nyugdíjasok anyagi helyzetét.

Mint a *PAP* lengyel távirati iroda rámutat: ezeket a konzultációkat — ame-

[illegible], a további reformok és változások megvalósításába, és e célból folytassanak átfogó dialógust a munkásosztállyal. Ezt a véleményt vallották a gdanski hajógyár, a Warszawa kohászati kombinát, a varsói autógyár, a wroclawi vagongyár és sok más nagyüzem, a sziléziai vállalatok és a szénmedence dolgozói.

A találkozókon gyakorlati jellegű vita folyt, konkrét javaslatok hangzottak el. Figyelemre méltó, hogy minden vállalatnál megismételték ugyanazokat a követeléseket, egyebek között azt, hogy emeljék fel azok munkabérét, akik havi 1000 zlotynál kevesebbet keresnek. A vállalatok többségénél a vita *nem korlátozódott a hétmilliárd zloty elosztására*, szóba került a nemzeti jövedelem növelése ütemének meggyorsítása, kutatták a dolgozó tömegek életviszonyai megjavításának új forrásait.

A dolgozók minden vállalatnál megértést tanúsítottak a jelenlegi gazdasági nehézségek iránt, és támogatták a párt és a kormány célkitűzéseit.

Felszámolják a földbirtokos bandákat Chilében

(TASZSZ) A chilei közvélemény és a sajtó *feszült figyelemmel követi* a Cautin tartományban kialakult helyzetet, ahol továbbra is feszült a helyzet, miután a földbirtokosok fegyveres támadást követtek el a parasztok ellen.

José Toha Gonzalez belügyminiszter közölte az újságírókkal, hogy a legerélyesebb rendszabályokat alkalmazzák a törvényesség védelmében és a törvény minden szigorával felelősségre vonják a fegyveres támadás részvevőit.

A sajtó közlése szerint a hatóságok *erélyes akciókat indítottak* a földbirtokos bandák ellen.

A Parasztok és Indiánok Országos Szövetségének Vezető Tanácsa nyilatkozatban hívja fel a parasztokat, hogy *zárják szorosra soraikat*, szegüljenek szembe a földbirtokosok akcióival, vállaljanak teljes szolidaritást azokkal a parasztokkal, akik harcolnak a pusztuló nagybirtokok felosztásáért. Arra is felhívja a parasztokat, hogy nyújtsanak *teljes támogatást* a kormánynak a földreform gyors végrehajtásában.

A portugál gyarmatok függetlenségi harcáról

foki Szigetek Függetlenségéért" (PAIGS) csapatai *több mint 450 támadást hajtottak végre* az ellenség megerősített állásai ellen.

Sikeres harci tevékenységet folytat az Angolai Népi Felszabadítási Mozgalom (MPLA). Az angolai hazafiak jelenleg az ország területének *több mint egyharmadát* ellenőrzik.

Már hetedik esztendeje vívják felszabadító harcaikat a mocambique-i hazafiak. A Mocambique-i Felszabadítási Frontnak (FRELIMO) kezdetben 250 embere volt, *ma 10 000 harcossal rendelkezik*. Az ország északi része teljesen kikerült a gyarmatosítók ellenőrzése alól.

Az FKP jubileuma

(MTI) Ötven esztendeje, hogy 1920. december 29-én a Francia Szocialista Párt Tours-ban tartott kongresszusán a küldöttek nagy többsége a Kommunista Internacionáléhoz való csatlakozás mellett foglalt állást, *s ezzel létrejött a Francia Kommunista Párt.*

Az évfordulós ünnepségek során az FKP Központi Bizottsága hétfőn délután Párizsban ünnepi ülést tartott. Az ülésen *Gaston Plissonnier*, az FKP Központi Bizottságának titkára, a politikai bizottság tagja mondott beszédet, majd a központi bizottság határozatot fogadott el.

A határozat hangsúlyozza, hogy az FKP ötven év alatt *hatalmas politikai erővé vált*, s a francia nép benne látja érdekeinek harcos védelmezőjét. Ötven évvel a tours-i kongresszus után, most arról van szó, hogy *világos és határozott politikai szerződést kössenek* a szocialista párttal és minden más baloldali csoportosulással.

A leningrádi ítélet

Jurij Kornyilov, a TASZSZ szemleírója azokról a kommentárokról ír, amelyeket a leningrádi géprablási perben hozott ítélettel kapcsolatban egyes polgári lapok közöltek. Kornyilov rámutat arra, hogy e rosszindulatú cikkek bevatkoznak a szov-

Dekoráció a lakásban

A fa még mindig az első helyen

A NAGYOBB MÉRETŰ LAKÓTÉRNEK (adott esetben két átlagos szoba egyesítéséből alakult ki) a problémái is nagyobbak. A bútorok valahogy megkisebbednek, a kis tárgyak összezsugorodnak. Új, érdekesebb anyagokat kell keresni, vagy az ismerteket másképp felhasználni. Bal oldalt hálófülke van, samott-boritású fallal, jobb oldalon dolgozó sarok, élénkítő, piros tapétájú fallal, a kettő között hófehérre lakkozott garderobszekrény-tömb. A szekrény oldalfalon vannak kedvenc faplasztikáim; az összes olyan forma együtt szerepel itt, amely a lakás más pontjain önállóan is megtalálható

(Színes fotók: Szilvásy Z. Kálmán, fekete-fehér fotók: Balla Demeter és Hegede Béla.)

A KÖNYVESFALAK ÖSSZHATÁSA tarkaságuk ellenére is unalmas lehet. Ezért gyakran tarkítják kisebb-nagyobb szekrényelemekkel. Ebben a megoldásban a bárszekrény ajtaját homorú, esztergályozott korongok borítják. Sem színével, sem léptékével nem ugrik ki gorombán a könyvek közül, de szabályosságával, a könyvek alakjával ellentétes „pettyes" hatásával mégis finoman elválik tőlük

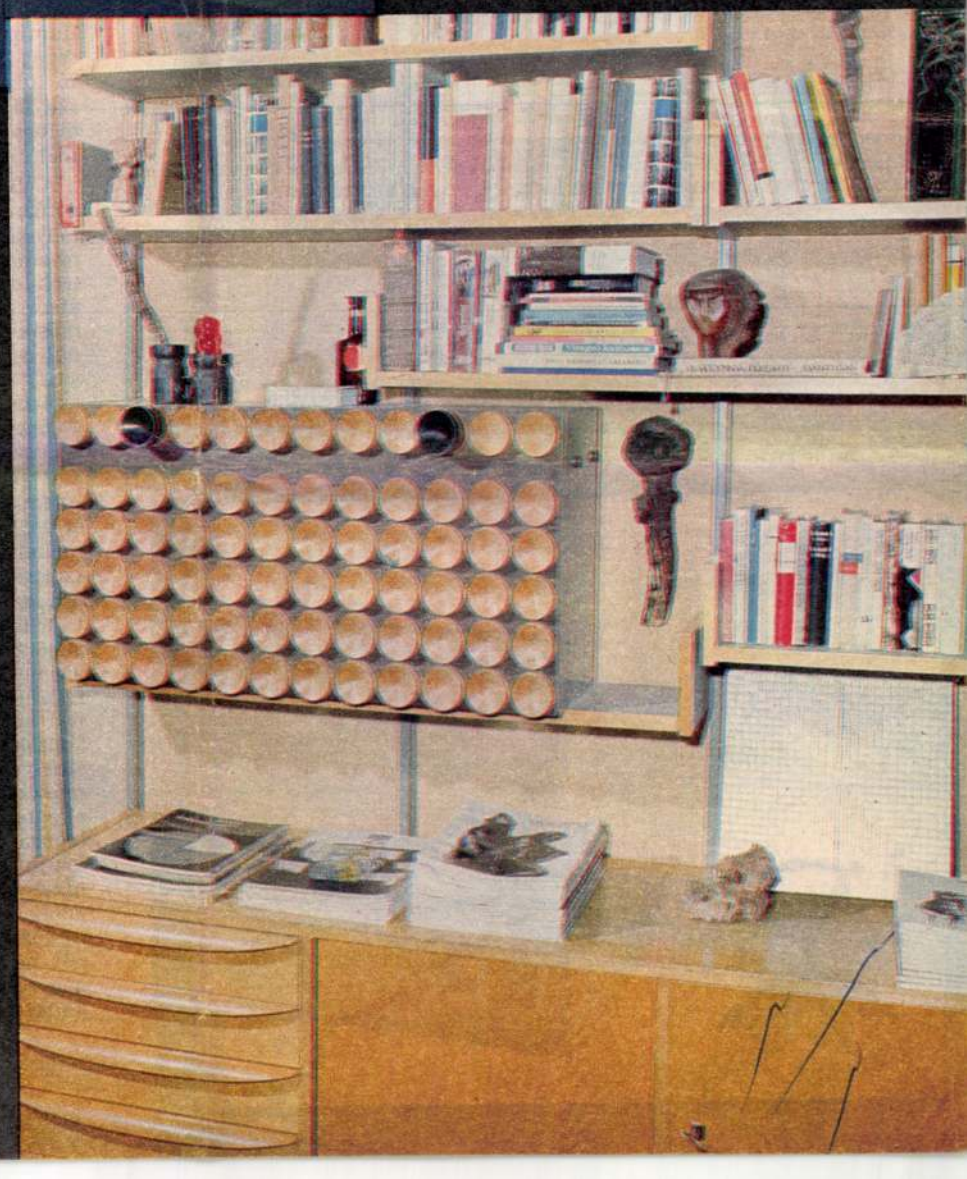

TÁVCSŐ VETÍTI a tűzvédelmi szempontból ellenőrzött helyiség túlsó végébe a gázlézer sugarát, így a fénynyaláb 100 méter távolságban sem szóródik szét öt mm-nél nagyobb átmérőre. A prizmáról visszaérkező lézer sugarat a távcső alatti fekete doboz — fényérzékeny fotocella — fogadja

HA ELMOZDUL a lézersugár, mert felmelegedett levegőn haladt át, a négyzethálós rendszerű fotocella azonnal érzékeli a megvilágítás-változást és megfelelő feszültségváltozással erősítőn át bekapcsolja a tűzjelző riasztócsengőt. A lézerberendezés energiaszükséglete mindössze 0,5—1,0 milliwatt

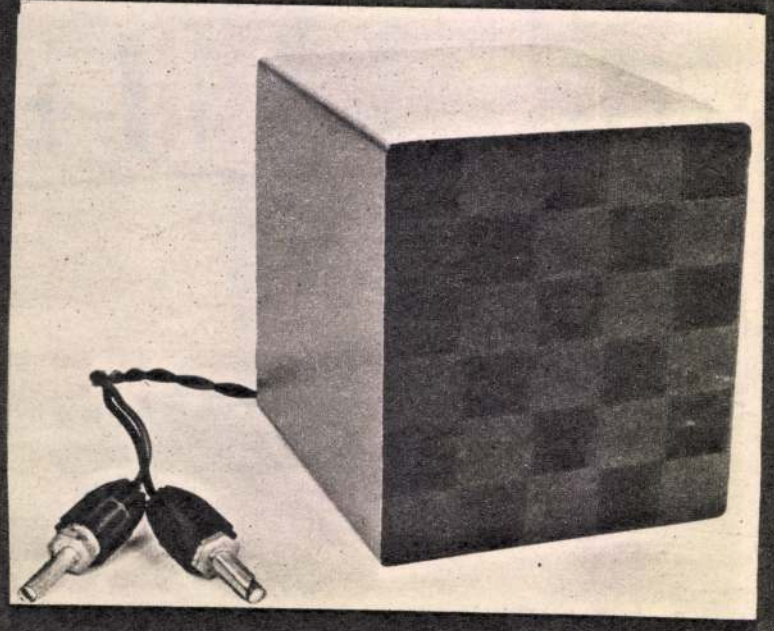

„Légből kapott" tűzjelzés

Az éber lézersugár

A TŰZJELZŐ készülékek még mindig nem érték el a tökéletesség csúcsát, mert csak a tűz egyes jellemzőire érzékenyek. Némelyek a füstöt, mások a hősugárzást érzékelik, ismét mások a nyílt lángot veszik észre. Ezeket a szétszórt megfigyelési képességeket egyesíti most egy újfajta angol tűzjelző detektor, amelynek láthatatlan lézersugara őrködik a tűzveszélyes helyeken.

D. I. Lawson angol mérnök javasolta először, hogy lézersugarat alkalmazzanak tűzjelzésre, mert kísérleteiből kitűnt, hogy a tűz kialakulásakor felmelegedő levegőben elhajlanak a lézersugarak, ha pedig füst van, megváltozik a levegő fényelnyelő képessége. E jelenségek alapján az új lézerdetektorban hélium-neon gázlézer szolgáltatja a szükséges fénysugarat, amelyet félig áteresztő tükrön vezetnek át. A sugár egy része fényérzékeny fotocellára esik, s ez a fényerősségnek megfelelő áramot termel.

A tükrön áthaladó lézersugár átszeli a tűzrendészeti szempontból megfigyelt helyiséget, majd a terem túlsó végében prizma-rendszer fordítja ellenkező irányba. A sugár azonban ismét félig áteresztő tükörbe ütközik, s egy része másik fotocellára esik, amely közvetlenül az előző mellett foglal helyet. A sugár másik „fele" folytatja útját, s a lézerberendezés mellett felszerelt fotocellára esik. Ez a bonyolultnak tűnő rendszer valójában kétféle mérési elvet valósít meg.

Ha az eredetinél kisebb fényerővel érkezik vissza a lézersugár a készülék melletti fotocellába, a megváltozó feszültség riasztóberendezést hoz működésbe, mert nyilván szivárgó füst okozta a megvilágítás gyengülését. Ha a levegő csak felmelegedett, eltéríti a sugármenetet, így a sakktáblához hasonló fekete-fehér páros fotocellán nem azonos helyen jelennek meg a lézersugárpontok. A feszültségkülönbség alapján, amelyet a két fotocella jelez, szintén működésbe lép a riasztóberendezés. Egy ellenőrző kísérlet során 45×15×12 m-es laboratóriumban 70 cm átmérőjű tálcán gyújtottak tüzet — a lézerdetektor harminc másodpercen belül riasztó jelzést adott. A költségszámítások szerint az új tűzjelző a hagyományos készülékeknél nemcsak érzékenyebb, hanem egy négyzetméter védett területre számított költsége is sokkal kisebb.

…lakások berendezésének változásairól és új lehetőségeiről nem egy cikkünkben beszámoltunk már. De átalakultak a berendezések alapdarabjait kiegészítő, teljessé tevő iparművészeti és képzőművészeti alkotások is, az egyszerű használati tárgyakkal együtt. Ezúttal a fából készült dekoratív megoldásokat, díszítő lehetőségeket tekintjük át, mégpedig cikkünk szerzőjének saját lakásába és más helyekre tervezett, jórészt saját maga által készített példáival illusztrálva.

(Cikk és képek
a következő oldalon)

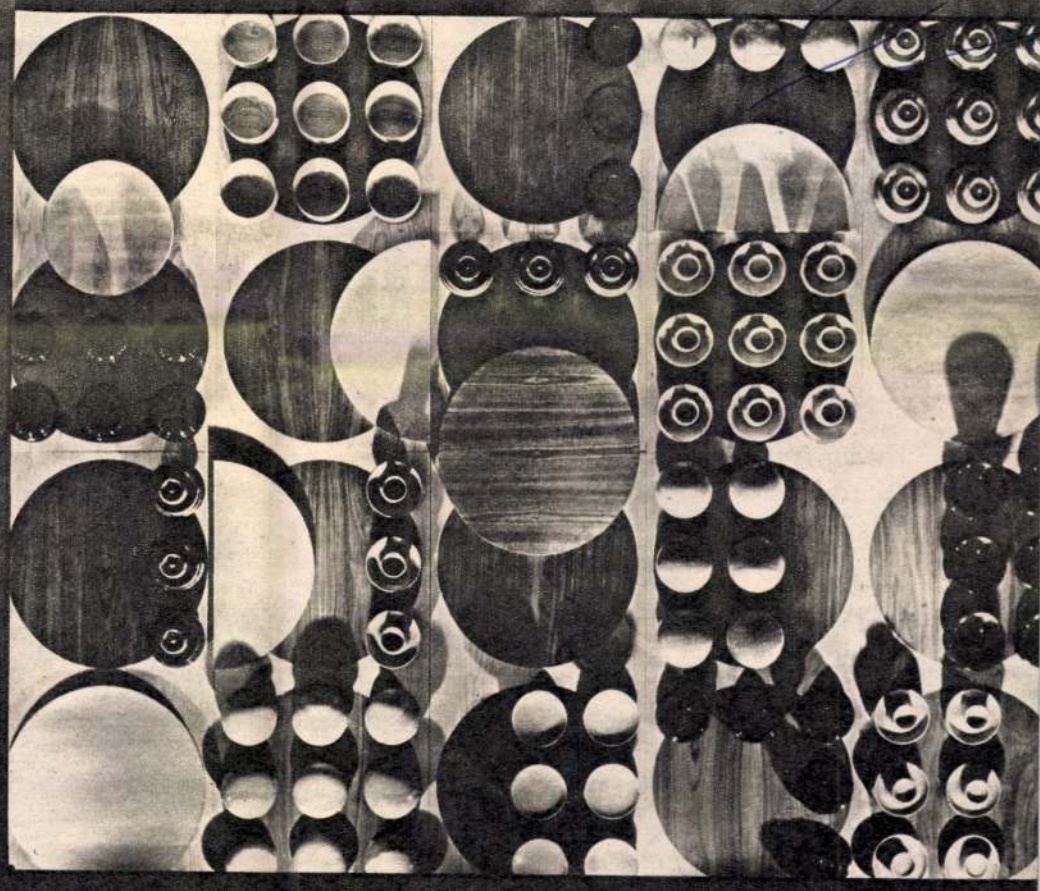

NAGYOBB SÍK FELÜLETEK érdekessé, izgalmassá tehetők egyetlen forma variálásával is. Egy azonos méretű korong különböző keresztmetszetű esztergályozásával és a fák váltogatásával szinte végtelen változatosság teremthető meg a négyzetes felületek kitöltésében. A falburkolat egy szőlészettel kapcsolatos intézményünk számára készült. Konkrétan persze nem kíván ábrázolni semmit, de a cseppformák, félgömbök, kúpok a szőlőszem, vízcsepp, pohár és üvegformák emlékképei nélkül aligha jöhettek volna így együtt létre

POZITÍV ÉS NEGATÍV FORMÁK váltakozásán alapul minden plasztikus megoldás. A baloldali fatábla alapsíkja van legközelebb hozzánk, s a fába mélyen bedolgozott koncentrikus körök lépcsőzetesen lépnek vissza. Gyűrűk ritmus-játéka ez, amit a világítás domborít ki. A jobb oldali dekoratív faplasztika-részlet ennek ellentéte: az alapsík sötét felületéhez képest a félkörelemekből kirakott küllős körforma domborodik ki, s vet árnyékot az alapsíkra. Az első esztergályozással, a második elemei dekopir fűrészeléssel és ragasztással készültek

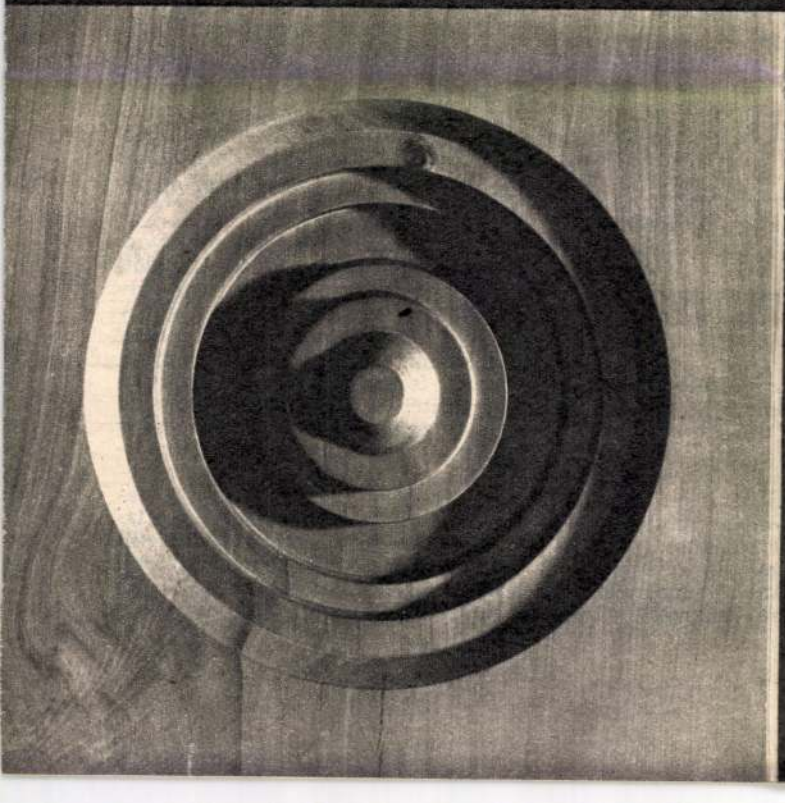

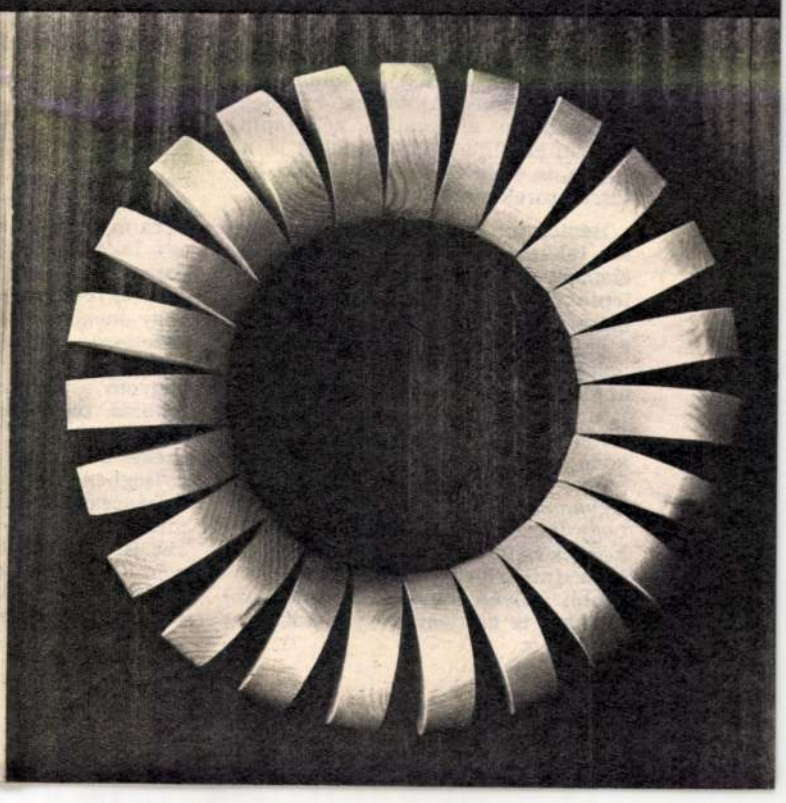

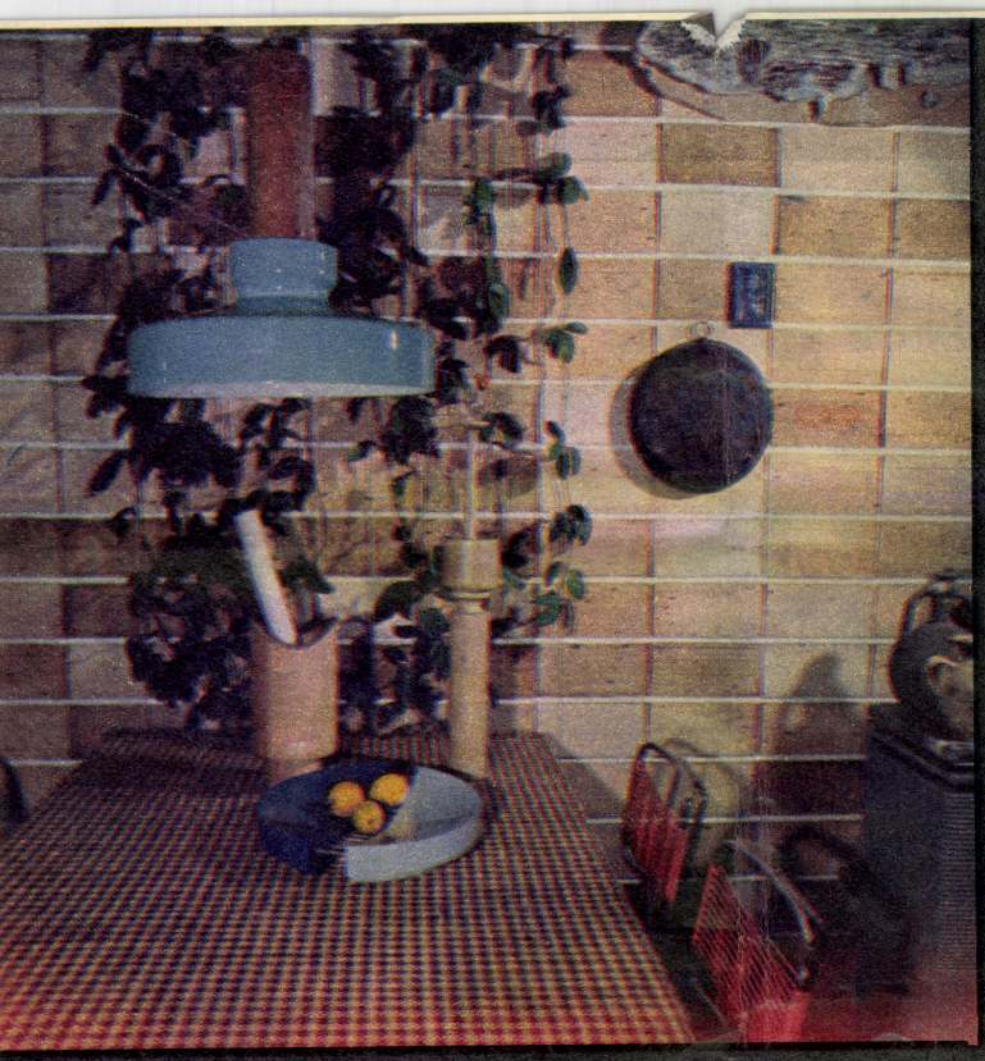

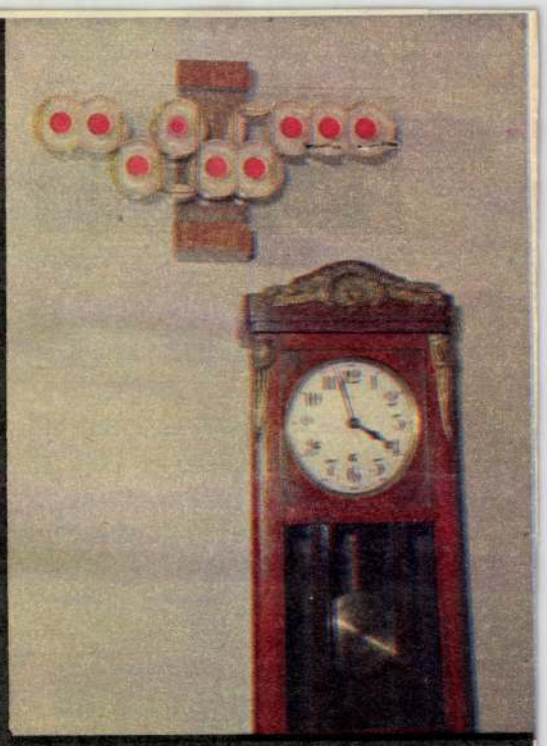

AZ IDŐ VÉGTELENSÉGÉT, „időtlenségét" semmisem fejezi ki oly tömören, mint a kör, amelynek se kezdete, se vége, s a körbejáró mutatónak is ilyen egyértelműen megfelelne. Az öreg ingaórának és a fóliéje akasztott fakorong-kompozíciónak közös vonása a körmotívum ismétlése, s mindegyik a másik jelentőségét hivatott még jobban hangsúlyozni. Itt tehát a hasonló karakterű formák ismétlésének közös hatása érvényesül

A KÜLÖNBÖZŐ ANYAGOKNAK nemcsak színük, súlyuk, keménységük van, hanem tulajdonságaik összességeként lélektani hatásuk, hangulatuk is. Az étkezősarok falát azért burkoltam samott lapokkal, mert ez megkönnyíti a falon futó növények öntözését, színe kellemes sárgás-barna, s érdes felülete természetközelibb a sima anyagokénál. Az egyszerű formájú fatárgyak az asztalon viszont éppen különbözőségükkel kívánják a kétféle anyag kölcsönhatását fokozni

KIMERÍTHETETLEN művészi lehetőségek rejlenek a fában. Nincs még egy természetes anyag, amely színben, rajzolatokban, megmunkálási lehetőségekben, méretekben oly gazdag lenne. A legparányibb tárgyaktól a teljes falfelületeket betöltő kompozícióig minden megoldás számára alkalmas. Akkor is, ha meglevő bútorok anyagaihoz kell tapintatosan alkalmazkodni, s akkor is, ha éppen az ellentétes, a „kontraszt hatásra" törekszünk.

Bemutatott megoldásaink nagy része lakásba készült, tehát méreteik, elemeik formagazdagsága is olyan léptékű, hogy alkalmazkodik a lakás méreteihez. Általában nem lépik túl a hagyományos képméreteket. A vonalas jellegű falfelületeken, például az előszobai függőleges fenyőfaburkolaton és a nappaliszoba téglahálós falburkolatán a kör formája az uralkodó, hogy némileg feloldja az előbbiek merevségét, szigorúságát. Ugyanakkor kevésbé rajzos is, nehogy túlságosan szétzilálja az egyébként is hálós felületet. A simább falakon intenzívebb faplasztikákat, nagyobb árnyékhatásokra épített részletekkel is gazdagított megoldásokat alkalmaztam. A hálófülkében levők méretei, anyagai, színei a helyiség jellegének megfelelően meghittebbek, tartózkodóbbak, a nappaliszobáé színesebbek, élénkebbek.

Kedvenc formám a kör. Minden kompozíciómban megtalálható valamilyen formában, leggyakrabban erre a motívumra épül az egész. Esztergályozással, s az esztergályozott elemek további megmunkálásával, darabolásával, faragásával kimeríthetetlen formakincshez jutok. Arra is ügyelek, hogy egy téren vagy egy lakáson belül kevés alapformát használjak — saját lakásomban csak egyet, természetesen a kört —, hogy megőrizze karakterét, s emlékezetessé, sajátságossá válhasson. Az esetek többségében érvényesülni hagyom a fák természetes színét és tónusát, pácokat nem használok; ha szükséges, színes nitrólakkot igen, de ezeket a festékeket csak olyan mennyiségben szórom a felületre, hogy túlságosan fényes ne legyen. A természetes anyagszínben megőrzött fákat is csak selyemfényűre politúrozom vagy lakkozom, hogy melegségüket, puhaságukat ne emberteleníthesse el egy üvegszerű lakkréteg. A túlságosan konkrét ábrázolások idegenek számomra, nem is vállalkozom ilyesmire még az aprólékos intarziák készítésénél sem; tehát grafikus eszközöket nem használok. A faplasztikákkal inkább hangulathatásokat, impressziókat akarok elérni, egyszerű ritmusokkal, változatok ismétlésével, fényben és árnyékban tartott felületek gondos váltogatásával, s más, ezeknél sokszor fontosabb tárgyak vonalainak még erőteljesebb hangsúlyozásával (például az ingaóra esetében).

Mindezekből az a következtetés vonható le, hogy szeretem az állandót, a kiszámítottat, a tovább nem változtathatót. Ez azonban nincs így. A formák, miután elkészültek, tőlünk függetlenül is tovább élnek, helyezkednek, fészkelődnek. A magam otthoni életében is mindennapos, hogy amikor friss szemmel áttekintem a lakást, át kell tennem valamit máshová, mert jobb helyet találtam neki, vagy mert egyszerűen az új helyen új oldaláról mutatkozik be. Ismeretes, hogy a dolgok rendkívüli módon hatnak egymásra, ha közel vannak egymáshoz. Így egy-egy fali kompozíció bútorokat képes „meg-

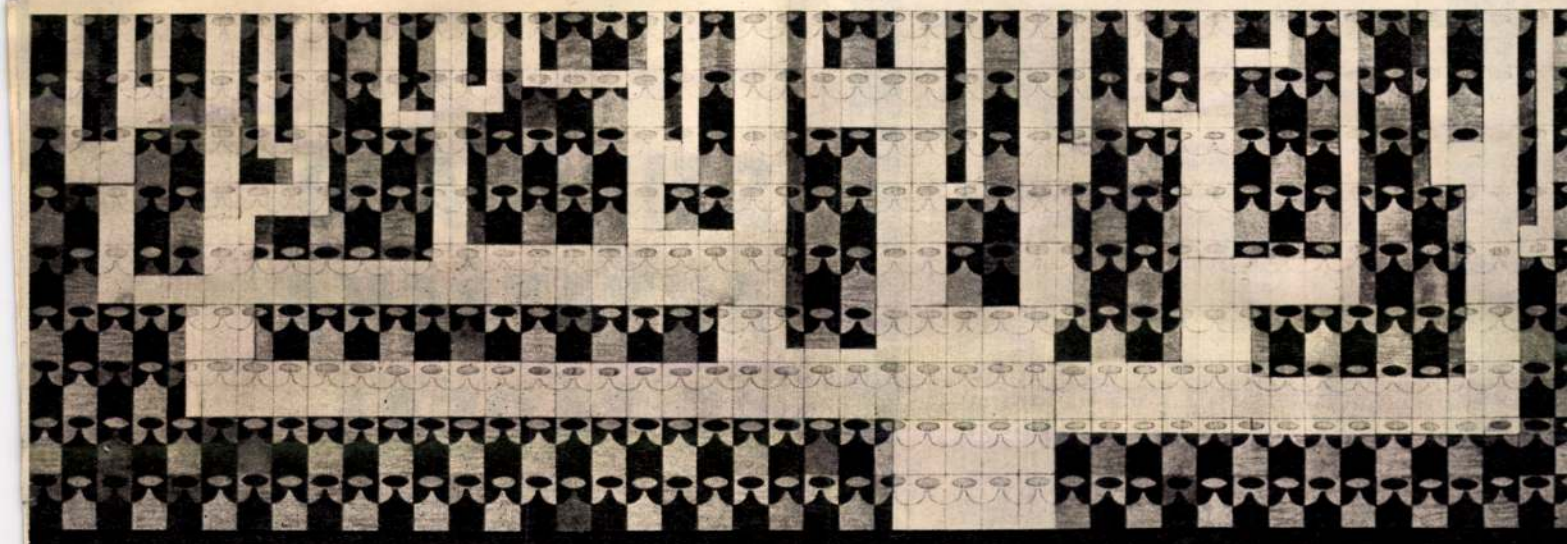

AZ INTARZIA FALEMEZEK csodálatos rajzolatai önmagukban is élménykeltők. Életfa-kompozícióm olyan organikus növényi ágat, fát „ábrázol", amely a mögötte, szinte gépiesen ismétlődő báb-emberkékkel együtt az emberiség sokasodásának szimbóluma (az eredeti nyolc méter hosszúságú, három méter magas, s a szombathelyi Isis Szálló részére készült). Az intarziaalakok mahagóni- és cseresznyefából, a világos famotívum nyers-színű jávorfából van, s plasztikusan előáll

MÉG A MOZAIK-TECHNIKA sem ismeretlen a fa alkalmazások lehetőségei között, bár ez a módszer alighanem az első kísérlet. A mozaikszemcséket a keresztbe befűrészelt fa fűrésznyomok közötti részének kipattintásával nyertem, sokféle fából, s műgyanta ágyazatba ragasztottam őket. Súrolt fényben rendkívül gazdag felületi hatás érhető így el. Szintelen nitrolakkos felületkezelése a fák természetes színeit még fokozta

mozgatni", s a kicserélt bútorok más dekoratív megoldásokat követelnek. A lehetőségek határain belül érvényesülnie kell ennek a kényszernek, mert az idő múlásával mi is változunk, s ez a változás egész tárgyi környezetünkre is kihat.

Munkáimba egyre gyakrabban építek be régi elemeket. A kizárólag régi berendezésekből összeállított lakások számomra idegenek, de a csak modern bútorok és tárgyak világa is az lehet, s a kettőnek szakszerű vegyítése jár leggyakrabban a legharmonikusabb eredménnyel. Ez valószínűleg más területeken is a járhatóbb út. Az így komponált tárgyaknak nemcsak térbelisége, hanem időbelisége is van, személyes kapcsolatot teremt a múlt és a jelen között, természetesen a jelen túlsúlyával.

Az anyagok tekintetében talán fordított a helyzet. Úgy érzem, minél jobban elterjednek a mesterséges anyagok, a természetesnek — így a fának is —, annál nagyobb hitele lesz, s ez a lakások gyakorlati célú és díszítő jellegű tárgyaiban egyaránt megmutatkozik majd.

FEKETE GYÖRGY
Munkácsy-díjas belsőépítész

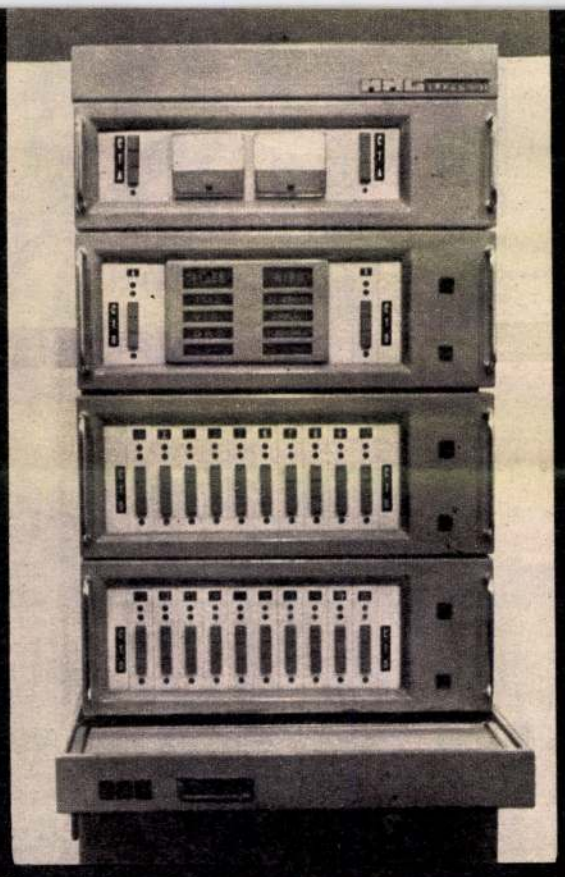

ÖNMAGÁT IS VÉDI az FJK—24—N univerzális biztonsági jelzőberendezés, amelynek különféle távérzékelői tűzről, vízbetörésről, gázömlésről és más károkról küldenek jelentést a központi egységbe. Ha „élesre" állították a készüléket, még szerkesztője sem teheti ártalmatlanná, mert a legfinomabb érintésre is azonnal vészjelzéssel válaszol

TOLDI SEM NYITNÁ KI KÖNNYEN az acéllemez burkolású, betonnal bélelt újfajta páncélszekrényt. Egyszerre működő fő- és ellenzárját külön páncéllemez védi, s a nyitott ajtóból ki sem vehető a főzár kulcsa. Ha valamelyik zárjára a Király-féle elektroakusztikus biztosító berendezés érzékelőfejét erősítik, a Toldi elnevezésű páncélszekrény megközelíthetetlenné válik

SZIR
AKTA
ÉS T

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
DELTA
1972 2

Még el sem követte a bűncselekményt, máris tetten érik! Lényegében ezt a segítséget kínálják a bűnözők elleni harcban azok a hazai gyártmányú újfajta biztonsági berendezések, amelyekről átfogó kiállításon tájékoztatta nemrégiben a lakosságot a rendőrség. Ha ezek a készülékek bevonulnak a hétköznapi életbe, minimálisra csökken a leggyakoribb bűnesetek száma.

„A RENDŐRSÉG bravúros nyomozás után elfogta a tettest" — olvashatjuk a lapok rendőri híreiben. Előbb-utóbb kézre kerülnek a tettesek, de a bűnözés elleni harc legjobb módszere a megelőzés. A római polgárok még harcias gúnárokkal őriztették házukat, majd a libákat a házőrző kutyák váltották fel, de ma már a kutyák, zárak sem minden esetben nyújtanak teljes biztonságot, mert a vagyonvédelem fejlődésével a bűnözők is egyre jobban specializálódnak a különféle rablási és betörési módszerekre.

Hazánkban az összes bűncselekmények 55,9%-a vagyon elleni bűntett (betörés vagy lopás). Megelőzésük és felszámolásuk csak akkor lehet eredményes a jövőben, ha magasabb szintre emelik a „technikai megelőzést", amely különböző műszerek, mechanikai és villamos berendezések széles körű alkalmazását jelenti.

Az új berendezések mintapéldányai, amelyeket magyar gyárak, szövetkezetek és kisiparosok állítottak elő, a kriminalista szakemberek vizsgálatai alapján működési elvükkel, nagy teljesítőképességükkel a világ legjobbjaival is felveszik a versenyt, s külön előnyük, hogy kizárólag hazai alapanyagokból gyárthatók.

A Mechanikai Mérőműszerek Gyárának FJK—24—N univerzális biztonsági jelzőberendezése szinte mindent „tud". Gyakorlatilag bármilyen kiterjedésű épület vagy egyetlen szoba, páncélszekrény védelmére alkalmas. Mágneses és rezgésérzékelő, valamint más típusú jelzőkészülékei bármilyen távoli ellenőrző központban azonnal figyelmeztetnek, ha betörő hatolt be. Tüzet, hőmérséklet-ingadozást, vízbetörést, gázömlést, feszültségkimaradást, zárlatot, sőt, robbanást is jelezhetnek. A készülék „megmondja" azt is, hol történt károsodás, jelzései differenciáltak, vagyis pontosan tudatja, mi történt: tűz van-e, vagy éppen betörő jár az épületben.

Kezeléséhez egy ember elegendő, s nem kell hozzá különösebb technikai felkészültség. A készülék felveszi a versenyt a SIEMENS, a csehszlovák TESLA és a legjobb japán berendezésekkel is. Áramkimaradás esetén, vagy ha a betörő megszakítja a gép áramellátását, azonnal saját akkumulátoraira kapcsol.

A Posta Kísérleti Intézet biztonsági berendezésének elektronikus „agyrendszere" bármely távbeszélő központban felszerelhető. Ez a készülék a védett helyről érkező impulzusokat azonnal továbbítja az illetékeseknek: tűzesetről a tűzoltókat, vízbetörésről a Vízműveket stb. értesíti.

Az impuzusok továbbításához nem kell új hálózatot

(7).

MÚZEUMOK – KIÁLLÍTÁSOK

Budapesti Történeti Múzeum: A középkori királyi palota. — „Fővárosunk ezer éve" c. kiállítás. — **Régészeti ásatások Budapesten.** — Magyar remekművek (a Magyar Nemzeti Galéria és a Szépművészeti Múzeum kiállítása). — **Ernst Múzeum:** Fekete György belsőépítész és Schrammel Imre kerámikus kiállítása. — Fiatal szovjet képzőművészek kiállítása. — **Derkovits-terem:** Drégely László festőművész kiállítása. — **Hadtörténeti Múzeum:** Magyarország története a honfoglalástól a Rákóczi-szabadságharcig. — Magyarország hadtörténete 1711—1848-ig. — Az 1848—49-es szabadságharc. — Az 1849—1914-ig terjedő korszak. — Az első imperialista világháború 1914—1918-ig. — Az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság Vörös Hadserege. — Magyar önkéntesek a spanyol nép szabadságharcában. — Nevezetes csaták, kilenc diorámaképben. — **Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Múzeum:** A múzeum legszebb műtárgyai — I. rész. — **Iparművészeti Múzeum:** Tíz év új szerzeményei. — Művészi bőrmunkák. — Az Esterházy-kincs ötvös- és textilremekei. — **Kína Múzeum:** Kína, Vietnam, Korea, Japán művészete. — **Kulturális Kapcsolatok Intézete:** Társadalomkritikai kiállítás. — **Magyar Nemzeti Galéria** Magyar festészet a XIX. és a XX. században — Magyar szobrászat a XIX. és a XX. században. — Dr. Vajda Ernő fotóművész kiállítása — **Magyar Nemzeti Múzeum:** Magyarország népeinek története a honfoglalástól 1849-ig. — Ember és környezete a bronz- és a vaskorban — Dél-amerikai kiállítás (a Természettudományi Múzeum gyűjteményeiből). — **Magyar Közlekedési Múzeum:** Vasúttörténeti kiállítás. — A közlekedési eszközök fejlődése. — Közlekedési játékkiállítás. — Rákosi [illegible] em-

lékkiállítás. — Kármán Tódor emlékkiállítás. — **Magyar Vendéglátóipari Múzeum:** Idegenforgalom és vendéglátás Magyarországon — a XX. század közepéig. — **Magyar Mezőgazdasági Múzeum:** Vadászati, halászati, erdészeti, borászati kiállítás. — Pásztorélet. — Magyar növénytani kiállítás. — **Magyar Munkásmozgalmi Múzeum:** A KMP megalakulása. — **Petőfi Irodalmi Múzeum:** A reformkor és szabadságharc irodalma. — József Attila, Juhász Gyula, Radnóti Miklós, Komjáti Aladár, Móricz Zsigmond emlékkiállítások. — Károlyi Mihály emlékszoba. — Mártír költők és írók kiállítása. — **Semmelweis Orvostörténeti Múzeum:** Képek a gyógyítás múltjából. — **Szépművészeti Múzeum:** Egyiptomi kiállítás. — Régi képtár. — Görög-római kiállítás. — Modernszobor-kiállítás. — Modern külföldi képtár. — Rembrandt emlékkiállítás. — Festészet és grafika a Keleti-tenger vidékéről. — Mestrovic jugoszláv szobrászművész kiállítása.

Fekete György

tot, és a 10 találatért 20 forintot fizetnek.
Az 1000 forinton aluli nyeremények kifizeté-
sére november 22-től, az 1000 forinton felülieké-
re

MAGYAR HIRLAP
Budapest

1969 NOV 7 18

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 136-068, 337-749, 340-726

Helyettes [illegible]
Felelős kiadó: SALA SÁNDOR,
a Lapkiadó Vállalat igazgatója
Athenaeum Nyomda, Budapest
Rotációs magasnyomás
Felelős vezető: SOPRONI BÉLA igazgató
INDEX: 25007

[illegible] állásra ítélték. A bűnös elnyerte méltó büntetését. Ez eddig rendjén is lenne! De ami ezután történt!... A Real Madrid vezetői, börtönigazgatói engedéllyel felkeresték a cellájában büntetését töltő játékost, s börtönőri felügyelet mellett, előnyös anyagiakat biztosító szerződést írattak vele alá. Az

Fekete György: lakberendező és bútortervező iparművész

Reps; ill. kép az általa berendezett és tervezett dolgozószobáról az V. Orsz. Iparművészeti Kiállításról

1966. jan. 15. Magyar Szirek

Tereti György
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1900 APR 14
ESTI HÍRLAP

Szép tárgyak, szép környezet

1021

Melegbarna bőrbevonatú ülőgarnitúra; dolgozószoba, benne minden harmonizál, minden tárgy ugyanannak a nemesen egyszerű koncepciónak része: emberhez simuló, fellengősség nélküli — szép. Akik jártak a Műcsarnok idei nagy országos iparművészeti kiállításán, bizonyára emlékeznek erre a két szobára. Tervezője: *Fekete György*, ezért kapott *Munkácsy*-díjat.

Már két évvel ezelőtt, a Csók Galériában bemutatott tárgyaival — két iparművész kollégájával együtt rendezett kiállításán — azt feszegette: *hogyan lehetne univerzálódó környezetünket egyéníteni és hogyan lehet szűk lakásviszonyok közepette is kulturált otthont teremteni.* A pécsi uránvárosi Olimpia Étterem és orvostudományi egyetem berendezése (az utóbbi: nyolc év munkája), a rádió új stúdiói is részben vagy egészben az ő terveit dicsérik. Ő tervezte a lipcsei, a brünni, a damaszkuszi és a plovdivi vásár magyar pavilonját is.

A frissen kitüntetett művészt *a környezetkultúra iskolai oktatása* is foglalkoztatja. A reform talán alkalmat ad erre. Ha fakultatív van, ha csupán két-három iskolában, kísérleti jelleggel, de be lehetne vezetni a középiskolák alsó két osztályában... Épület, utca, lakás, öltözködés, viselkedés tudatos szemléletét, alakítását. Kicsit politechnika is lehetne ez, kicsit játék is, színes modellekkel, makettekkel. Hogy a gyerekek e fogékony korukban ne *csak* a képet, szobrot lássák művészetnek.

(f. f.)

...ígtatás az

...i ülésén

...s a ko...

...kaversenyre

...referátuma időszerű gazdasági ...politikai kérdésekről

millió forintot fordítottak bérrendezésre, az egészségügy területén 150 millió forintot osztottak el.

Az alsó- és középfokú oktatási intézményekben dolgozók közül százezren kaptak fizetésemelést.

Az állami, a szövetkezeti kis- és nagykereskedelem és a vendéglátás dolgozóinak 70

(Tudósítás a 6. oldalon.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Fekete György

MEGAFON

MÁR 15

12

AFON

KIÁLLÍTÁSON

Csók István Galéria, Budapest, V., Váci utca 25. Fekete György, Nagy József, Schrammel Imre tárgyformáló művészek kiállítása — hirdetik a plakátok, prospektusok.

„Olyan kiállítás ez, ahol három utat és kifejezést kereső művész munkájában az anyaggal, formákkal folytatott birkózás mély érzelmi és mesterségi vallomássá válik" — írja Gergely István a katalógus első mondatában.

És — talán — ezzel az egy mondattal meg is határozható a kiállítás lényege.

Az örök anyag és az új formák művészi összehangolása, a kettő gyakorlati és modern esztétikai szublimációja a tárgyformálás, mely magában rejti az állandó kísérletezés ördögét.

Mindhárom művész 1957-ben végezte az Iparművészeti Főiskolát. Mesteremberek, kiki a saját szakmájában. Fekete belsőépítész, Nagy ötvösművész, Schrammel porcelántervező.

FEKETE GYÖRGY lakásbútorokat, reprezentatív berendezéseket, nemzetközi kiállításokat (Lipcse, Brno stb.), presszókat, éttermeket (pécsi Olimpia Étterem) tervez. Neki köszönhető a csőbútorok ízléses modernizálása is. A kiállításon a mindennapi élet hétköznapi tárgyaink művészi megformálásával jelentkezik. Művei: könyvbölcső, ébresztőóra és sok egyéb.

MEGA

GÁD

Levél alpakka-ügyben

lehetővé tette, hogy a brigád terve nagy ütemben növekedjék; idén, már 120 ezer kulcs az előirányzott mennyiség. Külön ki kell emelni, hogy tavaly a brigádban egyetlen óra állásidő sem volt. S az a módszer, ahogyan sikerült ezt megvalósítani, a többi brigádoknál is népszerűvé vált a műhely területén.

A levél

Az irodában Mátyássy Walter művezető hangját halljuk, levelet diktál gépbe, melyből idézünk egy pár sort: **„Felhívjuk az anyagellátási osztály vezetőinek figyelmét a gyáregységünkben dolgozó Zalka Máté szocialista brigád negyedévi tervteljesítése veszélyben forog. Munkájukhoz nagyobb mennyiségű alpakkalemez szükséges a közeljövőben. A rugóanyag mérete 0,4 és 0,45. Kérjük az anyagellátás hathatósabb segítségét."**

Vlasits László

Fekete György: Íróasztal – Bureau – Письменный стол

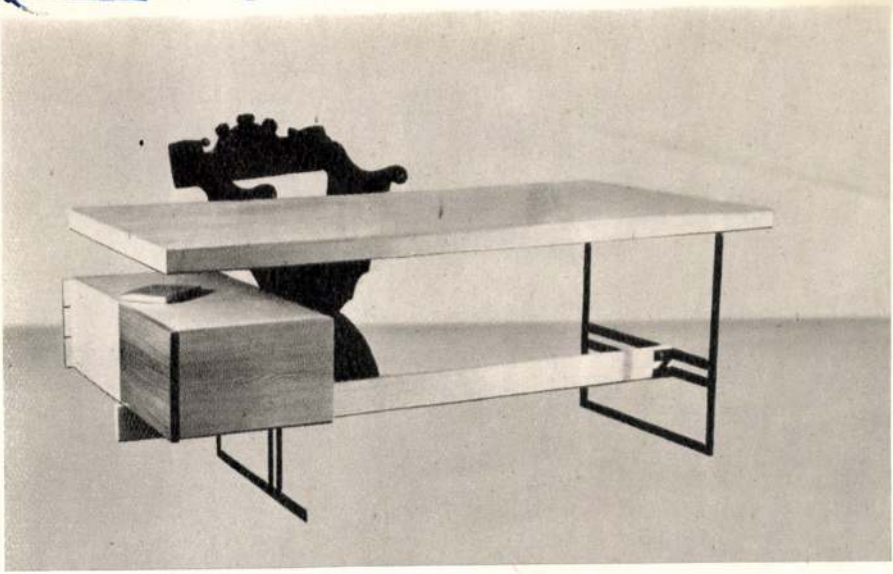

Szatmári Gizella: Fekete György és
Nagy József és Schrexmel Imre Vidéki ta
a Csoz Galériában Művészet 1963 szept
45 lap!

kezetesség nem csupán az adott táj, motívum esszenciája, konstruktív képi lényege, hanem inkább kapaszkodó, mintegy hivatkozási pont a szíve szerinti mondandók, a nüanszok, a táj felidézett hangulatának kifejezésére. Mindig megkapó lírai vallomásait ezzel teszi hitelessé. E törekvéséről különösen Udvaron, Nádhordók, Somogyi táj, Facsoport, Traktoros, Udvar című monotypia-tus és Nádhordás című nagyobb igényű és méretű olajképe tanúskodnak. Nádhordók című képén a vásárhelyi fiatalok törekvéseinek a megértésével is találkozunk. Ez véleményem szerint nem annyira a közeli szülőföldjén élő művészek iránti tiszteletből keletkezett benne (Lóránt Békeszentandráson született és Szegeden járt a Pedagógiai Főiskola rajzszakára), hanem az azonos érdeklődés, az alkotói hozzáállási mód azonos komolyságából s a nemes hagyományok tiszteletéből adódik művészetében.

Gerő Kázmér művészetével nem a vertikális, hanem a horizontális feladatok teljesítésére törekszik. Tudatos vállalása és programja, hogy az emberek lakásába egyre jobb ményt jelzi, — ugyanakkor ö… képzettársítást teremt bennünk az Alföld nagy múltú festészeti hagyományával, de mindazon képzőművészeti gócokkal, művésztelepekkel is, amelyek a jelenben e táj különböző részein formálják saját arculatukat. Ezért sereglést várunk, mindenünnen, — s az a körülmény, hogy néhány művészkolónia résztvételét csupán egy-két hírnök jelezte : az anyag mennyisége és az egyéniségek, csoportok gazdagsága tekintetében kis csalódást okoz a címhez képest. Célszerű volna ezért az ilyen igényű kiállításokon a résztvevők számát gazdagítani, mégis azonban úgy, hogy mindenkor a kiállító város, vagy művésztelep, és a véle szorosabb kapcsolatban álló művészek tartsák a vezérszólamot Alföld pikturánk hol innen, hol onnan felhangzó kórusában. Az ember és az életforma tájankénti különbözésére is fényt vetne az anyag begyűjtésének, s az egybevetésnek ez a szisztémája, hiszen manapság azt látjuk, hogy a tájprofilok tagozódása a képzőművészetben egyre tudatosabb stiláris és tartalmi igényből születik. Másként kife-

A Magyar Munkásmozgalmi Múzeum jubileumi kiállítása a budai Várban

Magyarország fél évszázados forradalmát, a Tanácsköztársaság kikiáltásának 50. évfordulóját köszönti méltón harcának, tetteinek, építő munkájának felidézésével ez a tárlat, a *Magyar Munkásmozgalmi Múzeum* kiállítása, amely kedden délután nyílt meg a budai Várban, a *Budapesti Történeti Múzeum épületének első emeleti kiállító csarnokában.*

Hazai forradalmainkat még soha nem idézte fel ilyen hatalmas és ilyen színvonalú kiállítás. Kétszeresen is indokolt tehát, hogy megemlékezzünk róla és az elődök, 1919 hősei köszöntésén túl megismerjük és méltányoljuk azoknak a munkáját is, akik ezen a bemutatón szinte szívszorító elevenséggel állítják elénk 50 esztendeje lezajlott forradalmunk tetteiben és tragikus bukásában egyaránt nagyszerű művét.

Az előzmények lényegretörő összefoglalója fogadja a kiállításra érkező látogatót: A Ferenc József-i „boldog békeidő" kiáltó ellentétekkel terhes világának és az első világháború véres esztendeinek képei.

De hogyan lehet ezt megjeleníteni? A kiállítás tervezői és rendezői — *Fekete György* belsőépítész, *Piros* Tibor grafikus és a Magyar Munkásmozgalmi Múzeum kutatógárdája — már itt megmutatják mire képesek, miképpen tudnak úgy sűríteni, hogy szándékaik egyek legyenek a látogatók gondolataival és érzéseivel. Ragadjuk ki — szinte találomra — három gondolatukat, a tárlat három vitrinjét, részletét, hogy módszereiket illusztráljuk.

Környezetüket hatalmas fotók adják — a kikocsizó előkelőségek, illetve az 1912. május 23-i „vérvörös csütörtök" képei. A tárlókban néhány egyszerű dokumentum sorakozik: egy hatalmas bankjegyhalom — 426 588 korona —, Lánczy Leó bankigazgató évi jövedelme; mellette pár pénzdarab — 750 korona —, egy ipari munkás egyesztendei bére. A statisztika — meglevenedett: most már nemcsak szemléltet, de lázít a grafikon, a „szürke adat": a négy legnagyobb bank profitja 1913-ban 45 000 munkás egyévi fizetésével volt egyenlő.

Szemben a „vérvörös csütörtök" képe áll, s benne a tárlóban elhelyezve egy korabeli fénykép az egyik halálos áldozatról. Egy másikról még ennyi sem maradt, csak egy *Népszava* előfizetési karton, rajta feljegyzéssel a haláláról.

De részletezhették volna a rendezők például az első világháború szörnyűségeit is. Ám megelégedtek annyival, hogy felnagyítva egymás mellé helyeztek két korabeli felvételt: egyet a vidáman mosolygó 1914-es bevonulókról, egy másikat pedig a rokkant katonákról. Köztük, egy hatalmas forgó hengerre feszítve a világháborús évek plakát-kavalkádja sorakozik; bárgyú és pimasz hangon fogalmazott „győzelmi hírek", hadikölcsön felhívások — s köztük egy figyelmeztető jel, Kozma Nándor: *Hadimilliomosok* című könyvének hirdetménye.

Így, ilyen biztos léptekkel, mindig a lényegre tapintva halad előre a kiállítás az időben, pompás telitalálatokkal világítva meg minden fontos mozzanatot a korhadó monarchia végóráiból.

Ezután a forradalmaké lett a szó: először 1917. november 7-én Oroszországban győzött a proletariátus; és a magyar munkásosztály alig két hét múlva rokonszenv- és béketüntetéssel válaszol nagyszerű tettére. És 1918 októberében véget ért a háború. Az őszirózsás forradalom nálunk is győzelemre jutott. Kikiáltották az ország függetlenségét és megszületett a köztársaság.

A forradalomban azonban nincs megállás. Az elnyomott, vérző nép elégedetlensége elemi erővel sodorta tovább az eseményeket. S rövidesen friss vezető erő áll a harc élére: az 1918. november 24-én megalakult Kommunisták Magyarországi Pártja. E küzdelmes hónapok eseményei, egy hangos magyarázó szöveggel kísért, s az automata diavetítő berendezésben kronologikus sorrendben megjelenő egykorú felvételek sorozata eleveníti fel, a tárlat egyik legszellemesebb megoldásával bilincselve le a nézőt.

És eljött 1919. március 21-e, a Tanácsköztársaság kikiáltásának napja. Diadalát egykorú plakátok, értékes dokumentumok és emléktárgyak idézik fel a látogatók előtt, sorra bemutatva a Tanácsköztársaság vezetőit, felidézve első rendelkezéseit, a párt munkájának és kongresszusának fontos eseményeit, emlékeit, megmutatva a frissen alakult tanácsok tevékenységét és tagjait. Látjuk Kun Bélát és Szamuely Tibort a pártkongresszus küldöttei között és a többi népbiztost — Vágó Bélát, Garbai Sándort és másokat — a népgyűléseken és munka közben.

A munka, az évszázados igazságtalanságokat jóvá tevő tettek sora jelenti ezután a Tanácsköztársaság történetét híven követő kiállítás vezérfonalát. Megelevenedik előttünk a népgazdaság alakuló struktúrája; a nagybirtokok, gyárak szocializálása; a közellátás javítására hozott intézkedések, amelyeknek során új lakást, bútort, tűzifát osztottak ki; az új kultúrpolitika intézkedései: az avult iskolarendszer megkezdett reformja, az üdülő munkásgyermekek; látjuk a kinevezett egyetemi tanárokat — köztük számos fiatal tudóst, írót —, akiknek a régi, vaskalapos oktatási rend felfrissítése lett volna a feladata; és a 133 nap alatt kiadott olcsó könyvek sokaságát... De lehetetlen volna mindent felsorolni; úgy, ahogyan történt, s ahogyan most a tárlat rendezői tették, gondosan súlyozva, szemléletessé téve a dokumentumok és emlékek impozáns sorát.

E nagyszerű munka közben mind fenyegetőbben közeledtek a fiatal proletárállam felé a megfojtására törekvő ellenforradalom árnyai. Beárnyékolták már az első szabadon köszöntött május elsejét is, amelynek eseményeit Biró Mihály plakátja és az ünnepi napon Budapesten és szerte az országban készített felvételek sora idézi fel. A kiállítás befejező része — Lenin és Kun Béla üzenetváltásainak, valamint Szamuely Tibor moszkvai látogatásának emlékei, emléktárgyai után — a külső és belső ellenség ellen egyszerre vívott hősi küzdelmet idézi fel; Berény Róbert *Fegyverbe! Fegyverbe!* „kiáltó" plakátja és a többi toborzó plakát kíséretében mutatva a Vöröshadsereg hadjáratait, katonáit, fegyverét, emléktárgyait, s a bukás után is hűségesen megőrzött zászlókat.

A tárlatot *Hincz* Gyula nagyvonalúan komponált pannója zárja le, mintegy a beteljesült ígéret gesztusával; egyszerre utalva elődeink hősi küzdelmére, s örökükbe lépett világunk tisztelgésére emlékük előtt.

Külön tárlaton mutatják be a rendezők a Tanácsköztársaság jubileumát köszöntő nagy kiállítás mellett az első proletárállammal foglalkozó *mai irodalom könyveit,* valamint a forradalom és a Tanácsköztársaság bélyegeit és az évfordulót köszöntő új bélyegek sorozatát.

Horváth György

csolatban egyetlen tervet melengetett magában: az Operaház igazgatója szeretett volna lenni.

Ez az adat ma sokakat csodálkozásra késztet, mert úgy gondolják, hogy a színpadi zene Bartók életében a perifériára szorult és csak alkalmi szerepet játszott. A tények azonban más következtetésre vezetnek. 1917 és 18 tavaszán a *Fából faragott királyfi* és *A kékszakállú herceg vára* bemutatói a szerző legnagyobb és a nagyközönséget is leginkább érintő sikerei tíz év óta. 1918 októbere óta Bartók szakadatlanul dolgozik *A csodálatos mandarin* vázlatain. Új operatervek is foglalkoztatják és olyannyira ezek bűvöletében él, hogy amikor — még 1918 áprilisában — új kiadóját, a bécsi Universal céget terveiről tájékoztatja, arról ír, hogy zenekari művet ne várjanak tőle, mert kisebb zongoraművek, dalok és kamarazene-jellegű kompozíciók mellett a pantomim — *A csodálatos mandarin* —, és egy azt követő új opera komponálása 3—4 éven át teljesen igénybe veszi majd. Nyilvánvaló ebből, hogy Bartók és a színpad kapcsolata az 1910-es évek végén volt a legszorosabb.

Élete egyik legkegyetlenebb tele köszönt a zeneszerzőre a Tanácsköztársaság bukása után. De a szűkös fűtési lehetőségek, a silány kosztolás és a közlekedési nehézségek mellett — Bartók Rákoskeresztúrról járt be a fővárosba — érezhetően más természetű gondok is aggasztják. Alkotói problémái közé tartozik, hogy a mostoha körülmények között nem tud komponálni — egyelőre ezért késik a *Mandarin* hangszerelése is. A Felvidék, de főként Erdély elvesztésével úgy érzi, hogy népzenekutató tervei alól kihúzták a talajt.

A közönséggel való tartós találkozásának reménye — alig néhány hónapja még ez láttatta vele a jövőt ígéretesebbnek, mint korábban — illúzióként foszlik szét. Dohnányit szabadságolják, majd elmozdítják a Zeneakadémia igazgatói székéből. Kodályt felfüggesztik, közel féléves fegyelmi vizsgálatnak vetik alá, majd új műveinek bemutatóját ürügyként használva, a sajtóban is megtámadják. Nincs már a helyén Egisto Tango sem, operájának és táncjátékának bemutató karmestere; ő az egyik kolozsvári operaházhoz szegődött, amíg nem kellett onnan is továbbállnia 1920 tavaszán.

Bartók jól tudja, hogy ő sem való abba a zenei életbe, amelyben nincs helye egy Dohnányinak, aki 1919 utolsó három hónapjában háromszor játszotta vagy vezényelte Bartók műveit a nyilvánosság előtt. Ő sem való abba a zenei életbe, amelyben nincs helye egy Kodálynak, aki legutóbb is meleg szavakkal támogatta

1969 MAR 21

MAGYAR NEMZET

Magyar Hirdető
SAJTÓIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-807

gatva, részletes a kiadójának. Esz elsősorban „ked két- és négyke hangszerelésére fellépne, mint kus, vagy mint és — mint írja - *szabb esetben*" e raórákat is adna a lehetőség is, számára végezne munkát („*Instruk sionsarbeiten*"!), is ajánlja alsófok tatásra és azt se megemlíteni, ho kottamásoló.

Az áttelepülés re is gondol: dec menne át elsőne követné a család.

Három hét sem telik el és Bartók elhatározza, hogy október 21-én Bécsbe utazik, de csak mintegy 10 napig marad, minthogy Budapesten „*a helyzet valamicskét javult*". A bécsi útra végül is nem került sor, talán azért, mert Bartók az ottani állapotokról rossz híreket kapott. Erre utal egy zeneszerző kortársához írott levelében, 1920. január 25-én: „*Nálunk a dolgok nagyon fonákul mennek; Bécsben, úgy tűnik, hasonló a helyzet. Nem volna tehát sok értelme, ha — mint ősszel terveztem — Bécsbe települnék át. Teljesen bizonytalan vagyok abban a tekintetben, milyen módon tudnék változtatni a helyzetemen. Egy biztos: a pillanatnyi viszonyok itt mind a művészet, mind az anyagiak tekintetében alig elviselhetőek. Munkáról szó sem lehet; még jó, ha az ember nyomorúságosan eltengődik...*"

A helyzetet egyre elkeserítőbbnek érzi. Február elején már attól fél, hogy rövidesen ingóságaitól is meg kell válnia. Maró öngúnnyal meditál, fűtse-e a dolgozószobáját vagy sem. Munkakedve sarkallná, a jövő miatti aggodalma a tüzelőhiány idején óvatosságra intené. De hiszen végtére is „*egyremegy, hogy egy-két hónappal hamarabb vagy később kezdünk-e éhezni*" — fejezi be a gondolatsort. Most említi Tango nevét és vele kapcsolatosan céloz arra az országra, amely felé éppen a karmesterbarát ottani tevékenysége irányítja a figyelmét, nyilván Erdélyre. A barátok lebeszélik, hogy Kelet felé orientálódjék, inkább Németországot ajánlják. Neki azonban a német viszonyokban is kevés bizalma van. S a fő dolog mégiscsak a népdalkutatás, amely az ő keleti tájékozódásának („*Mein Drang nach Osten*") alfája és ómegája. „*Ha fel kellene adnom* — vallja —, *olyan lenne, mintha életem felét vesztettem volna el.*"

Az út azonban — Tango kolozsvári szerződésének áprilisi felbontása erre utal — Kelet felé is járhatatlan. Maradna még Berlin, ahol személyesen tájékozódik. 1920 február végén érkezik ide és április közepéig marad. Mint levelei összetettebb [illegible] déseire.

Kroó György

SZÍNHÁZAK ÜN

Állami Operaház: P: Párizs lángjai (Szemere bérl. 7.) (7) — Szo: Hamlet (Falloni bérl. 7.) (de. 11); Háry János (N. bérl. 7.) (7) — V: A Rajna kincse (Mozart—Wagner cikl. 7.) (7).

Erkel Színház: P: Don Carlos (Bérl. szünet) (7) — Szo: Traviata (Ált. isk. bérl. B. sor. 4.) (de. 11); Bohémélet (5. bérl. 7.) (7) — V: Otelló (Bérl. szünet) (7).

Nemzeti Színház: P: A vezérkari főnök (de. fél 11 és 7) — Szo: Czillei és a Hunyadiak (de. fél 11); Szerelmem, Elektra (7) — V: A bűnbeesés után (7).

Katona József Színház: P: A kegyelmes asszony portréja (7) — Szo: A fösvény (du. fél 3); A kegyelmes asszony portréja (7) — V: Széchenyi (7).

Madách Színház: P: Black Comedy (du. fél 3); Kegyenc (fél 8) — Szo: III. Richárd (F. bérl.) (fél 8) — V: Éjjeli menedékhely (7).

Madách Kamara Színház: P: Léni néni (du. fél 3); A bolond lány (fél 8) — Szo: Léni néni (du. fél 3); Törtetők (fél 8) — V: Három játék (7).

Vígszínház: P: A kívülálló (Z. bérl. 4.) (7) — Szo: Spanyolul tudni kell (du. fél 3); A kívülálló (F. bérl. 4.) (7) — V: Anglial Erzsébet (G. bérl. 3.) (7).

Pesti Színház: P: Furcsa pár (7) — Szo: Furcsa pár (du. fél 3); Arzén és levendula (7) — V: Arzén és levendula (XV. bérl. 3.) (7).

Thália Színház: P: Az Ördög és a Jóisten (7) — Szo: Csibe (de. 11); Isteni színjáték (7) — V: Akiért a harang szól (7); Népfürdő, Hírnök jő (8).

József Attila Színház: P: Mindenkihez (7) — Szo: Lulu (du. fél 3); Aba Sámuel király (Móricz Bérl. 4.) (7) — V: Egy igazi úr (7).

Fővárosi Operettszínház: P: Knock out! (7) — Szo: Knock out (du. fél 3); Maya (7) — V: Vig özvegy (7).

Bartók Gyermekszínház (a Fővárosi Operettszínházban): Szo: Csinn-Bumm Cirkusz (de. fél 11).

Kis Színpad: P: Urak és elvtársak (du. fél 4 és fél 8) — Szo: Tizenévesek (de. 11); Urak és elvtársak (du. fél 4 és fél 8) — V: Urak és elvtársak (fél 8).

Irodalmi Színpad: P: Gyárfásest (Zalka bérl. 4.) (du. 3) — V: Sanzon-est (Bérl. szünet) (7).

Egyetemi Színpad: P: Piszkos Fred (7) — Szo: Verlaine-emlékest (du. fél 4 és 7).

Kamara Varieté: P, Szo, V: Amerikából jöttünk... (P, Szo: du. fél 4-kor is) (du. 6 és fél 9).

1021

Akit a fa ihlet alkotásra

A Prizma 13 iparművész-csoport nagykanizsai kiállításán mindenkinek feltűnnek Fekete György Munkácsy-díjas belsőépítész munkái. Faldíszítő kompozíciói, bárszekrénye, kisasztala, paravánja mindmind értékes, dekoratív alkotás. Örömest látná őket a lakásában minden jóízlésű ember.

Alkotójuk szűkebb pátriánk fia. Zalaegerszegen született 36 éve. Az Iparművészeti Főiskolán 1957-ben fejezte be tanulmányait, s azután az Általános Épülettervező Vállalathoz került.

— *Legnagyobb munkám a pécsi Orvostudományi Egyetem klinikájának belső berendezése volt* — mondja. — *Ipari kiállításokat Lipcsében, Brnoban, Plovdivban, Moszkvában és Damaszkuszban terveztem és rendeztem több alkalommal.*

Az utóbbi években kisbútorokkal, használati tárgyakkal, intarziákkal, faplasztikákkal foglalkozik. Ő vezeti a népszerű Lakáskultúra folyóirat „Az otthon művészete" rovatát, iparművészettel foglalkozó televíziós forgatókönyveket ír, s őszre várható a lakásszínekkel, valamint a „régi bútor — új otthon" témájával foglalkozó könyvének a megjelenése is. Sokoldalú ember.

— *Ez a belsőépítész-mesterség alapvető követelménye — mosolyog. — Az épületen belül, ami nem tégla és nem beton, az mind a munkámhoz tartozik.*

Ezekben a napokban is egy nagyszabású munkát fejez be. Szombathelyen az új Izisz Szálló éttermének építi meg az egyik nagy falfelületét. Pályázaton nyerte el ezt a megbízatást. Ezen a falon fából készítette el Izisznek, a termékenység istennőjének hatalmas, szimbolikus képmását.

Fekete György
(Buzek Dénes felvétele)

— *A fa az az anyag, amely a legjobban inspirál. A vas, a réz, az üveg semlegesebb hatásúak, jórészt mindig egyformák. A fa, ahány darab, annyiféle. Előfordult már velem, hogy amikor dolgoztam valamin, szebb dísztárgy alakult egy hulladék darabból, mint amivel a munkát kezdtem.*

— Legújabb elképzelései?

— *A szombathelyi munka mellett hamarosan befejezem Balatonlellén a SZOT-üdülő belső berendezését.*

Arról is beszélgetünk, hogy milyen érzés gyermekkora színhelyére visszatérni?

— *Kellemes* — mondja egyszerűen. — *Közel huszonöt évig nem mertem hazajönni, attól tartottam, hogy a nagy gyermekkori élményeket nem kapom vissza. Tavaly aztán a feleségemmel és a fiammal ellátogattam Zalaegerszegre. Megtaláltam minden, számomra kedves, régi helyet, és megfogott a mai új. Bár tudnék ehhez hozzátenni valamit magam is! A közeljövőben az Ernst Múzeumban önálló kiállításom lesz, amelyen a fával kapcsolatos kísérleti munkáimmal szerepelek. Szülővárosom iránti tiszteletből ha erre mód nyílna, szeretném ezt a kiállítást Zalaegerszegen, s utána Nagykanizsán is bemutatni.*

Fekete György Munkácsy-díjas belsőépítész megyénkből indult, de munkáival még csak most, a Prizma 13 kiállításán találkoztunk Zalában először. Pedig mi is építkezünk, s mi is adunk megbízatásokat belsőépítészeknek.

Timár Ede

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ZALAI HÍRLAP
1984 JÚL 21

a leve-
égből.

In Pausz-
fró, Ma-
több re-
t megem-

összetörtem és eladtam. Most nagyon nehéz erre emlékeznem és titkolom a lányom elől, mert hiszen arra neveltem, hogy egy porszemet se vegyen el idegen asztalról.

— Megszenvedett-e ezért a grófnő bármelyik szolgája? — kérdezte az idegen.

— Esküszöm, uram, hogy senki — felelt az öreg és sírva fakadt. — És ha tudom, hogy

Ahogyan az
homlokát val
sötét pillanta
láng.

A csembal
hosszú évek
házat töltött
is.

tanulni Somogytól?

...rát-házak a szomszéd megyében

ben az intézménytípusban, azt az építészetileg és funkcionálisan hozzá épített cukrászda jelenti. A hármas funkció együttes hatásáról a somogyiak már sok jót tudnak mondani.

Nézzük sorjában. A modern, s... ...adpolcos könyvtár a kis falu „r... ...” mérten 80—100 négyzet...

lik a könyvek, újságok, folyóiratok böngészésére.

Hol érdemes a könyvbarát-ház létrehozása? Elsősorban azokban a zalai községekben — sajnos sok van ilyen —, ahol a községnek könyvtárhelyiségre van szüksége, s a községi tanács ennek szükségességét felismerte, illetve hajlandó és tud is érte anyagi áldozatokat hozni. Másodsorban ott, ahol a szövetkezet korszerű cukrászdát tervez építeni és a falusi könyvterjesztés színvonalát is emelni óhajtja (a kultúrcikk forgalmának növelése szintén jó indok lehet). Vitathatatlan, hogy a könyvtár szomszédságában, kulturált körülmények között működő könyv- és esetleg újság- és folyóirat-bizományos sokkal nagyobb forgalmat bonyolít le, mint a falusi vegyesbolt egyik szögletében vagy az iskolai szekrényben tárolt „könyvesbolt” eladója.

Az építés költségeit természetesen a működtetők vagy fenntartók közösen viselik. Így van ez Somogyban is. A megyei könyvtár tervprogramja alapján egy 76 négyzetméter alapterületű könyvtárhelyiséget, a hozzá tartozó 17 négyzetméter alapterületű irodát (raktár is lehet), 16,7 négyzetméter alapterületű könyvesboltot és egy 56 négyzetméteres cukrászdát magában foglaló intézményt hozzávetőlegesen félmilliós költséggel lehet felépíteni. A költségek társadalmi munkával még csökkenthetők is.

TAPASZTALATOK SZERINT

Jelenet A pró...

A kulturáli...

A NAPOKBAN zárta kapult az első *egervári művésztelep*. A három hétig nyitva tartó művésztelep résztvevői — 26 fiatal képzőművész — jórészt már elhagyták a megyét, s helyettük most 30 rajztanár foglalta el az egervári várkastélyt. A rajztanárok — akik közül néhányan már tavaly is vendégei voltak — Egervárnak — július végéig maradnak nyári továbbképzés keretében a községben. A művésztelep tagjai egyébként a hét elején *szakmai kiállítást* rendeztek itteni munkáikból, s ezt a kiállítást az év

Fekete György

A tárgyformálás művészei

(Fekete György, Nagy József, Schrammel Imre kiállításáról)

Vitz Bence László

Elvek és szándékok

Az elnevezés maga már pontos definíciója annak: mi a szándéka e három egyivású fiatal művésznek. A féllábon sántikáló, pongyola, de főként devalválódott „iparművész" szó nem definitív jellegű s régen elavult már korszerű s egyre inkább az architektúrával együtthangzó funkciója kifejezésére.

Fekete György belsőépítész-bútortervező, *Nagy József* ötvös, *Schrammel Imre* keramikus a „tárgyformáló művész" definíciót tudatos programként használják, kifejezve ezzel korszerű s a korszerű művészet egyetemlegességére irányuló szándékukat.

Írásom ezért elsősorban ebből az aspektusból tájékozódik és tájékoztat; nem „kiállítási beszámoló" — tehát. Vizsgálom e tudatos törekvésű három fiatal művész kötődéseit korhoz, társadalomhoz, „korszerűség"-hez, vagyis szellemi egzisztenciájuk s alkotó szándékuk összetevőit.

I.

A „tárgyformálás" meghatározás tendenciát és módozatot fejez ki. Tárgyakról esik szó, tárgyakról: életünket és életformánkat körülvevő, társainkká, énünkké, sorsunkká emberiesedő tárgyakról, melyek formáltságuk által, formájuk hatásában szülötteink is, szülőink is. A dialektikus vizsgálódás olyan pillantást jelez, mely anyag és szellem, hasznosság és esztétikum, játékosság és tudatosság, tárgy és forma feleselő párbeszédére irányul és nem hajlandó akár az egyik, akár a másik összetevő javára vagy kárára engedményt tenni: hiszen a teljesség igényével követi az ember tevékenységének minden mozdulatát. Főként a teremtő emberét, a „homo ludens" és a „homo sapiens" integrációját. Csupán ez az igény lehet indexe alkotói és kritikai elvnek egyaránt. Indexünket ehhez képest állandó ellentétpárok szikráztatásának jeladásához igazítjuk, kifejezve ezzel azt, hogy a művészi alakteremtésben — a tárgyformálásban is — a teljesség igényével közeledünk a művészi szándék és művészi tett (megvalósultság) értékeléséhez.

Veszedelmes kísérlet — több: a teljesség dualista szándékú elárulása az a fajta esztétizálás — s ilyenre példát sajnos éppen a közelmúltban Pátzay Pál és Bernáth Aurél írásai adtak — mintha a vizuális művészetben (vagyis architektúrában, képzőművészetben, tárgyalkotó művészetben) *kétféle mérték, kétféle elv, kétféle kifejezési idióma, sőt: kétféle ideológiai igény volna irányadó.* Hogy architektúra és tárgyformálás *más*, képzőművészet (festészet és szobrászat) *ismét más* nyelven fejezné ki a korszerűt, mintha utóbbinak volna csupán jussa az emberit — vagy „mélyen emberi"-t kifejezni amannak (architektúrának és tárgyalkotásnak) a dehumánus lehetőségeivel szemben. *Vagyis: mintha mi* (festők, szobrászok) *melizmáznánk emberivé a dehumanizálódott monoton architektúrát s a vele cinkos tárgyalkotást.*

Ez az erősen antidialektikus, történelmietlen és dualista álláspont a művészet ideológiai egységét, teljességét adja fel; igényünket arra nézve, hogy éppen olyan történelemépítő korstílust tudjunk — az egész kulturált, emberlakta földterületen kialakítani — mint amilyet a maga szűkebb területén tudott a keleti, az egyiptomi, a görög, a római, középkori, reneszánsz, barokk stb. kor teremteni. EGYETEMLEGES KORSTÍLUS VAN CSUPÁN, VAGY SEMMILYEN. Ebből az alapelvből nem lehet egy jottányit engedni. Ennek a törvénynek minden betűje azon egy szellemet fejez ki. Nem mondhatunk tehát le a teljesség igényéről, nem tagadhatjuk e bonyolult együttműködés egyetlen tényezőjét, nem építhetünk boltozatot — szintézist — az egymást ellentétességük következtében támogató kövek egyikéről sem.

II.

Ellentétpárokat említettem; találóbb lett volna egymást kiegészítőket mondanom, hiszen a látszólagos „ellentét" ugyanolyan kölcsönös ragyogtatást hoz létre — magasabb síkon — mint optikailag az ellentétes színek párosítása.

Hasznosság és esztétikum a tárgyformáló művészetben különösen „egymást ragyogtató" meghatározó. Hiszen korunk vizuális művészetében az egyre szélesedő esztétikai tömegnevelést elsősorban mindennapi tárgyaink végzik el. „Mindennapi tárgyak" sorában egy közlekedési eszköz megformáltsága éppen úgy szolgálja az esztétikai nevelődést, mint szűkebb környezetünk tárgyai: a bútor, az edény, a szőnyeg, a ruha vagy egzisztenciánk eminens objektuma: az épület. Az antidialektikus gondolkodás éppen ezen a területen követ el végzetes botlást: e „hasznos esztétikum" területének objektumait — épületet és tárgyakat — választja el a közvetlenül „nem-hasznos" esztétikum-hordozóktól: képtől, szobortól.

Megvonható-e hasznosság és esztétikum, haszon-nélküliség és esztétikum között a demarkációs vonal, mely jelzi, hogy ideológiai szempontból — esztétikai vetületben — hol kell más és más mércét alkalmaznunk? Azaz: hol van vége a „tárgyi"-nak és hol a kezdete az „ideológiai"-nak, egyszerűbben: a humánumnak?

Ilyen határ nincs. Ilyesféle demarkációs vonal kitűzése élesen ellentmond az emberi totalitásnak. A dialektika törvényeinek különösen. Vajon a „tárgy": tárgyi-e pusztán? Másképpen kérdezzük: „Ding an sich" jellege van-e a tárgynak? Külön röppályán kering-e az őt elbocsátó bolygótól, az embertől? Még élesebben: a tárgy nem éppen úgy a „humánum" vetülete — humanizált dolog, mint a képzőművészeti forma?

Éppen a tárgyalkotó művész hangsúlyosan emberi funkciót és folyamatot képvisel: *mert csak az ember által elvonható és szublimálható törvények és arányok formai vetületét szerkeszti meg a tárgyban.*

Vizsgálódásunk konklúziója tehát: hasznosság és esztétikum pontosan tárgyiasuló kettőse jelzi tárgyaink értékét; azt az egyensúlyi arányt, mely egy tárgy korszerű stílusát létrehozza.

Játékosság és tudatosság annyira mélyen gyökerező indítékai és meghatározói a művészi alakteremtésnek és tárgyformálásnak, hogy bármelyik elem gyengülése vagy hiánya feltétlenül hitelét veszi egy műalkotás esztétikai értékének. A „naív elem": a beleavatkozásé, amivel a gyermek értően anyagokba túr, a formáló öröm nyálacsurrantó ámulása éppen olyan alapvető erő az alkotás létrejöttében, mint a szerkesztés, a műgond aggodalma, egy új „létezés" törvényteremtése. Áll ez különösen a „használhatóság" tárgyainak szerkesztő munkájára.

Ám éppen a szerkesztettséget oldja fel — vagy sok esetben intonálja — a szabad, asszociatív játékosság, az ösztön rátapintó öröme, az anyagok, arányok összefüggéseinek babráló gyönyörűsége. Igaz: ez más-más arányban jelentkezhet más-más hasznosságú és funkciójú tárgyaknál s e tárgyakat megjelenítő anyagoknál. Inspiratív erejét és szerepét éppen azok érzik s bizonyíthatják legjobban, akik a tudatos szerkesztés felelősségének feszülésében élnek.

Ha e három kiállító művész tárgyait e „kettősség" pillantásával vizsgáztatjuk, mindhárman tudatában vannak játékosság és tudatosság egymást gazdagító szerepének. Szinte azt mondhatnánk: a műalkotás szaunázó módszere jellemző munkásságukra, bár a szemlélő nem tudja mindig nyomon követni e szellemi „szauna" egymást váltó szakaszait. De tényként felismeri tárgyaik ellentétességében ezt a törvényt. Kétségtelen, hogy a dialektikus műves gyakorlat így szerencsés kiegyenlítődést teremt munkásságukban és megóvja őket mindkét erő dogmatikus egyoldalúságától.

S végül kitérünk arra az izgató kérdésre, amit a „korszerűség" fogalmával határozunk meg. És ami permanensen jelen van minden induló szándéknál,

Magyar Építőművészet, 1964. 6 szám 54–56 lap

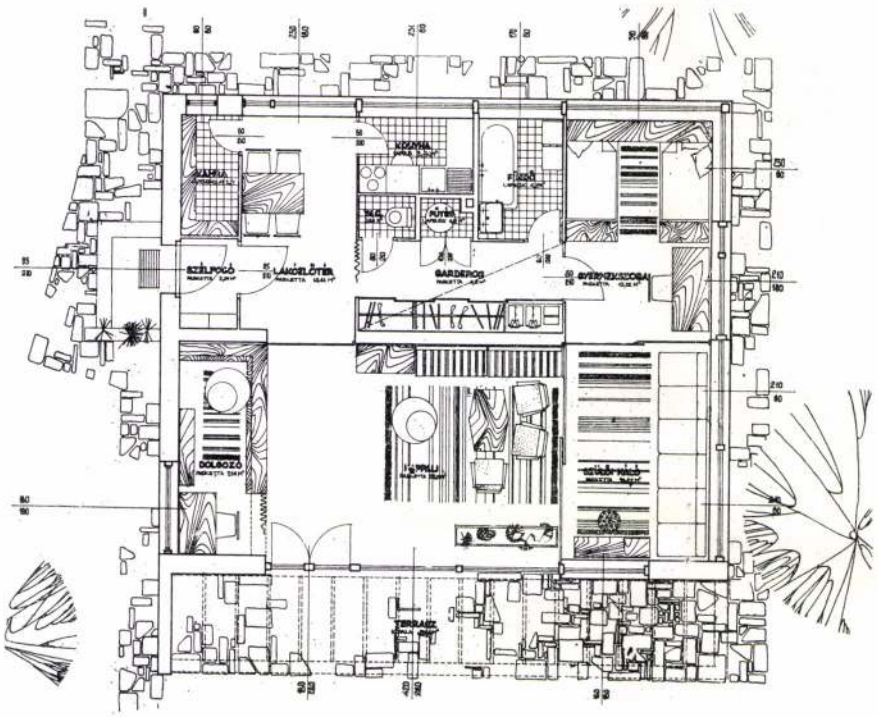

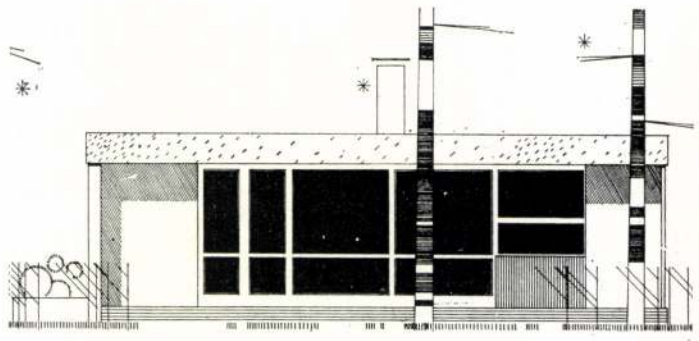

Lakóépülettervezési tanszék (Zsitva Tibor terve)

Városépítéstani tanszék (Körner András terve)

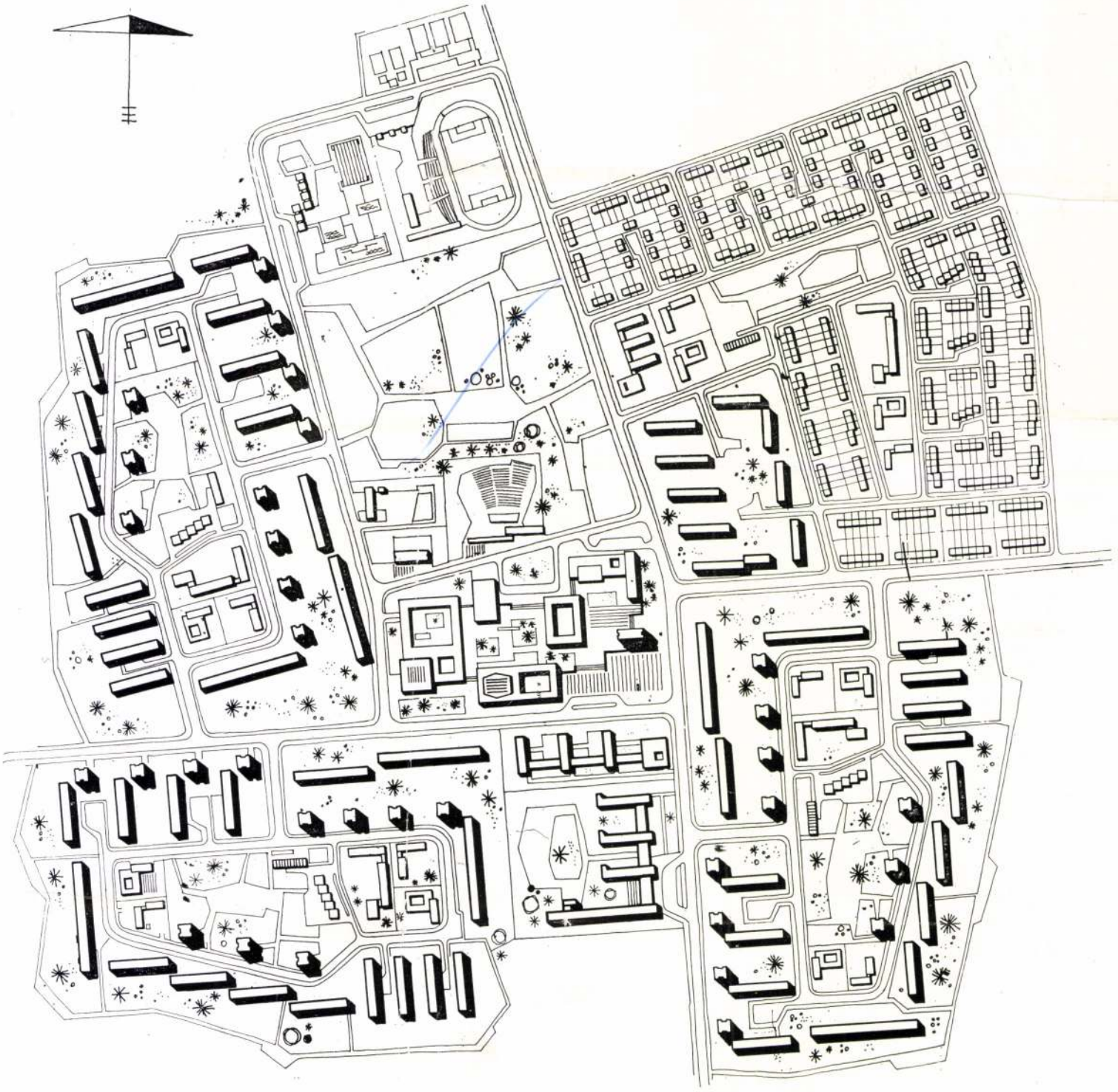

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Fekete György

1971 IV. 12

Pályázaton nyerte el Fekete György iparművész a megbízást a szombathelyi Isis Szálloda éttermének végfalának dekorálására. Az Életfa című kompozíció 25 négyzetméteres plasztikus faintarzia, többféle fából és mintegy 400 különböző formátumú darabból áll majd.

1021

tolmácsolására a bábjáték,
amelyet szükség esetén akár
többször is meg lehet szaki-

Fekete
György

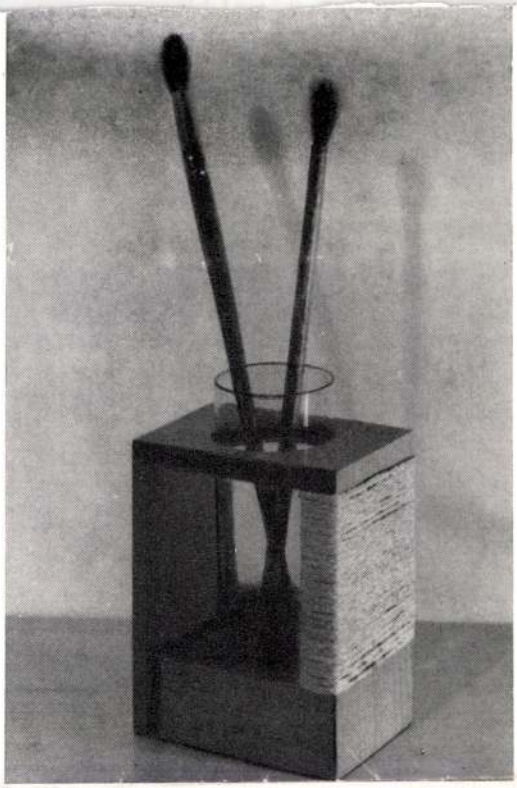

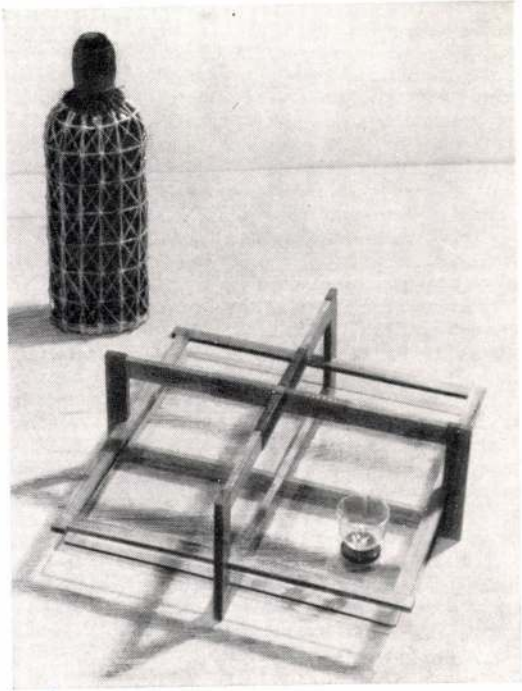

használati tárgyak egyedi darabjait teremtse meg. Úgy véli: az előregyártott elemekkel épülő típusházak, a még oly jó típusbútorokkal berendezett lakások a legkülönbözőbb típusú, jellemű, lelkialkatú, kultúrájú emberek számára kényszerűen azonos otthont nyújtanak. A belső ember és a külső környezet között így nem alakulhat ki valami pontosan egybeszabott harmónia. Ezt a szorongó, szinte falanszterjellegű és alig feloldható tényt kívánja enyhíteni azzal, hogy nem tipizált, igen különféle egyedi tárgyakkal — tárgyak melizmáival — élénkítse a típus-otthon monotóniáját. Gyertyatartói, desszertes tálacskája, szellemes, könnyen kivitelezhető fa-lámpái, órája, feketekávéstálcája, kis dohányos-asztalkája, újság- és folyóirat-tartója ebből a meggondolásból születtek, minden kívülről ható ösztönzés, gyakorlati haszon nélkül. Ezek a kis tárgyak sem engednek *Fekete* tiszta formaszerkesztéséből semmit. Mint mikrokozmoszi ujjgyakorlatok, belsőség tervei, vagy nagyméretű bútorai stíluseszményét követik.

Szeretnék még szólni „monumentális" bútorairól. Otthonának részei ezek, így nyilvánvaló, hogy szerkesztésük, megformálásuk, vagyis a „hasznos esztétikum" teljesen tudatos és ízlése legmélyebb ösztönzésére történő volt. A dolgozóasztal — tervező művész munkaasztala — szerkezete olyan csikornyátlan, annyira híján van minden *szándékos* esztétizálásnak, sőt az anyag hízelgő kihasználásának is, mintha néhány geometriai kubus — egy laposabb, egy teltebb téglalap — állt volna csupán rendelkezésére. A nagyobbik — az asztal lapja — s az egyik rövidebb oldal alatt mélyen fekvő zömökebb, egy-egy sarkán elhelyezkedő diófa fióksor homloklappal, tiszta szerkezetét a laposvas lábazat szellemesen váltó széles U-alakú elemei tartják, közöttük a fiókos rész lebegését alátámasztó sima gerinc. Minden pontos funkciót végez; esztétikumát is ez az arányos és szigorú funkció hordozza.

Kétszemélyes fekhelyét — sötétkék textilborítással — ugyanilyen elv szerkeszti. Játkos ötletű a fekhely fölötti lebegő kőrisfa-keret, mögötte a természetet asszociáló széprajzú faág, a falon a négyzetes keret s az ág játékos finom árnyék-szerkezete.

2. *Nagy József* ötvösművész a fémfeldolgozás igen széles skáláján játszik. Intim ötvösmunkái — ékszerek, apróplasztikák — átváltanak a használati tárgyakon épületekre kívánkozó monumentális plasztikába. Szerencsés kiegé-

eddig alig használ-

másokat. Kíváncsi pillantást vet eszköz és anyag egymással való viselkedésére, az anyag „véletlenes" (vagyis az alakítás birkózásában megmutatkozó) jellemvonásaira. Ennyire intenzív szigorúsága is, ha klasszikusan zárt és nemes edényeit formázza az alakítás minden esetlegességét elutasító képességével.

E kettős igazodás készteti arra, hogy rendeltetésük szerint is ellentétes, egymást „kölcsönösen ragyogtató" formák, tárgyak és anyagok alakítására vállalkozzon. Kisméretű ékszereiben — függők, karperecek, klipszek, csattok, gombok stb. — tiszta geometriai ritmusba építi emberi és állati alakzatait. (Vagy éppen szeszélyes, szabad foltokra építi őket.) Ritmus, rend, monumentalitás már itt, sőt itt *eleve* izgatja, mintha a kisméretű alakzatokban próbálná önmagát arra, milyen fokon érti a monumentalitás lényegét.

A „homo ludens" jelen van az intim formákban. De azokban a zord és rideg anyagokban még inkább, melyek már nyíltan kínálkoznak — éppen recitativo jellegük következtében — „társművészi" feladatokra. Archaizáló bronz-domborításaira gondolok (lovas kettős lovas) a mértani rendre, ornamentális ritmusra rendezett kisalakú művekre.

Nagy József imponálé ösztönzéssel senkitől nem biztatva, feladatok híján is feladatokat végez. Szellemi tréning ez, felkészülés a belülről adott, a magányban csírázó épületszobrászi munkákra.

„Épület-dekoráló" — mondhatnák, talán némi gúnnyal is, némi műfaji külön-gőggel azok, akik elfeledtik, hogy az egész gótikus szobrászat „épület-dekoráció" volt, társas együttműködés az architektúrával. Nos, ezeknek azt mondanám:

nézzék meg vaslemezből hegesztő pisztollyal vágott lovasát. Izgalmas e a „játék": próbára tenni anyag, eszköz és alakító-művész egymásrahatását. A hegesztés hőjén olvadó, majd csipkézve szilárduló vas: „vasnyelven" beszél önmaga jellegéről.

„*Minden*" elmondható ezen a nyelven? Alig. De az, ami elmondható, más anyag más formálási módján egyáltalán nem. Gazdagodás egy tőmondat rideg igazsága is. Ez a szobor pedig egy plasztika tőmondat a vas nyelvén, a hegesztő pisztoly stílusán. Felhasználható egy hozzáillő vagyis vele konszonáns épületen? De mennyire!

Nagy Józsefnek azonban nemcsak az intim ötvösmunkák és ilyenfajta vastőmondat-nyelv értője. Játszik is a lemezze

Fekete György

epitomester
Kolozsvár
XIX. 17

l.

Lykanem-zromantika
228. l.

Fekete György

A Marseilles-i
kikötő emlékére

— : Lírek
Művészet, 1975. december - 44 oldal.

Fekete György

Plasztika, fadombormü

Vadas József: Iparművészeti vásárlás - képzőművészeti mecenálás.

MŰVÉSZET, 1979. november - 17. lap

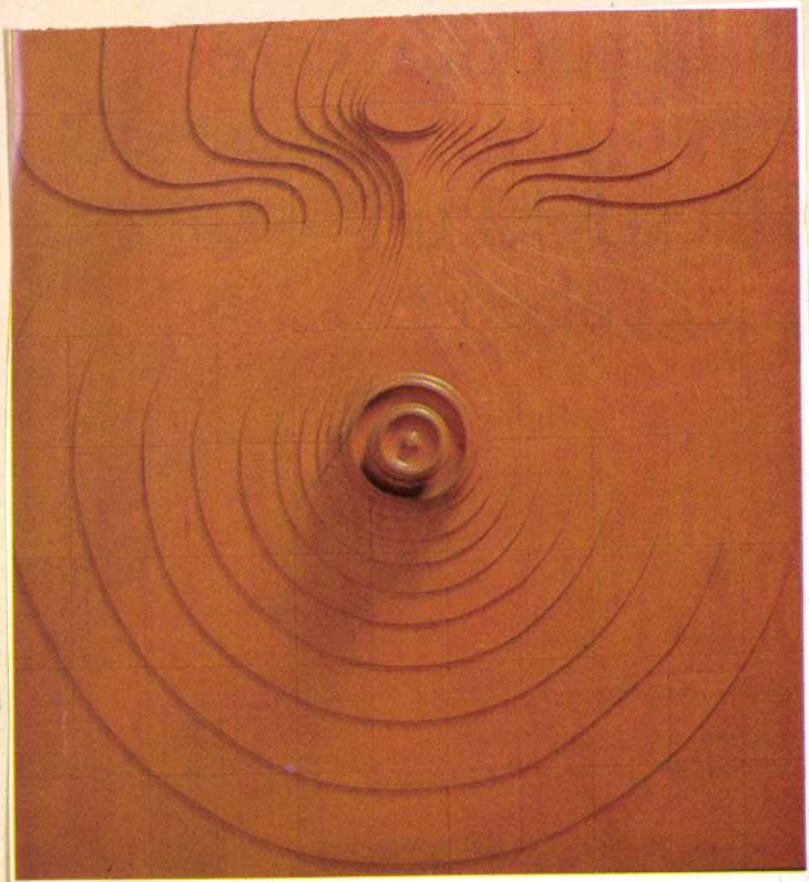

Fekete György: Plasztika, fadombormű, 110×100 cm

Fekete György

Művészet, Budapest, 1979. Nov, 19. old.

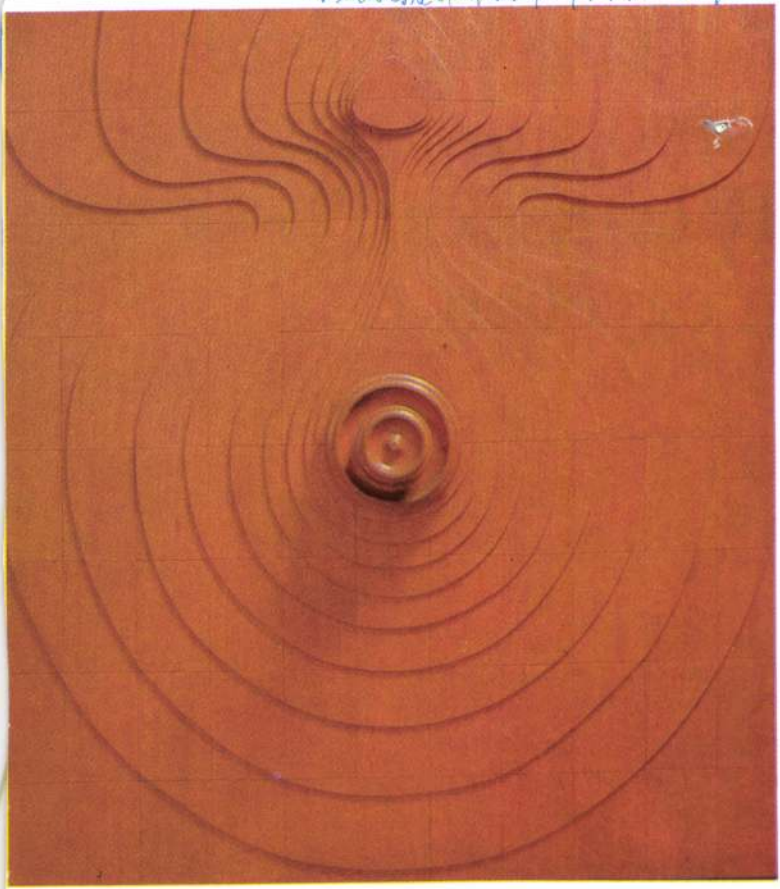

Fekete György: Plasztika, fadombormű, 110×100 cm

A képzőművészet támogatási rendszere Bács-Kiskun megyében

1 *Kátai Mihály: Déli Bába, fa, tűzzománc, kb. 5 m, 1978, Kalocsa, Népművészeti Ház*

2 *Tóth Menyhért: Faluvég, olaj, vászon, 35,7×50 cm, 1938 k.*

1

1978. VI. 3. Petőfi, 10.00 (K. Kisné) szombat délelőtt

Fekete György belsőépitész

- Fekete György belsőépitész

- Negativumai közé irják a házgyári épitkezéseknek a zárt rendszerét, az alakithatatlanságát. Hogyha ezt a zárt rendszert a maga butoraival is ez zárt rendszerré mereviti, akkor bizony messzemenően kompromittálva van ez a fajta épitészet, amihez tervező segédlettel járultunk mi magunk hozzá

- Végülis bizonyos méretü szobákban csak bizonyos méretü butorok férnek el és abból bizony két-háromféle ha akad Tehát az ipari, nagyzemi termelés és az elképzelt formák még nem egészen vannak összhangba.

- Igen. Én azt hiszem, hogy ebben a pillanatban történelmi pillanatban vagyunk. Most érkezett el a magyar butorgyártás mennyiségi fejlődésének arra a fokára, hogy létrehozott egy olyan nagyon csökkent értékü nemzeti vagyont a magyar butor állományba, a magyar lakásokon belül, ami mostmár valóban kompromittálja ezeknek a lakásoknak az értékét, ez a pillanat arra kell hogy késztesse az egész magyar butorgyártást, hogy a szerkesztési elveit vizsgálja felül. Ez nem kereskedelmi kérdés, ezt egyszerüen meg kell vizsgálni, hogy a butor mire való ? Arra való- e aminek eddig tekintettük és miután ez a hiánytermelés lassan megszünik itt teljesen uj koncepció szerint kell a magyar butort kialakitani.

- Reméljük a magyar butorta butoriparra is érvényes az a törvényszerüség, hogy a mennyiségi változások idővel minőségi változásba csapnak át !

Fekete György

8. Fekete György: Faintarzia,
Szombathely, Isis Szálló, 1968

A dekoratív vonalnak a saját látszódásán kívül minden más iránti érzéketlensége a szalonstilizáción is áttetszik.

artak. Ismeretes, az
atvanas évek „nagy
adt. Ezt azért ez a
túlhajtott naturaliz-
szivitás érzelmi kiüre-
zet iránti nosztalgia
ai absztrakció elfára-
fáradó – csak átke-

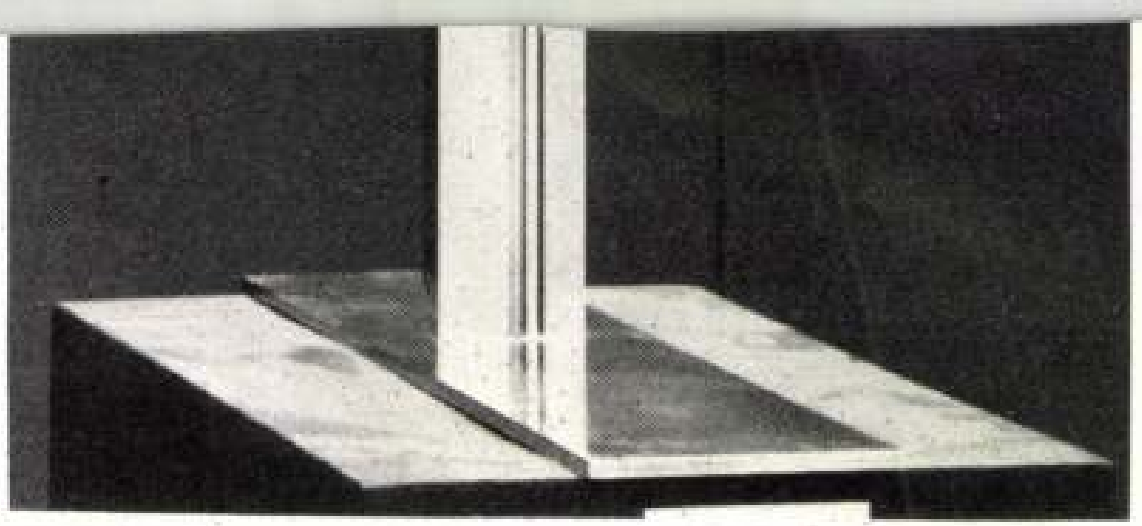

3

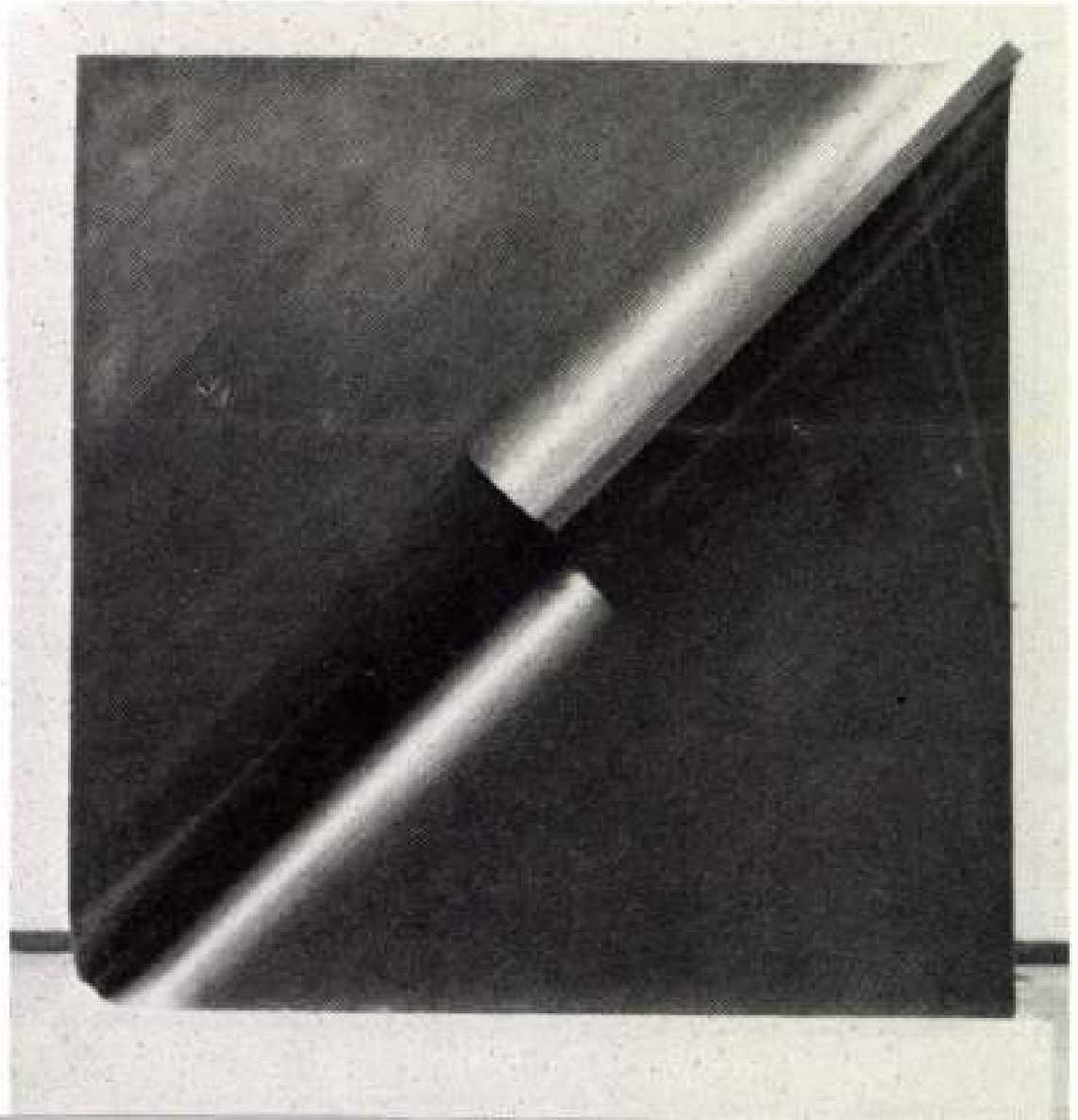

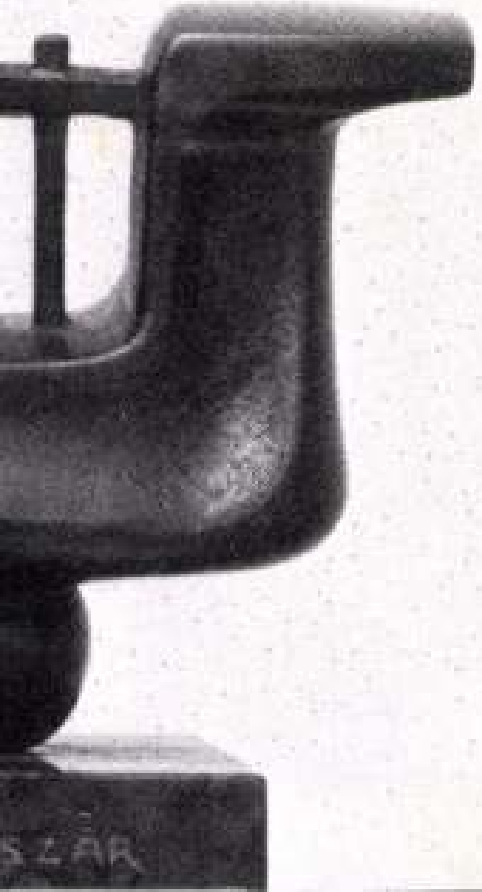

Fekete György

Zalaegerszegen

Az MSZMP-székház nemrégiben átadott új szárnyának nagytermébe a Munkácsy-díjas belső építész, *Fekete György* tervez egy 48 négyzetméteres faburkolatot.

Magyar Hirl p 1980/2/1/9

1021

Képes Krónika
1973. március 17. Televízió 17.40/11/Kovné

Fekete György belsőépítész.

E rovatban azonban nemcsak arról kell beszámolnunk, hogy külföldön élő magyarok szerepelnek kiállitással Magyarországon, hanem magyar művészek is szerepelnek külföldön rendezett kiállitásokon. A televizió már hirt adott arról, hogy febr. 15-én nagyszabású szobrászati kiállitás nyilt a Puskin Múzeumban Moszkvában, amely az elmult másfél évtized szobrászatáról adott áttekintést.

A kiállitás visszhangjáról szeretném Baranyi Juditot, aki Fekete György belsőépitésszel együtt a kiállitást rendezte.

- A kiállitáson az utolsó 15 évben készült jelentősebb magyar szobrászati alkotásokat mutattuk be. Kisplasztikákat, nagyobb méretü szobrokat és köztéri szobraink közül néhánynak a nagyméretü fotóját. A visszhangja ugy érzem, hogy nagyon kedvező, mert már ottjártunkkor nagy érdeklődést tapasztaltunk, mind a sajtótájékoztatón, mind a megnyitón. Majd volt szerencsénk még az utolsó napon is végigtekinteni ezt a tárlatot. A sajtókban számtalan kritika megjelent már és ugy érzem, hogy elértük célunkat és egy összefogó képet tudtunk adni szobrászatunk legjelentősebb eredményeiről 1957-től napjainkig.

- A Szófiában megrendezésre korülő elkötelezett művészek c. kiállitáson ugyancsak bő anyaggal vesznek részt a magyar művészek. Czauber Bélától kezdve Ámeti Jánoson át egészen Lachner Lászlóig, Kondor Béláig széles anyag mutatja be a magyar figurativ törekvéseket ezen a kiállitáson.

1976 DEC 17

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Fekete György

1021

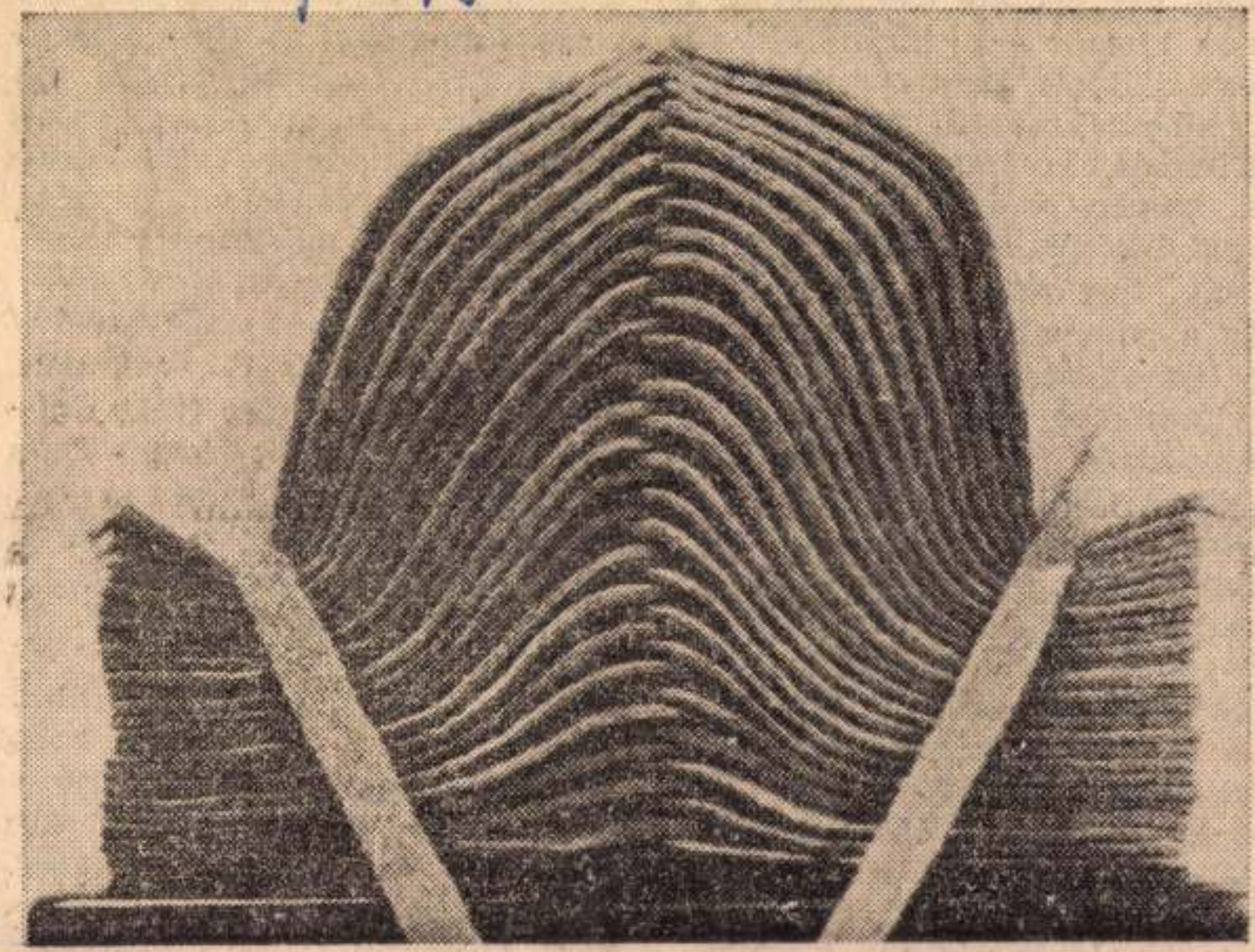

Fekete György: Elmozdulás

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

paptanárnak személye és szemé-
lyisége, aki néhány éve szerencsétlen kimenetelű kirándulásra vezette diákjait. Most egy drámai hős kibontakozására, formálódására lennénk kíváncsiak, valamint arra, milyen példázat születik a drámai bíróság eme tárgyalásán. Feszült figyelemmel hallgatjuk végig a paptanár és a vizsgálóbíró beszélgetését és várjuk, mikor jutunk el végre a rendezés, a színpadkép ígérte művészi elvonatkoztatásig, a megragadható, értelmezhető mondanivalóig. De hiába várunk. A kérdések és a válaszok mintha irányzék nélkül keringenének körülöttünk, a tükörhatású színpadkép mintha inkább szétszórná e gondolatvillanásokat, ahelyett, hogy összegyűjtené és visszaverné őket. E szervezetlenség egyik fő következménye, hogy Engelhart Simon, a bűnös tanár alakja végig megfogha-

mindig és mindenütt [illegible]
maturg, mint ahogyan gyakorta mondogatjuk. Színházi dramaturgnak pedig a lehető legmegbízhatatlanabb. Ravaszul a legvérmesebb valóságot kínálja, amely persze önmagában még csak képlékeny massza. Az utcán még kifürkészhetetlen volt és rejtélyes, itt bent a színpadon már széttöredező és felszínes. Ugyanazért közhelyszerű itt, amiért oda-

~~4076~~
1021

1977. VIII.19. Kossuth 12,00. Ka.

Déli krónika.

- Ilyenkor az ünnep elötti napokban, egyre több helyről kapunk hirt egy-egy gyár és üzem avatásáról. Lehet, hogy mindezek nem mindig tarthatnak országos érdeklődésre számot, mégis közreadjuk őket, hisz a község, a város, vagy a kerület lakói, joggal örülhetnek szükebb hazájuk gyarapodásának.

Mint pl. a főváros XI-ik kerületének lakói, akik mától szétnézhetnek az új kelenföldi kiállitó teremben, amelyet Szabó Orsolya, Varga László tanácselnök- helyettessel és Szücs Lászlóné tanácsossal mutat be.

- A XI. kerületet a rádióhallgatók, ha máshonnan nem is, de onnan egész biztosan megjegyezték, hogy amikor ugye a kerületek vetélkedtek, akkor, a fekete-fehér vetélkedőben, ez a kerület nyerte az óvodát is.
Nos ez a kerület idén ismét három nagy létesitménnyel rukkol ki. Ezek közül hangsúlyozzuk most ki a kiállitó termet. 1150 négyzet méter, ideális egy kis galéria létrehozásához.
Fekete György belsőépitész tervezte. Első kiállitásunkat Frank János rendezte. Az első kiállitásunkkal az itt élt nagy művészeknek tisztelgünk.

- Domanovszky Endrének, sőt Csontvárinak is láttam munkáit.

- A kerületben a Fővárosi Művelődési házon kivül, van-e még kiál-

litási lehetőségük?

- Van még egy lehetőség, ahonnét szivesen kapunk segitséget, a DIT stúdiótól.

- Nem ünneprontási szándékkal kérdezem meg, csak éppen tanulságképpen, hogyha más kerület szeretne ilyen kiállitó helyiséget, kis galériát létrehozni, ahhoz mennyi összeg kellene?

- Lényegében másfél millió forint. Hadd emlitsem itt meg azt a szép gesztust, hogy itt a kerületben élő igazi kelenföldi patriotáik közül, több tizezer forintot tesz ki az az összeg, amit fel ajánlottak.

- Eh még megemliteném az Országos Közmüvelődési Tanácsot, ugyancsak segitségünkre sietett és a jövőben a Fővárosi Tanácstól is kapunk segitséget.

Fekete György

Plasztikus fal
/részlet az MSZMP

Fekete György: Plasztikus falburkolat, részlet, az MSZMP Zala megyei Székháza, Zalaegerszeg, 1980 (fotó Timár P.)

MŰVÉSZET, 1981. január
Két évtized

Kiállítás a Vigadó Galériában, és képeskönyv az ereklyéről

A Szent Korona ezer arca szobrokon, bélyegeken

Festmények és szobrok, textilek és kerámiák, pecsétek és reklámok, bélyegek és építészeti részletek szerepelnek annak a könyvnek a képein, amelyet nemrégiben adott ki a Kairosz Kiadó, s ama kiállítás tablóin, amelyek a Vigadó Galériában láthatók. A képeket egyvalami köti össze: mindegyik a magyar koronát ábrázolja. A Szent Koronát, amelyből – mint Dávid Katalin művészettörténész fogalmaz a könyv bevezetőjében – csak egy van, hiszen sok ország uralkodói koronái fennmaradtak, de szentnek a magyaron kívül egyetlent sem neveznek.

■ P. Szabó Ernő

A korona eredete, készülésének helye, időpontja a kutatás számára máig nagy titkokat rejteget, ahogyan sorsa is kalandokba illő volt. Az ereklye azonban nem azért fontos a számunkra, mert kutatók, kalandkedvelők érdeklődésének középpontjában áll, hanem azért, mert a magyarság létét, egységét, megmaradását jelképezi. Nem véletlenül született róla annyi s oly különböző műfajú ábrázolás. Összegyűjtésük *Fekete Györgynek* és *Sunyovszky Szilviának* köszönhető. Publikálásuk pedig – mondták ők maguk a kiállítás megnyitása előtt – nem kis részben a Kairosz Kiadó merészségének, áldozatkészségének, no meg a Millenniumi Kormánybiztos Hivatala támogatásának. S persze a Magyar Művészeti Akadémia ösztönzésének, hiszen enélkül aligha rendeződött volna előbb doszsziékba, majd kötetbe az anyag.

Az ismert színésznő, a pozsonyi magyar kulturális intézet volt igazgatója, Sunyovszky Szilvia, s a művész-politikus Fekete György, mint elmondták, egymástól függetlenül kezdtek a Szent Korona ábrázolásaival foglalkozni. Sunyovszky Szilviát először egyszerűen érdekelni kezdték tárgyak, amelyeket a pozsonyi intézetben rendezett kiállításokon látott, s félretette a katalógusokat. Fekete György pedig annak köszönhetően, hogy még a rendszerváltozás előtt, 1989-ben rendezett egy kiállítást címerekből a Kongresszusi parkban. Volt rendőrségi kontroll, volt botrány, de végül is eltűrték a kiállítást, amelyen a címerek szerves részeként természetesen számos koronaábrázolás is szerepelt, s Fekete György ettől kezdve rendszeresen gyarapította az anyagot. Majd egy évtizeddel később – akkor már házasok voltak – a Magyar Művészeti Akadémia pályázatot hirdetett. Akkor derült ki, hogy mindkettejüknek van gyűjteményük, s a kettőből három albumra való anyag jött össze. Az MMA arany oklevelét nyerték el vele, s a millenniumi kormánybiztos, *Nemeskürty István* támogatásának köszönhetően nekilátták, hogy könyvbe rendezzék a képeket. Két év után készültek el. Mondhatni tehát, hogy a könyv és a kiállítás anyaga sokéves keresés izgalmából, a tárgyak iránti csodálatból született meg.

A házaspár úgy fogalmaz, „boldog beszámolónak" tekinthető inkább az összeállítás, mintsem módszeres kutatómunka eredményének. A bevezetőt író művészettörténész viszont azt hangsúlyozza, hogy ez a mű igen nagy segítséget adhat azoknak, akik egyszer majd szisztematikus elemző munkára vállalkoznak. Az összeállítást a koronázóvárosokban szeretnék bemutatni, ezért Esztergom és Budapest után Székesfehérvárott, a Korona Galériában és Pozsonyban, a Polgári Kaszinóban is nyílik majd tárlat a magyar Szent Korona sok évszázados művészábrázolásaiból.

A könyv tíz fejezetre oszlik, mindegyikben különböző műfajú művek szerepelnek. A sort a *Szent István* király (és utódai) és a korona kapcsolatát ábrázoló művek indítják. Egyrészt azért, mert a kutatások eredményei ellentmondóak ugyan, a művészi ábrázolások azonban összekötik az ő személyét és az ereklyét. Másrészt azért, mert hiteles uralkodóvá Magyarországon csak az válhatott, akit a Szent Koronával koronáztak meg. Külön fejezetet képez az „angyalok hozta" korona, a magyarok nagyasszonyához kötődő ábrázolások sora, a korona és a címer kapcsolata. A korona gyakran szolgált a legkülönbözőbb termékek hitelesítésére, s természetesen kötődött össze a hon védelmének gondolatával. Fontos középületek homlokzatáról sosem hiányzott, amint az „Ahogy a madarak látták" című fejezet mutatja, s ünnepségek, felvonulások, előadások szervező, központi motívumát is gyakran képezte. Ábrázolták művészek remekmívű tárgyakon, s népművészek, egyszerű emberek használati tárgyakon, viseleti darabokon. A kötet és a kiállítás anyaga e koronaálmok, álomkoronák megidézésével fejeződik be.

S a közös gyűjtőmunka korántsem ért véget, hiszen Sunyovszky Szilvia és Fekete György egyre fontosabbnak tartja, hogy teljessé váljon a becses ereklye – más tárgyakéhoz képest egyébként valóban meglehetősen hiányos – ikonográfiája. Mint mondják, a gyűjtéshez eddig is sok segítséget kaptak, mondhatni a magyar Szent Korona szelleme kísérte végig munkájukat. A segítséget lapunk hasábjain keresztül is szeretnék megköszönni. Van-e annál szebb, meghatóbb érzés, amikor például egy falusi asszony koronát hímez, becsomagolja, s elküldi a gyűjtő címére? Nem egyszerűen egy tétellel gyarapodik ilyenkor az ábrázolások listája, de a rátalálás mindennapi örömét újra és újra átéli.

Patrona Hungariae – Szűz Mária a kis Jézussal és a Szent Koronával Englerth Emil 1921-es bélyegtervén

	Lejárat	Kamat (%)	nettó árf.	kamat	nettó hozam
K2000/08	2000.08.10	14	100,20	10,56	12,69
K2000/09	2000.09.14	13,75	100,11	11,84	11,15
K2000/10	2000.10.19	13,75	99,97	12,66	9,82
K2000/11	2000.11.23	13,5	99,92	12,68	8,35
K2000/12	2000.12.21	13,25	99,87	12,68	7,17
K2001/01	2001.01.25	11,75	99,21	12,65	5,23
K2001/02	2001.02.22	10	98,25	12,56	3,68
K2001/03	2001.03.29	9	97,53	12,40	2,47
K2001/04	2001.04.26	9,75	98,08	12,15	1,92
K2001/05	2001.05.31	9,75	99,01	10,85	0,99
K2001/06	2001.06.28	9,75	99,76	10,00	0,24

Eptek Rt.	-	-	-	-	-	-	-	-	3 100	2000.07.05	-	-	-	-
Eravis elsőbbségi	-	-	-	-	-	-	-	-	7 000	2000.06.20	-	-	-	-
HB West. Rt.	134	134	134	134	134	2	737 000	5 500	133	2000.07.05	1	0,75	44	194
Kartonpack	-	-	-	-	-	-	-	-	1 345	2000.06.30	-	-	-	-
MiZo-Baranyatej Rt	-	-	-	-	-	-	-	-	50	2000.04.07	-	-	-	-
Sz. Hűtőipari Rt	-	-	-	-	-	-	-	-	300	2000.02.14	-	-	-	-
Sz. Hűtőipari Rt bem.	-	-	-	-	-	-	-	-	650	2000.06.28	-	-	-	-
Virginia	-	-	-	-	-	-	-	-	330	2000.07.05	-	-	-	-

Kárpótlási jegy

	Nyitó	Min.	Átlag	Max	Záró	Üzl. szám	Forg. (Ft)	Darab	Előző	Előző köt. dátuma	Vált. (Ft)	Vált. (%)	Előző 52 hét Min	Előző 52 hét Max
Kárpótlási jegy (A B)	600	597	600	601	597	9	2 597 566	4 329	605	2000.07.05	-8	-1,32	418	710

Államkötvények

Kötvény	Vételi nettó árf.	Eladási nettó árf.	Felhalm. kamat
2000/C	100,16	0,00	11,77
2000/F	100,55	101,07	5,83
2000/G	101,13	102,27	1,93
2000/J	100,21	100,42	6,96
2001/C	104,23	107,44	1,03
2001/D	101,91	103,60	6,36
2001/E	102,60	104,69	2,38
2001/F	103,02	105,39	6,74
2001/G	0,00	0,00	6,51
2001/H	101,29	103,46	0,92
2001/I	102,20	105,27	1,63
2002/F	104,31	108,62	0,50
2002/G	106,20	111,05	0,96
2002/H	101,42	105,26	2,95
2002/I	102,36	106,92	3,60
2002/J	0,00	0,00	4,01
2002/K	96,59	100,63	1,12
2003/F	98,50	100,50	10,57
2003/H	97,75	99,75	3,35
2003/I	106,63	111,83	5,84
2003/J	98,33	103,18	4,60
2003/K	97,07	102,11	0,03
2004/F	98,90	100,90	4,17
2004/G	99,00	101,00	3,68
2004/H	101,58	107,15	1,61
2005/C	100,00	0,00	14,15
2005/D	99,50	101,50	23,73
2005/E	99,10	104,89	3,90
2005/F	97,80	99,80	4,32
2009/B	104,38	111,38	3,77

Diszkont kincstárjegyek

	Lejárat	árf.	hozam (%)	árf.	hozam (%)
D000719	2000.07.19	99,66	10,40	0,00	0,00
D000726	2000.07.26	99,46	10,40	99,68	6,16
D000802	2000.08.02	99,26	10,40	99,55	6,31
D000809	2000.08.09	99,06	10,51	99,41	6,56
D000816	2000.08.16	98,83	10,77	99,25	6,93
D000823	2000.08.23	98,60	11,03	99,07	7,31
D000830	2000.08.30	98,36	11,29	98,88	7,68
D000906	2000.09.06	98,11	11,54	98,67	8,05
D000913	2000.09.13	97,85	11,80	98,46	8,42
D000920	2000.09.20	97,58	12,06	98,22	8,80
D000927	2000.09.27	97,31	12,32	97,98	9,17
D001004	2000.10.04	97,02	12,58	97,73	9,54
D001101	2000.11.01	96,10	12,66	97,00	9,66
D001129	2000.11.29	95,20	12,68	96,30	9,68
D001227	2000.12.27	94,32	12,70	95,60	9,70
D010221	2001.02.21	92,69	12,57	94,26	9,70
D010418	2001.04.18	91,16	12,42	92,96	9,70
D010613	2001.06.13	89,72	12,27	91,69	9,70

Az MNB hivatalos devizaárfolyamai

Devizanem	Árf. 1 egységre forintban	Devizanem	Árf. 1 egységre forintban
Angol font	410,21	Luxemburgi frank (100)	645,09
Ausztrál dollár	160,25	Német márka	133,05
Cseh korona	7,30	Norvég korona	31,76
Euró	260,23	Olasz líra (1000)	134,40
Finn márka	43,77	Osztrák schilling	18,91
Francia frank	39,67	Portugál escudo (100)	129,80
Holland forint	118,09	Spanyol pezeta (100)	156,40
Ír font	330,42	Svájci frank	167,92
Japán jen (100)	253,98	Svéd korona	30,80
Kanadai dollár	182,23	Szlovák korona	6,13
Lengyel zloty	62,89	USA-dollár	271,61

BÉT – határidős – BUX és részvényügyletek

Lejárat	Vétel	Eladás	Új	Régi	Záró	Változás	Menny.	Forg. (Ft)	Nyitott kötés áll.
BUX Index									
00.Július	-	-	-	-	8 433,50	8433,50	0	0	-
00.Augusztus	-	-	-	-	8 329,00	8329,00	0	0	-
00.Szeptember	-	-	-	-	8 564,50	8564,50	0	0	2 345
00.December	8 440,00	8 671,00	8 500,00	8 629,00	8 569,50	19,50	2 034	1 740 760 700	37 645
BorsodChem részvény									
00.Július	-	-	-	-	8 690,00	8690,00	0	0	-
00.Augusztus	-	-	-	-	8 595,00	8595,00	0	0	-
00.Szeptember	-	-	-	-	8 840,00	8840,00	0	0	100
00.December	-	-	-	-	9 180,00	9180,00	0	0	13
MATÁV részvény									
00.Július	-	-	-	-	1 920,00	1920,00	0	0	-
00.Augusztus	-	-	-	-	1 936,00	1936,00	0	0	10
00.Szeptember	1 857,00	1 857,00	1 857,00	1 857,00	1 900,00	43,00	1	1 857 000	303
00.December	1 850,00	1 990,00	1 920,00	2 000,00	1 930,00	-60,00	280	547 100 000	63
MOL részvény									
00.Július	-	-	-	-	3 785,00	3785,00	0	0	-
00.Augusztus	-	-	-	-	3 825,00	3825,00	0	0	-
00.Szeptember	3 800,00	3 905,00	3 830,00	3 905,00	3 895,00	65,00	74	28 700 500	-
00.December	3 855,00	4 050,00	3 930,00	4 050,00	4 050,00	85,00	213	86 148 500	-
OTP részvény									
00.Július	-	-	-	-	14 220,00	14220,00	0	0	-
00.Augusztus	-	-	-	-	14 545,00	14545,00	0	0	-
00.Szeptember	-	-	15 095,00	15 500,00	14 550,00	14550,00	0	0	1 442
00.December	14 000,00	14 000,00	-	-	15 050,00	15050,00	0	0	6
Richter részvény									
00.Július	-	-	-	-	14 890,00	14890,00	0	0	20
00.Augusztus	-	-	-	-	14 855,00	14855,00	0	0	-
00.Szeptember	14 630,00	14 785,00	14 630,00	14 785,00	15 000,00	215,00	7	10 303 000	160
00.December	14 400,00	15 750,00	15 500,00	15 750,00	15 500,00	-250,00	20	31 250 000	6
TVK részvény									
00.Július	-	-	-	-	3 800,00	3800,00	0	0	-
00.Augusztus	3 670,00	3 670,00	3 670,00	3 670,00	3 670,00	0,00	1	367 000	-
00.Szeptember	3 645,00	3 700,00	3 645,00	3 700,00	3 770,00	125,00	25	9 182 500	1 301
00.December	-	-	-	-	3 865,00	3865,00	0	0	360

Fekete György belsőépítész

□ MEGJELENT A LAKÁSKULTÚRA című folyóirat ez évi utolsó száma, amelyben interjút készítettek Fekete György belsőépítésszel, aki a tárgyak kényszerítő erejéről beszél. Olvasható még a loggiavita, megtudhatunk újabb adatokat az üveg múltjáról és jelenéről. Ezúttal is sok színes fotó és illusztráció teszi hangulatossá a lapot.

2.

-: □ Megjelent a Lakáskultúra

Esti Hírlap, Bp. 1981. dec. 18

Fekete György

Térplasztika /3/

Menyhárt László: Valahol szorit a cipő.
/Beszélgetés Fekete Györggyel./
MŰVÉSZET, 1981. január - 24.oldal.

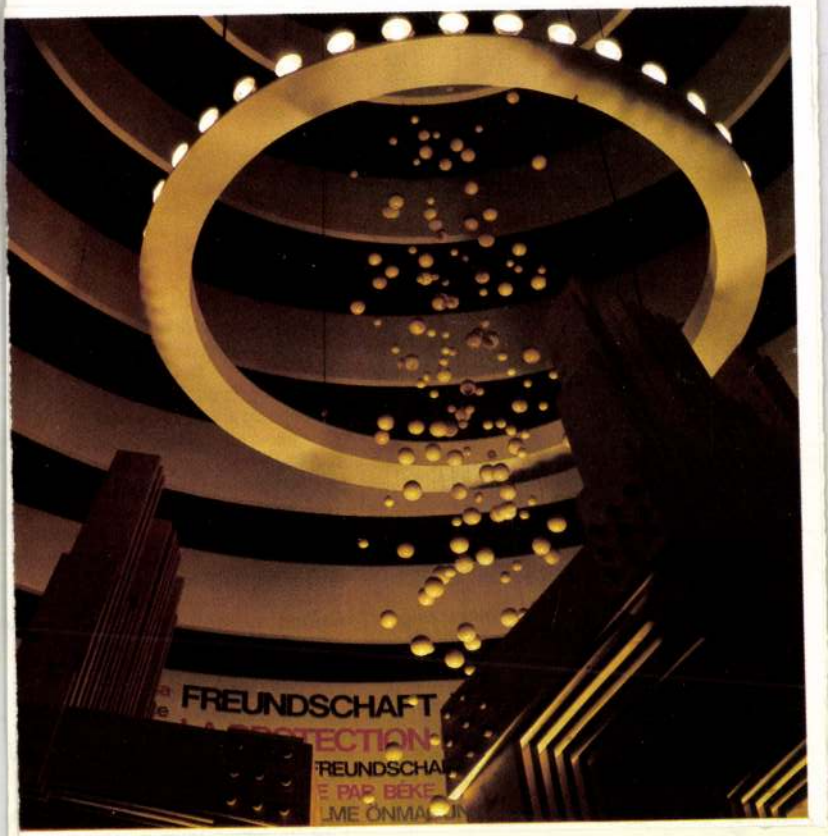
FREUNDSCHAFT

Fekete György

Plasztika /5/

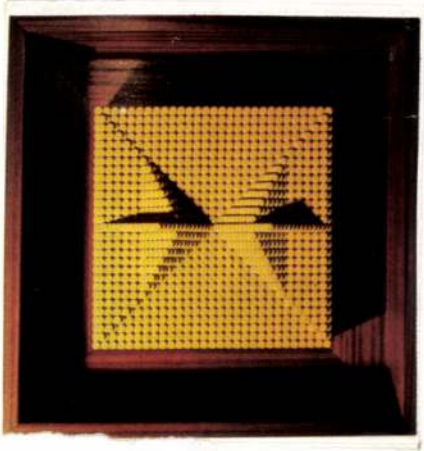

Menyhárt László: Valahol szorit a cipő.
/Beszélgetés Fekete Györggyel./
MŰVÉSZET, 1981. január - 24.oldal.

Fekete György

Szék /6/

Nenyhárt László: Valahol szorit a cipő.
/Beszélgetés Fekete Györggyel./
MŰVÉSZET, 1981. január - 24.oldal.

Fekete György

Ritmustanulmány

Menyhárt László: Valahol szorit a cipő.
/Beszélgetés Fekete Györggyel./
MŰVÉSZET, 1981. január - 24.oldal.

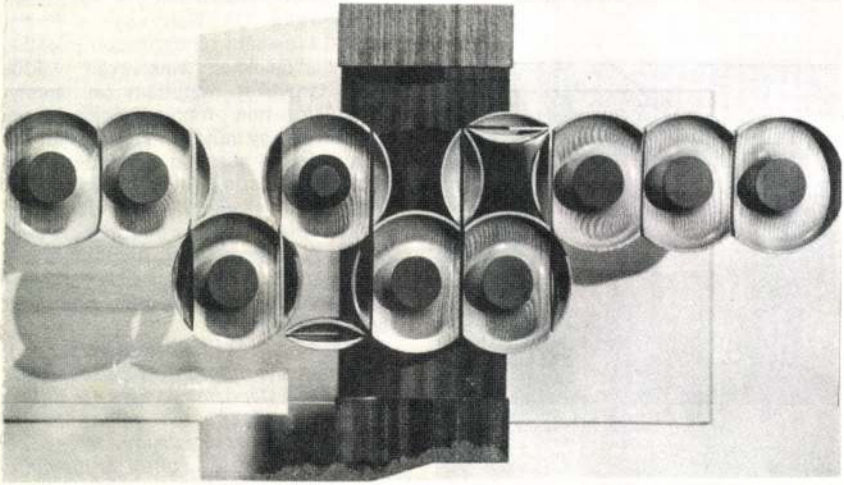

Fekete György, belsőépítész

Környezet, emberek, tárgyak

BESZÉLGETÉS FEKETE GYÖRGGYEL

— Fekete Györgyöt belsőépítészként tartja számon a közvélemény. Kérem, mutassa be önmagát az olvasónak: hogyan lett belsőépítész? És az is érdekelne, mi a belsőépítészet lényege, értelme, feladata.

— Érdekes a visszapillantás: 1957-ben, amikor végeztem a főiskolát, körülbelül ötven belsőépítész dolgozott az országban, s így írták le a fogalmat — külön a két szót — belső építész. Ez azt jelentette, hogy olyan építészről van szó, aki az épület belsejével foglalkozik. Az elmúlt csaknem negyedszázad alatt megnőtt a szakma — ma 260 embert tart nyilván soraiban —, s a belsőépítészek jelen vannak minden építészeti területen. A jelölést most már egybeírják, így — belsőépítész —, ami tartalmi változást is tükröz. Magában foglalja mindazokat a részlettervezési feladatokat, amelyeket az építészet, az épületgépészet, netán a képzőművészet valahol nem lát el.

Ha a belsőépítészek munkája azelőtt tartalmában és idejében is másodlagos jellegű volt, ma — ideális esetben — a tervezőirodákban az építész és a belsőépítész egyszerre kezd munkához, és végig együtt dolgozik valamely épület létrehozásán.

Az építész az épületnek a városban elfoglalt szerepével, funkciójával törődik, megtervezi az alapszerkezeteket, alapfigurációkat; a belsőépítész pedig — aki ott van mellette — nyomban érvényesíti az épületbe tervezett élet speciális kívánságait. A belsőépítészek egy része ma már grafikával, plasztikai munkával is foglalkozik, nemcsak megtervezi, hanem el is készíti terveinek műves részét: igényes dekorációkat, burkolatokat, extra lámpatesteket, esetleg bútorokat is. Sőt — a belsőépítészet kilépett az utcára: a pavilonoktól, árudáktól kezdve a padig, postaládáig, telefonfülkéig sok mindent tervez.

— A kérdésem személyes vonatkozásokra is utalt...

— Magam gépipari technikumból kerültem az Iparművészeti Főiskolára, s amikor végeztem — 1957-ben — generációnkra óriási feladatok vártak. Először középületek, vendéglátó egységek belsőépítészeti munkáival, bútortervezéssel foglalkoztam, majd a hatvanas évek elejétől hazai és külföldi kiállításokat terveztem. Tizenöt év alatt csaknem száz külföldi kiállítást hoztam tető alá — Európától Amerikáig, Japánig.

Később felfigyeltem rá, hogy bár a szakma és az általa felhasznált óriási összegek állandóan nőnek — nincs sem irodalma, sem kritikája, sem elméleti alapozottsága. Ekkor kezdtem cikkeket, könyveket, tanulmányokat írni, részt vettem a mérnökképzésben, előadásokat tartottam, majd készítettem két filmsorozatot a televízió számára. Legújabban — három héttel ezelőtt — megbíztak a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola igazgatásával.

— Vannak a belsőépítészetnek műhelyei?

— Igen. Szellemi műhelyeknek tekinthetjük az állami tervezőirodai rendszer belsőépítész-műtermeit — melyekben a belsőépítészek kétharmada dolgozik. Az itt készült dokumentumokat azután valamelyik vállalat kivitelezi. Vannak tényleges műhelyek is, ahol a belsőépítész a saját tervei alapján elkészíti a prototípust, vagy annak további darabjait is, és eladja őket.

Véleményem szerint kedvező lenne egy harmadik fajta műhelytípus — nevezzük stúdiónak — létrehozása, amelyben kialakulhatna a szellemi és fizikai munka természetes-egészséges aránya, s ahol serkentően kiegészítené egymást a közösség és az individuum szerepe.

— Le Corbusier így fogalmazta meg az építészettel kapcsolatos álláspontját: „Egyetlen mértéket fogadhatunk el, mely minden kérdést a gyökeréig vezet vissza: az emberi mértéket. Az ember, a ma egész társadalma meghatározott környezetben él. Meg kell teremteni az egyensúlyt az ember és környezete között." Ön hogyan látja napjainkban ezt az egyensúlyt?

— Azt hiszem, nem véletlen, hogy ezeket a mondatokat egy építész írta le, mert az építész az iskola elvégzésétől haláláig ezt teszi: javítja vagy rontja a környezetet, tehát elsőrendűen felelős érte.

Az egyensúly dolgában nem vagyok túlzottan optimista. Arról van szó, hogy adatok bizonysága szerint, az utóbbi hét-nyolc évtizedben annyi épület készült a világon, mint a századfordulóig az egész emberiség története alatt. Az építészet, az építőipar ilyen fokú fölgyorsulása — amit társadalmi szükség váltott ki — azt eredményezte, hogy az épületek nagy többsége nem felel meg az emberi kívánalmaknak. Az építészet tehát — és természetesen nemcsak az építészet — olyan környezetet hozott létre, amely számtalan kérdőjelet vet fel...

Mintha léptéket tévesztett volna. Ezek az épületek méretüknél, anyaguknál, funkcióváltásuknál, túlzott stabilitásuknál fogva már nem közelítik meg az embert, eltávolodtak tőle. A modern építészetet kialakulásakor a nyitott, flexibilis, az emberhez igazodó terek elve vezérelte — az utóbbi évtizedekben született mammutépületek és építkezések éppen hogy száműzik magukból ezeket a nyitott, rugalmas-hajlékony tereket, s éppúgy bezárják az embert falaik közé, mint a klasszikus építészet tette a maga szimmetrikus törvényei szerint.

— Mi lehetne a megoldás?

— Időben behatárolható megoldásról nehéz beszélni, mert egy olyan, nem túl gazdag ország, mint hazánk, nem gondolhat épületállományának drasztikus kicserélésére. De arra gondolok, hogy ezekben a zárt épületrendszerekben százszoros jelentőségű hogy a lakásokba nyitott, hajlékony, variálható bútorok, textilek, szőnyegek, berendezési tárgyak kerüljenek, amelyek csökkentik a zártság érzetét.

— Ez viszont már a belsőépítészet területe...

— Ezt könnyű így kimondani. A valóság azonban az, hogy a magyar lakáskultúra alakításában a belsőépítészek alig játszanak szerepet. Azokat a bútorokat, amelyek ezekbe a lakásokba kerülnek, 12—14 ember tervezi — s a lakástípusok tervezésénél a belsőépítészet csakúgy nincs jelen, mint a visszajelző rendszerben sem. Már vannak tapasztalatok arról, hogy milyen a tipikus falusi, városi családi ház vagy társasház, tudjuk milyen a házgyári elemekből készült lakástípus, de nincs olyan közeg, amely közvetítené a lakók spontán észrevételeit.

— A mostani Belsőépítészet 1970—1980 című kiállításon olyan érzésem támadt, mintha belsőépítészetünk jobbára a reprezentáció szolgálatában állna...

— Egyetértek, de ez kicsit ránk kényszerített funkció, ami éppen attól a szociális többlettől fosztja meg a belsőépítészetet, ami alapvető feladata volna. Korszerűbb struktúra szükségeltetne, mely biztosítaná, hogy az építkezés — a ház — a használat hármasában fokozott szerepet kapna, egyáltalán jelen lenne a belsőépítészet is. Ennek természetesen olyan anyagi-képzési feltételei is vannak, amelyek jelenleg nem állnak rendelkezésre.

— Utolsó kérdésként a tervei felől érdeklődöm.

— Szeretném valóra váltani pedagógiai elképzeléseimet; megkísérelni az iskolában folyó 10—12 féle mesterség gyakorlását magas szintre emelve, kiképezni a népgazdaságnak azokat a szakembereket, akikre objektíve mindig is szüksége volt, de az utóbbi időben elfogytak. S bízom benne, hogy eközben nem kell lemondanom gyakorlati belsőépítészeti munkáimról sem.

Havas Ervin

LEPRŐL

s

javak iránti érdeklődés, enyhén kifejezve — renyhe. Lusta az érdeklődés, a kíváncsiság. Mi több, egyenesen ellenállást fejtenek ki vele szemben, egyesek védekeznek a kultúra ellen. Nem jönnek, hiába hívjuk, csaljuk, szépen és erőszakosan — nem jönnek és nem.

Valahogy itt is kialakulnak a kasztok, helyesebben a rétegeződések. A szakmunkások, mint villanyszerelő, sofőr, lakatos és hasonlók, lenézik a föld alatt dolgozókat, a bányász megérzi ezt, visszahúzódik. A bányász darabos, hallgatag, kultúrálatlan lelki életűnek is mondhatnám, bizonyos értelemben. Mégsem azok, csak kifejezni nem tudják magukat, s ezért keltik a kulturálatlanság látszatát. Nem tudnak annyit beszélni mindenféle dologról, mely lehet a leghétköznapibb is, mondjuk lakás, ruha, meg hasonló. A bányász — azért-e, mert fizikai erejét mindennap tökéletesen elfogyasztja, másnapra regenerálódnia kell? — hallgat, ami nem jelenti azt, hogy nem gondolkozik. Azt hiszem, igen, kimeríti a bánya. Felfalja minden erejét. Nem marad vitatkoznivaló kedve, ereje. A bányamunka nyomasztó. Az örök vöröses félhomály, amely az állandó nedvesség érzetét is kelti az emberben, meg a nyirkos, hideg vöröses fény — ez fogja körül azt, aki beteszi a lábát a bányába, s valahogy ez a vörös félhomály kiszívja testéből az erőt.

Régi szokás az italozás. Azt tartják, aki nem iszik, nem bányász. Van már kivétel, olyan, aki mást vall, mégis, a közhiedelem ez, s nehéz tenni ellene. Talán igaz, kell hogy igyon, mint hogy vannak szakmák, ahol ugyanezt vallják. Hogy megváltoztassuk ezt az évszázados helytelen nézetet — ez rettenetesen nehéz. Vannak már fiatalok, akik egyáltalán nem isznak, de megszámolhatnám őket a két kezemen. Mindegy, ők a bizonyíték. Lám, másképpen is lehet...

Itt, ezen a vidéken, igazában bányászhagyományok sincsenek. Talán mert fiatal a település? Igen, alig egynegyed százados múlt, közben megszakítások is voltak a folyamatosságban. Vagy mert annyi helyről jöttek ide emberek, és még nem szoktak össze? Talán, mert kevés a hagyományokhoz három évtized? A szénbányászatban, amely innen néhány kilométernyire van — lám vannak hagyományok. Ötödhatodíziglen vezethetők vissza a bányászgenerációk. Itt senki nem akarja bányásznak adni a gyermekét. Miért nem? Hiszen jól keresnek. Gépesít a bánya, rejtély előttem, miért nem akar a fiából senki bányászt nevelni? T. M. volt igazgatónak az ükapnem. Ezeknek az embereknek véleményük van a dolgokról, nem vesznek mindent vakon úgy, ahogy mondják nekik, kételkednek, a vezetők úgy mondják, okoskodnak. Nem lakájlelkek. Hát akkor meg, ott vagyunk, hogy a bányavezetés nem csinál jól valamit, ha nem a tanult emberek az igazi partnereik, nemde? Miért nem a támaszaik ezek a tanult vájárok? Ezek a vájárok egyszerűen szakítanak a rossz hagyományokkal, s ezt nem veszik tőlük jó néven, még a vezetők sem...

Lesz egy Ki mit tud vetélkedő a Szovjetunióról. Szervezem hozzá az embereket. Nem a föld alatti munkások jelentkeznek, hanem lakatosok, ácsok, no ezek lent vannak a bányában, meg villanyszerelők. Izgatott engem, miért nem jelentkeznek a vájárok? Persze a három emberem az benevezett. Elmegyek két vájárhoz, mondom, jöjjenek a kultúrházba, vetélkedő lesz. Egyik nagy nehezen megigérte, noha még nem jött el, de a másik így szólt: minek? Mi lesz attól jobb, ha odamegyek? Ha nekiállok magolni, olvasni? A fizetésem akkor is annyi, amennyi. Ez az ember egyetlen ideggörcs, hogy a keresete a lehető legtöbb legyen. Majdnem beleszakad a munkába, semmit nem akar, csak helytállni az ércfal mellett. Úgy dolgozik, hogy minden idegszála és izma megfeszül. Semmi nem érdekli őt a vájármunkán kívül. Csapatvájár, s mivel a bányászat demokratizmuson alapszik, senki nem vonhatja ki magát a kollektív tevékenységből, s nem is vonja ki magát, a csapatvezető osztja ki a munkát, tartja össze az embereket, egy csapat 6—7—8 emberből áll, a kollektív igyekezet nem tűri a lazaságot. Ez az ember teljes terhelés alatt áll, többet nem bír el. Vagy csapatvájár, vagy mást is csinál, s akkor nem tud megbirkózni vállalt dolgával. Azt hiszem, sok ilyen ember van, s itt hiába erőlködik az ember a munkásművelődés jelszavaival. Csak az művelődik, akiben tehetség, rátermettség meg szándék van. Erőszakkal senkit nem lehet... Ellentmondás az is, hogy régen a tartalék vájár a linkebb fajta volt, most meg éppen az a három fiú tartalék, aki a kultúrházba jár, egyiknek érettségije van, műveltek, véleményük van, s a teljesítményük sem kifogásolható. Csak hát, amikor az egyik elkezdett tanulni, eljárt az iskolába, szabadságra ment, nem lehetett számítani úgy rá... Így lett tartalék vájár. Furcsa ellentmondás ez. Közben, ma bárki lehet vájár, aki aláveti magát a vakfegyelemnek. Az igazság az, hogy ma még a vezetők sem tudják összehangolni a kérdést: a legjobb vájár legyen művelt, járjon kultúrházba, olvasson. Tehát itt jön nemcsak a munkásművelődés, hanem a vezetők, műszakiak szakemberek, szellemi dolgozók művelődése is...

A kultúrházunknak van fotószakköre, annak a vezetője fizikai munkás és szőlőtermesztő. Kiolvasott minden könyvet a könyvtárban, ami szőlőművelésről és fotózásról szól. Van egy gitárszakkörünk, annak a veze-

Fekete György belsőépítés

TV Notes

● Okos és hasznos műsorral állt elő Győrffy Miklós az Ízlések és pofonok sorozatban. Győrffy az a műsorvezető, akit intelligenciája megóv a sznobizmustól, műveltsége a határozatlanságtól, s megvan benne az a képesség, hogy ellenáll a televíziós riportok csábító felületességének. A tegnapi adásban segítségül hívott vendégeivel, Fekete György belsőépítésszel és Vértes Csaba hírlapíróval oly módon vizsgálták választott témájukat, hogy egyetlen pillanatra sem volt kétséges; mindenekelőtt egy szemlélet, egy ízlésrendszer alapjainak lerakását tekintik feladatuknak. E szempontból valóban nincsenek kis, illetve

szövetségesei, a szocialista párti kormányzatot választott Görögország és a török katonai diktatúra között.

(bársony): TV-note 2.

. 15.

találkozni arról, vá-
jon a találkozó összefügg-e
a Washington számára fö-
löttébb kellemetlen üggyel
hogy a NATO érzékeny dé-
li szárnyán egyre feszül-
lebb a viszony Amerik

Népszabadság 1985. VI. 4

A derékszög félkörösítése

Fekete György kiállítása a Fényes Adolf Teremben

A *„Fényes Adolf"* valóban nem több egy teremnél. Ezért elsősorban olyan tárlatokra alkalmas, ahol a néző egy kicsit már tudja, kiről-miről van szó, nem kell neki túl sokat magyarázni. Ez a koncepciója a belsőépítészetünk mai helyzetét és alakjait bemutató kiállítássorozatnak is. Aki részletesebben akarja megismerni a mai tervezőink közt kulcsszerepet betöltő *Fekete György* munkásságát, forduljon a róla megjelent friss monográfiához — itt látható egy tárlóban. S hogy Fekete meg tudta volna valamilyen belső falrendszerrel oldani, hogy a terem megnagyobbodjék és több információ zúduljon a látogatóra, azt a kiállítástervek, például a Nemzeti Múzeum régészeti bemutatójának fotói igazolják. Így is van annyi tárgy, hogy az építészeti terek iránt érdeklődő látogató képet kapjon egy művész egyéniségéről.

Fekete György a XX. század második negyedének nagy iskoláját, a Bauhaust folytatja az utolsó negyed szellemében: formái egyszerűek és konstruktívak, színei visszafogottan harsányak; a zöldre festett fa éppúgy távol áll az egykori németországi és amerikai példakép piroskék-sárga-fekete világától, mint az, hogy a derékszögek mindenütt lekerekednek bútorainak sarkán. A tiszta szigorúság igénye megértéssel párosul munkáin. Például a kiállított nagy franciaágy fölött ott sorakoznak művészi rendben a családi fotók, rég elporladt nagyszülők emlékét őrizve s egyben díszítve a falat.

Csakhogy ez a kettős feladat — díszítés és kegyelet — nem illik szükségszerűen egymáshoz. És ha egy új rokon merülne fel a múltból? Vagy gyerek születik, és helyet kér a falon? A „szegény gazdag ember"-ről szóló nevezetes példázatot juttatják eszembe ezek a *pontosan helyükre* rakott családi képek. A szegény gazdag ember drága belsőépítésszel terveztette meg lakását. S amikor minden elkészült, kiderült, hogy nem nyúlhat semmihez, minden a helyére került. Lehet, hogy ideális helyére; a lakás mégsem a használó, hanem a belsőépítész egyéniségét tükrözte. S a szegény gazdag ember boldogtalan lett, mert múzeumban nem jó lakni.

A szegény gazdag ember sorsát láttam tükröződni Nyíregyházán, a részben Fekete György által tervezett művelődési központban. Szegény gazdag népművelők, akiknek művészi kivitelű és elrendezésű házra jutott pénz, panaszkodtak is. A szépség úgy fogta őket körül, hogy nem hagyott elég szabadságot a mindennapi élet kis dolgainak. A faldísz esztétikumát senki sem vitatta, de valahogy nem maradt jól észrevehető hely egy közönséges hirdetmény kitűzésére. S amit okosan elgondolt a tervező, például az összebújó asztaltársaság részére szolgáló kerek asztalt az éttermi rész közepén, azt nem tudták az odajárók kihasználni. Az asztal és az ülőalkalmatosság mozdíthatatlan volt, márpedig mindenkinél más a kényelmes könyök—fenék viszony, ha odaül a söre mellé. Irracionális, mégis figyelembe veendő okok is voltak: az asztal elképzelt társasága nem akart *szem előtt* lenni, zavarta a központba helyezés az embereket. Mikor a karikatúrabiennálé idején ott jártam, a nyíregyházi népművelők épp azon gondolkoztak, mit kezdjenek ezzel a *szépen megtervezett* „belső bárocskával". A bajuk az volt — *és a baj ez* —, hogy nem tudták, szabad-e egyáltalán hozzányúlni egy belsőépítészeti műalkotáshoz.

Úgy tervezni meg a szépet, hogy a használók igényeihez módosítva is *szép maradjon*, hogy a hétköznapoknak ne legyen nyűge az esztétikum ünnepe... Megtalálni azt az arany középutat, amelyet a kiváló ízlésű tervező is elfogad, s a netán rossz ízlésű használó is magáénak vall: ez az igazi tervezői feladat. Sajnos ez majdnem olyan nehéz, mint a négyszög körösítésének fordítottja.

Székely András

22 056700 Z
22 061975 W
22 064372 W
22 067257 T
22 068098 T
22 070517 D
22 084377 D

5000 Ft-os betétkönyvek

1 519844 T
1 585921 T
1 603751 D
1 623722 D
1 626362 W
1 676552 T
1 678936 T
1 698452 T
1 703448 T
1 725807 T
1 730492 W
1 737280 D
1 745318 T
1 747484 T
1 759893 T
1 762498 D
1 766748 W
1 767069 D
1 777463 D
1 782503 D
1 785245 T
1 793357 D
1 794658 T
1 796003 Z
1 796196 T
1 800565 W
1 807074 T
2 560527 D
2 571534 T
2 581720 T
2 591697 T
2 615014 T
2 682127 W
2 684983 T
2 688508 T
2 694267 W
2 694953 T
2 697525 D
2 702640 D
2 706817 W
2 722264 T
2 723310 D
2 727013 T
2 739862 D
2 743174 T
2 744857 W
2 749862 T
2 751690 T
2 752010 T
2 754348 T
2 755635 Z
2 763146 T
2 764207 T
2 764377 D
2 765771 D
2 772202 D
3 521659 T
3 573714 W
3 573743 T
3 576632 D
3 595631 D
3 602058 D
3 607819 T
3 620162 T
3 631395 D
3 631908 Z
3 646182 T
3 654532 T
3 666876 W
3 679185 T
3 716734 D
3 717300 T
3 719281 T
3 722998 D
3 723729 T
3 727800 Z
5 719512 T
5 732142 T
5 737073 T
5 738875 D
5 763432 Z
5 763590 T
5 765652 T
5 768856 T
5 769914 D
5 771828 D
5 772210 T
5 775055 T
5 779408 W
5 785824 T
5 786479 T
5 787186 T
5 788359 W
5 788999 T
5 789886 T
5 793802 T
5 800743 T
6 527308 T
6 549187 T
6 587870 T
6 591753 T
6 614835 T
6 635276 T
6 638752 D
6 646759 T
6 673517 T
6 674424 T
6 681382 T
6 689848 Z
6 690414 T
6 693519 W
6 694155 D
6 697490 D
6 698215 T
6 704633 T
6 706283 T
6 707260 T
6 710511 T
6 712551 W
6 723386 T
7 568443 T
7 569904 T
7 578724 T
7 583758 T
7 588934 Z
7 607673 Z
7 608528 W
7 622481 T
7 627288 T
7 635974 T
7 638408 W
7 640570 T
7 647616 W
7 661437 T
7 665957 D
7 666492 T
7 670255 T
7 672758 W
7 681247 T
7 683378 T
7 686416 Z
7 686519 T
7 690242 Z
7 694158 T
7 694767 W
7 697542 T
7 698242 D
8 529418 T
8 532976 T
8 563990 W
8 651501 T
8 659863 Z
8 661733 T
8 662943 T
8 669877 T
8 670816 D
8 716235 T
8 732040 Z
8 743706 W
8 746720 Z
8 756593 T
8 757688 T
10 663019 T
10 667480 W
10 675822 T
10 677223 T
11 516387 T
11 519384 T
11 519723 D
11 537825 Z
11 559074 T
11 569673 T
11 573422 T
11 583743 D
11 588433 W
11 589303 D
11 589683 W
11 596556 T
11 598750 W
11 602441 W
11 603523 Z
12 528928 T
12 546117 T
12 561961 T
12 566392 Z
12 584084 W
12 593901 T
12 598156 T
12 605875 T
12 615902 W
12 629892 W
12 651222 W
12 682702 W
12 685634 W
12 704808 T
12 717467 D
12 737953 W
12 775180 T
12 776447 T
12 782708 T
12 793823 T
12 800602 T
12 804609 T
12 807431 T
12 811653 T
12 812425 T
12 815940 D
12 818083 T
12 822677 D
12 827044 Z
12 827625 T
12 835036 T
12 849147 D
12 859290 W
12 863932 T
12 864354 W
12 865201 T
12 869876 T
12 870578 W
12 872632 W
12 875077 W
12 878471 T
12 882676 T
12 888766 T
13 537161 T
13 541747 W
13 561429 W
13 565738 Z
13 588798 D
13 627063 T
13 628018 D
13 639166 W
13 649488 T
13 650787 T
13 652248 D
13 652621 T
13 653696 T
13 654825 T
13 659003 T
13 661033 T
13 668411 T
14 554358 T
14 569455 T
14 618668 T
14 638918 T
14 654872 T
14 656202 W
14 680945 T
16 624636 D
17 553836 W
17 554466 W
17 564901 D
17 575663 W
17 582190 T
17 583795 D
17 621782 T
17 624604 D
17 624702 T
17 625286 T
17 626570 W
17 632136 T
17 639725 Z
17 642217 W
17 643834 T
17 644423 T
17 652399 D
17 652566 T
17 652779 T
17 653376 D
17 656436 T
17 663657 Z
17 669007 D
17 670917 Z
18 517038 T
18 518422 T
18 530698 T
18 537864 T
18 561292 T
18 608609 T
18 617015 T
18 620850 W
18 625547 D
18 675503 W
18 675996 D
18 676288 W
18 691230 T
18 695194 T
18 695490 T
18 697172 T
18 705302 W
18 712815 D
18 717329 W
18 719756 T
18 720786 T
18 721134 W
18 723466 T
18 725917 T
18 728284 T
18 730827 T
18 732827 T
19 554179 T
19 564174 T
19 576192 W
19 583908 W
19 596185 W
19 601732 D
19 609874 D
19 620726 T
19 622382 W
19 627888 D
19 638437 D
19 639793 D
19 641204 Z
19 643639 Z
19 651219 T
19 657389 T
19 664552 T
19 664905 Z
20 546891 T
20 553297 T
20 599174 T
20 658866 T
20 662569 D
20 678455 T
20 689888 T
20 749590 D
20 759019 D
20 761103 T
20 770144 T
20 775871 T
20 781021 T
20 804867 Z
20 858098 T
20 861557 T
20 2148663 D
20 2153160 T
20 2167788 W
20 2167898 T
20 2178688 T
20 2185199 W
20 2188129 Z
20 2243867 W
20 2285302 W
20 2325067 W
20 2327957 T
20 2329141 T
20 2335688 T
20 2337035 T
20 2346568 W
20 2368393 T
20 2390539 W
20 2399652 T
20 2424064 T
20 2440616 W
20 2464986 T
20 2468078 W
20 2475357 W
20 2475663 W
20 2482391 T
20 2486060 Z
20 2493579 W
20 2508049 T
20 2514495 T
20 2517380 T
20 2527637 T
20 2545736 W
20 2546348 Z
20 2556847 D
20 2562375 D
20 2564418 T
20 2572065 Z
20 2576429 T
20 2577499 T
20 2585732 Z
20 2600583 T
20 2604228 W
20 2609513 W
20 2620612 Z
20 2630473 T
20 2651245 T
20 2658824 W
20 2665089 T
20 2667956 D
20 2673490 T
20 2681052 T
20 2685878 T
20 2693742 D
20 2703161 Z
20 2972405 T
20 2973465 T
20 2973831 T
20 2981498 T
20 2985356 T
20 2985490 Z
20 2987597 T
20 2989030 W
20 2991651 T
20 2992009 T
20 2992526 T
20 2995074 W
20 2996557 T
20 3002939 W
20 3014386 D
20 3015907 T
20 3019728 T
20 3022940 T
20 3029087 T
20 3036536 T
20 3039873 W
20 3048611 T
20 3048928 T
20 3051814 T
20 3054208 T
20 3055575 T
20 3055770 T
20 3057247 T
20 3057429 T
20 3060596 Z
20 3062341 T
20 3073289 T
20 3074200 W
20 3076603 T
20 3077111 Z
20 3084801 D
20 3088479 D
20 3089337 D
20 3091289 T
20 3094797 D
20 3098753 W
20 3100330 W
20 3103852 W
20 3104480 D
20 3107339 T
20 3111972 T
20 3120199 T
20 3123821 Z
20 3126871 Z
20 3133283 W
20 3138700 T
20 3144936 D
20 3145868 T
20 3147598 T
20 3162162 T

Ezúton tájékoztatjuk az érdekelteket arról, hogy a forgalomban levő gépkocsinyereménybetétkönyvek között vannak olyanok, amelyek számában — nyomdatechnikai okokból — az értékelt szám előtt eggyel több nulla van, mint amennyi a jegyzékben szerepel. Az eredmény megállapításánál az értékelhető számok előtt szereplő nullás számokat természetesen figyelmen kívül kell hagyni.

A gyorslista közvetlenül a húzás után készült, ezért az esetleges számhibákért nem vállalunk felelősséget.

A sorsolás eredményének pontos adatait a június 6-án megjelenő hivatalos nyereményjegyzék tartalmazza. A jegyzék megtekinthető az OTP-fiókokban, postahivatalokban és takarékszövetkezetekben. A nyertes betétkönyvet vagy az azt helyettesítő igazolást

1021

1980. VIII. 30. URH 13,57 Ané

Fekete György Munkácsy-díjas belsőépítész

Bemutatjuk a zalaegerszegi belsőépitészi müvésztelepet

- A riporter Forgács Sándor.

- Egy két évvel ezelőtti Zalai Hirlap van előttem, és a Gondok és lehetőségek cimü cikkben olvasom a zalai müvésztelepről való elmélkedés bevezetőjében, hogy a müvésztelepekre általában két dolog miatt mennek el az alkotók, vagy egy olyan egyéniség miatt, akinek szellemi kisugárzása adhat valami pluszt, vagy pedig a táj szépsége vonzza az embereket, hát a zalaegerszegiről mindjárt a cikk elején megállapitja az irója, hogy a festői szépségü táj vonzza ide elsősorban az embereket.

- Ez a 13 müvésztelep nem 13 egyforma müvésztelep volt egymás után, hanem minden évben valamiféle változáson ment át. Azt sem tudom, hogy ez a társaság, vagy bármelyik is, pont a tájért jött volna össze, valamiféle kötődése Egerszeghez mindenkinek volt, vagy baráti szálakkal, vagy valamilyen más kötődéssel. Előfordult az, hogy nagy egyéniség is volt a müvésztelepen, én azonban a magam fontosabb szempontjai közé inkább az együttdolgozásnak az örömét tartom.

- Most itt egy hosszu asztalt ülünk körül a müvésztelep lakóival, szerintem csak az mondja, aki nem ért egyet Fekete Györggyel, hogy ő hogyan látja. Néma csend. Fekete Györgynél el kellett volna mondanom, hogy Munkácsy-díjas belsőépitész, egyébként az idei zalaegerszegi müvésztelep lakóinak többsége belsőépitész, de van fotós, van asztalos, faipari mérnök és egy népmüvelő is. Népmüvelési szempontból akkor válik fontossá egy müvésztelep, amikor lezárul és amikor az itt készült alkotások a nagyközönség számára is láthatóvá lesznek.

- Kovács Flórián vagyok a Megyei Müvelődési Központban dolgozom, és hosszu évek óta kapcsolatban vagyok szervezőjeként rendezőjeként a müvésztelep lakóival, magukkal a müvészekkel, és általában ezzel a gondolattal is, a müvésztelepi mozgalommal. En magam először vagyok itt ugy, hogy effektive dolgozom és részt veszek a közösség életében, és egy rendkivül izgalmas, érdekes megmozdulásnak, akciónak lehetek a részese azt gondolom. Nekem az a fontosabb ebben az egész játékban, amit itt 10 napig müveltünk, hogy hogyan tud müvész, meg nem müvész együtt élni, együtt dolgozni egy közös cél érdekében.

- A szervezőtől kell inkább azt megkérdeznem, hogy ez a müvésztelep miért lett inkább belsőépitész, mint faszobrász, mert hiszen az is volt valamikor.

- A zalaegerszegi müvésztelep 13 éves története sokfelé elágazik.

Sokféle irányban, sok müfajjal foglalkozott már, kezdteben föstögettek, grafikát készitettek, szobrot faragtak, aztán jött egy idő, amikor kiderült, hogy ez már nem elég, hanem valamilyen konkrét irányban kellene fejlődni tovább, igy alakult az, hogy faszobrásztelep legyen. Amikor kiderült, hogy ehhez technikai feltételek kellenek, mert egy egervári várkastélyban nem oldható meg minden technikai kérdés, akkor a Deák szakközépiksolába, faipari szakközépiskolába költözött a müvésztelep és a technikai feltételekkel egy időben egy közös célt is próbált megfogalmazni az itt dolgozó néhány ember. Akkor először egy játszóteret épitettek.

- Én próbáltam megkeresni ezt a játszóteret, nagyobb része már szétrongálódott, mondjam azt, hogy a gyerekek tették tönkre?

- Igen, a gyerekek, meg az idő. Erre tulajdonképpen azt lehet mondani, hogy egy játszótér az él, azt használják, azt karban kellene tartani, időnként le kellene festeni, erre már nyilván nem vállalkozhat a müvésztelep, ezt a gazdáknak kellene megcsinálni.

- Ez természetes, de a müvésztelepet is karban kell tartani.

- Pontosan igy van, tulajdonképpen ezt a gondolatot folytathatjuk ugy is, hogy amikor ebben az együttesben a szobrászok között néhány nem szobrász is feltünt, jött az a gondolat, hogy most már nemcsak a vésővel és a kalapáccsal, hanem kicsit mérnök ésszel, tervezői szemmel is kellene dolgoznunk, és a várost igy szemlélni. A város gondjaira, köztereinek gondjaira próbált választ adni az első olyan telep, amelyiken már belsőépitészek is, épitészek is részt vettek.

- 1978-ban volt ez.

- Igen, 1979-ben ugyancsak igy hirdetődött a pályázat, és tavaly Tér és forma szimpozion néven müködött a telep, ami lehetővé tette azt, hogy mindenki egyformán megtalálja ebben a helyét. Szobrász, föstő és grafikus egyaránt.

- Sőt egy más dologra is lehetőség nyilt itt. Nincs egy éve, hogy a Müvészeti magazin a televizióban hozta a zalaegerszegi müvésztelep egyik gyönyörü és nagyon látványos, nagyon szép kezdeményezését, amit Fórum néven illettek az alkotók. Nem tudom, hogy az asztaltársaságból ki volt itt?

- Deák László épitész vagyok, a Szolnok megyei Tanácsi Tervező Vállalatnál tervezőként dolgozom.

A müvésztelep munkájába 1979-ben kapcsolódtam be, a müvésztelepi munka gyakorlatilag egy fél évvel a müvésztelep megkezdése előtt már nagyon aktivan megindult. Rendszeres budapesti találkozókon egy pályázat alapján megfogalmazott programnak a tervi előkészitését hajtottuk végre, és ezeknek a terveknek a végső összehangolását és a végső adott területhez való formálását végeztük el a tavalyi müvésztelep során.

- Az ifjusági fórum vázlatfüzet itt van előttem, és a zalaegerszegi Landorhegy oldalára képzelt egy csodálatos kertet nemcsak gyerekeknek, hanem felnőtteknek is. Itt olvasom, hogy tulajdonképpen egy jelrendszer ez az egész fórum, ez a jel ez kibontakozik különféle kertekben.

- Az egész fórum tulajdonképpen kertek rendszeréből állt össze, amelyeket egy idézőjelben is utnak nevezett törtvonalu tengely füzött egymáshoz, ezt egy alapvetően gyakorlati jelentőséggel biró és az egyenességével is tengelyt hangsulyozó gyalogos ut keresztezte. Ez az ut a fórum alsó és felső pontja közötti összeköttetést biztositotta. A két tengelynek a kereszteződésében helyezkedett el a fórum középpontja, és ezt a középpontot mi a tüz kertjének neveztük, amit egy kerámiából formált tábortüz hellyel jelöltünk meg.

- Ez azt is jelenti, hogy itt tüzet lehet rakni.

- A jelek, mint három alapvető természeti jelenség, a viz, a tüz, a föld, ez ezen a téren tulajdonképpen megformálást nyert. A viz a térnek a fölső pontján csordogált lefelé, egy befele forditott házformából, és egy igen szépen megformált vizlépcsőn csendesedett le egészen a tüzhelyig, a tüzhelyet megkerülve, a tüzhely köré épült egy olyan tulajdonképpen hát funkcióra tervezett ház, amiben részben az épités kertjéhez és más kertekhez játszótéri elemeket lehetett volna kölcsönözni, tehát egy raktár lett volna,

- Azonkivül ebben a kertben azért játszani is lehetett volna mondjuk egy 12-13 éves gyerek nyugodtan épiteni kezdhetett volna.

- Igen, volt olyan elképzelése, hogy az épités kertjét egy olyan irányitó vezető, aki erre hivatott, hogy irányitsa a gyerekeknek a munkáját a mai passziv játszóterek azok megépülnek, megvannak, de a kapcsolatok, vagy a gyerek ahogy használja az spontán alakul.

- Bizonyára feltünt hallgatóinknak, hogy Blasek Gyöngyvérrel csak feltételes módban beszéltünk, hiszen a Fórum nem valósult meg, csak maketton és fotókon látható.

- Egyes elemi elkészültek, az épités kertjéből elkészültek keritős elem, egy falovacsak meg egy torony, amit most be fogunk épiteni a Bébárti tó partjára. Azért, hogy ne vesszen kárba.

- Azt hiszem a zalaegerszegiek tudnának arról beszélni, hogy ez most kárbaveszett vagy nem.

- Én ugy gondolom, hogy nem veszett kárba semmiféle munka, a dokumentumok megvannak, vagyis a tervek alapján maga a terület, maga a Fórum megépithető, kialakitható, érdekes helyen terveződött a Fórum, egy müvelődési központ és egy iskola között egy domboldalon, amit lakóházak sora vesz körül. A másik oka annak, hogy a munka nem veszett kárba, hogy egyrészt az elemeket most például felhasználhattuk és a gondolatot továbbvihettük, másrészt pedig az, hogy az a közösség, amelyik ezt a tervet létrehozta, mint szellemi erő tulajdonképpen itt van, és együtt vagyunk, dolgozunk.

- Azt azért nem meri vállalni, hogy ebből a Fórumból valamikor is lesz valami.

- Hát én nem vagyok sem beruházó, sem épitész, sem a városi tanács illetékese, tehát én nem tudok ilyeneket mondani, én csak azt tudom mondani, hogy a munkánkat tavaly is, meg most is elvégeztük. Bár szomorkodunk sokszor, hogy ez nem jött össze, meg nem sikerült, meg ilyenek, mégse gondolhatjuk komolyan, hogy ezt egy év alatt meg lehetett csinálni.

- Ez nagyon diplomatikus válasz volt, és azt hiszem, hogy nélkülöz minden költségvetési hátteret, mert azt hiszem az az egyik oka, hogy itt komoly pénzekről is van szó, hiszen müalkotásokat meg kell venni, tereprendezési munkákat el kellene végezni. Viszont én hallottam egy pletykát erről a zalaegerszegi müvésztelepről, hogy az idén ez bizony nem akart összejönni.

- Nem tudom, hogy ez pletyka volt-e vagy nem, valahogy az anyagi alapjai ugrottak ki az idén, a város részéről a müvésztelepnek. A Fórumnak kihullott a költségvetési alapja a közismert szigoritások a beruházásokban a Fórumot elsősorban érintették, de kihullott egy kicsit a müvésztelep alól magáról is, hiszen van egy rendelet, amelyik a müvésztelepek számát ritkitani kivánja, az volt a város vezetőinek véleménye, hogy ezt a müvésztelepet az idén a közismert nehézségek folytán hagyjuk ki, és aztán majd a két szerződő fél, a városi tanács vezetője, a városi tanács elnöke és a Képzőmüvészeti Szövetség elnöke, akik a szerződést aláirták, majd azok ősszel kidolgoznak egy közös ujabb koncepciót a müvésztelep tipusára vonatkozóan.

- Bocsánat, nem kötekedni akarok, de a művésztelepek, hogy kevesebb legyen, az azokra vonatkozott, amelyeknek nem volt sok értelme, a zalaegerszeginek viszont volt értelme, mert itt nemcsak a népmüvelő mondja el, hanem itt dokumentálva is van az ifjusági fórum vázlatfüzetében.

- Igen, hát nem véletlen, hogy itt vagyunk ebben a három szobában, ez nyilvánvaló.

- Akkor egy kiderült, hogy nem a városi tanácson mulott.

- Nem a városi tanácson mulott alapvetően, bizonyos pénzügyi nehézségeken mindenképpen mulott. Én gondolom, hogy a város időt akart nyerni ennek a müvésztelepnek valamiféle uj rendszerét megteremteni, hiszen olyan dokumentációk jöttek létre, amelyek a város számára évekre, vagy évtizedre adtak volna programot.

- Most akkor végül is hogy jött ez össze?

- Végül is ugy jött össze a dolog, hogy sokaknak, nekem magamnak is az volt az álláspontom, hogy nem szabad egy müvésztelepet, amelyik évek folyamán jól összejött, szálnak eresztení. Minden erővel gondolkodni kell egy olyan kompromisszumos megoldáson, amelyik megoldással az itt jelenlévő stabil müvésztelepi tagok továbbra is jó közérzettel együtt dolgozhatnak, és ugyanakkor a város számára nagyobb anyagi befektetés nélkül is hasznos ez a tevékenység. Hát igy jött létre ez az alkotótábor tipus, szándékosan nem is mondom, hogy müvésztelep, alkotótábor tipus, ahol néhány régi standard müvésztelepi tag kiegészitéséül városi müvészekből, épitészekből és máshonnan jött müvészekből, iparosokból, népmüvelőből, mérnökből támadt egy olyan kis csapat, amelyik egy konkrét 10 nap alatt befejezhető feladatot vállalt magára, és ugy érzem, hogy most a befejezés előtt két nappal nyugodtan mondhatom, hogy ezt teljesiti is.

- Ez a tábor, ahol 12 alkotó ember van, milyen anyagi alapokon nyugszik? Tehát ki tartja fenn? Mert azért itt pénzről is szó van.

- Ez most egy ilyen hibrid megoldás, ezt most jó értelemben mondom, az van, hogy a korábbi teljes ellátásos ösztöndijas rendszerrel szemben egy félpanziós rendszer van, tehát az alapvető étkezést a város biztositja egy ebéd erejéig, kapunk szállást, és munkakörülményeket ingyen, és kapjuk azokat az anyagokat, amiből dolgozunk. Ezzel szemben mi magunk fedezzük az ellátásunk másodikfelét, és hát minden kiadásunkat, ami ezen kivül itt felmerül.

- És elég-e vajon a 10 nap arra, hogy itt a Gébártó tó partján egy ilyen kis gyerek paradicsomot alakitsanak ki?

- Király József belsőépitész.

- És hozzátehető még, hogy Ybl- és Munkácsy-dijas.

- Az már évek sora óta rakodik az emberre óhatatlanul. Következő a helyzet, a 10 nap arra, hogy egy nagy halom gerendából 12 ember, 12 irányba gondolkozásából egy egységes megvalósult környezeti együttes formálódjék, a magunk számára is hihetetlen volt. Ez elképzelhetetlen munkatempót diktált önmagunknak, és a legkeményebb, legmaradandóbb élményt azt hiszem az szülte, hogy egy fél nap leforgása alatt nekiestünk ennek a kupac földmunkának, és a farönköknek. Ahogy a környezet észrevette azt, és ebbe beletartozik az egész város egy pattogó, valamilyen önemésztő gyorsaságu munkatempó alakult ki, hirtelen minden lett. Az első napokban az ide kiránduló emberek vitték szájról-szájra a hirt, hogy itt valami furcsa, bájos, gyerekeknek való, de mégis halálosan komoly dolog történik. Madzag, festék, szög, teherautó, traktor minden megmozdult, itt vannak az ácsok, a Pali bácsi, ón csak neveket tudnék mondani, az Imre bácsi, a Feri bácsi, a Józsi bácsi. Három szóból és két ilyen szakmai mutogatási, nem csunya, hanem ácskötési és lapolási mozdulatból mindent megért, saját gyerekkorába éli bele magát, amikor játékot, falovacskát vagy valamilyen épitményt épitett, és mindenki elfeledkezve arról, hogy mikor van a munkakezdés, a munka vége, ebédidő, nyakig vizben, iszapban, sárban hajt. És mindenki sajátjának érzi, még jobban ezt a hazai tájat. És tudja, hogy a gyerekei, az unokái itt fognak pancsolni. Minden szegletet lepuhit, minden fát kétszer megsimogat, minden göröngyöt háromszor elgördit az utjából, hogy majd a gyerekek gondtalanul és örömmel birtokba vehessék ezt a kis együttest.

- 10 nap kemény munkájának eredménye lesz ez a játszóparadicsom itt a csónakázó tó partján. Ezt gondolom elmondani nagyon nehéz, mert ha egy művészeti alkotásnak lehetne tekinteni, el lehetne mesélni, akkor ez egy novella lenne. Perényi Gyula a Zalaterv épitésze.

- Lényegében egy városi tervhez csatlakozunk hozzá, amely a szigeten lévő részt strandterületnek akarja kialakitani. És ezt a strandterületet és ennek egy részét vettük mi birtokba azzal, hogy a legkisebbek és a nagyobb gyerekek részére vizes játszóteret készitsünk. Ez volt a kiindulási alap, mikor elkezdtük az egészet. Egymás után jöttek az ötletek, és ebből alakult ez a forma, ami jelenleg is készül, hogy a szigeten egy öblöt képeztünk, amelynek 40-50 cm mély vize lesz és az egészen apró csemeték részére egy lubickoló medence lesz.

Ezt a partot cölöp támfallal megvédtük, másrészt meg felhasználjuk praktikusan olyan dolgokra, hogy ülőkéket szülők részére, lépcsőket és egyéb dolgokat is teszünk rá, meg csuszdákat is. Az öböl lezárásaként tutajnak álcázott fürdőblokkal fogjuk lezárni, ami egyrészt kizárja azt, hogy a kisgyerekek át tudjanak menni a mélyvizbe, másrészt pedig alkalmat ad arra is, hogy a nagyobb gyerekek a tutaj másik oldalán mozgékonyabb játéknak örülhessenek, fejest ugrálhassanak, vagy a csuszdáról belecsuszhassanak a vizbe.

- Láttam itt kormánykereket is, ami egy igezi hajóra emlékeztet.

- Ezt a vizi épitményt felszereltük minden olyan részlettel, ami hasonlóbbá teszi egy hajóhoz, lesz rajta vizikerék, vizemelő, ami megforgatja a vizet a medencében, igy a gyerekek praktikusan saját maguk cserélik a medencében a vizet. Lesz rajta kormánykerék, ami hasonlit egy igazi hajó kormánykerekához, árbóc, felvonó kötél és zászló, minden az igezi tengerész élethez fog hasonlitani a tutajon.

- Közben, mig ezeket elmesélte jókat mosolygott, nyilvánvalóan maguk is jót játszottak, mig ezt kitalálták.

- Igen, mi is játszottunk, de a telepen lévő csemeték, azok végig élvezték velünk együtt az épités örömét és a használatba vétel örömét is.

- Az idei, tehát a 13. zalaegerszegi nyári müvésztelepnek elkészült az emlékmüve, tulajdonképpen egy lap fából, ami a tutaj oldalárakerült, Király József faragta. Akik a beszélgetésben eddig részt vettek, azoknak a neve mind névsor szerint fenn van, akik nem szóltak, de a névtábla megörökiti a nevüket azt szeretném, ha most nem vésővel mondaná el, fába vésve, hanem itt szóban.

- Pelényi Margit épitészmérnöknő, Szabolcs Péter szobrászmüvész, Gál Magda belsőépitész, Simon László zalaszentgróti fás-családnak a legifjabb sarja, és a többiek.

- A 12 név nem fog egyhamar lekopni a tutaj oldaláról, hiszen jó kemény fába, jó mélyen belevéste.

- Most már lassan a Pali bácsit, a többieket is nyugodtan fel lehetne irni ehhez. Akik ma, most már lassan öntevékenyen és mindent kitalálva viszik át majdnem a vállukon, meg a hátukon a tutajt.

1981.IV.2.Petőfi 8,33/ ZJ.
NAPKÖZBEN
==========

1021

Fekete György, Munkácsy-díjas belsőépítész

- Környezetünket szépithetjük, környezetünket elcsúfithatjuk, a lakás szolgálhat pusztán lakóhelyül,és teremthetünk belőle meghitt, kellemes otthont. Valóban, mi teszi otthonná a lakást? A válasz nem is olyan könnyü. Ez derülhet ki abból az interjúból,amelyet Czakó Balázs készitett Fekete György belső épitészszel.
- Tehát az alapoknál kezdjük. Izlést el lehet sajátitani,vagy sem?
- Az izlés probléma az egy kutya kemény probléma, mert az izlés gondolatkörével való foglalkozás évtizedek óta voltaképpen nem történik meg. Miután közben társadalmi rétegződés és helyi rétegződés megindult Magyarországon 30-35 évvel ezelőtt, ez az

átrétegződés, ezek a normák felborultak, azonban az új normák nemigen jöttek létre. A tárgyi környezetüknek az izlését elvesztett lakásoknak az a jellemzője, hogy mivel a válogatás szempontjai elvesztek, ezért meghelehetősen válogatás nélkül, inkább a szem számára kellemesebbet, vagy vonzót válogatják össze, tehát mondjuk a vásári lim-lomtól kezdve a legértékesebb mütárgyig, az örökölt rossz kisbútoroktól kezdve a leghatalmasabb gyári szekrénysorokig minden együtt van, abból az izlésbeli bizonytalanságból adódóan, ami létezik.

- Hogyha már lakásunkat tényleg izléstelenül rendeztük be, akkor hogy hogyan tudunk ezen változtatni?

- Két alapvető dolgot tehet meg az ember, még azt is nyugodtan mondhatom, hogy az átlag ember, mert a szakember is azt a két dolgot teszi meg. Egyrészt nagyon érzékenyen, és nyitott szemmel, és előítéletmentesen figyeli a mintákat. A minták azok a mások által létrehozott lakások, amelyekben járunk, esetleg amelyeket láthatunk, csak egyszerüen megnézzük, hogy mások hogy élnek, mért élnek ugy, mivel veszik magukat körül, ezek megfelelnek-e a saját életmódjuknak, vagy esetleg a reprezentációt szolgálják ki egyirányban, vagy az igénytelenség irányába hatnak a másik oldalon. Tulajdonképpen az ember olyan természetü, utánzó természetü, akarja, nem akarja, rendkivül módon hat rá az, ami körülötte van. A másik pedig egy állandó kontroll. Hogy az embernek örökké szembesitenie kell magát a saját környezetével, és azokkal az igényekkel, amelyek szerint él, Hát hogy, hogy merjünk selejtezni? Hát hogyha valamiről kiderül fekete- fehéren, hogy oda nem való, hogy számunkra kellemetlenné vált, hogy leronggyolódott, hogy nem aktuális, hogy kiment a divatból, hogy elvesztettem vele a személyes kapcsolatomat, csak azért, mert sokba került, vagy csak azért, mert valaki azt mondta rá, hogy szép, vagy csak azért, mert megszoktam, mert már nem szivesen teszem odébb, mert nem szivesen adom el, és veszek helyette másikat, azért megtartjuk. Inkább egy kicsit kevesebb dologgal vegyük körül magunkat. Inkább egy kicsit puritánabbul, inkább egy kicsit szürkébben, inkább egy kicsit szintelenebbül, furcsán hangzik egy szakember szájából most, minthogy tulzásokba bocsátkozzunk. Én azokat az otthonokat, lakásokat szeretem, ahol az időbeli folytonosság jelen van. Ne legyen egy lakás naprakész. Tudniillik naprakész lakást csak az csinálhat, aki naponta változtathatja. Ilyen ember rendkivül ritka. Van, nem csak azért mert dolgozunk, és nem a lakásunkkal vagyunk elfoglalva, hanem ez anyagilag sem lehetséges. Hogy valahogy a folyamatosság jelen legyen, nem baj ha valami nagyon jó, és régi, hogyha azt megtartjuk. Nem baj, hogy ha szeretjük a szüleink fényképét, hogyha kitesszük a falra akkor is, hogyha nem divat, és nem sikk. Egy kicsit olyanabbnak kellene lenni a lakásnak, mint amilyenek mi vagyunk. Hogy önmagunkat tükrözzel Kölcsönösen alakitani kellene egymást a lakással, a butoroknak vissza kellene ránk hatni, nekünk hatni kellene a butorokra.

Fekete György, Munkácsy-díjas belsőépítész

3 Fekete György: Térplasztika, Nemzetek Csarnoka fogadóterme, Vadászati Világkiállítás, Budapest, 1970 (fotó Balla D.)

3

Művészet, Budapest, 1981. jan. 26. old.

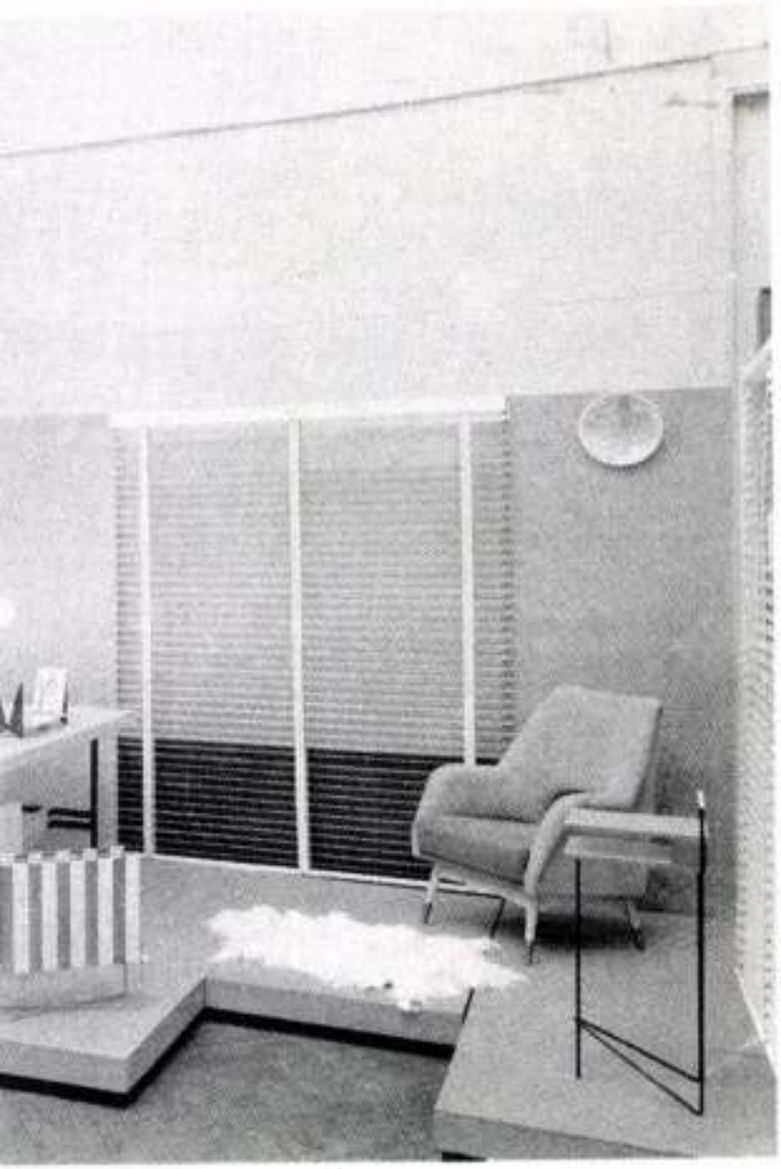

1 Fekete György közös kiállítása Schrammel Imrével és Nagy Józseffel, Csók István Galéria, 1963

dox helyzetnek tűnik számomra, hogy olyan közeget kellett a kiállításokkal informálnod, amiről nem sokat tudhattál.

– Először is nem volt olyan számottevő különbség, mint amire utalsz. Még a hazai és a külföldi kiállítások között sem, és azóta sincs, sőt most éppen az ellenkező tendencia tapasztalható: rettentően visszafogottak a kiállítások. Az olyan léptékű munkák, mint például a pécsi klinika, személyes munkám révén is –, ezeket talán jobban látom előre, mint a többiek. Miután a tervezőintézetben időközben megháromszorozódott a belsőépítészek száma, és az akkori építési feladatok mennyiségéhez képest egyfajta egyensúly állt be, sok minden más is kezdett érdekelni. Például az a tárgyi világ, amelyikkel a belsőépítész általában mint standarddal, mint valamilyen szituációba betervezendő típussal dolgozik. Ennek a problémája legalább olyan megoldatlan, mint maga a belsőépítészeti tervezés, illetve az a jellegzetesség, hogy a hazai belsőépítészeknek minden dolgot, amit egy enteriőrbe az építőipari munkán kívül odaképzelnek, maguknak kell megtervezni. Felszámolódott ugyanis a manufakturális ipar, kivesztek azok az univerzális szakemberek, mesterek, akik a tervezői elképzeléseket meg tudják valósítani. A gépek, bár mennyiségileg többet kellene hogy produkáljanak, mint az ember, mégis kevesebbre képesek, mint a „kéz intelligenciája", és le is zül-

Fekete György „Munkácsy-díjas belsőépítész

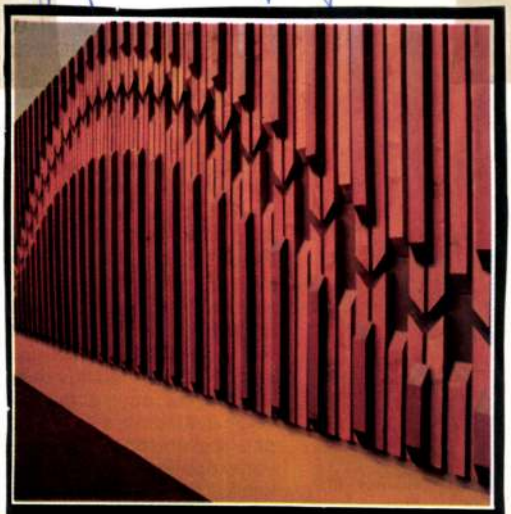

Fekete György: Plasztikus falburkolat, részlet, az MSZMP Zala megyei Székháza, Zalaegerszeg, 1980 (fotó Timár P.)

Művészet, Budapest, 1981. jan., 23. old.

Fekete György, Munkácsy-díjas belsőépítész

5

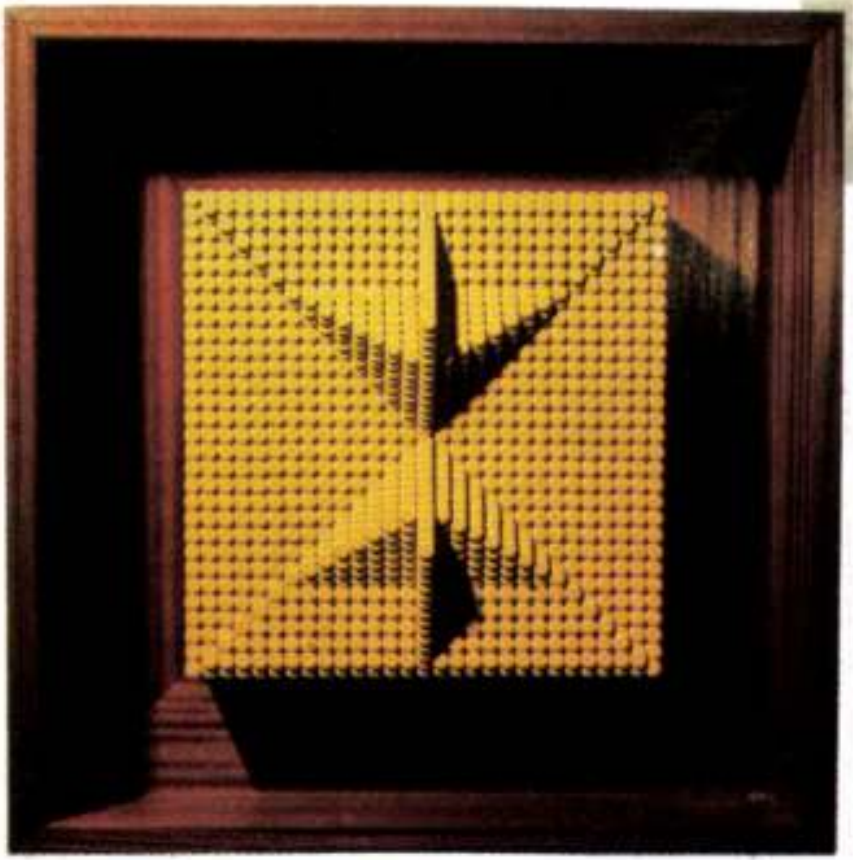

5 Fekete György: Plasztika, fa, fém, 90x90 cm, 1975 (fotó Balla D.)

Két évtized

Művészet, Budapest, 1981. jan. 27. old.

7

Fekete György, Munkácsy-díjas szobrászművész

4 Fekete György: Minitextil a szombathelyi biennáléról, 1976 (fotó Timár P.)

Művészet, Budapest, 1981. ápr., 26. old.

Fekete György, Munkácsy-díjas építész

LATEX-pavilon,
BNV makett, 1977.

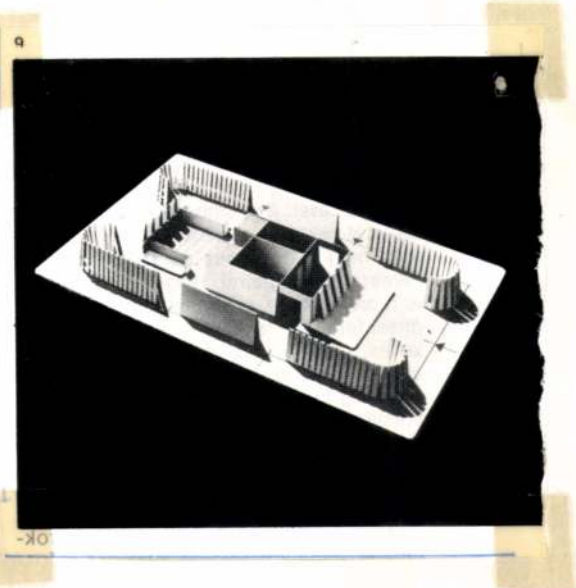

„Művészet", Budapest,
1981. jan. 28. old.

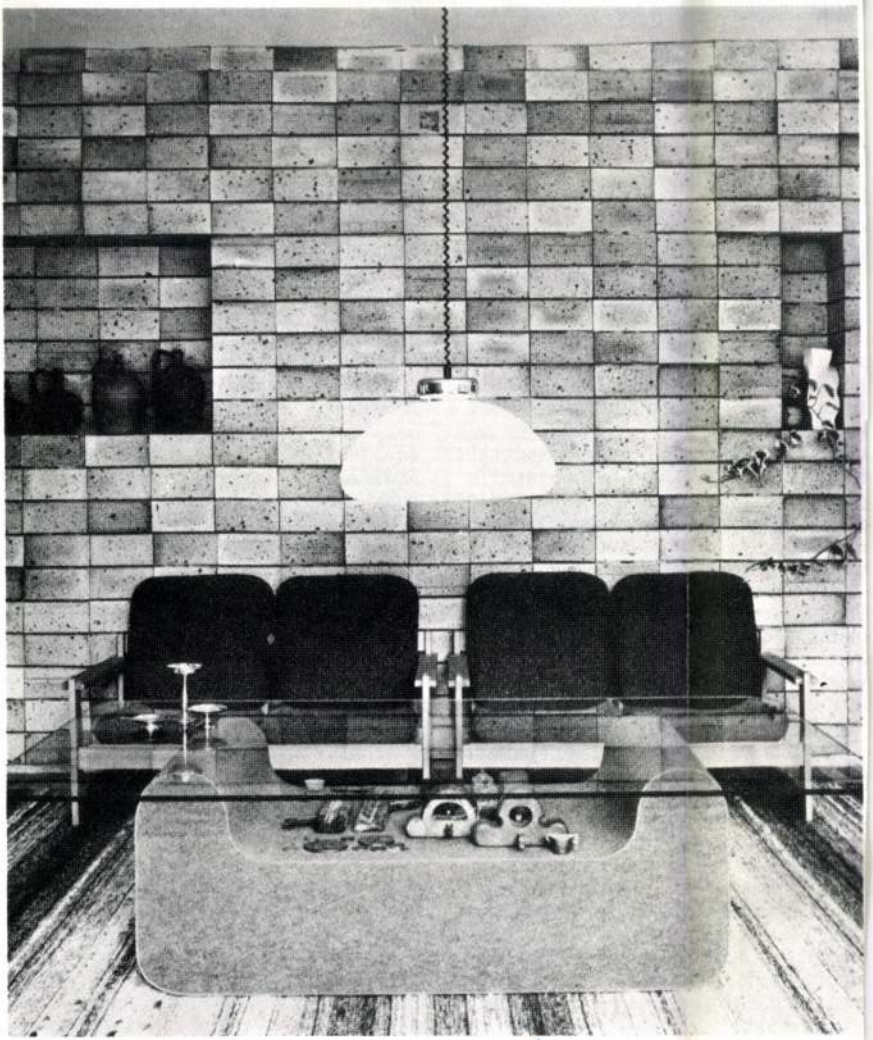

Fekete György, Munkácsy-díjas belsőépítésű, szobabelső Fekete György lakásából.

Művészet, Budapest, 1981. jan. 29. old.

(fot

– Végeredményben szemléleti válság átélése vagy tudatosítása nélkül végezted el a főiskolát?

– Igen. Aztán Borsos azt mondta, maradjak ott, tanítani, én meg örömmel maradtam – a porcelán szakon, ahol a diplomát kaptam. El kell mondanom, a diplomát úgy szereztem meg, hogy a porcelánt tulajdonképpen nem ismertem. Abban az időben a tárgyakat gipszig csináltuk meg, anyagban a szakoktató kivitelezte őket – 57-ben még ettől is eltekintettek. Amikor kineveztek, illetve hatodéves ösztöndíjat kaptam, a saját belátásom vitt rá, hogy beletanuljak a szakmába. Megpróbáltam a porcelánt, ezt az akkor rettentően lenézett, Borsos által is lenézett anyagot valamilyen tisztességes célra felhasználni. Kilátástalan feladat volt, éppen ezért izgató. Dilettáns elképzelésekkel, leírások alapján nyúltam vissza a klasszikus metódusokhoz. A formát lehetőleg a természettől kölcsönöztem: gyümölcsöket és egyéb képződményeket öntöttem le. 58–59-ben egész sor ilyen, kékkel festett apróságot csináltam. El is verték a hátamon a port. Ezt a lopótököt itt, a kék festékes kezem nyomával, daktiloszkópiai leletnek csúfolták. Viszont a gyümölcsökről, tökről, egyebekről készült összes öntvényeim deformálódás nélkül kibírták égetéskor azt a hőmérsékletet, amelyen a porcelán ágyul és nehezen hordja a saját súlyát – hacsak nem találjuk el az inerciastruktúrát, azaz a legkisebb anyagmennyiséggel megvalósított legstabilabb hőálló formát. A természet megtalálta a maga merevítő formáit; a rózsaszirom hihetetlen vékony, és a nagy szélviharban vidáman megáll. Én ilyesmiken spekuláltam, de – megmondom őszintén – nem túl sokáig, mert mindenki azt mondta: marhaság, hagyjam abba.

– Külsőleg eredménytelen évek. Hogyan tovább?

– A bronztól a betonig sok mindent megpróbáltam, végül – 60, 61 táján – azért tetszett meg a legdurvább toksamott – ez a 2–3 milliméteres szemcsedurvaságú, csak ipari célra használt, nagyon rosszul gyúrható anyag –, mert magamban szembeállítottam a porcelán dekadens finomságával. Hagyományos módon tulajdonképpen semmit nem lehet vele kezdeni: nem lehet vele mintázni, nem áll meg, nem tartja meg a súlyát. Sulykolni, préselni kell, a formába belekalapálni.

– Itt is olyasvalami derül ki, mint a porcelánnal kapcsolatban: határozottabb gesztussal, direktebb módon akartál az anyaghoz nyúlni, mint amilyen a mintázás áttételessége. Közben, részint külső okok miatt kiszorultál bizonyos műfajokból, amire még rá is tettél egy lapáttal: kiszorítottad magad bizonyos eljárásokból, ezzel együtt bizonyos szemléleti formákból, kerested a terra incognitát és már csak a természettől akartál tanulni, arra alapozni – mit is? – talán a radikalizmusodat, előbb finomabb anyagban, aztán a legdurvábban.

– Nem tudom, mennyire volt ez radikalizmus, de az biztos, hogy már harmadéves koromban is nagy botrányt okoztam azzal, hogy megmintáztam – teljesen naturalisztikusan – egy tollatlan kamaszcsirkét, amelyik minden esztétikai norma szerint a legrondább fazonú állat. Mindenkinek fölállt a hátán a szőr, de nekem az volt a világ legszebb csirkéje, mert mindene látszott. Nem dacból csináltam – véletlenül pont azt hozták be a művésztelepre, nekem pedig valamiért megtetszett. Azt nem akartam csinálni, amit körülöttem mindenki, az – nem tudom, miért – nem tetszett.

6

6 Fekete György: Szék, badacsonyi Egry József Emlékmúzeum, 1975 (fotó: Timár P.)

Fekete György, Munkácsy-díjas belsőépítész

27 old.

Művészet, Budapest, 1981. jan.

7 Fekete György: Régészeti kiállítási installáció, Magyar Nemzeti Múzeum, I-es terem, 1977 (fotó Timár P.)
8 Fekete György: „Lábasház", műtárgymásolat bolt belső enteriőrje, Sopron, 1978 (fotó Timár P.)
9 Fekete György: LATEX-pavilon, BNV, makett, 1977 (fotó Timár P.)
10 Szobabelső Fekete György lakásából (fotó Timár P.)
11 Fekete György: Plasztikus falburkolat, az MSZMP Zala megyei Székháza, Zalaegerszeg, 1980 (fotó Timár P.)

1021

Fekete György Munkácsy-díjas belsőépítész

1981. júl 31. Petőfi lo.45 S.Zné.

Láttuk, hallottuk.

- Ma Szombathelyen a Savaria Múzeumban megnyílik az ötödik Ipari textilművészeti Biennálé. A rendezővel beszélget Forgách Sándor.

- A Savaria Múzeum címére 4o vállalat 17o tervezője küldte el alkotásait. A délután nyíló kiállítást a legszebb kellékből és női- férfiruhákból rendezte Fekete György Munkácsy-díjas belsőépítész.

- Mintegy lo éve óta, amióta ezek a biennálék vannak, mindig én rendezem a kiállításokat. Igy van egy ilyen természetes összehasonlítási lehetőség, hogy két évenként bizonyos fajta anyagok mit érnek egymáshoz képest. Az idei kiállítással kapcsolatban az a tapasztalatom, hogy nem rosszabb az eddigieknél, nehezebb ugyan egy kicsit a sok tárgy, a sok öltözködési cikk

között kihámozni az igazán értékeset, egy kicsit nagyobb a példányszám mint máskor, de ha az ember rászánja azt a 20- 25 percet, hogy gondosan végigjárja, akkor van a kiállításnak 4- 5 olyan műcsarnoka kulcs-négyzetmétere, ahol nagy dolgok történtek. Ott vannak ezek a nagyon könnyen, lezseren, természetesen, emberi módon viselhető, nem drága, de divatértékkel rendelkező ruhák, amik nemcsak a fiatalóknak, hanem tulajdonképpen minden korosztálynak egyformán alkalmasak. Darabjai egymás között nagyon praktikusan cserélhetők, válthatók, tehát hogyha valaki egy kollekciónak néhány darabját megvesz, az nem 4- 5 ruhát jelent, hanem ezeknek a kombinációit, esetleg tíz fajta viselési formát, a meleg időtől a hideg időig.

- Nos, a művészek azt hiszem ezen a bemutatón bebizonyították, hogy praktikus megoldásaikkal, ötleteikkel terveikkel nagyon jó szolgálatot tehetnek azért, hogy még kényelmesebben és még kellemesebben érezhessük magunkat és mozoghassunk az utcán. A következő lépés nyilván az iparé. A biennálénak nincs ilyen szerepe, hogy javasoljon, ajánljon, de vajon az eddig rendezett kiállításokon felvonult ruhák közül az üzletekben is láthatott Fekete György?

- Találkoztam néhány dologgal az elmúlt biennálék anyagából is, úgy nagyjából és egészében a biennálé díjai, a biennálé értékelése, mint egy művészeti fórum értékelése többé-kevésbé megfelel a közönség értékelésnek is. Hozzátenném még azt, hogy számomra nagyon értékesek ezek a biennálék azért is, mert a művészetnek a mindennapi élettől való elszakadásának a folyamatában ezek ilyen két évenként jelentkező korrekciók tulajdonképpen. Itt a művészet, bár múzeumban jelentkezik, mégis nem a múzeumnak a fensőbbségével és elidegenedésével, hanem nagyon is az embereknek a megkeresésével, a mindennapi gondjainak a megkeresésével jelentkezik. Itt ezek nem műtárgyak, hanem használati tárgyak, művészi értékkel rendelkező használati tárgyak és ez rendkívül nagy érték. Én nem vagyok híve a művészet túlságosan ünnepélyes régiókba vonulásának, éppen az az érzésem, hogy a művészeknek most kellene igazán csatasorba állni, hogy az elvesztett mindennapi területeket visszaszerezzék maguknak. Az ilyen biennálénak a jelentősége többek között az én megítélésem szerint ebben van.

- Örvendetes, hogy textiliparunk már viszonylag rugalmasan alkalmazkodik a vásárlók igényeihez. Ezek a biennálék kötvetve hozzájárulnak ahhoz, hogy a fogyasztók divatos és ízléses textiltermékekből válogathassanak az üzletekben.

A magyar kultúra napja

Mindannyiunk ünnepe

Mint arról már hírt adtunk, ma — a Himnusz születésének százhatvannyolcadik évfordulóján — első alkalommal rendezik meg a magyar kultúra napját, amelyet — az idén talán kicsit szerényebben —, a közmegegyezést szimbolizáló különböző kulturális rendezvényekkel tesznek ünnepélyessé. Fekete Györgyöt, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium helyettes államtitkárát véleményéről és elképzeléseiről kérdeztük a magyar kultúra ünnepnapjának előestélyén.

MH-interjú

— Miért nem kapott nagyobb propagandát ez az első alkalommal megrendezett ünnepnap?

— Én azt hiszem, hogy ennek két oka van: az egyik az, hogy a *Magyar Kultúra Napját* bármennyire is kineveztük ünnepnapnak, az erre való felkészülés nyilvánvalóan sok-sok év munkája lesz.

Ha végiggondolom, a művészeti ágak majdnem mindegyikének van egy olyan napja, amelyen bemutatkozhatnak a kimagasló teljesítmények. Az integráns magyar kultúrának és művészetnek ilyen ünnepnapja azonban mindeddig nem volt. Tavaly egy pártkezdeményezésként merült fel a *Magyar Kultúra Napjának* gondolata, és én remélem, hogy ennek a napnak az esetleges pártattitüdjei hamarosan eltűnnek, hiszen, ha a magyar kultúráról van szó, nyilvánvalóan semmilyen értelemben sem lehet pártprivilégiumról beszélni. Ez az első alkalom inkább egy kísérlet, hiszen sajnos tudom, hogy nemcsak ennek az ünnepnapnak az előkészületeire, hanem az egész évkezdetre rányomta bélyegét ez az elképesztő költségvetési vita, amely fantasztikusan sok fontos munkát eltolt. Ezért nem is volt különösebb propagandahadjárat.

— A magyar kultúra rendkívül sokrétű fogalom. Miért csak ilyen kevés művészeti ág képviselteti magát ezen a rendezvényen?

— Ez következik az előkészületek nehézségeiből, következik abból, hogy — mint mondtam — különböző napjai vannak a magyar kultúra különböző területeinek. De következhet a rendelkezésre álló rövid időből, amely leginkább pódiumprodukciókat tesz lehetővé. Nyilvánvaló, hogy a képzőművészet, a könyv és sok minden más ebből kimaradt. Én azonban el tudom képzelni, hogy ha kialakul az új művészeti díjrendszer, akkor például ezen a napon lehetne átadni művészeti díjakat. De elképzelhetők különböző színházi, irodalmi, film- és tárlatterminusok, amelyek egy idő után elkezdenek e nap köré sűrűsödni.

— Mi adhat a „kinevezésen" túl kitüntetett jelentőséget ennek a napnak?

— A magam belső lelki támogatásával és hivatali munkámmal azért járulnék hozzá ehhez a naphoz, mert az a tapasztalatom, hogy az elmúlt keserves négy évtizedben nem a gazdaság hozta meg a magyar nemzet számára azt a presztízst, amit még a legnyomorultabb bolsevista időszakban is tudott tartani Európában, hanem az akkor fű alatt megszületett kulturális teljesítmények. Tehát a magyar kultúra nemcsak nevelési értelemben stratégiai ág, hanem abban a tekintetben is, hogy egy gazdasági fejlődés megelőlegezéseként, egy létező magyar kultúrát oda lehet tenni az európai piacra. Ezt kellene felmutatni a *Magyar Kultúra Napján*. A konzekvens egységes magyar kultúrát, amelyben mindenfajta szellemi színezet, mindenfajta politikai magatartás, mindenféle ideológiai elképzelés jelen van a maga magas minőségében.

Bóday Pál Péter

FEKETE György belsőépítész

Ha robban az olaj...

Hidegebb éghajlat, tönkretett vízkészlet?

MH-információ

Az őrült diktátor legújabban azzal fenyegetőzik, hogy felrobbantja az Öböl-menti olajmezőket. Egyes szakértők szerint ha ezt végre tudja hajtani; az égő olaj füstjének hatása, elsősorban az *északi-féltekén* lenne érezhető, ugyanis a szelek által oda hajtott sötét felhő *a napsugárzás egy részének kiszűrésével* zordabbá teheti az időjárási viszonyokat, és így *negatívan befolyásolhatja a mezőgazdasági termelést.*

Juhász Árpád geológus szerint ennek *kicsi a valószínűsége*, mivel *egy időben kellene felrobbantani* az összes közel-keleti olajmezőt, ami szinte egyenlő a *lehetetlenséggel.*

Amennyiben egyébként a kutakból a föld alatti rétegek *nyomása* hajtja fel az olajat, akkor egy ilyen robbanás után a kiáramló nyersanyag addig ég, amíg a nyomás ezt a folyamatot fenntartja. Ez akár *hónapokig, évekig is eltarthat.* Ha viszont *búvárszivattyúval* hozzák az olajat a felszínre — s *Tóth Albert*, a Magyar Ásványolaj és Földgázkísérleti Intézet tudományos osztályvezetője szerint az Öböl menti kutak többsége ilyen —, akkor a robbanáskor csak a fúrótorony csöveiben levő olaj ég el.

Juhász Árpád arra mutat rá, hogy a felszínre kifolyt és szétömlő olaj is nagy *környezeti károkat* okozhat, ám ennél is nagyobb gond, ha a kútnak nemcsak a zárószerkezetét robbantják fel, hanem a *mélyebben levő csőelemeket is.* Ilyenkor ugyanis az *olaj benyomul a porózus kőzetrétegekbe és nagy területeket szennyezhet el.* Sok köbkilométernyi olaj spriccelhet így szét a föld mélyében és az olajkincs jelentős része akár *a felszín elérése nélkül „illanhat el"*, miközben a sivatagi vidékek *artézi vízkészletét*, az ott élők potenciális ivóvizét *teszi tönkre.*

Ha ez bekövetkezne, csakis nagy technikai készültséggel — kétes eredménnyel — lehet a károkat csökkenteni. Vannak persze *műszaki védődesszantos csoportok* — mondja Juhász Árpád, ezek az olajkutak védelmére szakosodtak, és jóllehet megfelelő műszaki apparátussal rendelkeznek, ám *tevékenységükhöz békés körülmények kellenek.* **Palugyai István**

Start a célért

(Folytatás az 1. oldalról)

MH-kommentár

Már azon sem csodálkoznánk, ha a német kormány helytartókat küldene, hogy kezelje a ma-

Baross Gábor alapítvány, ipari parkok

Budapesti kamara — a vállalkozásokért

A főváros zárolt ingatlanain létesüljenek ipari parkok — javasolta Demszky Gábor főpolgár-

kozások megerősödését. A város fejlesztése érdekében a fővárosi kamara elnöke javasolta, hogy

-Az igényesebb disztárgyakat és az iparművészeti elkotásokat egy országos külön belthálózattal rendelkező vállalat,az Iparművészeti Vállalat hozza forgalomba Magyarországon.Freizer Pállal a vállalat igazgatójával Székely Endre készitett ripertet.

-A lakosság láthatóan nagyon szivesen veszi az Önök termékeitde az állandó kifogás szokott lenni,hogy a vállalat termékei nagyon drágák.

-1966 és 1970 között több mint 700 millió forint forgalmat bonyolitottunk le,ebben az ötéves tervben megközelitjük a 2 milliárd forintot.

-És ezt vajon,hogy értek el,ugy hogy emeltók az árakat?

-Nem mi azonos árakon dolgoztunk,1980-január 1-ig egyáltalán nem volt áremelés.

-Holott a nyersanyagárak fölmentek?

-A nyersanyagárak emelkedése ellenére sem volt áremelkedés a mi területünkön.

-És ezt hogy tudták csinálni?

-Az Iparművészeti Vállalatnál rendkivül gyakran folytatunk termékváltást.Ez azt jelenti a gyakorlatban,hogy a művészek egy éven belül rendkivül sok tárgyat zsüriztetnek.Most abban az esetben,hogyha anyagi számitásukat nem találják meg,akkor azoknak a termékeknek a gyártását,leállitják,és uj elkotásokat hoznak létre.

-Magyarul olyan termákat kezdenek el gyárteni,ami nekik is megéri.

-Igen.

-Hát az ország egyetlen ilyen jellegü vállalata az Iparművészeti Vállalat.Most nehezségekről beszélünk arról, hogy nehezel helyzetben lévő vállalatok ellustulnak,nem nem kellene-e egy hasonló profilu vállalat még?

-Több alkalommal felvetődött velünk kapcsolatban,hogy mi nehezel helyzetben vagyunk,sajnos nem vagyunk nehezel helyzetben,hasonló anyagból készitenek tárgyat különböző

1980. IX. 14. Kossuth 14.05 /Szűnő/.
Gondolatjel

szövetkezetek,sőt tsz-ek is,akik nem szüriztetnek és bekerülnek hasonló tárgyak a kereskedelmi forgalomba. Ezek a tárgyak giccsadót fizetnek és igy árszintjük az iparművészeti tárgyak árszintjét eléri.Ilyen körülmények között tehát normális helyzetről egyáltalán nem beszélhetünk.Mi szivesen konkurálunk,de ezek művészeti termékek és művészeti alkotások legyenek.Ezekkel szemben én nem szivesen használnám ezt a szót,hogy giccsek,mégis azt kell mondanom,hogy ezek nem konkurenciát jelentenek,hanem bizonyos vásárló közönség mai igényének kielégitését, amely bizony szinvonal szempontjából,nagyon messze van az iparművészek által tervezett,és kivitelezett termékektől.

-Hogyan orientálják Önök,a vállalatnak dolgozó művészeket illetve az ipart,mint egy hát ilyen köztes helyen lévő vállalat.Tudnak-e tanácsot adni abban,hogy mit kéne csinálni az iparnak,illetve a kereskedelemnek,vagy hogy mit kellene nagyszériában gyártani,vagy min lehetne változtatni?

-Néhány évvel ezelőtt iparművészeti csoportként feladatul tüztük ki,házgyári lakások berendezését,komplex berendezését.

-Mit jelent ez az Önök esetében?

-Ez azt jelenti,hogy megbiztunk egy belsőépitészt,lakás kialakitására,és megadtuk neki azokat a lehetőségeket, amellyel maga mellé vehette a textiltervezőt,, a keramikust,az üvegtervezőt és a többieket,és létrehozhatta azt a belsőt,amely a kis lakás adta kereteken belül, megfelelő otthont,megfelelő elhelyezést jelent a családok számára. A pályázaton nagyon sokan részt vettek.Az első öt terv munkáját mi kiviteleztük és 200 darabos szériában sokszorositottuk is,Látva a közönség nagy igényét,televizión keresztül is felajánlottuk dijtalanul a terveket az ipar részére,de erre még senki nem jelentkezett.

-Az eddigi beszélgetésekből és ripertekből az derült ki, de hát ezt saját tapasztalatból is tudjuk,hogy a mai lakások nagy része dugig van zsufolva mindenféle disztárgyakkal,amelyek nem mindig a legizlésesebbek,viszont az ipar valamilyen relytélyes oknál fogva,nem nagyon igyekszik, hogy nagy tömegben szebb,jobb és főként elérhető tárgyakat állitson elő.Az iparművészek viszont akik kis műhelyekben dolgoznak,csak kisebb szériákat képesek előállitani, mint a nagyipar.De ezért bizonyos mértékben vállalják, ha van rá igény,hogy formatervezett tárgyakat is készitsenek,bár ezt nem igazi ipari körülmények között teszik. Pohálnak Mohály a Formatervezési Központ vezetője beszélt erről a furcsa ellentmondásról,Kenesei Andrásnak.

-Ezen A kéz inteligenciája kiállitáson volt egy kiirás, amelyik a tárgyak egy bizonyos csoportjáról azt mondta, hogy ipartól átvállalat feladatok.Ha én jól értem ezt a kiirást akkor ez arról szól,hogy ezek a problémák,amikkel itt a tervezők foglalkoznak tulajdonképpen nem az iparmüvészet problémái.Ez az iparmüvészetnek egy valamilyen sajátos és nem ritka értelmezése manapság,hogy a köznapi használatra szánt,egyszerüen formált esetleg részben gépben,részben kis sorozatban,részben egyedileg előállitott tárgyak létrehozása,az nem feladata az iparmüvészetnek. Ezzel szemben ha jobban megondoljuk és a történelmi anyagot megnézzük,akkor hát kérdés,hogy ennek nem-e az ellenkezője igaz,hogy tudniillik a kézmüvességtől,vagy az abból lett iparmüvészettől vállalta át az ipar ezeket a feladatokat,nem nemtesitve természetesen a kézmüvességet,vagy a kézmüves iparmüvészetet attól,hogy részt vegyen ebben a nagyon fontos,társadalmilag jelentős és ma is aktuális, feladatnak a megoldásában,ahogy sok országban,ahol élő hagyomány maradt a kézmüvességnek ez a formája,ez ma a kézmüves iparmüvészetnek egy nem tul fontos területe,amelyik a környezetépitésben,az ember tárgyi környezetének a létrehozásában nagyon komoly és fontos szerepet kap. Itt ez a mondat ebben a komplexumban,ahogy megjelent,nagyon arról szólt,hogy a kézmüvesség és a kézmüves iparmüvészet feladata ez a további termekben van,amelyek egész a képzőmüvészet határterületéig,sőta legtöbb esetben ezen tul,terjedtek.Ez egy nagyon vitatható dolog,és nagyon kérdés,hogy egy ilyen tervezői magatartással vajon megoldhatók-e a mai problémák, a környezettervezésnek ezek a mai problémái,amelyek tulajdonképpen az iparmüvészekre,és az iparmüvészetre vár.

-Érdekes az,hogy sok olyan iparmüvészeti tárgyat láthatunk amelyik ugy néz ki,mint hogyha lassan,de biztosan felhagyna azzal,hogy az iparmüvész által előállitott tárgy használható legyen,bármire is és inkább afelé tendál,hogy falra akasztható legyen,mint egy kép,amelynek a használhatósága szinte nulla,csak esztétikailag értéke van.

-Itt van egy szakma,amely keresi a saját társadalmi szerepét és elhelyezkedését,és egy általánosan nagyon nem szerencsés,nagyon nem korszerü,és a valósággal nem számottevő müvészeti értók hierarchiában igazodik.Ma a mai magyar valóságban egy rendkivül agressziv rangsor van és igenis,ha valaki az iskolatelevizióban hoz létre egy kis tv-filmet,akkor az a televizió müvészeti megitélési rendszerében,abszolut müvészi értékre orientált,megitélési rendszerében természetesen,dehogyis nem a legutolsó sorba kerül.Ha valaki létrehoz egy bilit,ami 90 millió példányban jelenik meg,és nem tudom én,hány százezer család örömét okozza,használati értékénél,és akár esztétikai értékénél természetesen mint hogy ez a tevékenység igen is egy müvészeti hierarchiában itélődik ma még meg,az

értékhierarchia eljára kerül.Ne most ugye egy szakma, amelyik világosan tisztában van azzal,hogy az ő társadalmi értéke sokkal nagyobb,mint ahogy ezt a társadalom, megitéli,az keresi az érvényesülés utját,és ebben az értékrendben mozogva oda orientálódik,ahol az értékeket jobban megbecsülik.És ez borzasztó rosszat tesz ennek a szaknának,mert nem itt vannak az igazi értékei,és természetesen,hogyha a bilitervező,a morális falfestészet szféráiban akar versenyezni,akkor elulmarad,hát ugye ez nem abban az érték,nem értékrendbe,hanem értékfajtába tartozik az ő értéke.És azt hiszem,hogy itt a megitélés, a tevékenységgel kapcsolatos elvárások és igy tovább,ezek hihetetlenül megnehezitik az embereknek az orientálódását,és ennek az egész területnek az elrendeződését.

-Kétségkivül nagyon igaza van abban Pohálnak Mihálynak, hogy a hasznos és jó tárgyak készitését,vagy tervezését nem becsüljük meg eléggé.Valami hamis és fellengzős művészet fogalom zavarja meg a vásárló, a használó, a megrendelő,sőt az iparművész tervezők nagyrészének is a tisztánlátását.Talán éppen az iparművész képzésben lenne a hiba?Erről beszélgetett Várady Julia,Fekete György belsőépitészszel, a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola igazgatójával,és Nagy Mária Évával és Szilágyi Péterrel az Iparművészeti Főiskola tanáraival.

-Én nem szeretem a művész szót eleve,a magam szaknájával kapcsolatosan sosem használom,bár az ón szakmán ezt a kitételt tartalmazza.Én tervezőnek vallom magam,és ez egyfajta tervezői magatartás,amelyik speciális feladatokat, mérnöki feladatokat,emberi momentumokat és szakmaiakat egyformán vállal,ez hatásosabb szakott lenni az üzenekben.És hogyha most nagyon röviden az iskolára, a magam iskolájára próbálom ezt leforditani,itt minden tevékenység, most és ezután arra fog irányulni,hogy itt inkább a mesterségben erősödjenek meg a gyerekek,különösen a 14-18 év közötti gyerekek,akiknek a hallatlan aktivitását, a manuális fogékonyságukat,szomjuságukat ki lehet elégiteni.Tehát tanuljanak meg minden olyan mesterségbeli technikai és a technikával összefüggő szellemi dolgot, amelyik képessé teszi őket önmaguk kifejezésére és meghatározott emberi igényeknek a teljesitésére.Nemcsak nálunk középiskolákban,hanem még főiskolán is életveszélyes művészeket nevelni,művésszé válni gyakran évtizedek, vagy félévszázad alatt sem sikerül valakinek.

-Sajnos nálunk ma az a helyzet a főiskolán,hogy a művészi vonatkozás szavakban nagyon erősen hangsulyozódik.

-Mi az amitől az a bizonyos tulértékelt művészet fogalom kerül előtérbe?

-Már rögtön a felvételnél,félrevezető az,hogy Képző és

Iparművészeti Szakközépiskolából jönnek és hogy tervező művésszé válnak,hogy automatikusan a ~~xxxx~~Művészeti Alap tagságot megkapják,ez helyes természetesen,de mégis ez a verdális bármsáh és még számos ilyen jellegü oka van,hogy verdálisan tulságosan hangsulyozódik a művészi tudat, a művészetre való nevelés,hogy ők kész művészként kerülnek ki,ugyanakkor viszont a művészi képzés,sem megfelelő a főiskolán.

-Én azt hiszem,hogy azért,minden esetben a művészt,vagy most már terrorálva is hadd mondjam igy,kárhoztatjuk azért,hogy amikor ő később kikerül,akkor olyan összeütközésbe kerül a környezetével,amilyenbe rendszerint kerül, hiszen rengeteg példát ismerünk arra,hogy főiskolát végzett iparművész kénytelen,kelletlen elmegy maszeknak és elkezdi árulni a nem nagy igényü tárgyait,azért mert pénzre van szüksége,és azért,mert az iparban nem volt lehetősége arra,hogy kiélje saját művészi ambicióit.

-Arról beszélünk,hogy miért nem tud a végzett iparművész beilleszkedni az iparba,akkor persze meg kell említenünk, hogy az ipar hogyan fogadja és az ipar,milyen felkészültséggel,elsősorban azonban nekünk azon kell gondolkodni, hogy a mi oldalunkon milyen hibákat követünk el ezért, hogy ez az együttműködés nem elég harmonikus.Nem véletlen,hogy itt mindenki kifejtette ezzel a művész szóval bizonyos problémáit,hiszen a művészetet és az ipart összeházasitani,az egy szerencsétlen házasság lenne,tehát nem uj művészeket kell az iparba vinni,hanem formatervezőket kell az iparba kivinni.Ez egy uj szakma,világviszonylatban is egy viszonylagosan uj szakma,mindenhol problematikus egy uj szaknának a bevezetése,a mi ipari szervezettségünknél talán még problematikusabb lehet,de hogy megoldható ez azt mutatja,hogy a mi főiskolánkon végzett formatervezőnek,magukat formatervezőnek valló hallgatók,tényleges en meg tudják állni a helyüket, abban az iparban amelyik fogadóképes.

-Talán nem is olyan rossz a fogadókészség üzemeknél,vállalatoknál,mint amennyire gondoljuk,illetve az a tapasztalatunk,hogy ahol megvan a kellő felkészültség, a türelem,vagy a vállalkozásnak a bátorsága és a hitele , itt nincs probléma a fogadással,legalább is nem olyan nagy a probléma.

-Nem a művészet és az ipar alapvető ellentétéről van szó.

-Én azt hiszem,hogy nem,hanem pontosan valami,egyrészt bizonytalanság érzésből fakadó és minduntalan a művész valttal való fölösleges megerősitéssel,ez az oka a hiányérzetnek.

-Ez történik lépten-nyomon.

Fekete György, belsőépítész

MŰCSARNOK

HŐSÖK TERE

Műcsarnok és Vállalatai, 1983. szept.

TELEFON: 227-405

ORSZÁGOS IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

1983. szeptember 9–október 30.

A kiállítást „A tervezés értékteremtés" gondolata fogja össze. Igyekszik olyan formában bemutatni az iparművészeti alkotói folyamatokat, hogy érezhető legyen az ötlettől a megvalósulásig vezető út megannyi állomása: tervezői, technikai és gazdasági egyaránt. Vázlatok, előtervek, a megközelítés variációi, gyártási folyamatok teszik teljesebbé a képet, nem hagyva ki a gyártók, kivitelezők szerepét. Három nagyobb egységre tagolódik az anyag: az elsőben a komplex környezettervezés iparművész feladatai, megoldásai kerülnek bemutatásra. Itt építészeti anyag is szerepel, ahol a külső- és belső környezetben az iparművészeti tevékenység is jelen van. Az iparművészet szinte valamennyi ágát felölelő példákkal folytatódik ez a gondolatkör. A másik nagy egység az egyedi kézműves tárgyakat sorakoztatja fel, hagyományos kiállítási keretek között, bemutatva az utóbbi három év legjelentősebb tárgyait.

A harmadik egység az iparművészeti tevékenységet segítő intézményrendszereké: az Iparművészeti Múzeum, a Design Center, az Iparművészeti Főiskola, a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola, az Iparművészeti Vállalat, az Artbureau, a Generalart és az Ipari Formatervezési Tanács szemléletes bemutatást ad munkásságáról.

Szerepel a Képző- és Iparművészeti Lektorátus is, mint a Művelődési Minisztérium önálló szakintézménye, illusztrálva szerteágazó tevékenységét.

Kiegészítő információs anyagok, video-programok teszik teljesebbé a tárlatot.

A kiállítást megnyitja: Rátkai Ferenc művelődési miniszterhelyettes,
1983. szeptember 9-én, pénteken 12 órakor.
A kiállítás rendezője: Fekete György belsőépítész és Baranyi Judit művészettörténész.

MŰCSARNOK

HŐSÖK TERE

KIÁLLÍTÓTERMEINK NYITVATARTÁSA:
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL 10–18 ÓRÁIG
DOROTTYA UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM:
VASÁRNAP KIVÉTELÉVEL 10–18 ÓRÁIG

Felelős kiadó:
Hidvégi István

83-1331 DNy.
Felelős vezető: Németh György

1983
SZEPTEMBER

MŰCSARNOK
ÉS KAMARATERMEI

Fekete György, belsőépítész

MŰCSARNOK

HŐSÖK TERE

TELEFON: 227-405

ORSZÁGOS IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

1983. október 30-ig

A kiállítás arra vállalkozik, hogy sokoldalúan közelítse meg a tervezés-értékteremtés gondolatot. Ennek érdekében nemcsak kész tárgyak szerepelnek, hanem a tervezési folyamatokat demonstráló rajzok, tervek, modellek, variációk is. Ezzel a megközelítéssel lehet leginkább bizonyítani a tervezés fontosságát, társadalmi és gazdasági szerepének jelentőségét.

Emellett helyet kapnak a hagyományos, egyedi kézműves munkák: textil, kerámia, porcelán és üveg, ötvös és fémműves, divattervezés.

Kiegészítésül első alkalommal sorakoznak fel a tárgyi anyagok mellett azok az intézmények, szervezetek, amelyeknek feladata a képzés, a gyűjtés és publikálás, illetve a hazai és külföldi terjesztés.

Ez a komplex bemutatás ad teljes képet iparművészetünk jelenlegi helyzetéről, eredményeiről és gondjairól.

A kiállítás rendezője: Fekete György belsőépítész és Baranyi Judit művészettörténész.

1983

OKTÓBER

MŰCSARNOK

ÉS KAMARATERMEI

1021

1983.II.9.Televizió 18.o5 Gné

Izlések és pofonok

- Mi hiányzik ebből a házból?

- Az izlés.

- Köszöntöm nézőinket. Mai müsorunkban gyermekeknek készült tárgyakról fog szó esni. Mivel nagyon sok lesz a mondanivalónk, ezért csak röviden annyit mondok, játék és gyermekbutor. Bemutatom studiónk vendégeit. Fekete György belsőépitészt, aki ugye állandó vendégünk és Vekerdi Tamás gyermek-pszichológust, aki most először ül itt. Nektek pedig bemutatom Ubult, és nézőinknek is természetesen. Ubul, akik felül tejfelugát, itt takarékos, Ubul a játék, Ubul a bonbonier, és Ubul a szobadisz. Nos, nézzük csak. Igen, szembeforditom, igy ni. Aztán bemutatom nyuszit, ilyen hangja van nyuszinak és itt a popsiján van egy felirat, hogy "diszfigura, fürdőzésre alkalmatlan". Aztán mókus. Mókuson is van két felirat is. Az egyik "diszfigura" itt pedig "diszfigura, nem játék". Hát kérem szépen, mit szóltok ehhez a játékokhoz.

- Nekem ebből a játék csokorból ez a kedvencem, ugy érzem, hogy mivel a probléma kellős közepénél tartunk, mindjárt az első percekben, ezen az abszurd játékon és disztárgyon néhány anomáliáját a játék gyártásnak illusztrálhatjuk. Elsősorban azt, hogy nem funkcionál, nem játék. Egy rendkivül kellemetlen élekkel, sarkokkal megkonstruált, gusztustalan szinü kis tárgyacska ez, amivel nem lehet játszani, hiszen nem lép, nem fordul meg, nem funkcionál, mint persely sem, mert nem lehet bedobni a pénzt, s ha véletlenül egy kis 1o-2o filléres mégis begyűlkol egy gyerek ezen a lukon, ez magától kinyilik, tehát azonnal szétszór mindent, magából. Hogy mi a nugát pontosan nem tudom, valószinü az a csokoládé, amit egy perselybe beletesz ugye az ember, mért ne egy perselybe tenne az ember csokoládét. Aztán

- Hát szobadisz is Gyuri.

- A szobadiszek mindig gyanusak voltak nekem, most pontosan tudom már, hogy mennyire nem lehet egy ilyen tárgy szobadisz, hiszen nincs esztétikuma. Tehát azt a diszitő szerepet, ami néha, bizonyos esetekben az ember számára szükséges, azt semmilyen mértékben nem közli, és nem is takarékos egyébként, mert voltaképpen az a tulajdonos a takarékos, aki ezt nem vásárolja meg, és azt a 2o-3o forintot is megspórolja magának.

- Most én még a többi tárgyról is mondanék egy két szót, bár igazán nem érzem megszólitva magam, hiszen a tárgyak maguk azt mondják, hogy nem játékok. Mind a kettőre rá van irva, ezért én is először azt mondanám, hogy a sokat szi-

dott kertitörpék mennyivel szebbek voltak, hogyha márítt tartunk. Hát gondoljátok el, hogy a mentéjük kék volt, a szakálluk fehér, a sipkájuk piros. Már maga ez a három viszonylag tiszta szín mennyivel jobb volt. Egyébként az megdöbbentő, hogy éppen fürödni nem szabad vele, hiszen az egyetlen haszna az lehet, hogy felfujom, mint minden ilyen játéknak, bedobom a vizbe és belekapaszkodok. De ez valószinüleg elolvad a vizbe, vagy nem tudom pontosan mit csinál, ahol össze van ragasztva.

- Most egészen kicsi gyerek ezzel kerülhet-e egy kedves, baráti viszonyba egy ilyen müanyag fóliával.

- Semmi esetre sem. Hideg, merev, hát nagyon csunya, bár ugye izlések és poſonok különbözők, de mint hallottam például, ugy hallottam, hogy valaki ezt éppen a gyerekének vette meg és csodálkozva tapasztalta, hogy pörög róla a festék.

- Azért nem játék, biztos. Hál istennek és ezt örömmel jelentem Ubul már nincs forgalomban. Természetesen nem valami izlésfejlesztés buktatta meg, hanem jó ég tudja, hogy micsoda. Ezekből a játékokból, amelyek, hát persze nem játékok, szobadiszek, viszont egyre több és nagyon olcsó és gondolom az ember, ha ránéz, akkor játéknak gondolja, és ezért veszik a szülők a gyerekeknek. Na most vannak nagyon bonydult csilingelő, röfögő, trombitáló, villódzó, elektrónikus, super, hiper játékok, ezek vajon azért, mert drágábbak és ilyesmiket tudnak jobb játékok, mint az olcsó.

- Hát röviden nem, de hogyha már igy provokálsz, akkor valamit arról is kéne mondani, hogy melyik a jobb játék. És a jobb játékot, vagy a jó játékot azt két végponton lehet megtalálni. A nagyon egyszerü játék, tehát egy zsebkendő, aminek a végére csomót kötök és két nagy pöttyöt festek rá szemnek, ez nagyszerü baba egy legkisebb gyereknek. Ő ennyit tud felfogni az emberi test egészéből, körülbelül, amennyi ebben a rongyban megtestesül, kétségbeesetten rossz baba az a gyönyörü baba kaucsukból

- Amelyik aludni tud, sirni.

- Mindent tud, igen. Nagyon jó játék például a fahasáb, ami minden lehet, hid, királykisasszony, táltos paripa, stb. És ez azért van igy, mert talán a legelején el kellene mindjárt mondanunk, hogy a játékban a gyerek azt csinálja, hogy belső tagolatlan vágyait, indulatait, félelmeit, fantáziáit, tapasztalatait a világról kivetiti és az egy remek játék, amire mindent rá lehet vetiteni, tehát az alaktalan tárgy, az egyszerü tárgy, a sok értelmet felvevő tárgy, az egy remek játék.

Ez az egyik remek játék, hogy ugy mondjam. A másik remek játék az pont az ellenkező póluson van, és ez a remek játék pedig az, amiről József Attila is ir, szabad asszociációs füzeteiben, hogy mindig arra vágyott, hogy ugyan olyan kis szekere, ugyan olyan kis ostora, ugyan olyan lovacskája, ugyan olyan kalapja legyen, kicsiben, amilyet a nagyoknál lát. Tehát ezek a például ezek a régi hires babaházak, ha megnézed Bergman Suttogások és sikolyok cimü filmjét, a hatalmas széles vásznon hosszan látsz egy gyönyörü szobát, hangulatlámpával, teljes berendezéssel, tányérokkal, emberekkel és nem jössz rá csak pillanatok mulva, hogy nem egy valódi jelenetet látsz, hanem egy picike babaháznak a hatalmasra kinagyitott képét és még azt is kibirja, ezt a kinagyitást, ilyen tökéletes volt, Na most ezek a nagyon finoman kidolgozott, megmunkált valódi másai a felnőttek életének, amivel a gyerek nagy örömmel tud játszani, mindent megkap kicsiben, ez a másik pólus.

- Most nézzünk meg két nagyon egyszerü, de ugy gondolom nagyon jó magyar játékot. Az egyik a Puli nevü faépitő, nézzék csak meg a csomagolását, nem eldobó csomagolás, kis kerekeken guruló nagyon erős vászon táska. A játékot Nádas László tervezte, a csomagolását pedig Pasztircsák János és Vertel Beatrix rá ezt a szép, kedves grafikát. Hogy mi a tartalma azt Gyuri légy szives pakold ki, közelebb vagy az asztalhoz. Teljesen fényezetlen nagyon egyszerü fa dolgok ezek, mintha deszka végek lennének, de azt hiszem kiválóan lehet vele játszani és most pedig ismerkedjünk meg a másik játékkal, ezzel a cicussal. Antoni Rozália textil tervező, iparmüvész cicusa, mindkét tervezővel készitettünk egy filmet is.

Fekete György, belsőépítész

VADAS JÓZSEF:

Képzőművészet

Bútorok lámpafényben

Fekete György csupán a közömbösséget gyűlöli. Mint vallja: becsüli az ellenfeleit és tiszteli a kritikusait. Mi lehet rá — kritikusaként — a válaszom? Jómagam meg tisztelem a művészt. Ez az írás ugyanis bírálat, a szó minden értelmében. Apropóját az a kiállítás adja, amelyet a belsőépítész rendezett életművéből a *Fényes Adolf Teremben*.

Fekete Györgynek kevés munkája van. Nem azt akarom mondani, hogy lusta ember vagy meditatív lélek. Ahogy tudom: hosszúak és elfoglaltak a napjai. De sokkal inkább szervez, mint tervez. Ilyen az alkata; gondolom ezért vállalt először tervezőirodai és mellette társadalmi munkát, volt később éveken át a Képzőművészeti Szakközépiskola igazgatója. Így aztán kevés a személyéhez köthető tárgya. Alig néhányat vonultat fel a róla megjelent könyv; s ez a mostani tárlat is olyan visszatekintés, amelyben a jelen tevékenysége kapott hangsúlyt. Fényképekről a saját otthona, a helyszínen órája és néhány plasztikája — textilje és domborműve — szemlélteti mintegy az előzményeket. Akárhogy veszem is: kevés, ha szembesítem a ténnyel: három évtizedes pálya van már mögötte.

A kevés munkája sem mindenben rokonszenves. Pontosabban: többé-kevésbé csak a szándékában az. A megvalósulás szinte mindig hiányérzetet kelt. Aki Fekete Györgyöt hallgatja — baráti beszélgetésben vagy előadóként — az azonnal hívévé szegődik. Okosakat mond, szépen és érzékletesen. Csak lelkesedni lehet érte. Amíg — meg nem látja az ember a munkáit, amelyek a beszélgetőpartnerhez képest szárazok, sablonosak, mármár fantáziátlanok. Vannak, akik irigylik szónoki és szervezőtehetségét. De csak részben van rá okuk. Mert nehéz sorsot rótt Feketére a tehetsége. Olyan tökéletességet adott egyéniségének, hogy akaratlanul is ezzel a mércével mérjük — hozzá hasonlítjuk — művészetét, amely viszont eklektikus képlet.

Maradjunk most — állításunk szemléltetésére — az újabb műveknél, amelyeket az Iparművészeti Vállalat művészeti vezetőjeként tervezett. Nemcsak azért, mert ezek alkotják a kiállítás anyagának nagy részét, hanem főként azért, mert a régi munkákról korábban már elmondtam a magamét, felesleges volna tehát ismétlésekbe bocsátkozni, és ugyanakkor a friss darabok is karakteresen jelzik Fekete művészi bizonytalanságait. Nem arról van szó, hogy — mondjuk — a funkcionalista és a népművészi szemlélet keveredik bennük. A művész a tárgyak használati szerepéből indul ki, amikor ágyat, fotelt, éjjeliszekrényt, komódot, tükröt tervez, hogy a kiállítás tárgyait említsem. Nem díszíti őket agyon, nem teszi rusztikussá a felületeket vagy organikussá a kontúrjaikat, azért, hogy szebbnek lássanak. Szelleme elismerésre méltóan puritán, csakhogy ezt a puritanizmust nehézkességgel oltja be. Az ő tárgyai nem légiesek, nem kecsesek, nem elegánsak, hanem inkább — most szándékosan, sőt túlzóan csúnya szó mondok — drabálisak. Kulturált művész lévén, amennyire csak tudja, oldja a túldimenzionált formákat és írtja a felesleges vonalakat, ezért a nézőt valamiféle kimódolt ünnepélyesség fogadja. Olyan stílus, amely sem nem racionális, sem nem játékos, hogy a kettő oly kívánatos kombinációjáról ne is beszéljünk.

Az olvasót untatja mindenfajta teoretizálás, ezért csupán utalok rá: Fekete egyedi — kisszériás — bútorokat tervez, miközben a nagyszériás tervezés logikája vezeti a kezét munka közben. Márpedig a kétféle munka nem azonos. Az előbbitől valami többletet várunk. (Félreértés ne essék: nem jobbat!) E többlet érdekében kényszerül Fekete a logikusnál komplikáltabban kifejezni magát — olykor az anyag megválasztásával, máskor a színezéssel, megint máskor a formával.

Munkamódszere legjobban a lámpákon tanulmányozható. Szabálytalan alakzatú vaslemezekből, csavarokkal szerelték össze őket. Mind az alapelemek mértani formavilága, mind a csupasz valóságában mutatkozó technológia olyan alkotóra vall, aki formatervezésként értelmezi az iparművészetet. Nem így maguk a lámpák. Legfeljebb Fekete apologétái dicsérhetik őket fenntartás nélkül azzal, hogy posztmodernek. (Ebbe a minősítésbe minden belefér, ami nem szabályos.) Olyanok, mintha egy konstruktivizmuson iskolázott jószemű mesterember — lakatos — fabrikálta volna satupadon a műhelyében. Az egészet átható forma, a látvány, ugyanis nem ipari terméket rajzol elénk. Inkább olyan tárgyat, amelyet az a törekvés élteti, hogy szépnek lássék. Ahelyett hogy tökéletes volna. Holott ami hibátlan, az olyan természetes dolog, hogy fel sem tűnik a tökéletessége. Észrevétlen.

12

4. XXIX/21

beszéde igazolja: szász és
zerzőkre hivatkozik, akik-
itt véli elérhetőnek az iro-
érték magasra emelését.
os harcba kezd Kuncz

ölgései

mint kifejti — felháborító
áriumrendszerük, s „a do-
az az őrület, hogy vállalko-
adóztatnak minket". Holott
évekig is írhat egyetlen re-
s közben csak adósságokat
igaz, azt vállalkozóhoz illő
ttal, bátorsággal. (Ha Böll
a magyar írók ÉS-beli adó-
tájában jelent volna meg,
mi lett volna a disputa ha-

ellemes-ironikus, okosan ér-
ások, nemegyszer közvetlen
ai állásfoglalások (például a
egyik kiemelkedő cikke, a
met akar-e Ulrike Meinhof,
örvényes eljárást?) ékesen
bizonyítják, hogy Böll miért vál-
hatott hazájában kellemetlenné.
Pedig honfitársaiért perel, s mi-
csoda íráskészséggel! Némelyik
cikke nem is publicisztika, sokkal
inkább remek szatirikus novella.
Például a legkedvesebb Böll-no-
vellám, az 1958-as *Doktor Murke*
összegyűjtött hallgatásai: metszően
éles, keserű gúnyrajz egy Bur-
Malottke nevű irodalmi nagyság-
ról, az irodalmi életről és a rádió-
ról. Az egyik szerkesztő. Doktor
Murke furcsa részeket vág ki a
felvett szalagokból: megcsömörlött
a semmitmondó fecsegésektől, s
otthon lejátssza magának — a hall-
gatást. Nem kis fáradtsággal há-
rom percnyi (!) hallgatást sikerült
már összegyűjtenie!

A tömören fogalmazó Böll sem
szereti a szócséplést. Igaz, hősétől
eltérően, nem is hallgatja el vélemé-
nyét. Komolyan veszi, hogy
szabad foglalkozású író.

Eszéki Erzsébet

állítják, hogy ő írta a legtöbb rosszat honfitársairól, folyton-folyvást „belerondított a saját fészkébe" — *ilyen* írót tiszteletbeli polgárrá avatni? Nem ilyen írót. Nobel-díjast. Böll egyébként valóban kíméletlen kritizáló, ahogy közéleti írásainak, publicisztikáinak most megjelent válogatása a magyar olvasóknak is bizonyítja. *A nyolcadik parancsolat* című kötet végén egy 1976-ban készült interjú olvasható. Szóba kerül benne a német múlt és vállalása, de az is, hogy Böll a közelmúltat, a mát szintén szatirikusan ábrázolja. Belülről. A beszélgetőpartner megkérdezi: hogyan lehetséges egyszerre bent lenni és kívül állni? A válasz: minden író konfliktusokba ütközik, s ez nem az elkötelezettség, hanem a nyelv kérdése. „A nyelvben igen sok különböző kijndulás van, és mivel képtelen vagyok, de nem is óhajtok történelmi vagy utópikus dolgot írni, újra meg újra csak ebbe a jelenbe jutok, amely úgy fejeződik ki a

mi legyen ez a gyerek? című visszaemlékezésnek „tanügyi" élményeiről kellene szólnia, de akkoriban, az 1930-as évek legelején a kamasz Böll többet tanult az utcán, mint az iskolában. Igaz, ez is iskola volt, olyan, amelyet csak útban odafelé lehet kijárni. 1933-ban, a hatalomátvétel, a rémület, a Reichstag-tűz, a terror évében tizenöt esztendős volt, fogékony fiatal — hogyan is írhatna később arról, hogy iskolába járt? Inkább az utcai iskola járult hozzá, hogy 1938-ban — miként ő írja — a „berendezkedett nácirettenet kellős közepén" nekivágott, hogy *szabad* foglalkozású író legyen.

A szabadság lehetőségeiről szól egyébként a kötet egyik legjobb, nem panaszkodó-siránkozó, hanem tényfeltáró írása: remek logikával szerkesztett beszéde a Német Írók Szövetségének alakuló gyűlésén, 1969-ben *(Vége a szerénységnek)*. Nem irodalmi, esztétikai kérdéseket boncolgat, hanem anyagiakat.

1021

Fekete György
Munkácsy-díjas belsőépítész

1984. V. 12. Kossuth 9,30 Beinné

Családi tükör

- Köszönti önöket a szerkesztő, Juhász Judit.

Amint a Rádió Ujság előzetesében is olvashatták, mai vendégünk Fekete György, belsőépitész. Köszöntöm szeretettel.

- Én is vissza-köszöntöm magát, és jól érzem magam a studióban, noha magam is sok studiót terveztem.

- Ez a négyes studió. Gondolom, hogy ebben, mástanában nem járt. Hogy tetszik ?

- Otthon vagyok benne.

- Rögtön kezdjük a Galgahévizen készült felvétellel. Incze Zsuzsa szólitotta meg az ott lakókat.

- Erre lakik, itt valahol ?

- Igen. Itt a szomszéd utcában. A Petőfi utcában.

- Melyik itt a falu legszebb háza ?

- Minden esetre a mienk.

- No ?

- Van attól szebb is. Csak mindenkinek a magáé tetszik, mert azért dolgozott, azért szenvedett.

- Régóta épitik ?

- Hát 76 óta.

- Annakidején, kivel terveztették ?

- Én lerajzoltam, és ők jóváhagyták, hogy hogy legyen.

- De, hát azért a tervet el kellett fogadtatni a Tanáccsal.

- Persze, hát ezt egy mérnök csinálta.

- Ő rajzolta meg ?

- Persze.

- Több ütemben épült fel ez a ház ugye ? Ha jól látom, akkor a földszinti rész, és ez a lépcső ez később került

hozzáépitésre, ugye ? Vagy nem jól látom ?

- Nem együtt, együtt. Hát az volt a helyzet, hogy mi terv szerint innót akartuk, nem is innét, innót akartuk a füljáratot. De az ajtó sehogysem ment be. Tehát az épület fülépült, és nem volt megoldás, hogy hogy legyen.

- Nem volt bejárata ?

- Nem volt bejárat.

- Mit tetszettek gonolni, biztos a tervezésnél ? Nem lehet ?

- Nem, arra nem gondoltunk, hogy ugye az ajtó ennyire magas lesz, és már nem akartuk az ajtót elmetélni.

- Az épitész sem gondolt erre, amikor tervezte ?

- Nem. Hát ugye ő nem gondolta, hogy majd az üreg ház itt nem lesz megbontva. Ugy, hogy ez annyira, annyira terven kivül volt. Na és akkor az öcsém volt a fő kőmüves, mert ő végeredményben kőmüves,
Hát itt mi lesz azt mondja. Mert mostmár végeredményben a ház mostmár fülépült, hát mostmár hol lesz a füljárat ? Hát én találtam ki, hogy mondjuk bontsuk meg a régi háznak a tetejét, és akkor igy oldjuk meg. De igy oszt, nagyon is nagyszerü lett, mert igy aztán nem zavar senki, senkit.

- Hát egy kicsit meredek ez a lépcső, meg kell, hogy mondjam.

- Hát az, de ez elviselhető. Hát én nem járok ide föl, én nem itt,

- Ihá.

- Nem itt tartózkodom.

- Akkor könnyen találta ki, ugye, hogy ilyen meredek legyen.

- Hát nem tudtunk más megoldást. No,nem tudtunk. Nem tudtunk más megoldást, mert ugy akartuk, hogy egyik, a másikát ne zavarja.

- Mert itt lakik a lánya, meg az unoka is.

- Unoka is, igen. Meg még azon kivül két nagy fia van neki.

- És már dédunokája van ezek szerint ?

- Majd most lesz, dédunoka.

- Igen, látom. Maga itt a főtervező asszony ?

- Hát, jól van, nézze, megöregedtem, sokmindent láttam, sokmindent tapasztaltam. És ugy akarom, hogy senki ne zavarjon senkit, ós mindenkinek kényelmes legyen az elhelyzekedése.

- És akkor ezt hogy tetszik elmondani a mérnöknek, a tervezőnek, hogy mit tetszik gondolni ?

- Hát lerajzoltam neki.

- Ja, le tetszik rajzolni ?

- Persze. Lerajzoljuk, megbeszéljük,

- És, nem vitatkozik a mérnök ? Nem szokott mondani semmit ?

- Hát nem. Jónak,

- Jónak látja ?

- Ezt is jónak látta. Hát jónak látta. Hát nincs olyan, ami,

- Egyébként, ha az a kinti lépcső nem születik meg, amit utólag kellett ugye rátoldani a ház oldalára, akkor innen belülről lenne a feljárat ?

- Igen. Igen. No de a betongerendák, eredetileg is ugy,

- Ugy volt?

- Ugy, volt.

- Ugy is tervezték talán ?

- No, de a betongerendák sehogy sem jöttek ugy ki, hogy följáratot tudtunk volna. Annyi pénzünk meg nem volt, hát a pénzünkhöz kellett igazodni, no ez az igazság.

- Én csak azon csodálkozom, tetszik tudni, hogy ezt egy épitész hogyan rajzolhatta meg ugy, hogy a végén aztán a beton gerendák nem stimmeltek.

- Na jó, ez csak családiasság volt hogy igy belülről, azután a rajz ugy történt meg, ahogy van. Ugy is

van a rajzon.

- És akkor hogy fogadták el a Tanácson, mert a végén megadták az engedélyt ?

- Hát mi, hát mi eldobni való van ezen ?

- Nincs is semmi eldobnivaló ezen. Családi házaink nagy része, emigy, családiasan épül.
Apró dolgok, tervezési hibákkal, végtire amikoris elkészül, mindenki ugy érzi, hogy ez a legszebb.
Hiszen az övé. És annyi kin-szenvedés, és annyi munka tapad hozz. De amikor el kezdjük használni, azért kiderül ám itt, is, ott is, hogy nem is müködik olyan remekül, mint ahogy azt mi, annakidején elképzeltük.
És akkor, jövünk rá, hogy azért egy nagymama élettapasztalata kevés egy ház megépitéséhez.

- Legutoljára egy sziriai kiránduláson találkoztam egy faluban olyan házakkal, amelyeknek nem volt ajtajuk.
Ők védelmi okokból mentek fölülről be.
Na hát nincs miért védekezni, Magyarországon, ma senkinek.
Gyakorlatilag azt hiszem, annak a jelenségnek vagyunk tanui, hogy azok a falusi emberek, akik nagyon sokat dolgoznak, akik majdnem olyan sokat dolgoznak, mint régen.
És ezt a munkát nagy eredményekkel végzik, látható eredményekkel. Azoknál a falusi embereknél megindult egy óriási verseny.
Namost ez a verseny, sok, itt elemezhető, és nem elemezhető ok miatt olyan területekre csuszik át, amik nem kifejezetten szerencsések. Nagyon jó, hogy sok kitünő falusi lakás épül. Jó, hogy kellő komfort fokozattal.
Nem jó viszont, hogy ez a verseny, ennek a versenynek a lázában, létfontosságu dolgok sikkadnak el, és nagyon sok ember jut, nagy anyagi áldozatok árán, olyan otthonhoz, amellyel, aztán. alig-alig tud mit kezdeni.

Fekete György belső épitésszel, most már rögtön azzal folytathatnánk, hogy hogyan rendezik be ezeket a falusi házakat, hogy ha már elve az alappal, a falakkal ennyi baj van ?

- Igen, hát nagy kérdés, nagy kérdés. A falusi házak döntő többségét megintcsak egy határozott életforma szerint rendezik be. Gyakorlatilag a tiszta szoba gondolata, még egy kicsit tovább él. És most, hogy a második gazdaságnak, a tradicionális falusi jellegü munkái, ujra megszaporodtak, ugy tünik, hogy ez a városias lakás tipus nem igazán jó. Holott ebből épül, most is, mindig a legtöbb. Találkoztam nemrégen Miskolc környékén lévő

faluban egy olyan lakással, ahol egy küzépfolyósótól balra élt az idős papa és mama, egy hagyományosan jó lakás alaprajzon. A folyosótól jobbra, pedig volt három teljesen egyforma szoba, három, már kinőtt, a lakásból elköltözött gyermek számára, amelyik három teljesen egyforma berendezéssel volt berendezve, kulccsal el volt zárva mind a három szoba, és usvétkor jönnek csak haza a gyerekek, akkor lakják egy napig.

- Ez a három szoba, ez a három kulcsra zárt ajtó, nagyon sok mindent takar.

- Igen. Takar egy szülői szeretetet is, és egy, majdnem hogy eltulzott továbbgondoskodást, egy olyan gondoskodást, amire egyáltalán nem biztos, hogy ezeknek a gyerekeknek szüksége van. Itt megint csak arról van szó, hogy egy szándék, egy életnivó. Tehát a meglévő pénz, és egy jó szándék, a szeretet rossz helyre repül, és én azt hiszem, hogy egy küzségi, egy kis küzségi, falusi iskoláknak, pedagógusoknak, müvelődésház béli népmüvelőknek is, és nem utolsó sorban a tanácsi embereknek, nagyon sok dolguk volna, tennivalójuk volna hogy ezekben az elemi kérdésekben, az embereket egy kicsit jobban igazitsák el. Ha másképp nem, legalább olyan mértékig, hogy néhány olyan jó minta, épüljön a házakba, amelyet aztán az embernek a természetes, állandó, és mindig létező utánzó hajlama aztán követni tud, hogy jó mintákat kövessen.

- Feltétlenül igy van. Fekete György mit szól egyébként ehhez a perbáli lakótelephez ?

- A lakótelepnek a sorsát, gyakorlatilag, amióta meg-van, figyelemmel kisértem. Hiszen a tervezőit, résztvevőit jól ismertem, és magam még tervezés adást is csináltam róla. Meg is kell emlitsem Maros Tamás épitésznek a nevét, ami nem hangzott el. És talán azoknak a tszvezetőknek a nevét, akik egy ilyen vállalkozáshoz, akkor mecénások voltak. Ez a lakótelep abban az időben készült, amikor még jobbára azt gondolták, azt gondultuk, hogy városiasodni fognak a telepek. És ez az első nagy felszabaditó kisérlet abban az irányban, hogy a paraszt körülményekből, viszonylag városias körülmények alakuljanak ki, épitészeti eszközökkel. A lokálpatriotizmusoknak kifejezetten örülök, mert az egészséges, tiszta, egyértelmü lokálpatriotizmus, egy egészséges, tiszta, egyértelmü nemzeti érzésnek a része, alapja, sejtje is.

- Nagyon megragadott az a kislány, aki azt mondta, hogy neki a tányérok tetszettek, a kerámia tálak tetszettek a legjobban. Mert az jutott eszembe, hogy néhány évtizeddel ezelőtt, még talán az ő nagyapja készitett a faluban, akár képletesen mondom ezt, tányért.
Tehát a népmüvészet, amit, azelőtt a falusi ember gyakorolt, az majdhogynem eltünt, és a gyerekek már csak mások müvészetét csodálhatják. A falusi ember is csak kivülről csodálhatja meg a müvészetet.

- Igen. Nézze az az igazság, hogy a művészetnek az igazi, a művészet létének, hatásának az igazi nagy korszakai azok voltak, amikor a művészetről, nem mint valami távoli, ködös elérhetetlen elit dologról beszéltünk, hanem mindennapi dologról. Valaha, a falusi emberek életében, reggeltől estig, minden tárgyukon, minden ténykedésükön keresztül a művészet, egy népművészetnek a kis vetülete, vagy a saját kis művészetük volt jelen.
Most, hogy ha egy falusi kislány, fülismeri egy tányérban, hogy a művészet nemcsak a kép, a szobor, és minden más dolog, film, irodalom, hanem azok a használati tárgyak is rejtik ennek a művészetnek a lehetőségét, amivel állandó közelségben van. Az evőkanál, a tányérja, saját ruhája, cipője. Ez egy nagyon nagy dolog. Mert gyakorlatilag a művészet ott, és azokon a helyeken prosperál, ahol méltányolják. És hogyha itt ezt a kis művészetet, ezt a mindennapi művészetet méltányolják, akkor itt jó sorsuk lesz azoknak a művészeknek, akik ezt csinálják.

- És azoknak az embereknek is, akik ott élnek !
Mert harmonikusabb lesz a környezetük, és hát végül akkor könnyebb élni is. De, hogy az aktivitás, a cselekvés, milyen hallatlanul fontos, azt azt hiszem, éppen a játszótéren tapasztalhatjuk. A gyerekeink környezete, és látás kulturája, és mindennek a kapcsolata, ha csak vázlatosan is, de kiderül, ... Izabella most következő ripportjából.

- Nem lehet bennünket azzal vádolni, hogy egy nagyon rossz játszótérre jöttünk. Azt hiszem, hogy ez az átlagnál egy kicsit jobb is, itt a József Attila lakótelepen, ugyanakkor a játszótereink összes betegségét magában hordozza.

- Kedvező, hogy zöldterület csatlakozik ehhez a játszó-térhez. Kedvezőtlen az, hogy a játszó-tér, az egy az egyben szinte aszfaltozott, és betonozott.

- Itt éppen egy pálya mellett állunk, szigoruan lebetonozva, és egy ilyen betonból készült kis fallal körbe keritve. Kicsit távolabb a hinta. Olyan mint a többi hinta, alatta kő. Még jónéhány lépcsőfok is vezet hozzá, ami azt hiszem ugyancsak nem tul szerencsés.

- Hát nem mondhatnám egyáltalán. És ezeknek a nagy hátránya, az ilyen betonozott alju hintáknak, hogy ha leesik valaki róla, nagyon csunya balesetet, koponyaalapi törést is okozhat. Magukról a hintákról sincs jó véleményem. Ez a tipus hinta olyan, hogy tudok olyan balesetről, ahol a hinta szabályszerüen megskalpolta a gyereket. Nem lenne szabad olyan éleket kiképezni, ami a gyereknek a fejében lyukat üthet, ha például leesik róla.

- Azon a játszótére, amit Lelkes Mária tervezett, sajnos Győrben van, és ezt nem tudjuk megnézni. Ott milyenek a hinták ?

- A sors iróniája, hogy ott terveztem hintát, de a városnak közben a pénze is elfogyott, és emellett, ugyanezeket a hintákat, a tervezett állványokra felszerelte.

- Nagyon fontos szempont, hogy úgy lehessen játszani, hogy a gyermek fantáziájának adjon lehetőséget az a játék. Tehát ne legyen egy határozottan megkötött valami. Hogy ezzel csak ezt lehet csinálni. Legalábbis én így gondolom, hogy az lenne a jó játszótér.

- Így van. Mindenképpen szükség lenne arra, hogy fantáziát is találjon egy fatörzsben, gyökérben, vagy egy-egy szép formáju növényben.
És ezt egy játszótér csak részben képes megoldani akkor, hogy ha beteszünk oda egy kiszáradt fatörzset, vagy valami olyan fa játékot, ami mégis egy kicsikét barátságosabbá, meghittebbé teszi ezt a környéket.

- Közben itt öntöznek, és mi szeretnénk átkelni a gyerekekhez. És rögtön észrevett egy másik hibát is.

- Itt nincs megoldva a vizelvezetés. Namost az öntözés miatt, egyszerüen vannak olyan helyek, ahol legalább 10-15 centi mély viz van. Gyakorlatilag a játszótérnek körülbelül az 50 %-a használhatatlan emiatt.

- Hát akkor most próbáljunk meg valahol átmenni rajta. Talán ott ?
Valamelyik környékbeli óvodából hozták most ki a gyerekeket. Hova engedik szivesen itt a gyereket ?

- Hát a hintához, csak felügyelettel.

- Máris nyul a kicsi után. Mert bizony félő, hogy megüti.

- És, hát engedjük a mászókára őket. Csuszdánál is csak felügyelettel.

- Veszélyesek ezek az eszközök ?

- Félünk egy kicsit, de vigyázunk. Inkább megelőzzük azt, hogy veszélyes legyen.

- Most szálltál le a hintáról, mondd meg, hogy mi tetszik neked ezen a játszótéren ?

- A csuszda. Az előbb voltunk ott.

- Na, ez is egy ügyes megoldás, hogy itt van egy pad, amellett a pálya mellett, amit az előbb mondtunk, de hát ez mélyitett, tehát itt a gyerek egy kicsit billeg, és rögtön, akár fejre is eshet.-Gyere inkább le onnan.

- Azt mondta az előbb a homokozóra, hogy ez is siralmas. Miért ?

- Sivár.

- Hogy lehet egy homokozót hangulatossá tenni ?

- Akár rönkökkel körülrakni, vagy hogy ha lehet, olyan tervezett, szép elemekkel lehatárolni, ülőkét tenni a tetejére, Ez egy csupa betonfal megint, amin még csak ülőke sincs.

- Egy előnyét azonban mondjuk el ennek a játszótérnek, ami viszont máshol nem jellemző. Az, hogy itt minden mászóka alatt homok van.
Mennyire szeretik ezt a játszóteret ?

- Egyetlenegy, amit hiányolunk benne, az, hogy nincs viz. Ott van, egy ilyen, nem tudom milyen kutnak nevezik, de abból aztán viz egyáltalán nem folyik. Pedig itt a homok mellett kellene. Kezét lemosni, vagy valami.

- Nem volt nehéz elképzelnünk ezt a játszóteret, hiszen hasonló társa, jónéhány van az országban.
Fekete György hajdani gyermek szemével nézve, hogyan ítéli meg ezeket a játszótereket ?

- Emlékszem rá, hogy amikor a Zsolti nevü fiamat, valaha, a rákospalotai MÁV-telepen magam sétáltattam, akkor ő **körülnézés** nélkül átsétált ezeken a játszótereken. És mindig a MÁV-telepnek, nagyon kedves, árnyékos, sok meglepetéssel járó, apró kis utcácskáiban sétáltunk. És a legkedvesebb játéka, egy olyan vas csőből kialakitott, ilyen tüzoltó instrumentum volt, amin láncok, csörgők, csavarok voltak, amit zörgethetett, fölmászhatott, átbujhatott rajta.
Namost ezt egyáltalán nem a saját gyerekem kedvéért mondtam, hanem azért, mert ez egy általános tapasztalat. A játszóteret, a felnőttek, általában ugy fogják föl, mint a gyerekek időtöltésének a terét. Ez egy tévedés. A gyerek, végsősoron a felnőtt életére készül, és ennek a készülődésnek, nekünk szinte minden momentumát, anélkül, hogy a gyerek észrevegye, tervezni kellene. Ugye, itt mesélnek a riportalanyok arról, hogy milyen

csunyán, és sérülést okozó módon vannak megcsinálva ezek a játékok. Hát hogy mondjam, hogy a gyerekek számára, felnőttekről is információ, ám a játék.
Hogy lesz jó szakmunkás, szépen dolgozó ember, aki csunyán megmunkált, gusztustalan, rosszul befestett, rosszul méretezett, rozoga játékokkal játszik ?

-Akinek a játszóterén árviz van egy locsoláskor, mert nincs vizelvezető.

- Igen.

- Hogy tanulja meg a preciz munkát ?

- Hány játszótéren van olyan hely, ahol a gyerek pisilhet ?

- Hm ?

- És akkor, hogy lehet megkivánni egy felnőttől, hogy este ne álljon le az utca sarkán, a kő mellé, elnézést a civilitásért,

- Igazga van.

- Hogy ha gyerek korában arra szoktattuk, hogy az édesanyja egy bokor alá viszi mindig, ahol közben ki van irva, hogy a füre lépni nem szabad, vagy kutyákat sétáltatni nem szabad. De gyereknek, ugyanakkor mindent szabad.

- Namost, hogyan készithetnénk másfajta játszóteréket ? Mert nem hiszem, hogy itt pusztán a pénz hiánya lenne a magyarázat.

- Nem dologiakkal, és tulajdonképpen nem beszéddel, hanem a jó példáknak, megintcsak a megnézésével.
Hol vannak ? Kecskeméten van egy kitünő. Visegrádon, a Jurta Campingunk mögött van egy nagyon szép.
A XII. kerületi Tanács, háta mögött, a Böszörményi utnál van egy nagyon szép játszótér. Egy-egy nagyon szép játszótér. Ahol nagyon természetes eszközökkel, valóban rönkökkel, gerendákkal, azoknak egy kis megfaragásával, és élményszerüvé tételével. Jó iparmüvészek találták ki, épitészek ezeket a játékokat, és csak annyi volt a gondjuk, hogy kiszámitották az észleléseknek, a tapasztalásoknak azoknt a fajta csucspontjait, amit egy hintán, vagy egy libikokán, vagy a homokozóba egyszerü eszközökkel be lehet vinni. Ez nem pénz kérdés.
Ezek a játszóterek bizonyitják, hogy nem az.

- Másrészt az érzelmek is szerepet játszanak benne.

- Így van. Nézze, minden anyag, és minden létrehozott szerkezet, minden mérnöki munka, képes érzelmeket kiváltani. Ha azt az érzelmet belefektettük az elkészültekor. Több érzelmet, több kedvességet, több hasznosságot, semmilyen tárgyból nem tud kiszedni, mint amennyit a kigondolásakor belefektettek.

Fekete György belsőépítész

Művésztisztelet

Az ÉS tisztelt olvasói közül nyilván többen nem látták Fekete György belsőépítész kiállítását a Fényes Adolf teremben, amelyről Vadas József késnek is beillő, élesre fent tollal írt kritikát. (Bútorok lámpafényben, május 24.) Építészmérnök lévén, nem vagyok kritikus, így csak morális alapon vélhetem, hogy a kritikáknak általában megvan az írott-íratlan szabálya. Elsősorban az, hogy a kritika alá vont kiállítás, könyv stb. az olvasók által is ismertté válhasson. Vadas József — jól időzített — írása a kiállítás bezárása napján jelent meg, így az olvasók, kiknek íródott e mű, nem győződhettek meg a kritikus igazáról, illetve tévedéséről. Másik alapvető elv szerintem, hogy a kritika a kiállításról, könyvről, stb. szóljon és ne másról, például életműről egy kiállítás kapcsán. Érthetetlen tehát előttem, hogy a kritikában szó sem esett Fekete György néhány — a Fényes Adolf teremben is bemutatott — világkiállításon szereplő, Magyarország hírnevét öregbítő terveiről, pedagógiai munkájáról, építészeti plasztikáiról, vagy a tévé ízlésfejlesztő sorozatairól, amiben Fekete György a szó legnemesebb értelmében népművelő szerepet töltött be. Minden ember joga a véleménynyilvánítás akkor, ha azt meggyőződésből és teljességgel teszi, alaposan megvizsgálva, amiről ír, nem elhallgatva a kiemelkedőt.

Vadas József kritikájában mindenesetre nyomát sem lehetett olvasni az első bekezdésben írt — nyilván szellemes szófordulatnak szánt — művésztiszteletnek. Fekete Györgynek inkább hiszek, aki — mint írja — becsüli ellenfeleit és tiszteli kritikusait. Lehet, hogy nem mindenki méltó erre a becsületre vagy tiszteletre.

Beke Csilla
építészmérnök

★

Még inszinuációnak is vehetném Beke Csilla sugalmazását, hogy nem véletlenül jelent meg írásom éppen a kiállítás utolsó (valójában utolsóelőtti) napján. Ha nem volnék tisztában azzal: illő a szerénység. Nálam jelentősebb egyéniségek sem vették maguknak a bátorságot, hogy azt higgyék: az olvasó kezébe veszi az újságot, és olyannyira lázba jön, hogy felkerekedik s felkeresi a tárlatot. Ezért — meg más, most nem részletezendő okok miatt — törekszem arra, hogy jelenségekről írjak; olyan kérdésekről, amelyek azok számára is tanulságosak, akik csak ritkán jutnak el kiállításra. Olykor tehát csak egy-két művet említek; máskor éppen a teljes oeuvre-t elemzem; megint máskor olyan dolgokkal is érvelek, amelyeket csak a szakmabeliek ismernek. Egy valamire azonban mindig vigyázok: egy íráson belül nem váltogatom a szempontjaimat. Hogy az olvasó tisztában legyen a véleményemmel. Hogy ne járjon úgy, mint én most Beke Csillával, aki egyszer azért hibáztat, mert a kiállításról az életműre tekintek, máskor meg éppen az ellenkezőjét olvassa a fejemre, amikor számon kéri tőlem a művész egyéb tevékenységének értékelését. Holott, fenntartom, Fekete György megérdemli a tiszteletet. Az egyenes beszédet.

V. J.

lovaglóiskolai bemutatót; méghozzá a magyar Királyi Opera legjobb énekeseivel, zenekarával, díszleteivel. Vezényelt ilyenkor a pesti Sugár úti palota fő zeneigazgatója, Erkel Ferenc, a fiatalon ugyane grófok pártfogoltja. (Egyébként, legendák nélkül, Beethovent is arisztokraták pártfogolták Bécsben.) S a mocsárból errefelé is különös virágok nőttek. 1867-ben Erkel Dózsa Györgyről komponált operát (Jókai drámai szövegére); a pesti Opera királyi intendánsa, báró Podmaniczky évek múltán, bosszankodva jegyezte fel: „... librettóit megbírálni és megítélni tapintat és ízlés hiányánál fogva sohasem volt képes (...) Király- vagy királyné-gyilkosság, az arisztokrácia ellen zendülés vagy forrongás, népszínművekbe való zsidó tirádák, elménckedések vagy nemzetiségi harcz s torzsalkodás nélkül nem lehetett egy librettója sem." Az egykori grófi lovardát az élelmes gyulaiak különben termálvizes uszodává alakították, az ősparkot meg messze híres strandfürdővé. Ezzel egy időben volt gondjuk a kulturális értékek őrzésére is. A középkori téglavár, újabban a vártó fölé ácsolt színpad jó két évtizede nyári játékok színtere. És a mostani vezetés is hű maradt az alapítók eszméjéhez. Gyula várszínháza minden nyáron a történelmi drámák és zenedrámák műhelye. Évek óta figyelem, olykor őszinte bámulattal, hogyan váltja valóra, ha kell, nemes ravaszkodással és önmagához a próbáltató években is hűségesen, az értékőrzés és értékteremtés harmóniáján nyugvó programját. Itt fedezték fel a romániai magyar író, Székely János Caliguláját (Harag György feledhetetlen rendezésében); a Bartók-évben itt volt látható az évad legeredetibb, legmeggyőzőbb Kékszakállúja, a Kodály-évben egy kiemelkedően szép Székelyfonó (Sík Ferenc rendezte mindkettőt).

Ilyen előzmények után kell méltányolni, hogy az idei Erkel-jubileum nyitását is a szülőváros Várszínháza vállalta fel. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy a nyitókoncert — június 14-én, kivételesen szép időben — az Állami Operaház produkciója volt; Mihály András, a pesti Ház igazgatója, jeles szólistákkal és a zenekarral utazott Gyulára, visszavinni a régi-új Várszínháznak, ami az alapító mester a főváros és az ország operakultúrájának adott. Nem nekem kellene érdemben szólnom a produkció műsoráról és művészi színvonaláról; kár, hogy az erre illetékesek fázósan otthon maradtak. Mellettem ült viszont Millos Aurél, a modern koreográfia Rómában élő nagy

Fekete György

Magyar Nemzet Csütörtök, 1986. március 27.

A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének új választmánya

Szerdán a Budapest Kongresszusi Központban folytatódott a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének XII. közgyűlése. A tanácskozáson részt vett *Pál Lénárd*, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának titkára.

„Stílustöbbesszám"

A mandátumvizsgáló bizottság elnökének jelentése, a választmányi tagokat jelölő bizottság elnökének szavai, majd a szavazás után *Németh* Lajos művészettörténész arra hívta fel a figyelmet, hogy az elmúlt negyven esztendő modern magyar képzőművészetének főbb irányzatait elemző elmélyültséggel mind a mai napig nem sikerült feldolgozni. Ennek — megítélése szerint — nem a művészettörténészek restsége az oka, az ilyen tanulmánynak ma nincs felvevő piaca. A folyóiratok struktúrája az e tárgyú hosszabb elemzéseket nem viseli el, könyvekre pedig nemigen adnak megbízást. Rippl-Rónai József korabeli értetlen kritikai fogadtatásából szemelvényeket olvasva fel, Németh Lajos arról szólt, hogy a befogadói türelemre feltétlenül nagy szükség van, korunk jellemzője csakis a „stílustöbbesszám" lehet.

Régebben megírt tanulmányának egy részletét olvasta fel hozzászólásként *Fekete* György belsőépítész, emelkedett stílusban arról a láthatatlan információs zuhatagról szólt, amelyet a társadalom mint egységes egészet érzékel, s amelyben a vizuális kultúra és az ízléstelenség egymást „kiegészítve" hat.

Ezt követően *Vajda* György, miniszterhelyettes kért szót. Tolmácsolta a külföldön tartózkodó *Köpeczi* Béla művelődési miniszter üdvözletét, majd arról szólt, hogy a minisztérium miként képzeli el a szövetséggel való együttműködést. Ennek a partnerkapcsolatnak fő jellemzője az kell legyen: semmilyen döntés ne születhessen a szövetség nélkül, s minden szövetségi javaslatra érdemben kell válaszolni. A miniszterhelyettes szólt a sokat vitatott 1982-es rendeletről is, amit — megfogalmazása szerint — a minisztérium sem tart tökéletesnek, mi több: a rendelet nem mindenben tükrözi a művelődésügyi álláspontot. Mégis, két fő törekvésben támogatandó. Egyrészt nem az alkotó személye, hanem az alkotás vált a megítélés alapjává, másrészt a rendelet a társadalom demokratizálódásának folyamatába illeszkedik be. A miniszterhelyettes elismerte, hogy súlyos veszély a kontárok és a dilettánsok megjelenése, térnyerése a szakmában. Vajda György hozzászólásában foglalkozott az állami mecenatúra kérdésével is, elmondta, hogy az erre fordított összegek nem csökkentek, változott viszont a megrendelők közötti arány. A központi mecenatúra csökkent, a helyi tanácsoknak viszont több a pénzük.

A miniszterhelyettes bejelentette, hogy elkészült a képző- és iparművészek új honorárium-rendeletének tervezete, az állami vásárlások keretösszegét is valamelyest meg lehetett emelni, s készen áll az a javaslattervezet is, amely szerint az új épületek építésekor a beruházás néhány ezrelékét a művészeti mecenatúrára fordítsák, fordíthassák a megrendelők,

Károlyi Zsigmond, a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának vezetője arra hívta fel a figyelmet, hogy bár a Művészeti Alap tagságának egynegyede 35 éven aluliakból áll, a szövetség választmányába még a javasoltak listájára sem került be egyetlen fiatal alkotó sem. *Heitler* László művészeti író arra tett javaslatot, hogy a szövetség vállalja fel egy használható művészeti lexikon megírását.

Értékrend-alakítás

A közgyűlésen elfogadott határozat többek között hangsúlyozza, hogy a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének folyamatos felelőssége van a szocialista társadalom kultúrájának ápolásában. Éppen ezért a szövetség munkaformáit hozzá kell igazítani a társadalmi, gazdasági és művészeti folyamatokhoz, s belső életét úgy kell megszervezni, hogy egyre nagyobb befolyást gyakoroljon a hivatásos művészek élet- és munkakörülményeinek javítására. Az új közművelődési formák és fórumok kimunkálása érdekében különös figyelmet kell fordítani az öntevékeny művészeti mozgalmakra, és a szövetségnek szerepet kell vállalnia a valós értékrend felelős kialakításában is.

A határozat kitér arra is, hogy a jövőben létrehoznak egy szakkollégiumot, amely szakmai tekintélyénél fogva alkalmas lesz arra, hogy állást foglaljon olyan alapvető kérdésekben, mint például a művészeti érték, a művész társadalmi szerepe vagy a művészeti díjak.

A közgyűlésen végül megválasztotta a szövetség választmányát, amely a tisztségviselőit áprilisban választja meg.

tett. Elég legyen a gondosan szerkesztett összeállításból itt most egyetlen adatot nyilvánosságra hozni. *„Az elmúlt 23 év alatt Magyarországon a legmagasabb az egy főre jutott égetett szeszes-ital-fogyasztás növekedése: 343 százalékos!"*

Az írásos anyaghoz dr. *Sinkovics* Mátyás, budapesti képviselő, a János-kórház főigazgató főorvosa fűzött szóbeli kiegészítést. A vitában elsőként felszólaló dr. Mezei Károly (Szabolcs megye) elmondta, hogy az elsődleges megelőzésként emlegetett program szerény eséllyel kecsegtet, miután az ifjúság elképesztő példát lát maga előtt, következésképpen a megfelelően alkalmazott nevelésnek csak hosszú távon lehet eredménye. Ami a másodlagos megelőzést illeti, e tekintetben is minimálisak a remények. A félmillió alkoholistából ugyanis csak negyvenezret gondoznak szerte az országban, s óvatos becslés szerint is a betegeknek csupán két százalékát gyógyítják meg. Éppen ezért indokolt lenne *átfogó alkoholellenes törvény* létrehozása, amely kiterjedne valamennyi tárcára. A fő hangsúly a *termelés és a forgalmazás korlátozásán* lenne. A kisvárdai sebészfőorvos utalt arra, hogy a teljes alkoholforgalom 40 százaléka élelmiszer-, gyümölcs- és ajándékboltokban bonyolódik le. Szűkíteni kellene az értékesítés körét, másrészt a reggel kilenc óráig tartó tilalmat üdvös lenne kiterjeszteni mindenféle üzletre. Dr. *Papp* Elemér (Zala megye) bejelentette, hogy náluk a legerőteljesebb az alkoholizálás növekedésének mértéke, azért is, mert szinte minden család bortermelő.

Dr. *Eke* Károly (Bács-Kiskun megye) szerint jogszabállyal, tilalmakkal, elvonásokkal nem lehet meggyógyítani az alkoholbetegeket. Komplex megközelítés volna célravezető, amely vala-

Bazsó György, aki Borsod megyei aprófalvakban körzeti orvos, elmondta, hogy náluk a szórakozás egyetlen színtere a kocsma. Ezen kívül csak tévé van, s kéthetente egy fekete-fehér film vetítése a kultúrházban. Dr. *Levendel* László pulmonológus főorvos azok mellett voksolt, akik azt tartják, csak *rendeletekkel* — s erre már jó néhány példával szolgált a történelem — nem lehet eredményt elérni. Mert hiába hagyjuk veszni a krónikus alkoholistát, ha egyidejűleg nem gondoskodunk a családjáról. Másrészt azt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy az italárusítás ez idő szerint 52 milliárd árbevételt hoz az államnak, amiről nyilván nem egykönnyen mond le. Arról nem beszélve, hogy a félmillió alkoholista akkor „keletkezett", amikor még csak harmadennyi volt a forgalom. Kívánatos volna a forgalom egy százalékát átadni végre az alkoholizmus elleni harc számára, elismerve ezzel azt, hogy *a mértéktelen italozás és a népegészségügy alakulása között nagyon is szoros összefüggés van.*

Dr. *Király* Ferenc (Szolnok megye) szerint az alapellátásra aránytalanul sok hárul ebben a ma még meglehetősen egyenlőtlen küzdelemben. *Illés* Béla, az Egészségügyi Minisztérium főosztályvezetője arról beszélt, hogy az alkoholizmus visszaszorítása csak részben a tárca feladata, s feltehetően soha nem lesznek olyan esélyeik, hogy önmagukban boldoguljanak *„e sokkórú népbetegséggel"*. *Balogh* Vilma, az Alkoholellenes Állami Bizottság titkárságának vezetője eddigi próbálkozásaikat ismertette.

A vitát a vendéglátó pszichiátriai osztály főorvosa, dr. *Holzberger* Mária foglalta össze, majd a képviselők megtekintették az intézményt.

K. P.

Losonczi Pál Szolnokon, Martfűn és Zagyvarékason

Losonczi Pál, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, az Elnöki Tanács elnöke szerdán

saságában Martfűre indult, ahol elsőként a növényolajgyárat,

Fekete György, belsőépítész

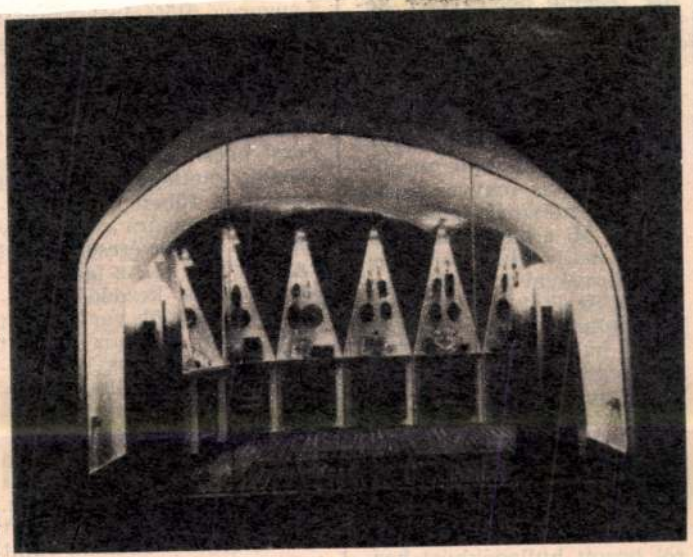

FEKETE GYÖRGY MUNKÁI

Zalaegerszegen a városi hangverseny- és kiállítóteremben kiállítás nyílt Fekete György belsőépítész munkáiból. A művész Zalaegerszeg szülötte. Képünkön a soproni Lábasház műtárgyboltja.

-: Kazo

Új J

43.

XXIII/3

Fekete György

FEKETE GYÖRGY *belsőépítész, Munkácsy-díjas érdemes művész alkotásaiból nyitottak kiállítást pénteken a paksi művelődési házban.*

Magyar Hírlap 1986 11 8.

1984.IX.24.Kossuth12.oo

1021

Déli krónika

-Lassan egy évtizede már, hogy Magyarországon is megrendezik a Képközművészeti Világhetet. Az idén a cím Képző- és Iparművészet az iskolákban. Az egy hetes rendezvénysorozat egyik előadója Fekete György belsőépitész. Vele beszélget az iskolások környezetéről Bánki Ilona.

- Azt hiszem az iskolák zöme két csoportra osztható, az egyik csoportba tartoznak azok, amelyek még a századforulón, vagy legalább is a mult rendszerben épültek, bérkaszárnya jellegüek, a másikba pedig ezek a modern, házgyári iskolák.

Fekete György
Munkácsy-díjas építész

- Az iskolák ezentul még nagyon sokféleképpen néznek ki, nagyon függ attól, hogy akik üzemelik őket azok mit csinálnak belőle, az igazgatótól a pedagóguson át a gyerek szakkörökig bezárólag. Gyakorlatilag a környezeti világba, tárgyi világba, abba a vizuális világba kellene beletenni a kötelező mindenki számára hasznos tudnivalóknak legalább a minimumát, amit bizony a ház, a ház formája, szine, alaprajza, logikája, a kiegészitő elemei, a butorzata, táblák, a paravánok, a faliujságok, a gyerekeknek az öltözéke, a könyv, amiből tanulnak, annak a kinézete, szine, tapintása, ábraanyaga és millió minden jelent.

- Ön szerint most milyenek ezek a tárgyak, mondjuk egy régi tipusu iskolában, iskola épületben.

- A régi tipusu iskolaépületekből is kihaltak a Régi tipusu berendezések. Ezeket a háboru és hát az azóta eltelt évtizedeknek az abszurd használata, tehát a nagy osztálylétszámokból adodó abszurd használat és hát egy kicsit az emberek, a gyerekek viselkedésének a változása is az teljesen kikészitett, ezek eltüntek.

- Azok összhangban voltak egymással ugye a tárgyak és az épület.

- Valaha igen. Valaha igen. Azonban ma módszeres környezet tervezés iskolán belül nincs, illetve az iskola butorokat, berendezéseket nagyon régen fejlesztették, és hogy ezek esztétikailag olyanok, amilyenek, ez még csak hagyján, hanem ezek ergonómiailag, egészségügyileg is elég abszurd helyzeteket teremtenek, amiről hát orvosok nagyon sokat beszéltek, irtak már. De hát maradjunk az esztétikánál. Valószinü, hogy a következő éveknek hát nagyon fontos feladata kellene hogy legyen, hogy az egyébként rendkivül lesematizálódott kopár, rideg, embertelen iskola környezetek és a most már egyre gazdagabb és egyre szebb lakások közötti kapcsolatot valamilyen módon megteremtsék. Az bizony az iskola ellen dolgozik, az a tünet, hogy ma már a gyerekek az otthoni szép gyerekszobájukban, gyereksarkaikban sokkal szivesebben dolgoznak és jobban érzik magukat, mint az iskolába, tehát az iskolától való elidegenedés többek között az abszurd környezeti körülmények miatt is növekszik, növekedhet. Itt bizony a szinekkel nagyon sok mindent el lehetne érni és azért azt tudjuk, hogy egy halvány narancsszinü, vagy egy szép zöld festék ugyan annyiba kerül, mint a fehér, vagy a

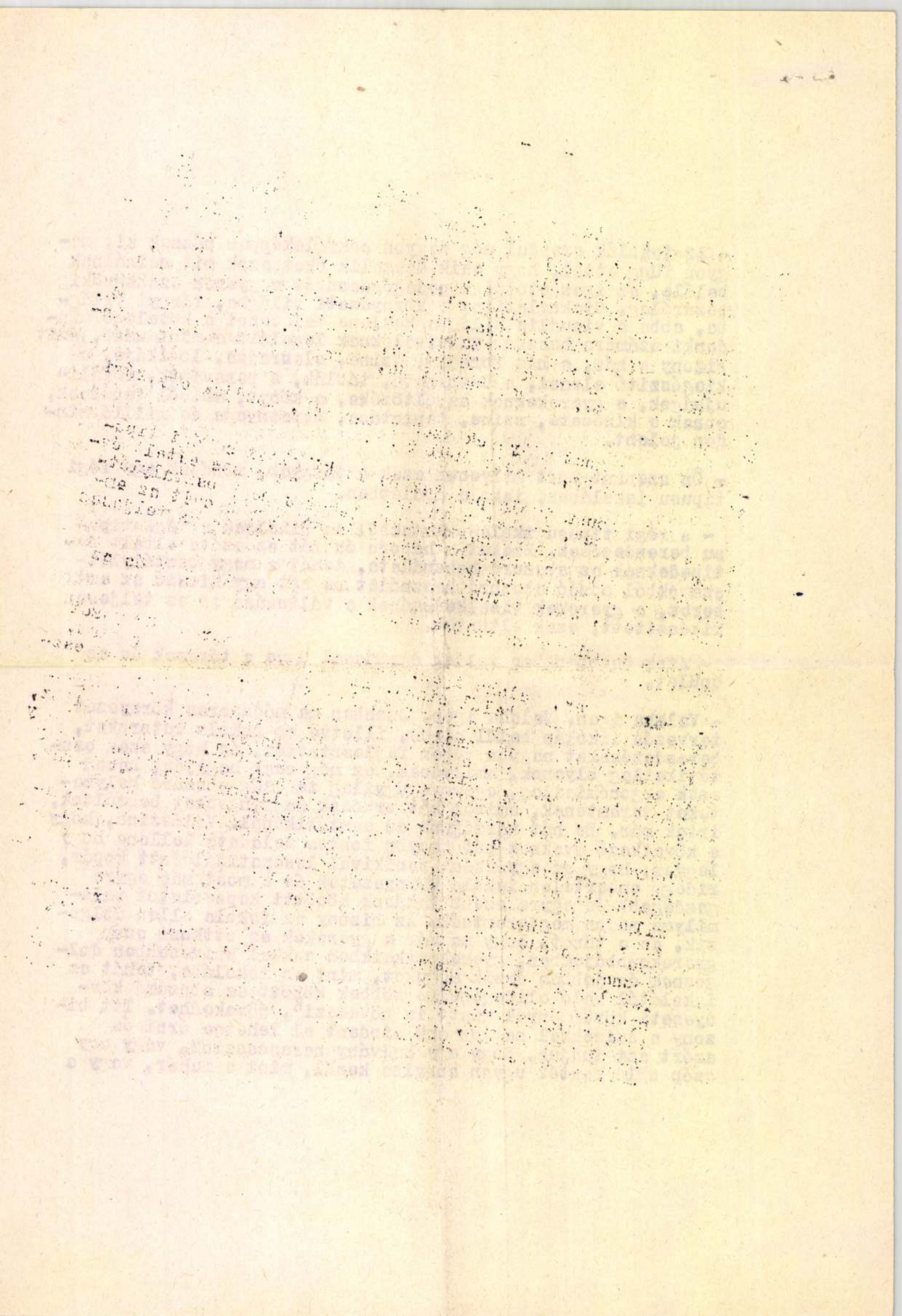

szürke.

- Tehát ugyan ugy nem anyagi kérdés az sem, hogy mi van a falon, ugye.

- Messze nem pénzről van szó, messze nem pénzről van szó, például milyen nagymértékben lehetne növelni jó vizuális hatást avval, hogyha egy kicsit a pedagógia jobban engedné a gyerekeket beavatkozni ezeknek a környezeteknek a kialakitásába, ha nem minden az igazgató, vagy a pedagógus, vagy a felügyeleti hatóságoknak A presszója érvényesülhetne, és a gyerekek a maguk otthonérzetét esetleg a saját tárgyaikkal, vagy a maguk által szeretett tárgyakkal, eszközökkel gazdagithatnák.

- Fekete György abban persze ugy általában nem téved, hogy sok mindent lehetne pénz nélkül is változtatni, hiszen való igaz ugyan annyiba kerül a szürke festék, mint a narancssárga. Azonban halkan megjegyzem, hogy tőlem a mult héten egy kiló meszet kért az iskola, vagy ennek az árát, mert van ahol még fehér festékre sem futja.

Fekete György, Munkácsy-díjas belsőépítész. 1.) Folytatás

Az adás vendégei a stúdióban:

Vecskésné Szabó Judit, Kerttervező,

Vekerdi Tamás, pszichológus,

Fekete György, belsőépítész.

Izlések és pofonok.

1984. VII. 19. Televízió 18.35 (Sz. Iné.).

-Az amatőr fafaragók munkáival benépesitett játs.
változat a sok lehetőség között.Ritka is és inkább sz.
tésre való.Nézzük meg most azt,amiből a legtöbb van,az
ugynevezett csővázas játszó garniturákat,amelyeket általában
profi szakemberek terveznek,és szövetkezetek készitenek.
Miközben nézzük majd a filmet megkérem Fekete Györgyöt,
hogy mondja el gondolatait ezekről a játékokról.

-Jól ismert kép ugye mindannyiunk számára,husz évvel
ezelőtt már a saját fiam is,már ezek között a játszótéri esz-
közök között,kezdett el játszani,játszani tanulni.Csővázas
szerkezetek,amelyeknek funkcionális tartalmát elvitatni
nem lehet,azonban rendkivül ingerszegény.Rendkivül sivár,
rendkivül gondolat nélküli eszközökről van itt szó,Beton
alapozásokkal,amelyek között hát üditőnek hat egy-egy füfolt.
Közhelyet látunk,egy tipikus rakétát,megint csak egy 20
évvel ezelőtti bestseller téma,igazán sok mindent rajta
csinálni nem lehet.Mikor aztán már a legsematikusabb épitészeti
környezetbe ez a sematizmus már hófehérrel jelenik meg akkor az
az érzése az embernek,hogy ezt a sematizáltságot már fokozni
nem lehet,sőt gyakorlatilag a tervezők épitészek,kertterve-
zők,számára ez lehet az az eszköz készlet,amit a költségvetés-
be ki lehet irni,és meglehet rendelni.

Fekete György munkacsy díjas belsőépítész 1. folytatása.

-Nem tudom Fekete Györgynhogy látja,ilyen körülmények között, ilyen helyzetben a tervezők helyzetét?

-A tervezők eddig is ilyen tekintetben nagyon nehéz helyzetben voltak,hiszen állandó gyártó nem jelentkezett soha tulajdonképpen,a tervezők legfüljebb a Kertészeti Vállalatnak a nagy erőfesztiéseit tudták,akár öntevékenyen,akár valamilyen megbizásból,kielégiteni.Tehát társként jelentkeztek ebben a munkában.És én azt hiszem,hogy rájuk a hiányzó időszakban, a nehéz időszakban még nagyobb szükség volna, ugyanis van egy régi rögeszménk és nem először mondjuk el itt,minél nagyobb szükség van valamire,mert kevés pénz van rá,és kevés energia,annál jobb tárgyakat kellene csinálni, beleértve a fizikai állapotukat,müszaki állapotukat és a pszichés vonatkozásaikat egyformán,értem,vagy mondjuk a sportértéküket.Tehát én ugy érzem,hogy elhangzott itt az az érv,hogy 4-5 évig nem lehet nagyobb fellendülésre számitani, ezt a 4-5 évet bizony,a meglévő erők többek között a tervezési erők koncentrálására is forditani kellene.Tehát össze kellene bujtatni ezeket a tervezőket,és bokorban,akik majd a kibontakozás idejében napra készen tudnak jelentkezni, a maguk gondolataival,netán közöttük még a jó kivitelezőket is,a potenciális kivitelezőket,És én azt hiszem,hogy ezek alatt az idők alatt, a nehéz évek alatt,müszakilag jól megoldott alap szerkezetek, alap strukturák terveznének,akkor még a nagyon nehéz időszakokban is lehetne az ügy érdekében valamit tenni.

-Nos ha igaz az,márpedig,igaz,mert sokszor hallottuk,hogy az a pusztitás,amit végeznek a játszótereken,annak a pótlására szánt összeg arra lenne alkalmas,hogy azon akár 2-3 vadonatuj játszóteret lehetne épiteni,akkor indokolt,ugye a kérdés,hogy lát-e a pszichológus valami esélyt arra,hogy ugyis megváltozik azért a magatartás,a következő években kevésbé leszünk dühöngők.Milyen receptet ajánl erre?

-A pszichológus sajnos,vagy hála istennek nem tud receptet adni és azért nem foglalkozik jóslással,de egy kicsit kerülő uton közelitt a kérdéshez.Szóval,hogyha a sok álésszerüséget feltudnánk adni,amikor azt mondjuk például,hogy a magas ház az igazán kifizetődő,pedig ez nem igy van.Azt mondjuk az iskolában,pedagógusok mondták ezt,boldogtalanok vagyunk és a

1984. VII. 19. Televízió 18.35 (Sz. Luc.)
Iskések és pofonok

gyerdek boldogtalanok,mert beszélgetni szeretnének velünk, de mi nem beszélgethetünk,nincs rá idő.Hajt a tanterv, a tananyag,a tanmenet.Egy olyan iskolában ahol ez igy van,ott sem nevelés nem folyhat sem eredményes oktatás.Tehát ez a látszólagos ésszerüség,ésszerü követelmény teljesen ésszerütlen.Az egész életünket behálózzák ezek az ésszerütlenségek.Az,hogy az olcsó,hogyha egy lakótelep elkészül,de nincs KÖZÉRT,és nincs normális játszótér,és a fákat még nem ültették el,ez nem igaz.Az állampolgárok düheiben amire ragálnak, sokszoros ráfizetést jelent,az a viszonylagos megtakaritás. Visszautalnék egy pillanatra arra képre ahol már ott vannak a lakótelepen a sivár mászókák,de mégnincsenek ott a frissen elültetett fák.Holott azoknak mindenek előtt ott kellene lenniük.Már az épitkezés közben.Egy francia tábornok jut az eszembe akit idős korára elhelyeztek a gyarmatokra,és ott nem volt fa,az erőd előtt.És azt mondta,hogy miért nincs itt fa?Mondták,mert itt csak a datolya pálma nő meg,az is 100 év alatt.Igen,100 év kell neki,hogymegnöjjön?Igen.Akkor már holnap el kell ültetni.Tehát hogyha ilyen gondolkodás tudna lábrakapni,megerősődni,amelyik tudja,hogy az emberi létezésnek,vannak olyan feltételei,amelyek látszólag,racionálisan nem olyan fontosak,valójában talán a legfontosabbak, holott ebben kellene fordulatot hozni,és még azt is hozzátenném,hogy olcsón.

-Köszönöm szépen és ennek a gondolatnak a jegyében fejezzük be ezt a mai beszélgetést.Köszönöm az önök figyelmét, a viszontlátásra.

Fekete György

belsőépítész

*

A paksi munkásművelődési központban Fekete György Munkácsy-díjas belsőépítész kiállítása volt látható februárban, nagy érdeklődést kiváltó eseményként.

*

Dunatáj, IX. 1986. 2. n.

ÉRDEMES MŰVÉSZ, 1981.

„Nem lehet nem vállalni...”

LÁTOGATÓBAN FEKETE GYÖRGYNÉL

Fekete Györgyöt a magyar „közönség” — ha használhatjuk e kifejezést kiállítások látogatóira, új létesítmények belső berendezésének tanulmányozóira is — alig ismeri. Tíz év után először lesz kiállítása ez év végén, és nagyobb belsőépítészeti tervezése, amely mostanában fog elkészülni, meglehetősen messze esik Budapesttől: az új nyíregyházi művelődési központ. A „szakma” azonban jól ismeri Fekete terveit, és nyugodtan mondhatjuk azt is, hogy világszerte ismerik munkásságát — tudniillik egy évtized alatt hozzávetőleg száz magyar kiállítás belsőépítészeti munkái fűződnek nevéhez; Amerikától a Távol-Keletig ő tervezte meg a hazánkat bemutató vállalkozások külső képét.

— Van ennek a látszólag nem túl bonyolult feladatnak valamilyen „ars poetica”-ja?

— Látszólag talán valóban nem bonyolult a feladat. Az ember kap egy alaprajzot meg egy listát, mit akarnak ott bemutatni. Ez a feladat egyszerűbb része. De ha az ember azt akarja, hogy a bemutató valóban hatásos legyen, akkor bizonyos mértékig lélektannal kell foglalkozni: tudni kell, milyen reklámokhoz, eladási módszerekhez szoktak hozzá az ottani emberek, mire hogyan reagálnak, mi az, amit divatjamúltnak tekintenek...

— Ha például azt mutatjuk meg egy nálunk fejlettebb országban, hogy mi is tudjuk már azt, amit ők...

— ...akkor attól egyáltalán nem fognak meghatódni. Például a magyar design eredményeivel kár nagyon dicsekedni, nem csupán azért, mert amit csinálunk, az nem tökéletes, hanem azért, mert a „design-hullám” levonult a világban; az emberek számára egyre nagyobb jelentősége van annak a tárgynak, amelyben kézi munka testesül meg, mint például egy népi iparművészeti alkotásban.

— Amelynek nemcsak nálunk nagy a keletje, hanem Nyugaton is.

— Annyira, hogy valóságos iparágat szeretne erre alapozni az Artex. Pedig ez mégiscsak kulturális kincsek elhordása. Egyirányú forgalom. Más a helyzet Nyugaton: belga gyűjtő vesz bajor parasztbútort, NSZK gyűjtő régi brüsszeli csipkét — a tételek végső soron kiegyenlítik egymást. De mi csak eladni tudjuk a népművészet alkotásait.

— Holott ez korántsem szükségszerű. Törökországban például kiváló hamisítványokat árulnak a turisták részére, eredeti régiséget legfeljebb csempészek vihetnek ki.

— Nem csupán Törökországban van ez így, hanem Nyugat-Európában is: a három-négyszáz éves spanyol szekrényekről olyan másolatokat készítenek, amelyeknek nem csupán a fája tűnik azonos minőségűnek, hanem még a súlyuk sem különbözik az eredetiétől. Olyan pontos másolatok, hogy iparművészeti múzeumokban is kiállítják őket. Ilyesmit kellene nálunk is csinálni, ha megvolna hozzá az „ipari”, ez esetben kézműipari háttér.

A kézműipari háttér megteremtése ez esetben Fekete Györgytől is függ. A budapesti Török Pál utcai képző- és iparművészeti szakközépiskola igazgatója.

— A pedagógia és a belsőépítészet elég távoli területek...

— Nem is akartam én pedagógus lenni soha, sőt, mindig igyekeztem megőrizni a független művészet státusát, amit magyarul „szabadúszás”-nak hívnak. Somogyi József mint rektor kért meg, nézzek körül ebben az iskolában, amelynek vezetője hosszabb időn át beteg volt, és ha van valami elképzelésem, vállaljam el az intézmény megújítását. Körülnéztem, és úgy gondoltam, nem lehet nem vállalni ezt a feladatot, annyira irányba fejlődjön tovább.

...és egy belső tér, amelyet formált

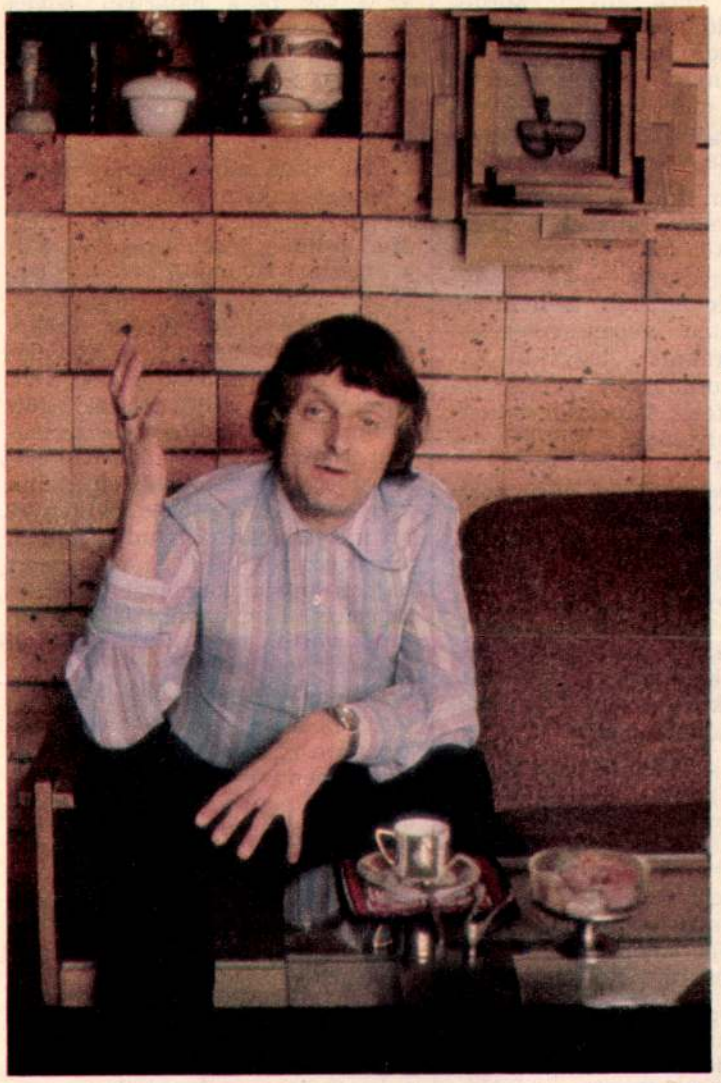

A belsőépítész...

— Mi volt a helyzet néhány éve?

— Az iskola Mária Terézia korában alakult, több mint két évszázados. Valaha Iparrajziskolának hívták, és ha az ember körülnéz egy olyan igazi jó iparos műhelyében, ahol nemzedékek óta őrzik a munka tisztességét és szeretetét, alighanem találkozik a bekeretezett iparrajziskolai oklevéllel. A legjobb mesterek — mármint kisiparosok — ide jártak. Később az iskola feladta ezt a hagyományt, és az 50-es évek végén a két főiskola, a képzőművészeti és az iparművészeti „előképző intézményévé” lett.

— Ezt szívesen vonnám kétségbe: épp 1960 körül felvételiztem én is az Iparművészeti Főiskola belsőépítész szakán, és úgy láttam, a főiskolai tanárok nagyon ódzkodtak a Török Pál utcában végzettektől.

— Ez igaz, de hiába ódzkodtak. Ha a Török Pál utcaiak nem kerültek be tizennyolc éves korukban, megpróbálkoztak később a felvétellel. Negyedszer is, ötödször is. Volt végül olyan év, hogy a belsőépítészek háromnegyede innen került ki. Ezzel valószínűleg sok tehetséges, ám kevésbé jól előkészített gyerek kiszorult, a fel nem vett középiskolások pedig nem találták helyüket az életben.

— Ez volt a múlt. És a jövő?

— Legkorábban hat év múlva tudunk meg erről valamit. Most dolgozunk az új tanterv előkészítésén. 1982 őszén indul a „reformévfolyam”. Úgy képzeljük, hogy ők már nem négy, hanem öt évig fognak tanulni, hetenként öt napban. Az első év, amolyan általános előképző lesz, ismerkedés sokféle anyaggal, technikával: rézzel, műanyagokkal, művészi és ipari technikával, fotóval, sőt zenével is. Csak a második évtől kezdődik a szakosodás. A negyedik év végén érettségiznek a hallgatók, az utolsó, ötödik évben már nem lesznek közismereti tárgyak.

— Olyasmi volna ez, mint régen a művészképző év a főiskola végén?

— Nem egészen. Nem akarjuk, hogy a végzősök valamilyen szakra rászorítva hagyják el az iskolát. Nálunk a szakmai képzés valahogy úgy történik, mint a kolbászkészítés: az egyik végén betöltik a csőbe a nyers, fűszeres munkaerőigény-húst, és a cső másik végén kijön a füstölni való munkaerőkolbász. Csakhogy — átvitt értelemben — nincs már, aki elfogyassza: egy évtized, mire ez a munkaerő „kitermelődik”, és mire kitermelődik, a világgazdaság egészen más képzettségű embereket követvel az országtól. Én úgy gondolom, a végzősöknek az eddigi gyakorlathoz képest nyitottabbnak, többfelé tájékozódónak kell lenniük.

— A tanárkollégák hogyan fogadják ezeket az elképzeléseket?

— Különbözőképp. Volt, aki elment az iskolából, és nem is csinált titkot belőle, hogy miattam megy el. A harmincas-negyvenes évjáratúak viszont lelkesen dolgoznak az új terveken.

Legkorábban hat év múlva tudjuk meg, hogyan találják meg helyüket a sokoldalú, nyitott felkészültségű kézműves-művész fiatalok az ország életében.

Utólag tűnt fel: Fekete egyszer sem idézte Veres Péter „népben-nemzetben gondolkozni” mondását. Úgy látszik, amikor valaki eszerint él, nemigen jut eszébe idézni.

SZÉKELY ANDRÁS

SZALAY ZOLTÁN FELVÉTELEI

A civakodás mindig abból adódott apám meg anyám között, hogy egy idő után apám már nem volt hajlandó annyi léből lábat mosni, ahányból anyám szerette volna. Azt mondta, elég lesz azt megmosni egy-két léből is. Anyám meg mosatta vele újra meg újra.

Hogy nem tudtak megegyezni, ez lett a vége: rátértek a fával való dürückölésre.

Káposztagyalujuk csak nagyanyáméknak volt, azt délután lehoztuk. Aztán szépen, rétegesen kezdtük lerakni a legyalult káposztát a hordóba. A leveles, vágott közé fejes káposztát is tettünk töltenivalónak. Minden réteget külön le kellett sózni, jó erősen rácsapkodni a dürückölőfával.

Persze a hordókba nemcsak gyalult káposzta — azaz apró került meg fejes, hanem mindenféle ízelítő is. Még meggyfaág is, levelestől. De azt nem tudom, miért. Aztán kettéhasogatott torma, egy cső kukorica, csípős paprika, bors és birsalmaszeletek.

Reggelre a káposzta levet eresztett. Attól kezdve anyám kéthetenként lemosta, leszedte a káposzta tetejéről, a hordó széléről, a fedődeszkáról a virágot. Így hívták a nemes penészt, ami elfedte a hordós káposzta tetejét, és ami tulajdonképpen elő is idézte az erjedést, a tartósítását.

Aki nem gondozta a hordós káposztáját, azé tavaszra elrohadt, megbüdösödött, nem vette semmi hasznát, kiönthette a moslékba. Ilyen gazdasszonyok is voltak Majtison, hogy fáradoztak, elvégezték a nagy, nehéz munkákat, de aztán a munkájuknak nem látták a hasznát.

Anyám mindig úgy vigyázott mindenre, hogy soha kárba, pocsékba ne menjen semmi. Romlott étel, hasznavehetetlen ételmaradék nálunk soha nem volt. Mert anyám mindig tudta, mi meddig áll el, minek hogy lehet legjobban hasznát venni.

A száraz kenyeret megpirította a tűzhely forró vasán, utána konyharuhába göngyölte. Ettől úgy átpuhult a pirított kenyér, mintha azon mód friss lett volna.

Szükség volt az ilyen tudományokra nagyon, mert akkoriban még nem vettek az asszonyok mindennap friss kenyeret. Maguk sütötték. Majtison minden háznál, minden családnál volt kemence, minden gazdasszony maga sütött. Még a cselédasszonyok is, ha volt nekik miből. Mert ilyen mondás is járta: olykor elmaradhat a kenyérsütés, liszt hiányában is...

A kenyérsütés a szentséges házimunkák közül való volt mindenkoron. Anyám már előző nap felkészült a sütéshez. Így mondta. Fűtenivalót hordtunk a sütőházba, napraforgószárat, kukorica szárát, vékony gallyat, ha mást nem, szalmát. Mikor mi adódott. A szegény cselédasszonyok kötéllel jártak szalmát lopni a kemence befűtéséhez a gazdák kertjébe. Most megint csak az jut eszembe: az az irdatlan nagy majtisi szegénység. Hogy sok családnak még a kemence befűtése is mekkora gondot jelentett. Hiába volt az a sok fa a határban. Hiába termett rengeteg napraforgó-, kukoricaszár. Talán ma sem terem több. De más az elosztás... Igaz, ki fűt ma Majtison kemencét kenyérsütéshez?

Már előző nap behozta anyám a lisztet a kamrából, főként téliidőben, hadd enyhüljön meg. Mert a hideg lisztből nem jól kelt a tészta. Krumplit főzött egy nagy fazékkal, azt a krumplitörőn mi gyerekek megtörtük. Aztán megkovászolt anyám. A konyhában ilyenkor már jó meleg volt, gőzölgött a nagy fazék főtt krumpli, édes illatos pára terjengett a kovász tésztájából. Különösen meg ha komlóval sütöttünk kenyeret. Ki evett komlós kenyeret mostanában? Ki tudja, milyen annak az íze, illata? Én igen, mert hajdan anyám komlóval sütötte a kenyeret. Nagyanyám is. Korpával kevertük meg a komlót, azzal készített kovászt.

Este anyám letakarta a dagasztóteknőben a tésztát, fehér vászonabroszt tett rá, hogy reggel lássa, mennyit emelkedett a teknőben a kenyér tésztája, jól kelt-e? A kemencét majd mindig nekem kellett fűteni. Azt hinné valaki, hogy a kemence fűtése csak annyiból áll, hogy olykor tűzrevalót vet bele az ember? Attól még nem fül ki jól a kemence. Abban a tüzet forgatni is kell. Ha nem lenne ez nagy, hozzáértést igénylő tudomány, annyi „szerszám" se kéne hozzá, mert a kemencéhez sok minden tartozik. Először is az előtő. Ez egy pelyvás-sárból készült „lemez", ezzel kell befedni a kemence száját. Aztán van a piszkafa, a szénvonó, a bevető lapát. Ezt mind ügyes kezű falusi mesterek csinálták.

Kenyeret dagasztani az egyik legnehezebb asszonyi munka. Nemhiába ma már gép csinálja ezt a pékségekben.

Ahhoz meg aztán igazán asszonyi ügyesség kell, hogy kiborítva a kenyér tésztáját a bevető lapátra, gyorsan be is kerüljön a kemencébe, le ne folyjon a tészta a lapátról, mert akkor alaktalan, lapos lesz a kenyér. Aztán a kenyértésztát egyenként úgy elhelyezni a forró kemencében, hogy egymáshoz se érjenek, távol se legyenek egymáshoz, mert akkor nem fér el a kemencében hat szép, nagy kenyér. Anyám mindig ennyit sütött. Egy hétre valót. De nemcsak kenyeret, lángost, lepényt, cipót is sütött. A lángos legfinomabb volt tejföllel. Apám hajnalban ment ki a mezőre, előző estéről már nem maradt kenyér, nem tudott mit kivinni magával. De anyám reggeli harangszóra kisütött, én vittem a lángost apámnak reggelire. Anyám úgy pakolt, hogy az én lángosomat is odatette. Aztán én is ott ettem meg kint a mezőn. Ott volt a tejfölös lángosnak a legjobb íze. Ott, mikor apámmal együtt reggeliztem én is. Bizony, azt az ízt, amit akkor éreztem, már soha semmikor nem fogom érezni többet. Leírni se fogom tudni. Csak valahol kimondhatatlanul, megfogalmazhatatlanul érzem.

FEKETE GYULA

Tengercsepp

NOTESZLAPOK

Tömérdek kísérlet bizonyította már a történelemben: nem alkalmas *folttisztítónak* a vér. Kivált vérfolt-tisztítónak használhatatlan.

De lám, folytatódnak a kísérletek és a bizonyítások napjainkban is. Biztos, ami biztos.

●

„A maga kárán tanul a magyar" — mondogatjuk mi (teljességgel indokolatlanul).

„A vert seregek jól tanulnak" — írja Lenin.

Ezen az alapon akár a világ legkitanultabb népe is lehetnénk...

●

Ritka a boldog házasság — vallják sokan, s ez a sommás ítélet hamis, káros, félrevezető. Épp a lényegről tereli el a figyelmet.

Minthogy *minden* házasság boldog, igenis, minden normális házasság boldog — az első hetekben, az első hónapokban, az első években.

Eszerint a házasságban nem a boldogság a lényegi kérdés. Hanem a boldogság *tartósítása.*

●

Minden levél — valósággal irodalmi alkotás. Ez a műfaj a legszélesebb körben művelt irodalom.

Sohasem szabad *direktben* érteni-értelmezni a levelet.

●

Valószínű, akkor születik az egyéniség, amikor az ember gondolkozni kezd. A szokatlanon, például.

És azzal nevelkedik az egyéniség, amikor már a megszokotton is elgondolkozik. Úgy van-e csakugyan, úgy van-e a maga valóságában, ahogyan látjuk, megszoktuk, tudomásul vesszük? Miért van úgy, ahogy van, noha nyilvánvalóan nem jól van úgy, miért ne lehetne másképpen?

De tényleg. Miért ne lehetne másképpen?

●

A butaság az oka a gőgnek?

Vagy a gőg az oka a butaságnak?

●

Jellemző ellentmondás ez: a fejlődés alacsonyabb szintjén a kollektivizmus létkérdés, a normatív közgondolkozás szükségszerű. Amikor a társadalom a fejlődés magasabb szintjére érve már *megteheti,* hogy — az egyén kötelmeit nagyvonalúbban, nagyobb tűréssel kialakítva — *lazítson* a szigorú normákon: családjától, szülő-nevelő közösségeitől kezd eltávolodni az egyén, olykor a teljes *elidegenedésig.* Ráérezve a függetlenség — sőt: a szabadosság — jó ízeire az *individuum* maradék kötéseit is elszaggatja — s elmagányosodik.

Kapaszkodna persze most már: újra tartozni akar valahová, valakikhez. De az egyénekre bomlott hajdani közösségekben már nem lel fogódzót. És nincs út visszafelé, a civilizálódás előtti erős kollektívákhoz.

Szeretném hinni: a szocializmus képes feloldani ezt az ellentmondást: megtalálja az utat *előrefelé.* Emberségesebb civilizációt teremt: új minőségű sejtszöveteket sarjaszt, melyekben új közösségek képződhetnek majd.

●

A közéletiség két arca:

— kit a társadalomban feszengő ellentmondások, gondok, problémák ingerelnek.

— kit a problémák feszegetése ingerel.

Fotóhónap 2000 – Vácon és Verőcén

Vác a magyar fotográfiában mindig meghatározó volt – mondta Eifert János, a Magyar Fotóművészek Szövetsége elnöke, a Fotóhónap 2000 váci eseményeinek megnyitóján.

A dokumentumok szerint Vác első fényképésze Erdősy Rezső volt, aki 1865-ben kezdte meg működését a városban. Társán, Juhász Józsefen kívül állandó műterme volt Tápay Jánosnak, Trepschitz Alajosnak és Pollák Manónak, de fényképezett itt Mai Manó is, majd 1888-ban Kalmár Péter nyitott műtermet a városban. Vác tehát – amely egy ideig még fotótechnikai múzeumot is magáénak tudhatott – komoly szerepet töltött be a fényképezés történetében.

A harmadszor megrendezett fotóhónap váci rendezvényei a pictorialism legjelesebb képviselője, *Robert Demachy* és az osztrák Camera Club tagjai, Kühn, Henneberg és Watzek képeinek bemutatásával kezdődtek. A maga nemében szintén egyedülálló *Bagyinszki Zoltán* fotós és kastélykutató könyve – Kastélyok és paloták a történelmi Magyarországon –, amelyet a Váci Egyházmegyei Oktatási Központban mutatott be a szerző. A fotóhónap eseményeihez tartozik *B. Müller Magda* kiállítása, amely a Nem én kiáltok... címet viseli.

A városi könyvtár ad otthont *Fejér Zoltán* fotóművész Történelmünk színes üvegablakokon című kiállításának. A fotóművész nemrég új könyvvel is jelentkezett: az Adalékok Vác fotótörténetéhez című kötet a városban 1868 és 1918 között működött műtermek történetét dolgozza fel.

Vác mellett Verőce is csatlakozott a Fotóhónap 2000 rendezvénysorozatához. A faluházban mutatták be *Bálint Zsigmond* erdélyi fotográfus Lássátok Feleim... című kiállítását, az Amaltheia galéria pedig a községhez kötődő nyolc fotós alkotásaiból rendezett tárlatot. *Fekete István* camera obscura segítségével készített fényképe mellett *Pölcz Róbert* számítógépes képei láthatók, az alkalmazott fotográfiát *Kovács László* állatfotói képviselik. *Sintár Antal* pedig lírai vagy romantikus fotóival állított emléket pusztulásra ítélt – és azóta már el is pusztult – Duna-parti fáknak.

B. J. G.

FEKETE ISTVÁN

NÉPSZABADSÁG
2000. 05. 22. 33p.

Fekete György, Munkácsy-díjas belsőépítész

FÉNYES ADOLF TEREM

VII., RÁKÓCZI ÚT 30.
TELEFON: 225-818

ÉPÍTÉSZET - BELSŐÉPÍTÉSZET 3.

-műhelymunka-

FEKETE GYÖRGY

belsőépítész kiállítása

1985. május 2–26.

Sorozatunkban Fekete György belsőépítész sokoldalú tevékenységéből három területet érintünk: új bútorrendszeréből egy komplett hálószobát és egy nappali szoba ülőgarnitúráját mutatjuk be Pajer Emília textiljeivel; középületekhez kapcsolódó tervezői munkásságából a nyíregyházi Művelődési Központ dokumentációját számos nagysikerű kiállítási tervéből a Magyar Nemzeti Múzeum régészeti kiállítását mutatjuk be. Emberközpontú, magas szakmai igénnyel tervezett anyaga az utóbbi négy évben készült.

A kiállítást megnyitja: Schrammel Imre keramikus, 1985. május 2-án délután 5 órakor.

A kiállítás felelőse: Baranyi Judit

Műcsarnok és Kamaratermei, 1985. május.

1984.XI.o2. Petőfi 22.o1/Környeihé

Bagoly

- Ugye Ön sem van ellene, hogy egy félórát eltöltsön egy jó társasággal? Na most, ha igy van, akkor engedje meg, hogy bemutassam egy barátomat, Fekete György, épitészt. Én csak egyszer jártam a lakásán, ő soha az enyémen. Akkor találkoztunk, mikor meg-tudtam, hogy bajban van. El kellett hagynia a képzőművészeti éa ipari szakközépiskola igazatói székét. Mielőtt hárnm éve odahelyezték, akkor elháritotta segitőkész szsándékomat,. Most mikor biztos vizeken evez, leült velem a studióban. Konoknak neveztem őt a ráidóujságban éw kivánesi voltam,mit szól hozzá;

- Persze ezt sokan mondták rólam és érdekes az, hogy a konok szót visszafelé olvasom, akkor is ugyanazt kapom. Ezzel a szóval Adynál találkoztam először. A nehéz emberek megdicsőülését és elmulását éljük, Én vállalom az konokságot, nert neken az akartanak a szinnonimája. Az érzésem, hogy az ember a saját sorsát nagyon kevéssel tudja irányitani, mind azt fiatalonkorán megtervezte, ebbe beleszól a környezet. A világban tennivalók vannak és ezek a tennivalók piszok módon megkeresik a saját alanyaikat. Már régen lemondtam arról, hogy én a saját sorsomat irányitsam, keményen megyek bele bizonyos fajta helyzetekbe,óa helyzeteket persze nem én választottam, mindig engem választottak és néha rosszul is. Erre persze mindig a választott fizetett rá.

- Én elég szigoru erkölcsök között nevelkedtem, hiszen egy papi familiám volt. Állitólag van bennem bizonyos papos, de ezt a z élet nem bizonyitotta.Talán az erkőcseimből ki lehet hánozni, hogy milyen elveknek felelten meg. A sqját gondolataim tükreibe kénytelen vagyok belenézni, nert tervezéssel foglalkozom.És persze mások életkörülményeit tervezem meg.

- Én nagyon gazdag környezetben élek, a szónak nem a vagyoni értelmében, nekivetetten naganat a nagyar multnak. Van egy tulajdonságom, amit szégyellek, hogy hajlamos vagyok a meghatódottságra.

-

-Én valószinüleg nem felelek-meg azoknak a pedagógus kivánalmaknak, amelyek elvárások és pessziók folytán a pedagógia kukialakult. Én agyon szeretem azokat, akiket tanitokés nem ismereteket szeretnék közölni, hanem magatartást, és humanizmust. Én nekem elég lenne, ha három-négy embert a hónom alá vennék és elmondanék nekik mindent;amit életről tudok és ebben evebenne vannak a tények is.

- Neken azt sugallták, hogy ez olyan történés volt, amikor magamban kellett volna csalódni, le kellett volna novonni a konzekvenciát, hogy egy bizonyos várakozásnak nem feleltem meg. Ebbe a szerepembe nem tudtam beleélni magamat és nem valami gőg lehetett, hanem egy kenény, és szigoru mérleg után. Valami olyant akartam meg-csinálni, ami aktuális, ami adekvált. Még azt sem mondhatnom, hogy tul nagy kelelenényeknek a szerzője voltam, mert a levegőben bennevan bizonyos reformszükségesség és nagyon is a realitás talaján igyekeztem egy iskolának a szelleni szinvonalát és mozgását az utolsó kétévtizedes állangyártó attitüdjéből a mesterségre és a munkára alapozott és az akkor már kb. 18o éves klasszikus régi hagyományoknak egy e neltebb szintjére visszaigazitani.Itt nem arról van szó, hogy jön egy emberkivülről és nekirohan valaminak, amit értek, Én megtanultam ezt az iskolát visszafelé is. Épp kimutattam, hogy a torzulások mibe kerültek ennek az országnak. Hogy kihaltak a mesterségek, hogy a profi iparmüvész és a megvalósitás között egyetlenegy szakmai léposő nincs. Budapest a nagy épités előtt áll, és a épitész feladat az lesz, hogy a korábban pusztulásra itélt dolgokat vissza kellene állitani. Csalódásom abban van, hogy egyetlen pillanat alatt söpörtek le azok, azakik megbiztak vele.És amikor el kellett jönnö, akkor kiderült, hogy eszükágában sem volt, ezt az munkát velem elvégeztetni. Valahol, valaki, abban ereménykedett, hogy én is azok közé a kényelmes elfekvő emberek közé tartozom, akik elmennek valahová és azérthogy ujabb négy-öt évre békességük legyen. Voltam olyan őrült, hogy el kezdtem vállalkozni. 8o olyan ember volt, Én ezt ugy tudom lokalizálni, hogy nem állok be ebbe a sorba, ahen el kezdtek szakmáról beszélni, hát ennek ragyogó eredményei lettek és nagyon sok ellenséget szereztem. És ebben a küzdelemben teljesen elfeledkeztem arról,hogy bármiféle védekező rendszert, egy elháritórendszert ki kellen magam körül épiteni; Nem használtam fel a barátaimat és semmi egyebet. Ezóta a karambol óta nem jártam a Cálvintér felé, mert nem tudok arra elmenni, mert ugy érzem, hogy a restauráció semmilyen területen nem aktuális.

- Én ezt hiszem, hogy ez husszadikszázad-beli ember, amikor a formáknak nem volt kötelessége, és az egyéniségnek a mindenáron lehetőségének föléhelyezése vágya, az individualizmus, az egocentrikusság, valahol ezek elmaradnak, én ezt a tizes, huszas évekre teszem.

Felléptek a dolgok a stiluskeretek szétfeszitő erejével. a saját igazságuk érvényesitéséért.Amikor a kizárólagosság az épitészetben felmerült, ettől a pillanattól kezdve az épitészet már nem embernek épitett, hanem urbanizációs elveket valósitott meg,hanem közlekedési elveket valósitott meg, hanem berendezési elveket valósitott meg,nyilvánvaló, hogy a tárgyi világ, amelyet az urbanisztikának valamilyen változata, végül elkezdte magát megvalósitani. A szaknák és iparok el kezdték a saját törvényeiket tulhangsulyozni, és káosz jött létre. Sok minden van, és ezeket nem valóságos emberi igényeket elégitenek ki, mert itt a valódiból és az igaziból nagyon kevés van.

- Tehát azt nem lehet mondani, hogy egy dolog van,és megy tovább, ahogy van, és ezen a dolgon változtatni nem kell, hiszen teljesen ellentmond ...Lehet, hogy ennek az épitészeti attitüdnek a következő időkben nem a növekedés,és a gyarapitás, hanem az ésszerü, okos lebontás és a redukció lesz a tennivaló. A tervezésnek nem a nagy koncepció kiélésben kell megnyilvánulnia, hanem a részletek irányába kellene mennie. : Le kell szállni a lóról és százszor ennyi becsületes kis ,munkát ; minthogy nem kétszer ennyi felületes munkát kell végezni.
Az ellenségeimnek az ellenségessége abból fakad, hogy boldognak és megelégedetteknak láttak mindig és cselekvőkésznek, én roppant elégedett vagyok, hogy a saját elégedetlenségemet egyrészt fenn tudom tartani, másrészt ezt le tudom reagálni.Aki az én elégedetlenségemre spekulált, az eddig nem tett rossz lóra, aki a hiúságomra appelált, az mindig fizetett.

FEKETE GYÖRGY belsőépitész

Balog János: Fekete György kiállitása : Fényes Adolf Terem. = Uj Tükör, XXII.évf.20.sz. 1985. 4.p.

Bp. 28 om.

16/31
ÉLETÜNK
Az európai magyar katolikusok lapja.
München 24 om.

17/6
ÉLETÜNK
Irodalmi és művészeti natológia.
Szombathely 25 om.

18/21
ÉLŐVIZ
Az evangélikus evangélizáció lapja.
Bp. 30 om.

FEKETE GYÖRGY

emlitve mint a nyiregyházi müvelődési központ
belsőépitésze

Sfeidl Zoltán: A nagy szülés-

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/41.sz.46.o.

X M.FEKETE GYÖRGY

"Közös ürrepülés"
az év legjobb plakátja cimet kapta

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/8.sz.43.o.

MTA IRODALOMTUDOMÁNYI INTÉZET
Literatura Szerkesztőség

Ménesi ut 11/13

Budapest

1222

MTA IRODALOMTUDOMÁNYI INTÉZET
Literatura Szerkesztőség

Ménesi ut 11/13

Budapest

1222

FEKETE GYÖRGY

emlitve

Szücs Eszter: Akik szelet vetnek.Nem adja föl a reményt az "Izlések és pofonok"

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.50.sz.30-31.o.

SZERZŐDÉS

munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

mely létrejött egyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri u. 62.), másrészről

név:

főállásu munkahelye:

állandó lakcime:

szem.ig.száma:

megbizott között az alábbi feltételekkel:

1. Az elvégzendő feladat részletesen:

Fekete György, belsőépítész, Munkácsy-díjas.

Bán Ferenc épületei.

Szakszervezeti pihenőház és magyar művelődési központ együttese Nyíregyházán. Építész: Bán Ferenc (Nyíregyháza). Belsőépítész: Fekete György.

Magyar Építőművészet, 1984. 6., 28-old.

Fekete György Munkácsy-díjas belsőépítész.
Megyei és Városi Művelődési Központ, Nyíregyháza. Építész: Bán Ferenc (Nyírtev).

Építész munkatárs: László Zoltán.

Belsőépítész: Fekete György.

Statikus: Scholtz Béla.

Magyar Építőművészet, 1986. 4., 22-old.

Tekete György, belsőépítén

L: Lázár Iza

Tekete György: Mózat és bátorság

22

Új Tükör, Bp. 1986. jan. 12.

XXIII/2

Fekete György, Munkácsy-díjas belsőépítész

Molnár nyitja a Műcsarnokban az országos iparművészeti kiállítást, melynek rendezői Baranyi Judit művészettörténész és Fekete György belsőépítész

Molnár Gabriella: Tervek és műalkotások.
Esti Hírlap, 1983. szept. 4.

Fekete György ipm, belsőép.

→ Gorka Géza ipm

MŰVÉSZET 1985/10/58

Fekete György, belsőépítész, Munkácsy-díjas

Schrammel Imre, keramikusművész első zalaegerszegi bemutatkozása alkalmával az elmúlt hat nyolc év termését tárja elénk. Fekete György a bemutató rendezője, az alkotó barátja, röpke tárlatvezetésre vállalkozott a volt Zsinagóga emeletén. – „Kicsit olyan ez, mint Bártók pentatonja. Ő is kikísérletezte az alapokat, s a következő generáció végigjátssza a lehetőségeket" – mondja bevezetésül.

Zalai Hírlap, 1984. jún. 16.

Fekete György, munkácsy-díjas belsőépítész: „Plasztikus falburkolat, az MSZMP Zala megyei Székháza, Zalaegerszeg, 1980."

11

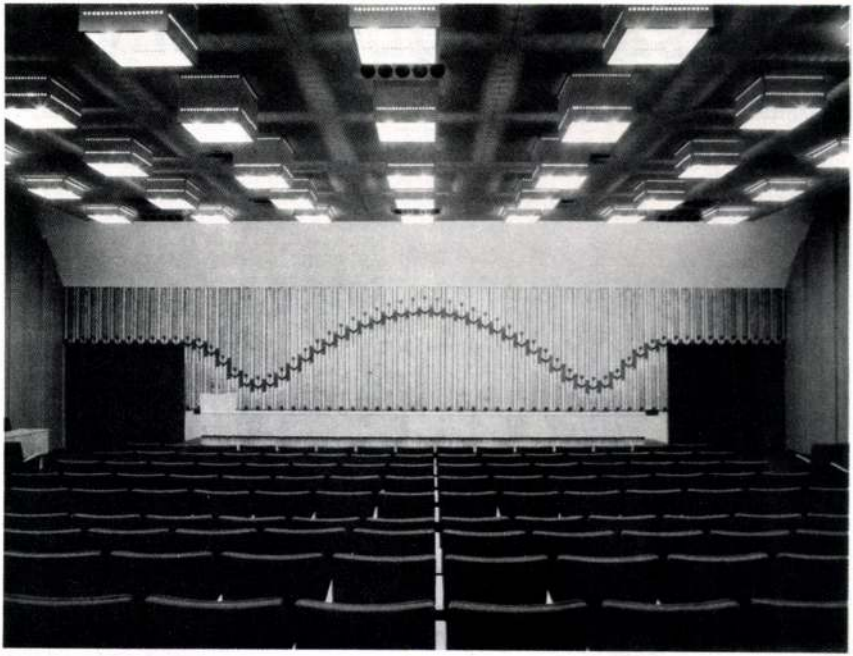

Mintszet, Budapest, 1981. jan. 29. old.

Kényszerűségből könnyebb

Beszélgetés Schrammel Imrével

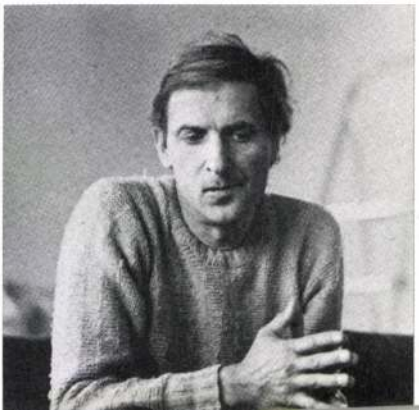

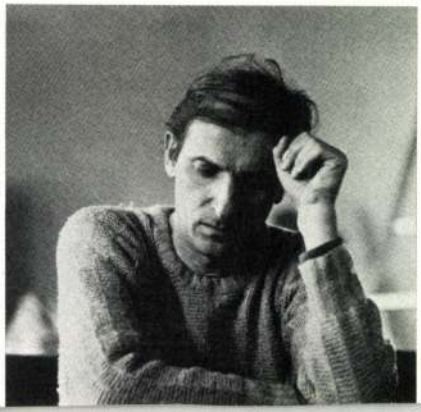

Fekete György, Munkácsy-díjas belsőépítész

„Ritmustanulmány", fa, plexi, 60×60 cm, egyéni kiállítás, Ernst Múzeum, 1969. (repr.) (25 old-on)

„Régészeti kiállítási installáció," Magyar Nemzeti Múzeum 1. terem, 1977. (repr.) (28. old.-on)

„Lábasház", műtárgymásolat bolt belső enteriőrje, Sopron, 1978. (repr.) (28. old.-on)

Művészet, Budapest, 1981. jan. 25, 28, -oldalak.

Fekete György, Munkácsy-díjas belsőépítész

Karsai Judit kerámikus iparművész kiállítását a debreceni Medgyessy-teremben Fekete György belsőépítész nyitotta meg. Megnyitójában a 70-es évek elején jelentkezett kerámikusok törekvéseivel rokonította Karsai Judit munkáit.

TV-híradó

1980. VIII. 29. TV. 2 műsor 21.00 /S.J.-né/.

Tóth Gyöngy
kiállítás a Dorottya utcai
kiállítóteremben

Magyar Nemzet 1985. IV. 13.

Fekete György, Munkácsy-díjas belsőépítész

Benkő Ilona keramikus kiállítását Fekete György belsőépítész nyitja meg 1982. ápr. 29.-ek a Dorottya utcai kiállítóteremben.

Meghívó

1982. ápr. 29.

Tekete György, ipparműveń

L: Novák T.

Tandi L: Közösen alkotni 83–92.

Tiszatáj, Szeged, 1981. febr. XXXV/2.

Fehéte György

A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége 1979 novemberében tanácskozást tartott, amelyen a művész előadása is elhangzott.

Ottalai Gábor: Az iparművészet jelene és jövője. Művészet, 1980. május – 2. lap.

Fekete György, belsőépítén

L. Bán Ferenc

Tripolszky László: A sivatag hajója 7.

Nipszabadság Bp. 1981 nov. 27

Tekete György, belső épíkú

L: Mahovecz Imre

Vaclav J: Félájultan

13.

Élet és Irodalom Bp. 1983 szept 23. XXVII/38

Fehete György

1964-ben megvált a művész az Épületterszerő Vállalattól. Ut ama elkerdett iparművészeti tanyja ák-heket, dolgozatokat írni.

Menyhárt László: Valahol szorít a cipő
Művészet, 1981. január – 24. lap.

Fehete György

Gádoros Lajos segítségével Fehete György a 60-as évek elején már azok között volt, akik a külföldön szereplő magyar kiállítási pavilonok tervezésével külföldre jut hattak.

Fehéte György

A művész önállóan vagy a Prisma csoport tagjaként rendszeresen jelentkezett kiállításokkal, amelyekre reprezentációs természetű tárgyakat mutott be.

Menyhárt László: Valahol szorít a cipő. Művészet, 1981. január – 24. lap.

Fehéte György

A Szakszervezetek Országos Tanácsánál dolgozott 1980 közepéig a művész. Itt rengetig tapasztalatot szerzett munkahörén belül Fehéte György.

Menyhárt László: Valahol szorít a cipő.
Művészet, 1981. január – 24. lap.

Fehete György

Fehete György átvallalt alapvető tár-
gyak tervezését az Sparmüvészeti Vál-
lalaton keresztül.

Menyhárt László: Valahol szorít a cipő.
Művészet, 1981. január – 24. lap.

Fehete György

1980-ban megbízták Fehete Gyöngyöt a Képző és Iparművészeti Szakkó-lépiskola igazgatásával.

Menyhárt László: Valahol szorít szapó. Művészet, 1981. január – 24. lap.

Fehete György

Plasztikus falburkolat az MSZMP Zala megyei Székháza. (repro)

Mengyhárt László: Valahol szorít a cipő. Művészet, 1981. január – 26. lap.

Fehete György

„Lábaskár" műtárgyniasokat
„bolt belső enteriőrje (repro)

Menyhárt László: Valahol szorít a cipő.
Művészet, 1981 január – 26. lap.

Fehete György

„Minitextil" (vepro)

Meneghárt László: Valahol szorít a cipő.
Művészet, 1981. január – 26. lap.

Fekete György

1957-ben védte meg diplomáját Fekete György az Iparmű-vészeti Főiskolán.

Meghárt László: Valahol sírót a cipő.
Művészet, 1981. január – 24. lap.

Fehite György

Az Általános Épületterveiő Vállalatnál dolgozott belsőépítészként először Fehite György.

Munyhárt László: Valahol szorít a cipő.
Mű vészet, 1981. január – 24. lap.

Fehete György

Ipanmű vészeti tárgyak transzit-
tevékenységével foglalkozott a
művész, aronkívül évenként 4-5
kutföldi kiállítást épített.

Menyhárt László: Valahol szórt a cipő.
Művészet, 1981. január - 24. lap.

Fehete György

Megbízást kapott a mű-
vész, hogy Lalo eo jers zeo jen
a MSZMP Megyei Bizott ság
elő adó terem részére plasz-
tikus fabrikolat ot készítsen.

—: Közteri munkák 1980-ban.
Művészet, 1981. felmár – 58. lap.

Fekete György belső építén

L. Papp Gyula

–: Művészeti és irodalmi kitüntetések 5.

Nepszabadság Bp. 1981. márc. 31

Fehete György
belsőépítész

Méltatás.

Kovács Ivanka: Kiket tervezünk és mit?
Művészet, 1974. augusztus - 9 lap.

Fekete György

Hozzászólása az „Előgykultúra '72"-ről tartott vitán. (Erős kritikával illeti.)

Ipari Művészet, 1972/4. sz. 5. o.

Fehéte György
belsőépítész

A „Művészet" folyóirat szerkesztő bizottságának tagja Fehéte György belsőépítész.

------: Szerkesztőbizottság.

Művészet, 1974. április - 48. oldal.

Fekete György belsőépítész.

21.25 kor a TV Galériájában Schrammel Imre keramikusművész mutatkosik be. A műsorban levetítik azt a kisfilmet, amit a művész lakásán kérzítettek, s amelyen a művész Fekete Györggyel beszélget.

a TV Galériája

Nágrád, 1974. jan. 24.

Fehete György

Szakmai körben elhangzó értékelését említi a szerző.

Koczogh Ákos: Iparműcészeti kritika; Ipari Műcészet, 1973/4. 12. 9. l.

Fekete György

Idézet a Művészet 5. számában megjelent írásából, amelyben a harai design problémát ecseteli.

Művészet; Ipari Művészet, 1973/4. sz. 28./.

Fekete György
belsőépítész

A Neurdhöre Kisplasztikai
Biennale kiállításának a
Műcsarnokbeli installáció-
ját végezte

Baranyi Judit: Egy kiállítás tervezése közben.
Művészet, 1973. November - 12 oldal.

Fekete György belsőépítész.

A Művészeti Szakszervezetek Szövetsége az elmúlt év őszén létrehozta a művészeti nevelés a munkás-művész találkozók központjál a Rátkai Márton Klubban. Fekete György is a klub programjaiban közreműködő házigazda volt.

Kárpáti Sándor: A művészetek vonzásában. Munka, 1973 ... 8. 29. old.

Jelcic György

Megnyitó beszéde az 1972. dec. 15-én nyílt Művész az iparban c. kiállítás alkalmából az Iparművészeti Múzeumban.

Ipari Művészet, 1973/1.sz. 26-27.o.

Fekete György

Az „Otthon '73" kiállítás kapcsán rendezett ankéton elmondott hozzászólása.

Belsőépítészetünk néhány kérdése; Ipari Művészet, 1973/3. sz. 3-5. l.

Fekete György belsőépítész.

Az OMF Építészeti Múzeumában okt. 14.-én megvejtja Kaesz Gyula ipavmű-vész kiállítását

Meghívó

1974. okt. 14.

Fekete György belsőépítész.

Székesfehérváron az István Király Múzeumban 1974. okt. 20.-án nyitja meg Szabó Marianne textiltervező kiállítását.

Meghívó.

1974. okt. 20.

Ferete György

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Műcsarnok, jún – jul.

Fekete György

Formakereső, részt vevő a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Miskolc, 1975. jún–júl.

Fekete György

A kiállítás vezettje Fekete György munkája. (repro)

Kovács Kulcsó: II. Spari Textilművészeti Bienniálé, Művészet, 1975. augusztus – 27 oldal.

Fekete György tervező

Gyermekszoba (repr.)

Művészet, Budapest, 1974. B. 13 old.

Fehete György
belsőépítész

Fehete György az Iparművészeti Tanács-
ban találkozott először az ötvenes évek
derekán Bozzay Dersővel.

Fehete György: Bozzay Derső tervezőművészeti,
Művészet, 1974. szeptember - Stap

Fekete György
belsőépítész

Kizüremek, szövetkeretek,
kisebb ipari egységek gyártják
a művész bútorait.

Bokor József: Tervezés és társadalmi igény
Művészet, 1975. majus - 14 oldal.

Fehete György
belsőépítész

Fehete György belsőépítész szakó
Mari anne kiállításának meg-
nyitó beszédét tartotta meg.

Fehete György: „Életút"
Művészet, 1975. május - 38 oldal.

Fekete György
belsőépítész

„Gyenuckszoba"
(repro)

Kovács Lszvzsa: Kinek tisztelünk és mit?
Művészet, 1974. augusztus - 9 lap.

Fekete György
belsőépítész

Fekete György gyermekszoba-bútorai-
nál minden darab beépített egész.
Vonalvezetése [redacted] elegáns, meg-
jelenésük könnyed, hajlékony.

Kovács Imre: Kinek tervezünk és mit?
Művészet, 1974. augusztus - 9 lap

Fekete György

Fekete György belsőépítészi és
Antal Pál grafikusi tervei alap-
ján „A hullámvonal két lehe-
tősége" című kiállítás a Művé-
szet Házgalériában nyílt meg.

---- Kiállitási naptár.

Müvészet, 1977. március - 48.oldal.

Fekete György belsőépítész

A Prizma 13 tagja, kiállításon vett

részt a Miskolci Galériában

Megnyílt a Prizma 13 kiállítása Miskolcon

Eszak-Magyarország 1972/37 12 old

Fekete György, építész

Buda új Galériáját – „Bartók Béla út 32. sz. – Fekete György tervei alapján építették át. A galériát aug. 19. – én nyitották meg „alkotók a XI. kerületben" című kiállítással, Csontváry, Rippl-Rónai és több más művészek műveit láthatták az érdeklődők.

Csáky Ida: Új Galéria Budán.
Pesti Műsor, 1977. nov. 16.

Fekete György, belsőépítész

Az építészetnek és a képzőművészetnek a kapcsolatáról tanácskoztak, beszélgettek, vitatkoztak ez ér dec-ben a magyar és a szovjet képzőművészeti Szövetségnek a küldöttei. A meglátogatott Farkasdy zoltán építész, Fekete György belsőépítész és még többen.

Művészeti Magazin

1977. dec. 22. TV. 21.35 – V Gné –

Fekete György
Budapest, első építész

L.:Fóth Ernő

/h.m./Kilátás a ROSZTA ablakából 2.

Esti Hirlap, Bp. 1977 nov. 5.

Fekete György belügyminiszter

1948. okt. 12.-én megnyitja Major Pájer Emília textilművész kiállítását a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítótermében.

Megjelent

1948. okt. 12.

Fekete György, belsőépítész

Karmanizs László belsőépítész kiállítását 1948. márc. 31 nyitják meg az Iparmüvészeti Múzeumban. – 1948. ápr. 14. – én „Tárgyi világ vagy emberi környezet" című vita és diavetítés a környezetről. Közreműködik Karmanizs László, Fekete György belsőépítészek és Gyurkovics Tibor író.

Meghívó.

1948. márc. 31.

Fekete György

a Nagy Októberi Szocialista Forradalom tiszteletére rendezett kiállítást - a Műcsarnokban - Baranyi Judit és Fekete György rendezte.

Molnár Zalt: Magyar Művészek Találata a Műcsarnokban.
Pest Megyei Hírlap, 1947. nov. 13.

Fekete György
kitünően szerkesztett, fémből és színesen lakkozott fából készült szellős kombinált áll ványt mutat be, amely egyszerre több célnak is megfelel. Önmagának is szívesen játszik, amint ezt a lipcsei könyvművészeti kiállítás részére készített, apró fémkorongokból plasztikusan összeállított faldíszei tanúsítják. Részt vett a Prizma 13 csoport kiállításán.
Bojár Iván: Gyermekbirodalom a Műcsarnokban

Magyar Hírlap 1971/144 6 old.

Fekete György

közös kiállitása nyilt Schrammel Imrével
az Ernst Muzeumban.Fekete belsőépitész.

Magyar Hirlap 1969/32o/7

Fekete György belsőépitész

Ardai Ildikó, Attalai Gábor, Balázs Irén, Buzás Árpád, Cságoly Klára, Farkas Gabriella, Gecser Lujza, Kele Judit, Pauli Anna, Pécsi László, Preiser Klára, Szilvitzky Margit, Szuppán Irén, Tóth Sándor művészek -a IV. Fal- és Tértextil Biennálén- szerepelnek.
Vadas József: "Magányos textil" cimmel ir a résztvevő művészek munkájáról, melyek a szombathelyi Savaria Muzeumban kerültek bemutatásra.
Végül megemliti Fekete György és Somogyi Pál belsőépitészek nevét, mint akiknek munkáját megkönnyitették a tárlaton bemutatott kisméretü textilmüvek.
Fenti c. kritikát lásd: Gecser Lujza nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1976. szept. 11. XX. évf. 37. sz. 13. lap.

Fekete György belsőépítész

Az Egressy úti 18 sz. Faipari Szakmunkás-képző Intézet szerdai avatóünnepén Kacsa Gyula belsőépítész nevét vette fel. Az ünnepélyen jelen vannak cegkori-tanítványai.

Napló.

1975. ápr. 3. Magyar Nemzet.

Fekete György iparművész

az Iparművészeti Múzeum II. kiállításán szerepel műve, egy órá. (emlitve)

Vadas József: Mai magyar iparművészet

Kritika, Budapest, 1945. márc.

FEKETE GYÖRGY, iparművész

Fekete György: falboritásának egy részlete.-Fekete
repr. 7.old

KOCZOGH ÁKOS: Az iparművészet otthona 3.old

Múzsák, Múzeumi Magazin, 1972. 3.sz. Bp.

Fehete György

A Honvédelmi Minisztérium Köz-
ponti Klubjának a szikszterem
előcsarnok falára hiszetudó kivit fabrezhelat
pályázat tervezésén vett részt.

-----:Képzőművészeti pályázatok.
Művészeti XXXXXX 1976.december - 46.oldal.

Fehete György

„A marseilles-i kikötő
embéhére" (repro)

Tasnádi Attila: Muntextel kiállítás,
Népszava, 1976. február 1 – 9 oldal.

Fekete György

Fekete György az anyagi világ tárgyas megnyilvánulásaihoz szerkesztett gondolatébresztő alakzatokat.

Tasnádi Attila: Mintegy kiállítás
Népszava, 1976. február 1. – 9 oldal

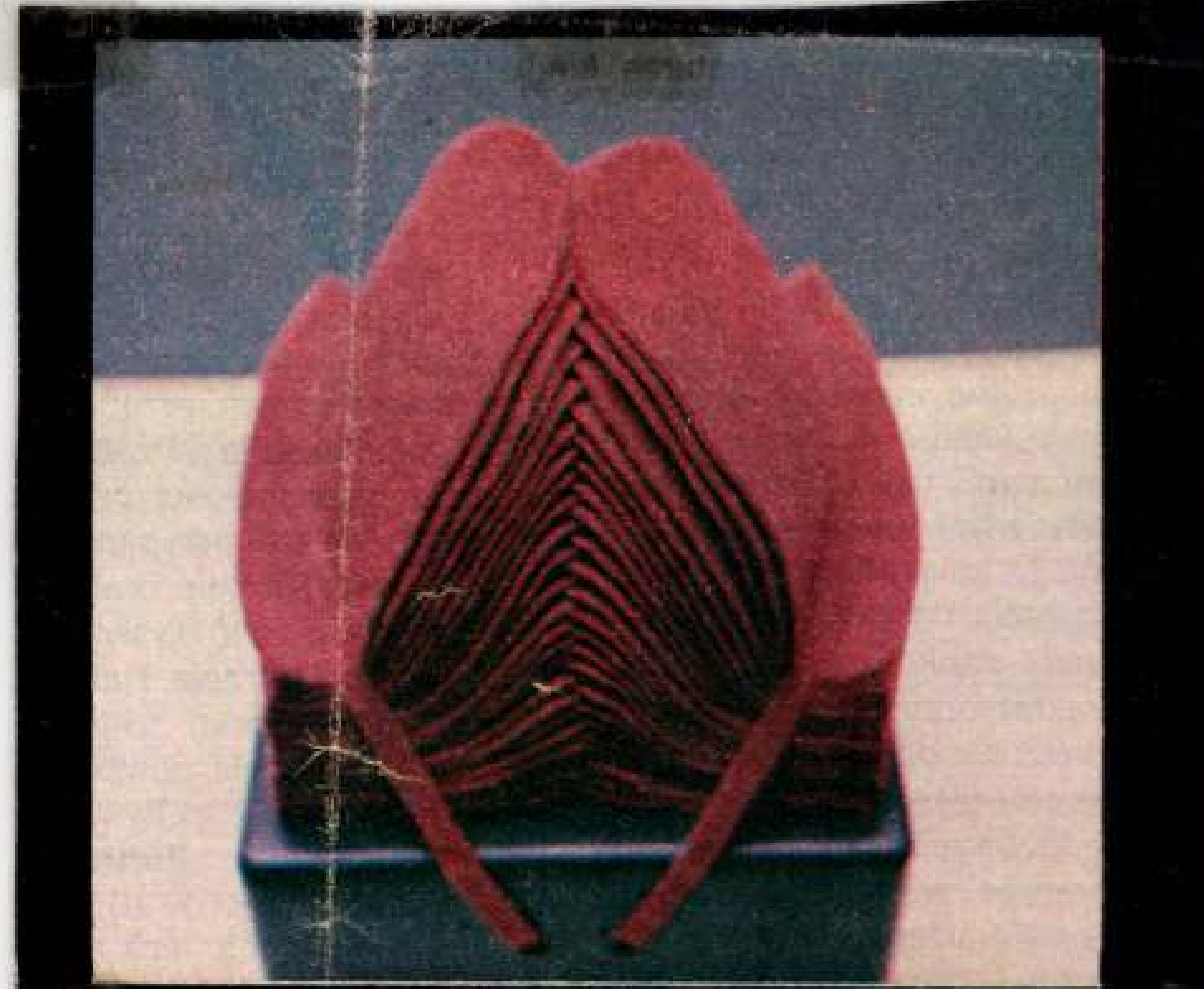

Georgy Fekete. Nakładanie, filc.

a skupi się na ich – zbyteczne dodawać, że duchowej – naturze, kiedy się też zapomni, ale nie całkiem, o kulturowych uwarunkowaniach miłości, ona sama okaże się czymś wyjątkowo nieskorym do zasadniczych przekształceń, niczym nowym pod słońcem. „Miłość jest nieuleczalną chorobą, która zawiera odpowiednie do swego działania lekarstwo" – ależ tak, wołamy, w teoretycznych dociekaniach Ibn Hazma (a miał niewiele ponad dwadzieścia lat, kiedy kreślił powodowany naukowymi ambicjami swój traktat) odnajdując myśli nad wyraz zbieżne z odczuciami wzniecanymi współcześnie. „Miłość jest przyjemnym cierpieniem, którego się pragnie, zdrowy nie chce być pozbawiony tego cierpienia, chory nie życzy sobie, by go leczono. Choroba ta upiększa w człowieku to, za co pogardzano nim, ułatwia, co było

służyć się raczej mogą, – wiele innych przykładów niu umysłu i zaśmiece rynku wydawniczego, r wistemu zaspokojeniu z wań czytelniczych. Praw się taka, że każdy znajdzi coś interesującego dla s istnieje przecież obowią mpletowania. Pragniem miejscu zwrócić uwagę najnowsze, przypadkiem czące zagadnień kultury. (cena 16 zł) to błyskotliwi przez **Andrzeja Hausbr** dium na temat „aktorski du, rzemiosła, powołania jak rozmaicie bywa ov określone". **„Portret"** **Sztaby** (cena 12 zł) jest r ko skreśloną, lecz niem cyjną rozprawką, p „wszystkim tym obraz

Georgy Fekete

Świadectwo, Warszawa, 24.-02.-1947.

Fetzete György első építész.

munkája Baranyi Jolit művészettörténésszel együtt
a Műcsarnokban megnyílt Nemzet Rózsi
Kisplasztikai kiállítás rendezése.

A „Művészeti Magazin" szövegét l.
„dr. Aradi Nóra egyetemi tanár"
címszó alatt

Művészeti Magazin, 1978. IX 12., 20.45., ✠
TV

Fekete György, belsőépítész.

„Szekeres Károly és Vásárhelyi Emese iparművészek kiállítását a Fényes Adolf teremben 1980. június 5.-én nyitják meg. – Fekete György belsőépítész tartja a megnyitót.

Meghívó.
1980. jún. 5.

Fekete György
belsőépítész

A II. Nemzetközi Kisplasztikai
Biennale installációját
készítette a Műcsarnokban

Banányi Judit: Egyhiálletés rendezése körben
Művészet, 1973. november - 12 oldal.

Fekete György.
Egy nagy gyerekszoba a Prizma 13 cso-
port bármelyik lemnitató terme. Fekete
György belsőépítész terve szerint.

Trencsényi László: A Prizma 13 csoportról.

Rajztanítás 1973/1. 33 old.

Fekete György

„Életfa" falburkolat 1:1 lejtékű
anyagrészlete 150 x 90

Mai magyar iparművészet I.
Az Iparművészeti Múzeum Kiállítása
1972.

Ferete György

„Életfa", falburkolat, cseresnye és palisander intarzia, jávorfa, 1969.
60 x 125 cm /1:5 léptékű pályázati modell/

Mai magyar iparművészet I.
Az Iparművészeti Múzeum Kiállítása
1972.

Terete György

Életkép, 1971.

Mai magyar iparművészet I.
Az Iparművészeti Múzeum kiállítása, 1972.

Fekete György belsőépitész

A "Tájékozódás" c. rovat, "Magyar szobrok Moszkvában" cimmel beszámol a február 15.-én megnyiló kiállitásról, s felsorolja az ott szereplő magyar müvészeket.
A „Magyar szobrászat 1957-1972" c. tárlatot a müvész rendezi.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. febr. lo.
XVII. évf. 6. sz. 6. lap.

Fekete György
belsőépítész

1969 novemberében volt kiállítása
az Ernst Múzeumban Schramm
Ilona kerámikusnal.

Horváth Béla: Kiállitási naptár.
Művészet, 1974. január - 47.oldal

Fehete György
belsőépítész

Le nemzetiszerű Egészségügyi Szakközép Iskola és Kollégium és Csarnokérhez el-helyezendő belsőépítést tervezésére kiírt pályázatok vett részt.

N.Dvorszky Hedvig: Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1974. február - 48.oldal

Fekete György
belsőépítész

Ő munkacsoport kísérlete
Fekete György belsőépítész

----: Fekete György munkacsoportjának kisérlete.

Müvészet, 1973.december - 41.oldal

Fekete György
belsőépítész

A moszkvai Mai Magyar Szobászat
kiállítás installációját, a belsőtéri
kialakítást Fekete György belsőépítész, ipari
iparművész tervezte.

- . - A szövetség életéből.

Művészet, 1973. február - 45. oldal

Fehete György
belső építész

Székesfehérvári famunkáit
mutatta be.

Erdős György: A PRIZMA 13 székesfehérvári kiállitása.
MŰVÉSZET, 1972. szeptember - 40.oldal

Fehete György
belsőépítész

A székesfehérvári Egészségügyi Szakközépiskola és Kollégium előcsarnokában elhelyezendő falunkolat tervpályázaton vett részt.

— Képző művészeti pályázatok.
Művészet, 1974. március – 48 oldal

Fekete György

Vámossy Ferenc: Tanácskozás az iparművészetről. Rövid ism. a Magy.Képzőművészek Szövetsége Fészek-klu klub-beli ankétjáról /1971.nov.25-26/, melyen előadást tartott Somogyi József, dr.Koczogh Ákos, Buzás Árpád, Fekete György, Karmazsin László és Mikó Sándor. - Teljes szövegben közlik Fekete György cikkét: "Az iparművészet lehetőségei és jövője".

Magy.Ép.müv. 1972. 6. sz. 60-61.l.

Fekete György
belsőépítész

Kompozíciós megoldás plasztikus
falburkolathoz (1969) (repro

Fekete György: A design irányjen...
Művészet, 1973. május - 5 oldal

Fehete György
belsőépítész

Az Iparművészeti választ-
mány tagja.

---: Határozat.

Művészet, 1973.május - 44.oldal

Fekete György

belső építész-tervező rendezte a Műcsarnok-ban ez év szeptemberében létrejött kiállítást (Kisplasztikai Biennalé:)

I.F. Small sculpture from four continents

Daily News, Budapest 1973. szept. 25.

Fekete György, belsőépítész

A művésztelep működése csak egy rövid áthetes időszakra korlátozódik. Fekete György, az alkotótábor egyik vezetője viszont jó érzékkel egy baráti társaság létrehozására tett javaslatot, aminek munkájában bárki részt vehetne. Így nemcsak a szellemi kisugárzás folytonossága teremtődne meg, hanem a művésztelepi program megvalósítása is folyamatossá válna.

Szelestey László: Elmélkedés a zalai művésztelepről.

Zalai Hírlap, 1978. aug. 13.

Fekete György, belsőépítész

Sokan emlékeznek még 3 héttel ezelőtti befejeződött adás sorozatra. A lakáskultúrával foglalkozott a második 12 órád. Az adásban közreműködik Fekete György, Németh László belsőépítészek és még többen.

A második 12 óra.

1978. V. 6. 15.15 D. TV.

Fekete György

Faintarzia

Kovács Gyula: A kifejező és a dekorativ vonal IV.
Művészet, 1978. november/ 26.oldal.

8. Fekete György: Faintarzia,
Szombathely, Isis Szálló, 1968

A dekoratív vonalnak a saját látszódásán kívül minden más iránti érzéketlensége a szalonstilizáción is áttetszik.

Fekete György, belsőépítész,

Payer Emília textilművész kiállítását, melynek címe: „A függöny története", Fekete György nyitotta meg a Kulturális Kapcsolatok Intézetébe (Dorottya u. 8.). Megnyitó beszédében mondta: „A függöny az arcunk elé tett tenyerünk, a függöny az egy csodálatos textília."

Lányok, Asszonyok.

1978. X. 21. Kossuth 8.30 (Szné).

Fehete György

A pécsi Olympia szálló, a szolnoki párthár, a rajkai határállomás stb. belső tervezésén is közreműkő dött Fehete György.

Menyhárt László: Valahol szorít a cipő, Művészet, 1981. január – 24. lap.

Fehete György

1952-ben a Bánki Donát Gép-
ipari Technikumbót jelenthe-
zett az Iparművészeti Főisko-
lára felvételre Fehete György.

Munghárt László: Valahol szorít a cipő.
Művészet, 1981. január – 24. lap.

Fehete György

Nagy épületeggüttesek, enterőr-
ök tervezésébe vett részt a művész.
A pécsi orvostudo mányt egyetem,
és klinikák tervezésébis részt vett.

Menyhárt László: Valahol szorít a cipő,
Művészet, 1981. január – 24. lap.

Fehete György.

A külföldi kiállításainak a száma ma már 100-ra tehető, mondja Fehete György.

Menyhárt László: Valahol szórt a cipő.
Művészet, 1981. január – 24. lap.

Fekete György, belsőépítész

L. Szekeres Károly

2

– □ Szekeres Károly

Esti Hírlap, 1980. jún. 5.

Fehete György

„Régészeti kiállítás installációja" (repro)

Mennyhárt László: Valahol szorít a cipő.
Művészet, 1981. január – 26. lap.

Fekete György

A Tebegenyi Szabadiskolában Fekete György belsőépítészi koncepciója alapján fejlődött ki a tér és forma szak.

Végvári Lajos: Zebegény krónikája, 1967-1977.
Művészet, 1977. július - 10.oldal.

Fekete György

Méltatás

Menyhárt László: Örlelődő jövő a műhelyben.
Művészet, 1977. július - 13.oldal.

Fehéte György

Fehéte György egyéb elfoglaltsága miatt a konzultáns szerepét tudta csak vállalni.

Végvári Lajos: Zebegény krónikája, 1967-1977.
Művészet, 1977. július - 10. oldal.

oszlop kőszegélyére helyezi. A korsóra pillant a kőlapon — a kék virág kicsit megfényképet húz elő. Nézi a képet, a
harapja, fejét oldal

Fekete György

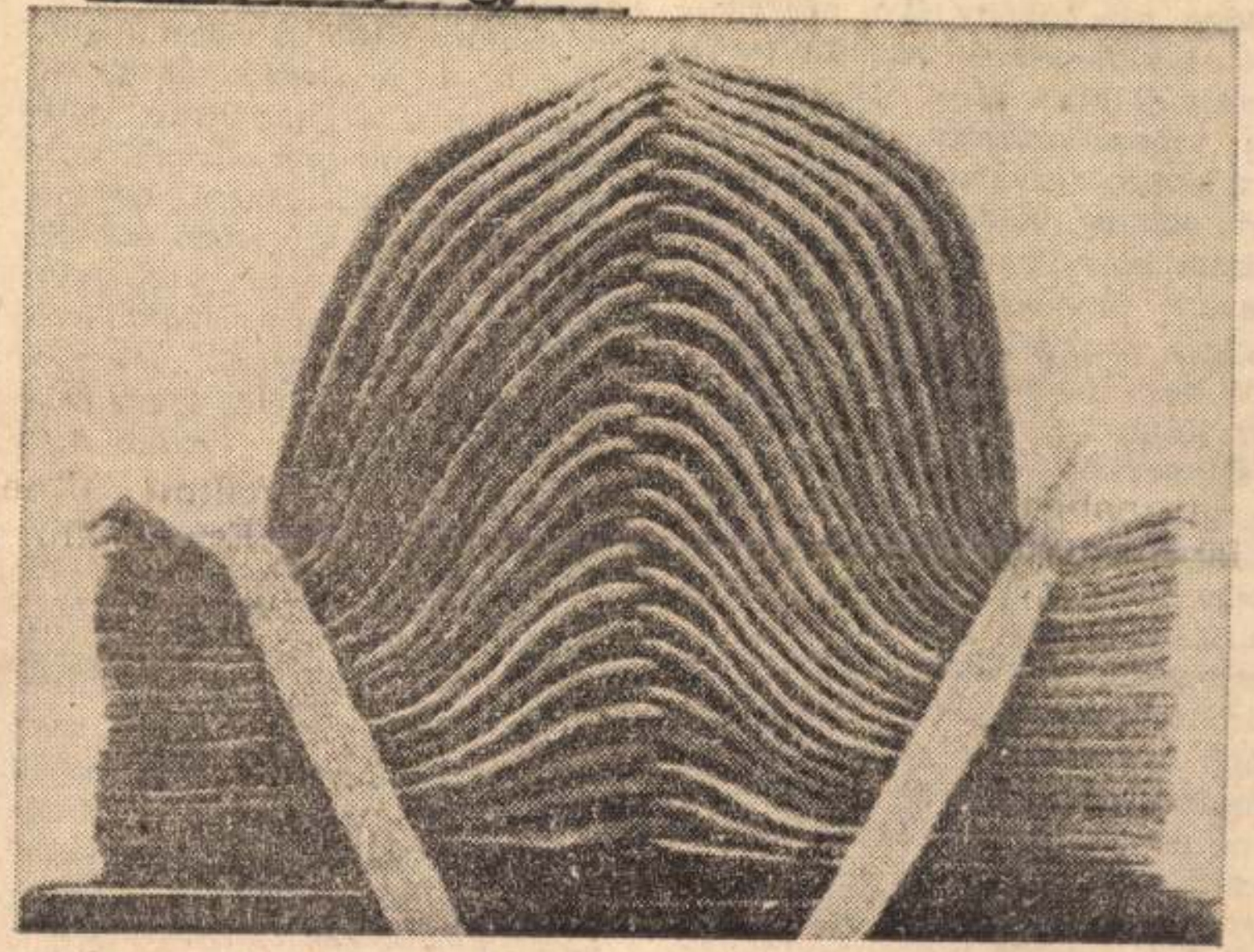

Fekete György: Elmozdulás

Élet és Irodalom, Bp. 1976. dec. 11.

XX. évf. 5o. sz. 14. lap.

HATVANI DÁNIEL:

vel. A színmű szempontjából va-
lóban érdektelen lehetne annak a
paptanárnak személye és szemé-
lyisége, aki néhány éve szeren-
csétlen kimenetelű kirándulásra
vezette diákjait. Most egy drámai
hős kibontakozására, formálódá-
sára lennénk kíváncsiak, valamint
arra, milyen példázat születik a
drámai bíróság eme tárgyalásán.
Feszült figyelemmel hallgatjuk
végig a paptanár és a vizsgáló-
bíró beszélgetését és várjuk, mi-
or jutunk el végre a rendezés,
színpadkép ígérte művészi el-
onatkoztatásig, a megragadható,
rtelmezhető mondanivalóig. De
iába várunk. A kérdések és a
válaszok mintha irányzék nélkül
eringenének körülöttünk, a tü-
körhatású színpadkép mintha in-
kább szétszórná e gondolatvilla-
násokat, ahelyett, hogy összegyűj-
tené és visszaverné őket. E szer-
vezetlenség egyik fő következmé-
nye, hogy Engelhart Simon, a bű-
nös tanár alakja végig megfogha-
tatlan marad: voltaképp nem si-
kerül e lélek mélyére hatolnunk.
Alakítója, *Mensáros László*, a fi-
gura intellektusát igyekszik meg-
ragadni, és természetesen meg

logikusan következne a figurából
és konfliktusokból. Ez utóbbiak
kialakulatlansága esetlegessé, bi-
zonytalanná teszi az egész drámai
vizsgálatot. A szerző mintha túl
sokat bízna a véletlenre, vala-
mely végül mindent eligazító dra-
maturgra. Mintha isteni beavat-
kozásra várna, miközben szándé-
ka ellenére mégsem tud kellő-
képpen elszakadni az adott törté-
net mindennapiságától, életsze-
rűségétől". De az élet (v
szerűen fogalmazva: is
mindig és mindenütt olya
maturg, mint ahogyan
mondogatjuk. Színházi
turgnak pedig a lehető
bízhatatlanabb. Ravasz
vérmesebb valóságot kínálja,
amely persze önmagában még
csak képlékeny massza. Az utcán
még kifürkészhetetlen volt és rej-
télyes, itt bent a színpadon már
széttöredező és felszines. Ugyan-
azért közhelyszerű itt, amiért oda-
kint mélynek s izgalmasnak tűnt
fel. Rejtélyes és változékony mi-
volta, eldöntetlensége, tisztázat-
lan állításai, sokértelmű, habozó
ítéletei miatt. A színház, főképp

Fekete György

A belsőépítészet egyetemes problémáiról tájékoztatta a Művészet 1975. 3 számában az olvasókat Fekete György.

Koczogh Ákos: Belsőépitész a mérlegen.
MŰVÉSZET, 1976. január - 10.oldal.

Tekete György

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1975. jún.-júl.

Fekete György

II. Ipari Textilművészeti Biennálé a kiállítás makettje. (repr.)

Művészet, 1975. 8. 27. old.

Fekete György

Emlékére

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatója 1970. IV. 24.

Feréde György

A „Prizma 13" csoport tagja.

A „Prizma 13" csoport iparművészeti
kiállítása, Műcsarnok, 1971. Bp.

Fekete György és Schrammel Imre
belsőépítész Keramikus

Kiállításuk nyílt az
Ernst Múzeumban

Nagyvarsa 1969 november 14
2. oldal

Fekete György

"Fekete György éttermi faplasztikája, Muharos Lajos rézlemez-domboritása és Illés Gyula betonplasztikája teszik teljessé az épületet."

V.Pázmándi Margit: Isis Szálló, Szombathely

Magyar Épitőművészet, 1971. 1.sz.

30-33. l.

Fekete György

A Szövetség Bizottsága Szakosztályának 1940 dec.-i kiállítását szervezte és a katalógust szerkesztette.

Dicts Gusztáv: Ipari Művészet, 1941. 1.sz. 26.l.

Fekete György belsőépítész

A nagykanizsai Egry József terem PRIZMA 13 kiállításán szerepelt (július).

Ipari Művészet, 1968. 4. sz. 91. l.

Fekete György

Illóbútorai szerepeltek a Vásáron. UNIVA bútorcsaládját is említi a cikk.

Filep István: Magyar bútor a BNV-on; Ipari Művészet, 1968. 4. sz. 12. l.

Fekete György, belsőépítész

Megemlítve: Schrammel Imrével kapcsolatban.

Szinyei Merse Anna: fiatal magyar kerámikusok 17-21.

VIII/3

Kritika, Bp. 1970. március

Fehete György, iparművész

A Prizmacsoport tagja i szerepel.

—: Iparművészeti Kiállítás a Műcsarnokban

8.

Népszabadság, Bp. 1971. máj. 9.

Fekete György, iparművész

Szerepel a Műcsarnokban.

P. Szücs Julianna: Játék és csomagolás 7.

Népszabadság, Bp. 1971. máj. 14.

Feketa György

Szerepel a „Prizma 13" kiállításon az Iparművészeti Múzeumban

Veszprémi Hírlap 1969. július 6. 8. old.

MDK

Fekete György

Szombathelyi épületdekorációiról

Vas népe 1968 szept.15.

ETVÉDELMI HIVATAL
GYETEM TÉR 5.
: 385-179

Tárgy: _____

_____

_____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

Fehete György
iparművész - belsőépítész

(Óbuda) térplasztikai terveivel
jelentkezett.

Vadas József: Kísértés és kísérlet.
Művészet, 1971.február - 39.lap

MDK

Fekete György

Könyvbölcső, óra, repr.

Fekete Gy.-Nagy J.-Schrammel I. tárgyformáló müvészek kiáll. Csók I. Gal. 1963. márc.

M.D.K

Fekete György
- belső építész

Az építészeti kiállítás lehetőségei.

Frank János: Építészeti kiállítás
Élet és Irodalom, 1964. febr. 29 - 8 lap

Fekete György
ipari művész.

M.D.Y

Művét a Csók Galeriában állította
ki. „Próasztal" (repro)

Szatmári Gizella: Fekete György, Nagy József, Schrammel Imre...
Művészet, 1963. szeptember - 45 lap

MDK

Feketa György
belsőépítész

A belsőépítészeti szakosztály
titkára lett a Magyar Képző-
művészek Szövetségében.

A Magyar Képzőművészek Szövetségének közgyűlése.
Művészet, 1969. március – 18 lap.

Fekete György belsőépítész

MDK

Az Ernst Múzeumban tekinthető meg kiállítása.

-: A hét végi kulturális programból 8.

Népszabadság, Bp. 1969 nov. 15.

Fekete György, belsőépítész MDK

Az Ernst Múzeumban látható tárlata.

— : Hallottuk 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. nov. 15.

Fekete György

Fotózgyakkal

Szerepel a Prisma 13 c. távlaton az Ipazművészeti Múzeumban

Berkovits György: Két ipazmű-vészeti kiállítás egyenetlen sincronalon

Pestmegyei Hírlap 1969 VII. 6.

Fekete György, belsőépítész

MDK

Kiállítása nyílik meg ~~[illegible]~~ nov. 14-én az Ernst Múzeumban.

–: Kulturális hírek

7

Népszabadság, Bp. 1969. nov. 13.

Fekete György
belsőépítész

M. D. V.

A kiállítás rendezését végezte

Pauer Jenő: A Tanácsköztársaság emlékkiállítása
Múzeumok, 1969. június - 45 kép.

Fekete György belső épitész M.D.K.

Résztvett a budapesti Orvostudományi Egyetem elméleti tömb tervpályázatán

Társtervező: Beresnyai Pál, Bönyő András, Fekvári Irén, Csorba Zoltán, Maressy Ferenc, Halmágyi Sándor, Kelemen Edéné, Kulcsár Istvánné, Kigyóssy Ágnes

Magyar Epitőművészet 1963/2. 6-7.l.

Fekete György

A Munkácsy-díj III. fokozatával tüm-
tetik ki.

Dunántúli Napló 1966. ápr. 1.

Fekete György

A dunakáczy-díj III. fokozatával tüntették ki.

Somogy Megyei Néplap 1966. ápr. 1.

Fekete György

a Munkácsy-díj III. fokozatával tüntetik ki.

Hajdúböszörményi Népújság 1966. ápr 1.

Fekete György

A Munkácsy-díj III. fokozatával tüntették ki.

Szépszabadság 1966. ápr. 1.

Fekete György

A Munkácsy-díj III. fokozatával tüntették ki.

Magyar Nemzet 1966. ápr. 1

MDK.

Fekete György

1966-ban Munkácsy díjat kapott

Szocialista Művészetért 1966 máj.

Fekete György

A Munkácsy-díj III. fokozatával tüntették ki.

Esti Hírlap 1966. márc. 31.

Fekete György MDK

ipari müvész

Varródoboz

Repr.

Ipari Müvészet 1958. 2. szám. 76. lap után
Első képtábla 1. kép.

Fekete György belsőépitész M.D.K.

Pécsi Orvostudományi Egyetemi Klinika főépül

berendezése

Épitész: Gádoros Lajos

Magyar Epitőművészet 1967/2. 10-21.1.

M.D.K.

Fekete György belsőépitész
butortervező,
1957-ben végezte az Iparmüvészeti Főiskolát,
azóta az Ált. Épülettervező V. tervezője.-

Gyertyatartó, repr.
Ecsettertó, repr.
Tálca,

Magyar Épitőmüvészet 1963/6. 54-55.l.

Bencze László: A tárgyformálás müvészei
Fekete György, Nagy József, Schrammel Imre kiállításáról

M. D. K.

FEKETE György

Élterem, cukrászda

Társtervező: Gádoros Lajos

Ut. Mádos Ferenc

Szende László: Pécs nyugati városrész

építészeti elrendezése

Magyar Építőművészet 1959. 3/4 sz. 123. l.

Fekete György belső épitész M.D.K.

A brünni, damaszkuszi és lipcsei ipari vásár magyar pavilonjának "belső rendje"
Butorokat is tervez.

Kristóf Attila: a tárgyak életéről beszél három "tárgyformáló" müvész.

Magyar Nemzet 1963. március 31. 8.1.

MDK

Fekete György

Kiállitási kritika

Esti Hirlap 1968 jan.20.

Fekete György belsőépítész

munkány díj III. fokozatát

kapta az V. ip. műv. kiállítás-

megnyitó bútorasért

Nagyvarsa 1966 IV 1 3 old

Fekete György

ipasművésznegyerte a szombat helyi Isis szálloda végfalának díszítésére meghirdetett pályázatot.

Magyar Nemzet, 1967.XI.12. 11.o.
Napló.

Fekete György

és Kigyóssy Ágnes lenítette a kötet rajzait.

Kaesz Gyula: A butorstílusok. Bp. 1962. Kossuth k., 268 l., ± ill., képes.

4. l.

M.D.K.

Fekete György belsőépitész

Szolnok, irodaház belsőépitésze , repr.

Épitész: Sallai Mihály

Magyar Építőmüv szet 196 /4. 16-18.1.

Fekete György, belsőépítész MDK.

Díjat nyert a Föv. Kertészeti V. pályázatán.

– : Hír 10

NÉPSZABADSÁG, bp. 1964. nov. 26.

Fekete György
iparművész

Faliédesei, játékkockái szerepelnek
a tárlaton.

Erdős György: A Prizma 13 csoportkiállítása.
Művészet, 1971. augusztus - 47 lap.

Fekete György

Tanaly Schrammel Imrével közös kiállítása volt az Ernst Múzeumban.

Kaczogh Ákos: Fekete György; Ipari Művészet, 1971. 2 sz. 24. l.

Fekete György

A fát esztergakéssel munkálja meg. A szerző itéz nyilatkozatából, amelyben a művész feladát fogalmazza meg („Kitörni a megszokottból, zietol behozni nagy késedelmeinket...").

Kaczogh Ákos: Fekete György; Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 24. l.

Fekete György

A fáradhatatlan kezdeményezés, a pazarló érzelmi odaadás jellemzi – ezt követi a rendező akarat. Ilyenkor talán jobban engedhetne az improvizálásnak.

Kaczogh Ákos: Fekete György; Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 24–25. l.

Fek.cte György

Gépészttechnikusi oklevele van, főiskolai Bdsőépítész diplomája és az Általános Épületterező Vállalatnál, a Fémbútorgyárban, a Faipari Gyártmányfejlesztési Bizottságban és az Iparművészeti Tanács Zsűrijében szerzett gyakorlata.

Közzétéve: Fekete György; Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 25. l.

Fekete György

Prototípusait legtöbbször maga készíti el, járatos a gyakulásban, kárpitozásban, forrasztásban, festésben. Elkészül a Vadászati Kiállítás Nemzetközi Főparilonjának makettje. Örömét leli a rokon formák válogatásában („Vinotéka" faragott fala).

Kocsogh Ákos: Fekete György; Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 25. l.

Fekete György

Sokszor – rokon ritmusú alapszerkezetre apellálva – egy alapformát variál (Cékláda). Megoldása ilyenkor sakktábla-rendszert követ. Megcsillanó polírozott réz és a fa dörzsölten szelíd felülete konstrukció és dekoratív látványosság egyben.

Vaczogh Ákos: Fekete György; Ipari Művészet, 1971. 2 sz. 25. l.

Fekete György

7.

Az Iparművészeti Tanács kódmezővásárhelyi, budapesti kiállításainak, a Vadászati Kiállításnak, a lipcsei Könyvművészeti Kiállításnak, az 1968-as Tanácsköztársaság-s a 69-es Felszabadulási Emlékkiállításnak, valamint a tanalyi moszkvai magyar könyvkiállításnak tervezője.

Kocsogh Ákos: Fekete György; Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 25. l.

Fekete György

Az utóbbi kiállításai tárgyait készítette: Lipse, 1960; Brno, 1961; Damaszkusz, 1962-63-64; Plovdiv, 1963; Moszkva, 1967, 1970; Lipse, a Kazai Mezőgazdasági Vásár üzemszervezési pavilonja, 1963; 64-ben a főpavilon s az izlei Vadászati Világkiállítás Nemzetek és Magyar Vadgazdálkodási Csarnoka.

Kovalovszky Miklós: Fekete György; Iparművészet, 1971. 2. sz. 26. l.

Fekete György

Készített üzlet- és vásr rekonstrukciókat a fővárosban (Szemere utcai Élelmiszer Bolt, SZOT Vasas üdülő, Szivárvány — Boutique, 1971), kiállításokat rendezett a Csók Galériában, a Fényes Adolf Teremben.

Keserű Ákos: Fekete György; Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 26. l.

Fekete György

Belső berendezési tervei: Pécsi Olimpia, 1959; Pécsi Klinika – Kígyóssy Ágnessel, 1959-1963; rajkai határállomás, 1963; Szolnoki Pártház, 1964; Szertői Fogoédő Iroda mobiliái, 1970; a Szőlészeti Kutató Intézet egri borpincéjének inócsarnoka, 1968; a szombathelyi Isis Szálló fala, 1968-1969; a tarcali Lóránthffy-ház berendezése, 1971.

Kaczogh Ákos: Fekete György, Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 26. l.

Fekete György

1963-ban Schrammel Imrével és ötvös Nagy Józseffel közösen kiállítást rendezetek a Csók Galériában.

Kozogh Ákos: Fekete György; Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 26. l.

Fekete György

Egyéni kiállítása volt Veszprémben („Forma 64"), Budapesten, Köszegen, 1969–70-ben, résztvett az országos iparművészeti kiállításokon s a Prizma 13 kollektívának budapesti és nagykanizsai bemutatkozóin, 1968-ban két ízben és 1971-ben.

Kocsogh Ákos: Fekete György; Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 26 l.

Fekete György

143 elemből készült kázgyári bútora van (1967).

Kocsogh Ákos: Fekete György, Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 26. l.

Fekete György

Vinotéka, bejárá (repró)

Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 24. l.

Fekete György

Vadászati világkiállítás, nemzetek csarnoka, makett
Cékláda

(Mindhettő reprója)

Ipari Művészet, 1971. 2. sz. 25. l.

Fekete György

Frank János: "Fekete Györgynél" cimmel ir a müvészről: „A fiatal belsőépitész 1963-ban a Csók Galériában rendezte első önálló kiállitását, a másodikat 1969-ben az Ernst Muzeumban. Mindkettőt Schrammel József kerámikussal együtt." Iparmüvészeti kiállitásokon gyakran szerepel idehaza és külföldön is. A pécsi Olympia étterem és eszpresszó volt az első munkája. A rajkai határállomás belső kiképzése, a szombathelyi ISIS hotel éttermének faintarziái tartoznak nagyobb munkái közé.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. dec. 4.
XV. évf. 49. sz. 12. lap

Fekete György

A Vadászati Világkiállitás nemzetek csarnokának és a magyar pavillonnak belsőépitészeti munkáit, valamint Baranyi Judittal -a kisplasztikai biennálé - rendezését a Műcsarnokban, a kritika ugyancsak a művész nagyobb munkái közé sorolja.
A 100 éves az Iparművészeti Muzeum kiállitására készül és a tokaji Rákóczi-ház tervein dolgozik. 1965.-ben Munkácsy-dijat kapott.
A Prizma 13 Iparművészcsoportnak megalakulása óta tagja.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. dec. 4.
XV. évf. 49. sz. 12. lap

Fekete György
belsőépítész

Pécs „Orvostud. Egyetem klinikai
főépület

Radó: Magyar építészettört
Műszaki Kiad. 1971.

411.

Fekete György

Az interju során a müvész elmondja, hogy három féle dologgal foglalkozik: belsőépitészettel, kiállitástervezéssel,-rendezéssel és tárgyak, -butor, disztárgy, plasztika- tervezésével. A tárgyakat maga faragja, gyalulja, esztergályozza és fényezi.
Legujabb müve egy nagy, „embermagasságu, álló ingaóra... geometrikus, modern kis acélkorongokból összeállitott, raszterral diszitett oldallap fogja össze." Az óra nem csak az időt, hanem az időjárást is mutatja.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. dec. 4.
XV. évf. 49. sz. 12. lap

Fekete György belsőépítész

Ziállításon szerepel az Ernst-Múzeumban Schrammel Imre Zeramikus-sal együtt.

Magyar Nemzet 1970 január 16.
4. old.

Fekete György belsőépítész

Kiállítása nyílt az Ernst
Múzeumban

Nagyabadság 1969 XI. 15

Fekete György belsőépítész

Kiállítása van az Ernst

Muzeumban

Nagyon Nemzet 1969 XI. 16

Fekete György

(f.f.): Szép tárgyak, szép környezet (Fekete György iparművészről) - Esti Hírlap, 1966. ápr. 1.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. 1969. 3.sz. 243-284. l./

261. l.

Fekete György

Említve

Szekely Andrés: Huszonöt év
egyszerűvészete

Népszabadság, Tp. 1970. jún. 6.

Fekete György belsőépítész

Kiáhítása van az Ernst

Muzeumban

Magyar Hirlap 1969 XI 23

MDK

Fekete György, iparművész

Szerepel az Iparmű. Múzeum
Kiállításán.

Székely András: Huszonöt év iparművészete 7.

Népszabadság, Bp. 1970. jún. 16.

Fekete György

az Iparművészeti Múzeum kiállítását rendezett az 1941. évi állami vásárlások iparművészeti anyagából, melyen szerepel munkája: Modern vonalú falióra, az ingában barométerrel. (repr.)

Lon a Dívat, Budapest, 1942. febr. 4.

Fekete György

A Szombathelyen épült Isis Szálló éttermi faplasztikáját alkotta.
(emlitve.) (32 old. repr.)

V. Pázmándi Margit: Isis Szálló, Szombathely.

Magyar Épétőművészet, 1971. IV/ 31. old.

Fekete György belsőépítész

szerepel a „Prizma 13"
művészcsoport kiállításán a
Műcsarnok Kamaratermében

Magyar Nemzet 1971 május 22
4. old.

Fekete György

tervezte a bp-i kenthirályi utcai Magyar Rádió zenehari studiójának berendezését.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

1380

Fekete György

1932-ben született. A Iparművészeti Főiskolát végezte 1957-ben. Nagyobb munkái: a Pécsi Orvostudományi Egyetem, az Olimpia Étterem, a Magyar Rádió stúdióinak, a szolnoki MSZMP székházának és több kiállítási csarnok (Lipse, Brno, Damaszkusz, Rendio, Moszkva) belsőépítészeti kivitelezése. A PRIZMA 13 tagja, 1978. májusában bemutatkoztak a Műcsarnokban.

S. Nagy Katalin: PRIZMA 13; Ipari Művészet 1978.5.sz. 27 l.

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLA
Budapest, XII. Zugligeti u.11

. . . . . .

Kérésére engedélyezem, hogy a
Könyvtárát a könyvtár nyitvat
és a könyvtárra vonatkozó szá
vehesse.

Budapest, 1971. . . . . .hó.

Fekete György

Munkácsy díjas. Született Zalaegerszegen 1932-ben. 1957-ben végezte el az Iparmű-vészeti Főiskolát, mestere Hornicsek László és Juhász László volt.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső építész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

8 l

Fekete György

Legjelentősebb munkái: pécsi „Olympia" étterem, eszpresszó, a Pécsi Klinika (társtervezésben), Mezőgazdasági Vásár főpavilon, üzemszervezési pavilon.

Magyar Képzőművészek Szövetsége, belső-építész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

81

Fekete György

Magyar kiállítások Lipesében, Bínoban, Moszkvában, Damaszkuszban, Plovdivban, Nottinghamban; könyvművészeti kiállítások Lipesében, Moszkvában.

Magyar képzőművészek Szövetsége belső-épitész szakosztályának kiállítása, Budapesten, 1970

8 l

Fekete György

Rajkai határállomás, volnoki Párthár, budapesti „Vinotéka" faragott falplasztikája, szombathelyi Hotel Isis plasztikus intarzia fala.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belsőépitész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

8 P

Fekete György

Vadászati világkiállítás Nemzetek Csarnoka, a Magyar Vadgazdálkodási Pavilon. Egyéni kiállítás 1963-ban a Csók galériában, 1969-ben az Ernst Múzeumban.

Magyar képzőművészek Szövetsége belső építész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1976

8 p

Tekete György

Sopronban, Kőszegen, a „Prizma 13" csoporttal az Iparművészeti Muzeumban mutatta be műveit.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső-építész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

81

Fekete György.

A Primula 13 csoport műcsarnoki kiállításán gyerekágya és játékpalca szerepel.

P. Szűcs Juliánna: Játék és csomagolás.

Népszabadság, 1941. máj. 14.

Fekete György, belső építész.

Fővárosunkban rendezett nemzetközi szobrásztalálkozó rendezésén munkálkodott.

Bajár Iván: Nemzetközi szobrásztalálkozó Bpesten.

Kisalföld, 1971. nov. 14.

Fekete György belső építész

A bpesti nemzetközi szabrásztalálkozó rendezésén munkálkodott.

Bajár Iván: Nemzetközi szabrásztalálkozó Bpesten.

Dalgozók Lapja, Komárom, 1971. nov. 14.

Fekete György

A Miskolci Galériában Prizma 13 címmel ipavművészeti kiállítás nyílt, melyen szerepelt munkája.

Déli Hírlap, 1972. febr. 15.

M.D.K.

Fekete György belső épitész

Közös kiállitást rendezett Schrammel Imre művésztársával együtt az Ernst Muzeumban. Perneczky Géza: "Tárgyak és arcok" cimmel ir a tárlatról. A kiállitási pavilonok tagolásával, falak és terek disztésével foglalkozik s ugyanakkor a nagy méretü térelválasztó falak mellett a különféle diszitő elemek, fából esztergályozott tálak, s más berendezési tárgyak mutatják a müvész sokoldaluságát.

Élet és Irodalom Bp. 1969. nov. 29.
XIII. évf. 48. sz. 9. lap

Fekete György

Ülőbútorai nem érik el a tőle megszokott múrt. UNIVA bútorcsaládja remélhetőleg elemenként fog az üzletekbe kerülni.

Filep István: Magyar bútor a BNV-n. – Ipari Művészet, 1968. 4. sz., 18. l.

Fekete György belsőépítész

Kiállítása nyílt az Ernst Museumban

Bojár Iván: Kiállításról - kiállítása

Magyar Hirlap 1969 XI. 20.

Fekete György

fa-intarziája a szombathelyi Hotel

Isist díszíti.

Kulturális kronika.

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 20. 9. l.

FEKETE György

Szövetségi közgyülés. = Uj Müvészet, I.évf.1.sz.
1990 63.p.

Magyar Képző és Iparművészek Szövetsége közgyülése (XIII.)
(1990) május 15

ntázás és a szigorubb karak-
bb ezeket a tárgyak lenyoma-
yettesiti /Széttört idő, 1965/.
zete Medgyessy müveinek szigo-
einek dinamizmusát ötvözi ko-
a szegedi Tanácsköztársasági-
áló, lépő, sast taposó nőalak-
nyi-szobor /1967/. A mintázás-
gesztésére tért át, de forma-
i fogalmazásnál /Marokszedő,
. Ezek után formázta meg Dai-
át: kitünően oldotta meg a
álását, a karok ivülését a
vedő láb, a széttárt karok e-

FEKETE GYÖRGY

DIH 24.0.

kérdezem a tárgytól. Csakhogy a tárgy egy sorozat darabja: fantasztikus individualitása csak látszat, amelyet a koncepció erőteljes jelenléte lerombol, s ezzel a mágikus útról visszavezérli a nézőt a racionális útra. El-Hassan Rózánál a monokrómia és a nonfigurativitás történetéből jól ismert misztikának nincs helye: ez a meghatározhatatlan tárgy nem valami végső spirituális igazságot kíván megtestesíteni, nem is ehhez próbálja elvezérelni a nézőt, mint az ősatyák, Malevics és Mondrian festészete. A tárgy önmaga, eszmél rá újra és újra a néző, nincs más, csak a beburkoltságnak, a váznak és a burkolás során elért különös, bizonytalan színnek a kettőssége, amelyek együttesen kikezdik a forma fogalmát.

A forma a filozófiában és a pszichológiában a perceptuális megismerés egyik alapja: valami, ami több puszta „érzetnél", de még nem verbális tudás, valami, ami nélkül képtelenek vagyunk leírni, sőt talán érzékelni is a vizuális környezetet. A festészetben a forma és a szín két egyenrangú, bár nem mindig és minden művésznél kiegyensúlyozott erő; azt is mondhatnánk, hogy ezek határozzák meg a festészetet: térbe kilépő képeket még csak el tudunk képzelni, de olyan képet már nehezen, amely ne használna valamilyen formát vagy színt. Milyen lenne egy forma és szín nélküli festmény? Puszta képfelület, amely a textúrájával hat? Csakhogy milyen textúrája van a nejlonfóliának, s milyen képfelülete egy nem síkbeli tárgynak? Amikor az objektek relativizálják a forma és a szín fogalmát (az utóbbit nemcsak a fóliaréteg révén, hanem azért is, mert a visszavert fényből eredő csillogás, amely a szín ellensége, itt elválaszthatatlan a műtől), „eltüntetik" a festészetet. Mintegy a festészet visszáján vannak, hiszen radikálisan megkérdőjelezik legelemibb tulajdonságait. Festészet-e még egy ilyen

Fekete György

S/allay/ M/ihály/: Irodaház, Szolnok. /Sallay Mihály építész, Fekete György belsőépitész./ - Magyar Építőművészet, 1966. 15. évf. 4.sz. 16-18. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 249.l.

MDK

Fekete György, belsőépítész

A mai magyar iparművészetről tart vetítettképes előadást a Főrázosi Klüv. Lázban.

–: A szombati kulturális programból

9.

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 21.

Fekete György belsőépitész **M.D.K.**

Müve a kiállitáson

Balog János: A lakás művészete az V. Magyar Ipar-művészeti Kiállitáson

Magyar Nemzet 1965. dec. 25. 4.1.

Tekete György
belsőépítén

M.D.K.

A Magyar Képzőművészek Szövetségének
választmányi tagja lett

—: A Magyar Képzőművészek Szövetségének választmányi
Művészet, 1966. junius - 12 lap

M.D.

Fekete György
ipolsőépítész

1966-ban a Munkácsy-díj
III. fokozatát kapta.

— : —

művészet, 1966. május – 48 kap

Fekete György, belsőépítész

MDh

A Munkácsy M.-díj III. f.-t kapta.

–: Kiosztották az idei irodalmi és
művészeti díjakat

7

NÉPSZABADSÁG, Sp. 1966. ápr. 1

Fekete György belsőépítész

Az Ernst Múzeumban kiállítása nyílt

Nagyon Nemzet 1969 XII. 14

FEKETE György

FEKETE Judit: Ki tarja kezében a gyeplőt? : Művészeti Alap helyett: Alapitvány. [beszélgetés Fekte Györgggel]. = Magyar Nemzet. LV.évf. 58.sz. 1992. márc. 9. 9.p.

Tér, metafora, embléma

„Sziszifuszi mítosz"
Kicsiny Balázs kiállítása
Budapest, Magyarországi Francia Intézet Galériája
1991. I. 7. – I. 30.

Sziszifuszt nem indokolatlanul idézi Kicsiny Balázs legújabb installációjának címe. Mostani vállalkozásának mérete és az abból ki-

méhez is szorosan kapcsolódnak.

Az alagútszerű, komor, bezártságérzetet keltő tér és az installációk különféle elemei egyszerre idézik fel egy bánya mélyét, a hajók gyomrát vagy egy repülő utasterét, ezáltal a nézőre a többféleképpen értelmezhető, átélhető környezet szerepeit vetítve.

Thomas Mulligan

FEKETE György

FEKETE György: Székfoglaló. Bp. : Kráter,1992 206 p.

ism. NÁDOR Tamás: Tiszteletpéldány az olvanak /interjú/.
= Könyvvilág, 37. évf. 11.sz.1992 5. p. ill.

dolgokhoz, tehát amikor megcsi
kellett hogy legyen, a szocial
azt nem engedélyezték, hogy fo
ték, hogy tanulmányi kiállitás
argumentum is lett, hogy hát ne
A Redő ezt például nem engedély
ami akkor hivatalosan formalis
szedni. Ha most az én akkor sze
nak, tehát körülbelül azt tény
vonalat, legfeljebb minőségébe
szocialista csoportot kicsit e
feldolgozni, inkább, mert nem

FEKETE György

MEGYERI Dávid: Verseny és fejlődés a kulturában : Beszélgetés Fekete Györgygyel. = Új Magyarország, 1992. október 9. 9.,ill.

FEKETE György

FEKETE György: A belsőépitész „monológjaiból". = Magyar Fórum, 1992. nov.5. 9.

ıtató Intézete

FEKETE György

FEKETE György:Gondolatok a templomról. = Egyházi Építészet,,2 1992, 1. 3.

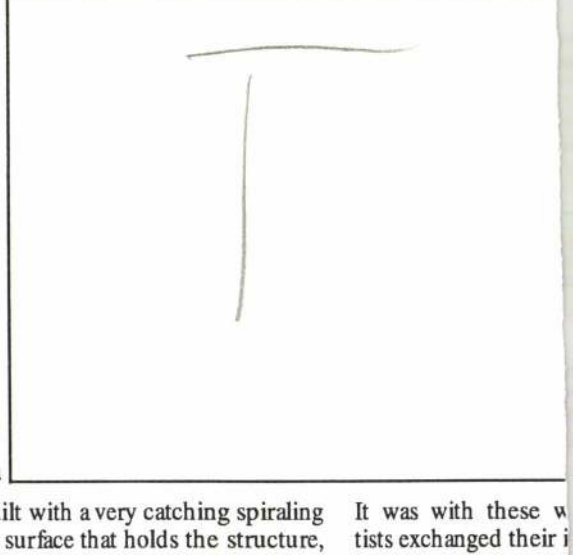

Augusta Moletto Zucchi: Neghev i.e. 3000/ Neghev 3000 B. C., gyapjú, pamut, homok, papír, vegyes technika

Renate Maak: Szemtanúk (40 év kommunista tervgazdálkodás)/ Wihesses (40 year of communist's economy planning), pamut, egyéni technika

organic structure is built with a very catching spiraling attraction. The cotton surface that holds the structure, the palm looking shell would almost fit this piece of artwork into our hands so that we may admire for long times it's structure and almost cathedral-arching depth.

Further on, along the exhibition we may catch sight of works that are really different in character: some are based on simple ideas, others are testing the possibilities of the materials, try to sound poetic noises or esle deepen to this kind of metaphysics.

Anna Regős assembled a globe from buttons like a wizard's apprentice; in the work of *Erzsébet Papp*, the buttonhole searches it's button in a rather erotic manner. *Grollegger Éva* incrusts an imitated text on the palm leaves with esoteric references; the textile-text layering made of plexiglass sheets by *Isidoro L. Guzman — Te*

It was with these w
tists exchanged their i
vescent period. And t
each other, on differe
were mostly preoccu
style and of cours it's n
scene had little or noth
tinue the tradition of th
sional manner.

Therefore the minit
that it ensueres an ide
the artists that clench
rious arsenal, that is t
They may stumble ove
any risk. The same is tr
very far from them. T

Fekete György

Fekete György: Szelfoglalá
rec. BODOR Béla = ÉS 1993. okt. 22. 11.

MDK

Fekete György belsőépítész

Tárlata az Ernst Múzeumban tekinthető meg.

– : A hét végi kulturális programokból

9.

Népszabadság, Bp. 1969. dec. 13.

Fekete György belsőépítész

a „Prizma 13" művészcsoport tagja, szerepelt a Kollektíva Ziállitásán a Miskolci Galeriában

Napjaink 1972 március

Fekete György belsőépítész

Baranyi Judit művészettörténésszel közösen rendezte meg az I. nemzetközi kisplasztikai biennálét, a Műcsarnokban.

Bájor Iván: A világ szobrászművészei Budapesten.

Magyar Hírlap, 1971. okt. 17.

MDK

Fekete György, belső építész

A szombathelyi Iris-szállóba tervezett intarziáját mutatja be az Ipar-Művészeti Múzeum.

– : Prizma 13, Hetek, Három plusz kettő 6

ESTI HIRLAP, bp. 1968. jan. 29.

MDK

Fekete György

Magyar plakát 66. 5.m.plakát kiáll. Mücs. 1966.dec.

M.D.K

Fehete György
belsőépítész

Enteriőrjeit, butorait állította ki
a tárlaton.

Kovács Ismeza: Az V. Iparmű vészeti Kiállítás belsőépítészeti.
Művészet, 1966. április - 26 kep

MDK

Fekete György
belsőépítész

Kárpitozott foteljei szerepelnek a
tárlaton.

Kovács Ismre: Az V. Iparművészeti Kiállítás belsőépítészete ...
Művészet, 1966. április - 26 lap

Fekete György

M.D.K.

asztalok

A korszerű iskolabutorok tervpályázaton az [illegible] kategóriában díjazva

felemelt II. díj 2ooo Ft

Magyar Építőművészet 1964/4. 12. l.

Fekete György belsöépitész M.D.K.

Fából és üvegből készült asztali óra kiállitásán
Butorok,

Juhász László: Müvészek és müvek

Magyar Építömüvészet 1964/xxxx 4. 58.1.

Fekete György, tárgytormáló [iparművész] ↗ Dh

Alkotásaiból Kiállítás nyílt a Csók Galériában.

—: Hír 10.

NÉPSZABADSÁG. , bp. 1963. márc. 2.

Fehete György
belső építész

M.D.K.

A Csók galériában rendezte a
a Bunás-Papp-Kocsis kiállítást

Láncz Sándor: Spanmívészetről
Élet és Irodalom, 1962. junius 30-10 lap.

Fekete György belsőépitész M.D.K.

Király Sándor kiállitásának rendezése.

Vajna Éva: Király Sándor kiállitása

Magyar Nemzet 1963 április 18. 4.1.

Fekete György MDK

Szerepelt az Iparmüvészeti Muzeumban rendezett "Az Ipar Müvészete" c. kiállitáson.

Ujvonalu fotel

N.É.: "Az Ipar Müvészete"
Ujitók Lapja. 1963. jan. 10.

Fekete György tárgyformáló müvész M.D.K.

Kiállitása a Csók István Galériában

Napló

Magya r Nemzet 1963. február 27. 4.1.

Fekete György, iparművész M Dk

Kiállítása nyílik máre. 1-én a Csók Galériában.

— : Kulturális hírek 8. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. febr. 28.

Fekete György belsőépítész

[Schrammel Imrével és Nagy Józseffel állít ki.]

A kiállított bútorok jó-részén a Bauhaus első éveinek – ma már túlhaladott – eredményei tükröződnek.
Tárgyformálásában az esztétikai igény kap elsődleges szerepet.
Egyik folytatója kíván lenni a korszerű tárgyalakítás nagy elődeinek: Moholy Nagy László, Breuer Marcel, Molnár Farkas, Kepes György, Kállai Ernő munkásságának.
Talán majd leveti magáról az öncélú esztetizálás maradványait.

Juhász László: Művészek és művek, Ipari Művészet, 1963. 4. sz., 89-93. l.

MDK

Fekete György, belső építész

Meghosszabbították kiállítását.
(Ernst Múzeum).

– : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1969. dec. 13.

Indonézia művészete

R. M. Soelaeman Pringgodigdo gyűjteménye

Art of Indonesia

The Collection of R. M. Soelaeman Pringgodigdo

Az Indonéz Köztársaság Nagykövetsége és
az Iparművészeti Múzeum
tisztelettel meghívja Önt az

Indonézia művészete

R. M. Soelaeman Pringgodigdo gyűjteménye

című kiállítás megnyitására
1993. június 4-én, pénteken 14 órára
a Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai
Művészeti Múzeumba

Megnyitó beszédet mond
Fekete György
a Művelődési és Közoktatási Minisztérium
helyettes államtitkára

A kiállítás megtekinthető:
1993. december 5-ig.
Budapest VI., Andrássy út 103.

The Embassy of the Indonesian Republic
the Museum of Applied Arts
requests the pleasure of your company
to the opening ceremony of the exhibition

Art of Indonesia

The Collection of R. M. Soelaeman Pringgodigdo

on Friday, 4th June 1993 at 2 p.m.
at the Ferenc Hopp Museum
of Eastern Asiatic Arts

The exhibition will be opened by
György Fekete
Deputy State Secretary
of the Ministry
of Culture and Public Education

The exhibition will be open
to 5th December 1993.
Budapest VI., Andrássy út 103.

Fekete György

Fekete György
belső építész

1021

1984. november 6. Petőfi 9,c5 Vgné

Napközben

- Lakótelepi lakáskultura. Az elmultheten sorsoltunk, igy az elmult napokban ujabban jelentkező hallgatónk otthonát kerestük fel. De immár arra kivánsian, hogyan lehet kisnlő adottságok mellett, egyéni megoldásokkal, izléssel berendezni, megtervezni a lakótelepi lakásokat?
Vendéglátónk a XIII., Gyöngyösi utca 2o. szám alatt Tótfalusi Ital grafikus volt. Szakértőnk, Fekete György belsőépitész, a riporter Kertész Gábor.

- Négyen laknak. Mennyire tud itt nyugodtan dolgozni , vagy tud-e egyáltalán?

-Ezzel a szaperációval, amit itt a nagyszobában, a sarokban készitettem, ezzel elérhető az, hogy tekintettel arra, hogy a feleségemmel ketten élünk ebben a szobában, tulajdonképpen nyugodt munka csak akkor folyhat, ha a feleségem már lefeküdt. Akkor én eltudom huzni az esztalomnál a függönyt, és ugytudok dolgozni, hogy őt a fény sem zavarja.

FEKETE GYÖRGY építész

MAGYAR HÍRLAP
1990. július 6., péntek

Vasárnapi Hírek
1990. JÚLIUS 15., VASÁRNAP

Tárlatnaptár

Hétfőn Rudolf Éva festőművész kiállítását a Metro Klubban délután fél 5 órakor Gerőly Tibor nyitja meg. Közreműködik Tarkó Magda énekművész.

Szolgáltató jellegű minisztériumot

Interjú Fekete György helyettes államtitkárral

Fekete György végzettségét tekintve belsőépítész. Harminchárom éve tervez középületbelsőket, múzeumokat, bankokat, szállodákat, templomokat, üzleteket, büfékat és kiállításokat. Évekig a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola igazgatója volt, de ismerhetik a nevét, mint a televízió környezetkultúrával foglalkozó műsorainak forgatókönyvírójáét, alkalmanként házigazdájáét. Munkácsy-díjjal és Érdemes Művész címmel tüntették ki.

— Ön június elején foglalta el a Művelődési és Közoktatási Minisztérium helyettes államtitkári hivatalát. Mit jelent ez az új tisztség?

— Mivel a miniszter helyettese — a koalíciós kormányzási rend szerint — a politikai államtitkár lett, a korábbi miniszterhelyettesi szerepkör változatlanul hagyása mellett, az elnevezés *helyettes államtitkárrá* változott. Így a nagyobb egységeket vezetik az államtitkárok, s összetartozó részegységeiket a helyettes államtitkárok. Esetemben ez a kultúra és a művészet területeit jelenti. A közigazgatási államtitkárság másik helyettes vezetőjéhez az oktatás tartozik.

— Miért vállalta most ezt a megbízatást?

— A szakmai munka mellett eddig is lépten-nyomon beleártottam magam a közügyekbe. Először mint a Képző- és Iparművészek Szövetségének szaktitkára, majd választmányi tagja, néhány héttel ezelőttig alelnöke, meglehetős igyekezettel kerestem ki a kulturális és művészeti közélet sűrűjéből azokat az ügyeket, amelyekkel a szakmában ébren tartható volt a reménység a jobb idők eljöveteléig. Ilyen volt a Művészeti Alap krónikus betegsége, a művészetoktatás anomáliái, a kiállítások és a műkereskedelem szklerózisa, a szakmai kompetenciák ügye, a művészeti káderpolitika képtelenségei, vagy a minősítés és a valódi minőség ellentmondásainak dolga.

— Hogyan látja a minisztérium a kulturális kormányzat szerepkörét, feladatait?

— Nem szeretném, ha gyorsan kopna el a mondat, mégis mondanom kell, hogy annyi kiszolgáló mellékszerep kényszerű vállalása után a menedzserlényegű, a *szolgáltató* minisztérium képe lebeg valahányunk előtt. De le kell szögeznem: a kulturális kormányzat most áll fel, s a régi szervezési rendbe kényszerül beépülni. A munka három síkon folyik. Az első a napi tennivalók, a *folyamatosság* síkja, a „szkeptikus forradalom" erkölcsi megújításában vállalt szerep betöltése. Esetemben ennek területei a közismert piaci gondokkal küzdő könyvkiadás és -terjesztés, a film és színház világa, a tánc-, a zene-, a képző-, ipar- és fotóművészet szorító problémái, legfontosabb intézményeink anyagi és személyi kérdései, a múzeumok, könyvtárak és levéltárak örömei és nehézségei. Hozzám tartozik a közművelődés, a nemzetiségi problémák egy bizonyos köre, s a vallásügyi kérdések is. A második sík a *középtávú* stratégiáé. Úgy kell megszüntetni a politikaközvetítő, kegyosztó, kegymegvonó szerepköröket, hogy közben se a cél egyértelműsége, se a demokrácia és a törvényesség ne sérüljön. Nem az ítélkezések útja ez, hanem a *partnerkeresésé*. A harmadik sáv a *hosszú távú* stratégiáé. A cél a kultúra valóságos nemzeti, stratégiai ágazattá változtatása. Ezen belül az oktatás *elsődlegessége*, a művészet *szabadsága*, a tudomány *önállósága*, az intézményrendszer *megőrzése és fejlesztése*, a finanszírozás egész rendszerének *újragondolása*. Feltétele az állami, az önkormányzati kötelességek, a társadalmi tennivalók *szétválasztása* és a kultúra költségvetési részesedésének *demonstratív növelése*. Nem volna azonban tisztességes, ha ez a program csak a követelést rögzítené. Ennek ellentétele, hogy a kultúra hatékony termelőerővé legyen, minden olyan területen, ahol ez lehetséges.

— Ön az imént nemzeti kultúráról beszélt. Mostanában sokat hallunk erről: tudhatnánk, ön mit ért ezen a fogalmon?

— Én nyugodtan és szívből használom a *nemzeti* jelzőt, bár tapasztalom, hogy a támadások célpontjává vált. Nem gondolok rajta semmi mást, mint ami múltunkból olyan tényként és inspirációként érkezik hozzánk, aminek szerves továbbépítése, korszerű újrafogalmazása jelenkori értékeinél fogva válik a holnapok számára folyamatos múlttá. Vagyis, a nemzeti az, ami a különböző, ami csak a miénk, s a másokkal való hasonlóságainkkal szimbiózisban válik másokévá is, egyetemlegessé. Európaiságunknak — gondolom — nem hasonlóságaink az igazi érvei, hanem azok a *különbözőségeink*, amivel gazdagítottuk Európát.

— Szűkebb szakterülete a vizualitás, a környezetkultúra. Mint a Budapest—Bécs világkiállítás kulturális miniszteri biztosa, e területen milyen problémákat és feladatokat érzékel?

— A mai „átlag" magyar ember a vizuális jelek, tények, közlések megértésében a kívánatos küszöbhatár alatt él. Ez az oktatás-nevelés gyáripari módszerei között alakult így. Pedig aki nem lát „okosan", az nem látja, ami van. Csak annál *kevesebbet*. Kevesebbet is ért, s ezért kevesebbre is képes. Rosszabb polgár, gyengébb munkaerő, szimplább személyiség. Ez pedig nem lesz elegendő az európai felzárkózás gyorsított meneteléséhez. A rajzot, a mintázást, az eszközökkel való kreatív kísérletezést, a házimunkát vissza kell hozni az oktatásba oly módon, hogy annak személyre szabottságában ne a kényszer, hanem az *önkifejezés* kapjon kellő hangsúlyt. A vizualitás intézményrendszerével is sok a tennivaló. Nincs kortárs művészeti múzeum, szakszerűen segíteni kell az összezavarodott művészeti főiskolák állapotainak rendezésében, a Művészeti Alap már-már bűnös hanyagsággal kezelt helyzetének jobbra fordításában. A kultúra és a művészetek intézményeivel, társadalmi szervezeteivel, szövetségeivel és egyesületeivel új alapokra kell helyezni kapcsolatainkat, s ez elsősorban életlehetőségeik biztosítását, s nem a dolgaikba való beleszólást jelenti. Ami tehát a Budapest—Bécs világkiállítást illeti: azzal az elhatározással kapcsolódtam be a munkálatokba, hogy a kulturális témák kerüljenek a *megfelelő* helyre, s tükrükben csillanjon vissza az egész ötéves akció. Azaz, a megkívánt nemzeti és állampolgári erőfeszítések eredményei között ott legyenek a kultúra szellemi-anyagi nyereségei is. Hiszen ha a világkiállítás tőkéje kultúránk vonzereje, méltányos, hogy a rendezvény *hozadékából* is részesülnie kell a kultúrának.

Chikán Bálint

Peace Press

Fekete György

Finálé

az elmúlt heti preludium és fuga után

FEKETE György belsőépítész

Igen, azt hiszem, hogy a hamis siratások után eljött az idő, hogy a végjáték következzék.

Egy hete még, Bor Ambrus sokféle igazságot bölcsen egybevető cikke után magam is arra számíthattam, hogy a nevezetes sevillai lepkeház dolgában itt a megbékélés ideje. Hittem, hogy a történet elsőszámú érintettje nem feszíti tovább a húrt, hogy az aztán elpattanván vétlenek szemevilágát verje ki. Naivan azt gondoltam, vége van a körtáncnak, aminek már régen nincs köze sem az építészethez, sem Sevillához, sem az igazsághoz, (már a pályázat alatt sem sok volt, de erről majd később...) de forgatagában megleshető a mai magyar értelmiségi lét megannyi halmozódó, szégyenletes titka, árulkodó belső nyomorúsága, viaskodása egy félévszázados peremlét lelki torzulásaival, Hát mégsincs vége. Hogy is lehetne, amikor a gyilkos és az áldozat – egy preludium és fuga meglehetősen homályos, de megható kíséretével – a mostanság olyan szuggesztív természetességgel cserélődik össze az *ÉS október ötödiki 40-es számának* hetedik oldalán.

Hónapok óta vergődöm, szabad-e megszólalnom. Nem is tudom igazán, hogy mint volt zsűritag, tehetem-e? Lehet, hogy van is írott, vagy szokásjog a kötelező (el)hallgatásra. Az említett írás után azonban már nem lehetnek akkor sem meggondolásaim, ha ezek valamelyike ellen vétenék. Mert vétenék az erkölcs ellen. Ez pedig két minőség. Az utóbbit választottam, minden lehetséges következményével együtt.

Janáky István ugyanis a végsőkig elment. azonosította magát az építészettel. A döntés bátorságot adott a következő lépésre. A és B kategóriába sorolta a dolgokat és megszemélyesítőit. Az A kategóriát magának tartotta fennt, természetesen a jónak, az igazságosnak, a korszerűnek és a meggyalázottnak is egyben, akit a B kategóriások késekkel hadonászva kergetnek a mártíromságba. „A B-emberek kést forgatnak. Századok és ezredek óta sok-sok kést az építészet testébe szúrnak, aztán kirántják és elszaladnak," írja egyhelyütt. Majd később így folytatja: „A B ember tehát kést döf. Az A ember maga a seb. A kés nyoma." Majd egy váratlan fordulattal Makovecz Imrét A+B embernek láttatja. A B ember leple mögül közben végig kikandikál a hatalom, ami mindig mindent megtehet.

Csak, hogy most mit is tett avval, hogy elállt a lepkekoncepciótól? Korrigált egy szakmai tévedést. Öntudatlanul tette, de ráérzett az igazságra. Ezt igyekszem a következőkben bizonyítani.

Az elmúlt év közepetáján a sevillai világkiállítás szervezésével és terveztetésével megbízottak felkértek egy bizottságot a kiállítás mondanivalójának megfogalmazására. Összetételét nem ismerem, a munka végeredményét is csak annyiban, hogy a magyar reneszánszban kerestek és találtak történelmi és művészettörténeti analógiákat a magyar mondanivaló megjelenítésére.

később egy új, nagyobb létszámú munkacsoporttól írásos anyagot is kértek. A kért írást Beke László, Czigány György, Gazda István, Fekete György, Hanák Péter, Kerényi Imre, Kovács András, Nyíri Tamás, Verebes István és Nemeskürty István készítette el és bocsájtotta a pályázatot kiíró szervezetek rendelkezésére. Konrád György és Csoóri Sándor másirányú elfoglaltsága miatt nem készített anyagot. Az írásokban foglaltak összegezéseképpen Nemeskürty István foglalta konkrét ajánlásokba a javaslatokat.

Az ajánlássor leszögezte, hogy a magyar pavilon kiállításának történetiművelődési képet kell adni hazánkról, ez a történetiség olyan súlypontokban nyilvánuljon meg, mint Mátyás kora, 1956-on át napjainkig, vagyis a középeurópai út változásait szemléltesse. Mutassa be, milyen örök értékeket adott a magyar szellemiség a világnak a tudományban, a művészetekben, s ezt látványosan tegye. Szükség van tehát nagyméretű akciótérre. Szükséges kiemelni a spanyol-magyar művelődési és történelmi kapcsolatokat, s ezeket ajánlatos lenne jól megszerkesztett filmekkel is gazdagítani. Közös megállapodás alapján a szerzők javasolták, hogy az épületet Makovecz Imre tervezze, s az a Budapesten rendezett világkiállításon hazahozódjék. Az összefoglaló minden késedelmet a szükséges siker ellen valónak tekintett.

Ezek után a Magyar Építőművészek Szövetsége is levélben rögzítette álláspontját. (1989. IX. 11.). A magyar pavilon eszmei mondanivalóját a következő címszavakban rögzítette: – Magyarország felfedezése, – Magyar felfedezések, – Külföldi magyarok a világban, – A magyarság és Európa találkozása, – Magyarország a Nyugat és az Iszlám között, – Felzárkózás és azonosság keresés, – Az összeomlott híd, – Új hídverés (mérleg és alternatívák, új kihívások, magyar téglák az Európa Házhoz).

Eddig a pontig tehát minden egyértelmű volt. Következhetett a pályázat kiírása. Ezen újra együtt volt mindenki, aki az előmunkálatokban lényegeset tett. A kiírók egyik része Makovecz egyenes megbízását ajánlotta, a másik zártkörű, meghívásos pályázatot javasolt, a harmadik, – ezek között volt a

Egyik hófehér szobában lakott, szerette a zenét, a gyerekeket és zongoraórákat adott.

A másik bátor verseket írt, és barátai is a bátrak voltak, szerette az Ana Ipătescu sugárutat.

A harmadik (a szobafestő) valahol Szebenben darabokat rendezett, a népszokások érdekelték és a népviselet.

(találkozgattunk hébe-hóba, furán ritkán
találkozgattunk hébe-hóba)

Van apám (egy éve temettem). Szeretem.
Van szerető szeretőm.
És vannak számbajöhető, elképzelhető, feltételezhető szeretőim.
(És én nagyon szeretem őket, mind!)
Egyiknek van egy felesége s egy nyolcéves kislánya.
Másiknak van egy felesége s egy hároméves kisfia.
Harmadiknak egy kétéves kisfia van s egy felesége.
Negyediknek csak volt egy felesége s az én vagyok.

Van egy noteszem, telefonszámokkal tele:
030, 053, 058, 134498, 125560, 151228, 834102, 350737.
155019, 125333, 143354, 519973, 554990, 123978, 554591,
TŰZOLTÓK! MENTŐK! RENDŐRSÉG!
LÉGI KÖZLEKEDÉS
VASÚTI TUDAKOZÓ
071
091.
Tehát nem tekinthetem magányosnak magam és nem tekinthetem
(semmiképpen)
ezen a földön, ebben az órában árvának sem.
Így hát: Ma, február 22-én nem leszek öngyilkos.

Souvenire Szinajáról

Isten hozott, Szomorúság, hamar egy
gyorsfényképet!
Mosolygunk mind a ketten
a kitömött medve s a nemrég lőtt szarvas mellett.

Mint egy piacteret, úgy özönlik el a csigák az agyam!
és pokolian lassan
mozdul ez a gondolat bennem.

De nézd csak, szerelmem,
(hogyan is szólíthatnálak másként):
kezem a te kesztyűdre méretezett.

Lépj be a házba.

Ne ijesszen el a süket lárma,
apám himbálózik fönn a padláslyukban,
kettőnknél boldogabban, felöltözve
menyasszonyi ruhába...

(lépj be a házba)

...eső húzódik közte és közöttem
a világ kettőbe vágva,
víz zúdul súlyosan az ereszcsatornába,
a ház fehérlő rémületben,
fönn egy rúdon
angyal szárnya lebben,
bezárul minden könyv és írás

hétfőkeddszerda... s mi élünk, halunk, élünk
tovább, mint más... csütörtökpéntekszomb

Kenéz Ferenc fordításai

MÉSZ is – országos nyilvánosat. Szavazás után a harmadik variáció kapott zöld utat. A zsűri elnöke Baráth Etele lett, társelnökei Kovács István és Borvendég Béla. A zsűri tagjai: Beke László, Fekete György, Gergely István, Gereben Gábor, Gerő Balázs, Kerényi Imre, Király Attila, Patocskai Mária és Schüller Ferenc. Kijelölésre került egy többtagú szakértői gárda is.

beérkezett, majd hatvan terv bírálata négy napig tartott. A tapasztalatokban gazdag négy nap történetét – terjedelmi okokból – meg sem kísérelhetem leírni. De lényegét most már nem hallgathatom el. (Remélem, a hivatalos jegyzőkönyv is rögzítette a fordulópontokat.) Janáky terve ugyanis az első, selejtező körben kiesett, mivel nem teljesítette a legelemibb pályázati feltételeket sem. Ezek a kiírásból ma is pontosan visszaolvashatóak. Több menet után, rangsorolás nélkül tíz terv került kiemelésre, majd felhelyezve egy falra, arra várt, hogy sorrendbe állítódjék. Közben a többi tervek részletes bírálata is megfogalmazódott.

Ekkor Valaki (Valakik?) Janáky tervét kiásták a félretett tervek közül és a tervlapok elkezdték vándorlásukat a kiemelt tíz terv elé. Tették ezt mindaddig, amíg az első helyre nem kerültek. Ez még a magyar pályázatok történetében is páratlan „karrier" volt. Folyamatosan tiltakoztam, eredménytelenül. Az eljárás ellen is és a számomra képtelenül üres tervek ellen is. Hiszen az semmit nem tartalmazott a szakértők által megfogalmazottakból, de különösen ellentmondásba került a kiírás szövegével, várakozásaival és a többi pályázó építész alkalmazkodását is megcsúfolta. Különös módon az Építőművész Szövetség képviselői is elfeledkeztek saját kritériumaikról. Láthatóan mindenki beleszeretett a lepkegondolatba. Bevallom, néhány órára magam is meginogni látszottam. Avval próbáltak ugyanis meggyőzni, hogy az igazi szakemberek lepkepártiak, s hogy ez az egész vita voltaképpen SZDSZ-MDF párharc. (Még a választások előtt voltunk...) Egyszerű képletként a korszerűséget a lepke képviselte, s mindenki más a magyar építészet tervajánlatából a maradit, a csizmaszagút, a történelmi múltba menekülőt. Hamar kijózanodtam.

És jött a szavazás, ahol a szakemberek győztek. A döntéstől elhatároltam magam és kértem ennek jegyzőkönyvi rögzítését. A tíz kiemelt terv között pedig több potenciális nyertest nullázott le a „demokratikus" szavazás. Pályázatot nyert tehát Janáky István úgy, hogy az első tíz között sem volt. (Vajon mit szólnak ehhez a magyar építészek?) Nem feltételezem, hogy tudott minderről tanult kollégám. Ezért éreztem szükségesnek a hosszú hallgatást. Korábbi reményeim szerint a véglegest.

Az abba nem hagyott vádaskodás azonban most megkérdezteti velem, ezek után ki is az A úr és a B úr, kinél a kés és kibe is döfik, kit kellene gyászolni és kinek van oka a siratásra? Dráma ez a javából és halad a végkifejlet felé! Dráma ez, s mint ilyennel egyet végképp nem lehet megcserélni: fordított értelmezéssel rendezni meg a tájékoztatás színpadán. □

1990. október 12.

Lányi András

Az zsidó áfium ellen való orvosság

Donáth Ferenc emlékének

apról-napra fogy a remény: hogy szót érthetünk egymással. Hogy az országépítő programok különbözősége teremtett közöttünk politikai felekezeteket, azok majd céljaik szolgálatában végzett munkával toborozzák híveiket és nem lehet, többé ne is lehessen megosztani a magyar szellemi életet régi félelmek, félelemből táplálkozó gyűlöletek felkorbácsolásával.

Csoóri Sándor a Hitel lapjain a zsidókérdést teszi meg ismét vízválasztónak szellemi életünkben. Rossz álom, bárcsak felébrednénk belőle!

Igazságtalannak tűnik összefüggéséből kiragadni idevágó megállapításait, de meggyőződésem, hogy elfogult ítélkezése ezen az egyetlen, ámde annál neuralgikusabb ponton egész gondolatmenetét félresiklatja. Eltereli a figyelmet a mostani különös sorsfoduló mélyebb kérdéseiről, melyekre írásában rávilágít, és végül azoknak tesz szolgálatot, akiket okkal kárhoztat: a „habverősöknek".

A költő töprengéseit a pártpolitikus karddal vágja el, midőn a nemzeti sorsproblémák iránt szerinte érzéketlen liberális ellenzékre támad, melyben a magyartól idegen zsidó szellem képviselőit látja.

Aki „velünk", a nemzeti értékek egyedüli hivatott oltalmazóival szemben más irányvonalat követ, annak célja mi más lehetne, mint judeokrácia: zsidóuralom. (Benedek István nevezi ezt nevén a Hitel 19. számának 36. oldalán.) De Csoóri ennél még rosszabbtól tart, szerinte szellemi téren a zsidóuralom már-már megvalósulni >

látszik: „fordított asszimilációs törekvések uralkodnak az országban. A szabadelvű magyar zsidóság kívánja stílusban és gondolatban asszimilálni a magyarságot. Ehhez olyan parlamenti dobbantót ácsolt magának, amilyet eddig még nem ácsolhatott soha".

Nem lehet ezzel szemben érv, hogy e dobbantót az ellenzéki pártok szavazói, a választók mintegy negyven százaléka ácsolta, nem érv, hogy képviselőik többsége nem zsidó (de jó lenne végre nem tudni, ki az és ki nem az), valamint nem zsidók az új hatalommal elégedetlen – de pártharcokon kívül álló – értelmiségiek sem, akik a nemzet javát másban látják, mint a mostani kurzus szellemi irányítói. Azért alkalmatlan érvek ezek, mert Csoóri okfejtése szerint ezek már a zsidó stílushoz és gondolathoz asszimilált, vagyis megromlott magyarok. S hogy ki a jó magyar, azt ő mondja meg. Kérdés csupán, miféle démoni képesség birtokában gyakorol egy százezres kisebbség ekkora befolyást környezetére. Hol a kommunizmust hozza ránk, hol a pártdiktatúra ellenzékének szerepét játssza el; kihasználva összeköttetéseit a vallatók körében ravaszul befurakszik az ÁVH börtöneibe, az 1956-os forradalom mártírjai közé, hogy régebben viselt dolgairól most ne is beszéljünk: a hamisítatlan zsidó kufárszellemben gründolt magyar kapitalizmus ellenében zsidó arroganciával szított szociális mozgalmakat, s a tiszta nemzeti öntudatot hol szocialista, hol liberális eszmékkel fertőzte. Egyik diviziójuk istentagadással, a másik vallási ortodoxiával provokálja a keresztény magyarok érzékenységét. Érthető, ha mitikus mindenhatóságuk, próteuszi alakváltó képességük ellenében olykor rendkívüli eszközökhöz folyamodnak, akik a hatalomra törő zsidóság bűneit leleplezik.

eleplezésre pedig annál inkább szükség van, minthogy a zsidó rejtőzködő természetű, s a maradék magyar zsidóság különösen az. Túlnyomó többsége egyszerűen nem hajlandó magát más magyaroktól megkülönböztetni, se nyelvében, se kultúrájában, se világnézetében. Pedig az új antiszemitizmus, ha föl is emlegeti olykor, egyébként messzemenő megértéssel fogadja egy zsidó töredék elkülönülő, disszimiláns törekvését, mely zsidó szubkultúrát, esetleg zsidó nemzetiséget kreálna Magyarországon. (Lelkük rajta, csak a mi magyar ügyeinkbe ne ártsák magukat!) Veszélyt a nemzetre csupán az asszimilált zsidó jelent, aki most már a magyarságot formálja, úgymond a maga képére. Csoóri és elvbarátai elutasítanák az antiszemitizmus vádját: ők csak a magyart védik az idegen szellemi befolyástól, melynek forrását történetesen a zsidókban fedezik fel. Vélekedésük, úgy tűnik, két előfeltevésen nyugszik: az egyik a magyar zsidóság asszimilációjával kapcsolatos, a másik e népesség aránytalan, túlzott jelenlétének titkát firtatja szellemi életünkben. Következő észrevételeimet ezekhez az előfeltevésekhez fűzöm, előrebocsátva, hogy a zsidókérdés taglalása magában nem lesz elegendő olyan nézetek megértéséhez, melyek tudva-öntudatlan valami mást, nemzeti önazonosságunk nagy dilemmáit reflektálják.

„A Tanácsköztársasággal, a Horthy-korszakkal, de különösen a vészkorszakkal a szellemi-lelki összefonódás lehetősége megszűnt", mármint zsidók és magyarok között, ítél Csoóri, miután méltatta az asszimiláció addigi sikerét. A Tanácsköztársaság talán mint a későbbi fejlemények magyarázata került a sor elejére: a tanácsdiktatúra zsidó puccskísérlet volt a nemzet feletti uralom megszerzésére; erre sajnálatos, de logikus válaszként következik a kurzus-antiszemitizmus és a magyar zsidóság kiközösítése. Szakállas érvek és ellenérvek csatája volna felhozni erre, hogy a tanácsköztársaságot a hazai zsidóságnak csupán egy kis töredéke támogatta; hogy az ország szétmarcangolására szövetkezett tényezők túlereje, hajlíthatatlan elszántsága teremtett olyan helyzetet, melyben a proletárdiktatúrát, mint az önvédelem utolsó lehetőségét, sokan, nemcsak baloldaliak, kisebbik rossz gyanánt elfogadták. Mégis igaz, hogy ez a történelmi pillanat, Trianon szüli a sajátosan újszerű, huszadik századi magyar antiszemitizmust. Csakhogy merőben más okokból.

Trianon tragikus végpontja annak a nagyszabású vállalkozásnak, mely a múlt században a magyar nemzetet újjáteremtette. Egy nemzeti kisebbség az Ausztriai Birodalomból (ha mindjárt a legnagyobb kisebbség is), mely nem vagy csak alig rendelkezett a polgári fejlődés legfőbb közjogi, gazdasági és kulturális „emeltyűivel", nemzetté lett a szó modern értelmében, bebizonyítva államalkotó hagyományainak eleven hatékonyságát. És miközben nyelvét, kultúráját, politikai önrendelkezését az agónia állapotából föltámasztotta, arra is képesnek mutatkozott, hogy magába olvasszon vagy kétannyi másajkút a paraszti, polgári és úri osztályból egyaránt. Itt jegyzem meg, hogy ad 1. ez csak a liberális koreszmék alapján állva volt kivihető, következésképp a liberalizmus, bármint vélekedjünk mai értelméről, nekünk saját, autentikus, nemzetet konstituáló hagyományunk; ad 2. a zsidók asszimilálása e történések részeként nem követelt rendkívüli erőfeszítést sem a magyarságtól, sem a zsidóságtól. Szinkronban zajlott a magyar polgárosodás folyamatával, melyben, szemben Csoóri állításával, a zsidóság kezdettől fogva részt vett, mivel zömében nem a század második felében, hanem első felében és azelőtt települt be Magyarországra.

A soknemzetiségű Kárpát-medence népeinek nemzeti fejlődését, elkülönülésük *és* együttélésük szerves folyamatát erőszakosan törte meg a monarchia összeomlása. A bajonettel kihasított határok között máig problematikus életű utódállamok keletkeztek. A magyarság mintegy harmada idegen fennhatóság alá kényszerült. A nemzet soha többé nem heverhette ki az itt kapott sebet, melynek most különösen lelki hatását kell tekintetbe vennünk. Az idegennel szembeni ellenérzés minden hagyományosan összetartozó közösség természetes sajátja, ugyanúgy mint a befogadás és hasonítás képessége. Utóbbi érdekében az előbbit a magyarságnak egy hosszú korszakon át el kellett fojtania magában. Trianon után annál erőteljesebben támadt fel a kifosztott nemzetben az ellenszenv az idegen iránt: a velünk együtt élő, és lám, titokban mindig is ellenünk készülődő idegen iránt. A zsidóságot számos közismert tényező arra predesztinálta, hogy az idegengyűlölet céltáblája legyen. Ez volt a legszámosabb kisebbség, és ez az egy nem volt keresztény. Éppen vallási okokból még őrizte etnikai és kulturális különállásának egy részét. Néhány emberöltő alatt tömegesen foglalt el irigylésre méltó gazdasági és szellemi pozíciókat. Vitapartnereim sem vonják kétségbe, hogy a magyar polgárosodásban, kulturális felemelkedésünkben a zsidók kitüntetett szerepet jászottak; én sem vitatom, hogy a két háború között éppen Magyarországon az antiszemitizmus föltámadása szükségszerű volt. Nem kellet-

Fekete György a kulturális támogatásról

December elsejei számunkban A „jól" bevált maradékelv címmel közöltünk tudósítást a Művelődési és Közoktatási Minisztérium jövő évi várható költségvetéséről. Az írásban hely hiánya miatt nem jelent meg, hogy nem a kultúra egésze kap nulla támogatást, „csak" az úgynevezett kulturális szakmai fejlesztésre kért 717 millió forintot nem kapja meg a tárca. Evvel kapcsolatban a kultúráért felelős államtitkár-helyettes felelősségét firtattuk.

Fekete György a következő helyreigazítás közlésére kérte szerkesztőségünket:

A Népszava december 1-jei számában (török) aláírással — nevemet említve — durva ferdítés látott napvilágot. A cikkíró a Művelődési és Közoktatási Minisztérium sajtótájékoztatójáról szóló híradás után a cikkből kiemelve és dőlt betűkkel szedve

— az első bekezdésben valótlant állít, vagyis pontatlanul idéz, és egy ellenkező előjelű szövegösszefüggésből hasít ki egy mondatrészt,

— a másodikban azt magyarázza, mit érthettem az elsőn, ami a legszelídebb fogalmazásban is valótlanság,

— a harmadikban egész minisztériumi létem semmi voltát sugallja, ami sértésnek sem semmi.

Ezzel szemben mi hangzott el?

— Tisztáztam, hogy a legendás Klebersberg-kori 12 százalékos kulturális és oktatási részesedés az állami költségvetésből ma 13 százalék, csakhogy a mai költségvetés olyan kicsi, hogy a majdnem azonos százalék most sokkal kevesebb pénzt jelent.

— Elmondtam, hogy az említett 12—13 százalék belső arányai is megfordultak, ugyanis akkor az iskolák 70—75 százaléka volt egyházi, tehát máshonnan finanszírozták, míg a mai tárcaköltségvetés háromnegyede oktatás, és csak egynegyede a kultúra és a művelődés fedezete.

— Beszámoltam arról, hogy a kultúra és a művelődés nem nulla támogatást kap, hanem a tervezett 39 milliárd helyett a megkapott 34 milliárd Ft egynegyedét, vagyis a semmi és a 8 milliárd Ft közötti különbséget egy tapasztalt újságírónak illene észrevennie.

— Végezetül ismertettem azt a kitörési pontot is, amivel a következő évben két lábra lehetne állítani a kultúrát, ez pedig a Nemzeti Kulturális Alap terve. Az erről való hallgatás beszédes jele annak, hogy a távlati gondolkodás ténye már nem illett bele az újságírói prekoncepcióba.

Ezek után azt hiszem, teljesen nyilvánvaló, hogy nem én döntöm el, hogy miért vagyok felelős: ez a mindenkor kapott feladat függvénye, s ezt a felelősséget viselem, olyannyira, hogy még felelőtlen újságírói magatartásért is tartozom — ezúttal — egy helyreigazítást kérő nyilatkozattal. Kérem az olvasót, ha módja van, tegye egymás mellé a két írást, s hogy mi az igazság, abban döntsön jó lelkiismerete szerint.

December 1-jén megjelent cikkünket immár másodszor igazítjuk helyre. Elhatároztam, több kommentárt nem írok.

Most mégsem állom meg szó nélkül. Az államtitkár-helyettes úrral folytatott beszélgetésemásnapján egy peremkerület lakótelepének iskolájában jártam. Az igazgatónő nem ismeri részleteiben az oktatásfinanszírozás elveit és konkrét adatait, nem tud és akar dönteni abban, ismét a maradékelv szerint osztottak-e vagy sem. Ő csak a tényeket tapasztalja nap mint nap a rábízott gyerekek körében. Mint elmondta, leghőbb vágya, hogy egyszer egy bársonyszékben ülő, vagy környékén lévő úr egy, csak egyetlenegy napot töltene el az ő iskolájában, talán a tények — az életben tapasztalhatók — befolyásolnák gondolkodásmódjukat, nyilatkozataikat.

(török)

Az 10

Ahogy fátyolosodi
a fejünk felett, úg
még jobban bezár
az életterünk szá
lehetősége. Demok
beri mértékű ren
tunk ettől a
Kaptunk tőle
semmibevevést,
egy életút után
nyugdíjból való s
Minket, nyugdíj
zsákmányoltak a
felszabadítottak, é
jainkban is. Idáig
rabolták el tőlü
kormányzat már
ket is követeli.

Amíg a párt
százmilliókat b
MDF-es pártkorn
a munkásoknak é
jasoknak marad
valamint az adós
tése. Amíg az a
lampolgárok pénz
het herdálni, hog
ezer forintért a jó
tevő tagjának (F

Nagy szám

Napjainkban sűrű
ják a vészharang
mány tagjai, a
pártok és egyes é
seleti szervezete
Megértésre, türel
vábbi áldozatválla
nek bennünket.
szegényes, az álta
zott érvek ismerős
nek. Több éven á
a nadrágszíj m
vonatkozó „atyai
ket. A lakosság k
szont jelentős
történtek az utóbb
Óriási mértéket öl
génység! Sokak sz
pelik folyamatosan
dólevelet, további
fenyeget a munk
veszélye.

Homály fedi má
tások során tett íg
irattárakban
megszégyenülten
mokat hirdető
röplapok. A szent
fogadott szolgálato
serű szájízzel és
— a választópolgá
keznek csupán. Ak
a „tiborckodáshoz"
vük, mivel panas
fülekre találnak,
hez szólni kívá
olyan magasan ül
sonyszékekben, ho
beri hang nem ha

Bal-j

IOSÓMACI-AKCIÓ NYERTESEI

olajipari és Mosószergyártó Vállalat értesíti kedves pályázóit, hogy a Mosómaci-akció sorso-mber 20-án közjegyző jelenlétében megtartotta. Minden szerencsés nyertesünknek gratulá-

zó egyenként 1-1 db játék mosó macit nyert:

György 3867 Encs-Fügöd, Fő u. 67., Harsányi Enikő Kunmadaras, József A. út 6., Tófalvi Or-33 Budapest, Hídfő út 4. VI/22., Kósa Katalin 8485 Dabrony, Kossuth út 15., Dávid Orsolya , Micsurin u. 142. VII/57., Nagy Enikő 1212 Budapest, Kossuth u. 142. III/71., Hujbert Zsolt ázhalombatta, Rózsa F. út 34. II/1., Tuza Tamás 4025 Debrecen, Erzsébet út 24., Mátrai Haj- Kartal, Béke út 22., Veress Sanyika 4174 Bihartorda, Dózsa Gy. út 31., Horváth Ilike 9756 éke út 6., Merena Mónika 1041 Budapest, Rónai S. út 47. IV/12., Kosztur Renáta 3867 Encs-ő u. 67., Horváth Barbara 9344 Rábakecöl, Arany J. u. 16., Fuxreiter Tünde Gyöngyössoly-ske út 102., Nótári Krisztina 5500 Gyomaendrőd, Bajcsy-Zs. út 1., Kovács Katalin 8400 Aj-sköztársaság út 22. IV/2., Pálla Szabolcs 2040 Budaörs, Patkó út 3. I/7., Riba Szilvia 7193 örösmaty út 3., Kunkli Erzsébet 4200 Hajdúszoboszló, Bordángát út 27., Schneider Tibor si, Gárdonyi G. út 14., Miklósi Tímea 3528 Miskolc, Latinka S út 113., Juhász Anett 6640 , Felszabadulás út 9. I/6., Egész János 8085 Vértesboglár, Május 1. út 11., Szegediné Pasz-réz 2143 Kerepestarcsa, Rákóczi krt. 1.,

zó nyert fejenként 45 kg-os mosószer csomagot:

éter 9028 Győr, József A. u. 75., Andó Zoltánné 3741 Izsófalva, Szabadság u. 20/3., Besse-a 4067 Telekháza, Zalka M. út 9., Béres Zsuzsanna 3780 Edelény, Lenin út 6/A., Budai Lász-4 Győr, Kálvária út 33. fsz. 4., Cse Józsefné 1064 Budapest Vörösmarty u. 41. I/6., Cser Je- Győr, József A. u. 105., Csépányi Zoltánné 3660 Ózd, Népfront út 14., Csonka Bálintné kány, Szakolyi út 84., Czira Magdolna 2750 Nagykőrös, Hangácsi u. 3., Egyed Richárd 6067 , Német I. u. 12/A., Farkas István 7300 Komló, Tanácsköztársaság út 12., Gyuricza Jánosné rágy, Szabadság út 81., Halász Lászlóné 4242 Hajdúhadház, Klapka u. 16., Homoki Ildikó orfalva, Zalka Máté u. 20., Horváth Zsolt 8437 Lázi, Rákóczi u. 21., Jaksa Krisztina 4400 áza, Gárdor B. köz 41/6., Kelemen Csabáné 8360 Kezsthely, Balogh F. u. 1/A III/3., Kékesi Jú-Dunakeszi, Barátság út 45., Kismika Róbertné Somogyacsa, Petőfi S. u. 173., Kiss Gergely brecen, Gépész u. 17., Klepeisz Jánosné 8900 Zalaegerszeg, Baritai út 112., Kolláti István eged, Tisza L. krt. 20. I/5., Kovács Józsefné 3720 Sajókaza, Rákóczi út 57., Kovács Klaudia cöl, József A. u. 17., Kuripla Józsefné 4400 Nyiregyháza, Kert u. 20., Molnár Béláné 3600 las L. u. 5., Molnár Gáborné 7624 Pécs, Szegfű u. 17., Németh Adrienn, 3907 Tállya, Petőfi lagy Lászlóné 8851 Gyékényes, Kossuth u. 14., Nyakó Lajosné 5500 Gyomaendrőd, Mező I. ép. I/3., Orcskai László 1054 Budapest, Vécsei u. 3., Papné Király Enikő 4060 Balmazujváros, u. 10., Papp Miklósné 4944 Turistvándi, Rákóczi út 61., Páli Lászlóné 9700 Szombathely, Külső 53., Sáfrány Istvánné 6050 Lajosmizse, Dózsa Gy. út 183., Sági Zoltán 7636 Pécs, Matusán B. Simon Sándorné 5231 Fegyvernek, Felszabadulás út 213/A., Simonné Gáll Éva 1089 Buda-szegi S. u. 10/A., Szabó Zsuzsanna 7754 Bóly, Arany J. u. 21., Szamosiné Csanádi Gizella 3433 áza, Nagy L. u. 5., Szincsák Sándorné 5321 Kunmadaras, Fűzfa u. 11., Trimmel Mária 7691 Pécs-ajadon u. 1., Trithmann Józsefné 6750 Szeged, Algyő Tanya 16-Pf. 352., Valkó Zoltánné 1041 t, Bárdos A. u. 6. II/9., Varga Jánosné 3529 Miskolc, Középszer u. 12. VII/3., Varga Júlia 4130 , Vasút u. 21., Varga Szabolcs 9232 Darnózseli, Felszabadulás u. 13., Vass Vilmos 4254 Nyíra-cskai u. 19., Zsódi Károlyné 5340 Kunhegyes, Kossuth út 9.,

ményeket január hónap első felében postán kapják meg.

végződik!

r 22-én este 6 órától

A BÉKÉS MEGYEI KÉPVISELŐTESTÜLET
ÖNKORMÁNYZATI HIVATALA
ÉS A MUNKÁCSY MIHÁLY MÚZEUM

TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS ISMERŐSEIT
1991. december 14-én, szombaton 12 órára

A BÉKÉSCSABAI
MUNKÁCSY MIHÁLY MÚZEUMBA A

XXVII.
ALFÖLDI TÁRLAT

MEGNYITÓJÁRA

A kiállítást megnyitja:
FEKETE GYÖRGY
Munkácsy-díjas, érdemes művész
a Művelődési és Közoktatási Minisztérium
helyettes államtitkára

A kiállítás megtekinthető
1992. február 16-ig
hétfő és kedd kivételével
naponta 10-16 óráig
(Békéscsaba, Széchenyi u. 9.)

XXVII. ALFÖLDI TÁRLAT

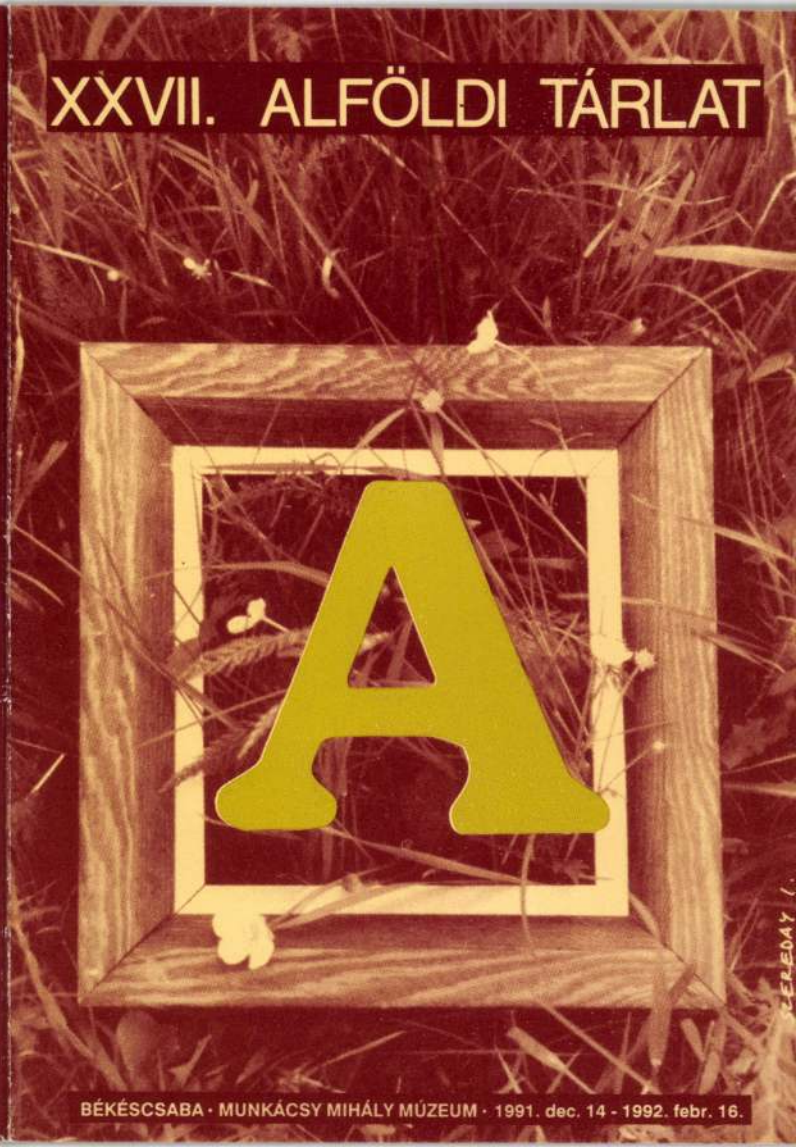

BÉKÉSCSABA · MUNKÁCSY MIHÁLY MÚZEUM · 1991. dec. 14 - 1992. febr. 16.

FEKETE György Debütépítész

1990 1. 61,62
91 1 68
6. 31

Új Művészet

FEKETE György

MEGHÍVÓ

A Szombathelyi Képtár, a Savaria Múzeum és a Biennálé Előkészítő Bizottsága meghívja Önt a

12. Magyar Textilbiennálé
9. Nemzetközi Miniatűrtextil Biennálé és a
Díjnyertesek kiállítása

(Fehér Márta, Sóváradi Valéria, Szittner Andrea)
megnyitására
és a biennále díjainak ünnepélyes átadására,
1992. június 18-án
17.00 órakor a Szombathelyi Képtárba, ahol
megnyitó beszédet mond
Fekete György
a Művelődési és Közoktatási Minisztérium helyettes államtitkára,
a megjelenteket köszönti
dr. Pusztai Gyula
a Megyei Közgyűlés elnöke,
18.30 órakor a Savaria Múzeumba, ahol megnyitó
beszédet mond
dr. Pungor Ernő
akadémikus, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke,
a megjelenteket köszönti
Wágner András
Szombathely város polgármestere,
Szombathelyi Képtár, Rákóczi F. u. 12.
Savaria Múzeum Kisfaludy u. 9.
A kiállítások nyitva: 1992. június 18–augusztus 9-ig.

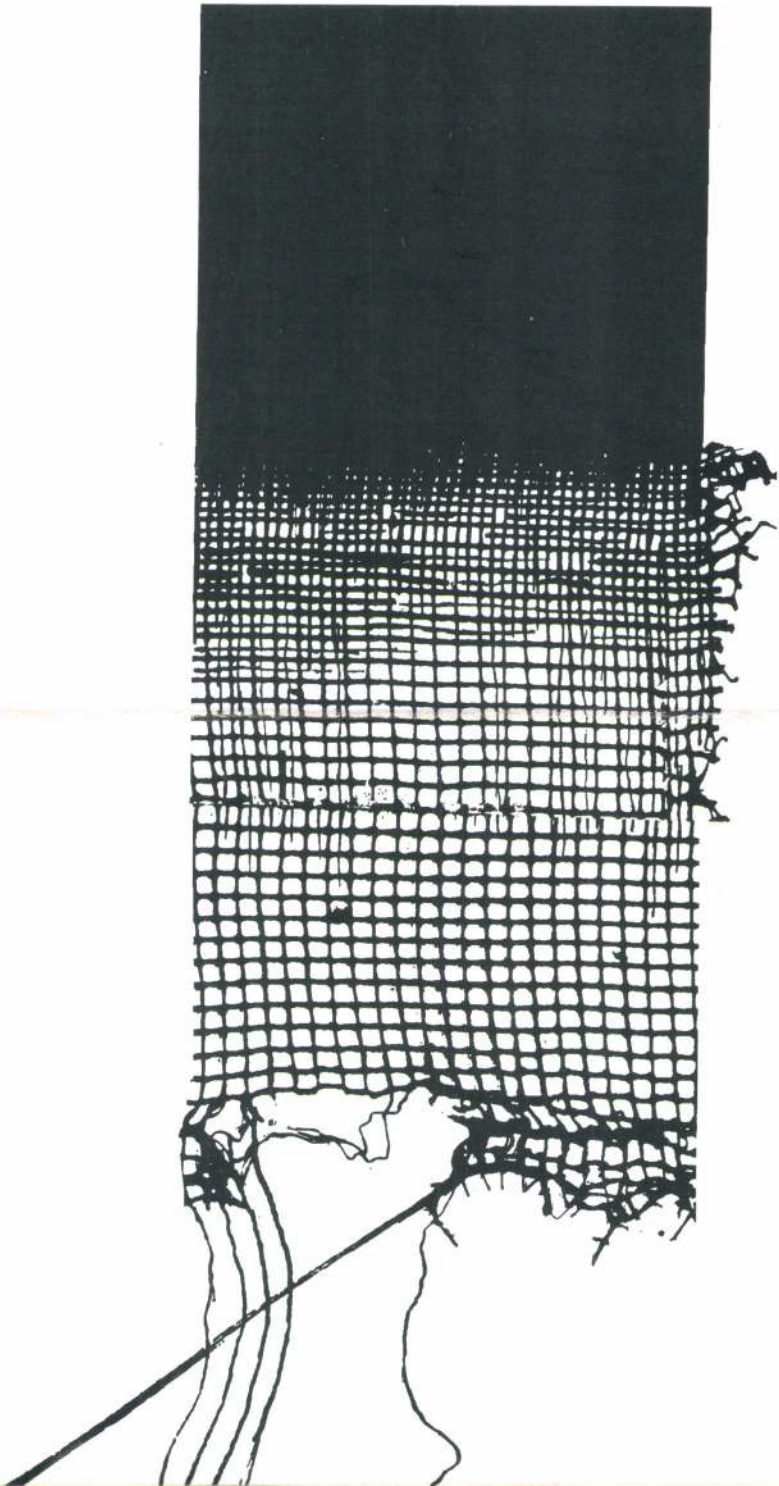

FEKETE György belsőépitész

Magyar Hirlap, 1990.január 9. 11.p.

A MAGYAR HÍRLAP POSTÁJA

Nem akartam hinni a szememnek, ezért kétszer, sőt háromszor is elolvastam Bánki András Nyertesek és vesztesek című karácsonyi vezércikkét. Nem akarom most a szerző minden sorát elemezni, csak a *gazdaságiakra* térnék ki, ami helyzetünkben politikai kérdés is.

A szerző statisztikai egybemosásnak nevezi a nyugdíjaméynek között él, a szülei milyen jólétet és kényelmet szoktak meg, és miről kell lemondaniuk, de ebben az országban *szegénység van*, és ezen az sem segít, ha vezércikk szólít fel mindenkit, akinek van valamije, hogy *áldozza fel önként* az új hatalom oltárán.

Lehet, hogy szentségtörés amit leírok, de az ország hetven százalékát *nem érdekli*, hogy milyen rendszer van — ezt a szavazás is bebizonyította —, hanem az érdekli, hogy *holnap lesz-e kenyere*, ki tudja-e fizetni a lakbért, az OTP-t és sötétedés után *nyugodtan* kimehet-e az utcára. Nagyon úgy néz ki, hogy a rendszerváltás egy szűk rétegnek hozza meg a boldogulást, a többségnek pedig a nyomort. A tavaszi ígéretektől nem a kánaánt vártuk, csak azt, hogy *rosszabb nem lesz*. De lett.

Az újságíró ne a megnyomorított népet oktassa ki, hogy mit tegyen, a pártapparátus és a gazdasági élet kiemelt kádereiről van szó, akik ma is az átmentett javakból, illetve jelentős nyugdíjakból magas színvonalon élnek, hanem a *tömegről*, a bérből és fizetésből élőkről.

Hová lettek a választások előtti ígéretek, az egyenlő, arányos teherviselés, *a nadrágszíj közös meghúzása?* (A népvéleményt tükrözi a választásokon megjelentek létszáma.)

A szűk látókörű jogszabályok alapján szaporodnak az *ügyeskedő*, korrupt kapcsolatokkal rendelkező milliomosok. A kormány, a parlament pedig jutalmazza *önmagát*, de miért?! Nem kívánom vissza az egypártrendszert, de a magam és korosztályom nevében *elvárom a megbecsülést.*

Magamról: 69 éves vagyok, négy évtizedes munka után, mint kutatóintézeti főosztályvezető mentem nyugdíjba, feleségem főiskolai adjunktus. Több évtizedes szerzeményem egy 47 négyzetméteres öröklakás, 36 négyzetméteres nyaraló és Skoda típusú gépkocsi. Van tehát mit elvenni, megadóztatni, van mit felélni. Az ötlethez gratulálok, hisz nem más, csak az *életem* megy rá!

Szőczi József
1025 Pusztaszeri út 24/a.

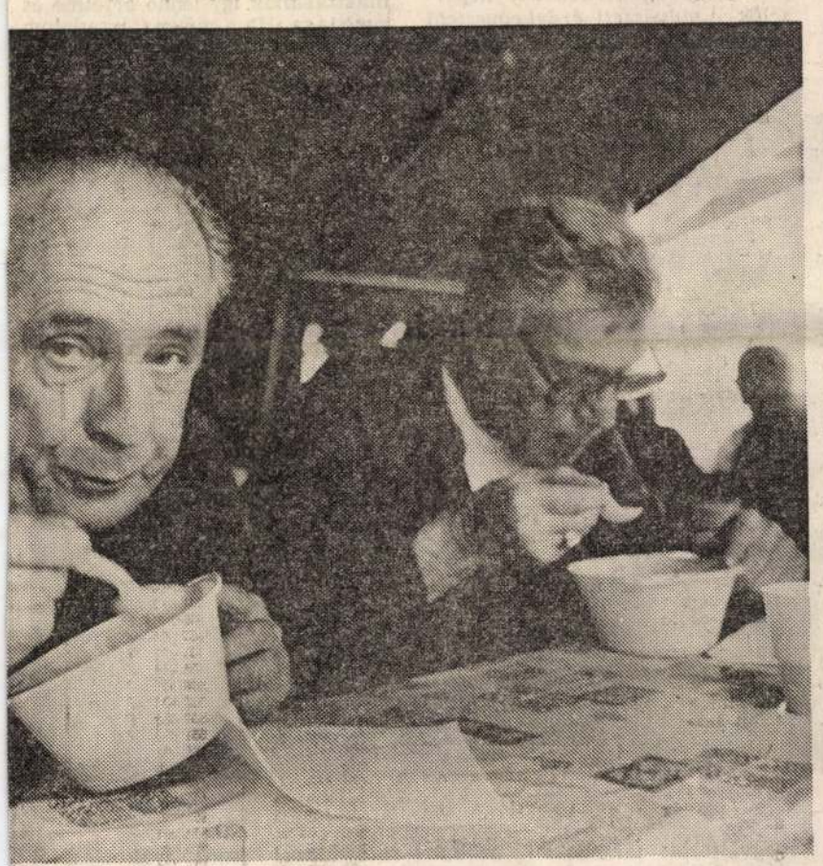

Fotó: Krista Gábor

sok helyzetét, elismerve, hogy vannak nagyon rossz helyzetben lévők. Bánki András úgy találja, hogy ezt *méltányolni* kell, de vannak olyan nyugdíjasok, akik ugyan napjainkban csak néhány ezer forintot kapnak kézhez, de vannak olyan merészek, hogy aktív korukban *nyaralót* építettek, *kocsit* vettek, és három szoba összkomfortban laknak.

Mi a különbség e kényszer és a törvénytelen *eltulajdonítás* között, amikor az volt a gyakorlat, hogy el kell venni attól, akinek van? *Ez a cél?*

A férjem és én *ledolgoztunk* tesek és vesztesek című cikkünknek az idősebbekre vonatkozó része szinte *ösztönzi* a nyugdíjakból tengődők táborát a kilátástalan élettől való megváslásra, önmaguk likvidálására, a társadalom hasznára.

Hosszú életpályám alatt sok mindennek voltam kitéve, de ilyen cikket nem olvastam. A feltörő korosztálynak, a társadalmi átrendeződés haszonélvezőinek államilag fémjelzett jelmondata: *„etikátlan, de nem törvénybe ütköző"*. Az olyan korosztály, amelynek ez a jelmondata, az uralmon levő pártokkal együtt *önmagát* ítélte halálra. Az én korosztályomat *leírták*, azt, amelytől a pártállam hosszú éveken keresztül ellopta, *másra használta fel* az általunk befizetett társadalombiztosítási nyugdíjjárulékokat. Volt, akitől elvették a földjét, házát, üzletét stb. Ha ezeket vissza lehet követelni, *mi is visszakövetelj ük* a mai többpártrendszertől azokat a jelenleg is más célra használt milliárdokat, amelyeket mi fizettünk be azért, hogy *gondtalan öregségünk* legyen. A nyugdíj normális körülmények között *kétoldalú* szerződés, és nem szociális juttatás, és a szerződésnek csak *mi* tettünk eleget. A mai úgynevezett átrendeződést irányító korosztály kinek a munkáját élvezte, kiknek a megtermelt javaiból tanult, s kik éltek mindezért szűkösen? Nem a

Kisajátított kegyelet

Kéthly Anna temetésén a *Történelmi Igazságtétel Bizottság* forgatókönyvében *Petrasovits Anna* neve nem szerepelt a búcsúztatók névsorában, így amikor az MSZDP jelenlegi elnöknője mikrofon elé állt, az már nem működött. Jómagam részt vettem a szertartáson, mint az MSZDP XXXVII. kongresszusának meghívott vendége, a Vállalkozók Pártjának képviseletében. *Furcsálltam*, hogy az egyik legilletékesebb, a Szociáldemokrata Párt elnöknője *nem kapott lehetőséget*, hogy búcsúztassa nagy elődjét. Sőt, a helyszínen tudomásomra jutott, hogy ott vol Kéthly Anna valamikori *titkárnője* is, aki talán szintén megérdemelte volna, hogy megemlékezzenek Kéthly Anna volt harcostársáról.

Amikor Petrasovits Anna mikrofonhoz lépett, az erősítő *„felmondta, a szolgálatot"*. Mint kívülálló megbotránkoztam, de *nem csodálkoztam*. Mint ahogy *Csépe Béla*, a KDNP képviselője sem csodálkozott volna, ha történetesen ott van a temetésen. Ugyanis *egyszer jártunk így* a Történelmi Igazságtétel Bizottság rendezvényén. Igazságtalanul, bizonyíthatóan *kisajátítják a halottakat!*

Nagy Imre temetésén hasonló történt. A KIOSZ-t Csépe Béla és én képviseltük az ország 165 ezer kisiparosa nevében. Hiába jelentkeztünk be idejében, hiába bizonygattuk, hogy *nem véletlenül* vagyunk itt a kisiparosság koszorújával, hiszen Nagy Imre méltányolta, felismerte a kisiparosság szerepét (az ő idejében működött Kisipari Minisztérium). A Történelmi Igazságtétel Bizottság *hajthatatlan* volt, mi csak szervezet vagyunk, nem párt, virágainknak nincs helye a protokoll koszorúk között! Szép csendben, a *lakosság* virágai közé tettük le a kisipar koszorúját.

Elszomorító, hogy még a halottakat is kisajátítják maguknak egyes pártok, bizottságok.

Oláh Imre,
Vállalkozók Pártja
országos alelnök

MAGYAR HÍRLAP

KULTÚRA

„Akkor felállok a minisztériumi székből..."

Kié a Művészeti Alap?

KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÁMÁRA az 1990-es év nagy kérdése volt ez, de egy esztendő kevés volt ahhoz, hogy a tulajdonlással kapcsolatos kérdések tisztázódjanak. Lassan egy éve lesz, hogy a műkereskedelem dolgozói, az általuk sikeresen forgalmazott művészekkel együtt az utcára vonultak, tüntettek a Művészeti Alap tervezett intézkedései ellen. Ne vegyék el a művészektől, ami az övék! A minisztérium akkor „megvédte" a dolgozókat, s a művészeket, aminek következtében lehet, hogy most, a privatizációs folyamatban elvész a bolthálózat. Sorscsapás ez vagy átgondolatlanság?

Tavasszal néhány tucat művész megalakította a Képzőművészek és Iparművészek Érdekvédelmi Egyesületét, a laikusok előtt e hangzatos névvel azt a látszatot keltve, mintha ők most valóban, végre, igazán a szakma érdekeit képviselnék, nem úgy, mint a régi rendszer maradványaként létező Alap, Szövetség, Szakszervezet...

Tény, hogy az önjelölt érdekvédők a legenergikusabb művészcsoport, s a legkonzekvensebben támadja a Művészeti Alapot, s vezetését. Ennek a támadásnak egyik nehézfegyvere az Állami Számvevőszéknél kezdeményezett vizsgálat volt, amely az egész esztendőre feladatot adott a Kulturális (később Művelődési és Közoktatási) Minisztérium ellenőrzési főosztályának, akik megbízást kaptak a vizsgálat lefolytatására. 1990 novemberében született meg a vizsgálati jegyzőkönyv, amely több hiányosságot megállapított ugyan (melyik revizori jelentés nem ilyen?), ám „komoly", azonnali személyi konzekvenciát eredményező hibát nem tartalmazott.

S MIKÖZBEN AZ ALAP vezetése a kifogásolásokra a hivatali rend szerint reagált, az „Érdekvédelmisek" ismét tüzet nyitottak ezúttal a sajtón keresztül támadva az Alapot, s az erélytelen minisztériumot. Eközben a Művészeti Alap stratégiai manővere meghozta eredményét: féléves munkálkodás eredményeként december közepén megalakult saját tagjainak művészeti választmánya. A mintegy 120 fős testület alakuló ülésén a helyettes államtitkár, *Fekete György* elmondta: amennyiben nem sikerül a Művészeti Alap vagyonát ismét *társadalmasítani*, ő feláll a minisztériumi székéből.

Mit jelent ez a nagyon határozott program? Azt, hogy a művészek vagyonának, tulajdonának rendezése érdekében nem az 1948-as, hanem az 1982-es állapotokat tekintik irányadónak. Akkor ugyanis a Művészeti Alap még öt vállalatot birtokló tröszt, s egyben a művészek *céhes érdekeit* védő társadalmi szervezet volt. 1983-ban *államosították* az Alap vagyonát, vállalatait — s ezt kívánják most „visszatársadalmasítani".

Idáig nagyjából egyet is ért mindenki. De korábban, 1983 előtt ezt a trösztöt éppúgy állami alkalmazottak irányították, mint bármely más céget, vállalatot, gyárat; ma pedig, ha egyszer a művészeké az Alap, ők is akarják irányítani, mondják.

De hogyan? Lehet-e a 120 tagú választmánynak valódi irányítói feladatokat adni? Sem szakértelmük, sem valódi tulajdonosi érzetük nincs. Akkor talán jöjjenek az önjelöltek? Az „Érdekvédelmisek" és társaik? Ez a marakodást, acsarkodást még alacsonyabb szintre helyezné.

Legelőször nyílttá kell válnia a művészeti életet megosztó érdekeknek, s ezeknek ütközniük kell, mégpedig nem a sajtóban, hanem a kerekasztal mellett. Létre kell jönnie az ellenérdekeket képviselők ***„művészeti érdekegyeztető tanácsának"***, amely a művészet megváltozott társadalmi szituációját feltérképezve keresi a *művészeti intézményrendszer új struktúráját*. Ezután megszűnhet az a kényszer, hogy a művészetet és a művészek érdekeit túlontúl egységesként kezeljék a döntésre feljogosítottak.

Talán végre tisztán különválasztható lesz egy, a művészek társadalombiztosításával foglalkozó intézmény, amelyre feltehetően majdnem minden művész igényt tart, s egy számtalan vállalkozással, kft.-vel, s egyéb heterogén vállalkozási formával rendelkező másik oldal, amely a művészeti élet új intézményrendszerét adja majd. Az elsőnek tagja lesz mindenki, aki ott fizeti a társadalombiztosítást, a másiknak viszont nem lesz tagsága, ott különböző vállalkozások működnek, s egy nagy tiszteletű kuratórium, amely ösztöndíjakról, támogatásokról dönt.

AZ ALAP-VAGYON társadalmasításának így lenne értelme és realitása. Ha a művésztársadalom a tulajdonlási szándékán kívül a *tulajdonosi jogok* gyakorlásáról is konkrét tervet készítene, amely biztosítaná az eddigi vívmányokat (társadalombiztosítás), és lehetővé tenné a korszerű működést. Nem a *kommersz kontra „grand art"*-vita terméketlen folytatása, vagy a kizárólagosság biztosítása a cél, hanem az új művészeti intézményi struktúra megteremtése.

A kultúra a leggyorsabban megtérülő beruházás — mondta *Jorge Semprun* spanyol kulturális miniszter nemrég a magyar televíziónak adott interjújában. Vajon mikor ismerjük fel mi is a „spanyol igazságot"?

Chikán Bálint

Fekete György

Fotó: Habik Csaba

Mint tudjuk. Kivált, ha a kormány intencióit követik. Mert ha nem,

nak.

Lányi András

ALFÖLDY JENŐ:

KOPPINTÁSOK

CSUKÁS ISTVÁN

Gyomormonológ a Kolosy-téri piacon

Ragyogj szemem, csordulj ki nyakam, az örömtől.
Berda József

Kedvenc piarcom két sikátora
hol bolgár, sváb kofáknak sátora
ont édes és fanyar illatokat
a hársak és az akácok alatt:
seregszemlét tartok ma is, piac,
az orromnak s a gyomromnak mit adsz!

Ugrándozó kölyökkutya a szívem,
lacikonyha-szag üt — nem orrba: sziven!
Fél fogamra elég a pecsenye,
étvágyam növeli a hegy leve;
kedvgerjesztőnek való csak e früstök —
így kezdi napját a király s a püspök?

Az igazi gyönyör még hátravan,
ebédemet ma én főzöm magam.
Vegyünk vagy félkilónyi rókagombát,
a húsboltban hozzá jó ujjnyi sonkát,
zsirosat; vöröshagymát, paprikát —
a konyhaművész a színre is ád,

nemcsak az izre és a dús zamatra —
szép malac-rózsaszín legyen a hagyma,
míg nyers, de megpirítva őzike-barna;
a paprika csipős-piros legyen,
ki költő, sírjon, is, ne csak egyen!
Hullj serpenyőmbe, sáfránysárga gomba,

rá vékony csikokban a házisonka,
pirulj, főj! Reszelt sajttal hint a költő,
jó borocskát a poharába tölt ő;
így költöm el megkomponált ebédem,
durrantok egyet, férfiasan-keményen —
és kész a legzaftosabb költeményem.

a legális átértékelést jóval megelőzve, felkészülten, biztos tudással egy más, a fennállótól gyakran eltérő, hiteles históriába vezette be nebulóit; saját véleményformálásra, összefüggés- és lényeglátásra szoktatva őket (hogy olyan technikai kérdésekről ne is szóljunk, mint a gyors és áttekinthető jegyzetelés).

Tudatzavara másnak lehet. Például annak, aki — még akár két éve is — vörös fejjel, az asztalt verve akadémikusan, szabatosan és tételesen bizonyította ötvenhat beláthatatlan kártékonyságát vagy marxista—leninista vehemenciával kérte számon lépten-nyomon a „rothadó kapitalizmus" ismérveit, a tudományos szocializmus dörgedelmeit. Nem kevésbé komiszul érezheti magát az a szaktanár (bár megvolt benne minden reformista jószándék), aki töredelmesen bevallotta: hosszas mérlegelés után jutott arra a végleges meggyőződésre, hogy itt igenis tipikus szocialistaellenes, restaurációs ellenforradalom tombolt röpke ideig.

Szerényi Gábor közlekedési rajza

tevékenységet fejtett ki a börösöknél, azaz a szervezett bőripari munkások körében (lásd: *Nagy börös sztrájk*, in: *Börös szakszervezeti évkönyvek*, vol. III, p. 89.), helyettes szakszervezeti alvezéri minőségben.

Budafokon az Engels utcá-

Lám, a tegnapi apologétáknak ezúttal is szükségük van a fokozott éberségre: figyelniük kell a fölpörgött váltás ütemét — a katedra tájékán is.

Elég, ha az exdiákok csalhatatlan emlékezetében él tovább a csalás: az oktatás mai neofitáinak elhagyott kontrevolúciája, meg pár tucat antik hazugsága.

Zimo

PIKK

Többen is felhívták a figyelmemet, hogy Nemeskürty István új könyvében személyemmel is foglalkozik. Ezt írja: „Tanulságul mégis megemlítem, hogy Jancsó első filmjének bemutatója után egy kritikus ezt írta — nem szószerint idézem —, hogy nemcsak Jancsóra nem szabad több filmet bízni, de a Budapest stúdióra sem. Ki írta ezt? Gyertyán Ervin." Majd hangulatot keltve hozzácsap ehhez egy másik esetet, amelyhez nemcsak közöm nincs, de — ha igaz — magam is elítélek. „Az Oldás és kötés el sem kezdődött, amikor Hunyadi József újságíró kritikát közölt, mintha a kész filmet látta volna és azt írta, hogy egy pocsék filmet látott." Végül így konkludál: „Ilyen alvilági módszerekkel igyekeztek bennünket elhallgattatni."

Előkerestem a szóbanforgó harminckétéves cikket. Az inkriminált állítást azonban nem találtam meg benne. Találtam ezzel szemben egy ítéletében határozottan elmarasztaló, de hangnemében udvarias, barátságos, rendezőt, írót előző — dokumentumfilmes, illetve regényírói — érdemeivel, eredményeivel mentegető, biztató recenziót. (Zárójelben jegyzem meg Jancsónak ezt a filmjét mind a honi, mind a külföldi — Jancsó könyvem írásakor áttanulmányoztam az egész anyagot — kritika egybehangzóan sikerületlennek ítélte és Jancsó maga is nyilatkozatai sorában minősítette elhibázott vállalkozásnak, a filmben járhatatlan útnak allegorikus jelképességét.)

A stúdióról egy mondatban történik említés. Szemben Nemeskürtyvel szószerint idézem: „És tágabb értelemben nem volt helyes — e filmen kívül a 'Nehéz kesztyűk', s a részértékeket is felmutató ‚Razzia' bizonyítják (a stúdió előző filmjei — a szerk.) — az az elképzelés sem, hogy a dokumentum- és híradófilmek gyártására életre hívott Budapest studió megfelelő szakemberekkel, rendezőkkel, dramaturgokkal való megerősítés nélkül képes lesz játékfilmek gyártására." Nem a stúdió megszüntetésére tettem tehát javaslatot, hanem megerősítésére.

Kedves Tanár úr, szíveskedjék dolgozatomat újból áttekinteni és megfelelően osztályozni. Különben azt kellene hinnem, hogy pikkel rám.

Gyertyán Ervin

NAGY KIVÁRÁSOK

Faludy György költő harminchárom évet várt arra, hogy lábát ismét magyar földre tegye.

Zsorez Medvegyev biológus huszonkét év után publikálhat hazájában ismét szabadon.

Mandela dél-afrikai politikus harminchat évet várt szabadulására.

Robinson Crusoe valamikori fregattkormányos huszonhat évi távollét után könnyes szemekkel pillantotta meg a brit partokat.

Fekete György magyar belsőépítész harmincöt évet várt arra, hogy megfogalmazzon két felmondólevelet. (Mai Nap, 1990. szeptember 9.)

K. Z.

FEKETE GYÖRGY épitész

...ként hatalmas nagyság, s mi az a helyi érték, amely tiszteletre méltó, de nem öltheti magára a korszakos jelenség álcáját. Alfred Einstein esszéje — minden deheroizáló szándék nélkül — erre a feladatra vállalkozott. Ráadásul kiindulópontja most is elevenbe vág: a jelennel kapcsolatot nem találó „történeti" — az ő szavával: megkövesedett — nagyságot alaposan elválasztja az eleven, máig ható „abszolút" nagyságtól, s mi több az igazi nagyságot — nem tagadva a nemzeti alapok jelentőségét —, jó érvekkel kiemeli a nemzeti dialektus köréből. Alfred Einstein kalauzolása a zenei zsenik birodalmában — ahol a nagyság mércéje Bach, Mozart vagy Beethoven — bizvást szórakoztatónak is mondható, hiszen a felismert vagy ez a kérdés ... az opera olyan világszisztéma, amelyet csak az fránta megnyilvánuló széles körű érdeklődés tarthat fenn (anélkül, hogy az operát, különösen annak „korellenes" változatát, demokratikusnak festenénk le), noha az érdeklődés seholsem jelent olyan közvetlen finanszírozást, amelyből az operák tisztességesen kiállíthatók lennének. Fel kellett ismernie, hogy ez a világrendszer — utazó énekeseivel, sztárkarmestereivel és zseniálisnak kikiáltott rendezőivel csak ezt, a múltba forduló, a muzeális értékeket őrző és a friss hangokat felvonultató „Gesamtkunstot" teszi lehetővé. Azt hiszem, hogy példa erejű Nyesztyerenko megjegyzése az opera közönségéről: „A Bolsojnak igen nevezetes a csil-

jelenlegi azt a helyzetet, hogy az opera — Magyarországon is! — képtelen nagy monopolüzem lett, ami korántsem a zene, hanem a monopóliumot fenntartó rendszer tart „rabszolgasorban".

A könyv ezen pontján — függetlenül attól, hogy operarajongók vagyunk vagy sem — Koltai Tamás (miután 1988-ban befejezte az interjúk készítését) magunkra hagy bennünket: otthon vagyunk, látjuk, tudjuk, mi több, olykor tehetetlenségi érzetünk növekszik. Csekély vigasz, hogy Peter Brook azt mondja, például a Covent Gardenben megismert szisztéma is borzalmas volt, és hozzáteszi: „A szisztémák jellemzője, hogy működnek, nem pedig az, hogy nem működnek." Vajh' meddig?

Marx József

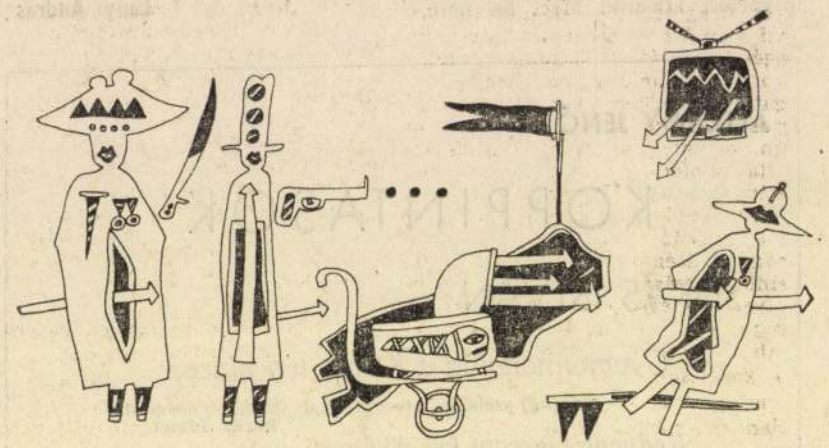

Mikó F. László: Vér nélkül

TANDORI DEZSŐ:

Megtalálni, ahol mindent hiszünk

RÉGI ÉS ÚJABB JEGYZETEK A PRÓZAÍRÓ GÁBOR MIKLÓSRÓL

A régiek? Mily nagyon azok! Adósságaim. Vagy hát nem is. Megannyiszor idéztem a *Tollal* nagy Shakespeare-passzusát, ezt a monológot még az 1963-as élményidőből, nevezetesen ahol a drámaíró, a színigazgató, a magánember küzd úgy, mint tengerész a viharba került hajó fedélzetén, kapkodva és zseniálisan, esetlegességek jegyében és végérvényesen. De hadd idézzem, régi jegyzetek helyett. Annyira „hely" volt, ahol a számomra sosem teljesen hihető „többes első személy" valóban föllelhető; annyira oda illett, további prózaanyag-alkotó elemként emideoda, évtizedek során. Tehát: „Ott ült ez a színházi ember, lúdtollával és az ív papírokkal a gyertyafényben, és fércelt, plagizált, lelkiismeretesen, hiszen a műsorról volt szó! a bevételről! — félművelten és zseniálisan, újra meg újra felforrva az elmúlt nap minden keserűségétől, epésen a sok hiába pazarolt hízelgéstől, mindig nagyon gőgösen és állandóan megsértve, egész énjében meggyötörve a nyers húsig, perverz álmokkal és gyerekes ábrándokkal, gúnyosan, kapkodva, színpadi hatásokat ötölve, boszszúvággyal és néha az enyhülő bölcsesség édességével, nyakig egy zűrzavaros és rendetlen életben, melynek gazdasága mindúntalan átcsapott a feje felett, írt..." Itt jön a tengerész — „...már fogalma se volt róla, mit írt egy nappal előbb, de hálistennek, ott volt vezetőnek a téma, a mese, vagy a más darabja, amit fel kellett dolgoznia. Hogy nagy volt? De milyen nagy! Nem utolsósorban azért a féktelen zagyvaságért, amit szégyenlősen megpróbálnak belőle kitagadni" stb.

Régi jegyzeteim idáig terjednek. S mit mondanak? Idézőjel nélkül azt, hogy például ebben a Shakespeare-képben oly nagyon benne vagyunk sokan. Ki emezekkel, ki épp a maradék részletekkel. Ki a képzelgéseivel. Ki téveszmésen. Ki aztán nem is mindig. Más megmosolyogva. Harmadikunk, hogy „na ja". De ez olyan hely, ahol hinni lehet...

Miben is?!

„Az állat menekül a halál elől" olvasom másutt, és itt Gábor Miklós „egy barátját" idézi, ahogy kedvvel és joggal és igazságos írói hűséggel teszi s teheti is ezt; hiszen együttesben élt mindig, bármi magányával, és ez, ne rösteljük, intellektuális együttes volt, evidens együttes, „...a nyúlnak megvan a maga cikcakkja. De ha beteg", vagyis ha nem kívülről támad rá a halál, például, „ha önmagában érzi az elkerülhetetlen halált, már nem fél, nem nyüszít, csendben elvonul egy sarokba. Az ember úgy hal meg, ahogy a trafikba megy egy skatulya gyufáért, csak életünket éljük át, saját halálunkhoz semmi közünk". Nem tudom. Annyi bizonyos, hogy Ottlik Gézával, Somlyó Györggyel. Pilinszky Jánossal tudtam így beszélgetni, ahogy Gábor könyveivel társalgok. Végérvényességek, melyek nagyon is a töredékességünkre mutatnak. Ám sebaj! Megtalálni, ahol... etc.

Vagy még egy régi jegyzet az „Árnyék"-könyvből, egyszerűen csak: hogyan megy le a Balatonra, valami hűvös délután, ha jól emlékszem, és a kislányával találkozik, vagy micsoda, és mit mond Maigret-ről és a Micimackóról; meg karácsony előtt hogy jár-kel a városban, hogyan világítja át önmagát e fényekkel is. És nem baj, hogy „a kép" nem mindig örvendetes neki. A felelősség kivédése nélkül is: arra mutatna, hogy így „vagyunk". A szöveg a létezés lehetősége. Prózaíróként ott színész Gábor, hogy e szövegünket szólaltatja meg.

Nem külön a *Kos a Mérlegen* című újabb ön-, szöveg- és gondolatiság-életírásról szólok most. Vagy nevezzük szervességnaplónak. Megvédeni se okom, se jogom e művet. Nem is támadja senki. Olvastam a „kifogásokat", ennyi csupán. Lásd azt a képet, ahogy „Shakespeare-teljességben" leledzünk, töredékként; épséglehetőségben gyarlóként, fogyatékosként. Az ég irgalmazzon nekünk, embertárs ritkábban teszi! Az önhiba-bevallásokra, e dadogó műnemre, nekem Sálingernél van kádenciám. Hogy csak vakard meg jól, aki bevallja, hogy lopott a templomból, majd eltitkolja azért közben, hogy felakasztotta a szomszédék macskáját, de ha mindezt együtt is bevallja, nem biztos, hogyan nevelte a gyerekeit... És a végtelenségig. Ami engem Gábor Miklós könyveivel általában mindig oly örvendezővé tett, amivel „helyet leltem", amitől lassú boldogság járt át szellemileg: hogy itt egy benső folyamatosság szólal meg, evidensen és esetlegesen, kapkodóan és lemondó higgadtsággal, amorful és virtuóz jelenetezéssel, önközéppontúan és sokszereplősen. Ez mind jól van így! Mert együtt van jól, mert elhitet egy helyet ahol — nem,

Valljunk magunkról!

(A cigánykérdésről töprengve)

Az alábbi írást postán kaptuk egy figyelmes olvasónktól.

Nézem az adást (X. 25., Tv2, „Napzárta"), igyekszem semleges „döntőbíróként" követni az érvek és ellenérvek sorozatát, ám néhány perc múlva rádöbbenek, hogy rokonszenvem egyértelműen az egyik résztvevő felé hajlik. Fura érzés, mert az illető cigány, és a cigányság nevében beszél, én pedig félzsidó, amúgy '56-ban sebtiben megkeresztelt római katolikus „magyar" lennék. Ő, a Roma Parlament szóvivője, igen kulturált benyomást keltő cigány értelmiségi. A másik fél, aki az eszmecserében „a magyarokat" (értsd: a nem cigányokat), tehát *a többségi társadalmat képviseli*, a kormány *Kisebbségi Hivatalának vezetője*, s maga is *a „többség" tagja*. Természetesen az idő kevés, az ellenfelek egyébként sem egy nyelvet beszélnek. Magyarul ugyan, de különböző politikai és tudományos fogalomrendszert használnak, így a kommunikáció kudarca nem csupán látványos és egyértelmű, hanem törvényszerű is. Napokig feszengek a látottak és hallottak keltette kényelmetlen érzésben, igyekszem megfejteni. Amire jutottam, most közreboscátom, hangsúlyozva, hogy egyáltalán nem számítok a kérdés tudorának.

Azt értem, hogy óhatatlanul a cigány értelmiségi fiatalemberrel rokonszenveztem, hisz magam szintén egy bizonyos kisebbség tagja vagyok, még ha a tárgyalt téma szempontjából a „többséghez" tartozom is, akár tudomásul veszem ez utóbbi tényt, akár nem. Mivel demokratának vallom magam, a demokrácia iránt táplált kipusztíthatatlan vonzalmam tiltakozik bennem, mikor a Kisebbségi Hivatal vezetőjét hallgatom.

Nem tetszik, hogy a Kisebbségi Hivatal vezetője nem valamelyik kisebbségből kerül ki.

Nem tetszik, hogy a hivatalvezető saját magát taszítja az úgynevezett többség képviselőjének pozíciójába.

Nem tetszik, hogy mondandója tele van előítéletekkel, kiindulópontja pedig hamis premisszákkal.

Néhány példa ezekre.

A cigányság (szinte) éppannyira rétegzett, mint a nem cigányság, tehát tarthatatlan a cigányok és a nem cigányok duális szembeállítása – szögezi le a hivatalnok. A cigányság túlontúl érzékeny, s ez a fő akadálya az együttcselekvésnek – koronázza meg érvelését bürokratánk.

Ezen az alapon az akasztásra váró elítélt is túlérzékeny a hóhérhoz képest, a horogra tűzött kukac a horgászhoz viszonyítva.

Nem tetszik továbbá, hogy a cigányság helyzetének rendkívüli és folyamatos romlását kizárólag a rendszerváltás kikerülhetetlen gazdasági nehézségeinek eredőjeként jelöli, s ezzel mintegy a befolyásolhatatlan és kiszámíthatatlan égi erők illetékességébe utalja a kérdést.

Nem tetszik végül, hogy tisztségviselőnk hallgat a többségben lévőkben uralkodó vagy lappangó cigányellenes érzésekről és előítéletekről.

Nem tetszik tehát a hivatal magas vezetőjének képmutatása.

Mit lehet tenni?

A rendszerváltás elkerülhetetlen „gyermekbetegségei" nem jogosítanak bennünket arra, hogy a XIX. század kapitalizmusának érzéketlen könyörtelenségével vagy leereszkedő paternalizmussal térjünk napirendre az elesettek, a kitaszítottak, „a megalázottak és megnyomorítottak", a perifériára szorultak arcpirítóan szörnyűséges helyzete fölött. (Járj nyitott szemmel, vagy olvasd a szociográfiákat és a jövedelmi statisztikákat!)

Ugyanis a XX. századi, európai kapitalizmus (és ezt melegen ajánlom a kormányzat figyelmébe!), bármennyire is a nyílt tőkeviszonyokon alapszik, több a „homo homini lupus" törvényénél.

Bár mindnyájan tudjuk, tapasztaljuk a létfeltételekbe ütköző felvilágosítás korlátait, azonnali cselekvésre – mert cselekedni azonnal kell –, csak a politikai demokrácia, a szociális érdekérvényesítés és a maga mindenhatóságát tagadó, mindazonáltal aktív tudatformálás terén látok lehetőséget.

Először: egy etnikai vagy vallási kisebbség sorsáról ne dönthessen lényegében hegemón módon a többség! Ennek ki kell dolgozni intézményes garanciáit és technikáit, mind makro-, mind mikroszinten.

Másodszor: haladéktalanul meg kell kezdeni, elsősorban az oktatásban, az előítéletek tudatos oldását a tudatbefolyásolás minden területén! Ennek legkézenfekvőbb módja a másik (a cigányság) megismerése, megismertetése és főleg *bemutatkozása*. Hisz frázissá koptatott, mégis elfelejtett igazság, hogy az előítélet fő forrása a félelem. Félelem a másságtól, ami viszont ismeretlen.

Harmadszor: a cigányságnak a nem cigány kultúra cigány misszionáriusai közvetítsék azokat az életmódbeli normákat, melyek elfogadása minimálisan szükséges az egymásra találás érdekében.

Negyedszer: intézményesen (értsd: financiálisan) bátorítani a cigányok szociális, kulturális és politikai önszerveződését, méghozzá nagyobb mértékben, mint ahogy az általában kialakult a „többségiek" esetében.

Ötödször: egészségjavító, a kulturális igényeket gerjesztő, a piacképes szaktudást megcélzó és általában a kreativitást ösztönző *nemzeti programot* kidolgozni, beindítani a cigányság sorának jobbrafordítására – a népcsoport jeles reprezentánsainak részvételével!

Magyarország négerkérdése, igazi nemzeti problémája: a cigányság. Ezt a kérdést nemzeti öngyilkosság a csencselés, a bűnözés problémájává redukálni. És természetesen ez a demokrácia halálát is jelentené egyben.

Befejezésül a legeslegfontosabbról

A legeslegfontosabb teendő, hogy mindenki saját magában vegye sorra előítéleteit, s könyörtelenül leplezze le azokat minden konkrét felbukkanáskor.

Veszem a bátorságot, szerénytelen leszek, példának magamat hozom fel.

A minap uszodában voltam. Egy cigány siheder a vízi KRESZ szabályaira fittyet hányva, keresztbe viharzott oda és vissza, föl s alá a medencében, ugrálva a köteleken. Első reakcióm – szégyellem, de így volt – „persze, hisz cigány!"

Legyünk tehát őszinték. Legalább magunkban.

Én pedig tisztelgek a Roma Parlament szóvivője előtt, mert (egyébként jogos) indulatait képesnek bizonyult palástolni.

Fekete György

Utóirat: Egy valóban demokratikus társadalomban, egy ilyen köz előtti megnyilatkozás után, lemond állásáról az ilyen hivatalnok.

(A győztesek törvénye, Beszélő, 1991. 46. szám)
Tisztelt Beszélő, kedves Eörsi János!

Egy ideje már nem lehet meglepni rágalmakkal, legfeljebb az érdekel, hogy miért pont azzal próbálnak rossz hírbe keverni, amivel. Máig sem tudom, miért pont azt találták ki rólam, hogy homoszexuális vagyok, hogy az anyám az a Kállai Éva, aki '56-ban a Köztársaság téren a pártház ablakából kiugorva öngyilkos lett, vagy miért pont azt kérdezte a miniszterelnök úr, hogy az anyám valóban kihallgató tiszt volt-e.

Eörsi János a Beszélő 46. számában megjelent „A győztesek törvénye" című cikkében sem az a kérdés számomra, hogy miért rágalmaz (bár tekintettel régi ismeretségünkre és a Beszélő „SZDSZ-közeliségére", itt azért ez sem lenne mellékes), hanem az, hogy miért pont azzal, amivel. Azt írja, hogy én egy nemrég hozott alkotmánybírósági határozatra hivatkozva, leplezve közönyömet az igazságszolgáltatás esetleges kormánybefolyásának kérdése iránt, értem el, hogy az SZDSZ igennel szavazzon a bírák kinevezéséről szóló törvényre. Tulajdonképpen azt is írhatta volna ennyi erővel, hogy a Zétényi–Takács-javaslat elkötelezett híve vagyok, vagy a kárpótlás ügyének magyar bajnoka, és kedvenc politikusom mondjuk Kónya Imre vagy Torgyán József.

Csak a tények iránt is érdeklődők kedvéért említem: az SZDSZ-képviselőcsoportban igen-igen határozottan azt az álláspontot képviseltem hogy a bírói kinevezési törvényre, annak ellenére, hogy kompromisszumos jellegű megoldás alakult ki néhány kérdésben, szavazzunk nemmel, mert a bírói függőség csorbításának enyhített változata is sérti az SZDSZ által vallott elveket. Képviselőtársaim többsége azonban más véleményen volt. Így (Eörsi István újabb keletű minősítése szerint) mint jó bolsevik tudomásul vettem leszavazásomat, és a pártegység érdekében a többiekkel szavaztam.

Eörsi János rágalmazási ötletére egyetlen elfogadható magyarázat lehet: informátorai felületesen tájékoztatták, és így összetévesztett engem a frakcióvezetésben elődömmel, Tölgyessy Péterrel (olyannyira hasonlítunk egymásra), aki valóban a cikkben elmarasztalt álláspontot képviselte.

Eörsi János azt is írja, hogy az SZDSZ-t „nem nagyon érdekli, ami életidegennek tetszik a közelgő pártelnökválasztás fényében". Én ezt másként látom, de annál rosszabb nekem és a tényeknek, amelyek iránt Eörsi úr, saját koncepciójának előadhatósága érdekében, nem nagy érdeklődést mutat.

Budapest, 1991. november 18.

Üdvözlettel:
Pető Iván

Szervezkedünk (Beszélő, 1991. 46. szám)
Tisztelt Főszerkesztő úr!

A Beszélő legutolsó számában megjelent egy cikk, amely etikátlan szervezkedéssel vádolt meg, melynek tárgya dr. Dornbach Alajos elnökké választásával volt kapcsolatos.

Szeretném elöljáróban leszögezni, hogy az újság csak a felhívás mellé szerkesztett levelet közölte le, amelyen adminisztrációs hiba folytán szerepel a kisvárosi érdekszövetség megjelölés és aláírás, valamint az aláírás alatt az elnöki megjelölés.

Sajnos időhiány miatt nem volt módom a mellékelt levelet aláírni, ezt támasztja alá, hogy „sk"-val jelent meg a levél.

Ha módomban lett volna, nyilván nem használom fel ezt a szervezetet ilyen célra. Elnökségem során soha nem próbáltam visszaélni a szervezettel vagy a szervezet nevével.

Mellékelten megküldöm a felhívás szövegét Önöknek, amelyhez a cikk szerint nem tudtak hozzájutni.

Úgy érzem, minden SZDSZ-es polgármesternek, minden SZDSZ-tagnak joga van a demokratikus játékszabályok szerint véleményt nyilvánítani a mindnyájunkat rendkívüli módon érintő kérdésben.

Kérem, hogy amennyiben módja van rá, közölje levelemet, mert nem állt szándékomban nem megengedhető eszközökkel befolyásolni az elnökválasztás eredményét.

Kérésem teljesítését köszönve
Jászberény, 1991. november 15.

Tisztelettel:
dr. Magyar Levente
polgármester

SZDSZ küldöttgyűlése
Tisztelt Küldöttgyűlés!

Mi, e levél aláírói, szabad demokrata polgármesterekként a párt szervezetén kívül dolgozunk.

(folytatás a 47. oldalon)

In der *Gruft*, die unter der Kapelle angeordnet ist, ruhen die Körper von Erzherzog Karl mit seinen drei Söhnen und vier Töchtern und einem Enkelkind. Die Särge sind – soweit dies möglich – in die Nähe des darüberliegenden Altares gerückt.

Aller Wahrscheinlichkeit nach liegt dem eben geschilderten Programm ein einheitliches, bis ins kleinste Detail durchdachtes Konzept zugrunde. Dies ergibt sich sowohl aus dem auf die erzherzoglichen Personen bezogenen Aufbau, als auch aus der symmetrischen Anordnung aller Szenen in den Details der Stuckpersonifikationen und der Deckenmalereien. Das Problem der Reliefs an den Marmorpilastern der Schrankenarchitektur, die durch Umbauten, Restaurierungen u. dgl. vermauert, beschädigt und durcheinandergemischt wurden, ist ein äußerst kompliziertes. Es ist trotz der eingehenden Arbeit Benno Roths heute noch nicht gelöst. Der Schlüssel für dieses Programm dürfte unserer Ansicht nach – abgesehen vom möglichen Fund einer Quelle, die sich auf das Konzept bezieht – vor allem in der unendlich reichen, mit Emblemen, Sinnsprüchen und Devisen versehenen Literatur der Zeit zu finden sein. (15) Ob der Konzeptverfasser nun im Bereich der Augustinerchorherren oder bei den Grazer Jesuiten zu finden ist, darüber könnte eine kommende, sicher äußerst lohnende Detailuntersuchung der Schrankenreliefs weitgehend Auskunft geben.

Abgesehen von der hochinteressanten, bis zur Identifizierung gehenden inhaltlichen Verbindung der erzherzoglichen Personen mit den sakralen Darstellungen, halte man sich doch formengeschichtlich vor Augen, was diese Grabkapelle ihrer Zeit mit der im Lande erstmaligen Stuckdekoration bedeutete. Zugegeben, die Ausstattung in kostbaren Materialien ist im Verein mit den äußerst qualitätsvollen Malereien Ghisis vor allem eine intellektuell bedingte, von fremden Künstlern geschaffene Hofkunst.

Aber hier entstand in einer Zeit, als das heimische Kunstschaffen nahezu ein halbes Jahrhundert praktisch aufgehört hatte zu sein, ein Werk, das einen völlig neuartigen, überraschenden Beginn bedeutete und mit seinen Darstellungen der Kirche und ihrer Heiligen auch religionsgeschichtlich als frühes Dokument der antretenden Gegenreformation dienen mag.

Stellen wir uns abschließend noch kurz die Frage nach den in der Zeit liegenden praktischen und geistigen Vorläufern und Hintergründen zu diesem Grabdenkmal. Karls Vater, Ferdinand I., ruhte ebenso wie sein 1576 verstorbener Bruder Maximilian II. in der Gruft des *Prager Veitsdomes*. 1585 war der Bildhauer Alexander Colin aus Mecheln von Kaiser Rudolf II. beauftragt worden, ein Grabmal zu errichten, das er 1590 vollendete. Dieses bekannte Grabmonument aus Carraramarmor zeigt, nebeneinander ruhend, die beiden Kaiser und die Frau Ferdinands, Anna von Böhmen. Umgeben wird der Sarkophag von den Büsten römischer Könige und Fürsten. Wappenhaltende Putten und die Skulptur des Auferstandenen zu Füßen der Dargestellten vollenden das Programm.

Zu dem ungefähr gleichzeitig entstandenen Grabmal von Seckau bestehen, abgesehen von den in der Zeit liegenden Grundtendenzen und dem Umstand, daß das Kenotaph in einer Kirche aufgestellt wurde, keine formalen Beziehungen.

Wenn wir noch die zeitlich unmittelbar vor dem Seckauer Mausoleum entstandenen Grabstätten der Habsburger Verwandtschaft im Alpenraum kurz streifen wollen, müssen wir vor allem noch auf zwei Denkmäler hinweisen:

1. Auf das wohl allgemein bekannte deutsche Kaiserkenotaph Maximilians I. in der *Innsbrucker Hofkirche* (16) mit den Erzstatuen seiner Ahnen, den Büsten römischer Imperatoren, Sippschaftsheiligen usf., 1508 begonnen, und mit dem Kenotaph Colins, dessen Alabasterreliefs Darstellungen aus dem Leben Maximilians zeigen, erst 1583 vollendet. Dieses Grabmal, das geistig teils von den Trauerzügen burgundischer Herzogsgräber, teils sogar vom römischen Totenkult abgeleitet werden kann, atmet ganz den Geist der Renaissance und ist vor allem auf den Menschen bezogen.
2. 1583 wurde in *München* durch Herzog Wilhelm V. der geistig und formal entscheidende Jesuitenkirchenbau der Gegenreformation in Süddeutschland begonnen, die heutige St.-Michaels-Hofkirche. Sie sollte ursprünglich ein großangelegtes Mausoleum der Wittelsbacher werden. Der Grabmalsgedanke kam aber nur zum Teil zur Ausführung; erhalten blieben uns nur die Nischenfiguren bayrischer Fürsten an der Fassade und einige zum Teil weiter übertragene Fragmente aus dem Bauinneren. Die Anführung dieser Grabmale, die natürlich im gesamteuropäischen Rahmen in den Niederlanden, in Spanien, Polen usf. weiterzuführen wären, erfolgte vor allem, um zu dokumentieren, daß in jener Zeit der Grabmalbau in besonderer Blüte stand.

FEKETE György belsőépítész

Új Magyarország

1992. ápr. 15.

• A kulturális kormányzat nem állít fel prioritásokat és nem szelektál az egyes kulturális intézmények között. Elve ugyanis az, hogy a szelekciót az értékek piaca és ne a politika végezze el – jelentette ki tegnap, a Társadalmi Egyesülések Szövetsége fórumán Fekete György helyettes államtitkár.

• A Magyar Fórum Klub vendége ma este 18 órakor Fekete György helyettes államtitkár (II., Bimbó u. 63.).

világos színek szeretete, a fény oldó-kötő hatalm
séri. Ő azonban halkabb húrokat penget, tárgyias
hez. Portyázó fantázia helyett művelt ízlés, kitűn
képrendező értelem zendíti festményeit kellemes
egyes színek rivalgó versenyében rejlik, hanem e
sában. Vidovszky Bélát pontos megfigyelőképesse
legapróbb vonásain is. Úgy érzi, hogy a művészet h
Valóságából kiforgatni, feldúlni, szertelenné ajzan
– hamisítás. Arra törekszik tehát, hogy művészi es
szerivé, különálló valósággá rögzítse a látványt.

Vidovszky Béla realizmusa lelki alkatából folyó
róla, hogy „mi sem áll tőle távolabb, mint a bizon
ri művészete határait." Valóban hiányzik belőle
kus fellengzés, a modern áramlatok sokszor csillo
zavarhatatlan nyugalmából fakad és lényegében
pokon nyugszik. Ez a szép, egyszerű nyugalom a
Könnyen gúzsba köti a szárnyalni kész lendülete

FEKETE György beszél.

ÉS 1991. 25.

AZ ÉS KÉRDEZI:

— Van-e valami alapja annak a hírnek, hogy a Várszínházból szállodát akarnak csinálni? Vagy akkor is zörög már a haraszt, ha a szél nem fújja? — kérdezi Fekete Györgytől, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium helyettes államtitkárától az Élet és Irodalom nevében Mezei András.

A közmondásnak — mint majdnem mindig — most is igaza van. Annyiban mindenképpen, hogy Mártha István zeneszerző egy kellőképpen át nem gondolt újságnyilatkozatában célzott először az épület esetleges eladására. Tehát a haraszt zörgött.

Ám a szél nem fúj. A karmelita kolostor, mint a várbéli világörökség fontos része természetesen senkinek és semmi áron nem eladó, bár be kell vallani, sokan kinézték maguknak. Sem a színházat, sem a színházi udvart semmiféle veszély tehát nem fenyegeti. A Nemzeti Színház új vezetése — információim szerint — már nyári programjában, de még inkább az új évadban fokozottabb szerepet szán a Várszínháznak.

Miből támadhatott a szél? Egy kis szellőből. Mártha István egy velem folytatott valamikori beszélgetésében bizonyára aggodalomból eredően félrehallotta azt a közlést, hogy a karmelita kolostor épületében élő Komber szervezeti összeszűkülése folytán, annak felszabaduló helyiségeit más intézmény foglalja el.

Mártha úrtól szakmai nyilvánosság előtt kértem helyesbítést a sajtóban. Nem tette meg. Lelke rajta, harag nincs. A fontos az, hogy a magyar kultúra hirtelen gazdagabb lett azzal az új színházzal, amelyet el sem vesztett.

GOSZTONYI PÉTER:

Magyarország ha

1940. december 18-án Adolf Hitler, a Nagynémet Birodalom vezére és kancellárja, aláírta Berlinben a 21. számú Utasítást, amely meghatározta a Német Véderő, a

sőbbi években az NSZK hadile
tárában elolvashattam egy pár
rabeli német jelentést az erc
bevonulásról. Nem hangzottal
harci alkalmazás számára aj

FEKETE György belsőépítész

Kultortoplista '90 [válaszai egy körkérdésre]

Világ, 1991. 7. sz. 38. p.

Dr. Nagy István urnak, a
Filosz Gazdasági Munkaü
képviselőjének
Budapest
Péter Pál u. 12o/b
1221

Tisztelt Nagy István

F. hó 7-én kelt árajánla
véve a benne foglalt - é
illetve a határidők teki

Mivel - feletteseink
ügyében kötelezettséget
szives türelmüket. A mag
rögziteni annak tudomásu

Fekete kontra Dombóvári

Mint arról már hírt adtunk, új folklórral gazdagodott a magyar vitakultúra.

A Tv—2 délutáni Ötről hatra című műsorában a hazai szellemi élet kiválóságaival beszélgetett — a magyar kultúra napja alkalmából — Dombóvári Gábor. Ám Fekete György helyettes államtitkár megelégelve a műsorvezető prekoncepcionális kérdéseit, kirohant a stúdióból, faképnél hagyva a jeles asztaltársaságot. A „kiviharzásnak" mint a politikai kultúra új elemének magyarázatát keresve fölhívtuk Fekete György titkárságát, ahol azt a választ kaptuk, hogy a helyettes államtitkár úr holnap, szombaton, előadásban kívánja tisztázni a történteket, addig pedig, a sajtó elnézését kérve, senkinek sem nyilatkozik.

• S. R. L.

Társaságunk háromévi, ingyenes használatra átadja

az Önök által kiválasztott

Kamaz tehergépkocsit,
ha Önök a meghatározott letéti összeget

— amely kevesebb a tehergépkocsi vételi áránál —

társaságunk számlájára befizetik.

A letéti összeg nem a gépkocsi használati díja, hanem garancia társaságunk részére, a gépkocsi visszaszolgáltatására.
A használati idő eltelte után az Önök által elhelyzett letéti összeget a befizetéssel azonos összegben, hiánytalanul visszakapják.
Várjuk érdeklődését a 114-3372-es telefonon,
illetve a 133-7324-es faxon, valamint a 225-575-ös telexen.

MH 587

Üzletcím:	Üzletköre:	Árverésének időpontja:	Kikiáltási ára (Ft):	Bánatpénz összege (Ft):	Privatizációs költség (Ft):
1. Bpest XVII., Szabad Május tér	HTO eladóhely	8.00 óra	150 000	7 000	100 000
2. Bpest XVII., Sugár út	HTO eladóhely	8.30 óra	130 000	6 000	100 000
3. Pincehely	Töltőállomás	9.00 óra	420 000	20 000	210 000
4. Pécs, Ágoston tér	HTO eladóhely	9.30 óra	95 000	4 000	75 000
5. Szederkény	HTO eladóhely	10.00 óra	160 000	8 000	120 000
6. Szigetvár, Bajcsy-Zs. u.	HTO eladóhely	10.30 óra	135 000	6 000	100 000
7. Pécs, Apaffy u.	HTO eladóhely	11.00 óra	235 000	11 000	160 000
8. Komló, Pécsi u.	HTO eladóhely	11.30 óra	160 000	8 000	120 000
*9. Beremend, Siklósi u.	Töltőállomás	12.00 óra	4 300 000	200 000	600 000

*A vagyontárgyak és a földterület tulajdonjoga kerül eladásra Biztosított garanciával a közterület használati és a vagyontárgyak tulajdonjoga kerül eladásra.

Árverések helye: Oktatási központ (cím: Budapest XIV., Vágány utca, töltőállomás).
Árverésre jelentkezés feltétele: a bánatpénz (látra szóló betétkönyv) letétbe helyezése 1992. február 25-ig, a Baranya Megyei Üzemigazgatóságon (Pécs, Mecsekalja-Cserkút) vagy a Somogy—Tolna Megyei Üzemigazgatóságon (Dombóvár, Gunarasi út) vagy Budapest IX., Közraktár u. 30. III. emelet — pénztár.
Az árverésen részt vevők **anonimok** maradnak.
Privatizációs költséggel csökkentett vételárra kedvezményes kamatozású hitelt („Egzisztencia-hitel") lehet igénybe venni.
Üzleti tájékoztatót az értékesítésre kerülő üzletekről a Somogy—Tolna Megyei Üzemigazgatóságon Pósfai István (tel.: 74-65-532), Baranya Megyei Üzemigazgatóságon Dukits László (tel.: 72-25-189) ad.
További információt és üzleti tájékoztatót a szervezést és az árverést lebonyolító MOL Rt. marketing főosztályán Huray Győzőné vagy Gyurcsik Gézáné (Budapest IX. ker., Közraktár u. 30. V. 4.) ad. (Tel.: 117-0931, vagy 117-0825.)
A meghirdetett üzletek természetes személy vagy természetes személyekből álló gazdasági társaságok részére értékesíthetők.

806 MH

FELETE György
M. Hulap 1992. jan. 24

Új q
HASZNÁL
1106 Budapest
Keresztúri
Telefon: 06-60-14-3
250 db-os
Nissan — Honda — Mazda — Su
Renault — Ford — Opel — Merce
személy — minibu
Örs vezér tért

Keress
A HOR
1992. e
Üzlet
Budapest
Fiastyúk u.
Hétfő–pénte
8–16.30-ig
T.: 140-917
HORV
PAR
Keres

FEKETE György belsőépítész

ÉPÍTÉSZET – BELSŐÉPÍTÉSZET, N° 3.
– műhelymunka –

A Műcsarnok meghívja Önt

FEKETE GYÖRGY

belsőépítész
kiállításának megnyitására

A FÉNYES ADOLF TEREMBE
(Budapest VII., Rákóczi út 30.)
1985. május 2-án, csütörtökön délután 5 órára

Megnyitja:
SCHRAMMEL IMRE
keramikus

A kiállítás 1985. május 26-ig tekinthető meg

F. k: Néray Katalin – 85-651 GENERALART Dorogi Ny

jul. 5. ½ 8 Petrovai

FEKETE György egyetem

MAGYAR ORGANIKUS ÉPÍTÉSZET

A MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTÉRIUM
ÉS A MŰCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT AZ
V. NEMZETKÖZI ÉPÍTÉSZETI KIÁLLÍTÁS
(VELENCEI BIENNÁLE) MAGYAR ANYAGÁNAK BEMUTATÁSÁRA
1991. NOVEMBER 15-ÉN, PÉNTEKEN 12 ÓRÁRA
MEGNYITJA:

FEKETE GYÖRGY

BELSŐÉPÍTÉSZ,
A MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTÉRIUM
HELYETTES ÁLLAMTITKÁRA
ERNST MÚZEUM
BUDAPEST, VI. NAGYMEZŐ UTCA 8.
A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ: 1991. DECEMBER 1-IG

FELETE György

A Hiteles gondolat megmarad

Átmeneti búcsú

Elbúcsúzni annyi, mint egy kicsit meghalni – tartja a mondás. Nem lehet célunk évszázados bölcsességekkel perbe szállni, most mégis úgy érezzük, módosítanunk kell a fenti mondatot. Elbúcsúzni annyit is jelenthet néha, mint lezárva egy szakaszt – újjászületni, megújhodni. Talán kötelességünk is ez a kis kiigazítás, mert mindazok, akik ott voltak tegnapelőtt a Hitel-esten a Kossuth Klubban, érezhették, az est címe találó és helytálló: a jó valóban megmarad. S nemcsak azért, mert – ahogy *Bíró Zoltán* az est elején bejelentette – ősztől havonta megjelenő folyóiratként újraindul. Hanem azért is, mert lehetetlen volt nem látni, tapasztalni azt a dacos tenniakarást, rengeteg megírásra, pontos megfogalmazásra váró gondolatot, ami még a szerkesztőgárda tarsolyában maradt. S lehetetlen volt nem érzékelni a zsúfolásig megtelt teremben, hogy ennek a szerkesztőgárdának, az általuk képviselt mértéktartó, ám határozott szellemiségnek – hitele van. S talán még több hitele lesz ősszel, mert ebben a félig búcsúban mindenkinek rá kellett döbbennie: az értékek veszélybe kerülhetnek, ha nem állunk ki mellettük, ha megőrzésükben nem veszünk részt mindannyian. Talán ezért is volt akkora sikere a felolvasott műveknek, rögtönzött előadásoknak.

Döbrentei Kornél profetikus hevületű versében mutatta fel Istenhez és a magyarsághoz fűződő kettős kötődését (Rebellis türelem). *Kiss Gy. Csaba* a lap függetlenségre törekvését méltatta, s kiemelte: a laptól mindig idegen volt a mamelukszellem. *Alexa Károly*, az Új Látóhatár rovatvezetője a Borbándi Gyuláéktól örökölt hagyományokat elemezte. Csengey Dénes emlékét idézte meg [illegible]

Szövetségi megújulás

Gerzson Pál az új elnök

Mint köztudomású, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége *dr. Németh Lajos* halála, tavaly ősz óta elnök nélkül maradt. A szövetség hosszas előkészületek után – melyek hosszasságát a hírek szerint a pénzszűkén kívül a szakosztályokkal való egyeztetési folyamat és igen sok elnökjelölt viszalépése okozta – tegnap tarotta meg a művészeti tanácskozással egybekötött elnökválasztó közgyűlést a Vigadó nagytermében.

Dr. Keserű Katalin a vezetőségi tanács nevében szólt a mintegy félezer jelenlévő szövetségi taghoz. A hazai művészeti élet tradíciói köteleznek, derült ki történelmi visszatekintéséből, s a légkör is a szövetség fennmaradására irányuló törekvéseknek kedvez. Ehhez azonban a jövő szövetségének olyan koordináló, valódi központtá kell válnia, amely egyben hiteles információs bázissá is tud válni a művésztársadalom számára – mondotta. *Vargáné Grohmann Erika* főtitkár beszámolója a szervezőmunka, az egyeztetés nehézségeire világított rá. Összesen húsz jelöltet terjesztettek fel a szakosztályok az elnöki tisztre, de végül is csak öten vállalták az indulást a választáson.

Fekete György helyettes államtitkár A kulturális stratégia lehetőségei és realitása címmel tartott előadást. Keserű Katalinnal egyetértett – a művésztársadalmon belül valóban van egyfajta identitástudat-hiány. *Fitz Péter* – a művészeti szakírók szakosztályelnöke – levelét, amelyben a kulturális tárca a művészeti életbe való részrehajló, diktatórikus beavatkozással vádoltatott, kemény inszinuációnak, alaptalan becsületbe gázoló vádaskodásnak értékelte. Hangsúlyozta, hogy a kormány a művészet szabadságát egyszer sem sértette meg, s csupán azért lehet egyesek számára ez a látszat, mert az államnak kötelessége szavatolni a művészi szabadságot. A minisztérium kivonul a kultúra, művészet irányításából, de költségvetési, finanszírozási kötelezettségeit az európai normákkal összhangban mindig vállalja. Statisztikai adatokkal bizonyította a tárca pozitív törekvéseit, s kiemelte, a társadalmi szervezetek részére alapítványokon keresztül folyamatosan adnak vagyont, de pénzadományt nem várhatnak tőlük.

Schrammel Imre az aczéli kor okozta káros beidegződéseket, szakmánkénti megosztottságot elemezte, és kiemelte, az információs kor küszöbén a jövőbe tekintve integrálódnunk kell a modern értékrendhez. *Bakos Ildikó* nagy tetszést aratott előadásában tagadta a művészet válságát, hisz mint mondotta, hogyan lehetne válságban az, ami teremtő erővel hat. Ugyanakkor utalt arra is, ne vezettessék be a szentélybe a menedzser típusú művész ideája, mert ez emlékeztet az elmúlt rendszer „közösségi ember" látszateszményére. *Dr. Hegedűs József, Lelkes Péter* és *Schinagl Ferenc* előadásai az ipari formatervezés és a tervezőművészek gondjairól szóltak, a képző- és iparművészet gazdaságban való felhasználásának fontosságáról, hisz a tárgyi, esztétikai, vizuális értékrend is kárt szenvedett az utóbbi évtizedekben. *Simsay Ildikó* előadása után – mely a művészek és művészettörténészek közti feszültséget taglalta, s megszüntetését sürgette – hozzászólások következtek. Egyetlen felszólaló hangoztatta csak igen szenvedélyesen a kormányzat kultúraellenességét, de mivel érvekkel nem, csak sommás kijelentésekkel támasztotta alá véleményét, mondataira még Fekete György sem akart reagálni.

Az elnökjelöltek röviden ismertették elképzeléseiket, majd a szekcióülések után hozták nyilvánosságra a szavazás végeredményét. Eszerint az elnök *Gerzson Pál* lett 155 szavazattal, második *Vayer Tamás* 93-mal – őt a jelölőbizottság alelnöki posztra javasolja –, míg a harmadik és negyedik *Kádár János Miklós* és *Karátsony Gábor* lett – 82, illetve 74 vokssal. (*Csáji Attila* még a szavazást megelőzően visszalépett.) Gerzson Pál megválasztásához elegendő volt az egyszerű szavazattöbbség a közgyűlés alapszabály-módosító határozata értelmében.

M. D.

Kis tigris nagy ugrása

Jólértesültekszerintlegalábbegygyel gyarapodott a kis tigrisek száma az elmúlt évek során. Igaz, nem „ázsiai" a fenevad, s nem is [illegible] módon sikerült megrövidíteniük a kéziratok átfutásának idejét, másrészt azt, hogy, hála a Domokos Mátyás vezette szépirodalmi [illegible] zás a nemzeti hagyományba és Kenedi János A halál és a leányka című tanulmány- illetve esszékötete. A Szemle című kö- [illegible]

A színház – kapcsolatteremtés

Peter Brook „nyílt órája"

Talán ehhez fogható a törzsi varázslat. Megbabonázottan ültünk *Peter Brook*, a legendás hírű angol rendező demonstrációján. A Katona József Színház nézőterén és meghosszabbított színpadán fél karéjban ülte körül kicsiny csapatát a közönség. Magával hozta nemzetközi társulatának néhány fantasztikus színészét, hogy segítségükkel megidézze előttünk a híres párizsi *Nemzetközi Színházi Kísérleti Központ* majd negyedszázados múltját, célkitűzéseit, munkamódszerét. Nem színházi előadást láttunk tehát, hanem Brook teóriáját és gyakorlatát ismerhettük meg lenyűgözően egyszerű és szuggesztív magyarázatában, improvizációs jelenetek kíséretében. Nem vizuális és nem pusztán esztétikai, hanem mindenekelőtt *közösségi élményben* részesültünk. Négy és félórás előadásában rávezetett arra, miként teremt kommunikációs kapcsolatot színész és színész, társulat és közönség között. Megértette, hogy nem *eljátszani* kell a darabban leírtakat, hanem megkeresni, fölfedni és érzékeltetni azokat a szövegmélyben rejlő „kommunikációs csatornákat, amelyekről megfeledkeztünk" a színház többszázados alakulása során. *Shakespeare* még tudta, ismerte ezeket a kommunikációs mélyáramokat. Belülről látta és láttatta a színházat, darabjainak cselekményében, dialógusaiban ezer utalás akad a szereplők közti bonyolult viszony érzékeltetésére. A rendezőnek s a színésznek kell kibányásznia metaforákban dús szövegének mélyéről.

Hogy miként közelít Peter Brook egy klasszikus szöveghez, izgalmas illusztrációt kaptunk egy Shakespeare-jelenet rögtönzött beállításából. Legutóbbi, hí- [illegible] rejöjjön. Csak őszintének kell lenni. Mert, ha elvisz a szöveg deklamálása, megsemmisül a jelenet hitele. Két ember legtermészetesebb, már-már rituális összetönök diktálta belső kapcsolatát kell megteremteni ahhoz, hogy a jelenet életre keljen. A túlhangsúlyozott jelmez, fölös díszlet csak rontaná az ily módon született varázslatot. A zene viszont földúsít, mint *Mahmoud Tabrizi-Zadeh*, a társulat iráni zeneszerzőjének – „zenekeltőjének" rövid demonstrációjából megérezhettük.

S ha különféle nemzetek fiaiból állt is össze a csapat, s ha színházi nyelvük kifejező eszközeinek dúsítása és a színház ősi lényegének fölkutatása kedvéért afrikai körutat tettek is, – Peter Brook mindenekelőtt a sallangtalan szó fontosságát hangoztatja. A szó, a szöveg lecsupaszítását a rátapadt „színháziasságtól", (noch dazu, rossz rutintól), és lényegének, netán többértelműségének tiszta fölfedését. Nincs tehát igaza a „szövegellenességről" károgóknak. Jómagam tavaly láttam a brooki *A vihart* (lapunkban írtam is róla): a letisztult életbölcsesség, az érett Shakespeare, az egyszerűség és lelki mélység megdicsőülése volt.

Ma, amikor hamis szempontokra való hivatkozással lassacskán mindent elborít a hamisan csillogó álkultúra, a kommersz és rutinelőadások színházi „környezetszennyezése", a Broadwaytól Budapestig, lesütött szemmel hallgathatták volna igen sokan Peter Brook vallomását az igaz színházról; annak az embernek a hittételét, aki pályája csúcsán lépett ki a Royal Shakespeare Company világsikereket halmozó társulatából, hogy a

FEKETE György
5257.
Gáborjáni Péter
Fekete György / Gáborjáni Péter tanulmányával. – [Bp.] : Corvina, 1984. – 57 p. : ill., részben színes ; 28 cm. – (Corvina műterem, ISSN 0134–1804)
ISBN 963 13 1345 X fűzött : 51,- Ft
Fekete György (1932-)
747(439)Fekete Gy.

Mély fájdalomma

Bencze

Kossuth-díjas

a Magyar Képző- és Iparművész
a M. K. Művészeti Alapjának tagja, a
1992. február 14-én, életé

Hamvasztás után
1992. március 3-án 14 órakor lesz a K

Gyászolják őt felesége, özv. Bencze Lászlóné
fiai, László, Pál és Tamás
unokái és dédunokái
testvérei, unokahúgai, unokaöccsei
sógornői és sógorai

FEKETE György épitész XIX.sz.

1850 Zsinagóga

GÁÁL György - VINCZE Zoltán: Kalauz a régi és az uj Kolozsvárhoz. Kolozsvár : Korunk, 1992
110.p.

FEKETE György (V/1983)

FEKETE György: Egy kiállitás anatómiája : Az Országos Iparmüvészeti Kiállitásról a rendező szemszögéből. = Müvészet, XXV.évf.2.sz. 1984 4 - 7.p. ill.

Bp., Mücsarnok, 1983

FEKETE György

MEGNYITÓ GONDOLATOK

Ú. M. 1992. 11.

Fekete György

Nem kis meghatottsággal állok immár harmadik alkalommal a Szombathelyi Textilbiennálé megnyitójának egybegyűlt közönsége előtt. Szomorúságomat sem palástolom, újra nem lehetek az aktív résztvevők sorában: csodálatos kalandozások voltak a textil birodalmába a korábbi szabad esztendők. Emlékek lángjai lobbannak fel bennem azokból az időkből, amikor majd két évtizeden keresztül tervezője és rendezője is lehettem e kiállításoknak. Újra érzem a rajzasztalom felett átélt teremtő izgalmakat, a válogatások felelősségteljes gyönyörűségét, finom szúrásait a gombostűknek és a vasalók melegét. Ám legfőképpen a műveket, amelyek nemcsak a szemet tették látóvá, de ujjaim begyét is. Ezért csak belülről, mélységeiből kifelé nézve tudok szemlélni ezután minden újabb tárlatot, s nem lehet olyan messze vetődni a napi tervezői, készítői gyakorlattól soha többé, hogy teremtményeit a szakmának csupán kívülről szemlélhessem.

Köszönöm a jelenlétüket, köszönöm az ismerősök mosolygó tekintetét, az először idelátogatók kritikus kíváncsiságát, a kétkedők kétkedéseit, és a Biennáléban hívők töretlen hitét.

Nekem a Biennálé mindig egy széles, meleg öleléshez hasonlított. Nemcsak azért, mert az ölelések puha, textilszerű, lágy anyaga maga a szeretet, hanem azért, mert a művek is annyifélék, mint az ölelések lehetnek. Van ölelés anyáskodó, a szoptatós dajkák önzetlen kitárulkozásával, van szikár, szomorú, lemondó: az apák ölelnek így, amikor messzi kollégiumba küldik megszeppent fiaikat. És ölelnek kacér kokottok, férfiszíveknek méregdrága izgalommal. De ölelnek a szemérmes mátkák is, vagy éppen fellengzős álbarátaink. Próbálom egyszerre átélni mindet.

A művek viszont mindnyájunkat visszaölelnek. Vitatkoznék is Kovalovszky Mártával, aki azt írja a katalógus előszavában, hogy a textilművészet hazai aranykorának vége, s hogy az a senkiföldjén vesztegel. Hölgyeim és uraim, én úgy érzem, hogy ez a művészet magabiztosan halad a saját útjain, bejárja a világot és szakadatlan hazahazatér. Küszködései, vergődései és változásai a mai élet pontos krízislenyomatai. Az lehet, hogy szűkebb a közepes művek átlaga, de több bennük a maradandóságra megérett. Nem hagyhatom szó nélkül, hogy számomra ez a tárlat lényegesen többet mond el rólunk, mint az utolsó két találkozásé, mert fokozatosan lehántolódott róla a divatok utáni vesszőfutás látványos semmitmondása. Ezért kevesebb a handabanda, az utánérzések kísértése, aminek következményeként a szélességi határok feszegetése helyett a mélységek keresése vált uralkodóvá. Úgy tűnik, a szikrázó ötletek félperces villódzásai helyett a meditációk negyedóráinak ideje látszik elérkezni. A nagy gesztusok mellett a finom részletek sokasága teríti be a termet. Olyan művek vannak itt, s nem is kis számban, amelyeket nemcsak a tulajdonosi állapot, hanem a látogatói emlékezet is képes lesz megőrizni az időnek. Érvényes ez a minitextil-kiállítás anyagára legalább úgy, mint a jelenvalóra, így mint máskor, most is a csillagszórók varázslatával hozza vissza a leleményességen ámuló gyermekkorunkat. Közülük több darab rejti magában a későbbi nagy mű megérlelésének ígéretét.

A harmadik kiállítást magam sem láttam még. Reménykedem csupán, hogy az ipar nehéz helyzete, az átalakuló vállalati és vállalkozási struktúra gondjai nem veszejtik el azt a színvonalas készenléti állapotot, ami mint alapvető adottság; a magyar ipari textiltervezésben mindig benne volt.

Tisztelettal adózom minden rendezőnek, támogatónak, kitalálónak, s különös tisztelettel a makacsul hűséges résztvevőknek, akik jól éreztek rá a folyamatosságban rejtőzködő óriási energiákra. Azoknak tehát, akik tudják, hogy a kezdeményezések csak a folytatásokban találhatják meg igazi értelmüket, s hogy éppen a legnehezebb helyzetek kívánják meg a legönzetlenebb s legalázatosabb mindennapi munkát. Mert kevés műfaj van a textilhez hasonló, amelyik ilyen bőkezűséggel fizeti vissza az elmélyülést, a szakmai tisztességet, szorgalmat, az anyagismeretet, és veti ki magából a linkséget, a blöfföt és az álszabadsággal oly gyakran álcázott tehetségtelenséget.

Nem tudom, mi lesz annak a tanácskozásnak a végeredménye, ami a holnapi napon kezdődik, hiszen nem kisebb kérdés megválaszolása a cél: mi köze van a textilművészetnek a grand-arthoz? E tekintetben régen kialakult véleményem van: semmi! Ha volna, alkotói más műfajokban, más anyagokkal, másképpen dolgoznának. Úgy érzem, maga a terminológia az időszerűtlen, mert mániákus skatulyagyártók kreálják minduntalan újra azért, hogy saját tájékozódási zavaraikat leplezzék. Valaha a biennálék amolyan ötletparádéknak indultak. Ma a nagy személyes életművek új darabjainak bemutatójává let

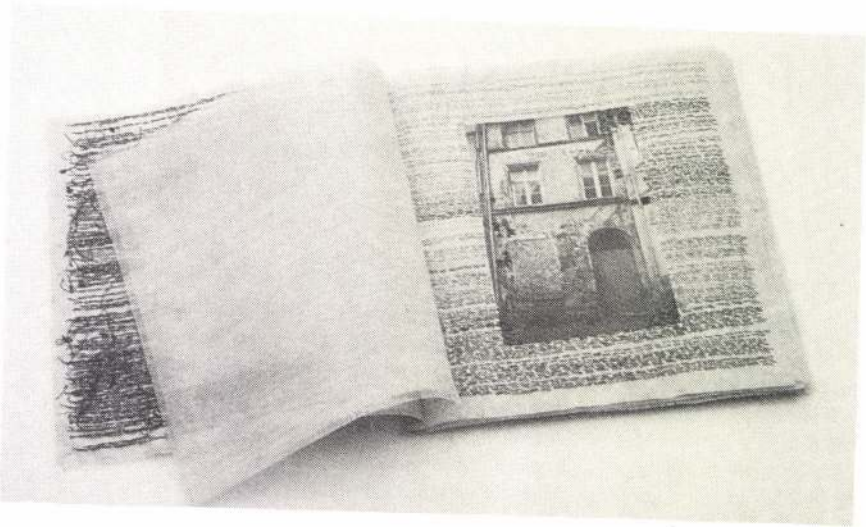

Augusta Moletto Zucchi: Neghev i.e. 3000/Neghev 3000 B. C., gyapjú, pamut, homok, papír, vegyes technika

Renate Maak: Szemtanúk (40 év kommunista tervgazdálkodás)/ Wihesses (40 year of communist's economy planning), pamut, egyéni technika

organic structure is built with a very catching spiraling attraction. The cotton surface that holds the structure, the palm looking shell would almost fit this piece of artwork into our hands so that we may admire for long times it's structure and almost cathedral-arching depth.

Further on, along the exhibition we may catch sight of works that are really different in character: some are based on simple ideas, others are testing the possibilities of the materials, try to sound poetic noises or esle deepen to this kind of metaphysics.

Anna Regős assembled a globe from buttons like a wizard's apprentice; in the work of *Erzsébet Papp*, the buttonhole searches it's button in a rather erotic manner. *Éva Grollegger* incrusts an imitated text on the palm leaves with esoteric references; the textile-text layering made of plexiglass sheets by *Isidoro L. Guzman — Te amo* — is very common. *György Olajos* assembles cultic objects from seeds and seed shelld with sowing and gluing; *Edit Hollós* showes a rather ordinary cooking pot with rather common felt flower of potatoes. *Judit Milódy-Kardos* present a classical, fair type textile pattern, resown from projected threads; *Eun Hi Jung* regards upon the sticks of the shadower as if they were chains and she embroids amongst them clourful threads with a capricious irregularity, The daydreaming embroydery of *Elisabeth Maidment (A corner of my garden)* is the island if peace while the agitated collage of *Catherine Perin* — a squatting figure at the base of a wall covered with graffitis — is the landscape of infinite sorrow. And so on, every piece of work waits for us to play further with it's idea. The ideas — as I have said previously — are almost all allready known. And yet the freshness of these works cannot be negated.

Why is this so? The mini-textile, when it became subject of exhibitions — sometime around the mid-seventies — was a phenomenon similar to the mail art of today. It was with these works of art that the textile artists exchanged their ideas in this very fertile and effervescent period. And these artists were living far from each other, on different continents. The textile artists were mostly preoccupied by the authonomy of their style and of cours it's maturity. Those arriving later to the scene had little or nothing to add. At most, they can continue the tradition of their predecessors is a more professional manner.

Therefore the minitextile was originally invented so that it ensures an ideal training ground especially for the artists that clench fiercely to their usual and glorious arsenal, that is their recorded „individual style". They may stumble over new ideas (new for us) without any risk. The same is true for solutions that actually stand very far from them. They may try, play, joke all in the size of a palm. And since the repertoire is finite, this inevitably brings about from time to time the repeating of some of the solutions.

Therefore we may conclude that the often occuring self-repeatings do not mean a fatigue of this artform, but rather points to the basic nature of this. During the wondetings of the motives a shape is looking for an adequate emblem and the other way round. The changes of the iconography may in general be developed alongside the road found that leads to the basic type, then the changes of this and the celebrations. In the case of the minitextile the workshop practice is dominant. These works — since they do not enjoy special publicity, never reach main places in journals and museums — actually do not want to be emblemised. They have been creative practice for decades. With all the restraints imposed upon them that were discussed above. In the meantime, important changes are taking place in the history of „large textiles". But this is the subject of another exhibition.

ANDRÁS BÁN

Kecskés Ágnes: Szüretelő angyal, gyapjú, gobelin, 30×40 cm

tek. Lényegi változás ez a korábbiakhoz képest, mert beértek a nagy kezdeményezők: életművek sokasága áll össze egységes egésszé. S ahogy ez törvényszerű, az új generáció legtehetségesebbjei is tudatosan elkezdték építkezéseiket. Ma már aki egy kicsit is ismeri az utolsó két-három évtized textilművészetét, a szignók vizsgálata nélkül is tévedhetetlenül igazodik el a művek sokaságában, mert olyan öntörvényű alkotók jelenlétére lehetünk büszkék, akik régen nem divatkövetők, sokkal inkább az ő életműveiket veszélyeztetik újfajta divatkövetések.

Tapasztalásom szerint tehát semmi sem maradt abba, nincs szünet, legfeljebb nyitott parkolók helyett zártabb műhelyekbe, munkára húzódott vissza a magyar textilművészet. Alkotókörülményei kétségtelenül hallatlanul megnehezültek, de szellemileg mégis sokkal szabadabbak, mint bármikor. Az újfajta szabadságnak azt a fokát és azokat a karakterjegyeit érzem itt ma megnyilvánulni, amelyek a műfaj természetes korlátait nem béklyóként élik meg. A hitben, a nemzeti sajátságok ösztönös vállalásában és a céltudatosságban is úgy korlátozzák önmagukat, hogy az értelmét vesztett grand-arthoz való tartozás vágya meg se kísértse őket. Vérbeli iparművészet ez, tudatosan építve, és felemelt fejjel vállalva.

Köszönöm ismételt bizalmukat, köszönöm, hogy az elmondottakkal az esetleges tévedések jogát magam is megkaphattam, és felhívom figyelmüket a harmadik kiállításra: a Rózsa Anna-díjasok bemutatkozására, mint e jeles akció méltó befejező aktusára.

Tisztelettel köszönök el Önöktől.

(Elhangzott 1992. június 18-án a biennálé megnyitóján.)

EX-TEXTILBIENNÁLÉ LAUSANNE-BAN

Torday Aliz

Nem csupán azért nem textilbiennálé többé a lausanne-i, mert alig benne a textilből mint anyagból készült mű — eddig sem volt sok —, hanem mert nevéből végleg kikerült a textil szó: ez csupán a *15. Nemzetközi Lausanne-i Biennálé.* Igaz, alcímében szerepel a „mai textilművészet", ám ez csöppet sem változtat a tényen: a tapisszériák biennáléinak befellegzett.

A „befellegzés" pedig különösen aktuális: a mai textilművészet alkotásai részben kikerültek az utcára. Nyílt tereken, utcafordulókban, parkokban tűnik fel egy-egy mű, „extra muros", falakon kívül szerepel jó néhány alkotás. S mivel a biennálé a szokásos júniusi helyett már április harmadikán nyitott, a kora tavaszi eső, hóvihar jócskán próbára tette az alkotásokat.

1962-ben *Jean Lurçat,* a huszadik századi gobelin nagy megújítója a svájci *Pierre Pauli* társaságában alapította az első biennálét, amely attól fogva az önálló alkotássá felnövő falikárpit bemutatkozó helye lett. Ám már ők meghirdették, hogy e nemzetközi seregszemlének mindig tükröznie kell a textilművészet aktuális fejlődését, legfrissebb irányzatait is beleértve. Több-kevesebb vitával, óriási túljelentkezéssel — az átlagban ezer jelentkező közül mindössze 30—60 mű került bemutatásra —, változó zsűrikkel, amelyek hol szakértő levelező tanácsadók segítségével, hol egyik vagy másik szemléletmód többségével döntöttek, és ha nem is produkáltak mindig nagyon érdekeset, a válogatás tükrözte a textilművészet pillanatnyi helyzetét. Az olykor fanyalgó kritikák ellenére Lausanne-ban kiállítani mindig rang volt. Talán a legnagyobb felzúdulás a tizennegyedik biennálén történt, amelyen jelentős túlsúlyba kerültek a tengerentúliak, a japánok és amerikaiak. 1992-re helyreállt a rend, már ami a földrajzi helyzeteket illeti. A zsűri összeállítása és munkája most egészen sajátos volt: felkértek hat szakembert — köztük például *Jack Lenor Larsent,* a kitűnő amerikai designert, aki a zsűri elnöke volt, három múzeumi szakembert, egy építészt és egy textilművészt —, válasszák ki a számukra legfontosabb tíz művet. A zsűritagok nemcsak megindokolták választásukat a katalógusban, de mindegyik művész neve mellé odakerült, hogy ki választotta.

Aki nem ismeri a modern textilművészetet, annak számára remek összefoglaló a kiállítás. Aki valamennyire is ismeri, netán látott már néhány lausanne-i bemutatót, annak bizony visszaköszönnek művek: *Olga de Amaral*

FEKETE György

Népaszabadásg, 1992. nov. 27

vételével.

A LÉTKÉRDÉSEK című televíziós műsor következő nyilvános felvétele november 28-án, szombaton 18 órakor lesz Budapesten, a Vigadó kistermében. Téma: a magyar kultúra helyzete. Vendégek: Fekete György helyettes államtitkár, s két országgyűlési képviselő: Jánosi György (MSZP) és Rajk László (SZDSZ)

Datenbank MIDA (5 Tage) ..... 500 DM
Textverarbeitung WORD (5 Tage) ..... 500 DM
Ausbildungsprogramm komplett 1.5

Nehmen an einem Kurs aus einer Einrichtung mehr al
Teilnehmer teil, so erhalten sie einen Preisnachla

DEDIKÁLOM

Bihari Péter

Nem csak a szerzők szokásos szerénysége miatt vagyok zavarban, amikor a saját könyvemről írok: az is elbizonytalanít, hogy nem tudom, mit, milyen műfajú könyvet ajánlok valójában. Egyik kritikusom találó szavaival: egy „nem-tankönyv tankönyvet". A különös meghatározás azt tükrözi, hogy ma Magyarországon mindent ki lehet adni, ha van rá pénz, nyomda és kereslet – de nem tankönyvként.

A tankönyvpiacot – a régóta mindenfelől hallható „alternatív tankönyveket!" csatakiáltás ellenére – többnyire az egykönyvűség, magyarán az állami tankönyvmonopólium jellemzi. Különösen történelemből. Másként fogalmazva: kiadni lehet, tankönyvként felhasználni (egyelőre) lehet, de hivatalosan annak nevezni, még inkább állami támogatáshoz jutni – engedély híján – nem lehet.

E könyv tavalyi, első kiadásából minden „tan" kezdetű szót és szótagot szigorúan töröltünk. Miután pedig – a meg-megújuló tankönyvbotrányokból is kitetszően – a történelemtankönyvek ügye ideológiai és politikai kérdés, nem könnyű engedélyt kapni. Különösen nem egy, a sokféleséget elismerő, liberális szellemű munkának, mint amilyennek a magamét tudom.

A szerző ennek ellenére elégedett, és bízik a szebb jövőben. Hiszen a könyv első kiadása 30 ezer példányban elkelt, s hírek szerint a második kiadás is szépen fogy. Állítólag van olyan iskola, ahol – óh, borzalom! – kötelezővé tették. Sikere – ezt reméli – nem csak viszonylag alacsony (bár tankönyvekhez képest magas) árában, hanem talán önmagában is rejlik.

Nem akar pártoskodni, útmutatást adni. Ezért a következtetések levonását, az ítéletalkotást az eddigieknél inkább a tanárra és a tanulóra bízza. Abban a szellemben, hogy „a történelmet nem átírni kell, hanem megérteni" (Göncz Árpád). Ezért szerepel ebben a tankönyvben a szokásosnál több eredeti forrásrészlet, gondolkodtató kérdés, vitára felszólító feladat. Megpróbálja a korábbiaknál árnyaltabban bemutatni századunk demokráciáit és diktatúráit. Úgy vélem, ebben egyenlő távolságot tart a baloldali és a jobboldali típusok között – csalódnék, ha a tanulók nem a demokrácia igenlését és mindenfajta diktatúra elvetését olvasnák ki belőle. Megkísérli ugyanakkor feltárni, miért támogatták sokan e diktatúrákat, hiszen roppant egyszerű volna a történelem, ha a rosszra elég volna rámutatni, s az megsemmisülne. Századunk nem ilyenfajta tanulságokkal szolgál.

A kötet a szokásosnál több figyelmet fordít a mindennapi élet és gondolkodás történetére, ideértve a politikai eszméket is. Az életkor (eredetileg 14 éveseknek íródott) persze behatárolta a lehetőségeket, de azért remélem: az ifjú olvasók nem kapkodják majd rémülten a fejüket, ha konzervatívokról, liberálisokról, fasisztákról, anarchistákról, szocialistákról olvasnak. (Még 1968 is beleférthetett volna.) Hogy ne kapkodják, abban segíti őket a kislexikon, az ábrák, rajzok, térképek és táblázatok. A rajzok, úgy tapasztalom, nagyon népszerűek a gyerekek körében. Aki a HVG olvasója, annak mond valamit alkotójuk, Szoboszlay Péter neve: ő tervezi a címlapokat.

Elsősorban a tanárok kedvéért teszem hozzá a hevenyészett bemutatáshoz: ez a könyv (még) nem radikálisan újító, nem a Nyugaton bevett „multiperspektivikus" látásmódot tükrözi – legfeljebb a korszerű hazai tankönyvek sorába illeszkedik.

Az új kiadásban javítottunk néhány sajtóhibát és kisebb tárgyi tévedést, figyelembe véve számos tanár, történész és oktatási szakember véleményét. Az eseménytörténetet néhány vonatkozásban 1991-ig hosszabbítottuk meg, mert a gyerekeket a jelen mindig érdekli.

A munka ezzel nem zárult le; a legjobban annak örülnék, ha a tanulók megjegyzéseire is támaszkodhatnék. Hozzáteszem, annyira soha – még a hivatalos, idézőjel nélküli tankönyvvé válás kedvéért – sem fog átalakulni, hogy például Gömbös Gyula törekvéseit ne minősítse fasisztának, a kommunisták „aknamunkájával" igazolja Franco tábornok lázadását a törvényesen megválasztott kormány ellen, vagy éppen mintaképnek állítsa be a Horthy-rendszert. (Példáim nem önkényesek, az elutasító lektori jelentés – nevezzük-e cenzori közbelépésnek? – érvrendszeréből veszem őket.)

Addig is, ameddig valódi tankönyvként jelenik meg, minden használójának örömöt és jó szórakozást kívánok hozzá – továbbra is várom megjegyzéseiket, segítő bírálatukat a Holnap Kiadó címén.

Bihari Péter:
A 20. század története fiataloknak
Holnap.
365 oldal, fűzve 199 Ft.

Lágerek a Hortobágyon

Füzes Miklós:
Törvénysértéssel
„Hortobágyi pusztaságon nehéz idők járnak . . ."
Baranya Megyei Könyvtár–Pannónia Könyvek.
140 oldal, kötve 140 Ft.

Bizonyára még hosszú esztendők kutatómunkájára lesz szükség, mire a történettudomány módszerével és sokoldalú megközelítési módjával, az ok-okozati összefüggések feltárásával megismerhetjük az elmúlt ötven esztendő (netán az egész évszázad?) valós magyar társadalomtörténetét. Nem úgy, ahogyan azt a mindenkori politikai igények által motiváltan próbálják meg velünk láttatni, hanem úgy, ahogyan az ténylegesen megtörtént. A tények, a források, a dokumentumok alapján. S bennük mindenkor az embert is meglátva, aki közép-kelet-európai térségünkben nem mindig az „objektív", hanem szubjektív okokból is gyakran vált kárvallottjává, sérelmezettjévé, netán áldozatává az eseményeknek.

A történelmi önvizsgálat elvégzése pedig nem csupán a szakember, hanem minden átélő feladata és kötelessége is. Mert csakis így válhat tudatossá a történelmi bűn és a történelmi erény, így okulhat, ha okul egyáltalán a nemzet saját múltjából. Füzes Miklós: *Törvénysértéssel* című, a pécsi „Pannónia Könyvek" sorában megjelent munkájával, akárcsak a korábbiakkal, mint amilyen a *Modern rabszolgaság* vagy a *Forgószél* volt, fontos szerepet vállal a történelmi közelmúlt „fehér foltjainak" és tragikus mozzanatainak feltárásában.

1950. június 23-ának éjszakája a kuláknak minősített családok

élettragédiájának egyik fontos, sokak esetében meghatározó jelentőségű dátuma. Egy 1939-es rendelet alapján családok százait internálták ekkor – embertelen ideológiai és politikai megfontolások alapján – egyik napról a másikra. Végül is a Hortobágyon kötöttek ki, ahol kísérleti alanyaivá váltak a természet- és társadalomátalakítás szocialista utópiájának, s egyúttal az egykori juhhodályokból átalakított fabarakkok sivár és kegyetlen világának áldozataivá.

Szerencsés módon a szerző nem csupán a történelmi előzmények, valamint a nemzetközi és hazai politikai folyamatok háttérelemzését adja, hanem mind ez idáig a legalaposabb rajzát is nyújtja a hortobágyi táborok életének. Megismerhetjük az internálás jogi előzményeit, a titokban folytatott szervezeti és a rafinált módon végrehajtott hangulati előkészítést, az elhurcolás körülményeit és a helyi közvélemény reagálását. Például azt, hogy a falun feszülő társadalmi ellentétek, az egzisztenciális különbségek, meg a hiszterizált társadalmi légkör hogyan idézett elő egyesekben minden személyes mérlegelést kizáró, kollektív felelősségrevonást és törvénysértést is támogató magatartást. Részletes rajzát kapjuk a tábori élet kialakulásának, az egészségügyi ellátásnak, az iskoláztatásnak, az élelmezésnek, tehát a táborok – a társadalmi közvélemény előtt nagyrészt ismeretlen – hétköznapjainak.

Szerencsés a szerző azért is, mert – talán az utolsó pillanatban – sikerült interjúkat készítenie a táborok egykori, még élő lakóival. Azokkal, akik a legutóbbi időkig nem vagy csak alig mertek beszélni a történtekről. Vallomásaik megrendítő részletekkel gazdagítják a magyar történeti dokumentumirodalmat.

Mindezek ellenére némi megnyugvással vehető kézbe ez a könyv, mert jelzi, hogy a mindeddig csak a művészet – a szépirodalom és a film – nyelvén megközelíthető téma végre hozzáférhetővé kezd válni a szakemberek számára is. Még akkor is, ha a források korlátozottsága vagy a korabeli viszonyokat tükröző tendenciózus jellege komoly nehézségeket jelentenek a kutatótörténész számára. Ezért ilyenkor a forráselemzéseket a személyes hangú visszaemlékezésekkel párosító módszer nemcsak szükségszerűnek, hanem szerencsésnek is tartható. Mert az írásos dokumentumok említett problémái következtében „a manipulációról a leplet mindenekelőtt az események szenvedő alanyai ránthatják le". Így együtt pedig tényleg „összeállhat" az igaz történelem. Ami nélkül nincs reális nemzeti önismeret sem. Erre pedig most nagy szükségünk van.

Szirtes Gábor

FEKETE Gyöngy

Tiszteletpéldány az olvasónak

Fekete György:
Székfoglaló
Válogatás a szerző írásaiból
Kráter Műhely.
206 oldal, fűzve 282 Ft.

Mondjuk, egy szék. Vagy egy ország. Egy szék, amelyre ülni lehet. Egy ország, amely lakható. Kell hozzá invenció és szerszám. Szerszám és invenció. És kell hozzá honos szellem, mely azért tágasabb térségben is helyet talál. Kell hozzá otthonos történelmi enteriőr és kedvünkre berendezett jelenkori lakás. Honában elfészkelődött ház és haza. Elviselhető élet, méltó vagy legalább megnyugtató halál. De elsőként azért egy szék kell. Meg egy ország. Egy humánus szék, meg egy emberségesen lakott ország. No meg egy racionális belsőépítész, aki hivatalában is erre a székre, ilyen hazára vár. Töpreng, tervez, rajzol – vagy éppen ír –, gyalul, fűrészel, kalapál. Székfoglalóképpen, vagy egy kilencvenháromezer négyzetkilométeres lakótér bebútorozójaként akár.

Fotó: Vahl Ottó

— Csakugyan: itt ez a szék a könyv fedelén meg a címében is. Meg aztán: akadémián szokás székfoglalót tartani és helycserés társasjátékokban. Miféle szék és székfoglaló ez valójában?

— Belsőépítész vagyok, így hát sok széket terveztem. Mesterségünkben a szék: axióma. Mindennek az alapja, alfája, kiindulópontja. Ami pedig az én székfoglalómat illeti: nincs ebben semmiféle hivatali, helyfoglalási gesztus, sem szellemi hivalkodási szándék. Csupán azt kívánom jelezni ezzel: egybegyűjtöttem írásaim egy részét, s e réven a könyvszerzők közt talán igényelhetek egy magam tervezte széknyi helyet.

— Amennyire tudom és szerencsés esetben tapasztalom: a széknek mindig az emberi test formáit kell követnie. E réven a leghumánusabb, az emberhez legszervesebben illeszkedő bútordarab. Vajon az ön könyve is ilyen emberséges, az ember törvényszerűségeihez igazodó kíván lenni?

— Valójában egy emberről szól ez a könyv, aki jelen esetben én magam vagyok. Saját „szöveglenyomatom" ez tehát. De szól természetesen azokhoz is, akiknek íródott annak idején, hiszen ez a kis kötet cikkeket, interjúkat, disszertációt, tévészövegeket, kiállítás-megnyitókat, sőt még verseket is közöl. Számomra különben azért fontos könyv ez, mert fejlődésmenetem hű tükre. Hitelesebb, mintha naplóformát választottam volna, mert annak szándékosságába óhatatlanul belopakodik egy kis szépelgés is. Hiszen mindenki hajlamos arra, hogy megtervezze a róla később kialakuló képet. Ebben a könyvben viszont ilyen értelemben nincs semmilyen szándékosság; csupán egymás mellé kéredzkedett, amit korábban megírtam, elmondtam.

— Akik hajlamosak arra, hogy műfaji besorolás szerint osztályozzák a könyveket, ezt meglehetősen eklektikusnak találhatják, hiszen annyi minden került bele. Milyen rendező elv, alapszemlélet jegyében?

— Említettük, hogy a szék antropomorf bútordarab: van lába, háta, karfája. S ez a fémből, fából, textilből készített második test alátámasztja a valóságos testet. Gyámolít szinte. Egyik valahai mesterem, Kaesz Gyula *Ismerjük meg a bútorstílusokat* című kötetét illusztráltuk egykoron kitűnő kollégámmal, Kigyóssy Ágnessal. Megrajzolt székek ortogonális – szembefordított – változatainak metszeteiből állt össze az illusztráció. Ha úgy tetszik: mozaiktechnikával.

Hát ez a könyv is mozaiktechnikával szerkesztődött. Az ember elkezdi a maga életét keresztül-kasul fölszabdalni, aztán kiemelni belőle a kulcsfontosságú pontokat. Azt például, amikor nézete valamiről kialakult, vagy az éppen megváltozott. Vagy azt, amikor valamilyen pragmatikus, kemény, hideg dologból, emóciói által, költészetet csinál. Vagy éppen azt, ahogyan álmaiból, vágyaiból – csupa lágyságból tehát – ennek ellentétébe: kemény, hideg, pragmatikus pontba vált, mondjuk, disszertációja formájában.

Így készült ez a mozaik. S minthogy az olvasóknak nincs idejük arra, hogy a hozzám hasonlóan nem túl fontos emberek teljes életét végigkísérjék, e réven módjuk nyílik arra, hogy rövid idő alatt átfussanak ezen az életen. Remélhetőleg érdemes mozzanataira figyelve.

— Aki az ön pályáját akár csak felületesen ismeri, észlelheti, hogy egy nem kis részt irracionálisnak tetsző világból – papgyerekként – serdült, esszélt a belsőépítészet oly racionális (bár nyilván megfoghatatlan elemeket is tartalmazó) világába. S innen jutott – mint mostanában annyian – a politikába. Mi hívta ide? Az észszerűség keresése? Vagy éppen a hatalom művészetének vonzása?

— Gondolom, arra is utal ezzel, hogy a magamféle szakember mi az ördögnek ártja magát az egészen másféle szakértelmet kívánó politikába. Ám olyan nagyon is átlagos értelmiségi sors ez Kelet-Európában, melyet egyáltalán nem az értelmiség kreált magának, hanem óriási történelmi késések és ezek felszámolására szerveződött sietségek alakítottak ki. Engem is ez késztetett erre a – némelyek számára talán különös – szerepvállalásra. Nem érdemes most azon töprengeni, hogy ez jó-e vagy sem, mindenesetre tény: a magyar história nagy katonai, társadalmi, szellemi forradalmaiban mindig volt erre példa.

Döntenem persze nem volt könnyű. Abba, hogy az ember majd hatvanesztendősen még mire vállalkozik, mit zár ki az életéből és mit tud még befogadni, belejátszik a sors is. Amikor ennek a döntésnek a krízisét átéltem, kezembe került egy Camus-kötet, s abban egy számomra katartikus mondatra bukkantam: „Nagylelkűségünk a jövő iránt abban van, hogy mindenünket a jelennek adjuk." Ez a gondolat főbe kólintásként hatott rám, de bátorságot is adott arra, hogy belevágjak. S új munkám minden kötöttsége és őrülete ellenére sem bántam meg döntésemet, mert nagyon reménykedem abban, hogy mindez a saját szakmámban is visszatérül. Hiszen az inspirációk nem mindig egyenes úton jönnek. S noha a madárról a madárnak kell eszébe jutnia az embernek, a tégláról pedig a téglának, megeshet, hogy a tégláról jut eszedbe a madár, hiszen – a tégla is röpülhet... Rejtettek ezek a dimenziók.

— S vajon a belső tér tervezője hasznosíthatja-e sajátos logikáját, tapasztalatait, gondolkodásmódját valamiképpen a politikában?

— Megvallom, kezdetben valamiféle tudathasadástól tartottam, s úgy éreztem, egy másik énhez kell folyamodnom. De aztán rájöttem, hogy roppant szerencsés vagyok. Ugyanis a belsőépítészet nagyon pragmatikus, tárgyilagos, jól szervezhető mesterség, hisz benne minden vágy technikákban, technológiákban, mérésekben, műszaki rajzokban valósul meg. Ám megannyi inspiráció hordozója is... És az a munka, amelyet most a minisztériumban végzek, vagyis a kultúra stratégiájának tervezése, ha úgy tetszik, végső soron következménye a belsőépítészeti gondolkodásnak. S itt társtervezőként – a körülményekhez alkalmazkodva – kell megtervezni a kultúra legésszerűbb működési rendjét. Ugyanakkor, szerencsére, a művészet területén nem vagyok stratéga, így számomra minden színházi, film-, irodalmi, képzőművészeti, zenei, táncügy mögött megjelenik az emberi arc; nemcsak az alkotás, de az alkotó is. Fortuna különleges kegyeltjének tarthatom tehát magam, akiben lelkének mérnöki és művészi fele együtt lehet jelen. S ez végül is igazán kellemes „tudathasadás".

Nádor Tamás

FEKETE György

Fekete György

A belsőépítész „monológjaiból”

Csaknem kétszáz építészeti és belsőépítészeti terv, illetve kivitelezés, több tucat szakmai tanulmány és cikk után könyv formában is összefoglalta gondolatait Fekete György iparművész, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium kulturális kérdésekkel foglalkozó helyettes államtitkára. Könyve, amit a Kráter Műhely Egyesület adott közre, a Székfoglaló címet viseli – egyszerre utalva tanult szakmájára, a belsőépítészetre és jelenlegi kultúrpolitikai pozíciójára. A kitűnő könyvből közlünk most néhány kiragadott szemelvényt, megvilágítandó azokat az eszményeket, melyek Fekete Györgyöt mindennapi tevékenysége során vezérlik.

Én a feszültségeimből élek. Valószínűleg messze nem vagyok olyan tehetséges a saját szakmámban sem, hogy megélhetnék abból, hogy a hangulataimat válogassam, és kiválasszam azokat a perceket, amelyekben nagy dolgokat hozok létre. Egyébként a szakmám sem olyan, hogy állandóan nagy dolgokat lehetne produkálni. Már nagyon régen az az érzésem, hogy az ember a saját sorsát sokkal kevésbé irányítja – ha egyáltalán érdemes irányítania –, mint ahogyan azt fiatal korában, a tervezések vagy tervezgetések idején gondolja. A világban ugyanis tennivalók vannak: a szakmában, a szakmán kívül, egyáltalán az értelmiségi létben. És ezek a tennivalók olyan furcsa módon személyesítik meg önmagukat, hogy kegyetlenül megkeresik a saját alanyaikat. Én ezekbe a tennivalókba permanensen belebotlom.

Nem határozok meg magamnak erkölcsi elveket, azt azonban elmondom, hogy elég szigorú, protestáns vallási erkölcs alapján nevelkedtem, hiszen papi famíliából származom. Állítólag van is bennem valami papos, bár az életvitelem ezt nem nagyon bizonyította, amit nem kis szomorúsággal mondok. A saját gondolataim tükrébe kénytelen vagyok belenézni, mert tervezéssel foglalkozom. Építészeti, belsőépítészeti tervezéssel, és tervezéssel úgy is, hogy mások életkörülményeit, élettereit tervezem meg. És bizony ennek az alapjait jórészt a saját életem tapasztalásából merítem, hiszen én vagyok az alany, aki sokféle helyzetben volt már, és tudom, hogy ezekben hogyan viselkedem.

A döntéseimnek két fontos hátországa van. Az egyik holtbiztos hátország azoknak az embereknek a szeretete, akiknek a szeretetét vagy megszereztem, vagy kiharcoltam magamnak, vagy akik ezt felajánlották nekem, és itt elsősorban a családomra gondolok.

A másik hátországom az, hogy eszelősen tanulok, mióta élek. Így el tudtam érni azt huszonhárom-huszonnégy éves koromban, amikor a szakmámban is kezdtem már eszmélni, hogy nem azokat a dolgokat próbáltam továbbtanulni, amelyekről azt gondoltam, egy pontra elértem velük, hanem azokat, ahol gyenge pontokat találtam. Ennek aztán iszonyú következményei lettek.

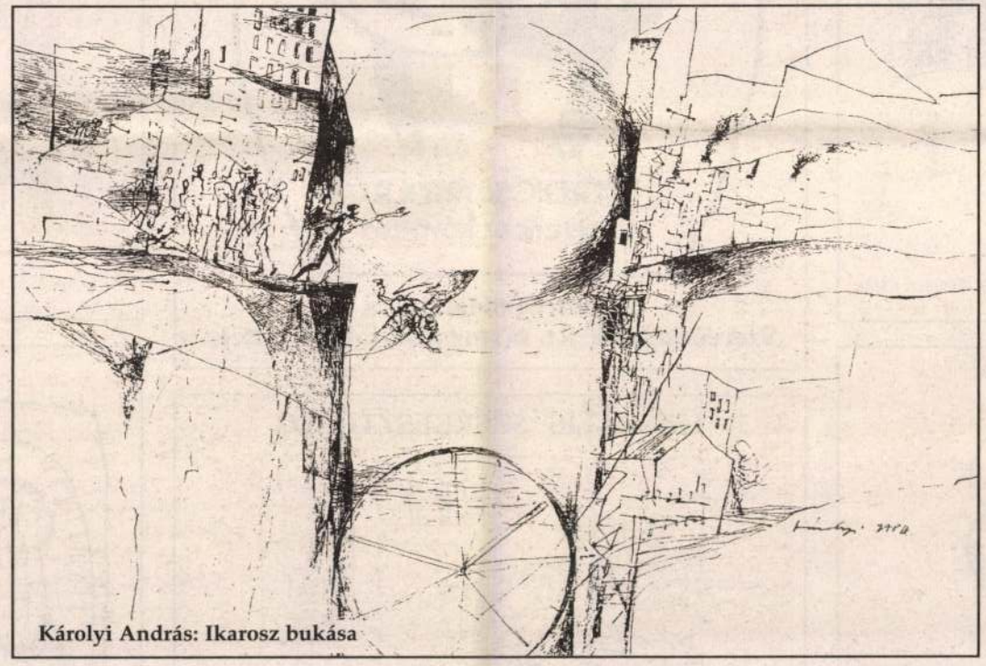

Károlyi András: Ikarosz bukása

Olyan szakmának vagyok a tagja: a belsőépítészetnek vagy iparművészetnek, amelyet a mai napig is csak a szakértelmiségi területek közé sorolnak. Ezért, míg ebben az országban egy írónak, egy költőnek, egy közgazdásznak, egy politikusnak vagy egy jogásznak a saját dolgain túl is lehetősége van valamiféle véleményt alkotni, tőlem a foglalkozásom miatt ezt rendszerint megtagadták. Amikor a Képző- és Iparművészeti Szakiskola igazgatója lettem, a legelképesztőbb kérdések azzal voltak kapcsolatosak: hogy a pokolba kerülsz te a pedagógiába, mi közöd van neked ehhez? Hogy jön egy belsőépítész ahhoz, hogy olyan dolgokkal foglalkozzék, amelyek a diplomája nómenklatúrájában nincsenek megfogalmazva? Én valószínűleg nem felelek meg azoknak a pedagóguskívánalmaknak, amelyek esetleg kemény hatalmi pressziók folytán a pedagógiában kialakultak az utóbbi évtizedekben. Egyrészt nagyon szeretem azokat, akiket tanítok. Én elsősorban nem ismereteket szerettem volna és szeretnék közölni, hanem magatartást, ugyanis a pedagógiából ez teljesen kihalt. Az az ismert közhely, hogy függőlegesen tanítunk, minden tantárgyat külön, minden dolgot elszigetelten a másiktól, az integráció szükségességének a felismerése nélkül, számomra teljesen elfogadhatatlan. Én valahogy úgy szerettem volna, és szeretnék tanítani, hogy a hónom alá veszek háromnégy embert. Mindent elmondok nekik, amit az életről tudok, de természetesen ebben a tények is benne vannak, hiszen a sok-sok tanulás során csak összegyűjtöttem annyit, hogy van mit mondanom. Nekem e téren hosszú ideig azt sugallták, hogy magamban csalódjak, hogy vonjam le a konzekvenciát, hisz bizonyos várakozásoknak nem feleltem meg. Ebbe a szerepbe nem tudtam beleélni magamat. És valószínűleg nem valamiféle gőg vagy önmagam túlbecsülése okán, hanem egyszerűen nagyon kemény és borzasztóan szigorú mérleg után.

Az ellenségeim ellenségeskedése többek között abból fakad, hogy boldognak és megelégedettnek, sőt, cselekvőkésznek láttak mindig, még a legreménytelenebb pillanatokban is. Én pedig roppant elégedett vagyok azért, hogy a saját elégedetlenségemet egyrészt fenn tudom tartani, másrészt hogy erre reagálni tudok. Valószínűleg az öregedés jele, ha az ember már nem akar valamit, a saját elégedetlenségét nem veszi észre vagy feladja. Nekem az elégedetlenségem a legnagyobb erőtartalékom, és pontosan az elégedetlenségem okán találtam mindig megbízókra és szövetségesekre. Aki az én elégedetlenségemre spekulált – minden tekintetben –, az nem tett rossz lóra. Aki a megelégedettségemre vagy a hiúságomra apellált, az mindig ráfizetett.

(1988)

HUMÓRUM

TRÓJAI FALÓ

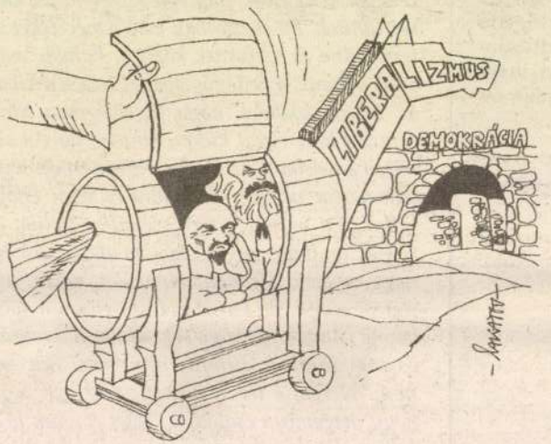

LAKATOS FERENC RAJZA

SZERENCSEJÁTÉK RT
a szerencse kovácsa

Humoros oldalaink a Szerencsejáték Rt. támogatásával készültek

ELLENZÉKI HUMOR

RAU TIBOR RAJZA

DUDÁSÉK HINTÁJA

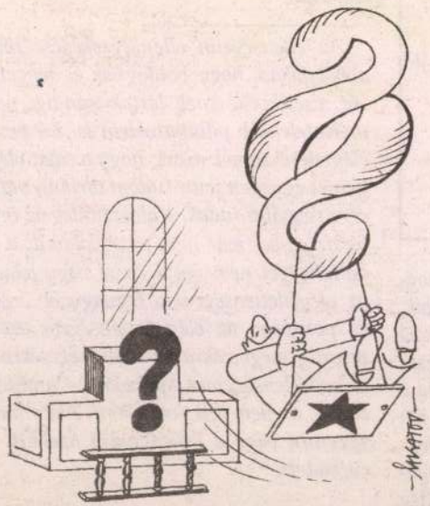

LAKATOS FERENC RAJZA

LIBERÁLIS SZERKESZTŐSÉG

– Göncz Árpád beszédeire csak az újságírókat szabadna be-

– A helyzet az, hogy csak mint gyilkos évültem el. Politikusként ma is érvényben vagyok

Feketa György

• LA GIROUETTE •

RELIEFS SUR CRISTAL

DÉCORATION ARTISTIQUE

BÁTHORY JÚLIA

PÁRIZS - BUDAPEST

Báthory Júliát,
a Széchenyi Irodalmi
és Művészeti Akadémia
rendes tagját
köszönti
és a kiállítást megnyitja
Fekete György
helyettes államtitkár

Az Iparművészeti Múzeum
tisztelettel meghívja Önt
1993. április 15-én
három órakor
a
BÁTHORY JÚLIA,
Párizs - Budapest
című kiállítás megnyitójára.

Iparművészeti Múzeum
Budapest, Üllői út 33-37.

FEKETE György belsőépitész

Uj,Mo.1993.ápr.9.

❑ A Művelődési és Közoktatási Minisztérium tájékoztatásul közli, hogy Fekete György kulturális helyettes államtitkár egy súlyos, családon belüli betegséggel kapcsolatos és számára másképpen megoldhatatlan gondja miatt nyugdíjazását kérte.

Az iparművészet jelene és jövője

1062

A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége 1979. november 20–21-én tanácskozást tartott az Iparművészeti Főiskola dísztermében Az iparművészet jelene és jövője *címen. A kétnapos tanácskozás során – melynek megnyitó beszédét Kiss István, a Szövetség elnöke tartotta – Attalai Gábor, Ernyey Gyula, Lissák György, Fekete György, Buzás Árpád, Bojár Iván, Fukász György, Karmazsin László, Péri József és Németh Aladár előadása hangzott el.*

Az előadások közül az alábbiakban hármat közlünk.

ATTALAI GÁBOR:

Az iparművészet és ipari tervezőművészet helye és szerepe a mai magyar társadalomban

A hely és a szerep ellentmondásainak tudomásulvétele segítené, hogy e szakma tényleges funkcióiról, negatívokról és pozitívokról kevesebb elfogultsággal és tisztábban vélekedhessünk. Az iparművészet társadalmi és művészi funkciói egyre bonyolultabbá válnak, mivel egyre mélyebben kapcsolódnak a termelés és értékesítés érdekszféráihoz. Kimondjuk vagy nem, a ma iparművészének tevékenysége az eszményi tárgy és a piac konfliktusainak ütközőpontjában áll. Ennek a viszonynak összefüggéseiről nem tudunk eleget. S bár politikai és ideológiai etalonok rendelkezésre állnak, ezek nem képesek helyettesíteni azokat a kutatásokat, amelyek nélkül a mai ember és a mai tárgy kapcsolatának mélyebb rétegeit, meghatározóit lehetetlen megismerni.

Az alkotott tárgy furcsa jelenség. Egyrészt úgy tűnik, hogy nem minden igényünket tudjuk a tárgyakra rávinni, másrészt számos olyan akaratunkon kívülit is beléjük építünk, amelyek csak később mutatkoznak meg. A hiányok, de különösen a többletek a társadalmi praxisban válnak ismertté. „A termelés – mondja Marx – nemcsak tárgyat termel a szubjektum számára, hanem szubjektumot is a tárgy számára." Ez a tény olyan folyamatot tükröz, amelyben egy állandóan változó percepció és igény jut érvényre, s amely folyamatban a tárgyak és funkcióik is állandó átváltozásokon mennek keresztül. Bár a tárgyak világát vágyaink és vélt szükségeink szerint igényeljük és alakítjuk, mégis hol hiányok, hol többletek mutatkoznak, s szinte elképzelhetetlen, hogy tárgyaink minőségeire és mennyiségeire minden vonatkozásban kielégítő képletet találjunk. Mert mi is lehetne a rendező elv? A vágy? – a szükséglet? Úgy tűnik, szükségleteink pontos ismeretében talán közel juthatnánk a tárgyak lényegéhez, emberi és társadalmi tartalmaikhoz. De mi a szükséglet? Ezt a kérdést szociológus, mérnök, kereskedő, filozófus, közgazdász és politikus egyaránt szeretné megválaszolhatónak tudni. Ez az iparművész dilemmája is. A kérdés azonban nem adja meg a pontos válasz lehetőségét. Még az úgynevezett alapvető vagy elsődleges szükségleteket sem lehet kielégítő módon meghatározni. Egyesek úgy vélik, hogy elsődleges szükséglet az az antropológiailag meghatározható minimum, az a csökkenthetetlen értékű létszint, amelyet az ember maga határoz meg magának. Ez a megállapítás azonban korlátozott igazságú, mivel az ember túlélésének küszöbe felett sosem tudja pontosan, hogy mit és mennyit akar. A szükséglet elméletének tehát a modern társadalmakban nincs sok értelme – vallja a francia Baudrillard –, mert ezek csak a szükséglet ideológiai fogalmának közelítését és a szükségletek elméleteiről vallott újabb elméletek létrejöttét eredményezhetik. A lényeget másutt kell keresni.

Érdemes itt visszapillantani a múltba és idézni a XVII. századi bölcselőtől, Nicolas Barbontól, aki a szükségletről az alábbiakat mondja: „Minden vágy szükségleteket foglal magában. Ez a szellem étvágya, és ez éppen olyan természetes, mint az éhség a test számára. A legtöbb dolog értéke onnan származik, hogy a szellem szükségleteit elégíti ki." A szükségletek pontos kiszabása tehát, úgy tűnik, nem lehetséges. Itt azonnal felvetődik a kérdés, hogy akkor vajon kiszabható-e pontosan az iparművész helye és szerepe a társadalomban? Minden bizonnyal csak megközelítőleg. E megközelítésről azonban nem mondhatunk le. Mivel a szükségletek egész struktúrája társadalmilag pontosan fel nem fogható és gazdaságilag teljességgel fel nem kutatható rendszer, ezért mind a termelésben, mind a tárgyak tervezésében és hovairányításában is egy automatizmusra épülő, empirikus gyakorlat alakult ki. A mindent átfogó és rendszerező tervezés emberi szándéka a gyakorlatban sajnos szembe kerül egy állandóan jelenlevő kitettséggel, amely számtalan ellentmondásban van az ember eredeti tervezett szándékaival. A tervezésben ugyanis mindig csak addig vagyunk képesek előre tekinteni, ameddig a világ adott helyzetéből levonható új tapasztalatok korlátai azt megengedik. E korlátokon túl csak sejtéseink vannak.

Nézzük, hogyan tükröződik mindez termelési rendszereinkben és az iparművész gyakorlatában? A termelés egész jelenkori gyakorlata kapitalista társadalmi közegben jött létre. Az ipari tervezőművészet ennek a rendszernek következménye, s mint ilyen e rendszer negatívumait magával hordozza. Ezek a hagyományok olyan sajátosan termeléshez kötöttek, hogy még szocialista tulajdonviszonyaink lehetőségei sem tudták a velük járó örökséget és életviteli gyakorlatot teljességgel újraformálni. Termelésre és tervezésre egyaránt nehezedik az a klasszikus tény, hogy nyereséghez akar jutni. A termelés és a szándékolt nyereség mindig fogyasztást feltételez. Olyan fogyasztói kedvet, amely újra termelődik, s amely nem feltétlenül függvénye az elhasználásnak. A fogyasztás tehát a termelés totális funkciójaként jelentkezik. Ebben a totális funkcióban kap helyet az iparművész. Mivel a fogyasztás mennyiségének és minőségének emelkedésével állandóan módosul a fogyasztás struktúrája is, az iparművészre folyamatosan változó gyakorlati és eszmei feladatok hárulnak, melyekben pozitív és negatív tendenciák egyaránt jelentkeznek. Nyilvánvalóan nega-

1

2

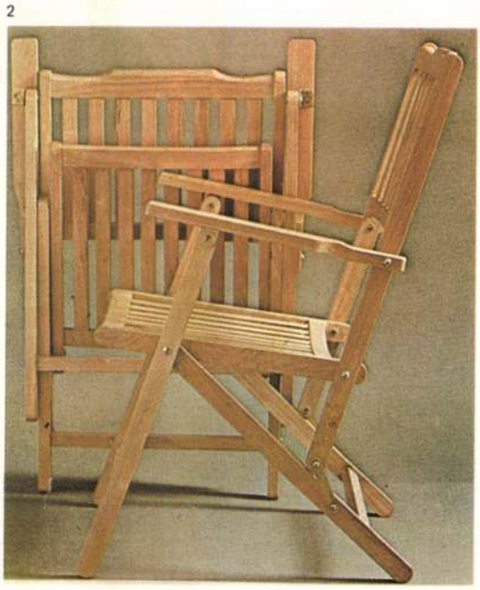

5

XXI. ÉVFOLYAM, 5. SZÁM, 1980. MÁJUS

Az iparművészet jelene és jövője

Attalai Gábor: Az iparművészet és ipari tervezőművészet helye és szerepe a mai magyar társadalomban 2

Fekete György: Magunkról, mindenkinek 5

Buzás Árpád: Az iparművészet, ipari tervezőművészet működési struktúrája 6

Két évtized

Rozgonyi Iván: Hosszú út a játszótérig (Beszélgetés Schéner Mihállyal) 10

Menyhárt László: Üzenetek anyanyelven (Beszélgetés Kátai Mihállyal) 14

Somogyi György: Tisztességes mesterség (Beszélgetés Probstner Jánossal) 19

Műhely

Dvorszky Hedvig: Mesterség – hagyomány – alapkutatás (Széljegyzet a Kecskeméti Kerámiastúdióról) 22

Torday Alíz: Textilművészeink motívumválasztása, '68–'78 25

Bereczky Loránd: Design és kézműipar találkozása (Németh Éva textiltervező munkássága) 30

Kiállítás

Lóska Lajos: Rajzok a Várban 32

Környezetkultúra

S. Nagy Katalin: Budapesti közterek 36

Könyvekről

Design./A forma művészete *(Somogyi György)* 41

Kitekintés

Sinkovits Péter: Gesztus és művészi érték 42

Urbán Nagy Rozália: A Kröller–Müller múzeum 44

Napló

A művészetek pártfogása és pártolása – Forrás Galéria 46

Contents – Содержание 48

A borító belső oldalán Gyulai Liviusz: Bajnok, toll, 26×18 cm, 1975 (fotó Bokor)

A borítón Schéner Mihály: Huszárok, festett fa, 2 db, 38×36×9 cm és 30×26×11 cm (fotó Somfai)

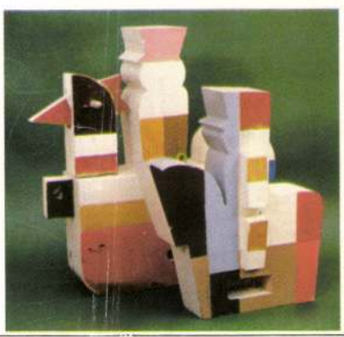

Művészet – A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének Lapja – Főszerkesztő: RIDEG GÁBOR – Szerkesztőség: 1121 Budapest, Agancs út 26–28. – Telefon: 166-048 – Kiadja a Lapkiadó Vállalat, Budapest VII., Lenin krt. 9–11. Levélcím: 1906 Pf. 223. – Telefon: 222-408 – Felelős kiadó: Siklósi Norbert – 80.2551/2–5 Zrínyi Nyomda, Budapest – Felelős vezető: Bolgár Imre vezérigazgató – „Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál és a Posta Központi Hírlap Irodánál (postacím: Budapest V., József nádor tér 1. – 1900) közvetlenül, vagy postautalványon valamint átutalással a KHI 215–96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: 240,– Ft. – Külföldön terjeszti a „Kultúra" Könyv és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat, H–1389 Budapest, Postafiók 149. – INDEX 25602 – Kéziratokat, rajzokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza! – **HU ISSN 0580–3608**
A folyóirat példányonkénti ára: 20,– Ft

tív például az a termelői és tervezői orientálás, ami az iparművész közreműködésével alakul ki, s amit Abraham Moles oly remekül állít elénk különféle poharak kapcsán, melyek alaposan tükrözik magatartásformáink egy részét. Moles rámutat, hogy a jobb nyugati háztartásokban a következő pohárfajtákból akadnak készletek: söröspohár, sörbetespohár, konyakospohár, likőröspohár, whiskyspohár, sherryspohár, pohár jeges teához, talpas gyümölcsleves pohár, vizespohár, vörösboros pohár, magas talpú fröccsöspohár, kompótospohár, koktélospohár stb. Úgy vélem, ami a tendenciát illeti, mintegy negyven százalékban mi is elértük ezt a szintet. Vajon hol van a tisztulás reménye?

Ezt a dilemmát Bizám Lenke így válaszolja meg: „A nyugati árucikkekkel vagy akár eszmékkel együtt még egyáltalában nem vándorolnak be hozzánk a kapitalista nyugat tulajdonviszonyai is. Soha és sehol nem az a döntő, hogy ki mire költi a jövedelmét, hanem az, hogy miből nyeri." De vajon megválaszolja-e a felvetődő kérdést az, hogy ha a dolgok szocialista tulajdonviszonyok között alakulnak ugyanúgy? Akkor egyben már más tartalmakról is van szó? Nem hihetjük. Vajon mi lehet a megoldás? Keressük-e az erkölcsök magyarázatát a fogyasztói magatartások alapján – vagy a fogyasztói viszonyokét az erkölcsök alapján? A kérdésre adható válaszban kifejezésre kell juttatni a fogyasztásra irányuló célrendszer lényegét, amelyben a fogyasztás és a termelés ember- és nem tárgyközpontúan van elrendelve.

A fogyasztás és a vele kapcsolatban álló termelési és tervezési rendszerek fő céljául a személyiség minden oldalú fejlesztésének biztosítását kell megszabnunk, s ennek az alapelvnek mentén kell a mai magyar iparművészet, ipari tervezőművészet szerepét és helyét kijelölni társadalmunkban. A napi gyakorlat kínálat- és keresletrendszere ettől az állásponttól még messze esik, s nem tükröz ilyen típusú tudatosságot. Mégis szükséges, hogy keressük a megoldást, továbbá azokat a lényegi mozgatókat és ösztönzőket, amelyektől úgy áll a dolog, ahogy. Marx azt mondja ezzel kapcsolatban, hogy „semmire nem lehet jutni a kereslet és kínálat viszonyából, ha nem fejtjük ki azt az alapot, amelyen működik". Az alapok vizsgálatánál mindenekelőtt azt kellene megfigyelni, hogy milyen racionális és irracionális elemek ösztönöznek bennünket arra, hogy úgy akarjuk környezetünket, tárgyi világunkat és általában minden irányú fogyasztásunkat, ahogy. Nyilván a génjeinkbe épült ösztön, a tiszta ésszel helytelennek ítélendő halmozás igénye is. A halmozás túlélésünk fiktív garanciája. Nem véletlen a gyermek tárgyakhoz kapcsolt irigysége, a felnőttkori gyűjtőszenvedély, de még túltápláltságunk is a létbiztosítás áttételes tükröződése. Nincs szörnyűbb tárgy, mint ami ezeknek e tényeknek tudatában készül, s az ilyen rejtett igények megfeleltetésének és megadóztatásának szándékával lép ki a piacra.

Garanciális és biztosítási tünetek tapasztalhatók az úgynevezett hétköznapi érvényesülés tárgyi attribútumaiban és displayében is. A feltörekvés mintáiban a pszeudógazdagság hangsúlyozása, a koloniál, a híg-barokk bútorzatok, a króm csúcsfényei, faltól falig szőnyeg – tetején műperzsákkal, gobelinszövést utánzó fali tapéta, színes tv a napi berendezési eszmény. Ennek a trendnek ellenpontjában állnak a szakadtak, akik a végletekig elhasználják ruháikat és kevés számú tárgyaikat. Ezek a hiány transzponálásával felelnek meg a klasszikus genetikai parancsnak. E két pólus között kellene felrajzolni a társadalmi tudat eszközeivel egy szerény, de világos és impulzív tárgyi világot, környezeti-hangulati mintát, amely elég nyitott lehetne a személyes sajátosságokra és határozott az új és deklarált társadalmi erkölcsök érvényesülésének szorgalmazására. Ahogy a victoriánus Angliának, a felvilágosodás korabeli Franciaországnak, az ipari forradalom Amerikájának voltak kézzelfogható és a helyzetre karakteres mintái, úgy minékünk még nincsenek. S nem is látni, hogy ilyen irányban és szándékkal túl sok minden történne. Pedig ez a munka elkerülhetetlen.

3

1 *Bubiv garnitúra. A magyar kereskedelem kedveli ezt a típust. Vajon miért?*
2 *Összecsukható faszékek. Olcsón, egyszerűen gyártható. Összecsukva kis helyen is elfér. Kertben, konyhában, de még lakószobában is használható.*
3 *Zsákszék, olasz modell, 1968. Egyszerű, olcsó, kivitelezése nem technikaigényes. Mégsem nekünk jutott eszünkbe.*

4 *Josiah Wedgewood: Kávéscsésze és csészealj, 1768. A zseniális előrelátás példája.*
5 *Egymásba rakható bögrék és tálak, svéd modell. Praktikus, kis helyen elfér. (fotók Attalai)*

4

5

A piac oldaláról lehetetlen lesz kialakítani egy ránk jellemző és megfelelő mintát. Ennek érdekében komplex kutatómunkát, alkotói műhelyrendszerek szervezett együttműködését, tárgyi rendszerek, háztartások több alternatívás kínálatát és olyan árszínvonal ösztönzését kellene érvényre juttatni, amely hozzájárulna, hogy a javasolt és előnyben részesítendő termék elérhető legyen az egyszerűbb emberek számára is. Ugyanakkor a propaganda eszközeivel segíteni kellene, hogy a társadalom azonosulási képessége az adott mintákra kifejlődjön. A kapitalista országok iparművészete annak a fogyasztói rendszernek az eredménye, amely a rétegek és csoportok vásárlási preferenciáit kutatja, s ezekre ad megfelelő termékeket, figyelve, hogy azok bármilyen alternatívában bekerüljenek a fogyasztói kosárba. A mi társadalmunkban differenciált, de új típusú mechanizmust és feltételrendszert kellene megteremteni. Sajnos az iparművész nem erre az új szerepre irányított. A napi gyakorlatban a klasszikus, de ugyanakkor gyengén szervezett termelési rendszer érvényesülését kell szolgálnia. Olyan ellentmondás ez, melyet sem a termelésben, sem a tervezésben nem lehet áthidalni. Lehetetlen ugyanis bizonyos célra alakított mechanizmusokhoz nem illeszthető elképzeléseket jól szolgálni. Erről az objektív tényről nem nagyon veszünk tudomást, s hogy ma egyre inkább szóba jön, elsősorban annak következménye, hogy társadalmunk kezd kilépni egy szélesebb gazdaságba, amelynek bonyolultabb törvényei vannak, mint a megelőző fejlettségi fokon levőnek. Kezdenek bizonyos feleslegek mutatkozni, miközben számos termék és tárgyféleség esetében a klasszikus hiányok is megmaradtak.

A jelenlegi helyzetben a magyar iparművész nincs olyan pozícióban, ahonnan tevőlegesen vehetne részt egy új, társadalmilag hatékonyabb s célirányosabb tárgyi rend kialakításában. Olyan fogaskereke a gyártásnak és értékesítésnek, amelyben véleményére nem kíváncsiak, s nemegyszer az eladási problémák bűnbakjaként áldozzák fel. Sokszor ugyanabban az üzemben egyik énjével a kapitalista piac feltételei szerint kell terveznie, másik énjével egy más típusú elvárásra, a mi igényeinkre kellene dolgoznia. Mindkettőre ugyanazokkal az ösztönzőkkel és ugyanazzal a személyiséggel, egyazon, de kétarcú mechanizmusban. Olyan ellentmondások ezek, amelyeket sem szorgalommal, sem tehetséggel nem lehet áthidalni. Az iparművész még mindig nem tagja a feltételezett triumvirátusnak, amelyben a termelés és értékesítés szakemberei között egyenrangú és kreatív szerepkörben kaphatna helyet. Nagyon sok helyen az iparművész puszta létét is kétségbe vonják. Úgy vélik, hogy kikapcsolása a cég belső nyugalmát erősíti. Egy akadállyal kevesebbel kell számolni. Ezért a szemléletért olykor az egész népgazdaság fizet.

Hogyan remélhetjük, hogy egy új típusú társadalmi igény és elkötelezettség megvalósítóivá válhatunk? Hogy jutunk így el azokhoz a funkciókhoz, amelyek a termelés és fogyasztás viszonyát egy magasabb erkölcsi szintre emelik? Bármilyen furcsa, de a probléma klasszikus megoldását rendszerint a kézműves találja meg hazánkban. Ő ugyanis kis termelő apparátusával felsorakozik a csoportigény mögé, s így gondolkodik: „az én kapacitásom ennyi és ennyi egy évben. Erre kell találnom vevőt", s meg is találja. A kézműves kicsiben és személyes eszközökkel, minimális ráfordítással dolgozza ki üzletpolitikáját. Még marketingstratégiája is van, mert tudja – ha nem is olyan pontosan, ahogy azt a közgazdászok megfogalmazzák –, hogy az ember és a gép által végzett munka, az alkalmazott anyagok tartóssága, célra irányítottsága és az összbenyomás együtt alkotják a termék kvalitását. Az összbenyomásban a kézműves még személyes jelenlétét, a tárggyal kapcsolatos összes tapasztalatait és művészetének kommentálását is érvényre juttatja a vásárló felé.

6

7

8

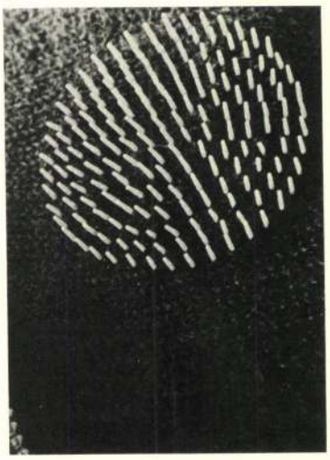

6 *Bikini. Speciális, a formát jól követő kelmét igényel, amely minden irányban elasztikus.*
7 *Tréningruhák, Lévi Strauss modell. Már a csíkok számát is szabadalmak védik. Vajon van-e ilyen magyar szabadalom?*
8 *Kötött pulóver, 1979. Designer: Maria Hees. A modell mintázásában újszerű hatást keltenek az alapanyagba belekötött PVC elemek.*
9 *Cipő esős időre, 1980. Designer: Jan Jansen. Újszerű, szellemes és ironikus forma, egyszerű technológia.*
10 *Magasszárú férficipő, Duna Cipőgyár. Kiüresedett forma, merev műanyag talp. Kellemetlen esztétikai hatás.*
(fotók Attalai)

A nagyipar és a kereskedelem feltételrendszerében mindebből jóval kevesebbet találunk. A tárgy és a vevő között néha olyan elidegenedés tapasztalható, hogy bizonyos esetekben az ember bevásárlási munkáját (mert ez is munka, néha igen nagy időráfordítással) már-már kényszeres állapotban végzi. Természetesen tudjuk, hogy a nagy szériák más természetű problémákkal járnak együtt, mint a kisebbek. Éppen ennek a nehézségnek csökkentésére lenne fokozottabb szükség a partnerként elfogadott iparművész együttműködtetésére. Hogyan és milyen módon kell használni az iparművészt erre a szerepkörre? Bátran! És hogyan kell az iparművésznek felkészülnie erre a tevékenységre? Sokrétűbben, mint eddig! E tekintetben új szempontoknak is érvényre kell jutnia az iparművészek nevelésében. Az esztétikai, művészi, technológiai ismeretek mellett a termelési és értékesítési stratégiák főbb vonatkozásaival is kellene foglalkozniuk a tanulóévek alatt. Ugyanígy a közgazdászok és kereskedők részére is fontos lenne némi esztétikai oktatás bevezetése. Az annyit hangoztatott komplexitás így kaphatna praktikus ösztönzést. S talán több eredményt is hozna, mint az első pillanatban gondolnánk.

Az, hogy az iparművész manapság megelégedjen holmi díszítő és formaadó szerepkörrel, egyre inkább tarthatatlan lesz. Az iparművész társadalmi funkciói ennél jóval messzebbre kell hogy terjedjenek. A modern termék olyan tulajdonságokat kezd felvenni, olyan természetűvé alakul, mint az élőlény: bőre hozzá van nőve izmaihoz és fordítva. De éppen ezért senki nem várhatja el, hogy a magára hagyott tervezőművész formai bravúrokkal oldja meg egyrészt a valutahozamok növelését, másrészt a korszerű termék etikai és kultúrpolitikai követelményét. A mai iparművésznek a helyzete a külső szemlélő számára meglehetősen csalóka. Divatos lett ugyan az iparművész, teret is hódított kulturális életünkben, mégis napi tevékenységének mélyére senki nem lát le. Nem látják az üzemi tervező művészek körülményeit, és nem látják a kézművesek élettereinek feldúltságát, ahol a termelés folyik. Az iparművész nem elkényeztetett, de még csak nem is túlzottan megbecsült gyermeke társadalmának. Mindenki bízik benne, hogy a közeljövő hoz némi változást e tekintetben. Az iparművész új szerepkörében is további gondokkal találja majd szemközt magát, de ha segítjük, erősebb és hatékonyabb lesz, s jobban aktivizálhatja a jövő termelési, értékesítési eredményeit és a minőséget. Az iparművész felelőssége a minőségért egyben társadalmi felelősség. Lévén, hogy elkötelezettségében közelebb áll a vásárlóhoz, mint a kereskedő, belső követelményrendszere dinamikusabb, így a minőség érdekeit is jobban képviseli.

Sajnos van mai ipari termelésünknek egy igen súlyos problémája, ami az iparművészt akadályozza ebben a képviseletben. Ez pedig a minőség korlátozottsága! Ez azt jelenti, hogy a tőkés és a hazai piacra szánt termékek között nívódifferencia áll fenn a tőkés piac javára. Megmutatkozik ez a nyersanyagok és technológiák megosztottságában. Így a minőség megosztottsága tény. A hazai piacra mindig jóval gyengébb áru kerül. Úgy tudjuk, hogy ez kényszerű helyzet. Bizonyára. Kérdés azonban, fenntartható-e ez a fajta osztottság a termelés és értékesítés rendszerének általános károsodása nélkül. Nem valószínű. Egy megosztott minőségű termelési rendszerben furcsa tünetek keletkeznek. Mindenekelőtt az ilyen mechanizmusok nem lehetnek elég hatékonyak és nem érhetnek el optimális nyereségeket. A megosztott minőségek rendszerében a tárgy innoválásának szerepe elsikkad és a bérmunka-orientáció, illetve a megkésett termékféleségek dominálnak. Tudott, hogy bármiféle, de különösen a divattal és a háztartással kapcsolatos termékek sajátos életutat járnak be. Ez az út feloszthatóra termék bevezetésének, növekedésének, érésének, telítettségének és visszaesésének szakaszaira. E különféle szakaszokon különféle nyereségek mutatkoznak. Vannak-e innovált termékeink? A minőség osztottsága miatt alig. És ha akadnak is elvétve, az egész mechanizmus sutasága miatt nincs rapiditásuk, így azok a kevesek is – késések, késleltetések és egyéb hiányok miatt – elsikkadnak. Így aztán nem nagyon akadnak olyan termékeink, amelyekből a terméciklus növekedési periódusának nagyobb nyereségeit felvehetnénk. E helyett késve, másutt kimunkált és már beérkezett termékek (pl. farmer) kései termékciklusaiba kapcsolódunk be, rendszerint a telítettség vagy a visszaesés periódusában, ahol már nincsenek komoly nyereségek.

A magyar piac jelenlegi állapotában még nem telítődött. Ez a folyamat csak most kezdődik, s a hatékonyság és a termékciklusok közötti összefüggések csak a jövőben fogják kimutatni vastörvényeiket. De ma már az innováció sem elegendő. A pontosság, a megbízhatóság is olyan feltételek lettek, amelyek kikerülhetetlenek. Ami a tőkés piacot illeti, egyes felvevők meghódítása és megtartása érdekében a termelő olykor a végletekig megy el. Vannak esetek, amikor érdemes teherautókban biztosítékot állomásoztatni az adott termékből a megrendelő ajtaja előtt tartalékként. Ha bármi zavaró jönne is közbe, ezzel a kis elöl tartott tétellel át lehessen hidalni a főszállítás esetleges késedelmét. Ma már a „just in time", a „mindent időben" is gazdasági törvény. Elképzelhető, hogy az ilyen végletekig finomított és dinamizált mechanizmusban pont az iparművész szerepköre lehet kétséges? Tudjuk, hogy nem. De azt már kevésbé, hogy e szerepkör minősítésénél a mérnökkel és közgazdásszal azonos értékű helyet kell kapnia az irányításban. Ezt a helyet azonban önszántából sem a mérnök, sem a közgazdász nem fogja felajánlani. A felsőbb szintű beavatkozás elkerülhetetlen, ha az iparművész szerepének biztosítását komolyan kívánjuk.

E bevezető hozzászólásomban nem nagyon részleteztem a kézműves iparművész szerepkörét. Nem azért, mintha tevékenységét nem tartanám nagyon is jelentősnek, de mert úgy véltem, hogy az ipari területről érkező tárgyak minőségének feltételeire és beépülésük negatív tényeire jobban oda kell figyelni.

Természetesen a kézműves munkájára is vonatkozik minden olyan erkölcsi és minőségi kötelezettség, amely az új típusú kultúráért való felelősségből fakad. Mindannyiunk érdeke, hogy a fogyasztás és használat történeti örökségeit új képletté alakítsuk. Hogy az örökölt és a szocializmusban is újratermelődő egyenlőtlenségeket a státusszimbólumok szerepébe lépő tárgyakkal ne ösztönözzük. Lehet, hogy nem figyelünk oda, de nagyon sokan lesik és kalkulálnak azzal, hogy hol jelennek meg új egyenlőtlenségek képzésére alkalmas tárgyak. Olykor a kézművesség is – akaratára vagy annak ellenére, de – érintve van ilyen tendenciáktól. Természetesen ezek a negatívumok nem befolyásolhatják a kézművesség lényegét, amelynek elsődleges funkciója megmarad annak, hogy környezetünket személyessé alakíthassuk. Ebben van ennek a művészeti magatartásnak és cselekvésformának igazsága és meg nem szűnő társadalmi

9

10

bizonnyal a realitások, a végiggondolt ésszerűség útja lehet, aminek tudományos megközelítése remélhetőleg folyik, s amelyből következhet az ésszerű tervezői megközelítés is. Ennek egyféle alapképlete eddig is ismert volt:

- vizsgálni az alaphelyzetet, amiben a napi helyzetek előállnak;
- tisztázni az előzményeket és rögzíteni, rendszerbe foglalni;
- elvégezni az értékelő munkát;
- a célokat szembesíteni a lehetőségekkel;
- megtervezni a lépéseket és azokat nagyobb összefüggésekbe helyezni;
- megindítani az akciókat;
- működésbe hozni a visszajelzés és rögzítés apparátusát.

Ha valamelyik fázis kimarad, rövidzárlat van. Kiélezett gazdasági helyzetben ez a zárlat akkora áldozatokat is követelhet, amekkoráknak napjainkban világszerte tanúi s egyre inkább részesei is vagyunk.

Szűkítsük a kört. Szophoklész mondatja el az Antigonéban: „közös mindannyiunkban, hogy tévedhetünk". Hozzátenném: a közös tévedés már hiba, a korrigálatlan tévedés bűn. Egy feltételezésem kapcsán jutott az eszembe. Úgy érzem ugyanis, hogy a magyar tervezőművészet, a tervezők maguk veszedelmes csapdába szaladtak akkor, amikor a formatervező titulus vállalásával, sőt büszke vállalásával az esztétizálás hatásterületére engedték kiszorítani magukat. Önkéntes kiiktatásnak tűnik ez a tervezés, termelés, gyártás elszakíthatatlan láncolatából. Szeretném ezúttal is nagy nyomatékkal leszögezni, hogy a tervezésnek, benne a tervezőművészetnek ma már alig van területe (a gépek, műszerek világán kívül), amelyik ne magát a tárgyat s ne műszaki, technológiai és esztétikai jellemzőivel együtt tervezné meg. Nincs tehát szilikátipari, bútoripari, textilipari formatervező, hanem a gyártás struktúrájából végérvényesen kiiktathatatlan tervező van, akinek gondja, felelőssége maga a tárgy, az eszköz, az objektum. Ha mégis volna, akkor semmi sem igaz, amit eddig valamennyien hangoztattunk. Akkor az volna igaz, hogy a szerepünk másodlagos, hogy majd egyszer nyugalmasabb időkben ránk is szükség lehet. Az volna az igaz, hogy a termelésnek, a kultúrának és a művészetnek nem a primer, hanem a szekunder köréhez tartozunk, amelynek érvényessége változó és vitatható. Szakkérdésekben nincs hierarchia. A tervező pedig szakember. Helye nem a tennivalók piramisában, hanem azok sorában van. Az ezzel ellentétes sokféle hazai gyakorlat mégis előállt. Az a tapasztalatom, hogy azért, mert a tervezés szót és mögöttes tartalmát szűkösen, korszerűtlenül értelmezzük. A tervezés összefoglaló fogalom, és mint ilyen hármas tagozódású:

- előtervezés, kutatás, irányítás;
- konkrét tervezés, szellemi megfogalmazás;
- visszajelzés, rögzítés, szakirodalom, prognózis.

A tervező tehát az a speciális szakembertípus, akinek a működési köre egy korszerűen működő társadalmi modellben gazdasági, kulturális, művészeti, közigazgatási, termelési, kereskedelmi és más területekre terjed ki, rétegei tehát polarizálódnak. És ki a magyar tervező? Az, aki a tervezés három fázisa közül legfeljebb a másodikban működhet közre. A feltételes módban való fogalmazás itt nem véletlen. A másik két összetevőt szinte kivétel nélkül mások képviselik. Kik? A vácuumba, a résekbe minduntalan beszüremlők. Joggal, jogtalanul beszüremlők. S máris a káderkérdések gyökerénél tartunk. A tervező ma Magyarországon egyetlen pozícióba szorult vissza, illetve a felgyorsult évtizedek hevében, változásaiban maga is visszavonult, s ebbe a helyzetébe túlságosan belenyugodott. Abba tehát, hogy dolgát csak a rajzasztaloknál végezze. Ezzel a teljes tervezés hatásfokáról is lemond. Vele együtt mond le a legnagyobb vesztes, a népgazdaság is. Nem használja fel az előtervezésben, a prognosztikában, a szociológiában, a tervezésfejlesztésben, az iparfejlesztésben, a rekonstrukciós folyamatokban, a közvetlen és közvetett irányításban, a visszajelzésekben, az értékelési folyamatokban és sok helyütt, még másutt, ahova kisugározhatna. Ma itt a tervezőművész az egyetlen olyan diplomás szakembertípus, amelyik a felkészültségét szinte semmilyen területen nem integrálhatja, aki saját kiválasztódásának kezdő lépéseit sem igen teheti meg, csak akkor, ha alapfoglalkozásáról látványosan lemond. Az orvos a gyógyítás minden lehetséges szervező, gyógyító, értékelő és oktatási fórumán jelentőségéhez mérten van jelen. A jogász a joggyakorlat és jogalkotás, a bírói tevékenység és a közigazgatás minden joggal kapcsolatos lépésében benne van. Mint ezek is, a tervezői munka is mint folyamat, a szakadatlan döntések folyamata, s így a döntésképességet potenciálisan magában hordozza. Visszaszorítása mögött elemzésre és változtatásra szoruló bonyolult vonulatok húzódnak meg. A tervezőművészetet s az iparművészetet általában nem szakemberek vezetik, irányítják. Ha ez a helyzet nem tud folyamatosan változni, a tervezésbe „felejtett" képességek leblokkolása a népgazdaság gyengítése irányába hat tovább és a kulturális értékek hatásmechanizmusát is gyengíteni fogja.

Említsünk erre is egy példát! Az iparművészeti főiskola utolsó harminchat esztendeje egybeesik a magyar ipar és a magyar művészet történetének legmeghatározóbb változásával. Mégis, és éppen ekkor, ebben a majdnem négy évtizedben összesen ez időnek mintegy egynegyedében volt tervezőművész, iparművész a rektora, rektorhelyettese, párttitkára, szakszervezeti titkára, s nem volt rá eset, hogy tanszékeinek felét egyszerre szakmabeli vezette volna. Rendre el is marad minden átszervezési és tantervi reform után az a gyökeres szemléletváltozás, ami az iparvezetés progresszív erőihez való kapcsolódásához nélkülözhetetlen. Innen ered krónikus arcnélkülisége. A kulturális és ipari, valamint minisztériumi és vállalati irányításban a már mintegy ezer főt számláló tervezőművész rétegből alig van egytucatnyi szakember, aki számottevő cselekvési területet kapott volna. Sok tekintetben ezért sem lehet a szakterület tényleges felelősségét bizonyos kérdések helytelen megoldásában érdemben felvetni. Magam mégis azt szeretném, hogy mindezeknek a gátló körülményeknek ellenére, vagy éppen ezért, az elmondott problémák exponálására nem ez volna az utolsó alkalom, és a Szövetség minden súlyával segítségére lenne a továbbiakban a helyzetet feloldó folyamat megkeresőinek. Gazdasági életünk szomjas a szakemberek közreműködésére. A kulturális területek sem lehetnek kivételek. Biztos vagyok benne, hogy a szakértelem területnyerése politikailag és gazdaságilag ma az egyik sarkalatos kérdés, egyik biztosítéka a hatékony termelésfejlődésnek, a kulturális értékképzésnek és a jó közérzet stabilizációjának.

Generációm és kategóriám majd három évtizede jórészt az ezért folytatott küzdelemmel terhes. Lehet, gyakran úgy tűnik, hogy a mi aktív időnk már nem is lesz elég a kibontakozásban való aktív részvételre. Túl lassú ez a folyamat. Lassúsága még csak növeli fontosságát. Kitűnő drámaírónk, Csurka István egy drámája felvezetéseként a minap ezt írta egy folyóiratban: „A csúcsokra dalolva indult föl az a nemzedék, amelyiknek ez az X. is tagja – és később aztán ájultan nyúlt el a sötét szurdok mélyén. Sokat próbált nemzedék ez, megízlelte a közös siker, a szabadság ízét, kiitta a bukás keserű kupáját, voltak, valóban voltak lehetőségei, és látta a kapukat kinyílni és bezáródni maga előtt. Ennyivel és ennyiben több, mint az utána következő nemzedékek, amelyeknek már sem a tárt kapu, sem a vaspánttal zárt kapu élménye nem adatott meg, hanem csupán az állandóan egyformán kis résnyire kinyitott kiskapué. A darab éppen arról szól, hogy hogyan lehet ebben a már kiskapussá vált világban hegynyi indulatokat egy lakás ajtaján átpréselni. Ki lesz a győztes, az indulatok vagy a keretek?" Végezetül – átvitt értelemben – én is ezt kérdezem.

BUZÁS ÁRPÁD:

Az iparművészet, ipari tervezőművészet működési struktúrája

Az iparművész tanácskozás központi gondolatául nem véletlenül választottuk az iparművészet, ipari tervezőművészet társadalomban elfoglalt helyének, népgazdasági jelentőségének, kapacitásának, kihasználtságának, az alakulás tendenciáinak, elméleti és gyakorlati kérdéseinek, ellentmondásainak vizsgálatát a tervezőképzéstől a termék, a tárgy megvalósulásának folyamatáig. A tanácskozás aktualitását Tóth Dezső kulturális miniszterhelyettes 1979. november 7-én a Magyar Nemzetben megjelent nyilatkozata is alátámasztja: „fejlődésünk nyomában járó szükségletbővülés és -differenciálódás, a művészeti ágak társadalmi szerephatékonyságában bekövetkezett átrendeződés, különbségcsökkenés a korábbiaknál fontosabbá teszi mondjuk a fotóművészettel, a tánccal, a zenével és korántsem utolsósorban az erősen differenciálódott iparművészettel való foglalkozást, ezek művészetpolitikai komolyanvevését". Az MSZMP KB 1978. októberi határozata, amely a termékstruktúra átalakítását kívánja, elsősorban közgazdasági, műszaki jellegű feladatokat jelent. Az iránymeghatározás, a fejlesztési, termékváltási koncepciók és elhatározások, a saját vállalkozások tervezése és a külső erők felhasználása véleményünk szerint feltételezi – vagy ahogy itt a tanácskozáson már elhangzott –, szükségessé teszi az ipari tervezőművészet igénybevételét, bekapcsolását.

Tanácskozásunk azért is aktuális, mert az 1975. Minisztertanácsi határozattal létrehozott, az ipari formatervezés hatékonyságát, előmozdítását szolgáló intézmények közel ötéves tevékenysége indokolttá teszi, hogy szót ejtsünk munkájukról, kicseréljük tapasztalatainkat, és ennek értékelését kérjük a létrehozásukat elrendelő politikai kezdeményezőktől.

Az MSZMP Politikai Bizottsága 1977. december 28-i határozata sürgette a Kulturális Minisztériumot, hogy a tanácsokkal együttműködve vizsgálja meg a művészeti intézmények működését, szerkezetét, és ahol szükséges, kezdeményezze, illetve gyorsítsa meg a korszerűsítés munkáját. Az 1977-ben megkezdődött munka ennek megfelelően programozta a bírálatpolitika, a kiállításpolitika és a kulturális intézményrendszer korszerűsítését. A legfőbb probléma az alkalmazott művészetek, pontosabban az alkalmazott grafikus és ipari tervezőművészet területén vetődött fel. Éppen ezért kötelességünk most elemezni szakterületünk helyzetét és felkészültségét, hogy meghatározhassuk azokat a feladatokat és várható tendenciákat, amelyek a szakterület előtt állnak a 80-as években. *Ezek egyelőre csak szakmai, szövetségi feladatoknak tűnnek és befelé irányulnak,*

jelentősége. A jövőjét tekintve arra kellene leginkább figyelni, hogy funkciói szélesebb, társadalmasított méretekben jussanak érvényre.

Az iparművésznek éppúgy, mint az ipari tervezőművésznek, de általában minden művésznek etikai parancsa kell legyen annak tudata, hogy etika és esztétika egymástól nem elválaszthatók. Az iparművészetek etikai parancsa, hogy az ember és a tárgy viszonyát a birtoklás funkcióiból az önmegvalósítás magasabb emberi szintjére, egy fokozódó és szorosabb társadalmi érintkezés felé vezesse. Oda, ahol a tárgy majdan eltűnik az emberi cselekvések és viszonyok elsődlegességében. Az iparművészetnek és a tárgynak ezt az új funkcióját nevezhetjük majd interperszonális designnak.

Ma még sajnos benne élünk a tárgyi, tevékenységi besorolások gyakorlatában és kampányaiban. Hol a kézművesség semmibevételével akarjuk megerősíteni a design gyengécske helyzetét, amint ezt a kritikai gyakorlatban nap mint nap tapasztalhatjuk, másutt meg a kézművesség és a kiállító művészet igyekszik funkcióit a design ellenében hitelesíteni. Rossz hozzáállások ezek a valósághoz. A korlátozott, de ugyanakkor erősködő magatartásformák kísérteties vagy/vagy-jai.

„Őriznünk és becsülnünk kell minden elért eredményünket, s megőrizve tovább fejlesztenünk azokat. Tudatosítanunk kell, hogy szerény gazdasági lehetőségeink nem azonosak a szegénységgel. Ne higgyünk azoknak, akik újabban a szegénységet használják ürügyként elmaradásuk, érdektelenségük és nem akarásuk elkendőzésére. Ha egyszer mindannyian tisztában lennénk úgynevezett szerény lehetőségeinkkel, akkor abban a pillanatban ez a szerény adottság értékké nemesedhetne. Egy vállalt és tudott szerénység ma kulturálisan, gazdaságilag is progresszív és haladó. Nem nélkülözheti azonban a tudatos, pontos és átgondolt irányítást. Mindeközben tudjuk, hogy kellenek a tárgyak. Tudjuk, hogy kevés lakásban, munkahelyen van jól alakított, emberre szabott ülőbútor, világítótest, hogy öltözék, konyha, közlekedés és szabad idő számos új, a mai életnek megfeleltetett tárgyat követel. Mindezek emberibbé tétele, kultúrába emelése az iparművész társadalmi feladata és szerepe. Ennek a szerepnek jobb megformálásához és eredményességéhez kell átgondolt és korszerűbb előadási teret biztosítani iparművészetünknek. Ez mindannyiunk közös érdeke.

FEKETE GYÖRGY:
Magunkról, mindenkinek

A konferenciára kiadott első számú dokumentumfüzetben Dvorszky Hedvig művészettörténész – szinte a lehetetlen határait közelítve – első összefoglalás-vázlatát adta annak a mintegy félezer oldalas önfeltáró felmérési anyagnak, amely a magyar iparművészet, tervezőművészet történetének első ilyen vállalkozása; vallomása, pulzusa, erejének, gyengeségeinek dokumentuma, s mint csepp a tengernek, magába sűrített mikrováltozata annak a szaktársadalmi közérzetnek, ami az egyéni közérzetek pillanatnyi összessége. Első ez az összefoglalás a tekintetben is, hogy a vizsgált anyag társadalmi és kulturális közegünk tágabb összefüggései közé helyeződött át, s ez a megközelítési módszer a szokásos elemzések szintjét megemelve szakszerű, érdekes felfedezésekkel gazdagított, és több vonatkozásban is további forró vitákat sejtető megállapításokat hozott. Ebből az anyagból a továbbdolgozás komolyan elindítható. A szakírókra, a szakosztályokra, a szakma lelkiismeretének és realitásérzékének ébrentartóira vár ez a feladat. Nem lehet tehát az a dolgom, hogy ezt a roppant felmérési anyagot – akár csak jeleiben is – felvázoljam önöknek. Tényét azonban szükségesnek látom deklarálni.

Azt viszont nem mulaszthatom el, hogy a további közös lépéseink biztonságáért, a nagy egészbe épülésünk hasznosságáért, az elméleti bizottság munkájának folytonossága jeleként is felhívjam mindannyiunk figyelmét néhány aktuálisnak érzett momentumra. A tervezőművészettel kapcsolatos ez általában, és a tervezővel magával, akiben korunkban a művészi és mérnöki képességnek, szociális adottságnak, gazdasági tájékozottságnak szükségszerűen egyesülnie kell. Vagy kellene. Gondolatmenetemnek két vonulata van. Az első: mit hozott felszínre általában a felmérés?

– Egyoldalt: félelmeket, a kiszolgáltatottság érzéseit, szélmalomharcokban fáradt közömbösséget, külső és belső labilitást;

– másoldalt: igazságérzetből fakadó bátorságot, őszinte szándékú helykeresést, fáradhatatlan és agyoncsaphatatlan szakmai érdeklődést, a felkészülés biztonságát és biztató emberi tartást;

– ugyanakkor azonban: nagyfokú tájékozatlanságot, belterjességet, a társadalmi érzékenység hiányjeleit, szakmai elfogultságot, a nagyobb közeg szorításainak lebecsülését és a részletek értékének túlbecsülését;

– ám velük párhuzamosan: a széles horizontokat is látó felismerő képességet, a gazdasági és kulturális összefüggések megértését, nyíltságot és nyitottságot, dolgaink helyének szakszerű és befelé is igazságos behatárolását;

– rámutatott képzetlenségünkből adódó korlátainkra, szubjektivitásunkra, felesleges indulataink károsságára, improvizálásaink veszélyeire, a valóságtól való elszakadás buktatóira és következményeire;

– és felmutatta a bennünk levő tapasztalati és tudásanyag óriási tartalékait is, a biztos választás ösztönének jelenlétét, igazságérzetünk építő szándékú nyugalmát, az előre tervezett, okos lépések lehetőségeit és e lépések, lépéskényszerek útvesztőiben szerzett tapasztalásaink adta gyakorlat használhatóságát.

Szinkronban vagyunk tehát egy páratlan mértékben forrongó társadalommal, lendítő felismeréseivel és visszahúzó félreismeréseivel. Így nem vagyunk ugyan többek és jobbak, sajnos okosabbak sem másoknál, de nem vagyunk kevesebbek és félreállíthatóbbak sem, feleslegesebbek, mellőzhetőbbek sem. A kor emberei vagyunk, akiknek része van ebben a kialakult képben.

E gondolatmenetnek tehát első része azt kívánja leszögezni, hogy a tervezőművész napi munkájában általában találkozik a társadalmi igény és annak tisztességes kielégítésére a szándék és a képesség; jelfogó és továbbjelző képes lenni egy időben, aki az általa létrehozott tárgyi és környezeti világgal – akarva, nem akarva – látható módon szól bele a gazdaságpolitika, a kultúrpolitika, a kereskedelem és a fogyasztás dolgaiba, az életmód minőségi változatain keresztül a tudati viszonyokba, és mint ilyen vissza is hat azok alakulásának jellegére. A hatásnak és visszahatásnak pozitív vagy negatív volta viszont nagyban függ azoktól a körülményektől, keretektől, szabályoktól, szokásjogoktól és gyakran ellenőrizhetetlen egyéni intencióktól, amelyek medrét meghatározzák, kijelölik vagy félrejelölik.

Ez utóbbiak jellegzetességeinek néhány vonásáról szól gondolatmenetem második része.

A tervezés helyzete, mint minden szellemi munkáé, ma Magyarországon rendkívül bonyolult, nehéz és gyakran félreértett. A tudás visszahúzó mértékű lassúsággal válik közvetlen termelőerővé, s ebben a folyamatban is állandó lépéshátrányban van a tervezőművészeti gyakorlat. A használat tárgyaira, eszközeire irányuló tervezői munka pedig – s ebben szinte minden más szellemi munkától jócskán különbözik – közvetlen termelőerő, az egyik legfontosabb gazdasági értékképző, minden értelmes munkának általában is első és meghatározó fázisa. Bizonyosnak látszik, hogy kritikus gazdasági helyzetünk egyik negatív előjelű forrása az a tény, hogy a tervezés másodrendűként kezelt munkaszektor, nem is illik szervesen az ipari és kereskedelmi tárcák felépítési rendjébe, ahol ennek megfelelően az a hiedelem, hogy a világpiacon is helytálló tárgyak, áruk meghatározója döntő sorban a belefektetett fizikai munkától és az azt kísérő technikától függ, s a benne fekvő szellemi hányadnak a szerepe másodlagos. A tervezés és közvetlen közege, a fejlesztés ma a tervezőművészettel kapcsolatban levő területek jelentős hányadában napi improvizáció, kényszerpályás, koordinálatlan, végig nem gondolt rögtönzések sora; így az érleletlen típusok, korai standardok, szemfényvesztő váltótípusok antiszociálisak és gazdaságellenesek, amolyan országos méretű melléküzemágszagúak. Különösen sújtja ez a helyzet a könnyűipar területeit, ezen belül főképpen a lakáskultúra tárgyterületeit; a bútoripart, a lakástextilipart és a használati tárgyak világát a többi tárcáknál – hogy csak a legszembetűnőbbet említsem. Ezeken a területeken tudománytalan és szakszerűtlen szubjektivitás érvényesül az előtervezésben, hiányzik a tárcaközi egyeztetés, az életmódbeli változások, a szociálpolitikai meggondolások figyelembevétele, minduntalan vakvágányra fut a vonat, amelyben az utas a felszabadulás után máshova váltotta a jegyet. Egy zavaros ízlésű, kapkodó, szakszerűtlen, pótcselekvésekkel operáló, kispolgári allűrökkel teli közeg helyett például a szocializmusba. Ahol a különféle szempontok együttes érvényesülése történelmünkben először volna igazán megvalósítható.

Példaként: egy általános érvényű, az egymás mellé rendelt tárcák munkáját összefogó, a környezeti elemeket minden oldalról végiggondoló, az országos lakásépítési program alapszándékaival is egyező lakáskulturális program és az ennek megfelelő egységes használati értékű berendezések és tárgyak hiánya –, illetve az evvel ellentétesek kínálata – ma, a négy és félmillió magyar lakás falain belül egy csökkent értékű nemzeti vagyon felhalmozásához vezet. Nyilvánvaló, hogy ennek a gyártmánystruktúrának igen korlátozott a világpiaci értéke, emellett határainkon belül politikai és szociálpolitikai céljaink visszájára fordításába is beledolgozik. Roppant nagy ez a felelősség. A társadalom jellegét is – a maga zónájában – megkérdőjelezheti.

Az ilyen jelzésekre a válasz többnyire az, hogy a tervező tervez mindent. Ez így demagógia. A tervezés, termelés, fogyasztás koordináta-rendszerében ugyanis régóta kitöltetlen egy igen fontos pont; népgazdasági és tárcaszintű kitöltése, megtervezése annak, hogy mit, miért, milyen kapcsolódási jellegzetességekkel, hol, ki tervez, fejleszt, gyárt és ad el, például az említett lakáskulturális tárgyak, cikkek sorában. Kialakulhat ez speciális piaci körülmények között is. Ennek feltétele azonban maga az árubőség, a túltermelés és a túlkínálat, a totális szabad verseny. Ez biztosan nem a mi utunk, s nem is volna lehetséges. A mi lehetőségünk minden

előbb-utóbb azonban a területtel érintkező, vagy a terület irányításáért felelős állami intézmények, szervek feladatmeghatározását és -vállalását is igénylik.

Az a fejlődési folyamat, amely az elmúlt 34 év alatt a magyar iparművészet történetében lejátszódott, megítélésem szerint a 80-as évek folyamán új szakaszába fog lépni. Az első és második szakasz váltását engedjék meg, hogy Hincz Gyula szavaival illusztráljam: „Állíthatom, hogy szakmai villongások, elméleti és közéleti csetepaték s nem utolsósorban kultúrpolitikai harc eredményeképpen született meg a hatvanas évek képző- és iparművészeti status quója, s ennek lényege, hogy a két nagy ágazat egymást kereső különválasztása volt meghatározó. Helyesebben a két terület közötti versenyfutást – nem ideszámítva a művészeten kívüli primer anyagi előnyöket kereső tülekedést – a saját terület belső differenciáltságának finomítása jellemezte. A két terület azonos rangot kapott." Hincz mester szavaival azt a korszakot kívántam behatárolni, amikor a háború utáni nemzedék erőteljes megjelenése, mestereikhez, választott példaképeikhez való felzárkózása történt. A hagyományos keretek megújítása, új feladatvállalások, kezdeményezések során érdemelte ki az iparművészet területe ezt a helyzetbesorolást.

A hetvenes évek iparművészete és ipari tervezőművészete újabb erőteljes megnyilvánulásokat hozott, amelyek jelentősen megváltoztatták a művészeti ág megjelenési formáit és társadalmi kapcsolatát is (szimpozionrendszer, periodikus kiállítási rendszer létrehozása stb.). A második szakasz, a hetvenes évek iparművészete, ipari tervezőművészete, *a jelen* elemzésére az előadásom címében jelzett téma, „Az iparművészet, ipari tervezőművészet működési struktúrája" vizsgálatánál kívánok visszatérni.

A művészetek és ezen belül az iparművészet fejlődésének alakulását elsősorban a társadalom anyagi létének mozgása határozza meg. Az iparművészet és még inkább az ipari tervezőművészet, amely a társadalom egészének működési struktúrájával kapcsolatos, függvénye e mozgás fejlettségi szintjének, adottságainak. Mivel az iparművészet és az ipari tervezőművészet a társadalom egészével van kontaktusban, produktumaival, létrehozott alkotásaival képes lehet a társadalom arculatának alakítására. Ennek a tevékenységnek hatásfokát, hatékonyságát minősítik az egyes részfolyamatok, amelyek a tervezés, a termelés, az értékesítés fázisaiban jelentkeznek. Magától értetődik, hogy *az iparművészet, ipari tervezőművészet hatékonyságát csak a részfolyamatok eredményes összegezése jelentheti.* Még inkább vonatkozik ez a komplex környezetalakítás programjára, amelynek eredményessége nem csupán egyes ágak, műfajok, csoportok, egyének kiváló teljesítményétől függ, hanem ezeknek összhatásától.

Most maradjunk az iparművészet, ipari tervezőművészet szerteágazó tevékenységi rendszerének vizsgálatánál. Már többen, nálam e kérdéshez jobban értők is megállapították, hogy a szervezettség színvonala a legközvetlenebbül befolyásolja a tevékenység hatásfokát. A szervezés szükségessége nem lehet idegen az alkotói folyamattól. Az iparművész a kézműves alkotás létrehozásában is társakra, közreműködőkre, szolgáltatásokra, anyagokra, eszközökre tart igényt, az ipari tervezőművész különböző szintű és képzettségű munkatársakkal együtt juthat el terve megvalósulásáig. A szervezettség a tevékenység hatékonyságát mind a két szektorban erősen befolyásolja. Az iparművészet, ipari tervezőművészet tevékenységi rendszerének szervezése és fejlesztése, viselkedési törvényszerűségeinek, jellemzőinek feltárása, megismerése és ennek alapján az egészet átfogó fejlesztési *politikája* hozhatja meg azt az eredményt, amelyyel a két terület szerves része lehet a komplex környezetalakításnak.

A felszabadulást követő időszak néhány évében megfogalmazódott az a fajta funkciórendszer, amelyet az iparművészet akkori vezetői mint előfeltételt fontosnak tartottak és az új társadalomban megalakuló Képző- és Iparművészek Szövetsége Alapszabályában rögzítettek is. Az 1949-ben megfogalmazott működési struktúra a következőkben látta az iparművészet tevékenységének lehetőségét: művészházak, műtermek létesítése – kiállítások szervezése – művészboltok az anyagbeszerzésre és az alkotások értékesítésére – pályázatok kiírása – folyóirat kiadása – könyvtárak, múzeumok szervezése – szociális gondoskodás – szerzői jogvédelem.

Az ötvenes évek elején a Népművelési Minisztérium a társadalmi funkciókra sorra megszervezte a képző- és iparművészet területének intézményi rendszerét (Művészeti Alap és vállalatai, Iparművészeti Vállalat, Képcsarnok Vállalat, Képzőművészeti Kivitelező Vállalat, Képzőművészeti Kiadóvállalat). Az intézmények, vállalatok alapítólevelében megfogalmazott elvek megteremtették a képző- és iparművészet fejlesztésének lehetőségét és nagyban hozzájárultak a nyugodt alkotói légkör kialakításához. A Művészeti Alap szervezési felépítettsége példa volt a környező szocialista országokban, és még a Szovjet Művészeti Alap is nem egy vonatkozásban elismerte a magyar változat eredményességét, annak ellenére, hogy tulajdonképpen a szovjet példa alapján indult a hazainak a szervezése. A Képző- és Iparművészeti Lektorátus a maga eredeti programjával is progresszív vállalkozás volt, a kultúrpolitika odafigyelésének eredménye. Az Iparművészeti Tanács létrehozása is úttörő jelentőségű volt, és első a szocialista országok között.

11

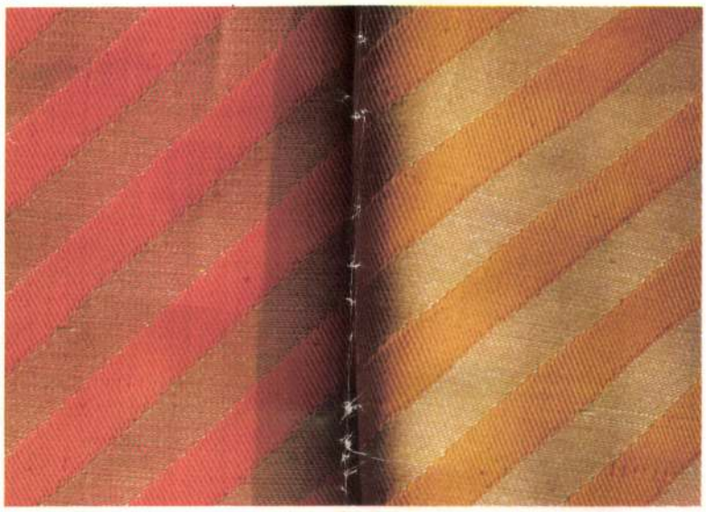

Megállapíthatjuk, hogy az ötvenes években lényegében kialakult a *kézműves-iparművészet* működési struktúrája, ahol a központi irányítás éveiben teljességében megvalósulhattak a kultúrpolitika célkitűzései. Megteremtődtek a kézműves iparművészet különböző működési formái: a közösségi terekbe kerülő, építészettel kapcsolatos iparművészeti alkotómunka, a műkereskedelembe kerülő iparművészeti tárgyak tervezése és a művész által való létrehozása (tranzit), és kisebb mértékben a vállalat üzemeiben létrehozott kisszériás termékek tervezése és sokszorosítása. Az alkotói munka érdekes színfoltja volt a munkaközösségek működése is, ezek azonban végül is botrányos körülmények között megszűntek. A növekvő öltözködési és lakásigény kedvező konjunktúrát teremtett, és szinte problémamentesen növekedett a forgalmazás mértéke is, mivel az iparművész felismerte és kielégítette az ipar és kereskedelem által nem vállalt tárgyféleségek iránti keresletet.

De míg az ötvenes évek közepén a kézműves iparművészet működési struktúrája megteremtődött és fejlődött, addig az ipari formatervezés terén az Iparművészeti Tanács, a Kulturális (Népművelési) Minisztérium felügyelete alatt a központi irányítás időszakában nem használta ki lehetőségeit, különböző erőfeszítések árán sem tudott kialakítani korszerű működési struktúrát. Pályázatai, néhány akciója, kiállításai nem hozták meg a kívánt eredményt, mivel orientáló szerepe intézményesen nem tudott behatolni a különböző iparágak tervezői területeire. Azt a néhány pozitív kezdeményezést vagy szervezeti formát a tervezőművészet lehetőségeit felismerő ipari vezető, főmérnök személyes hozzáállásának köszönhetjük. Általában nem alakult ki az a politikai koncepció, amely meg-

12

13

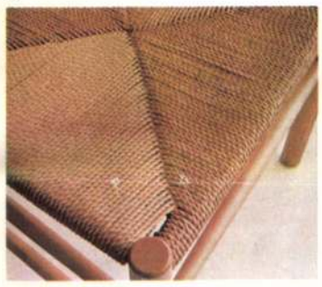

14

11 *Bútorszövetek. Iparművészeti Vállalat. Egyszerű diagonálcsíkos minták. Jól illeszkednek a környezethez.*
12–13 *Hagyományos ülőbútor-borítások, svéd modell. Kézműves munka, háncs, illetve szövött len heveder felhasználásával. Egyszerű, olcsó, lakásban is használható.*
14 *Fonott ülőszékek, svéd modell. A matt krómozású lábak és a váz remek ellentétben vannak a fonott felületekkel. Egyszerű kézműves eljárás. (fotók Attalai)*

15

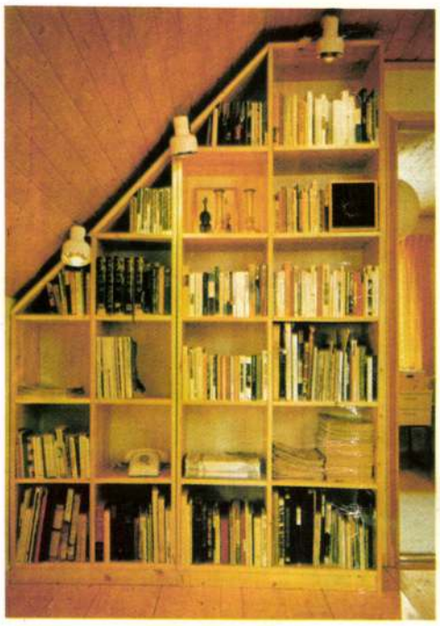

16

15 *Könyvespolc, svéd modell. Azonos modulból alakítható. Minden irányban könnyen növelhető. Pozdorjából is gyártható.*
16 *Szekrények, svéd modell. Jól érvényesül a faanyag nemessége.*

változtatta volna a gyáron belüli műterem, tervezőiroda vagy osztályok háború előtti gyakorlatát. Mentségül szolgál, hogy ekkor iparunk erősen mennyiségi beállítottságú volt, és ez nem is nagyon kedvezett a tervezői igény megteremtésének. A működési struktúra hiánya meghozta a képzés iparra irányultságának reakcióját: egyre több tervező hagyta el a gyárat, illetve friss diplomával sokan a kézműves területre orientálódtak. A hatvanas évek a kézműves iparművészetben megérlelték annak szükségességét, hogy a fejlődés érdekében, a szakmai hatékonyság, társadalmi elkötelezettség kibontakozása céljából új kezdeményezésekkel lépjen fel, tágítsa a működési struktúrát, új partnereket vonjon be tevékenységi körébe. A hatvanas évek végére alakul ki, és két ágon ez a fajta tevékenység: nevezetesen a kiállításpolitika reformálásában (analizáló kiállítások igénye és szervezése, műfaji kísérletek, programozott kiállítások rendezése, amely végül a vidék, a tanácsok, vidéki múzeumok bekapcsolásával *a periodikus kiállítási rendszer* hálózatához vezetett) és az alkotói kísérletek fórumának: a tanácsok, a társadalom, az ipari üzemek támogatására épülő *szimpozionok* megteremtésében. Mindkét törekvés jelentős sikereket hozott az egész iparművészetnek a hazai művészeti közéletben, a társadalomban és a külföldi kiállításokon is. Ezeknek célja általában egy-egy szakma kiteljesedésének, a műfajok új lehetőségeinek, kifejezési formáinak, új tartalmi összefüggések kutatásának és nem utolsósorban felhasználhatóságának, alkalmazhatóságának elérése volt. E téren azonban nem ment minden simán. A kézműves iparművészet, mivel célkitűzéseit maradéktalanul megvalósítani nem tudta, a könnyebb ellenállás útján képzőművészeti kifejezési területbe torkollott, és amennyire pozitívan befolyásolta ezzel a magyar képzőművészet fejlődését és a merev műfajhatárok letörését, ugyanakkor saját közegében *nem tudott* jelentősen érvényesülni. A vállalkozások tárgyai felhasználás helyett múzeumi tárgyak lettek, vagy a Művészeti Alap 10 évvel ezelőtt megindított félmilliós, majd milliós vásárlásai révén raktárba kerültek. Bár kritikus kollégáink másképpen vélekednek erről, szükségesnek tartottam ennek a véleménynek a közreadását.

Az új gazdasági mechanizmus, az irányítás új rendszere a továbbiakban kétségessé tette az ipari tervezőművészet helyzetét, az irányító rendszer, az ipari tervezőművészeti politika hiánya sürgette a változást. A MSZMP KB Agitációs és Propaganda Bizottsága kezdeményezésére a Minisztertanácsi határozat megszüntette az Iparművészeti Tanácsot és létrehozta az ipari formatervezés új intézményrendszerét (1975). Bár furcsa módon nem egy összefüggő rendszer alakult, hanem három, különböző felügyelet alá tartozó intézmény, különböző funkciókkal. A Minisztertanácsi határozat óta négy és háromnegyed év telt el. Meg lehetünk elégedve az új struktúrával? – elérte hatását az ipari tervezőművészek területén? – változott a tervező – termelő – értékesítő kapcsolata? – megváltozott jelentősen a tárgykultúra arculata? Azt hiszem, nem vagyok egyedül azzal a véleménnyel, hogy egyáltalán nem lehetünk elégedettek! Igen kevés egy intézmény életében ez a pár év, a tendenciának azonban már világosan jelentkezni kellett volna. Sajnálatos ez a kapcsolat vagy elzárkózás, amely az egymás munkáját feltételező, szükségszerűen egymást kiegészítő intézmények között kialakult. Sajátos a munkamódszere az Ipari Formatervezési Tanácsnak, amely tevékenységét tartalmazó irányelveit, ajánlásait a szakma művelői, az ipari tervezőművészek vagy szervezeteik részére nem teszi közzé, illetve mint nem publikálható anyagot kezeli. Viszont eredménynek kell elkönyvelni a nívódíjak alapításának tényét, és vitatható bőbeszédűsége ellenére is pozitívan kell fogadni az ipari tervezés követelményrendszerére közzétett ajánlásait, amelyeket több iparági minisztérium már magáévá tett és vállalatai felé továbbított.

Megállapíthatjuk, hogy az Ipari Formatervezési Tanács a jelen időszakban az ipari tervezőművészet struktúráját lényegében nem tudta megváltoztatni. Az ipari tervezőművészet hatékonyságának fokozása érdekében feltétlenül fontos lenne, ha létrejönnének az iparágakon belül olyan ágazati stúdiók, bírálati-értékelő fejlesztési, kutatási bázisok, amelyek képesek lennének az üzemi-vállalati érdeken felülemelkedve megteremteni annak a lehetőségét, hogy kialakuljanak ágazaton belüli együttműködések, illetve olyan tárgyrendszerek, komplexumok, amelyek képesek meghatározni, átalakítani a munkahely, munkaeszköz esztétikáját, az öltözködés, a lakáskultúra, közösségi terek és közlekedés esztétikáját. Az Ipari Formatervezési Tanács, az Ipari Formatervezési Tájékoztató központ, a Képző- és Iparművészeti Lektorátus csak együttműködve vagy netalántán *egy intézményként* tölthetné be fontos hivatását. *A különállás, a különdolgozás nem segíti az ipari formatervezés ügyét.* Az irányítás ágazati elkülönülése hozzájárul ahhoz, hogy az egyes gyárak, vállalatok egymástól függetlenül dolgozását stabilizálja, és mivel ilyen koordinációs együttműködési koncepció az ágazaton belül sincs kialakítva, feltétlenül szükséges, hogy ennek egyik szorgalmazója legyen az ipari formatervezés intézményrendszere.

A kézműves iparművészet területén, mint ahogy már említettem, a hatvanas évek végén jelentkező igények sürgették a korszerűsítést, a beilleszkedést, és a kézműves iparművészet szerepének tisztázását. Sajnálatos módon ez akkor nem vezetett el még a tárgyalás, az eszmecsere szintjéig sem. 1977-ben újból napirendre került a kérdés. Segítségünkre jött az is, hogy az MSZMP KB Agitációs és Propaganda Bizottsága kezdeményezésére napirendre került a művészképzés távlati tervének kidolgozása. A kérdést feltették úgy is: kézműves iparművészet vagy ipari tervezőművészet? Hosszas viták után állásfoglalás született: a magyar fejlődési viszonyok és a külföldi tapasztalatok figyelembevételével a dualisztikus álláspont mellett maradtunk. A kézműves iparművészet, véleményem szerint, nem szűnik meg a közeljövőben, de lehet, hogy a távoliban sem: helye van a ma társadalmának tárgykultúrájában. Változik kifejezési formája, de hagyományőrző szerepe vitathatatlan.

Az ipari tervezőművészet csak az iparban, az iparral együttműködve és a kereskedelem közvetítésében valósulhat meg. Az iparba épülés nem egyenlő a státusos forma egyedüli és kizárólagos érvényesítésével. Az ipari tervezőművészet az alkotási és együttműködési folyamatok számtalan struktúráját feltételezheti, amelyek függhetnek a gyárak feladatoktól, iparági programoktól, a komplex környezetalakítási vállalkozásoktól, időszakos feladatvállalásoktól vagy a folyamatos munkától és így tovább. Ezzel adós a formatervezéssel foglalkozók, az irányítók és a felelősségviselők köre.

Mi jellemző a kézműves iparművészet és az ipari tervezőművészet jelenlegi struktúrájára? (Leszámítva néhány pozitív törekvést, amely tendenciájában példát adhat a továbblépésre.) Az, hogy a kézműves iparművészeti tárgyak jó része iparszerű sokszorosításban, sok esetben kifogásolható minőségben, barkácsszinten kerül előállításra, az ipari termékek pedig kisipari módon kerülnek sokszorosításra. Példám a két végletet jelöli, a kettő között vannak azok a tárgyak, amelyek a tisztázódáshoz vezethetnek. Mire van most szükség? Mindenekelőtt arra, hogy megvalósítsuk

azt az elvet, hogy mindent a maga helyén, saját funkciójának, rendeltetésének megfelelően hozzunk létre, meg kell kezdenünk a profiltisztítást, nálunk is végre kell hajtani az ipari tervezőművészet, kézműves iparművészet termékstruktúrájának kialakítását.

Ma még sok közös vonás van a két szektor alkotói folyamatában. De valószínűleg pontosabbá válik a mai kézművesség megfogalmazása. Követelményrendszere, programozása és helye a környezetkultúrában – a műszaki fejlesztés és az anyagellátás, szolgáltatás javításával – tökéletesedik, és módszerében, megközelítésében távolodni fog az ipari tervezőművészet alkotói módszerétől. Az ipari tervezőművészet természetesen igénybe veszi a hagyományos kézműves iparművészet vagy egyes képzőművészeti ágak kifejezési eszköztárát mint a tervezés megjelenítésének lehetőségét. A két szektor tökéletesedése és módszerében való elkülönülése lehetőséget nyújt arra, hogy megvalósuljon a kézműves iparművészet integrálódása a korszerű öltözködés- és lakáskultúrába, az ajándékozási tárgyak világába, a közösségi terek kialakításába, és ugyanakkor az ipari tervezőművészeti alkotásként létrehozott tárgy, termék rendeltetésének megfelelően elfoglalja helyét a komplex környezetben. Ilyen formában lehet életünknek mindennapi része a kézműves iparművészeti tárgy, amely eleget tesz szubjektív igényünknek a nagy sorozatú használati tárgyak sorában.

Nem hiszek a kizárólagosságokban, hiszen az életben soha nincs olyan, hogy csak az egyik van, és a másik már nincs jelen. A múlt örökségében kezdjük életünket, védjük és óvjuk, amit értéknek tartunk, hozzátesszük azt, amit mi tudunk nyújtani és felajánljuk a jövő felé elképzeléseinket, melyeket mi már nem tudunk megvalósítani. Jelenünkben együtt élünk az építészet, építőművészet által létrehozott közegben a képzőművészettel, ipari tervező művészettel, a kézműves iparművészettel, fotóművészettel, népművészettel és sok olyan tárggyal, amelyek más országból kerültek hozzánk. Vertikális és horizontális kapcsolódásunkat nem tudomásul venni nagy mulasztás lenne. Ha teljességre törekszünk, csak ebben az irányban haladhatunk előre.

A felvázolt feladatok természetesen új struktúrát és átrendeződést kívánnak meg. A 25–30 éves intézményrendszer felülvizsgálatra szorul. Ami bevált: maradjon, tegyük tökéletesebbé. Amire igényünk van: készítsük elő, készüljünk fel rá, és készítsük fel azokat is, akikkel azt megoldani akarjuk. A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének vezető testülete kifejtette véleményét a Kulturális Minisztérium végrehajtási tervével kapcsolatban, amely a képző-, ipar- és fotóművészeti terület bírálati, kiállítási tevékenységét, valamint intézményrendszerének új feladatait van hivatva megfogalmazni. Véleményünk szerint csak ott hajtsunk végre módosítást, ahol arra feltétlenül szükség van, és felkészült rá a partner, aki az új funkciót átveszi. Állásfoglalásában a Szövetség elnöksége megállapítja, hogy a bírált centralizált intézményrendszer, ami biztosíthatta volna a párt kultúrpolitikai céljának megvalósulását, nem jött létre: a műveltségi színvonalnak művészi értékű képző- és iparművészeti alkotásokkal való fejlesztése, a művészek arányos, képességeiknek megfelelő és fejlődésüket elősegítő foglalkoztatása, továbbá a művészi tiszteletdíjak egységes és arányos megállapítása. A létre nem jött centralizált intézményrendszer teljes elvetése, illetve elemzésének hiánya kétségessé teszi a decentralizmusra való teljes áttérést. A Szövetség elnöksége a továbbiakban annak a véleményének adott hangot, hogy a gyakorlati megvalósítás kérdéseiben aggályai, fenntartásai vannak. Az új struktúra előtérbe helyezi a tervezői foglalkoztatás menedzselését, a munkaelosztás helyett a munkaszervezés gyakorlatának általánossá tételét. A szakterület foglalkoztatási átrendeződéséhez is fel kell készülni, és kedvező feltételek, valóságos feladatok, érdekeltségek biztosításával el kell érnünk a jelenlegi foglalkoztatási arány megfordítását az ipari tervezőművészet javára. Ami a szakterület intézményrendszerét, az iparágakat, tanácsi apparátusokat illeti, fel kell készülni azoknak a feladatoknak átvállalására, amelyekhez jól képzett szakemberekre van szükség (előrelátó tervezés és együttműködés más tárcákkal, intézményekkel). Az átrendeződés nem jelentheti a Kulturális Minisztérium ágazati felelősségének feladását. A problémát az okozza, hogy az ágazatközi felelősség csak ott érvényesíthető, ahol az ágazati felelősség egybeesik a felügyeleti irányítással. Míg a kézműves iparművészet csak kis hányadában, addig az ipari tervezőművészet teljességében ágazatközi problémákat tartalmaz; ezeknek megoldására receptet ajánlani nem tudok, de az biztos, hogy ezek csak összefüggésükben oldhatók meg. Az ágazatközi folyamatok orientálása csak koncepcionált tervezési programokkal, kooperálásra ösztönző szabályozókkal lehetséges.

A 80-as évek feladataira való felkészülésünket talán egy kicsit komorabban festik elénk a témával foglalkozó szakemberek. Ennek ellenére bizakodással és feladatvállalással várom a jövő esztendőt, mert meggyőződésem az, hogy közös akarattal úrrá lehet lenni a nehézségeken. Volt már példa erre többször is történelmünkben, saját generációm, pályatársaim életében.

17

17 *Martin Robbe divatmodelljei, 1979. Szélsőséges? Vagy új lehetőség extra nyereséghez?*

18

18 *Spot világítás, svéd modell. Nálunk nem kedvelt, pedig a legjobb funkcionális világításfajta. Energiatakarékos.*

19 *Kaspók, svéd modell. Egyszerű fehér tárgyak, amelyek üdén hatnak a növény zöldjével. (fotók Attalai)*

19

Az előadásokat követő vitában mind az iparművész szakma, mind az illetékes minisztériumok képviselői felszólaltak. A tanácskozás Buzás Árpád alelnök zárszavával, illetve az alábbi ajánlás elfogadásával ért véget:

Az Iparművész tanácskozás ajánlásai:

1. *Szorgalmazni kell az iparművészet és az ipari tervezőművészet történetének, alakulásának* folyamatos és szakszerű rögzítését, feldolgozását, *mozgásirányának szélesítését, hogy további terveink kimunkálásának tudományos értékű alapjai az irányítás, a szakmapolitika és a szakirodalom rendelkezésére álljanak.*

2. *Az érdekelt iparművészeti, ipari tervezőművészeti intézmények, szervezetek a kulcshelyzetben levő ágazati minisztériumok felelős vezetőivel dolgozzanak ki olyan későbbi munkamintául szolgáló tervezeteket, amelyek módot adnak a tervezőművészet számára a legfontosabb népgazdasági programok megvalósításában való részvételre. Vizsgálják meg, hogy milyen módon vehet részt az ipari tervezőművész-szaktársadalom a belső fogyasztás és a külkereskedelmi gondok megoldásában.*

3. *A Szövetség vezető testületei szorgalmazzák az érdekeltek irányában, hogy az iparművészeti, ipari tervezőművészet jelenlegi intézményrendszere felülvizsgálásra kerüljön és a folyamatos, az adott körülményeknek és távlati fejlesztési elképzeléseknek megfelelően kerüljön fejlesztésre. Elsősorban javasoljuk az 1005/1975. MT. határozattal létrehozott intézményi rendszer tevékenységének vizsgálatát és hatékonyságának fokozását.*

4. *Az iparművész, ipari tervezőművész-szakma fokozza önismeretének feltárására tett erőfeszítéseit, a* tervezőképzés, továbbképzés, *az elemződokumentáló* kritika, szakirodalom *alakulását figyelő és segítő munkáját, a tervezés-termelés-értékesítés folyamatában tovább folytatja a szükséges együttműködés érdekében a* gondolatcseréket, *változatos lehetőségeinek jobb biztosításával.*

5. *A Szövetség vezető testülete a Tanácskozáson felvetett gondolatokat megfelelő formában érvényesíteni kívánja saját munkatervében és működési rendjében. Az 1981-es Szövetségi Közgyűlés elé terjeszti azokat, hogy rögzítésre kerüljenek a Szövetség programjában, illetve módosított Alapszabályában.*

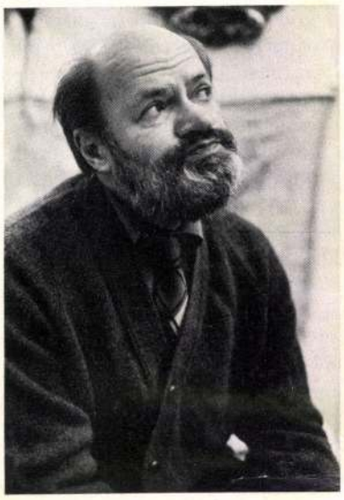
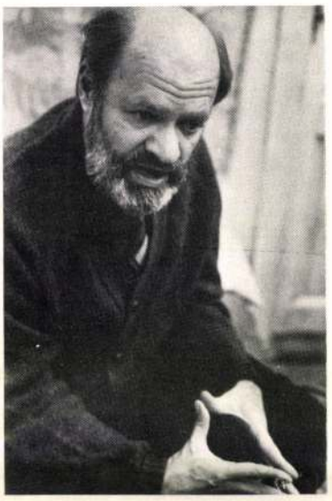

Hosszú út a játszótérig

Beszélgetés Schéner Mihállyal

(fotó Somfai)

– Remélem, nem hangzik nagyon ijesztően, amit most – inkább az olvasók tájékoztatására – előrebocsátok: amikor veled és más művészekkel beszélgetünk, az elmúlt két évtizedről szeretnénk tagoltabb képet kapni. Mielőtt a műfajváltásaid felől faggatóznék, meg kell jegyeznem: nem stiláris kérdéseket boncolgatnék, mint a '67-ben lejegyzett beszélgetésünkben – egy nyilvánvalóan átmeneti állapotban.

Ma már tudjuk, hogy valamiképp minden művészt érintett a műfajok határvillongása. Es mindent: a művészet kapcsolatát a társadalommal, az intézményi rendszerrel, a kritikával, a nemzetközi művészeti helyzettel, az egzisztenciális-anyagi kérdésekkel. Megérett az idő arra, hogy visszatekintve mindezeket egymással kölcsönhatásban és a vizuális kultúra egészébe ágyazva vagy annak válságtüneteiként szemléljük.

Ma már szinte magától össze kell így állnia az igazi eseménynaptárnak, ha két évtized művészetében együtt látjuk a pályák fordulatait. Ilyen naptárral a kézben talán könnyebb lesz felfedezni és megérteni a valódi belső és külső indítékokat.

1962-ben és 1969-ben kiállításod volt a Csók Galériában. A kettő között, talán a plasztikai tevékenységed visszahatásaként, a festői törekvéseid is megváltoztak. Mikor, hogyan és miért?

– A plasztikáim láttán sokan azt hiszik, abbahagytam a festészetet. Pedig csak az történt, hogy '62, '63 óta háromlépcsős folyamatban dolgozom. Témáimat először egy vonallal megrajzolom: a fantázialétből, egy nagyon titkos és láthatatlan világból átteszem az ittlétbe. Azért egy vonallal, mert az igaz vonal a struktúrát szolgálja, benne van a plasztika lehetősége. A festés közbülső fázis. Lehet önálló eredménye, de általa is egyre inkább a végső, a plasztikai megfogalmazást keresem.

Nagy merészség kellett ahhoz, hogy a festmény síkjából ki merjek lépni. Keveredett bátortalansággal, szégyenlősséggel is: hátha megszentségtelenítem azt, ami ősi és elfogadott. Talán ezért van, hogy annyira későn vált nálam meghatározó fontosságúvá az alkotó folyamat strukturálisan logikus menete, a nagyon is megalapozott szerkezeti törekvés.

– Úgy emlékszem, először magát a festői felületet kezdted plasztikusan alakítani, miközben a réteges festés bizonyos lehetőségei még mint festői problémák izgattak.

– Valóban. Elméletileg már középiskolás koromban feltételeztem, de a mai munkásságomban is alapvetőnek tartom, hogy a szín fedő és fedett felület páros összessége, illetve hogy még e felett is van egy metafizikai, nem megfogható felület.

De már maga a pasztózus festés azzal az érzéki örömmel járt, hogy tektonikus változatokkal a síkot plasztikusabbá tette – ami egyébként nem volt új dolog.

– Nem is jelezte a '62-es kiállítás, ahol az expresszivitás irányában kerested az utat, hogy majd a plasztika felé fogsz kitörni.

– De! A csurgatással keletkezett fakturális jelenségek ott már a kitörés bizonyos fajtája vagy jelei voltak.

– Az expresszionista festőiség leple alatt.

Ezen a szinten mi ösztönzött és mi tartott vissza a plasztika felé való áttörésben?

– Nagyon nehéz most megítélni, hogy a dolgok folyamatában milyen szerepe volt a belső indítékoknak és a külső adottságoknak. Mindenesetre úgy érzem, hogy az irányt a belső indítékok határozták meg, de még nem fejlődtek odáig, hogy kívántam volna a térbe való kilépést. Nem tudom eldönteni, hogy az 1964-ben Párizsban kapott hatás – Morlan, vagy Fontana merész te te, ahogy felhasította a vásznat – volt-e, ami végül is megadta a döntő lökést, vagy tőlük függetlenül az a felismerésem, hogy a három dimenzió illúziójával a festészet már nem elégít ki. De merem állítani, nagyon szegény lennék, ha csak illúziókat keltenék, ha nem tettem volna meg ezt a lépést, ha nem lennének a plasztikáim, melyeket azóta, csaknem két évtized alatt csináltam.

– Ezek szerint '64-re tehetjük a fordulópontot, amikor továbbléptél, anélkül hogy a korábbi tevékenységed eredményeit elfogadták vagy megértően fogadták volna. Nemcsak te voltál elégedetlen, mint mondod; ha jól emlékszem, a kritika is, '62-ben. Hatott-e rád az is?

– Hála istennek, a negatív kritikával egyáltalán nem törődtem. Szükségem volt arra a szegénységre – ami azért nem olyan volt, mintha egy lyukas kalapba tettem volna a pénzt. Eléggé telített lelkiállapot volt, őszinte szembenézés magammal, a korral és a környezetemmel.

– A „szegénységedről" tehát úgy is beszélhetünk mint korlátozott élménygazdagságról a korral való találkozásban – legalábbis '62-ig. Azután a munkásságod belső logikája hozta-e meg a gazdagodásodat, vagy Antaeusként új és új impulzusokat merítettél megújulásodhoz a változó korból?

– Nagyon áldatlan állapot volt az akkor...

– Mikor?

– A '60-as évek elején, közepén is, még úgy a vége felé is: nem a kor, nem az eszközei és a rám való hatása kényszerített új irányba. Az expresszív törekvésemben kicsit vagy talán nagyon is naivan azt hittem, hogy az individuum mint individuum megmutathatja magát. Nagyon kegyetlen kritikával fogadták az én vívódó, önmarcangoló állapotom őszinte kifejezését, de nem ez győzött meg arról, hogy nincs izolált én, vagy ahogy Heidegger mondja: nincs világ nélküli, puszta szubjektum; nem is eszmék és olvasmányok. Kétszer is jutottam ilyen krízisbe, amiért sem a kort, sem senki mást nem tehetek

Fellete György

A NAP KÉRDÉSE

Kiket gazdagít a kiegészítő biztosítás?

Válaszol: Ferge Zsuzsa

A gazdasági és szociálpolitikai rendszerváltásra, a társadalombiztosítási reformra hivatkozva a hazai biztosítótársaságok naponta új, számunkra eddig kevésbé ismert szolgáltatásokat kínálnak. Vajon kell-e nekünk a jelenlegi körülmények között kiegészítő biztosítást kötni? Erről kérdeztük meg Ferge Zsuzsát, az ELTE szociálpolitikai tanszékének vezetőjét.

— Kell, de nem mindegy, hogy kinek és milyen feltételek mellett. A kiegészítő biztosítások szerepe országonként változó, kétségtelen előnye, hogy szabadon választható. Azokban az országokban nagyobb a súlyuk, ahol a kötelező társadalombiztosítási rendszer rossz. Rendszerint az átlag feletti jövedelemmel rendelkezők élnek vele, vagy vállalatok kötnek kiegészítő biztosítást az általuk megtartani kívánt szakembereknek.

— Milyen hatása lehet a kiegészítő biztosításnak a nyugdíjasokra?

— Túl nagy hatása sehol nincs, rendszerint azonban növeli az egyenlőtlenségeket, kialakul a gazdag és szegény nyugdíjasréteg. Egy-két országot kivéve a kiegészítő nyugdíjrendszerek nem vállalkoznak a nyugdíjak értékállóságának megőrzésére. Megjegyezném, hogy akit érdekel ez a téma, már hazánkban is sokféle irodalomhoz juthat, közülük fontosnak tartom Robert Holtzmannak, a Világbank szakértőjének az Esély című folyóirat 1992. májusi számában megjelent cikkét.

— Mi a véleménye arról, hogy hazánkban is terjednek a kiegészítő biztosítások formái?

— Nekünk is előnyös a választhatóság, de nem szabad senkiben sem azt az illúziót kelteni, hogy ettől gyorsan javulhat a nyugdíjasok helyzete. Legalább 10-15 évnyi pénzfelhalmozás kell, amíg a biztosító eljut oda, hogy fizesssen. Az átmeneti helyzetben levő országokban értelemszerűen átmeneti a pénzügyi és adórendszer, bizonytalanok a tulajdonviszonyok, ezért nagy a biztosítási pénzalapok kockázata is. Alaposan megváltozott az emberek munkában töltött életútja nálunk is. Ma már nem egy vállalathoz kötődnek az emberek, a vállalkozások közül sok tönkremegy, újak alakulnak. Jelen van életünkben a csőd, a munkanélküliség. Ezeket a változásokat a kötelező társadalombiztosítás rendszere képes befogadni, hiszen a biztosított jogfenntartó szerződést köthet, erre azonban nincs mód a kiegészítő biztosítási formában.

— Még akkor is előnyösebb a társadalombiztosítás, ha tudjuk, hogy súlyos pénzügyi gondokkal küszködik?

— Közös érdekünk, hogy jobb legyen a tb rendszere. Ez az önkormányzati választások tétje. Ha megalakulnak a járulékot fizetők képviselőinek testületei, ők közvetítik majd az emberek igényeit a szolgáltatások rendszerének megváltoztatására. A cél az, hogy jobban igazodjanak a tb-szolgáltatások a befizetett járulékok összegéhez.

N. T. E.

Otthon — jól

Ne csalogassunk!

Természetellenes állapot, hogy például egy romániai magyar fiatalnak az anyaországba kell jönnie ahhoz, hogy magyar nyelven tanulhasson. De nagyon elrontanánk a helyzetet, ha a kárpát-medencei magyar kisebbségek köréből „átcsalogatnánk" a különböző korosztályokat. Nekünk az a célunk és érdekünk is, hogy a szomszédos országokban lévő magyar tanszékek minél színvonalasabbak és minden ismeretág elsajátíttatására alkalmasak legyenek. *Kálmán Attila*, az MKM politikai államtitkára mondta ezt előadásában szombaton a Magyar tanszékek a kisebbségi létben című keszthelyi tanácskozáson, a Berzsenyi Helikon napok keretében.

Az államtitkár kifejtette: a térség országaiból nagy számban kimenekült értelmiségiek hagyta szellemi, szakmai űrt csak minél több, magasan képzett fiatal kibocsátásával pótolhatják a magyar kisebbségi tanszékek. Különösen a pedagógusképzés tekintetében sürgető a helyzet.

A találkozón zárónyilatkozatot fogadtak el. Ebben többek között hangsúlyozták: a kisebbségi sorban működő magyar tanszékek, s általában a magyar felsőoktatási intézmények tevékenysége nélkülözhetetlen a kisebbségi magyarság fennmaradásához és fejlődéséhez. Nem halogatható tovább a kolozsvári Bolyai Tudományegyetem újjászervezése és működtetése, amely a román állam feladata, s állami költségvetés segítségével kell gondoskodni arról, hogy az erdélyi magyarság az európai normáknak megfelelően, anyanyelvén folytathasson felsőfokú tanulmányokat. Elérendőnek tartják, hogy a kisebbségi magyar tanszékek és szakok intézményi autonómia birtokában működhessenek.

(MTI)

Nagy esélyt szalasztott az Antall-kormány

Fidesz-prognózis 1994-re

Mizsei: Ki kell tárni a kapukat a külföldi tőke előtt

A mainál sokkal szigorúbb adóellenőrzést es az adóvétségeket követő büntetések növelését tervezi a Fidesz, amennyiben 1994-ben kormányzópárttá lesz — fogalmazta meg ötödik, párttá alakuló kongresszusán gazdaságpolitikai koncepcióját, amelyben még a privatizáció gyorsítását, a közteherviselést és kiszámítható jóléti politikát ígér.

A program kidolgozásában és a tanácskozáson való ismertetésében tanácsadóként *Mizsei Kálmán* közgazdász is közreműködött, aki tíz hónapja az USA-ban dolgozik, a Kelet—Nyugati Tanulmányok Intézetének gazdasági programigazgatójaként.

— Mit emelne ki legfontosabbként e gazdasági programból.

— Címszavakban négy gondolatot: ki kell nyitni a kapukat a külföldi tőke előtt; gyorsítani a privatizációt, korszerűsíteni az adórendszert, és kiszámíthatóvá tenni a jóléti politikát — összegezte a lényeget Mizsei.

— Miért éppen most kapott ekkora hangsúlyt a külföldi tőke bevonása a magyar gazdasági életbe?

— A Fidesz mindig is úgy gondolta, hogy a privatizációt gyorsan és valódi tulajdonosokkal kell végrehajtani. Ebben a külföldi tőkének jelentős szerepet szántunk, ugyanis az elmúlt negyven esztendő gazdaságpolitikája kiirtotta Magyarországon a tulajdonosokat, és olyan szegénnyé tette az állampolgárokat, hogy komolyabb és azonnali magyar tőkebefektetésről nem lehet szó.

— Azért az elmúlt években jó néhányan jelentős magánvállalkozóvá váltak, mondhatjuk, valódi tőkésekké . . .

— Azt mindenesetre pozitív jelenségnek tartjuk, hogy több mint hatvanezer kft. alakult. De a nagyvállalatoknál komolyabb hazai tőkebefektetésről egyelőre csak korlátozottan lehet szó. Éppen az említett tőkeszegénység miatt a termelő beruházásokra nem lehetett elég „magyar kérőt" találni, aki tőkét invesztál és megfelelően működteti a vállalati menedzsmentet. S nem utolsósorban a költségvetés hiánya miatt, ami egyéb intézkedések mellett szükségessé teszi a külföldi tőke nagyon pozitív szaldóját. 1991—92-ben másfél milliárd dollár működő tőke jött be, s nagyon fontosnak tartjuk, hogy ez a tendencia ne lassuljon le.

— Az adórendszer korszerűsítését mi indokolja a Fidesz szerint?

— A gazdasági és a szociális helyzet. Az egymillió munkanélküli rémképe ugyanis nem ijesztgetés. És abba nem lehet belenyugodni, hogy Magyarországon ennyi munkanélküli legyen. Ezt mesterséges eszközökkel nem lehet megváltoztatni, csak ha élénkül a vállalkozókedv, s megindulnak a beruházások, mert ezek fogják felszívni a munkanélküliséget. A mi elképzelésünk szerint ehhez viszont olyan adórendszerre van szükség, amely növeli a vállalkozókedvet, amit a mai adózásról nem mondhatunk el. Mindenképpen túlzottnak tartjuk a 40 százalékos szja-t és a 60 százalék feletti béradójellegű terheket, mert ez arra ösztönöz, hogy a vállalkozók korlátozzák a legális foglalkoztatást is vállalkozásukban. A magyar vállalkozók kimutatható jövedelme alacsonyabb, mint az átlagbér és ez lehetetlen állapot. Két dolgot lehet csinálni: csökkenteni kell a legmagasabb adókulcsokat és szigorítani kell az ellenőrzést. És ugyanez vonatkozik a bérekre nehezedő adókra is, amik szintén a foglalkoztatás ellen hatnak. Általános nemzetközi tendencia volt a '80-as években, amihez nekünk megkésve most kellene csatlakoznunk, hogy szélesíteni kell az adózók körét a kivételek alapos szűkítésével, s ez teremti meg részben az alapját az adókulcsok — egyelőre szerény mértékű — csökkentésének. Viszont a mainál sokkal szigorúbb adóellenőrzést és az adóvétségeket követő büntetések növelését tervezzük. Ezek olyan források, amelyek ellensúlyozhatják a hiányt és a közteherviselés irányába hatnak. Nagyon szolíd gazdasági növekedés csak 2—3 éven belül képzelhető el, persze a mérföldkő 1994.

— Ezt ígérte a jelenlegi kormány is.

— Az az örökség, amit a következő kormány átvesz, részben jobb és részben rosszabb, mint a '90-es választások után volt. Jobb, hogy kialakulófélben van a magánszektor és a magyar gazdaság a nyugati piacokra orientálódott. Rosszabb, mert jóllehet a külső adósságállomány nettó értelemben csökkent, azonban a belső adósság hallatlanul gyorsan növekedett, s ez ugyanúgy adósság, mint a külső. Amikor a kormány büszke arra, hogy a külsőt csökkentette, hozzá kellene tennie viszont — de erről nem beszél — a költségvetési deficitet. A Fidesznek nincsenek illúziói, amikor megcélozza a kormányzást: irdatlan örökséget kell átvennie. Azonban az is igaz, bízhat a magyar vállalkozó rátermettségében, s abban, hogy minden nehézségen keresztül verekszi magát. Ez a nép megérdemelne egy olyan kormányzatot, amely nem akadályozza a vállalkozást. (A Fidesz egykori gazdasági tanácsadója: *Kupa Mihály*, volt pénzügyminiszter is ezt az álláspontot képviseli. — A szerk.)

— Az elmúlt időszakban a Fidesz a közvélemény számára szociálisan érzéketlen pártnak tűnt, azzal például, hogy nem szavazta meg a parlamentben a magasabb nyugdíjemelést.

— Én ezt nem így látom. Véleményem szerint, azok a szociálisan érzéketlenek — utalnék az MSZP-re —, akik felelőtlenül ígérgetnek. A Fidesz szociálpolitikájának éppen az a lényege, hogy csak annyit ígér az elosztásból, amennyire reális lehetőség van, s ezt nem rejti véka alá, nem csapja be a nyugdíjasokat sem. Az újraelosztás súlypontjainak áthelyezésével az a célunk, hogy a szociális biztonság rendszerét rugalmasabbá, s az emberek számára kiszámíthatóvá tegyük, és hatékony védelmet nyújthassunk az igazán rászorultaknak.

— Nem túl általánosak ezek a megfogalmazások?

— Szakértőink most dolgoznak a programunkban lefektetett elvek konkrét intézkedési tervvé formálásán, amelynek számait persze a gazdaság időközbeni alakulása is befolyásolja. Annyit mindenesetre tud a Fidesz és ez szerepel a leírt programban is, hogy *„elfogadhatatlan a jelenlegi kormány viszonyulása a gazdasághoz: az időhúzás, a halogatás, a koalíciós szempontok túlsúlya, a politika és a gazdaság összefonódása."* Egy visszahozhatatlan történelmi esélyt szalasztott el az Antall-kormány, amelyet az elmulasztott nagy lehetőség felelőssége terhel. Ebbe a hibába a Fidesz 1994-ben nem akar beleesni.

Sámán Ildikó

Lakásprogram — jótékonysági alapon?

— A lakásra váró fiatalok-nak gyakorlatilag semmit sem tudunk kínálni — mondja *dr. Gémesi György*, Gödöllő polgármestere. — Több gyerekes családok nyomorúságos körülmények között élnek, de nem segíthetünk. Ma az egyedüli szalmaszál a Házát, Házat, Alapítvány.

Az amerikából hozott mozgalom profit nélkül, kamatmentes kölcsönre kínálja házait a szociálisan rászoruló családoknak. A tengerentúli jótékonysági akció lényege, hogy kalákában épülnek a könnyűszerkezetes házak. A vásárláshoz legalább ötszáz óra társadalmi munkát kell végezni a jelentkezőnek. Nem üzleti vállalkozásról van szó, a cél: mások segítése. A lakáshitelek kamatterheit az alapítvány vállalja át szponzorpénzekből, például a Lakitelek Alapítvány hárommillió forintjából. Bátaszék, Martonvásár és Abda után tegnap Gödöllőn adták át a legújabb épületet: az alapítvány kétszintes főhadiszállását és két hónapon belül elkészülhet mellette újabb tíz családi ház is.

— Az önkormányzat nem a szétaprózás híve — folytatja a polgármester. — A pár százezer forintos szociálpolitikai támogatás helyett komplett program kell, amihez ingyentelekkel járul hozzá az önkormányzat. Ezt a komplett megoldást — a hitelkonstrukciótól kezdve a kész épületig — kínálja a Házát Házat Alapítvány. Akár nemzeti program is lehet, feltéve ha a kamattámogatást átvállalja az állam. Némi remény mutatkozik erre, hiszen már elhangzott egy ötvenmillió forintos ígéret.

Amit a polgármester mond, megerősíti *Lőrincz Kálmán*, a mozgalom hazatelepült atyja is. Véleménye szerint a kalákás alapítványi házépítési módszer a szociális lakásépítés kulcsa lehet. Ha mindenki megfogja a kalapácsot, éppen úgy, mint Amerikában teszi ezt hétvégeken ma is a korábbi elnök: Carter.

A házak Európában még kevésbé elterjedt fémszerkezetes technológiával készültek. A fal gyakorlatilag a keretekbe illesztett hungarocellből és gipszkartonból áll. A tegnap átadott gödöllői ház teljes egészében amerikai elemekből készült, de az import kiváltható hazai termékekkel. Az alapítványi központ két szintje két hét alatt készült el teljes felszereléssel együtt, a családi házaknál két hónappal számolnak. A világon eddig húszezer ilyen otthon készült a mozgalom segítségével, Európában viszont csak nálunk. A gödöllői központból fogják szervezni majd az országban zajló építkezéseket, a „kőkemény országépítő munkát" — ahogy a polgármester nevezi.

Jótékonysági alapon épülnek a házak egy sokat tapsoló és nagy szavakat használó mozgalom keretében. Ez lenne valóban a kulcs a nemzeti programhoz? Ilyen módszerrel az egész világon is csak húszezer otthon épült, pedig nálunk évente legalább a dulplája kellene. Valóban ez az utolsó szalmaszál, ahogyan a polgármester mondja? A múlt heti kormánydöntést alapul véve a lakásprogramról, még az is lehet, hogy igen. A rendszerváltás harmadik évében még mindig nincs pontos kép arról, hogy milyen feltételek között, mikor és hova költözhetnek a fiatal házasok . . .

Nagy Andrea

ÁLLÍTÓLAG

Ismét úgynevezett „idegenellenes" ügy borzolhatja a kedélyeket, no meg néhány parlamenti párt lelkes képviselőjének kedélyét. Pedig az utóbbi hetekben, hála az égnek, csendesedtek a hazai frontok, nem érkeztek naponta hírek szkinhed (bőrfejű) suhancok támadásairól, s annak is jó ideje, hogy rendőri túlkapásról cikkeztek az újságok.

De most előttünk az újabb ügy. Zavaros, elsőre (s talán másodjára is) átláthatatlan ügy. Mert egymással olyan állítások ütköznek, amelyeket a jelenlegi ismeretek alapján kölcsönösen el kellene fogadnunk. Történt, hogy egy szíriai úriembert rendőrök igazoltatni akartak. Ez az egyetlen világos tény. Az összes többi a különböző vallomások alapján kétséges.

A szíriai (állítólag) nem kívánta igazolni személyazonosságát, a rendőrök (állítólag) erre a demokráciát sértő megjegyzéseket kiabálva fegyverrel fenyegetőztek, durván bántalmazták, és megbilincselve elvitték az embert. A tanúkat (állítólag) csak a rendőrségre siető képviselő megjelenése után halgatták ki, de (állítólag) akkor sem mindenkit.

A vizsgálat (nem állítólag, hanem biztosan) nem zárult le, de nemcsak ezért nincs mit elfelejtenünk. Mert (állítólag) egyre többen vannak, akik meg azon háborognak, hogy ebben az országban mindig csak abból csinálnak nagy botrányt, ha egy külföldit ér sérelem. Másfelől viszont (állítólag) jogállamban élünk, ahol a rendőr törvénytelenül nem cselekedhet. Amúgy pedig (állítólag) Európa felé tartunk, ahol nem a bőrszín alapján ítélik meg (majd egyszer) az embereket. Nem gondolják, hogy túl sok az állítólag?

(szerdahelyi)

Helikopter az életért

Az eddiginél nagyobb és fürgébb mentőhelikoptert vásárolt a pécsi For Life mentőszolgálat. Az MI–2 típusú helikoptert gázturbina hajtja

MTI Telefotó — Kálmándy Ferenc felvétele

Kakaó és kakaó

— Lám csak, milyen gyorsan telik az idő a Nemzeti óta... — bólogatunk *Kubik Annával*, aki tavalyelőtt intett búcsút (kilencévi tagság után) a Nemzeti Színháznak. Férjével, *Csiszár Imrével* együtt távozott a Hevesi Sándor térről, s azóta a színésznő főként „kamarázik": a Budapesti Kamaraszínház produkcióiban látható, valamint a Madách Kamara egyik előadásában, *A halál és a leányká*ban vendégeskedik.

— Élvezem a kamaraszínházi méreteket, az 50-60-80 néző közvetlen közelségét. A Nemzetiben folyton rekedtre kellett ordibálnom magamat.

— *A társulat nem hiányzik?*

— Nem szenvedek hiányt, hiszen közösségben dolgozom. A Kamaraszínházhoz évi két szerep köt — remélem, így lesz ez a következő szezonban is —, s az adott produkciókban otthon érzem magam. Találkoztam is kedvemre való, számomra új rendezőkkel: *Kapás Dezsővel* (Tartuffe), *Eörsi Istvánnal* (Sirkő és kakaó), továbbá olyan kollégákkal, akikkel régóta vágytam megismerkedni és együtt játszani. Például *Andai Györgyivel, Almási Évával, Egri Katival.* Jövőre újabb társulattal kerülök szoros kapcsolatba: a Művész Színházzal. Ugyanis oda is elszerződtem két szerepre. Az egyik az *Üvöltő szelek* főszerepe, *Garas Dezső* rendezésében. (Közbevetőleg elcsodálkozom: nem *Taub János* rendezi? Nem, mert Taubot lefoglalja a felkészülés a Koldusoperára.) A másik feladatom Polly a Koldusoperában. (Újabb közbevetett csodálkozás: nem *Malek Andrea* játssza? Nem, mert ő az idő tájt Bécsben vendégszerepel majd.)

— *A mostani szerepei elütnek a régiektől, a hősies hősnőktől.*

— Annál jobban esik másféle nőket megformálni. Például a Tartuffe-ben Elmirát, a bisszig úriasszonyt. Még zongorázni is megtanultam a kedvéért, ha csak egy dal erejéig is. Legjobban talán a Sade márkinét élvezem, mert alig kellett úgymond alakítanom: készen állt bennem az a nő.

— *Eleget játszik?*

— Már nem szeretnék mindennap színpadon lenni. Kitűnően eltöltöm az estét otthon is, kakaóztatva a kislányomat. Két és fél éves, most örvendeztetett meg először anyák napi produkcióval. Titokban megtanult egy versikét, azt adta elő, megrendítő élmény volt.

— *Ha már a család került szóba, lenne itt még egy kíváncsi kérdés. Akinek rendező a férje, könnyebben jut-e hozzá a vágyott szerepekhez?*

— Fogalmam sincs. Mi otthon nemigen beszélünk színházról, nehogy összeveszszünk. E tárgyban ritkán egyezik a véleményünk. Szerepet azért sem kérnék vagy adnék magamnak, mert csak megijednék tőle. Mindig, minden feladattól megrettenek. Én valószínűleg néma szerepet osztanék magamra. Az talán nem rémítene. Ráadásul szöveget sem kellene tanulni hozzá. Ezt külön szeretném benne.

Stuber Andrea

Egy régi kép: a Csiszár rendezte Kaukázusi krétakörben

HÉTFORDÍTÓ

Süket duma

Nem értem, őszintén mondom, nem értem, hogy ez a *„gaz, liberál-bolsevik" sajtó*, no és az ádáz ellenzék miért acsarkodik egyfolytában a kulturális alapítványokra? Hisz még meg sem száradt a tinta a titkos kormányzati ajándéklevélen, és lám, a Vigadó új gazdija, a *Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány* máris megkezdte áldásos működését. Példának okáért megemelte a bérleti díjat olyannyira, hogy az állami pénzből épített *Vörösmarty téri* épületben albérleteskedő művészeti szervezeteket máris a kilakoltatás veszélye fenyegeti.

Azt sem értem, hogy *Fekete György* helyettes államtitkár (akiről nem tudni pontosan, hogy most megy vagy jön?) miért sértődik meg egyfolytában, ha a titkos ügyek hátteréről, nevezetesen, ha az MDF-es elvbarátoknak, elvköltőknek, elvnépművelőknek juttatott állami vagyonról faggatják? Végtére tudhatná, hogy mi is tudjuk (mert még működik az emlékezetünk), hogy egykor harcos és sikeres belsőépítészként, éppen az ilyen *„pártállami módszerek"* ellen hadakozott... Meg azt is tudjuk, hogy amíg nincs törvény a közalapítványról, addig minden ilyesfajta „szerveződés" a titokban juttatott állami vagyonnal együtt — magánvállalkozásként működik...

De azt sem értem, hogy miért dühöngök még mindig az ilyesfajta, átörökített pártállami-praktikákon. Hisz *Botho Strauss*, kitűnő német színpadi szerző is megmondta, hogy a „kívülállóké" a jövő. (Remek, az *Erősödő kecskeének* című tanulmányát épp most olvastam a legfrissebb *Színházban.)* Szerinte az lenne a legjobb, ha nem figyelnénk a csúf koccanásokra, és mindenben kívülállók maradnánk. Ahogy írja: *„Való igaz: ha a kívülállót nem fertőzte meg valamilyen politikai kór, akkor ezt a rendszert sokkal inkább felfoghatatlan műalkotásként éli meg, semmint fortyogó üstként vagy sartre-i pokolként, melyet, mint köztudott, a többi ember alkot...*

Csak hát miként és hogyan érhetem el a kívülállás biztonságát, ha nap mint nap tapasztalom a *„gyűlölet spontán eszelősségeit"*, amelyek szinte *„szeizmikus előjelek" és „egy nagyobb nyomorúság előhírnökei..."*

Itt van például a Csurka-ügy! (Naponta olvashatunk arról, hogy egyesek és mások a harcos demagógus feje vételét követelik.) Én még jól emlékszem arra — és erről beszél *Kis János* is a legfrissebb *Kritikában* —, *„hogy a mérsékeltnek mondott politikusok többsége annak idején kalaplengetve üdvözölte Csurka dolgozatát"*. A kormányzó párt tiszteletet követelő képviselőinek (tisztelet a kivételnek!), eszükbe se jutott, hogy tiltakozzanak Csurka tételei ellen! Azért mert egyfolytában tisztogató kampányokat követel, mert megvetést tanúsít a jogállamiság ellen, mert fennhangon hirdeti a határrevíziót és mert nyiltan zsidózik.

Csurka István valójában akkor vált szalonképtelenné, amikor belevetette magát a hatalmi harcokba és megtámadta a miniszterelnököt is... Kis János szerint igazából semmi sem változott a Csurka-dolgozat óta. (Legfeljebb Csurka István helyzetében következett be változás.) *„Semmi jele, hogy az MDF kormányalkotó körei a törvényesség és a szabadság bajnokaivá váltak volna...)* Lásd a bevezetőben emlegetett, nagyvonalúan kezelt titkos alapítványok ügyét, a rádió és a televízió erőszakos elfoglalását, a koncepciós előjelű perek szaporodását, vagy a privatizációval kapcsolatos és „elhallgattatott" botrányokat.) Mindezek ellenére Kis János optimista. Ahogy a Kritikában megjelent interjúban olvasom: szerinte előbb-utóbb az általános politikai helyzet tisztázódhat valamelyest. És *„közelebb kerülhetünk ahhoz a kívánatos állapothoz, amelyben az antidemokratikus szélsőségek a margón kívül vannak..."*

Őszintén mondom, szeretném ugyanúgy hinni, mint Kis János, hogy *„a magyarországi szélsőjobboldal nem alkalmas arra, hogy megszólítsa a válság sújtotta tömegeket. Mondanivalója, stílusa azé a magyar nemzetinek nevező volt középosztályé, amely a mai vezető rétegeket kisöpörve szeretne beülni a hatalomba..."* Ám ez a stílus, mondanivaló *„a munkahelyüket féltő vagy már el is vesztett munkások, a nyugdíj elértéktelenedése miatt szorongó idős emberek, a szövetkezetek válságától szenvedő mezőgazdasági dolgozók számára süket duma."*

Bárcsak így lenne! De nem vagyok ennyire optimista!

Gartner Ilona

Jelenet a Luna című produkcióból Dusa Gábor felvétele

Először 1988-ban jött az ötlet...

Először 1988-ban jött az ötlet, hogy a Népszínház Táncegyüttese vegyen részt a színház más produkcióiban is, ám *Györgyfalvay Katalin* inkább elköszönt táncosaitól. Ekkor felkérték a dunaújvárosi táncműhely fiatal vezetőjét, *Szögi Csabát,* hogy társával, *Énekes Istvánnal* álljon az együttes élére. Hogy mi történt aztán? Szögi Csaba:

— Még 1991 januárjában is jól ment minden, amikor a Népszínházat Budapesti Kamaraszínházra keresztelték, minket pedig már régen Közép-Európa Táncszínházként ismertek. Az új vezetőség *Szücs Miklós* igazgatóval együtt elégedett volt tagozatunkkal. Kilencvenkettő őszén azonban becsapott a bomba! A táncszínházaknál történt iszonyatos mértékű pénzelvonások kapcsán előkerült a régi nóta: vegyünk részt a többi tagozat munkájában. Nem tudtuk, mitévők legyünk, meddig védjük bástyáinkat. A minisztériumban és a Tánckamaránál is azt tanácsolták, hogy kössünk kompromisszumot, mentsük meg az együttest.

— *No de milyen áron?!*

— Valamit azért sikerült elérni, hiszen eredetileg minden tagunk karköteles lett volna. Világos volt az is, ha tagozatként működünk, akkor a színházi balettegyüttesekben szokásos rendszert is be kell vezetni; ezért vannak most már nálunk is magán-, illetve címzetes magántáncosok, táncos szólisták, meg tánckari tagok. Vagyis a közben 22 főre bővített társulatból csak nyolcan kötelezhetőek a pluszmunkára.

— *Pluszpénzért?*

— Az előadásokért jár fizetség, a próbákért viszont nem. A baj eredeti forrása azonban a társulat alapító okirataiban rejlik, amely jogilag, sajnos, valóban lehetővé teszi az új feladatkör bevezetését.

— *Énekes István művészeti vezető is ezért távozott?*

— Szerencsétlenül alakultak dolgaink, hiszen decemberben már kis híján átkerültünk a Nemzeti Színházba, amely végre krónikus épületgondjainkat is megoldotta volna, csupán egyetlen aláírás hiányzott hozzá; *Fekete György* helyettes államtitkár szerint azonban 1995-ig nem lehet változtatni a Kamaraszínház szerkezetén. Így a nagy terv, legalábbis egyelőre, meghiúsult, miközben jött a többi probléma, és Énekes nem bírta cérnával. Koreográfusi munkájára azonban ezután is számítok.

— *A legközelebbi premier?*

— Június 3-án, a Várszínházban *Juronics Tamás* és *Sebestyén Csaba* koreográfiáit mutatjuk be, *Táncesetek* címmel. Csak el ne írják!

Péter Márta

Az utolsó vadászat

Hogy *Ceausescu* hogyan festett a pulpituson s egyéb népboldogító színhelyeken a nyilvánosság előtt, arról a világnak van némi fogalma. Ám hogyan viselkedett a nagy pozőr intim családi körben, vagy például szilveszterkor? Mit csinált külföldön „magánutazásai" során? S főként: hogyan vadászott valódi négylábú áldozataira?

A Ceausescu család titkos archívuma sok-sok méter felvételt őrzött hét lakat alatt. Mindaddig, míg egy svájci tévéstábnak nem sikerült szenzációs „leleteket" kiemelni. Ezeket felhasználva készítették el azt az ötvenperces dokumentumfilmet, amely páratlan közelségben mutatja be a diktátor hétköznapjait. És persze a Ceausescu-diktatúra bukását, a menekülő ellen rendezett utolsó vadászatot is rekonstruálja a közvetlen környezet megszólaltatásával.

A New Yorkban fődíjjal jutalmazott *Az utolsó vadászat* is szerepel a május 15-én kezdődő svájci videohét programján, amelyet a Budapest Filmstúdió rendez a Bem moziban. A huszonhárom alkotás a szórakoztató videotrükköktől a drogszenvedélyt bemutató társadalmi körképig a témák rendkívüli gazdagságát és a formák izgalmas sokaságát kínálja.

A bevezetőben említett film A Kelet tükröződése a nyugati képeken című blokkban mindjárt a második nap, május 16-án látható.

(b.)

ÜVEG

Holland látványszínház vendégszerepel a Petőfi Csarnokban május 12-én és 13-án. A Studio Hinderik víziók színháza, költői képeik a szenvedélyek és a világ konfliktusait jelenítik meg. Az Üveg című előadás az emberi törékenységről, sebezhetőségről szól, arról, hogy a ruhanélküliségnél is létezik nagyobb fokú meztelenség

M–

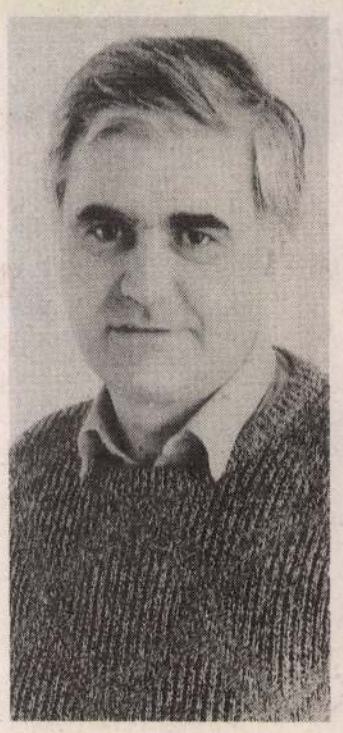

A Kádár-villa titka

Borenich Péter, a Rádiószínház dramaturgja a közelmúltban saját dokumentumműsorát rendezte Varsóban.

— Három dokumentumjátékot kértek tőlem. Az egyiknek a hőse tanárom volt a veszprémi gimnáziumban. A róla szóló egyórás anyag címe: Dr. Brusznyai Árpád, élt 33 évet, alcíme: Kivégezték 1958. január 9-én.

— *A másik két mű is politikai töltetű?*

— Nem, csak az egyik. Bár sohasem direkt politikai indíttatásúak a darabjaim, hanem mindig emberi sorsokon keresztül próbálom ábrázolni a kort. A másik dokumentumműsorom a Bosszú Gyömrőn volt. Ez egy 1944—45-ben megtörtént gyilkosságsorozatot dolgoz fel. A harmadik darab, ami felkeltette a lengyelek érdeklődését. A játszma volt. Apa és lánya megrázó története arról, hogyan lehet galád módon tönkretenni egymás életét.

— *Hogyan lehetett eredeti, hiteles hangokat színészekkel más nyelvre átültetni.*

— Nos, ez volt a legnehezebb, de talán sikerült. Remek ottani színészek és Jerzy Tuszewski rendező-dramaturg segítettek ebben. Hiszen a dokumentumjátéknak nagy drámai ereje épp a hitelességében rejlik. Egyébként nem ez az első külföldi „vendégszereplésem". A BBC korábban átvette Miért tettem? című műsoromat, és Berlinben is bemutatták már a német rádióhallgatóknak egy-két munkámat.

— *Most mit csinál?*

— Épp a napokban, április 30-án lezárult az Európa '68 címmel a Rádiószínház új pályázata. Ez alkalommal készítettem A nagykövet, aki hátizsákkal érkezett Lengyelországba című dokumentumműsoromat. Az úr, akiről szól a műsor, *Engelmayer Ákos,* a varsói nagykövet. Lengyel feleséget választott magának, és a Szolidaritás alapító tagja. Most dolgozom *A Kádár-villa titka* című munkámon. Kádár János halála után kezdtem a gyűjtőmunkát. Mikrofonom előtt megszólalt a házvezetőnőjük, a főtitkár tolmácsa, szomszédai, néhány közvetlen munkatársa. Valójában arra vagyok kíváncsi, milyen ember volt *Kádár János* és felesége a magánéletben.

Várhegyi Andrea

KOLTAI TAMÁS:

Színház

Látom a szándékot

Natalja Petrovna a szinte önkívületi kétségbeesés egy ellenőrizhetetlen pillanatában fölkapaszkodik a kerti lugas rácsos kerítésére. Ha csak elképzelem a jelenetet, abszolút hiteles. Natalja Petrovna, *Turgenyev Egy hónap falun* című darabjának ifjú földbirtokosnője beleszeret fia házitanítójába, ez az érzés kiforgatja önmagából, s már kész föladni minden skrupulust, amikor a fiatalembert a józan belátás távozásra készteti. Turgenyev több jeleneten át gondosan készíti elő a hisztérikus kitörést, a Csehovon átszűrt modern színjátszás megtisztította a terepet a kihívóan éles gesztusok előtt, a szerepet játszó *Eszenyi Enikő* belsőleg kész a feladatra — „falra lehet mászni". Csak éppen arra a díszletfalra nem lehet fölmászni, amelyet *Fehér Miklós* tervezett a *Pesti Színház* előadásához. Nem fizikailag lehetetlen, hanem szituatíve. A jelenet elképzelve hiteles, látva hamis. A köríves-rácsos alkotmányok, amelyeket a díszletezők az előadás során ide-oda hurcolásznak a hátteret alkotó zöld félfüggönyök előtt, a valóságnak sem életszerű, sem stilizált illúzióját nem tudják fölkelteni; unesztétikusak és közlekedési akadályokat képeznek.

Távol áll tőlem a díszletre kenni az előadás sikerületlenségét, bár hajlok arra, hogy ebben a színpadképben semmit sem lehet eljátszani. A kudarc, hogy úgy mondjam, együttes munka „eredménye", ami annál fájdalmasabb, mert zömmel jól gondolkodó, jól elemző, tehetséges emberek hozták össze. A színháznak azonban többek között az a paradoxona, hogy a jól elgondolt dolgok nem föltétlenül működőképesek, az elgondolást a színpad érzéki közegében kell kipróbálni, végigvinni, a szó jó értelmében aprópénzre váltani, lebontani helyzetekre és jellemekre, s újra összerakni a gazdagon árnyalt részletek mozaikdarabjaiból. *Horvai István*nak nem kell bizonyítania, hogy ért Csehovhoz, következésképp a csehovizált Turgenyevhez is, tőle elvárhattuk a lirizálás, a tompult melankólia, a szentimentalizmus mellőzését, s helyettük a keményebb, drámaibb, nyersebb fogalmazást. Látszólag így is történik, már Natasa és Rakityin kezdő dialógja megüti az alaphangot groteszk humorával, és később is gyakran fölfeslik az atmoszférikusság sokáig kötelezőnek (és turgenyevinek) vélt szövete. Natasa szerelmi mámorában vad, mezítlábas táncot lejt kisfia papírsárkányával, összeborulását Beljajev tanítóval komikusan suta in flagranti követi, végső csalódására hisztériával reagál, és így tovább. Ezeknek a megnyilvánulásoknak azonban csupán gesztusértékük van, látványos stíluskiáltványok, amelyek mögül hiányzik a folyamatos, részletekre kiterjedő építkezés, s a kitöltetlen helyekre visszasettenkedik a melodráma és a szentimentalizmus.

Kern András például ugyanolyan rezonőr, mint minden hagyományos Rakityin, belenyugvó szerelmes, rezignált házibarát, nem érezni benne a megbántott és föllázadt szerelmest, aki sérteni is tud. Korban sem illik a huszonkilenc éves Natasához (Rakityin harmincéves), vetélytársi dühét leleplezni távolról sem elég az a heves mozdulat, amellyel fölrúg egy szerencsétlen tálcát. Az előadás tele van ilyen erőltetett rátétekkel, szervetlen rendezői gesztusokkal; látom mögöttük a szándékot, s ez lehangol. Eszenyi sokáig futkározik kezében a papírsárkány madzagjával, maga a sárkány valahol a zsinórpadláson keresendő (közben nem gondolok másra, mint a technikai trükkre), a sárkány egyszer fönnakad a fán, rángatni kell, szegény nőt az ág is húzza (Efrosz híres előadásának a végén volt a sárkány Natasa utolsó kapaszkodója, amelyet a díszletmunkások kitéptek a kezéből), Iszlajevet pofon vágja az anyja, ami nem következik az eddig látottakból, Rakityin kugligolyóval lődözi Iszlajevet, Iszlajev az utolsó jelenetben a sokszor emlegetett szélgéppel hűsíti a magányába temetkezett Natasa arcát...

Mindez elmenne, ha nem efféle üzenetekben, hanem a szereplők közötti viszonyokban próbálna lejátszódni a darab. Ehelyett staffázs-figurákat látunk, ami csak *Szoboszlay Sándor*tól (Schaaf), *Hetényi Pál*tól (Bolsincov) és kis engedményekkel *Barta Mária*tól (Iszlajev anyja) fogadható el, szerepükből következően. De már a cselédeket (*Sipos András* és *Jónás Rita*) jobb kihúzni az előadásból, ahogy Efrosz tette, ha ennyire nincs róluk mondanivaló. (Holott lenne: Kátya ugyanúgy szerelmes Beljajevbe, mint a másik két nő.) Spigelszkij és Lizaveta Bogdanovna „szerelmi vonala" a főcselekményhez képest ellenpont a maga groteszk üzletiességével; *Hullan Zsuzsa* legalább szordinósan banális, de a totálkáros *Tahi Tóth László*, akinél az elnégyévszakosodás, úgy tetszik, visszafordíthatatlan folyamat, alig nézhető (még ha egymásra találnak is a hasonlóan rossz ízlésű közönséggel). Iszlajevet *Szervét Tibor* sírósra és görnyedtre egyszerűsíti. A különleges egyéniségű *Murányi Tünde* most tompa és bizonytalan Verocskaként. *Alföldi Róbert* a haját lobogtatja, és érintetlen marad Beljajevtől; nem játssza el sem a félszeg fiút, sem a késő kamasz játszótársat, sem a szép fiatal nő szerelmétől görcsbe ránduló, izzadó tenyerű, kínlódva követelőző akarnokot. Így Eszenyinek Natalja Petrovna fullasztó érzelmi viharához nincs támasztéka. Egyedül, saját tengelye körül forog a színpadon.

Mint az átlag-Csehovokból (-Turgenyevekből) kötelezően itt felejtett hinta.

Kontraszty László: Önarckép

FÁY MIKLÓS:

Zene

Balcsillagzat

Elméletben ragyogó este volt az osztrák—magyar operagála, az Operabarátok Körének rendezvénye. Fölléptek benne a hazai közönség kedvencei, a bécsi opera magyar tagjai és állandó vendégei, meg igazi, nagy nemzetközi sztárok is. A rendezést *Kerényi Miklós Gábor*ra bízták, aki komolyan is vette a feladatot, nem elégedett meg a „balról be, jobbra ki" utasítással. Egyes jeleneteket színre vitt, másokat új környezetbe helyezett, rendet próbált teremteni a sokféle szerző áriái, kettősei között, új egységbe kényszeríteni azokat. Volt hozzá elegáns közönség is, estélyi ruhás hölgyek, szmokingos, sötét ruhás urak, értők és unatkozók, ahogy egy operában annak lennie kell. Gyönyörű este volt — elméletileg.

A gyakorlatban pusztítóan unalmas és hosszadalmas volt az egész. *Lamberto Gardelli* ugyan lassan, de nagyon szépen építette föl A végzet hatalma nyitányát, ám itt kellett volna abbahagyni. Utána a szétcsapódó függöny mindjárt beborította a színpadon elhelyezett virágvázát a zenekari árokba, majd következtek a hosszú beszédek, a szponzorok kötelező fölsorolása. A program Mozartnak szentelt része még rendben volt, bár *Giuseppe Taddei* kissé szórakozottan adta elő a Don Giovanni—Zerlina kettőst *Rost Andreá*val. A blokkok közötti színváltozások viszont időt igényeltek, ezalatt *Heinz Holecek* német nyelven adomákat mesélt, amelyeket a közönség egyik fele nem értett, a másik fele viszont már ismert. Ha valamelyik énekes nagy nehezen föltornázta a hangulatot, rögtön jött a jó kedélyű sómen, hogy lehervasszon mindenkit. Akadályozta a műélvezetet a fotósok gépet és fogakat csattogtató hada, meg a közszolgálati médium magát főszereplőnek kikiáltó operatőre, aki folyvást beóvakodott a színpadra, kamerán kísérve a jeleneteket, együtt mozogva a tánckarral. Sejtelmem sincs, miért tette mindezt, hiszen az énekeseket onnét csak tarkón-háton-sarkon filmezhette. A zűrzavarban alig tűnt föl, hogy néhányan, elsősorban *Kincses Veronika* és *Gáti István* milyen szépen énekeltek, játékuk visszafogott határozottsága mennyire illett egy gála hangulatához. Mire az est fénypontjára, A rózsalovag-részletre került sor *Kurt Rydl* előadásában, már mindenki a kijárat felé sandikált. A negatív szenzációt számomra mégis *Peter Dvorsky* szolgáltatta, aki sok hanggal ugyan, de ennél jóval több bárdolatlansággal sértegette Puccinit.

A vége felé a szórakoztató est kezdett vesszőfutássá alakulni. Előbb a gyermekkar énekelt tiroli népdalokat, majd, hogy a közönség sorsa végleg beteljesedjen, *Heinz Holecek* is előadott egy háromstrófás bécsi dalocskát, végtelennek tűnő hosszúsággal, fütyörészve, keringőzve, negédesen. Gyászbeszédet az esemény fölött A denevér második fölvonásának fináléjával mondtak.

KOPPÁNY MÁRTON:

Kettőspont

CNN: Képszignál

Egy idő óta közelebbről mutatják a nevető öregurat, a tweedzakójának is csak a gallérja látható. Milyen furcsa így. Én még emlékszem rá gazdálkodó korából. Amikor búzamező ringott mögötte. Vagy látogatóban járt a vidéki rokonainál? Nem lehet tudni. De azért mégis furcsa így, búzamező nélkül. Mintha az űrben lebegne. A merőn néző asszony, karján kisgyerekkel, viszont egy kicsit összement, talán valami személytelen igazságszolgáltatás jegyében: tőled elveszek egy búzamezőt, neki adok egy házfalat, vaskorláttal.

A beduin tartja magát, sőt a végére került, kiemelt pozícióba. Zöld burnuszt visel, mint rendesen, de saruja már nem veri fel a sivatag porát. Nem látszanak a lábai. A metróra váró, testhez simuló fekete esőkabátot viselő japán nő viszont eltűnt. (Egy csilingelő, piros villamossal helyettesítették.) Kár érte, igazán kellemes jelenség volt, amellett kifejező. Volt olyan kifejező, mint a beduin vagy a gazdálkodó. De talán csak átmenetileg tűnt el, hogy azután ismét felbukkanjon, a szokásos fekete esőkabátjában, frissen, várakozón. Nem ez lenne az első eset. A két mediterrán férfi például hetekig nem mutatkozott, és most tessék, itt vannak megint. Az egyik nyakában harmonika, a másik nyakában szintén harmonika, ballagnak az ódon utcácskában.

A skandináv nő helyet cserélt a beduinnal. Korábban övé volt a slusszpoén a mintegy félperces, óránként ismétlődő összeállítás végén: komolyan tűri, hogy a kamera végigpásztázza az arcát, majd az utolsó pillanatban elmosolyodik. Mintha a kamerát biztatná: menj csak, dacára minden változásnak, találkozunk ugyanitt, ugyanekkor.

EX LIBRIS

BODOR BÉLA

Gulyás Pál: Nyugaton át Kelet felé

Súlyos és régi mulasztást pótol a magyar könyvkiadás, amikor a Kráter Műhely jóvoltából végre megjelennek Gulyás Pál válogatott esszéi, tanulmányai. A mulasztás tulajdonképpen nem is érthető, a tiltást sem indokolja semmi; igaz, a cenzor agya, akárcsak a költőé, inkább intuícióval dolgozik, mint logikával. Még a harminc éve megjelent „spenót"-ban is elismerően írhatott róla (egy-két rosszalló szót leszámítva) Pomogáts; ezzel szemben a háború után az egész *Kalevalát* bezúzták, mert az ő kísérőtanulmánya szerepelt benne. Érthetetlen. Persze az, hogy nem kellett senkinek, nagyon is érthető. Gulyás az irrealitásba hajlóan magányos ember volt, aki ráadásul nem elégedett meg azzal, hogy egyszerűen csak nem tartozott senkihez és sehová, de mindent meg is tett annak érdekében, hogy elijessze magától a közeledni szándékozókat, legyenek akár népiek, akár urbánusok. Feltehetőleg átoknak számított ez idő tájt ez a kívánság: „Dicsérjen meg téged a Gulyás!" Egyebek mellett így lelkendezik Babits Dante-fordításáról: „Babits hozta a Dante-mozgást, amely túlélte a Dante-tartalmat. A többi önálló műve széljegyzet, vagy bizonyítvány, vagy útlevél a dantei mű tolmácsolására. (...) Kár, hogy Babits maga sem vonta le küldetése végső következményét... Egy világirodalmi oszlopalkotásért feláldozni egy egész életet: többet ér, mint másodrangú önállónak lenni."

Gulyás esszéiben az első furcsaság, amibe az olvasó belebotlik, a stílus. Egyfajta expresszív-intuitív, irracionális pontosság az ideál, amire törekszik, és ahol ez nem sikerül, ott hihetetlenül pongyola butaságok csúsznak ki a tolla alól. Ha megpróbáljuk megérteni azt a sajátosan provinciális páneurópaiságot, amelyben szorosan egymás mellé zárkózik Homérosz és a Kalevala, Dante és Csokonai, de úgy, hogy az ember közben ki sem mozdul Debrecenből — nos, akkor meg kell próbálni hozzászokni és átsiklani ezek fölött. Hogy ne lógjon a levegőben, amit mondok, álljon itt egy példa *A görög dráma jellegvédelme és változásai* című esszéből: „Achilleus alvilági tapsára egyszer csak szétnyílik a homérosi regevilág. S mint ahogy az öreg Lázár kilépett az Ady Bibliájából, úgy lépett ki Kr. e. 500-ban, Dionysos isten árnyékától terhelten, Homérosból — egy eleusisi fátyolba burkolt komor alak — az attikai Aischylos, Euphorion fia." Ebben az információ annyi, hogy Aiszkhülosz 500-ban született; és még ez sem igaz, mert huszonöt évvel korábban. Gulyás azonban valami nagyszabású elméletet próbál felépíteni a tapsra, mint a halandók és a túlvilág közötti kapcsolat képtelenségét érzékeltető gesztusra, és a bizarr teóriát alá is tudja támasztani két-három Homérosz-toposszal.

A Kalevaláról szóló esszé, amely végül az egyik Vikár-kiadás előszava lett, módszerében hasonló a görög tanulmányokhoz. Ami mégis föléjük helyezi, az az anyaggal szembeni mélységes elkötelezettség hitelesítő ereje. Gulyást őszintén megrendíti a finn eposz szelídsége, természetközelisége, az apró dolgok iránti gyöngéd fogékonysága; olyannyira megrendítette, hogy meg is változtatta az életét. „A *kis világot* védi a Kalevala tiszta dallama — mondja erről. — A Kalevala: a kis népek apológiája. Most időszerű csak! Mert bizony sohasem álltunk még ilyen közel — a semmihez..." Kevés már Ady pátosza, Aiszkhülosz lázadása, János apokalipszise; nem az Edda kell, és nem a germán Ázok kakasa, „hanem egy kis kecses kacsamadárka: ez még bátran szembenéz a Semmivel", jelenti ki, arra a kacsára célozva, amely az eposz elején megtojja az ég és a föld anyagát adó tojásokat. „Az egyetemesség-igény juttatta el a nacionalizmus vad túlzásainak idején a magyarság és a szomszédos népek testvéri sorsközösségének hirdetéséig", írja róla Pomogáts.

Fölfedezni való, ismeretlen föld Gulyás Pál munkássága. Megér annyit, hogy túltegyük magunkat a szokatlan nyelvhasználata által esetleg kiváltott ellenérzésen.

(Kráter Műhely Egyesület, 204 oldal, 260 forint)

Tamás Attila: Töprengések az irodalmi értékről

Tamás Attila nevét elsősorban József Attilával foglalkozó munkáiból ismerem, de Illyésről szóló munkája is fontos szakkönyvnek számít. Ezúttal valami teljesen mást csinál, mint három évtizednyi munkássága során: vívódó, lírai hangú vallomásos könyvesszét írt, amelyben saját helyét és az irodalom új helyét, szerepét kutatja a megváltozott világban, társadalomban. „Meg tudod-e mondani — teszi fel a kérdést (a szerző a hosszú ismeretségre való tekintettel tegeződik magával) —, hogy mi ennek a munkásságnak — ezeknek az írói tevékenységeknek — a lényege, mi adhat nekik igazán értelmet?" Persze az utóbbi évtizedek magyar esztétái szükségképpen (és kényszerűen) Marx szakállából bújtak elő; Tamás Attilának is ez a gondja, de nem arra törekszik, hogy a meghaladott eszmerendszer mellett érveljen (bár értékeit igyekszik megőrizni), hanem az esztétika és az irodalomtudomány Marx utáni irányzatait veszi sorra, és méri meg, hogy kérdéseire választ kapjon. A szellemtörténész Dilthey ezt mondja: „Annak megállapításához, hogy milyen művek tartoznak a költészethez, már rendelkeznünk kell egy ismérvvel, amelynek alapján fölismerhetjük valamilyen műről, hogy az költői-e." A Heideggert ismertető Gadamerrel sem jut messzebb: „A műalkotás nem jelent valamit, nem mutat jelként egy jelentésre, hanem úgy mutatkozik meg saját létében, hogy a szemlélő igényli a nála időzést." A szociológiai irányzatok azt állítják, hogy az irodalom az, amit egy adott korszakban emberek és intézmények annak ismernek el; ebből következik, hogy minden műnek különös arculata, saját esztétikája van. „Egyetlen rendszer sem bizonyult még eddig meg nem haladhatónak" — vonja le a következtetést a szerző.

„Ha egyszer elkezdted... az ítéletalkotást, akkor legalább *tételezd föl*, hogy létezik valahol egy törvénykönyv, amely hitelesítheti az állásfoglalásaidat" — állítja föl gondolkodói programjának sarokkövét. Tipikus Marx utáni válságlogika: volt egy gondolatrendszerem, amely axiómákon alapult; ezekről utóbb kiderült, hogy nem igazak; keresek tehát új axiómákat, amelyek a régiek helyére illeszthetők (iszonyú nívótlanságok kerekednek ki azoknál, akik találnak is ilyeneket), de addig is, amíg nincsenek, feltételezem, hogy vannak, csak előttem ismeretlenek. Tamás Attila sokkal alaposabb ember, semhogy megelégedne effélé pótlékokkal. Abba kapaszkodik, ami kétségtelen: a művek személyiségformáló, megrendítő hatásába; és belátva, hogy korábbi magyarázatai helytelenek voltak, saját gyermekkorába, és a történelem korai szakaszaiba néz, hogy új válaszokat keressen. Illúziókat és fikciókat talál, de egy halvány reményt is: a játékot, amit aztán alapelvvé tesz, a praktikus hasznosság mellett: „Százmilliók számára korod legújabb problémái csak azáltal válnak megközelíthetőkké, hogy a te korodban is voltak olyanok, akik továbbvitték azoknak az örökségét, akik valamikor létrehozták... a művészeteket." Szíve szerint továbblépne innen, de a józan eszére hallgat, és egyelőre beéri ennyivel.

(Kráter Műhely Egyesület, 120 oldal, 248 forint)

Fekete György: Székfoglaló

Az lenne most a dolgom, hogy — nem csak ismertetést, de a megítélés gesztusát is magában foglaló — bírálatot írjak arról a kötetről, amely Fekete György belsőépítész-iparművész (és helyettes államtitkár, a kulturális ügyek legfőbb játékmestere) válogatott írásait tartalmazza. Elég kínos. Nem mintha a kritikusnak nem lenne munkaköri kötelessége a teremtő Úristen könyvét is levágni, ha éppen nem nyerte meg a tetszését. Csakhogy a teremtő Úristennel szembenézni embert próbáló, kemény dolog, művét dicsérni pedig nagy társadalmi elismertségnek örvendő, és jól fizetett foglalkozás; egy államtitkár-helyettessel szembenézni ezzel szemben egyszerűen kínos, dicsérni pedig képtelenség, mert nyomban talpnyaló hírébe keveredik az ember. Ha ezek után az egyetlen megmaradt lehetőséget választom, és nem írok a könyvről, azzal azt ismertem be, hogy kerülöm a konfliktusokat, és politikai szempontok szerint cenzúrázom saját magam. Írok tehát; de annyit legyen szabad üzennem a hatvanegy éves (Isten éltessen!) szerzőnek, hogy ha mostanáig nem volt sürgős írásait kötetbe gyűjteni, akkor ezt a négy évet már kibírhatta volna.

Fekete György könyvében igen különböző típusú és minőségű írások vannak. Az első részben több, a belsőépítészettel és az iparművészettel, formatervezéssel foglalkozó szakszerű írás akad — szakcikkek, szakmai tanácskozásra fogalmazott hozzászólások, emlékeztetők —, amelyek a nem szakmabeli olvasó számára nem elég érdekesek, és az idő is alaposan eljárt fölöttük. A Hübner Arankáról, Schrammel Imréről, Szabó Mariannról és másokról szóló katalógusszövegek, kiállítási megnyitók illusztráció nélkül nem igazán meggyőzőek. Később akad néhány furcsán tördelt szöveg. A *Jegyzetek* szerint ezek versek lennének; és csakugyan, előfordul bennük néhány szó-, hang- és gondolatjáték, mint például: „hagyma / hátú / hegy / hullámzik / szalma / szála / szórja / szám".

A kötet legérdekesebb írásai az interjúk. Fekete értelmes, érdekes, eredeti gondolkodású ember, és ha fogékony és felkészült riporter faggatja (mint Balog János, Menyhárt László és mások), az eredmény izgalmas és tanulságos. Ha azonban gondolatait, emlékeit magának kell formába öntenie, többnyire reménytelenül eltéved indulatai, rokonszenvei és ellenszenvei erdejében, egyre nagyobb képeket keres, és egyre bombasztikusabb közhelyeket, képzavarokat talál.

Szívesen olvastam volna Fekete György tollából összefoglaló értekezéseket a tárgyi kultúra átörökítéséről és oktatásáról; a gyerekek és a tárgyak kapcsolatáról; az életmód és a lakótér összefüggéseiről; az előterek dinamikájáról. Ezek a tanulmányok felükben-harmadukban benne vannak a kötet különböző írásaiban, hiszen egyértelműen kiderül, hogy a szerzőt csak ezek a kérdések foglalkoztatják évtizedek óta; de nem az olvasó dolga, hogy ezekből a szétszórt részletekből rekonstruálja a műveket.

(Kráter Műhely Egyesület, 200 oldal, 282 forint)

Molnár Edit: Előhívások

Az agykutatók szerint a nőknek — ellentétben a férfiakkal — két beszédközpontjuk van. Aki ebben kételkedik, illusztráció gyanánt olvassa el ezt a könyvet. Molnár Edit százhetven lapon keresztül locsog és locsog, megállíthatatlanul; hogy hogyan villanyvonatozott Gross Arnoldnál Kondor és Pilinszky; hogyan hasalt a fűbe Iszkázon Nagy László, amikor megtalált egy gyerekkorából ismerős forrást; hogyan hunyta le a szemét egy pillanatra az autóbuszon Devecseri Gábor, hogy máris mosolyogva forduljon a csinos fényképésznő felé, mintha csak kialudta volna magát, és belekezdjen egy Plautusról szóló történetbe; hogy hogyan szenvedett a depressziótól Karinthy Ciní, és hogyan marháskodott Illyés Gyula; hogyan koslatott harmadmagával valami német nő után Csoóri, és milyen bensőséges eleganciával rendelt vacsorát a Gellértben Illés Endre; hogy milyen érzés volt 1969-ben ismeretlenként belépni a kolozsvári Utunk szerkesztőségébe, és Kós Károly lakótelepi blokklakásába; hogy ahol a fényképen valami érdektelennek tűnik, az miért érdekes neki, aki látta, hogy a háttérben elmosódottan látszó bohócfigurát, amely Gross festőállványán lóg, korábban Pilinszky megérintette, és hátrahőkölt, amikor rángatózni kezdett a zsinórjain; és hogy Sütő András háta mögött a falon függő fotográfia, amely szüleit fiatal korukban ábrázolja, két fiatalkori fénykép összemontírozásával és utólagos kiszínezésével készült a falusi fényképész műtermében; és így tovább, és így tovább, lélegzetvételnyi szünet nélkül, míg csak a könyv végére nem érünk.

Papírforma szerint nagyképű, fontoskodó és unalmas könyvnek kéne lennie az *Előhívás*nak. Valami okból mégsem az, sőt kimondottan szórakoztató. Igaz, akad néhány bekezdés, amelyben a szerző azon ájuldozik, hogy egy olyan nagy költő, mint Nagy László, szabadidejében ember volt; ebből azonban szerencsére nincs sok. Molnár Edit, bár nem ért a szerkesztéshez, és a szövegformáláshoz is kevéssé, olyan mozzanatokat talál emlékei között, amelyek érdekes vonásokkal gazdagítják a lefényképezett költők-írók arcképét. Talán, ha megpróbálta volna „irodalmiasítani" ezeket az emlékeket, csakugyan unalmas bennfenteskedéssé vált volna. Így azonban, szerkesztetlen spontaneitásuk jóvoltából élőbeszédként csordogálnak, és az olvasó azon veszi észre magát, hogy csak lapozgatni akart a (kitűnő) képek között, és már el is olvasta a könyvet.

(Kráter Műhely Egyesület, 172 oldal, 75 fotó, 538 forint)

Tisztelettel köszönti olvasóit az ötvenéves szünet után újra megjelenő Magyar Iparművészet című folyóirat szerkesztősége.

Az elmúlt fél évszázad sorolhatatlan társadalmi és művészeti változásai alaposan átrendezték a művek születésének és hatásának szellemi és gyakorlati körülményeit. Lényegesen módosult a tárgyak szerepe is. Valami azonban változatlan maradt: a szépség iránti eredendő vágy, az alkotók tehetsége és teremtő kedve. Lapindító szándékainkat erre alapozzuk. Az iparművészet — minden anyagot, technikát és funkciót magába foglalóan — az az átfogó művészeti ág, amelyik az egész emberiség ünnepnapjait és hétköznapjait át- meg átszövi használható teljesítményeivel. Lehetetlen, hogy ezekről ne érkezzék rendszeres híradás.

A Magyar Iparművészet jórészt a kézműves iparművészet és tervezőmunka eredményeit kívánja folyamatosan számba venni. Tájékoztat múltbeli értékeiről, a kortárs alkotók és alkotások jelenéről és az iparművészeti oktatás szándékairól, állomásairól. Foglalkozik az iparművészeti szakmák szervezeti életének mindennapjaival, közösségeinek gondjaival, szakírásával, kritikájával és könyvkiadásával.Figyelemmel kíséri a kiállítások világát. Szeretnénk, ha a szakma részt venne a lapcsinálásban, s annak nemcsak előfizetője, hanem krónikása is lenne, oldalait maradandó kiállítási lehetőségként kezelné. Megkíséreljük elérhető áron és az iparművészet céljaihoz méltó külsővel és belső tartalommal létrehozni a lapot, és jól megszervezni a forgalmazást. Folyamatos megjelentetése érdekében egyaránt számítunk az állami támogatásra, az önök érdeklődésére és az iparművészet mögött működő iparra és kereskedelemre.

A mutatványszámot reményeink szerint évente hat szám követi majd.

Fekete György
a szerkesztőbizottság elnöke

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

Első Mutatványszám, 1993. December

A kettős lapszámok ára 150 Ft, tehát évi hat megjelenéssel 1994. évre összesen 900 Ft. Kérjük, hogy amennyiben lapunk megnyerte tetszését, az éves előfizetési díjat a mellékelt csekken szíveskedjék befizetni.

Kiadó: a Magyar Iparművészeti Főiskola
1121 Budapest, Zugligeti u. 11.
Csekkszámlaszám: 292-90149-3283

Gutenberg Press

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

Első Mutatványszám, 1993. December

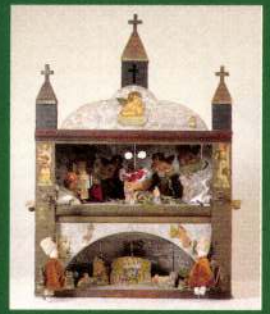

A magyar iparművészetnek közel fél évszázadon keresztül volt folyóirata. Az utolsó száma 1944-ben jelent meg, tehát közel ötven éve rendszeres tájékoztatás nélkül maradt ez a művészeti terület. A lap újbóli jelentkezése a folyamatosságot szeretné visszaállítani. Reményeink szerint e mutatványszámot jövőre kéthavonkénti megjelenés követi. Ez számunkra ÜNNEP.

Papír: védd a magyart!

Politikus-népszerűségek

Mérik a vagyonunkat

Szovjet sakktitkok

Választási finis az USA-ban

Melléklet: Távközlés

XIV. ÉVFOLYAM 41. (697.) SZÁM, 1992. OKTÓBER 10. ÁRA 28 Ft

hvg

SZÍNHÁZAK CSŐD ELŐTT

Végszó

KÖNYVTÁRA
1992

A sikert most fél kézzel is meg lehet ragadni...

...mert elfér egy tenyérben. A Westel forgalmazásában mostantól kapható a BENEFON CITY, a világ legkisebb, legkönnyebb, 450 MHz-en működő rádiótelefonja.

99 memóriahellyel, és 33 karakteres hívószámrögzítőjével egy asztali telefon komfortjával kényezteti használóját. De annak nehézkessége nélkül! Kézben tartható, elfér egy táskában, de egyetlen mozdulattal a kocsiba szerelhető.

Benefon City a városi ember telefonja – amelyben a maximális komfort minimális súllyal párosul. Bemutatkozik az Europa Telecom ´92 kiállításon a Westel D 09/A standján.

DDB NEEDHAM

Budapest: 1111 Budapest, Karinthy Frigyes út 21.
Központi szám: 166-9977, 227-3777
Ügyfélszolgálat: 227-3700
Rádiótelefonról: 03

Balaton: Enyingi elágazás
06 60 27100

Nagykanizsa: 8800 Király út 53.
92/73280, 93/13230
06 60 27408

Debrecen: 4026 Debrecen, Kálvin tér 2/a.
52/10610, 52/18038
06 60-27800, 06 60-27801

Győr: 9027 Ipar u. 49/b.
96/18896
06 60-27400, 06 60-27401
06 60-27402

Pécs: 7621 II. Jókai u. 7.
06 60 27900

Szeged: 6720 Tisza Lajos krt. 2-4.
06 60-27600, 06 60-27601

Székesfehérvár: 8000 Várkörút 44.
22/28717, 22/28718
06 60-27200

Szolnok: 5000 Baross u. 1.
06 60 86000

WESTEL
RÁDIÓTELEFON KFT.

MOZGÁSBAN AZ ÜZLET

Fekete Gyöngy

KEDVES FEKETE GYÖRGY!!

Úgy hisszük, hogy nagy számú keresztény szellemiségű fiatal nevében keressük meg Önt levelünkkel.
A mi generációnk számára az elmúlt négy év szüleinktől megtagadott perspektívákat nyitott meg. Kezdtük megtanulni mit jelent a szabadság. Az igaz, magyar történelmet kezdték el tanítani nekünk. Mindenki szabadon vállalhatta vallását, véleményét és ezért nem részesült hátrányos megkülönböztetésben. Láttuk a parlamenti demokrácia kibontakozását, megtanultuk, hogy a politikai életben is mennyire fontosak a tiszta emberi értékek.
Mind a kereszténység és mind a demokrácia nélkülözhetetlen a mi generációnk egészséges szellemben való felnövéséhez. Aggódva követjük a választások eredményeit, kérjük tegyen meg mindent azért, hogy a parlamentbe kerüljön és képviselőként harcoljon ezekért a jövőnk szempontjából annyira fontos értékekért.

Tisztelettel az aggódó keresztény ifjúság

BOROS ÁRPÁD	17 éves
LIGETI ÁDÁM	21 éves
JÁVOR BALÁZS	18 éves
BERNYÁK ADRIEN	20 éves
Dr. KERKOVITS LÓRÁNT	27 éves
GIDÓFALVY RITA	20 éves

1994. MÁJUS 26-ÁN, CSÜTÖRTÖKÖN ESTE 7 ÓRAKOR
AZ
MDF ÉS A **KDNP**
KÖZÖS KAMPÁNYZÁRÓ NAGYGYŰLÉST TART
A **MOM** KULTÚROTTHONBAN!

Fekete György

EGYENSÚLYT A POLITIKÁBAN!

FEKETE GYÖRGY

Lukáts Miklós
KDNP

AZ

Fekete György
MDF

MDF
ÉS A
KDNP

VÁLASZTÓI EGYÜTT SZAVAZNAK A MÁJUS 29-I MÁSODIK FORDULÓBAN,
Fekete Györgyre
MERT AZ
MSZP + SZDSZ KOALÍCIÓJA
EGYPÁRTRENDSZERT JELENT

Fekete György

ÉN AZOKAT KÉPVISELEM:

– akik tudják, hogy a választóknak csaknem 70%-a nem szavazott a szocialistákra!
– akik azt is tudják, hogy eddig a parlamenti helyeknek csak 29%-a végleges, az eredmény tehát még jelentősen korrigálható!

ÉN AZOKAT KÉPVISELEM:

– akiknek tulajdonuk van, s van mit veszteniük,
– akik vállalkozásokba fogtak és bátran kockáztatnak,
– akik reménykednek a nyugdíjak állandóságában,
– akik földhöz jutottak és új életet kezdtek,
– akik kárpótlásba részesültek és kárpótlási jegyük van,
– akik hittel élnek és komolyan veszik a vallásszabadságot,
– akik adót fizetnek, s nem szeretnék, ha ebből veszteséges állami vállalatokat tartanának életben,
– akik szolidárisak a szegényekkel,
– akik törődnek a határokon túli magyarsággal,
– akik szorgalmasan dolgoznak, és állandóan gyarapítják szakértelmüket,
– akik támogatják az EXPÓ-t,
– akik a kiegyenlített politikai viszonyokat tartják kívánatosnak,
– s akik józan öntudattal élik meg magyarságukat!

/ FEKETE GYÖRGY /
AZ MDF KÉPVISELŐJELÖLTJE

FIGYELEM!

FEKETE GYÖRGY

– a Szocialisták és a Szabad Demokraták feladták korábbi elveiket és szövetségre készülnek,
– ezért csak egy erős **MDF** tudja megőrizni a parlamenti demokráciát!
– kérjük, mindenképpen szavazzon és támogassa:

Fekete Györgyöt,
az MDF képviselőjelöltjét

FIGYELEM!

Fekete György belsőép

Bojár Iván András: Várakkal támadó monumentális tüske = NSzb 1995. dec. 8. 36.

Bp XII. Bosszörményi út. Ref. tpl. belsőépítészeti kiképzés.

> 1985, 578. **rec.** KRAKOWSKI, Piotr: Węgierska książka o architektirze. = Biuletyn Historii Sztuki, 48, 1986, 1 113-116.

429. MIHÁLIK, Lubomír: Pamiatková obnová Bratislavského hradu v súčasnosti. = Pamiaty príroda, 15, 1986, 5. 165-166. ill.

430. MOLNÁR Imre: Szigetvár, vár. Bp., Tájak, Korok, Múzeumok Egyesület, 1986 16 p., ill. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára, 253.)

431. NÁDASDY Lajos: A pápai vízimalmok története. = Veszprémi Honismereti Tanulmányok, 12, 1986 7-41. ill.

432. NAGY Judit: Építészettörténeti kutatás Győrben. = Műszaki Tervezés, 26, 1986, 6. 31-33. ill.

433. Naredi-Rainer, Paul von: Architektur und Harmonie. Köln, DuMont, 1984 **ism.** M. GYÖNGY Katalin = Magyar Építőművészet, 1986, 1. 60.

434. NÉMETH József: Műemléki túra Göcsejben. Bp., Tájak, Korok, Múzeumok Egyesület, 1986 16 p., ill. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára, 253.)

435. Neutra, Richard: Építészet és természet. Bp., Corvina, 1985 > 1985, 590. **ism.** ANDOR György: Richard Neutra és az Architektura sorozat. = Rajztanítás, 28, 1986, 1. 31-32. GÁBRIEL Tibor = Dunakanyar, 22, 1986, 1. 61.

436. ORBÁN Balázs: Torda város és környéke. Utószó Lászlóffy Aladár. 1-2. köt. Bp., Európa, 1986 638, 622 p. ill. (Pro memoria)

437. PISOŇ, Štefan: Kastiele na Slovensku. = Vlastivedný časopis, 35, 1986, 4. 146-158. ill.

438. PRELOG, Milan - FISCHER, Miljenka - PLANIĆ-LONČARIĆ, Marija: Umjetnička topografija Hrvatske - model: Koprivnica [Kapronca].= Radovi Instituta za povijest umjetnosti, 9, 1986 7-23. ill.

439. RAFFAI István: Régi épületek Veszprémben.

Fekete György

belsőépítész, Zalaegerszeg: Városi Hangverseny- és Kiállítóterem, 1985. XI. 28.-1986. I. 5.

[6] p.-ll. Zalaegerszeg: Vasvi . , 1985

Fekete, Fejn

Fekete György

Fényes A. Terem

Balog János: Fekete György Riallítása.

= Új T 85. máj. 19. 4. ill.

FEKETE György

kiáll. Bp., Fényes A.Terem,1985.V.2.-V.26.

ism. D.Á.[DARITS Ágnes].: Fekete György kiállitása.
= Müvészet, 26, 1985, 11-12. 100-101.,ill.

FEKETE György

Szécsy András

A deréknög félkörösítése

Fekete György kiállítása a Fenyes Adolf szerember

Népszabadság, 1985. junius. 4. 7.

dieser Formenwelt, das
verständnis jeder Äuße
die trennende Einheit
Verfälschung jeder Mat
mittel entsteht die Fo
Beschränkung wird die
die Grundlosigkeit sel
von der eigenen, unerf
getrieben, ins Leben h
Willen und Werk, verfä
delt die Tat, auf daß
Gewollte der Menschen
derlage ihres Willens

FEKETE György

Vadas József

Bástorok lámpafényben

[Fényes a.n.: Fekete György]

Élet és Irodalom 1985. máj. 24. 12.

Bildhauerei, Rodin und Maillol,
il 1911, pp. 33--41. Reissued:
ium 17, no. 1--? (1971), pp.

vészet forradalmától a nagy
the Revolution in Art to the
Budapest 1974, Vol. 1, p.

Krisztina Passuth: Les "Huit".

Az ellenzék és a kultúrkampf

Ha félsz, kiáltsd azt

Fotó: Lukács Dávid

WINETTOU ÉS A TÖRZS

„Milyen rendes ember", nézett ellágyulva Szűrös Mátyásra egy néni a XII. kerületi MOM Művelődési Házban. De nem ez volt a legszörnyűbb, ami elhangzott azon a nagygyűlésen, melyet *Kiáltás!* címmel az MDF és a KDNP kerületi szervezetei, valamint különféle társadalmi szervezetek tartottak. A zsúfolásig megtelt, egyébként nyolcszáz férőhelyes művházban ellenzéki politikusok élesen bírálták a kulturális kormányzat és Fodor Gábor kultuszminiszter tevékenységét, valamint az SZDSZ kultúrpolitikáját.

Már húsz perccel a tízórás kezdés előtt sem lehetett ülőhelyet találni a MOM Művelődési Házban, így a pontosan tízkor érkező Szűrös Mátyás MSZP-s képviselőt Varga Domokos György expropagandista segítette ki a bajból, elkalauzolva őt a második sorig, ahol átadta a politikust Kósa Csabának. Kósa már messziről integetett: „Ide, Mátyás, ide!", a közönség tapsolt. Nagyobb tapsot ezután már csak a Makovecz Imrével érkező Glatz Ferenc kapott. „Magánemberként veszek részt a rendezvényen", mondta lapunknak Szűrös, és betakarta magát egy Magyar Nemzettel. Kezdetét vette a majd háromórás kiáltás.

Vagy tizenketten vonultak mosolyogva a színpadra: Sugár András, Katona Tamás, Csóti György, Makovecz Imre, hogy csak a jobbakat említsük. Fekete György jobb karjával integetett a tapsoló közönség felé. Ajka mozgott, „igen, igen", valami ilyesmit motyoghatott. „Mindenki, aki úgy érzi, kiáltson", indított a gyűlést levezető Ligeti Imre, volt I. kerületi MDF-es polgármester. De a közönség tapsolt. Aztán jött Sugár András. „Az elmúlt hónapokban tisztogatás folyt a Magyar Televízióban", mondta. „Akik nem tartoztak az SZDSZ kemény magjához, illetve annak holdudvarához, menniük kellett", emelte fel hangját, de elakadt. „Egy pohár vizet!", hörögte. Percekkel később, amikor végre adtak neki vizet, megnyugodott, de rögtön fenyegetőzni kezdett. Én jó vagyok, és türelmes, ilyeneket mondott, de a többi mellőzött kolléga nem az, és 1998-ban, a nemzeti erők kormányra kerülése után kiverik a mostaniakat a tévéből és a rádióból, mint „Jézus a kalmárokat". „Akkor lesz mitől félni", üzent Sugár a kollégáknak.

Eközben a színpad jobb oldalánál ácsorgó két fideszes honatya, Pokorni Zoltán és Deutsch Tamás várta, hogy sorra kerüljenek. Pokornival nem tudunk kommunikálni, mintha nem is hallaná kérdésünket, olyan szórakozott. Deutschtól viszont megtudtuk, ő csak „egyszerű hozzászóló". Nem, nem elnökségi határozat alapján van itt. Fekete György meghívta Pokornit, az pedig szólt neki. „A Fekete–Pokorni tengely mentén kerültem ide", fogalmazott precízen Deutsch Tamás. Pokornit egyébként a közönség nagy ovációval fogadta, ettől a fideszes honatya szemmel láthatóan feszengett kissé, bár lehet, lámpaláza volt csupán.

Az őt követő Fekete György lazább volt. „Fodor Gábor okozta Sík Ferenc halálát", mondta többek közt, és Rubik-nyakkendője sem rezdült. A közönség meg tapsolt. Majd jött Kósa Csaba: „szőnyegbombázás, levegőelszívás", mondta. „Nincs megszólalási lehetőségük a magyar szellemi őrhelyeken álló újságíróknak." „Adjatok pénzt, adjatok sok pénzt!", ez volt mondandójának üzenete, de ezt így nem merte kiáltani. Csak később, egy másik hozzászóló fogalmazott nyíltan: „Magyarok, vegyetek Magyar Nemzetet és Új Magyarországot! Ez erkölcsi kötelesség!" De előtte még Murányi László zsidózott visszafogottan: „kék-fehér televízió", mondta, „Friderikusszal leöntött kék-fehér televízió". Majd Deutsch Tamás magyarázkodott, hogy miért van ő itt, és hogy „kultúrharc" van, és „válság a szellemi életben", és hogy ő a kultúrharcban a „fegyveres szolgálatot megtagadja".

Aztán jött a rendezvény fénypontja, Benedek István professzor. „A hat parlamenti párt között egy van, amelyik magyarellenes – mondta –, a többiben ott vannak a derék magyar emberek." „Három részből áll a magyarság", folytatta. „Vannak a feketék, akik nem érzik magukat magyarnak, ellenük kell kiáltani. Vannak a szürkék, az óriási többség, akik saját zsebükkel törődnek, őket kell minél nagyobb számban megnyernünk." „És vannak végül a fehérek, mondta ellágyulva, ezek vagyunk mi. Szegények, kevesek, de tiszták. A tisztesség tesz fehérré." „Kirobbanás előtt állunk", nézett bele égő szemmel a jövőbe. „Lehet, hogy véres lesz, polgárháború lesz, zendülés lesz. Lehet, hogy kivált egy új világháborút." A közönség tombolt, az agg professzort pedig helyére vezették.

Benedek István szavai egyébként egybecsengenek annak a füzetnek a tartalmával, melyet ingyen osztogattak a művelődési ház előcsarnokában. A *Kedves Barátom!* című, negyvennégy oldalas kiadványban, melyet készítői magánlevélként határoztak meg, a szerkesztő, Szokolay Zoltán volt MDF-es képviselő többek közt ezt írja: „A mi jövőnk legyen csak az illegális szervezkedésé. Meg kell tanulnunk a titkos föld alatti mozgalmak fortélyait." Majd a liberalizmusra és a „tömegkommunikáció uralmára" utalva: „Szervezzük a forradalmat, mert csak a forradalom győzheti le ezt a világjelenséget." Erre rímelt Makovecz Imre drámai felhívása is: „Józanodjunk végre ki, ne játsszunk demokráciát, hanem szervezzük meg önmagunkat."

Hogy ez mit fog jelenteni, egyelőre még a jövő kérdése. A *Kiáltás!*-ból mindenesetre kulturális, oktatási és sajtófórumot hoznak létre. És, amint Ligeti Imre mondta, mindaddig kiáltani fognak, amíg azt a gazdasági, szociális, egészségügyi vagy külügyi problémák indokolttá teszik. Néha halkan, mint aki belelépett.

S. Ráduly Jár

lat főigazgatója elutasíthatja. A szolgálat tagja által foganatosított intézkedések ellen az érintett panasszal élhet, melyről első fokon a főigazgató, másodfokon pedig a miniszter dönt. Nyugati demokráciák gyakorlata szerint független jogászfórumokon keresztül élhetnek panasszal az állampolgárok, a mi törvényünk tervezete csupán homályos utalást tesz az állampolgári jogok országgyűlési biztosára, akinek hatáskörét külön törvény határozza meg.

A legvitatottabb kérdés persze az, hogy

ki, kit, hogyan, mikor és miért

figyeltethet. A törvénytervezet szerint négyféleképpen juthatnak a nemzetbiztonsági szolgálatok információhoz bárkiről: az érintett önkéntes, illetve törvényben előírt kötelező adatszolgáltatásával; nyílt forrásból; adatkezelő szerv adatszolgáltatásából; valamint titkos információgyűjtéssel. A tervezet szomorúan állapítja meg: a Cég(ek) emberei feladataik ellátása során a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, valamint a birtokvédelemhez fűződő jogainkat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatják.

Titkos adatgyűjtésre csak akkor kerülhet sor, ha a szükséges adatok más módon nem szerezhetők meg. Vannak külső – tehát bírói vagy igazságügy-miniszteri – engedélyhez kötött és nem kötött megfigyelések is. Különösen indokolt esetben azonban, ha a külső engedély megszerzése az ügy szempontjából késedelemmel járna, a szolgálat főigazgatója saját hatáskörben elrendelheti az egyébként engedélyhez kötött eszközök alkalmazását is. Nem kell engedély például a megfigyelt személy vagy a vele kapcsolatba hozható helyiség, épület, útvonal, jármű vagy esemény megfigyeléséhez és az észleltek technikai eszközökkel való rögzítéséhez sem. Engedély kell viszont a titkos házkutatáshoz, telefonlehallgatáshoz, a levelek és egyéb postai küldemények felbontásához, illetve ezek tartalmának rögzítéséhez. Megtudtuk, hogy ezen utóbbi cselekedethez mindössze hat óra áll hivatalosan a szervezet rendelkezésére, egyrészt a Posta jó hírnevének megőrzése, másrészt a feltűnés elkerülése céljából. Ilyen esetben a Posta vezetősége egy, az igazságügy-miniszteri felhatalmazásra hivatkozó határozatot kap – futárral – a Nemzetbiztonsági Hivataltól, melyben az ellenőrizendő küldemény feladási vagy rendeltetési helye, és/vagy a feladó, illetve a címzett neve és irányítószáma szerepel.

Az új törvény megfogalmazása szerint a miniszter nem csupán felügyeli, hanem irányítja is a szolgálatokat. Szakértői vélemények szerint ez oda vezet, hogy szükségképp kiépül egy nemzetbiztonsági minisztérium, külön költségvetéssel (amire eddig csak az NDK-ban és a Szovjetunióban volt példa). Így is elég szabadon használhat majd pénzt a Hivatal: a forint a Cég kezében tulajdonképpen konvertibilissé válik azáltal, hogy deviza felhasználásához nem kell a Nemzeti Bank engedélye, ráadásul az Állami Számvevőszék sem célszerűségi, sem eredményességi, csupán törvényességi szempontból ellenőrizheti a szervezet gazdálkodását.

Klasszikus értelemben az állam biztonságát veszélyeztető politikai cselekmények ellen lép fel az elhárítás, mivel azonban a Nemzetbiztonsági Hivatal látókörébe kerül a

szervezett bűnözés

is, átfedések lehetnek a rendőrség és az NBH feladatai között. Elvileg tájékoztatnia kell egymást a nemzetbiztonságiaknak és a rendőrségnek, ám – mivel az NBH tevékenysége titkos – a feladatok összehangolása nem mindig lehetséges. Az NBH, mivel nem csupán konkrét bűncselekmény után kezd nyomozni, hanem megelőző tevékenységet is folytat, több mindenről tud(hat), mint a rendőrség. Ha nem egyeztetnek időben, névtelen szakértők szerint akár az is előfordulhat, hogy a rendőrség és az NBH emberei egyazon kábítószercsempész bandába beépülve a kritikus pillanatban egymást lövik halomra. Szakértők vitatják azt is: helyes-e, hogy a rendőrség tevékenységét az NBH és a nemzetbiztonsági miniszter teljes mértékben kontrollálni tudja, hiszen napi szinten beszámoltathatja a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat vezetőit, akik feladatkörükből adódóan a rendőrségnek is dolgoznak (*lásd keretes írásunkat*).

„Ez a törvény nem jobb és nem rosszabb, mint bármelyik hasonló Európában. Mivel ez az első kísérlet, sokan vitatják", mondta egy szocialista képviselő. Sokakkal ellentétben véleménye szerint ez a törvény nem ad tágabb keretet a titkosszolgálatoknak, mint a most hatályban lévő. Nem lenne jó – mint fogalmazott –, ha a kormány parlamenti erejéből adódóan „átnyomná" a tervezetet a T. Házon. Az lenne megnyugtató, ha ezt a törvényt hatpárti konszenzussal fogadnák el. Az ellenőrzés kapcsán megemlítette azt a diszkriminatív rendelkezést, mely szerint a miniszteren kívül csak a bizottság elnöke tekinthet bele minden iratba. A helyes megoldás az lehetne, ha minden bizottsági tag megkapna minden papírt, a tagok viszont megfelelő önmérsékletet tanúsítva nem kérdezősködnének az ügynökök listáján szereplőkről. A képviselő szerint félő, hogy megint „ügy" lesz a törvényből, s bár igaz, hogy minden titkosszolgálati tevékenységgel vissza lehet élni, a hatalom egy demokráciában biztosan alkalmaz majd önkorlátozást, máskülönben megbukik.

Kőszeg Ferenc, a Nemzetbiztonsági Bizottság szabad demokrata tagja ellenben úgy véli: a tervezet parttalan felhatalmazást ad a Nemzetbiztonsági Hivatalnak, ezért bővíteni kellene a bizottság ellenőrzési jogkörét. A törvénynek szerinte az állampolgárok túlzott ellenőrzése helyett a külföldön folytatott hírszerző tevékenységre kellene nagyobb hangsúlyt fektetnie.

Olt Boglárka
Vultur Csaba

A HÉT BAROMSÁGAI

„Kassán születtem 1944-ben – kezdi az eredetileg Szucsák Elemérként anyakönyvezett, 50 esztendős új kormányszóvivő. Egy főnököm – egyébként Ritternek hívták – azt mondta, ilyen névvel el se kezdjem a pályát. Eszembe jutott: akkor hagytam el a SZU-t, elhagyom hát a Szu-t. (...)

– Ön vajon mit adott hozzá a 168 órához?

– Igaz, nem sokat tettem hozzá, de megpróbáltam kiegyensúlyozottá tenni, és elérni, hogy közben valamennyire szalonképessé váljon a vezetés számára is.

– Ezt hogyan érte el?

– Nem voltam sunyi. Ha valamit megtiltottak, tudomásul vettem, nem próbáltam meg kijátszani. Ami azért korábban előfordult..."

Portré: Csák Elemér, HVG, 1995. március 4.

Matúz Gábor: „Újabb rendszerváltás után, tegyük fel, börtönbe kerül. Lehetősége volna arra – részben muszáj is, helyhiány miatt –, hogy az amúgy egy személyre méretezett cellába társat válasszon. Kivel töltené együtt a kegyelemből életfogytig tartó szabadságvesztésre enyhített büntetését: G. Nagyné Dr. Maczó Ágnes, Nagy Sándor, Potyka bácsi, Pető Iván, Csintalan Sándor, Udvaros Dorottya, Spéter Erzsébet. Pechjére a róla elnevezett díj újjáélesztéséről folytatott tárgyalásairól visszaindulóban Amerikába, Erzsébet asszonynak éppen az orra előtt zárják le Ferihegyet."

Új Demokrata, 1995. március 2., Matúz Gábor interjúja Medgyessy Péterrel

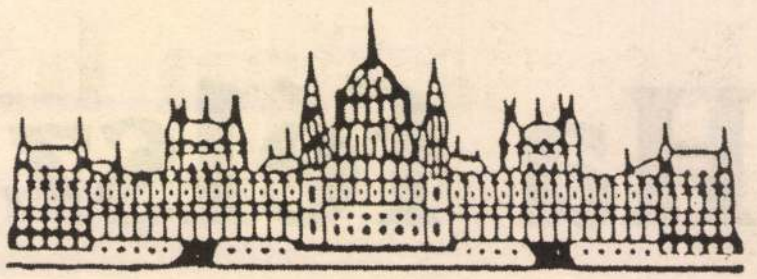

DIÉTAI LEVLAP

A sánta kutyát már elfogták az ország házában, csak még nem tudjuk, hogy hívják a hazudós gazdáját. Kibukott, hogy a magyar miniszterelnök meg a szlovák miniszterelnök még használt autót se venne egymástól, nemhogy azonos tartalmú emlékeztetőt készíttetnének egy beszélgetésükről. A magyar honatyák fennakadtak azon, hogy a Duna medrében felhúzandó keresztgát ideiglenes voltáról, az elbontás lehetőségéről csak a magyar fél változatában szerepel egyértelmű kifejezés, a szlovákéban nem. Mečiar se egy szavatartó rózsakeresztes lovag, Hornról Charles Fenyvesi informátora súgott hasonlókat (*MaNcs, 1995. január 12.*). Előfordulhat, a Duna dolga azon bukik meg, hogy két közép-európai demokrata még abban sem tud dűlőre jutni, hogy összehozzák a diplomáciai viták eldöntését szokásosan segítő, harmadik nyelven megírott emlékeztetőt? Előfordulhat, hogy a magyar külügyminiszternek semmi mondanivalója sincs a törvényhozás előtt arról, hogy betartották-e, betartják-e az emlékeztetők készítésére vonatkozó szokásjogot, vagy arról, hogy már a diplomáciai minimumokat sem vagyunk képesek együtt teljesíteni szlovák barátainkkal? Utóbbi esetben a legjobbkor alapszerződünk.

Amíg pénzről nem esik szó, addig semmi sem drága a legújabb pénzügyminiszter és parlamenti bázisa között. Bokros miniszter taktikai érettsége néhai Lakat tanár urat idézte, amint a hétvégén engedményt tett a szoci frakciónak, s belement, hogy mégis egy cégbe tereljék a vagyonügynökséget és a vagyonkezelő részvénytársaságot. A frakció környezetéből származó értesülés szerint a legutóbbi konzultáción a felek kölcsönös tapintattal eltekintettek a privatizáció lehetséges bevételéről, a privatizáció és a költségvetés kapcsolatáról folytatható vita kiélezésétől. A pénzügyminiszter mostanság mérheti le, hogy mekkora maflást adott a szakszervezeti szárnynak a társadalombiztosítási vagyonátadás elvetésének ötletével. Mind a privatizációs törvényjavaslat, mind a vészterhesen jósolt pótköltségvetési javaslat dolgában meg kell mérkőznie a frakció költségvetési munkacsoportját vezető Nagy (Sándor) képviselővel s szárnysegédeivel. Köztük van a legnagyobb alfrakció, a BIT reprezentánsa (alelnök), Juhász Gábor képviselő. Innentől aztán szabad a tér a fantázia előtt, spekulálhatunk a Bokros miniszterre váró egyeztetési fordulók számáról. Most már nem csupán a privatizációs anyaghoz fűzött módosító indítványokkal várnak egymásra az alfrakciók (az általános vita utolsó pillanatáig halogatják a lapok kiterítését), hanem azt fürkészik, hogy a beharangozott pótköltségvetésben milyen népszerűségkímélő eszközökkel varázsolható az eredetileg tervezett 60 százalékára a költségvetési hiány. Arról továbbra sincs értesülés, hogy a miniszterelnök magára vállalná a politikai háttér egységesítésének feladatát. Hátha a jövő héten.

Tímár képviselő (FKgP) megunta a koalíciós óvatosságot a privatizáció körül, s a plénum elé erőltette a privatizációs vizsgálóbizottságot szorgalmazó javaslatát. A többség nem engedte meg magának, hogy erőből félresöpörjön egy korrupciómentes szebb jövőt szorgalmazó indítványt, de a jelek szerint azt sem engedi meg magának, hogy majd pont az ellenzék ötletére jöjjön meg az esze. Tímár javaslatát le fogják szavazni. Nem ellenzéki ötletre alakul majd a privatizációt vizsgáló különbizottság. A kormánypártiak érveléséről az alkotmányügyi bizottságban kaphatott ízelítőt az érdeklődő. A cél szent, mondják, ellenőrizzék a privatizációt, de az eszköz nem szentesíthető, mert nem világos: a múltban is akarnak vájkálni, vagy csak a jövőbeni ügyleteket figyelnék. Egyáltalán: ne menjenek bele konkrét ügyekbe. Egy árva szó sem hangzott el arról, hogy milyen módosításokkal lehetne kipofozni Tímár ötletét, inkább jégre teszik az egészet (mint Giczy médiajavaslatát, hogy aztán még hónapokig tököljenek a koalíciós verzión). Ébredezik a gyanú: valóban a jogbiztonságot sértené, ha megvakargatnának néhány múltbéli síbolást? Mi ez a jogféltés mögé rejtett tapintat Szabó Tamás exminiszter iránt?

- krecz -

FEKETE GYÖRGY

MAGYAR ORGANIKUS ÉPÍTÉSZET

A MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTÉRIUM
ÉS A MŰCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT AZ
V. NEMZETKÖZI ÉPÍTÉSZETI KIÁLLÍTÁS
(VELENCEI BIENNÁLE) MAGYAR ANYAGÁNAK BEMUTATÁSÁRA
1991. NOVEMBER 15-ÉN, PÉNTEKEN 12 ÓRÁRA
MEGNYITJA:

FEKETE GYÖRGY

BELSŐÉPÍTÉSZ,
A MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTÉRIUM
HELYETTES ÁLLAMTITKÁRA

ERNST MÚZEUM
BUDAPEST, VI. NAGYMEZŐ UTCA 8.
A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ: 1991. DECEMBER 1-IG

M. Fekete György, grafikus

A legjobb plakátok tárlata a Nemzeti Galériában

Az elmúlt év legjobb plakátjait bemutató tárlat nyílt meg pénteken a Budavári Palotában, a Magyar Nemzeti Galéria D épületében. A zsüri 430 pályamű közül választotta ki a kiállított 86 alkotást; politikai, kulturális, kereskedelmi és filmplakátokat, plakátnaptárokat.

Három alkotás nyerte el *Az év legjobb plakátja* címet: a Művelődési Minisztérium díját. *M. Fekete György Közös űrrepülés* című politikai plakátja, a fővárosi tanács díját *Hódosi Mária Circus Maximus* című műve, míg a belkereskedelem fődíját *Sajnovits István Fabulon-ja*. További hét alkotást nívódíjjal jutalmazott a zsüri.

A tárlat *február 15-ig* tekinthető meg.

Már az első órákban sok látogatója volt a kiállításnak.

PÓLYA ZOLTÁN FELVÉTELE — MTI FOTÓ

—: A legjobb

Népszabadság Bp. 1981 febr. 7

... kerekparparti dánokat
bizonyára kevésbé érdekli az olaj-
ár változása.

Z IDEGENFORGALMAT SZOLGÁ-
Ó új létesítmények építése, turisz-
kai zónák kialakítása kezdődött
neg Kubában. A Karib-tengeren le-
ő Cayo Largo festői szigetcsoporton
ülföldi beruházó vállalatok közre-
hűködésével szállodacsoport felépí-
ését tervezik.

BAROKK ÉS BIEDERMEIER festők
lkotásaiból nyílt meg tárlat pénte-
ken a mosonmagyaróvári Hansági
Múzeumban.

Az Alkotó Ifjúság-kiállítás előkészítése

Pénteken az Országos Műszaki Fej-

csak

FORG
tak á
sági
lalatr
felsze
szakk
gyedi
szakr

AZ
állít
zséb
ősáll
cseh
máj
ket
gyík
nek

KÉT
tak
régé
mét
ső
mar

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

1972 DEC 29

Fekete György az Ipar-
művészeti Főiskola hall-
gatója

5. oldal

1021

Leendő képzőművészek kiállítása

A dunaújvárosi Képzőművészet-barátok Köre helyiségében az ünnepek alatt nyílt meg három leendő dunaújvárosi képzőművész közös tárlata. A kiállítók közül a grafikusnak készülő *Fekete György* az Iparművészeti Főiskola hallgatója, míg a szintén grafikusnak készülő *Varga István* és a szobrásznak készülő *Fodor Sándor* a budapesti Művészeti Középiskola utolsó éves tanulója. A fiatalok kiállítása január 11-ig tekinthető meg. január 3-án este hat órakor pedig a kiállított művekről a kiállítók társaságában beszélgethetnek az érdeklődők.

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÉ

Városunk kézilabdásai 1972-ben jól szerepeltek. Ma már nem csak a bajnokságot nyert Kohász-lányok, hanem a másik két NB II-es dunaújvárosi csapat eredményei alapján is „sokatemlegetett" lett Dunaújváros kézilabda élete.

Alig néhány hete a D. Kohász női kézilabda csapata az MNK negyeddöntőjében igazolta, hogy a hírnév nem előzte meg a bizonyításban a csapatot. Az a tény, hogy szakberkekben még most is vitatéma a Goldberger egygólos győzelme, mindennél többet mond. Ez alkalommal azonban nem az 1972-ben kitűnően szerepelt piros-fe- lányok teljesítményét

1021

M. Fekete György grafikáiban

1981. II. 6. Televizió 2. müsor 21,00 Áné

TV Hiradó 2.

- Őrá ugyebár mindannyian emlékezünk. Mert ez egy jó plakát. De nem a legjobb. A zsüri, az ugynevezett társadalmi célu propaganda kategóriában az Egészség értéket értékelte nivódijjal. Az év legjobb plakátjai 1980-ban M. Fekete György Közös ürrepülés. Hódosi Mária Circus maximus. Sajnovics Sándor Fabulon.
Huszonharmadszor állitják ki a Nemzeti Galériában a Müvelődési Minisztérium és a Magyar Hirdető rendezésében az előző év legjobb plakátjait. Idén 430 beküldött munkából 86 érdemelte meg a kiállitást. Tavaly 128. Mi történt? Igényesebbek lettünk? És vajon milyenek azok a plakátok, amelyeket a zsüri nem engedett be a kiállitásra? Ide nem valók, de az utcára igen? Ezek pedig a külföldnek, külföldön készültek. Nekünk nem valók, nekik igen? És miközben bemutatjuk az itteni nivódijasokat is engedtessék meg egy ötlet. Nem szavazhatna a közönség is, hogy szerinte melyik az év legjobb plakátja? Mert végül is a közhely igaz, a plakát az utca müvészete. Hátha az utcán járók csak azokat a plakátokat engednék ki az utcára, amelyek a muzeumba is beengedhetők.

Fekete Gyula

fametsző

1896

Érmisk 1930. 83. l.

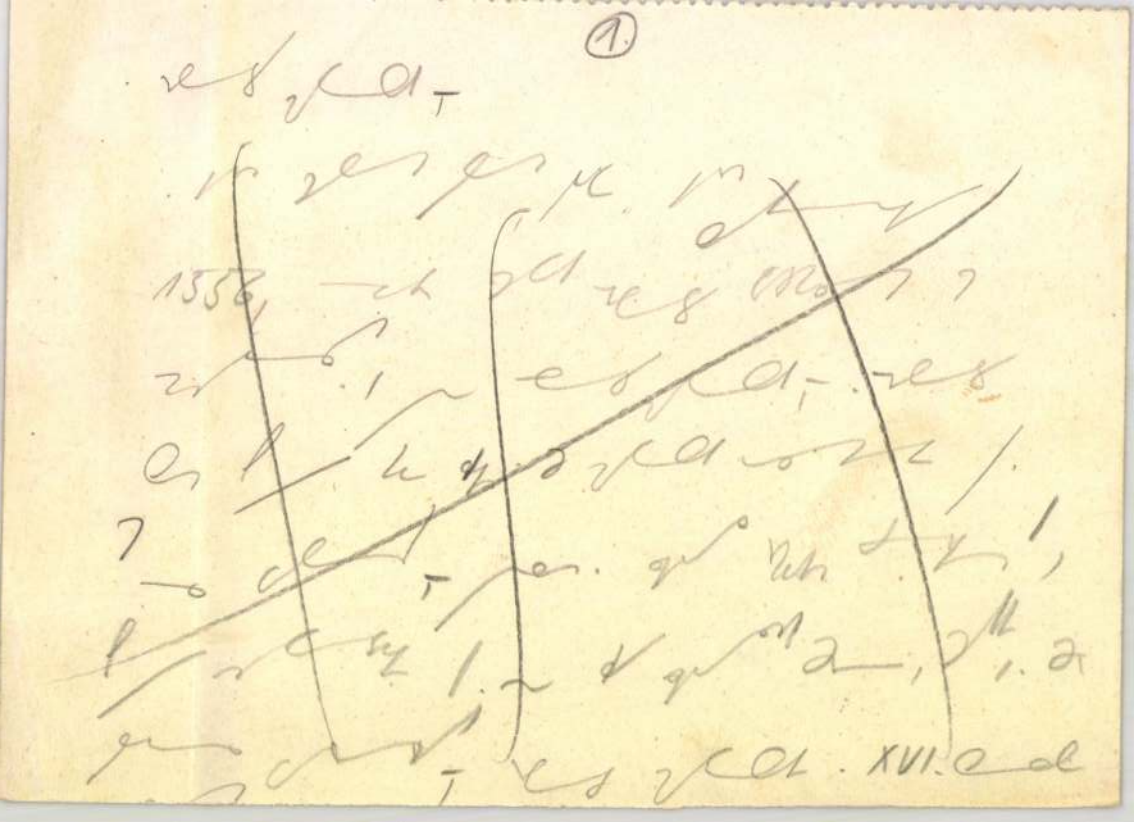

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1967 MÁJ 13.

1021

Brenner György: IRODALMI ARCKÉPCSARNOK (XXVII)

Fekete Gyula

Jékely Zoltán

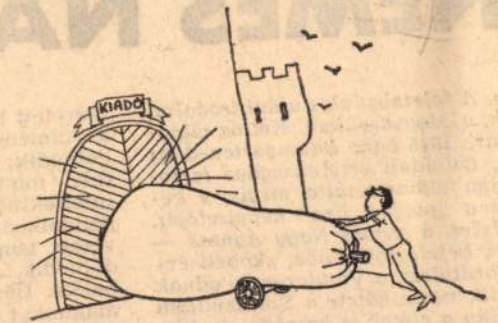

Rákosy Gergely

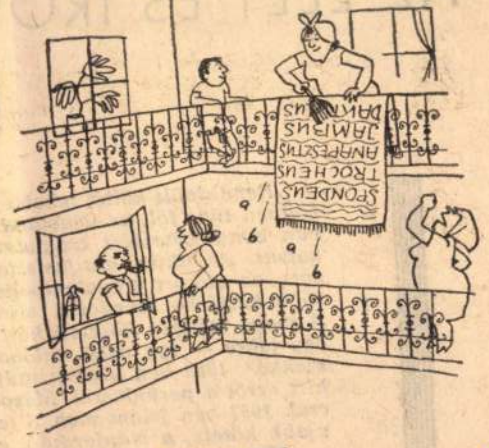

Demény Ottó

AZ ÉLET ÉS IRODALOM LÁTOGATÓBAN

NEMES NAGY ÁGNESNÉL

Rendkívüli költői tehetség. A felszabadulás utáni irodalmi
életben tűnt föl, az Újholdban, a Magyarokban. Kettős világ-
ban című kötetéért csakhamar, 1948-ban, Baumgarten-díjat
kapott. Az aktív, antifasiszta, baloldali értelmiséghez tarto-
zott, az akkori irodalompolitika elmarasztalta mégis, s ké-
sőbb háttérbe szorította, mint a „polgári líra" képviselőjét.
A maga módján közéleti költészet, a Nemes Nagy Ágnesé —
egy időre — így válik valóban befelé fordulóvá, „kőbeli év-
szakká". 1965-ben kiadott műfordításai, a Vándorévek, adnak
hírt erről a periódusról. Második verseskötete a Szárazvillám
csak 1957-ben jelent meg. S talán a címek is beszédesek; leg-
újabb kötete, a Napforduló, a nyomdában van.

Keveset ír. Nem „lírai" lírikus. A tömörítés, a lefaragás
művésze, a költői szerkesztésé; sorközeivel nem mond keve-

szeretett hölgy pontos külsejéről és körülményeiről. A vers ritkán gondolkodik; a vers szuggerál. De úgy tesz, mintha gondolkodna. Ez az intellektuális vers. Viszont a költő gondolkodik. Nem a versben fölvetett témán, nem. Ha azon gondolkodik, akkor jobb, ha esszét ír belőle. Hányszor, de hányszor kell magunkat megtartóztatnunk az úgynevezett kultúrtartalmaktól! Néha oly sikeresen tesszük ezt, hogy előáll a magyar vers közismert, zengő antiintellektualitása.

ugyanegy művön dolgozunk: „Az ember és a világ" címűn. Szeretjük hát képtelen világegyetemünket. Szeretjük tűrhetetlen és bámulatos emberi fajtánkat. Szeretünk élni. Ezért írunk. Persze, az írás hogyanja mégis csak ránk, írókra tartozik. Engedje meg, hogy idézzem egy instruktív szándékú versikémet: *„Hát mért nem hagytok engemet — Jó medren járni kerteket? — Csobogni mért tanítotok? — Bízzátok rám. Patak vagyok."*

FEKETE GYÖRGY

A MAGY. IP. MŰV. AZ EREDETI OKLEVÉL

44.6.

Ime: világosan látható, hogy mikén
gazdaság és az ipari mellékkereset
vidékről az embert, miként csinál
És akkor bennünket, akik a legnehe
lyosabb személyi áldozattal is meg
elér a végzet, mint mindenki mást.
nyeltem soha. De meg vagyok győződ
irracionális, a kezdeményező erő,
ra fog vezetni s ha nagy állami sz
is, nemgazdaságos termelésükkel, r
közpénzekből pótlandó deficitjükke
nyedését fogják okozni. -

Ha egy napot, vagy kettőt együtt t
Önnek álláspontomat, amelyről a ha
előkerült leveleimből látom, milyé
és munkámból, meg tudnám győzni Ö

Fekete György grafikus

Április 4. című plakátjával

szerepel Fekete György.

Kovács Gyula: VI.Nemzetközi Plakát Biennálé,Varsó.
Művészet, 1976. október - 21.oldal.

Fekete György grafikus

Tizenkét év óta minden évben nívódíjat kapnak a különböző témáju legjobb plakátok alkotói. Idén a vegyes csoportban „Világtakarékossági nap" c. műve kapott díjat. (említve)

Rajár Iván: Plakátok, tanulságok.

1975. máj. 14. Magyar Hírlap.

Fekete György grafikus

A budapesti kiállitásokon és más helyeken szereplő grafikusművészeket, ill. munkáikat ismerteti Vadas József: "Grafikák hátán Budapesten" cimmel. A varsói és a krakkói biennálék tanulságának levonásával beszél a mai grafika szerepéről, a magyar grafikusművészetről, a tárlatokon bemutatott politikai plakátokról felsorolva alkotóikat : Alapfy András, Bakos István, Fekete György, Flohr János, Galántai György, Gazdag Sándor, Heinzelmann Emma, Kemény Éva, Kemény György, Kerényi József, Moholy Nagy László, Molnár Gyula, Sánta András, Schmal Károly, Sós Gábor, Sós László, Tót Endre, Vertel Beatrix.
Vadas József cikkét lásd: Sós László nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. aug. 14. XX. évf. 33. sz. 13. lap.

Fekete György
grafikus

A művész részt vett a Kulturális Kapcsolatok Intézetének rendezett 13 fiatal grafikus művész kiállításán.

Horváth Béla: Kiállítási naptár.
Művészet, 1974. január - 47. oldal

Fekete György grafikus

A jubileumi plakátkiállításon szerepel szüres sikokkal kidolgozott és azoknak mintszétspontjában lévő ötágú csillagos plakátja. (említve)

P. Szücs Julianna: Jubileumi plakátkiállítás a Szépművészeti Múzeumban.

Kritika, Budapest, 1975, ... 6.

Fekete György grafikus
a Plakátkiállításon munkája szerepelt.

-k-s: Blickfang
Élet és Irodalom, 1972. ápr. 29.

Tekete György grafikus

Részvétel a kiállításon

Jubileumi Plakátkiállítás
Bp. Építőművész. Múz. 1975.

Fekete György grafikus

Kiosztották „az év legjobb plakátjai" címet szerdán a Férnek Klubban.
A művész plakátját ítélték legjobbnak a vegyes csoportból.

Magyar Nemzet, 1945. ápr. 4.

Fekete György ~~x~~ grafikus

a vegyes csoportban nyert plakátjával dijat
a Világtakarékossági nap c. ~~xxxxxxxxxx~~.

Magyar Hirlap 1975 132/6
Bojár:Plakátok és tanulságok

Fekete György grafikus

„30. április 4." (1945) (repr.)

Három évtized politikai plakátjaiból.

Társadalmi Szemle, 1945. ápr.

Fehete György
grafikus

Részt vett a Varsói Plakát
Biennalen.

Sinkovits Péter: A Varsói Plakát Biennálé.
MŰVÉSZET, 1972. október-november - 51. oldal

2. Fekete György grafikusművész

Tizenhárom fiatal grafikusművész kiállítása – melyen művei szerepelnek – a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállítási termében 1974. jan. 5.-én nyílik meg.

Meghívó

1974. jan. 5.

2. Fekete György grafikusművész.

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállítási Termében jan. 5.-én nyílik meg 40 x 100 c. tizenhárom grafikusművész kiállítása, melyen szerepelnek grafikái.

Meghívó.

1974. jan. 5.

Fekete György
grafikus

Pop stílusú plakátjait mutatta
be a kiállításon.

Láncz Sándor: A palkátművészet nemzetközi....
Művészet, 1974. december - 33.oldal

Tekele György

A zebegényi "szabadiskolában" tanit.

Szále László: Mire képes két festő

Látóhatár 73/dec 193. old.

Gyula ép.

Gách és Fekete

Műcsarnok téli kiállításain kívül szerepelt.

BÖM. 929. XII. 22.

Fekete Gyula

Magyar Országos Képzőművészeti Társulat téli kiállításán szerepelt.

A negyedik terem a szobroké. Megállapíthatjuk, hogy zobrászművészeink ebben a kollekcióban számos jómozgású szobrot állítottak ki, ezek között *Somló* Sári, *Lányi* Dezső, *Cserhalmy* Jenő, *Kovács* Panni, *Kaiser* Lajos, *Forgách* Erzsébet, *Maugsch* Gyula, *Farkas* Béla alkotásai és *Gách* Istvánnak, *Fekete* Gyula építész társaságában készített monumentális elgondolású kut-terve érdemelnek elismerést

EK-929-XII-22.

Ferete Gyula

Szent Ferenc c. nobra (eml.)

szerepel az alábbi táslaton

B. P: Mai magyar egyházművészet Rómában

Magyar Hírek 1969 VI. 14

Fekete Gyula

Műcsarnok téli tárlatán szereplő Gách István "Trianon"-kutját tervezte.

PH. 929. XII. 24.

MDK.

Fekete Gyula

Kiállitási kritika

Élmagyarország 1967 febr.21.

Fekete Gyula

MDK

Trianon

Mücsarnok 1929/30 téli kiállitás

Fekete Gyula mûcipitén.

Sóraikjség.
1929. XII. 20.,8.
(:Hír.:)

MOK

Fekete Gyula, építész

Magánép. eng. Vállalk. Közl. 1909. okt. 13. 5. l.

MD K

65538. Kutlánya Gyula, építész

Fehérvári-ut 1947o. hrsz. ötemeletes ház
/Kutlánya János/ épitésére kapott engedélyt.

Épitö Ipar. 191o jun.14. Magánépitési engedélyek.

Felek Gyula

M.D.K.

Párisban élő magyar szobrász részt vett a békéscsabai Kossuth-szobor pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV évf.
dec. 28. sz, 8. old.

Ferete Gyula

„Trianon-Kút" c. épiléseti mu-
vével nevepel a Münchenert téli
táplatori.

P. H. 929. XII. 24.

MDK

Fekete Gyula

Épitő Ipar. 1909. okt. 17. 384 l.

M.D.f

H. Fehete Hajnal
festő

A képzőművész szakkör tagja volt,
ma is aktív tagja a szakkörnek.
A főiskolára került, hiv atásos
festő lett.

Kormis Péter: Vasasok - ecsettel.
Nők lapja, 1967. ápr. 29 - 15 lap

H. Fekete Hajnal

Szerepel a Vasas Szakszerv.
Előadóművészeti a Fővárosi
Művelődési Ház-ban

Népművelés 1967 III. n. 36 old.

H. Fekete Hajnal.

Leány és fiu fejekkel nekepel a Vasas Központi Kézrőművén Kör kiállításán (Egyszerszy Klub 1964 nov. dec.)

Négművelés, 1965, I. n., 41 old.

H. Fekete H a jnal M.D.K.

Fiu- és leányfejek.

Csái Lajos - Kurcsai Kulcsár István: A Vasas Központi Képzőművészeti Kör 1964. évi kiállitása

Népmüvelés, 1965. 1. sz.

H. Fekete Hajnal MDK

Tokaji táj, olf.

Falusi utda, olf.

Mücsarnok 1960.Képző- és Diszitőművészeti Kiáll.

Ø Fekete Gyula
Kőrajzolótanonc
jeles eredm.
Iparrajziskola 1900

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Fekete Gyula

kőrajzoló

4 reál, 1 iparműv.,

10 hónap, jeles eredm.

Tanár Horti Pál

Iparrajziskola 1899

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG

H. Fekete Hajnal

1967 MÁR 24

1021

4

EMBER ÉS MUNKA

Az ember és a munka ábrázolásának jegyében rendezte meg a Munka Vörös Zászló Érdemrendjével kitüntetett Vasas Központi Művészegyüttes képzőművész körének miskolci kiállítását a Megyei Művelődési Házban a Diósgyőri Vasas Bartók Béla Művelődési Ház vezetősége. A Megyei Művelődési Ház színházi előcsarnokában, — amely, mint már többször írtuk, nemcsak formájánál és megvilágításánál, hanem színes csempeburkolatánál fogva is alkalmatlan képzőművészeti alkotások bemutatására, — mintegy 50 mű sorakozik a paravánokon.

Maga az a megkötés, hogy „munka és ember" nem szoritaná szűk körre a témát, azonban a bemutatott művekből kitűnően a kiállítás anyagának válogatói erős szűkítésre törekedhettek. Ugyanis szinte mindenütt a verejtékezve dolgozó, elnehezült, igen nehéz fizikai munkát végző embert látjuk, hatalmas gépek, gyári berendezések között. Valami téves elképzelés alapján az ember és a munka ábrázolásából kimaradt a munka derűje és hiányzik a felszabadultabb ember, aki nem rabja a munkának, hanem éppen annak irányítója.

Az egyes képek többségben figyelmet érdemlőek. Tizenhárom alkotó munkái sorakoznak a falakon, azonban — bizonyára a szakkör irányításából eredően — gyakran találkozunk teljesen azonos stílusjegyekkel. Sok a nagyon sötét tónusú, elmosódó, körvonalazatlan foltokkal érzékeltető festmény, viszonylag kevés az élénk színű alkotás, kevés az olyan, amely nem a nehéz fizikai munka, a vasgyártás nyomasztóbb vonásait érzékelteti. Érdekes megfigyelni azt is, hogy több szakköri tag jóformán körvonal nélküli, elmosódó színfoltokkal érzékeltet embert és tárgyat egyaránt. Kivétel talán H. Fekete Hajnal több festménye, amelyen sajátosan stilizált martinászokkal, élő, égő színekkel is találkozunk. Figyelmet érdemel Misins István érdekes emberábrázolása, amelyben az éles vonalakkal körülrajzolt figurák egyszínű foltok, a képen mégis érződik az élet, a dinamizmus.

A bizonyos fokú uniformizáltságra utaló jegyek ellenére is értékes emléket hagy a nézőben a Vasas Központi Művészegyüttes kiállítása, betekintést enged a szakköri műhelymunkába, nevelő tevékenységbe, és ha talán kevésbé kötött tematika szerint válogatott anyagot láthattunk volna, sokrétűbben bontakozhatna ki előttünk a tagok alkotó munkássága. **(benedek)**

újítómozgalomról

A díjmegállapítás egy-két kivételtől eltekintve reális. Az ellenőrzések általában alaposak, de nem kezdeményeznek, nem alkalmaznak felelősségrevonást. A 14 vállalatnál, üzemben tavaly mindössze egyetlen felelősségrevonás történt !), holott különböző mulasztások miatt sokmilliós kár érte az államot.

A javaslat elbírálásánál, a díjmegállapításnál a fizikai dolgozók itt-ott hátrányos helyzetbe kerültek. Nem egy igazgatói és vezérigazgatói intézkedésre volt szükség az ilyen esetek megszüntetéséhez.

●

A vizsgálat tapasztalatait a NEB Borsod megyei, kibővített elnöki ülésén vitatták meg. A részvevők általános véleménye szerint az újítási rendeletek egy része már nem felel meg az új mechanizmusra készülődés szellemének.

— Az újítási intézkedések — mondotta Hámori Sándor, a DIGÉP igazgatója — egymást keresztezik. Ez az ügyintézés elbürokratizálásához vezet. Mindenki igyekszik „fedezni" magát, minden egyszemélyi elbíráló három-négy véleményt kér, és ha a vélemények keresztezik egymást, elhúzódik a döntés. Az újítási rendeletek kettéválasztják az érdekeltséget és a felelős-[illegible] a helyes, ha jelenlegi mechanizmussal van összefüggésben. Az új mechanizmusban (amikor is az újításra kifizetett összeg kihat a nyereségre, tehát a vezetők jövedelmére is), az egyszemélyi elbírálók jobban meggondolják, mit javasolnak, egyben, az anyagi érdekeltség növekedéseként érdekeltté válnak a hasznot hozó újítások bevezetésében.

●

A legvitatottabb kérdés a munkaköri kötelezettség. Igen sok vita, huzavona származik abból: egy javaslat mikor újítás és mikor hivatalbeli feladat. Kétségtelenül előfordultak visszaélések, de súlyos hiba általánosítani, mert ez visszahúzódást idéz elő. Egy sor vezető, hogy az esetleges kellemetlenségtől megszabaduljon, nem is fogadja szívesen, ha vezető állású dolgozó újítással foglalkozik.

— Nálunk — mondotta Török Jenő, a BVK gazdasági igazgatója — az érvényesül, hogy a főmérnök, a főosztályvezető csak találmányi szintű újítást adnak be. A többi a műszaki fejlesztéshez tartozik.

Van, ahol olyan nézetet vallanak, hogy a művezetőn felüli beosztásúak ne adjanak be újítást.

— Sértőnek tartom még az olyan kérdést is — mondta Hámori elvtárs —, hogy a vezetők újítsanak-e, vagy sem. Ebből az a kérdés következik, hogy ezek az em-

Fekete Hajnal, festő

M Ok

A vasasszakszervezet szakköreinek kiállitásán szereplő tehetséges amatőr festő.

P.I.: Jegyzetek kiállitásokról

9. l

Népszabadság, bp. 1960. nov. 18.

mdk

H. Fekete Hajnal

festőművész kiállítása

Bíró Terez: Vasas képzőművészeti kiállítás.
Népművelés, 1959. 12. sz. 26 l.

H. Ferete Hajnal

Szerepel a Vasas Kép mův. Kör

kiállításban

Nagyvaca 1967 II. 14 2 old.

Fekete Hajnál

Bizhatónak igérkezik a meselő kedvű Fekete Hajnal triptichonja az N.D.K. Kulturális Centrumában rendezett tárlaton.

Bojár Iván: Kiállításról-kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/123 6 old.

Fekete Hajnal, festőművész

a gyömrői képző- és iparművészek tárlata aug. 2.-ig tekinthető meg.- Faragó Pál és Fekete Hajnal a tárlat megjelenítői,- képeik költői erővel bővelkednek.

Lasonci Miklós: Üzenet jelenek és jövőnek.
Pest Megyei Hírlap, 1980. júl. 3.

Fekete Ilona MDK

Férfi portré, pasztell

Női portré, pasztell

Műcsarnok 1960. Képző- és Iparművészeti körök kiáll.

MDK

Fekete Ilona, VI.o.tan.

206. Árviz.

Rákosszentmihály, Csömöri uti MK iskola.

Magy. Ifj. Képzömüv. Kiáll. /VII/. Gyermekrajzok.
Fővárosi Képtár. 1949 aug.16.-szept.lo. Kat.

Fekete I.

MDK

MÁVAG mérnök

A II. Világháboru alatt lerombolt hidak ujjáépitésénél szerzett érdemeit.

79.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960m

hogy a lelki és tudati folyamatokat ragadjam meg írásaimban.

— Mit jelent Önnek Közép-Európa?

— Közép-Európa számomra azt a környezetet jelenti, ahol születtem, és ahol első éveimet töltöttem; én Közép-Európát nem mostanában fedeztem fel. De nosztalgia nincs bennem; a nosztalgiákkal meg a szellemi divatokkal szemben erős fenntartásaim vannak. Közép-Európa nekem nem a „finis Austriae" emléke, hanem olyan valóság, amellyel ma szembe kell néznünk, politikai és tudati síkon egyaránt. Közép-Európa nem földrajzi fogalom; Közép-Európa lelkiállapot, méghozzá nagyon élénk lelkiállapot, egy olyan pillanatban, amikor Európa újra belekezd a párbeszédbe a keleti országokkal, melyekben történelmi és kulturális örökségének jó részét fellelheti. Ezek az országok most a figyelem középpontjában vannak. Mi sem tanulságosabb számunkra, a mi mai tudatunk számára, mint az ő kultúráik, az ő történelmük tapasztalatai.

— Miben különbözik egy közép-európai olasz a többi olasztól?

— A kulturális orientáción és bizonyos ízlésbeli sajátosságokon kívül abban, hogy az utóbbi évek tapasztalatai alapján úgy gondoljuk, át kell értékelnünk nemzeti magatartásunkat, és el kell mozdulnunk — persze anélkül, hogy nemzeti sajátosvenes évek végén fedezte fel újra Közép-Európát. Elsősorban a bécsi kultúrát és a pszichoanalízis születésének éveit. Mindez úgy indult, mint egy újrafelfedezés, aztán divat lett belőle. De mindenképpen nagyon fontos volt, az én számomra is, mert tudatosította bennem a vonzódásaimat, és visszataláltam a megszakított kontinuitáshoz. De, ismétlem, az én Közép-Európa-képem az olasz kultúra divatirányzatától függetlenül alakult ki.

Egyébként néhány olasz város: Trieszt, Velence és bizonyos mértékben Milánó mindig is szoros kapcsolatban állt Közép-Európával.

— Önt ezek közül — könyveiből ítélve — Trieszt érdekli legjobban. Miért?

tere a Sugovica partján emlékeztet engem, erre a szép trieszti térre, mely az Adriai-tengerre néz. A századfordulón talán itt is és Triesztben is egyforma kikötői nyüzsgés volt. De mit lát ma az Ön regényének hősnője, ha kinéz a Caffé Specchi ablakán?

— Triesztben minden közép-európai otthon érzi magát, ugyanakkor „máshol" is. Ezt éli át Katharina is, *„Caffé Specchi"* című regényem hősnője, miközben a mai, illetve a tíz évvel ezelőtti, csendbe és árnyékba borult Triesztben — ahová a szomszédos Jugoszláviából már akkor is átszűrődtek a szláv nemzetiségek problémái — élete sorsfordulóján a múlttal is szembesül. Személyes múltjával, amely csupa seb. És ezeket a sebeket jórészt a történelem

megnyitására.

— Ez a könyv abban az időszakban jelent meg, amelyről Fellini filmje, A nők városa szól. Ön is feminista?

— A könyv kétségkívül hozzájárult a korszak markáns olasz feminizmusának csatározásaihoz, melyeket én is átéltem, első személyben. De én nem vagyok feminista, legalábbis elvileg nem: engem konkrét kérdések foglalkoztatnak, a nők helyzetének konkrét problémái.

— A művészetben — nem úgy mint a politikában vagy az élet más területein — a nemek között teljes egyenlőség van. Mikor Ön arra vállalkozott, hogy a XIX. század olasz írónők műveit antológiába gyűjtse, mégis va-

tartottam ezt, és ennek okán sokat gondolkodtam a művészet és a politika viszonyán. Ebből született három évvel ezelőtt *„Herrenbergi álom"* című regényem, Jörg Ratgebről, a herrenbergi oltár festőjéről. Neki tragikus sorsa volt: az 1500-as évek elején, Velencéből visszatérve, Grünewaldhoz, Dürerhez, Veit Stosshoz és másokhoz hasonlóan a gótikus kultúra szellemiségének és a Reformáció eszméinek ütközőpontjába került. Tilmann Riemenschneider szobrásszal együtt csatlakozott a Thomas Münzer prédikációinak hatására fellázadt parasztokhoz, de lelke mélyén még erősen kötődött a hagyományokhoz. Hamleti töprengései megpecsételték sorsát: a fejedelmek árulónak tekintették, a parasztok pedig nem fogadták be igazán; felségsértésért halálra ítélték és kivégezték.

Riemenschneidert nem, neki csak eltörték mindkét kezét. Ratgeb, a kétségeivel, az én szememben nagyon modern lélek. Ő is meg a többiek is egy korszakváltás krízisét fejezik ki, és valamiképpen mind megfizetnek érte. Azt is meg kell tapasztalniuk, hogy a mozgalom, amelyhez csatlakoztak, amelynek eszméit a magukévá tették, odáig jut, hogy képeket éget, és elhallgattatja a művészeket. Azért hallgattatja el őket, mert a művészet és a politika közt törés keletkezett, mely mindmáig orvosolhatatlan. Ebből a törésből, ebből a reménytelen diszharmóniából fakad a modern művészet. Ratgeb élete és munkássága ezt példázza.

Székács Vera

Fekete Imre rajza

láthatók, mint *Dürer*, *Altdorfer* és id. *Lucas Granach*.

Kiállítási Csarnok

Május 6-án nyílik a Kiállítási Csarnokban (Budapest, XIV. Olof Palme sétány 1.) *Benes József* képzőművész kiállítása. A tárlat június 17-éig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig fogadja látogatóit.

Festményein a kietlen, csak-festék parton, partok közelképein megjelennek, majd önállósulnak a „megcsapkodott", majd enformellé kelesztett kövér figurák, hústornyok. Grafikáihoz e figurákon keresztül vezet az út.

A kövér, ráncos, gyűrött, bugyros figurák színfaktura- és anyagélményei után mind hidegebben, mind formálisabban kezdi elemezni e monumentális, bácskai húsképződményeket. Egzisztenciális dilemmái mintha csak megszűntek volna. Egy síkba vetíti, majd bontani, variálni kezdi őket. Végül eljut a tiszta grafikáig, ahol minden kapcsolat megszűnik előző festői korszakával.

Tolnai Ottó

Szövegek és fametszetek

Menekülés és idegenség címmel szövegekből és fametszetekből nyílt kiállítás a Goethe Intézetben (Budapest, VI., Andrássy út 24.)

Azok a különböző kultúrterületekről való emberek, akik arra kényszerültek, hogy idegen országban éljenek, hatásos szavakkal fejezik ki helyzetüket. *Erich Fried, Elie Wiesel, Cengiz Dogu* és mások kézzel szedett szövegeit egy József Attilától vett utószó és *Gisela Oberbeck* fametszetei egészítik ki.

A hazában átélt körülmények, a menekülés, a számkivetés helyére való megérkezés, a hontalanság érzése, a veszteség és az elvesztett utáni sóvárgás, végül a valamennyiükben meglévő szorongás az idegenségtől, vörös fonalként húzódik végig a sorozat lapjain.

Michael Horsley angol festőművész 1985 óta Magyarországon él és dolgozik. Derby és Liverpool Művészeti Főiskoláján és a londoni Slade Szépművészeti Akadémián tanult. Londoni és New York-i évei után költözött Budapestre. Önálló kiállításai voltak a Fészek Klubban, a Budapest Galériában, a Pandora Galériában és szerepeltek művei több csoportos kiállításon is. Michael Horsley munkássága kétirányú, de rendkívül egységes. 4-6-9 színű litográfia pontos lenyomatai festményei expresszivitásának. Budapesti munkái iránt nagy az érdeklődés hazájában is; 1991-ben a Walesi Nemzeti Múzeum hívta meg, hogy az itt készült műveit Cardiffban mutassa be.

Budapest Galéria

Május 15-éig tekinthetik meg az érdeklődők a Budapest Galériában (Budapest V., Szabadsajtó út 5.) *Alvar Aalto* finn építőművész kiállítását.

A három egységre tagolt kiállítás középpontjában a paimioi szanatóriumot (1929-1933) és a Villa Maireát (1937-1939) bemutató dokumentáció áll. Az előbbi épület tette Alvar Aalto nevét nemzetközileg elismertté.

Fotók, tervrajzok, vázlatok, makettek segítségével kísérhetik végig az érdeklődők a művész fél évszázados pályáját a kiállítás második részében. Alvar Aalto nemcsak a század egyik legkiválóbb építésze volt, de mint eredeti formájú és szerkezetű bútorok, berendezési tárgyak alkotója is méltán elismert. A kiállításon 30 bútor és berendezési tárgy látható.

Massage — message

Szirtes János kiállítása május 12-én 19 órakor nyílik meg a IX. kerület Tűzoltó u. 72. szám alatti kiállítóhelyiségben. A bemutató alkalmával Beke László és Szirtes János Massage — message című előadása kerül bemutatásra.

Itt tehát nem érdemes élcelődni a falója kétértelműségén. Miután pedig mondhatok rózsatőt és rózsatövet, kérdezhetem, mennyiért vetted tőjét a rózsának?, s ha hőről van szó, említhetem hevét is hőjét is, ahogy valakinek az utószavát éppúgy említhetem, mint utószóját, kisunokám oduját, de mondhatom azt is, hogy látod azt az odvas fát? és itt a két alaknak már két jelentése van! Akár a hamuja — hamva kettősnek! Mondhatom, hogy szavam, szavad, szava, de az is jó, hogy szóm, szód, szója. S itt lehet utalni a szójababra, de mit számít! Az is jó tehát, hogy trójai falója valaminek, s az is, hogy trójai falova ugyanazon görög hadnak. Talán hangzás tekintetében itt nekem a falója jobban is tetszik, dehát ez ízlés dolga.

SOMOS ÁKOS, BUDAPEST. — Nincs bocsánat című szösszenetét így kezdte: „Azt írja a tengerentúli kommerszkultúra tanainak itthoni visszaböfögtetését előszeretettel vállaló európai (!) filmmagazin, az egyik új többtucatkrimi kapcsán (nem szószerint idézem): Megbocsátjuk a rendezőnek, hogy unalmas filmet csinált — a fő, hogy Julia Roberts visszatért a vászonra." Ön azonban szót kér, mondván, hogy nem bocsátja meg. „Szeretném, ha a nevemben sem akarnák megbocsátani, tehát a kritikustól kéretik a többes szám elhagyása."

Nos, ne tessék kérni a kritikustól a többes elhagyását, mert ő nem a mi nevünkben beszélt, csak az ismeretes fejedelmi többest használta, ami szíve joga.

EGY A NÉPBŐL. BUDAPEST. — Ön a reklámokkal és a választási hirdetésekkel birkózik, mint valamennyien, akik időnként a televíziót nézzük. Igaza van, elviselhetetlen a reklám is, a kampány is. De ahol televízió van, ott reklám is van, s választások idején választási hirdetés is. Hogy pedig folyton ismétlik ugyanazt, az a dolog természetéből következik. Sulykolni kell a sok szamárságot. Védekezni ellene? — Ne kapcsoljuk be a tévét! Az azonban már másik kérdés, hogy van jó reklám is, avatott választási hirdetés is, csak nem mifelénk. Mert — ugye — minden országnak olyan televíziója, olyan reklámkultúrája és olyan választási kampánya van, amilyet érdemel. De ne csüggedjünk, honfitársam, lesz még jobb is, csak gyakorolni kell. Legfönnebb a gyakorláshoz nekem már nem jut elég életidő.

FEKETE IMRE, timárlegény, pecsétje

A miskolci magyar-timár céh pecsétje csak nyomaiban maradt megFeketéneek vándorkönyvében, 9.lapon./21.jegyz
Körül felirat: MISKOLCZI MAGYAR TIMÁR CZÉH PETSET+Bent 1
1833 évszám fölött és az ötágú korona alatt két oroszlán egymással keresztbe rakott timárszerszámokat, tarlógókést és két szinelőt tartanak. Átm 3 cm. 7.kép. 193.old.

BODÓ SÁNDOR: Borsodi, abaúj-i és zempléni céhpecsétek
189.old

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, IX. 1970
Miskolc, 1971

FEKETE IMRE, timárlegény pecsétje

A miskolci magyar-timár céh pecsétje csak nyomaiban maradt meg, Fekete, miskolci timárlegény vándorkönyvének 9. lapján. /21. jegyz./. Körül felirat: MISKOLCZI MAGYAR TIMÁR CZÉH PETSET+Bent 1833 évszám fölött és az ötágú korona alatt két oroszlán egymással keresztbe rakott timárszerszámokat, faragókést és két szinelőt tartanak. Átm 3 cm. 193.old. 7.kép. Fekete repr.

BODÓ SÁNDOR: Borsodi, abaúji és zeplémi céhpecsétek 189.old

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKONYVE, IX. 1969 1970
Miskolc, 1971

FEKETE Imre egri ács. 1°oo-24 között találjuk nevét az egri adókönyvekben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Fehete Imre, egri ács

1800-24 körök szerepel
a varosi adókönyvekben

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 324. old.

FEKETE IMRE, timármester

A miskolci magyar-timár ipartársulat névsortablaja. Bükk fa, négyzetes. Papirt ragasztottak rá a neveknek. 41. név. Első oldalán rent vörös, arannyal keretezett cimke: "A Miskolczi Magyar-Timár társulat névsora, 1895". Miskolcon készült, 1895-ben. - Az egyik név: FEKETE IMRE. 41-42. old 5. számu kép. Fekete repr.

BODÓ SÁNDOR: Két miskolci céhbenivótábla és két névsortábla 37. old.

A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei, 1969. 8. szám, Miskolc, 1969.

FEKETE IMRE, timármester

A miskolci magyar-timár ipartársulat bévsortablaja.Bükk fa,négyzetes.Papirt ragasztottak ra a neveknek.41.név. Első oldalan fent vörös,arannyal keretezett cimke:"A Miskolczi Magyar-Timár társulat névsora,1895".-miskolcon k készült,1895-ben.-Az egyik név: FEKETE IMRE. 41-42.old

5.szamu kép.

BODÓ SÁNDOR: Két miskolci céhbehivótábla és két névsortábla 37.old.

A Miskolci Herman Ottó Múzeum Közleményei, 1969. 8.szám, Miskolc, 1969.

Er liebt seine Frau (Lustspiel, 1887), *Három vigjáték* (Drei Lustspiele, 1886), A *vallástalanságról* (Von der Irreligiosität, 1890), *Halandó Istenek* (Sterbliche Götter, 1890), *Magyar festők műtermeiben* (In den Ateliers ungar. Maler, 1888), A *nőkérdés* (Die Frauenfrage, 1895), *Az erkölcs élettana* (Die Physiologie der Moral, 1902), *Az élet bölcselete* (Die Philosophie des Lebens, 1903), A *világ egységes élettörvényei* (Die einheitlichen Lebensgesetze der Welt, 1905), A *szabadkőmivesség szelleme* (Der Geist des Freimaurertums, 1902), A *világ mechanikája* (Die Mechanik der Welt, 1905), Az *erkölcs kérdése* (Die Frage der Moral, 1906), *Darwin jubileuma* (Das Jubiläum Darwins, 1907).

Fekete, Julius, v. Nagyivány, Rechtsgelehrter, geb. am 26. Juli 1840 in Varjufalva, absolvierte die jurid. Studien in Pest und Eperjes, begab sich 1867 zum Studium der Polizeiinstitution nach Paris und London und wurde 1869 zum Professor der Eperjeser Rechtsakademie ernannt. 1878 vertauschte F. die Lehrkanzel mit der richterlichen Laufbahn und zog sich 1906 als Tafelrichter in den Ruhestand zurück. Er publizierte zahlreiche Artikel und Studien, besonders über das Polizeiwesen und Polizeirecht. Selbständige Werke: Az *iszákosság és annak befolyása a társadalom életrendjére* (Die Trunksucht und ihr Einfluss auf die Lebensweise der Gesellschaft, 1891, dessen einzelne Teile auch im englischen Temperance-Chroniche erschienen), A *dologház és lakói* (Das Arbeitshaus und seine Insassen, 1891), Az *elhagyott gyermekek és a fiatalkori bűntettesek gondozása* (Die Pflege der verlassenen Kinder und der jugendlichen Verbrecher, 1893), A *munkásság helyzete* (Die Lage der Arbeiterschaft, 1908).

Fekete, Karl, Pädagoge, geb. 1822 in Vácz, gest. 1889 als Direktor der Váczer Taubstummenanstalt, erwarb sich um die Entwicklung des ungar. Taubstummenunterrichtes durch die Verbreitung der lauten Sprachmethode und die moderne Reform des Taubstummenunterrichtes unverwelkliche Verdienste. Selbständige Werke: *Siketnémák oktatása a népiskolában* (Unterweisung der Taubstummen in der Volksschule, 1885), *Vezérkönyv a siketnémák oktatásához* (Leitfaden zur Unterweisung der Taubstummen, 1886/88).

Fekete, Ludwig, forstwirtschaftlicher Schriftsteller, geb. 1837 in Torda, wurde 1867 zum Supplenten an der forstwirtschaftlichen Akademie in Selmecbánya ernannt und 1878 zum ordentlichen Professor daselbst befördert, welche Stellung er bis zu seinem 1906 erfolgten Rücktritte innehatte. Er publizierte zahlreiche Fachartikel und die grösseren Werke: *Erdőértékszámitástan* (Forst-Wertberechnungslehre, 1873), A *Mezőség kopárainak befásitása* (Bepflanzung des siebenbürger Mezőség, 1876), *Erdészeti rovartan* (Forstliche Insektenlehre, 1878), *Erdészeti talajtan* (Forstliche Bodenkunde, 1882), *Erdővédelemtan* (Forstschutz, 1887), A *tölgy és tenyésztése* (Die Eiche und ihre Kultur, 1888), *Erdészeti növénytan* (Forstbotanik, Bd. I. 1891, Bd. II. 1897; mit Mágocsy-Dietz, preisgekrönt), A *szállaló erdők berendezése* (Einrichtung der Plentenwälder, 1897), *Erdészeti nyereségszámitástan* (Forstliche Statik, 1900), *Erdőrendezéstan* (Die Lehre der Waldregelung, 1903), A *Magyarországon előforduló főfa nemek*

Provinzialsubstitut er derzeit ist. F. entfaltete eine rege pädagog. Tätigkeit und veröffentlichte auch mehrere pädagog. und philosoph. Werke, von denen besonders seine *Philosophische Propädeutik* und *Experimentelle Psychologie* grössere Verbreitung fanden. Bekannter sind auch seine Werke: *Tiszta gondolkodástan* (Lautere Logik, 1873), *A társadalmi élet befolyása a nevelésügyre és iskolára* (Einfluss des sozialen Lebens auf das Erziehungswesen und die Schule, 1872).

Fekete, Ignatz, Journalist, geb. am 18. Okt. 1858 in Nagykálló, widmete sich ursprünglich der jurid. Laufbahn, später der Journalistik, war Mitarbeiter der polit. Tageblätter *Ellenőr* und *Nemzet*, bei letzterem mehrere Jahre hindurch Hilfsredakteur. F. befasste sich vorwiegend mit wirtschaftlichen Fragen und veröffentlichte auch in wirtschaftlichen Fachrevuen zahlreiche Studien. Von seinen selbständigen Werken sind: *Szabadalmi jogunk reformja* (Reform unseres Patentrechtes), *A szabadkőművesség története* (Geschichte des Freimaurertums), *Az őrlési forgalom* (Der Mahlverkehr) bekannter.

Fekete, Irma, Malerin, beschickt seit 1910 die Budapester Ausstellungen mit ihren Arbeiten.

Fekete, Johann, Dichter und Erzähler, geb. 1817 in Kápolnás-Nyék, gest. 1877, war Advokat, später Komitatsbeamter und musste nach der Niederringung des Freiheitskampfes emigrieren. Nach seiner Rückkehr nach Ungarn beteiligte er sich wieder am Komitatsleben. Seine Gedichte, humorist. Erzählungen und Feuilletone erschienen in den zeitgenössischen, belletrist. Blättern, sind heute aber schon ganz vergessen.

Fekete, Josef, Naturphilosoph, Journalist, geb. am 19. Nov. 1854 in Kecskemét, absolvierte seine jurid. Studien in Berlin und Leipzig, wo er einer der Gründer des Leipziger Ungarnvereines wurde und 1874 unter dem Titel: *Deutsche Reichslaterne* eine kritische Revue herausgab. In sein Vaterland zurückgekehrt, liess er sich in Kecskemét nieder, wo er ein polit. Blatt redigierte. Von hier übersiedelte F. 1884 nach Budapest und gründete hier die Monatsrevue *Magyar Szalon*, die sich unter seiner umsichtigen Leitung zu einer der vornehmsten belletrist. Zeitschriften Ungarns emporschwang. Er ist einer der Gründer des Otthon-Schriftsteller- und Journalistenklubs, des Budapester Lustspieltheaters und des Kunstsalons Nemzeti Szalon. F. hielt, in seiner Jahrzehnte währenden, schriftsteller. Tätigkeit, in Berlin, Paris, London und Italien zahlreiche Vorlesungen über Geschichte, Rechtswissenschaften, Philosophie, Naturwissenschaften und ungar. Literatur und Kultur, für die er auch das Interesse mehrerer Mitglieder der ungar. Herrscherfamilie zu erwecken verstand. Für das radikale Wahlrecht hielt F., der auch der polit. Referent des gegenwärtigen Ministers des Äusseren, Grafen Berchthold, ist, im ganzen Lande zündende Reden. Selbständige Werke: *Az esküdtszéki intézményről* (Von der Geschworeneninstitution, 1875), *A magyar nemzet gazdasági története* (Die nationalökonom. Geschichte der ungar. Nation, 1875), *A szocialismusról* (Über den Sozialismus, 1876), *A zuhanykura* (Die Douchekur, Lustspiel, 1878),

Fekete Irma

1910. dec. kiáll. Neuveti Szalon

Falusi Eonyha, vizf. 40.—

Istituto di Belle Arti (Parma) III. 153.

Fekete Irma

festő

laid

Papp Felixné

Fekete Irma alatt

is.

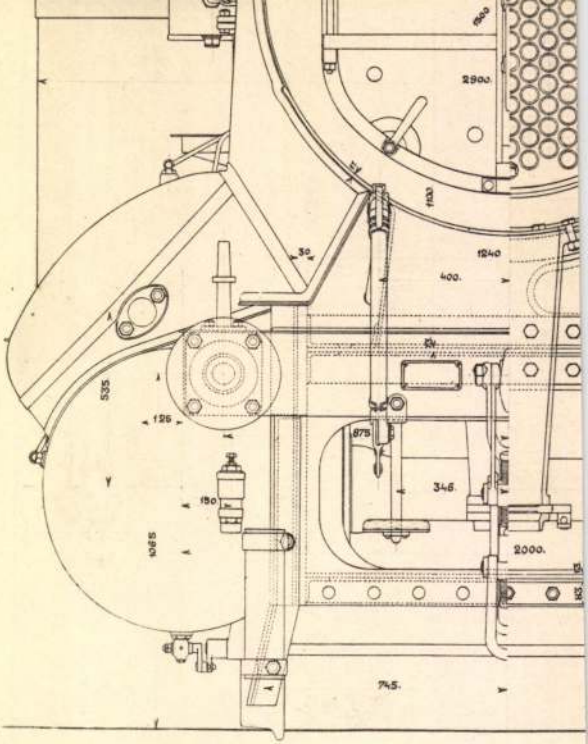

Fénynyomat *Divald K.* budapesti müintézet

Fekete Irma

pečsi festō

U. 1018

Pečsi Napló

1913. dec. 25.

(Fekete Irma képei)

Igen bő és rész-
letes életrajz,
ha nem volna fel-
dolgozva, lásd.
Szepm. Muz. adat-
tár ában levő ujság.
gyűjtemények!

Budapest 5. Postafiók 118.

215.283/1948 szám.

VII

Műemlékek Orsz. Bizottságának

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

Budapest,

IX. Högyes E-u. 10.

Fekete Irma

lásd Pap Félixné

pécsi univerz.

Szőr Pécs. 5, l

Fekete Irma

keresztneve nem biztos
Pécsett. Helyi kiállitárokon
szép virág csendéletképe-
ket, interieuröket festett

Könyi Ottó dr
közlése
1934. X. 9.

Baka László művtörténész
Budaörs
Thökölyv. 17.

HUNGEXPO NYOMDA

MEGHIVÓ

Fekete János festőművész kiállitására.

Megtekinthető: 1970. III. 8. - IV. 2. szerda, péntek, szombat este 18 h-tól 20 h-ig az

MTA IZOTOP Intézet Klubjában.
/Bp. XI. Ulászló u. 17. fsz., Fadrusz u. sarok/

Megközelithető: Kosztolányi D.térig az 1, 7, 7/c, 12, .86-os buszokkal és a 18, 19, 49-es villamosokkal.

A kiállitás 1970. III. 8. /vasárnap/ 19 h-kor a KALÁKA együttes műsorával nyilik meg, melynek tagjai

Veres Panka, Gryllus Dániel, Gryllus Vilmos és Mikó István.

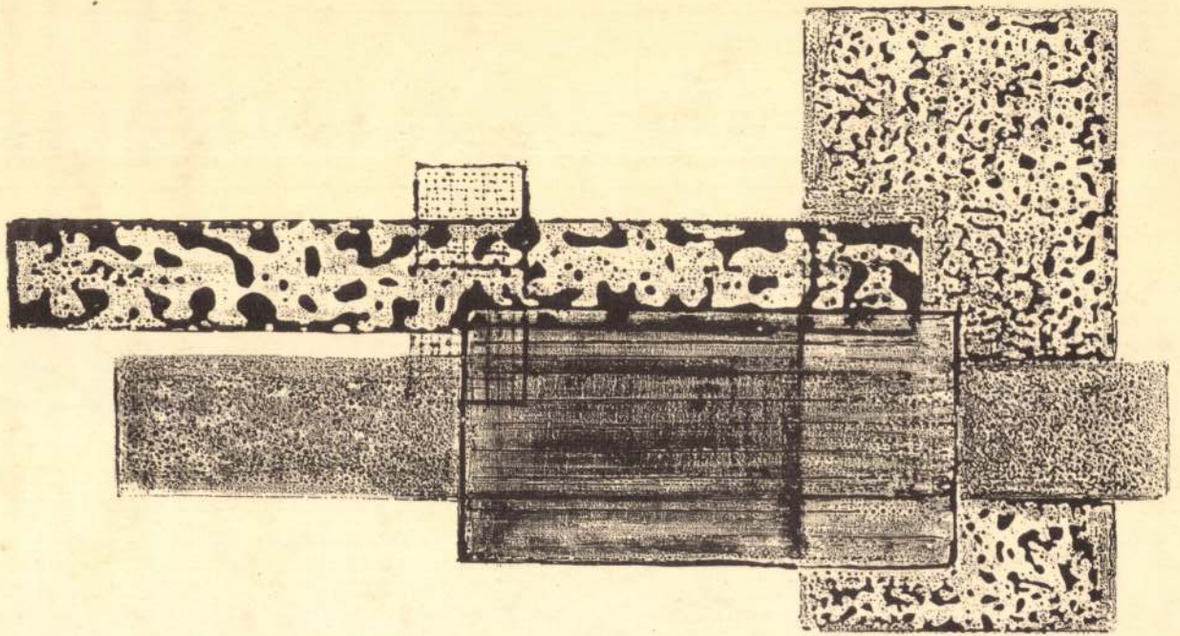

meghivó

fekete jánosfestőművész

kiállitására a zuglói pinceklubba

a kiállitás megtekinthető
november - december
hónapban
hétfőn és csütörtökön
18-21 óra között

november 17-én anket

a művészt és munkásságát
bemutatja

mezei ottó

művészettörténész

az est keretében fellép a
napraforgó együttes

Fekete István
iparrumen

l.

Építészet
1942. 26. l.

Szépmüvészet

BUDAPEST
41 XII. 15-1
62

Ø Fekete István
festő
1931–1932

Iparm. Is. Évk.

1930–34. 45. l

Vászon, olaj, 114×140 cm.
A Capese Zurlo- és San Marco-gyüjteményből.

VECCHIETTA (sienai festő, 1412 körül—1480)
Sienai Szent Katalin
Tondo, fa, tempera, átm. 13·7 cm.
A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.
Ramboux, 165. szám. (Vecchietta.) —Lepold —Homor 97. l. — Gerevich PA, 225. l. (Vecchietta.) — Lepold—Lippay 55. l.

VELENCEI FESTŐ, XIV. század
Veronika kendője (124. kép)
Karélyos ékalakú felső záródással, fa, tempera, 30×68·5 cm.
Egy oltár felső lezárása.
Benesch Belved, 70. l. (XIII. század.) — Berti Toesca 956. l. (Képe 955. l.) (Velence, XIV. sz.)

VELENCEI FESTŐ, XIV. század
Dyptichon. Balra: *Trónoló Madonna Szent Jakab és Szent Lucia között.* Jobbra: *Kálvária*
Csúcsos felső záródással, fa, tempera, egyenként 35·5×24 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Hátoldalon ornamentális díszítés és 4—4 címer nyoma.
Gerevich PA, 222—223. l. — Őszi kiállítás, 1930, Ipolyi, 129. sz. — Berti Toesca, 956. l.

Miskolc—Diósgyorott épül az ország legkorszerűbb kórháza

139

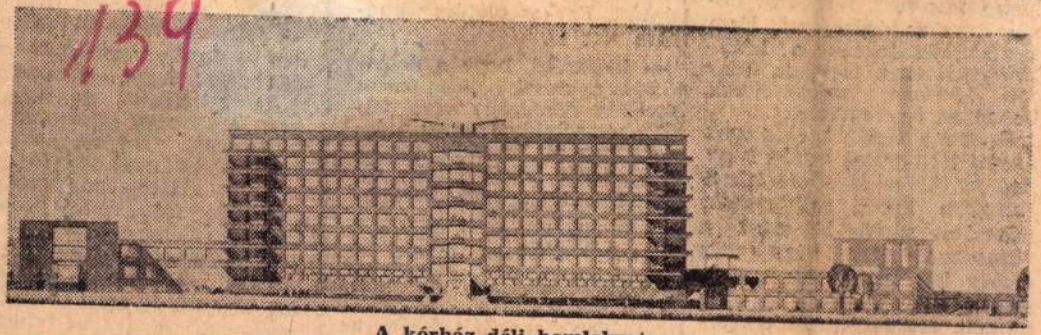

A kórház déli homlokzata.
Tervezte: Fekete István, É. M. Középülettervező Vállalat

Miskolc lélekszáma a felszabadulás óta hetvenezerről csaknem százhetvenezerre ugrott. A hatalmas arányban megnövekedett lakossághoz a kórházak befogadóképessége kevésnek bizonyult. Ez a fogyatékosság évek óta egyre hangosabban dörömbölt megoldásért. Kormányzatunk e jogos igényt most végre soronkívül kielégíti. Hatvanezer négyzetméternyi területen a Bükk északkeleti lábánál, a diósgyőri városrészben, festői környezetben már ez évben megindul az ország legkorszerűbb 500 ágyas kórházának építése. Az épület össztérfogata 83 ezer köbméter lesz, benne belgyógyászat, sebészet, szülészet-nőgyógyászat, csecsemő-gyermekgyógyászat, orr-fül-gégeosztály és megfigyelő. A napi 2500 főnyi betegforgalomra méretezett rendelőintézetben minden orvosi szakágazat a betegek rendelkezésére áll majd. A rendelőintézet betegei a kórházi kórtermektől és folyosóitól teljesen elkülönítve közlekednek. Minden szociálpolitikai, higiéniai és gazdasági berendezést és elrendezést a legkorszerűbb megoldás szerint terveztek meg. Például a beteg felvétele után külön felvonócsoporton, más osztályok érintése nélkül jut a kijelölt kórterembe. Külön traktusban veszik fel a csecsemő és a nőgyógyászati betegeket. Az anyag- és az élelmiszerszállítmányokat külön felvonócsoport bonyolítja le. Ez a megoldás minden fertőzésveszélyt eleve kiküszöböl. A konyha az I. szinten van, itt van az adagoló és a betegek ételadagjait külön felvonó egyenesen a kórterembe továbbítja.

A kórházi osztályok egyenként 33 ágyas két-két betegápolási egységből állanak majd. A lépcsőházi forgalom e szektorokból a betegek nyugalma érdekében teljesen ki van rekesztve. Az ápolási egységeket hat-, három- és egyágyas szobákra tervezik. Minden ápolási egységnek külön társalgója lesz. A kórház felszerelését is az orvostudomány mai állásának megfelelően a legkorszerűbb módon tervezték.

A Miskolc—Diósgyőr-kórház hazánk legszebb egészségügyi intézménye lesz. A tervező igen szellemesen illesztette be a létesítményt a tájba. A kórház az ország legszebb hegyvidékének lábánál épül, ahol a lombos és tűlevelű erdőségek üdítő levegője közvetlenül áramlik a betegszobák terébe és a betegek nemcsak gondos, szakszerű kezelésben, hanem a táj csodálatos ajándéka, az üdítő bükki ózon áldásaiban is részesülnek.

(Vince Oszkár)

dig már megnyertük magunknak. Még nem párttag, de lelkesen tesz-vesz, fáradozik közös ügyeink érdekében. Nem tartjuk célszerűnek a leváltását, sőt az a tervünk, hogy még jobban megerősítsük benne az ügy szeretetét.

Hosszú a történet, elég csak annyit följegyezni belőle, hogy Atányi fülébe is eljutottak a személye körüli szóbeszédek, mire lemondott. Ez azzal a »hasznonnal« járt, hogy más ember lett belőle. Most visszahúzódik, hangját is alig hallani, megbélyegzett embernek érzi magát.

A túlzott beavatkozás többet árt — mint segít

— *Meg kell szüntetni azt a helytelen gyakorlatot, hogy a felsőbb szervek ilyenformán kézen fogva vezetgessenek bennünket.* Tévedés ne essék: *segítő kézre szükség van,* de nem arra, hogy lépten-nyomon beleavatkozzanak belső életünkbe.

— Mert beleavatkoznak sűrűn — folytatja. — Itt van egy másik eset. *Csizmadia József* váltóőrünk is megjárta a bizalmisággal. Ezt az embert 11 évi társadalmi munka után állították félre a tagság akarata ellenére, mert 1938-ban, a Felvidék visszacsatolása idején önkéntes katona volt. Pedig milyen jó bizalmi volt. Csoportjának tagjait nem kellett noszogatni a gyűléseken, hogy szólaljanak fel — volt mondanivalójuk. Több esetben in-

az igazság

Igy megbeszélve a káderkérdést, Farkas elvtárs új témára tért át.

— Előfordul, hogy a [illegible] zó nem nyugszik bele az [illegible] bizottság döntésébe [illegible] sőbb szervünkl [illegible] ságot keresni. Ez eddig helyes, az azonban helytelen, ha ott megkérdezésünk nélkül döntenek az ügyben. Mert így csorbát szenvedhet az igazság és vele együtt a tekintélyünk is. Megtörténik, hogy egyesek ily módon bocsátják útjára a panaszost: »Igaza van, menjen csak nyugodtan haza, majd mi elintézzük...« Azután kiderül, hogy nem is olyan egyszerű intézkedni, vagyis nincs jogcím a dolgozó javára meghozni a döntést. Megint csak a tekintélyen esik csorba. Ezúttal a felsőbb szervek tekintélyén.

Kevesebb szócséplést — gyorsabb ügyintézést

— Azután *szervezeti életünkben is szükség volna változtatásokra* — folytatja. — Többször elgondolkoztam például, miért nem sikerülnek jól a mi taggyűléseink, holott körültekintően, gondosan készítjük elő. Beszélgettem erről a dolgozókkal. — Miért nem jöttek el a taggyűlésre? — kérdeztem a hiányzóktól. »Minek menjünk el végighallgatni egy hosszú beszámolót, amikor ugyis tudjuk, miről lesz szó, hiszen a szakszervezeti csoportban már megbeszéltük és

sárnap csirkét enni — így én.

[illegible] róla szó [illegible]nye-

költ, sok zafftal, nokkedlivel és salátával. Fokhagymás uborkasaláta! Prima ötlet. Rövidesen felteszem szavazásra a kérdést: egyhangúlag elfogadom, ellenvélemény nincs és már indulok is a Garai téri piacra.

Bár ne tettem volna...

Annyi asszony nyüzsög ide-oda, amennyinit így együtt még nem láttam. Lényegesen túllármázzák a kosarakba zsúfolt csirkéket. Felkapnak egy-egy zsenge élő jószágot, le-föl emelgetik a súlya miatt. Mások nagyokat fújnak a csirke hasára, nézik, tapogatják, az-

állass a töb úgy r fa ny az el

Aztán ja a i mét gény

— nem hanen szólal egy j járok vagyo rek. tik m ne mert zörög

— ga té sipító Harm ilyen szág Gy gyün vő sc hára egyil tarkc ban a ha kövé

— ja s »nen nézi emel kötö Tapc eme Men kérd

A mindennapok szentsége

Gondolatok Fekete Ibolya pannonhalmi zarándokház-tervéhez

Pannonhalma

A BENCÉSEK SZEREPÉT a magyar államiság, a vallási élet és a kultúra területein mindannyian ismerjük és tudjuk azt is, hogy ennek jelentőségét aligha lehetne túlbecsülni. A Rend, mely Magyarországot ezer szállal köti az univerzálishoz – és itt szándékosan nem az európai, vagy nemzetközi szavakat használom – elhelyezi a mi kisebb világunkat egy sokkal nagyobban, amely nem más, mint az egyének szabad akarattal választott hitbéli és szellemi közössége.

A Rend, és tágabb értelemben véve a katolikus egyház univerzalitása, a világ sok száz nyelvén naponta sok ezerszer elmondott ugyanazon szavak és a szavak nyomán, mintegy támogatásukkal születő milliónyi egybefonódó gondolat eltéphetetlen szálakkal köt össze sok tízmilliónyi ismeretlen embert. Az összetartozás érzése – és ténye – fizikai érintkezés nélkül csupán szellemiekben, ha úgy tetszik lélekben valósul meg. Ez a szellemi közösség teszi lehetővé – ideális esetben természetesen – a krisztusi tanítás, elsősorban a szeretet, az emberi méltóság megbecsülése és a segítőkészség válogatás nélkül való, tettekben is megnyilvánuló alkalmazását.

Az egyének végtelenül változatos sokasága és a hit néhány tételen keresztül manifesztálódó végtelen egyszerűsége és homogenitása az isteni és emberi szellem találkozásának csodája.

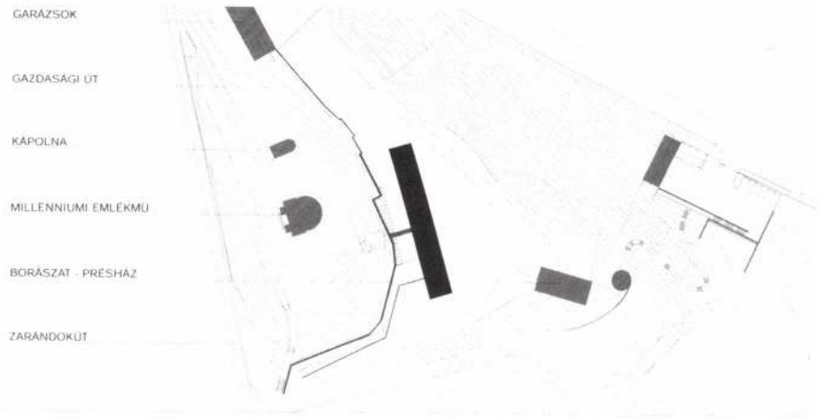

Ez a szellemi találkozás az, mely a hitben fogant művészet alkotásainak létrejöttét vezérli.

A hitben fogant alkotások legnagyobb része a transzcendens és hétköznapi között inkább az utóbbi felé hajlik. Mondhatjuk úgy, hogy az Isten megköveteli a szolgálatához szükséges eszközöket, de úgy is, hogy az Isten szolgálatának célja az ember világának jobbá tétele. Ez a tanítás, melynek útján az egyházban megtestesülő szellemi potenciál az emberi környezetet materiálisan és szellemileg egyaránt formálja.

A tudás és a hit messzire sugárzó jelképe számunkra Pannonhalma, a Szent Hegy, mely talán egykor Szent Márton születésének tanúja is volt, de amely földrajzi és természeti adottságainál fogva mindenképpen a pogány és a keresztény szakralitás találkozásának nagy jelentőségű helye.

A szigorú bencés regula, a példaadással is tanító elkötelezettség, a hányattatások idején való helytállás, a hely tisztelete és szeretete évszázadok során alakította az apátságot olyanná, amilyennek most látjuk. A szellem anyaghoz viszonyított primátusa, az anyag szigorú és mégis értő, túlzásoktól mentes, mindig a szellem tudatosságával és az alkotó öntudatosságával való formálása olyan magától értetődően állította Isten szolgálatába az apátság épületeit, mint a hit világossága és a tudás bölcsessége a szerzeteseit.

Az épületegyüttesben a románkor fenséges átmeneti stílusa, a gótika lendülete, a klasszicizmus arányos nyugalma és a huszadik század építészeinek alázatos és mégis erőteljes hitvallása sajátos homogenitást hozott létre, éppen olyat, mint amelyről a bevezető bekezdésekben szóltam.

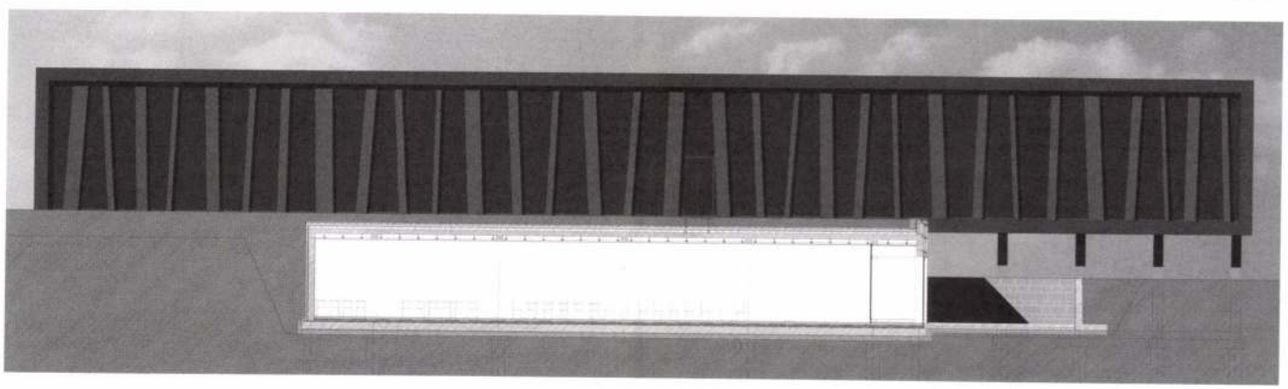

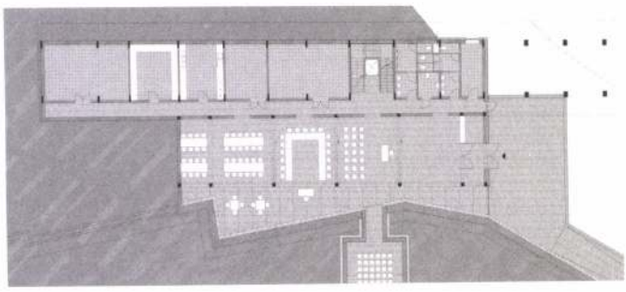

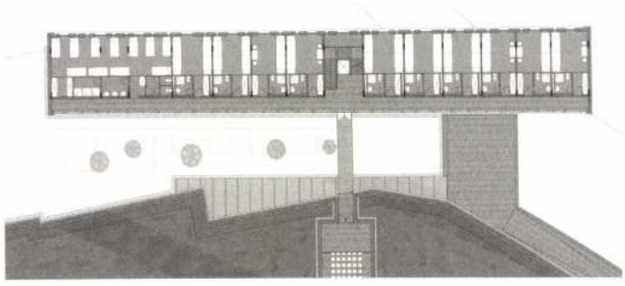

Az ezredforduló két jelentős épületet hozott létre az apátság környezetében, a borászat épületét (Czigány Tamás és Tóth Györgyi munkája) és a bejárati épületet (Skardelli György és társai munkája). Ezek az épületek, melyek a Vártól és a régebbi apátsági épületektől fizikailag távolabb találhatók, szellemileg mégis nagyon közel vannak az évezredes múltra visszatekintő elődeikhez. Világi épületek ezek, funkciójuk szerint kiegészítik, segítik, szolgálják szakrális társaikat, mégis ugyanaz a komolyság és áhitat hatja át őket. És ez a komolyság nem „viselkedés", nem megilletődött visszafogottság, hanem az ember vágyának megtestesülése, hogy Isten közelében a tőle telhető legméltóbbat hozza létre, egyfajta világi szakralitást, az Építészet mint áldozat formájában.

Fekete Ibolya

A tanár legnagyobb öröme az, ha látja diákjának egyre inkább kibontakozó szellemi fejlődését. Ha képes felszínre hozni azokat az adottságokat, melyek egyelőre csupán lappangó ígéretek, ha képes felébreszteni a kíváncsiságot, a tudásvágyat, az ambiciót. Ha segít megtalálni a saját utat, melyen a haladás öröm és minden lépés egy új élmény és felfedezés. Ha képes kitapogatni azt a határt, amelyen innen maradva a diákja ugyan tapasztalatlan, de egyenrangú partner, ám amelyen túl már csupán eszköz, mely példaképét másolja. Ha a segítséget közvetve és nem csupán a pillanatnyi megoldandó problémára koncentrálva adhatja és ebben megértésre és nem türelmetlenségre számíthat. Ha az építészet mellett az életről is szó lehet, hiszen az építészet maga az élete, de az egész élete mégsem csupán az építészet.

Az út, melyet idáig bejártunk, nem tartott sokáig. Három szemeszter, kettő a komplex és egy a diploma. Térben sem volt nagyon tágas, hiszen ugyanabban a teremben, ugyanazon asztal két oldalán telt a hetente mintegy két három óra. A szellem útja azonban igencsak hosszú volt ezalatt a rövid idő alatt. A végtelen szorgalom és a végtelen precizitás végtelen kíváncsisággal és egyre növekvő ambicióval párosult.

Ezt végigélvezni egy tanárnak szórakozás, gyönyörűség és jutalom.

Pannonhalma, zarándokház, Fekete Ibolya terve

Tucatszor föl, s alá, keresztül és kasul. Mindenre kíváncsi, mindent kiderít, szimatol, ismerkedik, beszív, átél és integrál. Együtt él, lélegzik, kel és fekszik. Régi és új, gótika és Skardelli. Hozza a képeket, a rétegvonalas helyszínrajzot, a terep modelljét. Látom, hogy születik a az ötlet. Suhannak a fák az autóbusz ablakában, fény és árnyék változik az őszi erdőben, a téli hóra kék árny vetődik. Köd száll fel, a nap káprázatat. Vastag és vékony, sötét és világos, függőleges és csak majdnem az.

A test és a tér szent geometriája, az előképek szigorú intelligens hűvös méltósága. És akkor hirtelen az Isten, a természet alakjában mindenütt jelenlévő.

Ebben a pillanatban a kő alapzatra állított fa doboz oldala erdővé válik, a negatív és pozitív formák változása fénnyé és árnyékká. Az élettelen hirtelen megelevenedik, a geometria értelmet nyer, az Isten leszáll és megmutatja magát egy pillanatra.

Ahogyan a kápolnába hirtelen beszökő napsugár egy tavaszi délelőtt.

Wagner Péter

Fekete Ibolya e tervével a Műegyetem Építészmérnöki Kara Építéskivitelezési Tanszéke Diplomadíjának első helyezését nyerte el. Második helyezett: Farkas Katalin – Füvészkert és dombház Szegeden (konzulens Kőnig Tamás); harmadik helyezett: Rácz Róbert – Élményfürdő a Gellérthegyen (konzulens Wagner Péter). A zsűri tagjai Dévényi Tamás, Kapy Jenő és Skardelli György voltak.

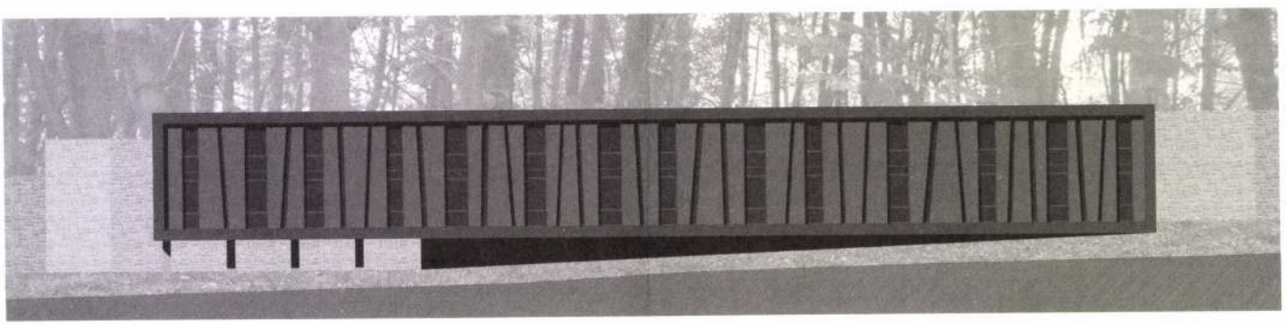

Fekete Ibolya

M.O.K.

Fekete István, építész

a diósgyőri 500 ágyas
kórház tervein dolgozik.

Esti Budapest, 1956. aug. 29.

N.B.K.

M.D.V.

FEKETE István építész

Széria, büdöszanatórium

Társtervező: Meavedt L.

Balog János: Megnyílt a III. Építészeti Kiállítás

Magyar Nemzet 1961. márc. 19. 8. l.

M. D. K.

FEKETE István mérnök

Szíria, Deir-Az-Zori és Hassaki
városok részére tüdőszonatórium ter-
ve.

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 105. sz. 5. l.

G. J. magyar kórház és szonatórium
épül Szíriában

Fekete István, építész . 170 k.

a III. kerületi új SzTK-rendelő épületét

tervezte

Repr.

-: Új SzTK-rendelő a III. kerületben

Népszabadság, Bp. 1959. aug. 4. 10. l.

Fekete István

építén

terverte az 1942 évi

B.N. Vásár Dréher pa-

villonját

Magyar Építőművészet.

1942. 245. l.

Keppel.

műve, amit 1340-ben Szepesi János má
A középkori filozófia hatalmas épületé
szerzetesnek 1345-ben írt munkája De mu
tokat tartalmaz, ugyancsak Aristotelesre t
hallgatója, aki 1368-ban írja meg művét
conportate" címmel.

Fentebb már utaltunk a bologna
Ars Notarilis-re. Legjelentősebb adat a
Temlius Tamás, aki a század végén Es
Iuris című művét másolja. A középkor
tartanak a nominalizmus felújítójának é
itt jelentkezik először a magyar szellemi
nagy ellenfele, a skolasztikus gondolkodá
kultúra bomlásaként jelentkezik nálunk

Az egyetem a maga internacionál
éppen az egyetemes keresztény tudomá
Mert nemcsak a nagy egyházszakadás

Ø Fekete István

terverte a ~~Dr~~ Dreher pavillont az alábbi mintavásáron,

Repr

Tér és Forma

1941. 6. sz. 106. l.

(A Budapesti Nemzetközi vásár 1941-ben.)

1943. építette a barcelonai nek vásár magyar pavillonját

Pest 1943. jun. 10.

M.D.K.

Fekete J. építész

Servei szerint hétemeletes lakóházat épittet Szána Pál a Bástya u. 18. sz. alatt

Bauzeitung für Ungarn. Bp.1877. VI.évf. 16. sz.

119 .old.

M.D.K.

Fekete István,ács

1770 körül Veres Istvánnal,Tóth Andrással épitették a tiszavasvári ref.templom tornyát. 70.o. 10.jegyz.

Balogh István:A tiszavasvári református templom

A Nyiregyházi Jósa András Múz.Évkönyve.IV-V.1961
Jósa András Múz.Kiadványa,Nyiregyháza.1961

Fekete István épitész MDK

terve repr.

Hidasi Lajos:XIII.kerületi rendelőintézet tervpályázata Magyar Építőművészet 1955.IV.évf.11-12.sz.363.l.
370.l.

FEKETE István

Losonci Miklós: A szines fametszetek
költője. = Magyarország, XXVIII. évf. 5. sz.
1991. febr. 1. 32. p. ill.

ekezletei /összmunkatársi

a, hogy a vezetők meghatá-
lést és értékelést adjanak
ló feladatokról és az el-
ront munkaértekezleten kell
rt egészét érintő munka-

Fekete István

Vácott a Miklós István festőművész vezette képzőművészeti szakkör mutatkozott be, a kör tagjai 1970. óta dolgoznak együtt. Önálló munkáikkal már bemutatkoztak Szentendrén, Nagybörzsönyben, Pomázon, Szabon. — A váci kiállításon szerepel műveivel Fekete István, Kollár László és mások.

Sasonci Miklós: Művészjelöltek váci bemutatkozása, Pest Megyei Hírlap, 1976. aug. 24.

MDK

Fekete István, losonci
épitészt

bizta meg a vall. és közokt minisztera losonci főgymnázium helyreállitásával.

épitő munkálatok.
Vállalkozók Közlönye. 1908.jul.22, 5-6.l.

Polgári István, Jesenci
Építész

Bízta meg a vall. és közokt. miniszter
Jesenci Főgymnázium helyreállításával.

Fekete István, szobrász MDK.

A Műcsarnok Kamara-termében a pérsi képzőművének tárlatának egy kiállítója.

– Kiállítások

Népszabadság, bp. 1959. okt. 11. 8. [vidéki]

Fehete István
szobász

M.D.K.

A Műcsarnokban kiállításón vesz részt.

Magyar Nemzet, 1959. 4.
kiállítások.

4 l.

Fehete István
szobrász

M.D.K.

A Műcsarnokban lévő kiállításon vesz részt.

Magyar Nemzet, 1959 okt. 4.
Kiállítások

4 l.

FEKETE István festő

LOSONCI Miklós: A színes fametszetek költője. = Magyarország, XXXVIII.évf. 5.sz. 1991. febr. 1. 32.p. ill.

FEKETE, Esteban

200 tárlat után

Esteban Fekete színes fametszetei

A magyar származású argentin mester 1924-ben született, s műegyetemi tanulmányait követően jegyezte el magát a művészettel. Első stúdiumait *Kássa Gábor* ellenőrizte. Komoly impulzust adott számára az 1947-es párizsi Bonnard-kiállítás, majd *Julio E. Payró* grafikusművész, aki Argentínában volt a mestere. Jelenleg a Német Szövetségi Köztársaságban él, s újabban felvette a kapcsolatot szülőhazájával. 1987-ben ötven színes fametszetet adományozott a szegedi József Attila Tudományegyetemnek, s ezt a sorozatot többek között bemutatták Pécsett, Kecskeméten és Békéscsabán. Decemberben önálló tárlatot tervez a Nemzeti Galériába, s ebből az alkalomból újabb műveinek hazai elhelyezését fontolgatja.

Munkáival eddig közel 200 tárlaton mutatkozott be Amerikában és Európában, a legtöbbször természetesen az NSZK-ban szerepelt. Több mappája is kiadásra került, amelyekben Villon, Puskin és Andersen műveit illusztrálta. 1988-ban *Codex Hungaricus* címmel klasszikus magyar költők verseihez készített igényes rajzi kíséretet. Öt-hat dúcról összegeződő színes fametszetei világhírűek; külön érdekességük, hogy a maradék festékkel ugyanazt a kompozíciót olajfestményeken is megörökíti.

Művészetének alaptörvénye a *gondolati közérthetőség*. A motívum mindig személyes vallomásként értelmeződik lapjain. Fő élményforrása élményeinek belső rendszere, szűkebb, darmstadti környezete, továbbá a táj és a szerelem. Sűrített látványban idézi Provance városát, ahol apró házak tömödnek a hegyekhez; megfigyeli az évszakok színeváltozásait, a táj jellegzetes vonásait. Portréinak érdekessége, hogy *mindig önmagát festi meg*, függetlenül attól, hogy a modellje Bonnard, Yeats, Vörösmarty vagy Petőfi. Foglalkoztatják bibliai témák is: egyik legfontosabb lapja a *Golgota a második napon* címet viseli; a képen a dráma már lezajlott, s csupán a létra, az üres keresztfa, a csontmaradvány és az osonó kutya utal a jóvátehetetlen tragédiára — immár a színek elégikus békéjében.

Ír táj

Írországi ciklusában a tengerről, szent szamarakról, a réteket elözönlő tehenekről, felhőkről, az emberi magányról elmélkedik — vonzó rajzi erővel. Mint a már említett Codex Hungaricus mutatja, újabban egyre gyakoribb palettáján a hazai téma: a lapok az eltűnt ifjúságra, az útnak indító magyar környezetre emlékeznek szemérmes szeretettel.

Losonci Miklós

Az ügy szolgálata

Korunk zenéje

A hír, hogy a Budapesti Zenei Hetek keretében az idén is megrendezik a kortárs zene fesztiválját — önmagában nem meglepő. Évről évre népszerűbb hagyomány folytatása. Az elmúlt időben hány hagyományt rúgtunk fel pénzhiányra hivatkozva? Hányszor szenvedett csorbát a kultúra gazdasági okokat emlegetve?

Az Országos Filharmónia — divatos szóval élve — piacorientált világunkban sem retten vissza egy eleve ráfizetéssel „kecsegtető" sorozat megrendezésétől. Sőt! Az eddigieknél (meglepő módon) több koncerttel kívánja felhívni a figyelmet a magyar kortárs művekre és a világ sokszínű zeneirányzataira. Pedig tudva tudják, hogy nem éppen kifizetődő üzlet ismeretlen művek hallgatására csábítani az amúgyis csappanó létszámú koncertlátogatókat. Nem lehet szó nyereségről, csupán egy „ügy" szolgálatáról. Arról az ügyről, amely egyben visszajelzés. Hogy jelenlétünk a világ zenei életének véráramlatában csak úgy lehetséges, ha nekünk is módunk van az összehasonlításra. Ha van mérce, amihez mérhetjük önmagunkat.

Öt estén csak magyar zeneszerzők kompozíciói hangzanak fel, tíz alkalommal a világ hangja szólal meg. Van olyan koncert — sztárvendégekkel —, amelyhez szponzort kellett keresni. Nem szégyen, ma ez a módi és ha ezzel mi, hallgatók gazdagodunk, inkább dicséretes. Mint ahogy dicséretes, hogy a koncertekre szolid áron kínálják a jegyeket.

Bizonyára a közönség és kritikusok így vagy úgy bírálják a programot is. De az is megeshet: ezen a fesztiválon az „árut" legyőzi a kultúra!

(mátai)

A televízió előtt

Most, hogy a televízióban is elsirathattuk a régi *Oktogont*, gondoltam, megnézem a mait is (amit, ugye, már régen nem hívnak Oktogonnak), hátha a valóságban is felfedezhetem az egykori, nőcsábász pakombartos mozipofák, a szüzességüket gyászoló Ibolyák, a kelenföldi kenderkötvényben utazó polgárok nyomait.

De hiába leskelődtem fölfelé a koszos homlokzatok magosába. Sehol egy titokban meglebbenő függöny — amely mögött ábrándos lelkületű fogászok — feledvén a tömést, a hidakat meg a koronákat — naphosszat csak a Kollárék kombinében császkáló lányát mustrálják... És sehol egy rendes kávéház, ahol az abszolúte biztos jövőjű vasutasok imigyen kerítik be kedvesüket: *„Gizike, én biztosítom a maga számára a jövőt"*.

Mert hol a jövő mostanában?

MAGÁN KÖZÜGYEINK

Így aztán *Zsolt Béla Oktogonja* után — ott, az Oktogonon csak másfajta változatlanságokon „nosztalgiázhattam". Például eszembe jutott, hogy napjainkban is — akárcsak a régi szép időkben — a havi bér bizony kevés a fogászati számlák kifizetésére. És ki tagadná, hogy ma is előfordul, amiként a régi szép, délibábos korszakokban, hogy a *„magánügy közügygyé, a közügy pedig magánügyé válik"*.

Végül is ennyi mához szóló üzenetet rögzítettem Zsolt Béla televíziós darabja után, melyet csehovos mélységekkel prezentáltak a kiváló színészek *Hajdúfy Miklós* rendező irányításával. Bárha meggondolom: csak Csehovot érdemes — csehovosan játszani.

De hát manapság minden összekuszálódott. A korábban „mélynek" kikiáltott dolgok leolcsósodtak, az „olcsó" meg felértékelődött. Talán azért is, mert *O'Neill* mondását idézve, módosítva: *oly sokáig harcoltunk kis dolgokkal, míg magunk is kicsik lettünk...*

KULCS-SZIMFÓNIA

A harcmodor hiányáról meditáltam, amikor végignéztem a televízió legújabb, Hárman egy témáról című műsorát.

Persze, én így „kívülről" könnyen beszélek. Tőlem nincs mit elvenni. De azért bosszantó, hogy a tárgyaló felek mennyire nem figyelnek egymás érveire. Mondom másképpen: tökéletesen megértem az ellenzék türelmetlenségét. Csakhogy — és ez már a harcmodor kérdése — az ellenfelet nem lehet mindenben s minduntalan a sarokba szorítani. Mert a sarokba szorított ellenfél — már csak ilyen az emberi természet — még dühösebben, még elszántabban ragaszkodik jogaihoz... De az MSZMP-nek sem ártana meghallgatni a másikat. Mert nem lehet mindig, mindenben csak a saját friázsaikat hangoztatni. Engedni kell itt is, ott is. Már ha tényleg akarják (akarjuk) a megegyezést. A népvagyon esetében is.

SZEMTŐL SZEMBEN

Természetesen tudom: a kompromisszum is rengeteg csapdát rejteget. Itt van például a kitűnő erdélyi író-publicista *Balogh Edgár*, a *„humánkommunista"*, aki szinte megszállottan szolgálta a kelet-európai népek marxista-lenista alapokon nyugvó, egyenjogú együttélésének gondolatát. Azt is felismerte, hogy ez a szolgálat csakis a nép szolgálata lehet. Ám a kis és nagy megalkuvások sora — ahogy a műsorvezető Chrudinák Alajos is hangsúlyozta — *„az elszakított, a megalázott, a kultúrájából, nyelvéből is kiforgatott magyarság tragédiájában testesül meg"*. A mai Romániában.

Ha úgy tetszik: *„az egyezkedésben veszett el minden"*.

A vasárnap este látott *Szemtől szemben* című riport csaknem három esztendővel, az író-publicista nyolcvanadik születésnapjára készült. Ám Balogh Edgár úgy rendelkezett, hogy csak halála után közöljék a filmre írt beszélgetést. Mert félt... De most már úgy érezte, nincs mit vesztenie. Talán azért is, mert a mai helyzetben már senki sem hallgathat. Szavait idézve: *„abban a nagy átalakulásban, amely ma a szocialista országokban végbemegy, örömmel üdvözlöm mindazt, ami a demokrácia és az emberiség javára történik. Ha nyugodt lelkiismerettel vallom is, hogy számos elvtársammal együtt ennek a folyamatnak mentünk elébe, mégis lelki nagytakarítást érzek szükségenek, hogy a tudományos szocializmus erkölcsiségét felelőtlenül felszámoló, népellenes, terrorista, sztálinista elemek akaratlanul belénkszövődő nyomát is kiküszöböljem, sokszor tájékozatlan, olykor kiegyező természetemből."*

Kétségtelen, a *Balogh Edgár-i „lelki nagytakarításban"* (a beszélgetést *Glatz Ferenc*, akkor még a *História* főszerkesztőjeként irányította) — volt némi magamentegetési szándék is. Mindemellett könyörtelenül kimondta: önmaga ítéletét is.

Mert az ember álmodozhat, fantazmagorizálhat. De az is bűn, ha a légvárakat összetéveszti a valósággal.

Gantner Ilona

Az új devizaszámla premierje

Minden második ügyfél befizetett

A két legnagyobb devizaszámla-kezelőtől, az *OTP-től* és az *IBUSZ-tól* érdeklődtünk, milyen forgalmuk volt tegnap a *belföldiek devizaszámlája* érvénybe lépésének napján.

Az OTP-fiókok vezetőinek véleménye megoszlott. Egyesek szerint nem volt különösebb a forgalom, *„máskor is voltak már ennyien hétfőn"*, mások szerint feltűnően nőtt az ügyfelek száma, ismét mások csak a hét közepére várják a rohamot, mivel az emberek csak fokozatosan ismerik fel az új számla előnyeit.

Horváth Kálmán, a XIII. kerületi, központi OTP vezetője arról számolt be, hogy náluk erősen fellendült a turistacsekk-kivétel, s főleg ez adott sok munkát dolgozóiknak. Ugyanakkor sokan nyitottak új devizaszámlát is, s köztük akadtak, akik nagyobb összegeket, 16 ezer márkát, 100 ezer schillinget helyeztek el, hogy azonnal ki is vegyék. *Feltehetőleg gépkocsivásárlás céljából, „mosták tisztára" ily módon a valutájukat.*

Az IBUSZ Tanács körúti főirodájának forgalma az előzetes adatok szerint mintegy *70 százalékkal növekedett*. Amint *Megyery Szabolcsné*, a főiroda vezetője elmondta, a befizetések 90 százalékát a *zsebben hozott devizák* tették ki, s ebből nem kis részt képviseltek a valószínűleg gépkocsivásárlás céljából legalizált összegek. *Szinte minden második ügyfél befizetett*. A devizakivétel ugyanakkor valamelyest csökkent, feltehetően azért, mert pár nappal korábban már sokan kivették a pénzüket arra a hírre, hogy a pénzintézetek ezentúl devizában számítják fel a kezelési költségeket. Nehéz nap volt, de dolgozóink állták az ostromot, és szerencsére a számítógépek jól működtek — mondta az irodavezető.

—más—

Győr-Sopron megyében

Szerdán sztrájkba lépnek a halottszállítók és a sírások

(Megyei tudósítónktól)

Nem mindennapi jelentést kaptunk tegnap délután Győrből. *Szerdára sztrájkot hirdettek a Győr-Sopron Megyei Temetkezési Vállalat halottszállító gépkocsivezetői és kísérői*, és elhatározásukhoz csatlakoztak a *sírások* is. Ezek szerint szerdán a megye öt városában, továbbá Beleden, Héderváron és Pannonhalmán *elmaradnak a temetések*, és nem szállítják el a fővárosba az elhamvasztásra a halottakat. A botrányosnak ígérkező esetről legfeljebb sejtései lehetnek a megye közvéleményének. A dolognak ugyanis

dául júliusban 18—60 ezer forintos összeget vettek fel, továbbá, hogy éppen a múlt héten az *irodai* alkalmazottak bérét jó néhány száz forinttal emelték, ők pedig mindebből semmit sem láttak.

Ilyen előzmények után határoztak úgy tegnap délután a temetkezési vállalat gépkocsivezetői, -kísérői, majd hozzájuk csatlakozva a sírások, hogy *szerdán sztrájkba lépnek*. Mint mondták, tisztában vannak vele, hogy cselekedetüknek *súlyos következményei* lesznek. A Győr-Sopron megyében szerdára tervezet temetések ily módon

Befejeződtek a politikai egyeztető tárgyalások

(Folytatás az 1. oldalról.)

majd közzé, a parlament elé kerülő törvénytervezetben pedig a vitás kérdésekben *alternatív* javaslatot terjesztenek elő. Megállapodás született tarról, hogy az Alkotmánybíróság 1990. január 1-jétől kezdi meg működését, valamint arról is, hogy az alkotmánybírák *maguk között* választják meg az Alkotmánybíróság elnökét. Konszenzus született abban is, hogy a későbbiekben megválasztandó alkotmánybírák csak azzal a feltétellel tölthetnek be ilyen tisztségeket, *ha megválasztásukat megelőző négy évben nem láttak el vezető közhivatali funkciót, valamint nem voltak valamelyik párt tagjai.* Ez a szabály azonban *csak a harmadik* ciklusban megválasztandó négy vagy öt kormánybíróra, illetve az azt követő időszakra vonatkozik majd.

A középszintű háromoldalú politikai egyeztető tárgyalások befejeztével az esti órákban kezdődött meg a Parlamentben a plenáris ülés, amely elsőként a szakértői bizottság munkájának eredményeit tekintette át. A szerkesztőbizottság jelentését, amelynek tervezetét az MSZMP nyújtotta be, *Tóth András* ismertette. Szólt arról, hogy a három tárgyaló fél küldöttsége által tett szövegszerű módosítások csupán pontosító jellegűek voltak, így lényegében az előterjesztés-tervezet minden pontját *aláírásra késznek* minősítették a tárgyaló felek. Ezt követően *Gál Zoltán*, az MSZMP tárgyaló küldöttségének tagja bejelentette, hogy ezzel a középszintű tárgyalások funkciója befejezettnek tekinthető.

A plenáris ülésen *Horváth Lajos*, az Országgyűlés alelnöke elnökölt. Szólt arról, hogy a tárgyalások során a szakértői és bizottsági szinten a felek 238 ülést tartottak,

ban a gyakorlatban is gondolkozunk és cselekszünk. Szem előtt kell tartanunk, hogy *a politikai modellváltást az ország kormányozhatóságának megőrzésével kell megvalósítanunk.* Mindannyian felelősek vagyunk azért is, hogy a gazdaság működőképessége a jelentős változások közepette is fennmaradjon. A gazdasági válságból csak egy kiút kínálkozik: *a gazdasági reformfolyamat radikális felgyorsítása, a külső források minél hatékonyabb bevonása*, egyebek között a működő tőke formájában. Ennek azonban egyik nélkülözhetetlen feltétele *belpolitikai életünk stabilitása.* Egy önmarcangoló, pártviszályokkal terhes ország nem számíthat arra, hogy a fejlett országok kormányai vonzó partnernek, a nemzetközi pénzügyi körök ígéretes befektetési területnek tartsák. *Az MSZMP kiszámítható, együttműködést kereső külpolitikája révén Magyarország az elmúlt évtizedekben méltán vívott ki magának elismerést és tekintélyt külföldön.* Létérdekünk, hogy a magyar külpolitika a jövőben is az európai stabilitást és együttműködést szolgálja. *El kell mélyítenünk együttműködésünket a világ fejlett régióival, emellett arra kell törekednünk, hogy Európa keleti felén se vonhassák kétségbe szövetségi elkötelezettségünket.*

Amikor az MSZMP tárgyaló delegációja aláírta az előzetes megállapodásokról szóló okmányt, az MSZMP-t nem a hatalomátadás módja, hanem a hatalomgyakorlás átalakításának célja vezérelte. Emlékeztetett Nyers Rezső arra, hogy az MSZMP maga kezdte el a pártállam lebontását, s a jogállamiság megteremtését tekintette fő feladatának. Meggyőződésének adott hangot, hogy az európai szinten is korszerűnek számító jogi intézmények kiépítése a politikai

zat bonyodalmai előtt. De ezt diktálja az *ésszerűség* akkor is, ha az ország *nemzetközi kapcsolatainak* fenntartásával és javításával összefüggő feladatokra gondolunk.

Pártunk vállalja a demokratikus választásokon való megmérettetést. Csak a társadalom *szabad akaratnyilvánítása* hozhat létre egy olyan *új parlamentet*, amely a nemzet sorsa iránt érzett felelőssége tudatában és egyszersmind a lakosság támogatását maga mögött tudva végezheti törvényalkotó munkáját.

Az MSZMP — a választás eredményeitől függően — készen áll arra, hogy más pártokkal együtt osztozzon a kormányzati felelősségben. Elkerülhetetlen, hogy a jelen helyzetben a politikai erők inkább az egymástól való elhatárolódásban, saját politikai arculatuk kialakításában és megismertetésében érdekeltek. Ennek ellenére már a következő hónapokban is munkálkodnunk kellene azon, hogy *az önös pártérdekek* ellenére a *közös felelősségérzet* és az *együttmunkálkodás* is uralja a politikai terepet.

Sorsdöntő hónapok előtt állunk. Nem kis mértékben e teremben ülőktől függ, *élni tudnak-e a páratlan történelmi lehetőséggel, megteremtjük-e a modernizációt segítő demokratikus jogállamot.* Most újjászülető baloldali szocialista reformpártunk e történelmi lehetőség kihasználására mozgósítja erőit, és ennek támogatására hív fel minden, a haza sorsáért felelősséget érző magyar állampolgárt.

Ezután az elnök *Szabad Györgynek*, az EKA tárgyalóküldöttsége tagjának adta meg a szót:

— Percekkel ezelőtt még szavakat mérlegeltünk, mondatokat egyeztettünk, megpróbáltuk pontokba sűríteni mindazt, amiben egyetérteni

Átadjuk helyünket azoknak, akik vállalni tudják a jövő kiépítésének lehetőségét. *De arra valamennyien vigyázni fogunk, hogy amit elértünk* — minősítsék ezt kevésnek, vagy elegendőnek —, *azt senki ne merje megcsorbítani.* Hiszen ezt az önkény helyébe, a demokrácia előlegeként teremtettük meg.

Reméljük, utánunk mód lesz arra, hogy nálunk jobbat, merészebbet, akotóképesebbet, a biztos alapról továbblépve még többet nyújtsanak a veszélyeztetett, de reméljük, a veszélyek fölé fejét emelni tudó népünknek — mondotta befejezésül Szabad György.

A Harmadik Oldal képviseletében *Nagy Imre* szólalt fel.

— Honfitársaim aggódó figyelmétől kísérve pár hónappal ezelőtt arra fogtunk össze, hogy közösen kimunkáljuk a békés átmenet menetrendjét, szabályait és biztosítékait. Egy kudarcot vallott, de romjaiban még létező és működő társadalmi gyakorlatból egy, az európai fejlődés követelményeinek és történelmi múltunknak jobban megfelelő, közösen óhajtott újba. Azaz, *hídépítő szerepre vállalkoztunk a tegnapi és a holnapi Magyarország között.* Erős, stabil hídra van szükség, mert ezen nemcsak szűk pártelitnek, hanem az egész nemzetnek át kell haladnia. Előrelátható ugyanis, hogy a hídon nagy lesz a tolongás, a lökdösődés, sokszor a ma még egyoldalú, egymás mellett ülő szervezetek között is. Fontosnak tartom kiemelni: merjük pozitívan értékelni és becsülni az elért eredményeket, de ne értékeljük túl. Ezt azért is fontosnak tartom hangsúlyozni, mert sok félreértés és sok alaptalan illúzió is kísérte a munkánkat. *Szolgálatra fogtunk össze, és nem döntésre, a döntés az Országgyűlésé, amely testületet — ellentétben több tár-*

Ø Fekete Jakab

336783

lázd

Gellérimór

Ipartörténeti vár-
latok

Bp. 1906-
408. l.

A marosvásárhelyi
fa- és fémipari szak-
iskola igazgatója
bronzérmet kapott az
1900. évi párisi kiálli-
táson (felsorolás)

Fekete János

szürszabó

Kadarkút

d.

Grőffy szür

203. C.

Fekete

A Bp. V. Váci u.66.sz. müemlékjellegü lakóépület eredetileg a szerb egyházközség háza volt. Épitésére 1869 március 19-én Örömy és Fekete tervét hagyták jóvá a 19000. sz. engedéllyel, ez azonban nem valósult meg. 1874-ben Weber Antal tervét hagyták jóvá. A kivitelező Bobula János épitőmester volt. - Az épület 1967-68-as helyreállitásának tervét Bogyó János készitette.

Pereházy Károly: Müemlék lakóépületek restaurálása a pesti Belváros~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ rekonstrukciójában. - Müvtört.Ért. 1969. 4.sz. 293.l.

Fekete János tervező

Szerepel a vásárhelyi művészek
kiállításán a Fészek Klubban

Meghívó 1969 X. 21

FEKETE JÁNOS
Péter

nyvek és tanszercsomagok — ki segít a szülőkön?

Nehéz a választás FOTÓ: ISZA FERENC

szeget. Idén már a kerületi költségvetés tartalmazza ezt. Míg a nem önálló gazdálkodású intézmények között mintegy 4 millió forintot osztottak szét, addig az önálló gazdálkodásúak saját költségvetésükből állják a támogatást. Általánosan elfogadott gyakorlat, hogy szociális helyzet alapján differenciáltan — az osztályfőnök és a gyermekvédelmi előadó véleményezésével — az iskolaigazgató dönt a szétosztandó pénzről.

Ezen felül, a szociális osztály rendkívüli nevelési segélyben részesítheti a rászorulókat.

Az V. kerületi önkormányzat gyermekes családok részére beiskolázási segélyt biztosít. Azok igényelhetik ezt, akiknél az egy főre eső jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíjminimum másfélszeresét.

Nincs külön támogatás a tankönyv- és füzetcsomag vásárlásához az I. kerületben. Az államilag leosztott fejkvótán — 650 forint gyerekenként — kívül átmeneti segélyért fordulhat az önkormányzathoz az, aki nem tudja kifizetni gyermeke iskoláztatási költségeit.

Kőbányán 200 és 500 forintos címletű beiskolázási utalványokat adnak át a kerületben élő iskolások számára. Szüleik az önkormányzat népjóléti irodáján kérelmezhetik, a kizárólag papír- és írószerboltban beváltható kuponokat.

Egyenként ezer forint értékű, névre szóló bónt vehetnek át augusztus 15-étől azok a kispesti családok, ahol egy vagy több általános- vagy középiskolai tanuló van. Az önkormányzat által szervezett, különféle tanszerek, papíráruk és iskolaszerek vásárlására szervezett iskolakezdési akció várhatóan nyolcezer kerületi diákot érint — tudtuk meg Kertész Csaba alpolgármestertől.

A vásárlási kedvezményre jogosító utalványt, a kerületi bejelentett lakás igazolásával a szociális szolgáltatóirodában lehet átvenni. A névre szóló vásárlási bónt — amelynek biztosítása a szociálisiroda éves költségvetését terheli — a Kispesti Diszkontáruházban lehet levásárolni, ahol az iskolakezdéshez szükséges legfontosabb cikkeket, így tornacipőt és iskolaköpenyt is tartanak. Előzetes számítások szerint az akcióban résztvevők így mintegy 40 százalékos vásárlási kedvezményhez jutnak. Az alpolgármester elmondta azonban, hogy azok a családok, amelyek a központi tanszervásárlási és az önkormányzat ezer forintos iskolakezdési támogatásán túl még további segélyre szorulnak, egyedi elbírálás alapján, változó mértékben szociális segélyt is kaphatnak.

...és vidéken

Debrecenben minden rászoruló gyermek természetben kapja meg az úgynevezett tanszersegélyt. A város polgármesteri hivatalának szociális irodája e célra az idén 15 millió forintot — tavaly 12 milliót — biztosított az általános- és középfokú oktatási intézmények részére. Az említett összeget a különböző iskolák között a szegregációs mutató szerinti arányban osztották föl — tudtuk meg Farkas Attila irodavezetőtől —, ami azt jelenti, hogy figyelembe vették az intézményben tanulók családjának anyagi helyzetét. A felmérés szerint igen sok alacsony jövedelmű ember él például a város legnagyobb lakótelepén, a Tócós-kertben. A Fazekas Mihály általános iskola körzetében pedig egyre növekvő számban laknak munkanélküli cigány családok.

A két kisegítő és a foglalkoztató iskola is jelentős menynyiségű tankönyv, tanszer és sportszer vásárlására kapott az önkormányzattól pénzt. Amint azt megtudtuk: a szociálisiroda most készíti elő az óvodáskorúak ilyenfajta segélyezését, mivel a folyamatos elszegényedés természetesen e korosztály családjait is sújtja. E célra kétmillió forintot különítettek el.

Semmilyen más célra nem használható fel az a több mint 14 millió forint, amelyet az önkormányzati fenntartású oktatási intézmények tanulói állami támogatásként tankönyvvásárlásra kaptak Nyíregyházán. A támogatás módjáról a nevelőtestület, az iskolaszék és a diákönkormányzat meghallgatása után döntenek.

A képviselő-testület korábbi döntése értelmében a rendszeres nevelési segélyben részesülők évente egy alkalommal tanszersegélyt kapnak. Erre a célra közel öt és fél millió forint áll rendelkezésre, amit az oktatási intézmények már meg is kaptak. Ezen túl hatszázezer forint értékben ötszáz forintos tanszerutalványok is érkeztek az iskolákba, ezek a megjelölt üzletekben tanszerekre válthatók.

Ábrahám István, a Nemzeti Tankönyvkiadó ügyvezető igazgatója lapunk egyik korábbi anyaga kapcsán közölte: az ötödikesek ének-zene tankönyve nem a szerző, hanem a kiadó hibájából jelenik meg késve.

Melyik kiadvány írta meg jobban a képviselők életrajzát?

Minden jog fenntartva

könyvet
gedélye
gy esz-

következett. Ugyanígy Fekete György esetében azt talán kevésbé fontos külön kiemelni, hogy „az előző Országgyűlésnek csak néhány hónapig tagja”; arra viszont

Minden jog megadva

A könyv II. oldalán közölt „Minden jog

régen élnek ezzel a módszerrel a lexikonszerkesztők. Különben sem hármas, hanem négyes tagolást használunk, miként ez olvasható a szerkesztői bevezetőben is...

Jobb napokat is látott a száztízéves Keleti pályaudvar

A Keleti pályaudvar túl van már a nagymamakoron, de száztíz éve tartó kondícióját még a bakfisok is megirigyelhetik. Bár az épület eredeti külsejét megőrizte, falai között sokat változott az élet. Ahol egykor külön váróterem szolgálta az uralkodóház tagjainak kényelmét, ma koldusok, valutázók és zsebesek várják a gyanútlan utazót.

Az európai mértékkel mérve is a legnagyobbak között nyilvántartott Keleti pályaudvar kialakulásának története éppoly szövevényes, mint az onnan kiinduló sínpárok hálózata. A múlt század második felében számos magántársaság birtokolta a hazai vasútvonalakat és pályaudvarokat. A Nyugati az Osztrák Államvasút Társaságé, a Déli a Déli Vasúté, míg a mai Józsefvárosi — akkoriban Losonci — pályaudvar a Magyar Királyi Államvasutak tulajdona volt. A három Duna-parti város, Pest, Buda és Óbuda egyesítése után azonban felmerült az igény, hogy a főváros korszerűsödő úthálózathoz igazodjék a vasúthálózat is. Pestnek égetően szüksége volt központi pályaudvarra, hiszen a Losonci nem bírta már a megnövekedett utasforgalmat. A kormány 1871-ben elfogadta a MÁV mérnökeinek azt a tervét, amely a Keletit a mai helyszínen álmodta meg. A Déli összekötő vasúti híd 1877-es megépüléséig az is gátolta a további fejlődést, hogy nem volt összeköttetés a pesti és a budai oldal között, így a pályaudvar átadására csak jó húsz évvel később, 1894. augusztus 16-án kerülhetett sor.

Aznap a budapestiek egy pompás, mintegy 7500 négyzetméter alapterületű, 42 méter fesztávolságú kő- és üvegpalotát vehettek birtokukba, amelynek terveit Rochlitz Gyula és Feketeházy János készítette. A főhomlokzaton álló klasszicizáló, háromszögbe foglalt szoborcsoport, a közlekedés allegóriája, Fessler Leó vázlatai nyomán Mayer Ede és Brestyánszky Béla munkája. A homlokzat két oldalsó falfülkéjében Vasadi Ferenc és Stróbl Alajos keze nyomát dicsérve George Stevenson és James Watt szobrai állnak. A korabeli igényeknek megfelelően külön várótermet építettek az uralkodóház tagjai részére, ahogy ez Londonban, a Victoria Stationön ma is láthatja az utazó. A csarnokot Than Mór és Lotz Károly freskói díszítik, míg a homlokzati üvegfalat tagoló párkányon sajnos már nem láthatók Bezerédy Gyula alkotásai, a Földművelés, a Kereskedelem, a Bányászat és az Ipar szobrai, amelyek nyomtalanul eltűntek zűrzavaros évszázadunkban.

Ma 13 vágányon 239 vonat közlekedik naponta, ebből mintegy hetven — a MÁV nemzetközi vonatainak háromnegyede — a határon túlra. 1970 óta nem volt számottevő felújítás a Keletiben, már ami az épületet magát illeti. A részvénytársaság ismert gondjait — csak ízelítőnek említjük a 120 milliárd forintos adósságot — figyelembe véve nem is valószínű, hogy a közeli jövőben lesz, aki rákölti a pályaudvarra azt a mintegy tízmilliárd forintot, amelyre Szabó János állomásfőnök szerint szükség lenne. A legsürgetőbbet, a már-már életveszélyessé vált üveg tetőszerkezet javítását mindenesetre a közeljövőben elvégzik. Talán még sokan emlékeznek arra, amikor úgy harminc évvel ezelőtt kifutott a Baross térre a 424-es. Bár a ma működő biztosítóberendezés segítségével hét éve nem volt baleset a Keletiben, a MÁV egy éven belül kiépíti az új, 150 terminálból álló, korszerű és biztonságos számítógépes irányítási rendszerét, amelynek egyik terminálja a száztízéves pályaudvaron lesz.

Látnivaló azért így is marad. A pályaudvarok, ahol sokszor tanácstalanul forgolódnak csomagjaikkal az utazók, ahol mindenféle ember megfordul a tömegben, külföldi milliomostól a hajléktalanig, mindig a bűnözők kedvelt vadászterülete volt. Csomaglopás, csempészet, illegális pénzváltás, zsebmetszés szerepelnek általában az étlapon. A parkolóban kitömött zsebű arab legények mosolyognak, mindegyikük övén rádiótelefon fityeg. A rendőrség állandó jelenléte mellett kihelyezett rendőrőrs is van a pályaudvaron, de a forró drótnál valószínűleg ők sem gyorsabbak. Rendszeres razziákra is szükség van, hogy visszaszorítsák a bűnözést. Különösen mostanában, az elmúlt időszak két terrorcselekménye után szigorították meg az ellenőrzéseket a Keletiben.

Az igazi veszélyt azonban nem a valutázók vagy a csempészek jelentik — vallja Perlaki Attila, a VIII. kerületi kapitányság őrnagya, aki a Keleti razziáit vezeti —, hanem a több száz ezer forint értékű csomaglopások és az embercsempészet. A tolvajok rendkívül trükkös módszereket eszelnek ki, a lényeg mindig az áldozat figyelmének elterelése. Például miközben az egyik az ablakon át információt kér, a társa leemeli a fülkéből a bőröndöt és már szalad is.

Az embercsempészek főként Romániában és Ukrajnában toborozzák a jobb életre vágyókat. Ügyfeleik, akiket útlevél híján a vonatokba „építve" szeretnének átjuttatni a határon, szinte mindig rajta vesztenek: gyakorlatilag nem létezik olyan hely a vonatokon, amelyet ne ismernének és ne néznének meg az ellenőrök. Hanem akkor már késő, mert az átlagosan száz márkát már kifizették annak, aki biztos rejtekhelyet ígért a pénzért.

Jó tíz évvel ezelőtt, amikor még a kvarcóra volt a sláger, éppen a lengyel feketekereskedelemmel gyűlt meg a rendőrség baja. Akkor tartottak a BKV-val közösen egy látványos — bár mai szemmel némileg kifogásolható — akciót a Baross téren a csempészek és a vásárlók lefülelésére: szorosan körbeállták a teret a buszok, s mindenkit, aki akkor a Baross téren volt, feltesékeltek a rendőrök a járművekre. Bizony sok aranyláncot és kvarcórát találtak az akció után az ülések alá hajítva.

Volt idő, hogy még a fizetővendég-szobáikat kiadó egyéni vállalkozók is összeverekedtek a peronon az ügyfélért — szerencsére köztük normalizálódott a helyzet. Sok fejtörést okozott azonban a több hónapon át tartó, a tavalyi nyarat még forróbbá tévő fülketűzsorozat is. Az azóta rendőrkézre került elkövetők több tíz milliós kárt tettek az első osztályú kocsikban, s mint kiderült, bosszúból, mert a vasutasok nem engedték ott aludni őket.

A Keletiben száztíz éve nincs megállás. Nemcsak vonatok indulnak és érkeznek, de olyanok is, akitől nem árt óvakodni. A vágány mellett tehát kérjük vigyázni!

• Hajdu Krisztina

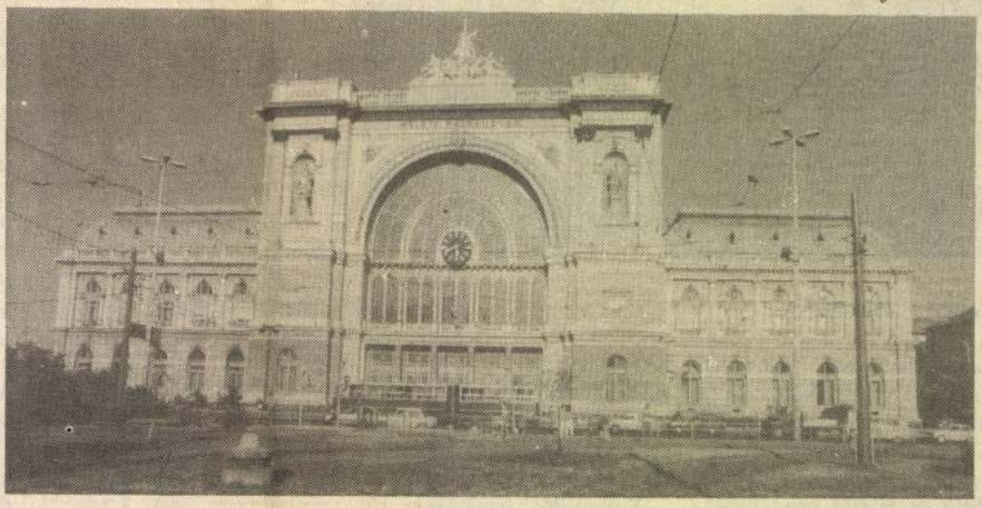

Az épület jól tartja magát

FORTÓ: HABIK CSABA

Fekete János

Részt vett a ljubljanai Ipari Tervezés biennálén (jún. 10 – szept. 30./.

Ipari Művészet, 1966. 1. sz., 81. l

Ichete János

Emlétre

Happmány és kísérletezés
Magyar Ifjúság Bp. 1970. jun. 3.

Fekete János

grafikáján, Béke c. fából vésett művével szerepelt a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumban rendezett IV. dél-alföldi tárlaton. Rendezte: a Szegedi Képzőművészek Körének Dél-magyarországi Szervezete

A IV. dél-alföldi tárlat (Dömötör János cikke)

Szegedi Hírlap, 1968. május 31 9. l.

Fekete János, festő

1959-ben a Művelődésügyi Miniszterium 15 festményt vásárolt meg, főleg helyi művészektől, a Pécsi Modern Képtár számára. Egyet Feketétől is. 222-23.old

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. 1967, Pécs, 1968.

FEKETE JÁNOS

MŰVEI SZEREPELNEK ZENTÁN, A VÁSÁRHELYI KÉPZŐMŰVÉSZEK KIÁLLITÁSÁN.

(B.N.) A KÖLCSÖNÖS MEGISMERÉS SZOLGÁLATÁBAN.

MAGYAR SZÓ, 1970. OKT. 19.

Fekete János

Végnári Gyulával több ízben volt közös kiállítása.

Köszöntjük Munkácsy-díjasainkat. – Ipari Művészet, 1967. 2. sz., 71. l.

Fekete János

Forray László gyűjteményében reliefjéval szerepel.

Kurucz Gyula: Hogy useddig jutnuk még... Forray László, Hódmezővhely Műgyűjtő, 1969. I. sz., 18. l.

Fekete János

„Fiú" szobra a Hódmezővásárhelyi Kollektív Műterem parkjában.

Magyar Nemzet, 1967. IX. 8. 8. o. Napló.

FEKETE János /

Gádor István tanitványa volt az
Iparmüvészeti Főiskolán

Gádor István gyüjteményes kiállitása Bp 1966
Ismertetőt bev.: Domanovszky György

FEKETE János / Pécs

1. Női akt terrakotta 45x20
2. Menő asszony terrakotta 50
3. Csikó gipsz 40

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1958.

Kat. bev.: Cseh Miklós

/Székesfehérvár, István király Muzeum
közlemények Dsor 14./

FEKETE János /

1. Vaddisznók kerámiakép 34 x 48
2. Szénagyűjtő lemezdomborítás 100 x 40
3. Anyám lemezdomborítás 87 x 20
4. Karikáró gyerekek bronz relief 12 x 126
5. Bivaly kerámia 30

Csongrád megyei képzőművészek tavaszi tárlata
Hódmezővásárhely - Szentes 1964. Kat. bev.: Csenke L.

Fehete János
heraldikus

M.D.K.

Részt vett a tárlaton.

Boghay Ezra XV Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Művészet, 1969 február – 46 kap.

Szobrok

Ferete János: Női akt
Alexovits Lánló: Munkásnő
Cs. Nagy Lajos: Dombormű

Dunántuli Képzőmüvészek Kiállitása, 1958.
Kat. bev. Csek Dezső /Székesfehérvár, István kir. múzeum közleményei D. sor 14./

Ferete János

Akt c. műve (eml.)

szerepel az alábbi tárlaton

Szabó Endre i A. Ü. Dél-a Földi tárlat

Csongrád megyei Kirlap 1969 Ü. 10

Fekete János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1960 Nov 0

BÉKÉSMEGYEI
NÉPÚJSÁG

1021

— FIATAL OROSHÁZI FESTŐK KIÁLLÍTÁSA BÉKÉSSÁMSONBAN. Három fiatal orosházi festő: Fekete János, Feldmann Tibor és Szlotta András munkáiból nyílik képzőművészeti kiállítás Békéssámsonban, november 8-án. A tíz napig nyitva tartó bemutatón a fiatal művészek mintegy harminc képe szerepel.

kező:
(Arge
jet),
zolni
(nyu
(nyugatnémet),
Dzsajics (jugoszláv).

A sportszerűség

Fekete János

Fadombormüvekkel (eml: Falu I-IV)

szerepel az ábbi. tárlaton

Dömötör János: 1 XV. Vásárhely.
Ősz. Tárlat

Csonpzád Megyei Hirlap 1968 X. 20.

M.Dl

Tehete János
ipanművész

A laboratórium homlokzatára
domborművet készít.

— : Porcelangyári lépek
Dunantúli Napló, 1957. aug. 15. 3 kep

Fekete János szobrász

M.D K.

Müve s kiállitáson

Va dkacsa,

Kitly Valéria: a XIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat

Magyar Nemzet 196 . okt. 2 . 4.l.

Fehete Jacios
iparmüvész

M.D.

Állatfigurait mutatta be.

Dr. Sharcos Ottó: Az első meggyei . . .
Dunaújvárosi Napló, 1957. Anyag 7 - 4 leg

M.D.K

Fehete János
szobrász

Parasztfigurát mutattabe.

Sarkadine Hais Éva: A pécsi képrőművészek ...
Dunántúli Napló, 1957 szept. 23- 5 lap.

M.D.V.

Fehér János
keramikus

~~Mége~~ Keramikai anyagát
mutatják be Vallauriszben.

d. j.: Vallauriszi keramikusok kiállítása Vásárhelyen
Művészet, 1967. március – 34 lap

MDK

Fekete János kerámikus

Fekete János és Végvári Gyula kiáll. 1963.nov.

Fényes Adolf terem

MDK.

Fekete János

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 jan.p.42.

Fekete János

szerepelt az V. Országos Iparművészeti Kiállításon.

Csongrádmegyei Hírlap 1966. jan. 4.

FEKETE János festő

91 7. 33

Meghívó

Fekete János képkiállítására

Megnyitó: 1965 december 5-én délután 3 óra

Megnyitja:

UNGVÁRY RUDOLF

A kiállítás megtekinthető

minden nap — péntek kivételével — délután 5 órától

V, Vécsey utca 3. III. 8 — 317-066

3897 fnyv 1

Fekete János

Szerepelt a II. Dél-Alföldi Találkán.

Csongrádmegyei Főlap, 1966. máj. 15.

A II. Dél-Alföldi Találkat bíráló bizottság. Szabó Endre

Fekete János

A negedi Horváth Mihály utcai képtárban megrendezett II. Dél-alföldi Tárlaton szerepel

Dél-Magyarország 1966. jún. 1.

Tekete János

A vásárhelyi, művésztelep tagja.

Magyarország 1966. jún. 26.

Fekete János keramikus

Mű nem emlitve

Ács József: Vásárhelyi
műveszek sarlata Zeulán

Magyar Szó 1966. feb 27

MDK

Fekete János

Fekvő akt, terr.

Bivalyos, "

7. Vásárhelyi őszi tárlat. Tornyai J.Muz.
Hmvhely, 1960. okt.

RITZ, J. M. /1933/: Deuts

SCHIER, B. 1932: Hausland
lichen Mitteleuropa. R
SCHMIDT, R. 1929: Möbel.[6]
SCHMITZ, H. s. d.: Das Mö
SCHOTTMÜLLER, F. 1928: Wo
schen Renaissance.[2] St
Cs. SEBESTYÉN, K. 1938: U
bücher. XVIII.
B. SERGŐ E. 1963: Dunaújv
Regia 2/3.
SIRELIUS, U. T. 1921: Su

Fehete János
iparművész

M.DK

A vásárhelyi művész korsóival szerepel a tárlaton. Ezek a művek a fazekasság továbbélését tükrözik.

Szentes Lajos: Skerámia az V. Országos...
Művészet, 1966. április - 22 lap

Magyar Képzőművészek Szabad Szervezete, Pécs

Pécs thj. város Szabadművelődési Felügyelője által támogatott

Képzőművészeti Szabadiskola Kiállítása

a Városi Múzeumban 1949 június hó 5—12-ig.

A Szabadiskola résztvevői:

Berkes Sándor
Exner Lajos, asztalosmester
Fekete Jánosné, háztartásbeli
Háhn István, kiskereskedő
Kazár Tibor, műszaki rajzoló
Kiss Tibor, tanuló
Major József, bányász
Marján Gellért, városi kisegítő munkás
Merkle István, tanuló
Németh Ágnes, tanuló
Óry Ferenc, Zsolnay-gyári edényfestő
Robitschkó Anna, háztartásbeli
Ronafalvi Jánosné, háztartásbeli
Scherdán Péter, városi kisegítő munkás
Zsongor Ágoston, Meszhart műsz. rajzoló

Meghívottak:

Gombás Ottó, orvostanhallgató
Keserü Ilona, tanuló
Tarai Flóra, tanuló
Tarai Teri, tanuló
Wassenszky Tibor, fogtechnikus
Zengóváry Lajos, bányász

A kiállítást június hó 5.-én 12 órakor
BOD LÁSZLÓ festőművész (Budapest) nyitja meg.

Látogatható: 10—1-ig és 3—6-ig.

NYOMTATVÁNY

Dr. Szentiványi Gyula

szerkesztő urnak

Budapest

XI., Lágymányosi-utca 16. sz.

KULTÚRA KÖNYVNYOMDA PÉCS —701

megvan

Fekete János

Rákócziak udvari festője

Garas K. Magyarországi festészet a XVII. században. Bp. 1953. 133. l.

Balogh 1940. 564. l.
(Tolnai?)

megvia

Fekete János
ács

1679. Gyalu

Szabó Kalotaszeg
192. l.

Szabó T. A.: Kalótaszegi
mester és foglalkozás
nevek a XVII – XIX.
századból. Ethnographia – Népélet. 1940.
192. l.

lai bizonyítvány

i Gyula tanuló

születésének éve,

estus 29. vallása: r. k.)

vas- téri

k c. osztályát az 1923-24. iskolaévben

edménnyel végezte:

Természettan	jó
Élet- és egészségtani ismeretek	—
Közgazdasági és jogi ismeretek	—
Mezőgazdasági és ipari ismeretek	elégséges
Ének	jó
Rajz	elégséges
Testgyakorlás	jó

Fekete János ács

1679. Gyalu

Balthel 127. l.

51. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Fekete János

festő kecskemét

Szabad Művész

1952. 4 sz. 181. l.

Roth Viktor dr

Az erdélyi kelyhek stilbeli fejlődése.
Bpest, 1913. 8-r, 73 l.
Az O. M. Iparművészeti Múzeum ismeretterjesztő előadásai.
Füzet.

I. 3. p. h.

1.—P

Fekete János

Murakőry János
festő álneve

l.

Lykanemzromantika
112. l

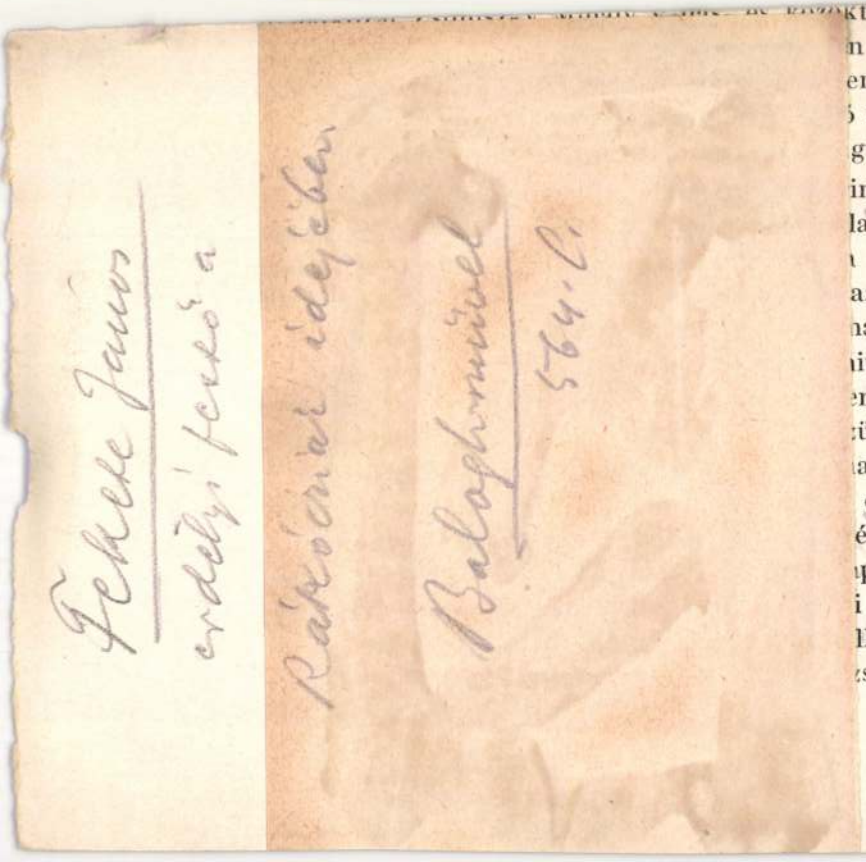

ktatásügyi államtit-
n tette volna meg.
emmiféle hirt nem
ó hirek továbbra is,
gukat.
int és a szokásnak
lasztás után legké-
az aradi püspöki
azonban egyre ké-
nalála óta, Mangra
nius 12-iki választás
ntszék rendkivüli
zül ötvennégyen je-
andrita is. Hamzea
ellen és már eleve
éktelennek tartják
p J. Ignác nyitotta
i és váradi egyház-
lkül van.
zsinatot, hogy oszol-

hivója és vezérférfia az 1895-ös nemzetiségi kongresszusnak és tagja volt a memorandum-per után alakult titkos román komiténak is. Mangra, ha a király megerősiti poziciójában, nemcsak aradi püspök, hanem a magyar főrendiház tagja is lesz. Ez pedig arculütése, durva keresztülgázolása lenne mindennek, ami magyar.

Hasonló szellemben irt a Független Magyarország is, amely Mangra megtérést szinlelő beszédére célozva, annak a nézetének adott kifejezést, hogy aki ismeri az ujonnan megválasztott görögkeleti püspököt, az nem hihet az ő megtérésében.

A Magyar Hirlap szintén élesen támadta Mangrát. Megirta, hogy a választás eredményét Aradon is nagy megütközéssel fogadták. Az uj püspök hirhedt román agitátor, aki dühös ellensége az állameszmének és a magyarságnak.

A többi lap is egyhangulag tiltakozott az ellen, hogy a király megerősitse Mangrát püspöki méltóságában. Egyedül az Egyetértés irt mellette. Az is inkább csak azért, mert vérében volt az ellenzékieskedés.

Egy héttel az aradi püspökválasztás után szóba került

MDK.

Fekete János

Kiállitási hiradás

Tiszatáj 1966 szept.

Fekete János MDK

szobrász

"Fekvő akt" repr. 39.o.

László Gyula : Dunántuli képzőművészek. /A székesfehérvári kiállításról./
Müterem 1958 I. évf. 11. sz. 38-39.o.

Fekete János

Kezepel az alábbi táslatou

N.N.: A fiatal orosházi festők
táslata lapunk szerkesztőségelen

Békésmegyei Nemzetiség 1969 IV. 27

Fekete János

Szerepel a vásárhelyiek
tárlatán a Fészek Klubban

N. N.: Vásárhelyi akrotások
Budapesten

Csongrád megyei Hírlap 1969 X. 19

Fekete János

Szegeden, a Művészeti szakkörép-
iskola tanára

Tóth Sándor: Tápai tutal
Tiszatáj, Szeged 1969. V. 456.

Tehete János

1. Akt fa
2. Ének bronzdomborní 65 x 80

Délalföldi Tárlat 1969. V.

Fekete János

A szegedi művészeti szakközépiskola tanára

Tóth Sándor: Fiatalok a téli Táslaton

Dél-Magyarország 1970 XII. 30

MIK

Fekete János

Portré ablakkal c.képe

Békésmegyei Népujság 1968 szept.1.

Ügyiratszám:

Ügyintézőnk:

Budapest, 196

ORSZÁGOS TERMÉ
BUDAPEST, V.,
TELEFO

4081 66. FNYV. 9. t. (N)

Fehete János
nobász

Két nyugtott formája fa dombor-
művel szerepel.

D.J. VII. Délalföldi Tárlat
Művészet, 1971. november - 47. oldal

Fekete János

„Előjáró" (repr.)

A XVIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából

Tiszatáj, Szeged, 1971. nov. (2)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Fekete János

1971 NOV. 19.

Műteremlátogatás

Fekete Jánosnál

A kertvárosi családi ház előtt hatalmas kert. A ház egyéni stílusa kifejezi a művészlakók ízlését. A kert nemcsak ihletet és élményt adó természeti környezet, hanem egyben kiállítóterem is. Mindenütt szobor, réz dombormű, kerámia. Az élő múzeum képéhez tartozik az egyetlen élő állat is, a gyönyörű hófehér kutya.

— Szeretjük magunk körül a természeti szépet és az egyszerűt — mondja a művész. — Munkáimat először a kertmúzeumban állítom ki, s csak innen kerülnek a nagy nyilvánosság elé.

A nagy nyilvánosságot országos és külföldi kiállítások jelentik. Fekete Jánosnak Moszkva, Koppenhága, Vallauris, Budapest, Vásárhely — hogy csak a nagyobbakat említsük. Farelief, kerámia, rézdomborítás, kisplasztika egyaránt szerepel kiállított művei között.

— Tulajdonképpen szobrász, vagy kerámikus?

— Az Iparművészeti Főiskola kerámia-szakán végeztem 1956-ban. De már főiskolás koromban is foglalkoztam a szobrászattal. Tanulmányaim elvégzése után pedig épületkerámikus akartam lenni. A Pécsi Porcelángyárban helyezkedtem el, de nem volt lehetőségem elképzeléseim megvalósítására.

Művészetének kezdete a csurgói gyermekévekben gyökerezik. A parasztszülők gyermeke téli estéken kedvtelve nézegette, hogyan faragnak fából az idősebb emberek. Ő is megpróbálta... A kaposvári népi faragók kiállításán már sikerrel szerepelt.

Népi indítású művészete az útkeresés, a kibontakozás után Vásárhelyen talált otthonra.

— Nem gyűjtöm, és nem másolom a népi edényeket. De témaként felhasználom, hozzáadva a saját egyéniségemet. Azért szeretem a régi kerámiákat, mert nem díszítettek, hanem egyszerűek.

A kerámikus 1959 óta szerepel az őszi tárlaton. Többnyire szobrászati alkotásaival. Miért?

— Az őszi tárlat képzőművészeti profilú kiállítás... Az idén négy rézreliefet állítottam ki. A Tanulót kislányom hegedülése ihlette. Az Augusztus című pedig

iskolás korba lépő fiamról mintáztam. A kutyával játszó Andris feje fölött az ABC szimbolizálja a tanév közeledtét.

— Több közös kiállítása volt már Végvári Gyulával. Önálló kiállítást nem tervez?

Felesége, a HÓDIKÖT kötöttanyag-tervezője válaszol.

— Jövő év szeptemberében szeretnénk egy közös kiállítást rendezni. Férjem népi eredetű, de a mostani divatra jellemző használati tárgyú kerámiát, és pedig hasonló tervezésű ruhákat állítanék ki. Eszményképünk az északi államok nemesen egyszerű iparművészete. Ezt szeretnénk saját életművünkben, művészetünkben is megvalósítani, hozzáadva a sajátos magyar jelleget.

— Tervezünk egy finnországi tanulmányutat — folytatja a férj. — A mai ember tárgykultúrájának, lakáskultúrájának legmagasabb szintű megvalósulását élőben is látni kell...

Korszakban pedig Egyiptom áll hozzám legközelebb. Az ókornak ez a józan, megfontolt, kidolgozott művészete ma is nagyon modern. S ugyanezeket a sajátosságokat szeretem az északi népek használati tárgyai leegyszerűsödött, nemes kultúrájában is...

JURÁNYI ANNA

mutatására (szelep-, hajtókar-, csapágyhibák stb. esetén) azonban igen alkalmasak, kezelésük egyszerű, a velük való mérés gyors és megbízható.

Hordozható (telepes) és hálózathoz csatlakoztatható kivitelben egyaránt készülnek.

alnak
út szé
csére,
letes a
va. Ily
stop k
elülnek
hozom
annak
oka: a
pest határában, a so- fiú örült, egészen ad- stb....

Hódi Tóth József

BRIDGE JELIGÉRE A KIADÓBA

II. FEJEZET

4. — Azért mégiscsak nagy ez a Pest — gondolta Cserny László alhadnagy. Hanyadik ilyen elhagyott zugot ismerem már meg? Huszadikat? És hány van még, amelyiket nem ismerem? Regős biztosan ismeri már mindet. Huszonegy éve, hogy csinálja. Szép kor, még megélni is, nemhogy végigdolgozni ebben a szakmában.

Igyekezett úgy helyezkedni, hogy Bandit is láthassa, meg kilásson az alig pislákoló, vörös fényükbe fúló lámpák felé is, amerről majd a krapeknek jönnie kell. Bandi azt mondta, hogy a krapek, ez a Mister Black kocsival van, de egy sarokkal arrább leáll majd, és erre fog sétálni. Egy Magyar Nemzet lesz nála. Az újságban pedig a házassági hirdetések között ott van az, amire vártak eddig. „56 éves jól szituált úriember, lakással és rendezett anyagiakkal megismerkedne hozzáillő becsületes nővel. Bridge jeligére a kiadóba." Igen, erre vártak. Persze, nagyon jól tudták, hogy Black mikor érkezik, hiszen az üzem azonnal értesítette őket amikor eldöntötték, hogy az üzletkötésre mikor kerülhet sor. Komor András „mérnök" pedig még aznap „szabadságra" ment, hogy még véletlenül se akadhasson össze Blackkel az üzemben. Bandi tehát tartotta magát a megállapodáshoz, amit Black múltkori ittlétekor kötöttek: az üzemben nem mutatkozhatnak együtt. Aztán már csak az volt a dolguk, hogy figyeljék a Magyar Nemzetet. És a mai számban, ott volt a várt hirdetés, minden egyezett. Bandi a megbeszélt helyen várakozott, a vastelep bekerítetlen oldalán, ott, ahová legkevésbé szóródott az amúgy is gyér világítás fénye, ő pedig átellenben egy düledező ház elvadult bozótból álló kerítéséhez lapult. Jócskán volt idejük, de Black utasítása az volt, hogy mivel plusz-mínusz egy óra eltérés lehetséges, hiszen sosem lehet tudni, mi jöhet közbe. Komor legyen ott egy órával a megbeszélt időpont előtt, és hozza el első információit is, amit lehet fejben, mert nem kell, hogy nyoma legyen.

— Ki lehet ez a Black? — törte a fejét Regős alezredes, odabenn délelőtt. Annyit tudtak csak róla, hogy nem először jár már itt. 56-ban tűnt fel először Magyarországon, akkor majdnem rajta is vesztett. Előtte Csehszlovákiában és Lengyelországban jeleztek egy Black nevezetű ügynököt, de azonosítani nem sikerült, sem elkapni ott. De most el fogják kapni, ebben Cserny biztos volt. És előbb minél több dolgot kiszedni belőle — emlékezett az utasításra. Annál kevesebb marad majd odabentre. A miniatűr magnó ott lapul Bandinál, az majd mindent rögzíteni fog. És ha okoskodik ez a fenegyerek, akinek idáig mindenhol sikerült meglépnie, akkor, de csak akkor — és megmarkolta felöltője zsebében a revolvert.

Nyugodt volt. Felnézett az égre, amelyen egyetlen csillag sem látszott, csak áthatolhatatlan feketeség ásított le az arcába. Tisztán érezte a hó illatát, amely mindig megelőzi magát a hóesést, éppúgy, mint nyáron a zivatart az eső jó szaga. Szaga; illata? Mindegy, a lényeg, hogy kellemes mind a kettő. Sokszor érezte annak idején, odakinn szolgálatban. Nyugaton volt, ott sűrűbben esik, mint Pesten, néha pillanatok alatt leküldik az Alpok az esőt, vagy akár az áprilisi hózáport is. Szép volt az a huszonhét hónap! Itt is szeret-

Fekete János festőművész

a járási Művelődési Központban, Hevesen, öt festőművész kiállítása nyílt meg, melyen művei szerepettek. „Csendélet bambusszal", „Szobasarok" (emlétve.)

(maldvay): Szüreti felvonulás, képzőművészeti kiállítás.

Hajdú-Bihari Napló, 1971. szept. 15.

Fekete János

„Tanuló"

(repr.)

Csongrád Megyei Hírlap, 1971 okt. 17,

Fekete János

A tárlaton bemutatott művei: „Augustus", rézdomb., 98x62 cm; „Előljáró", rézdomb., 98x68 cm; „Tanuló", rézdomb. 82x68 cm; „Hajós réztól", rézdomb., ø 82.

Rozványi Márta: Vásárhelyi ősi tárlat, Hódmezővásárhely, 1971.

Fekete János

Merít a népi kerámia egyszerű, tiszta formakincséből, de ez csak ihlető forrás, mert továbblépve korszerű kerámiát hoz létre.

Dömötör János: Vásárhelyi művészek

Alföld 1971/10 72 old.

Fekete János (Vásárhely)

a VII. Délalföldi Társaton művei szerepeltek.

Abács Lajos: a VII. Délalföldi Társat.

Délmagyarország, 1941. máj. 11. (Szeged)

Felete János

Műveivel szerepel az

oroszházi fiatal festők kiállításán

Gádoroson

Népszava 1971 július 6

2. old.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-774

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1971 OKT 24

/7021

Fekete János

FEKETE JÁNOS: ELÖLJÁRÓ

Szándék és lehetőség

A jelentkezőkből nehéz választani

A Szegedi Postaigazgatóság munkaerő-gondjairól

A postást mindenki várja. A posta gondjai csaknem mindenkit érintenek. Ezt tudva, arra a kérdésre keresünk választ: miért is vannak a postának munkaerő-gondjai? *Dr. Viski* Dániel, a szegedi igazgatóság helyettes vezetője a következőkben tájékoztatott bennünket:

— Egyrészt azért, mert nálunk a munkakörülmények — különösen ott, ahol fizikai erőkifejtésre van szükség — igen nehezek; másrészt a bérfejlesztés üteme — 1968-at megelőző időben — elmaradt a népgazdaság más területeihez viszonyítva.

— *Melyek azok a körülmények, amelyek a munkaerőgondot előidézik?*

— Főleg a kézbesítők és a postai szállítószolgálat dolgozói panaszkodnak a mostoha körülményekre. Egy-egy postai kézbesítőnek 20—25 kilós táskával kell a hivatalból elindulnia; tanyán szolgálatot teljesítőknek pedig 20—25 kilométert kerékpározni, vagy gyalogolni. Községekben vasárnap is dolgoznak a kézbesítők: viszik a hírlapokat. A szállítószolgálattól pedig azért válnak meg sokan, mert folyamatos a szolgálat: éjjel is dolgozniok kell! leg a viszonylag gyorsabb ütemű bérfejlesztés nem érezteti még kedvező hatását.

— *Mennyi fizetést kap egy kezdő kézbesítő?*

— A szakképzetlen dolgozónak 1340 forint egyösszegű bért tudunk adni. Ha szakképzetté válik, akkor 1630 forintra növekszik a bére. Ha nagyon jól dolgozik, akkor a jutalékkal és pótlékkal 1800—1900 forintig emelkedhet jövedelme.

— *A munkakörülményeken szándékoznak-e javítani? Például a szabad szombatokat bevezetni?*

— Tárgyalások folynak erről. Jelenleg kimunkálás alatt van, hogy miként lehet a postán a szolgáltatási időt úgy csökkenteni, hogy ennek az igénybevevők ne lássák kárát, de a postás dolgozók viszont kedvezményben részesüljenek. A megoldás nem ígérkezik könnyűnek! A községekben — eddig 200 kishivatalban — megvalósítottuk már a vasárnapi zárvatartást, mely elsősorban a kishivatalok vezetőinek jelent könnyebbséget.

— *A nemrég érvénybe lépett postai bérrendszer mikor hat majd kedvezően?*

— Jelenleg nem oldja meg a problémá-

tisztelt nagyoltyadadi, [illegible]

1021

Fekete János

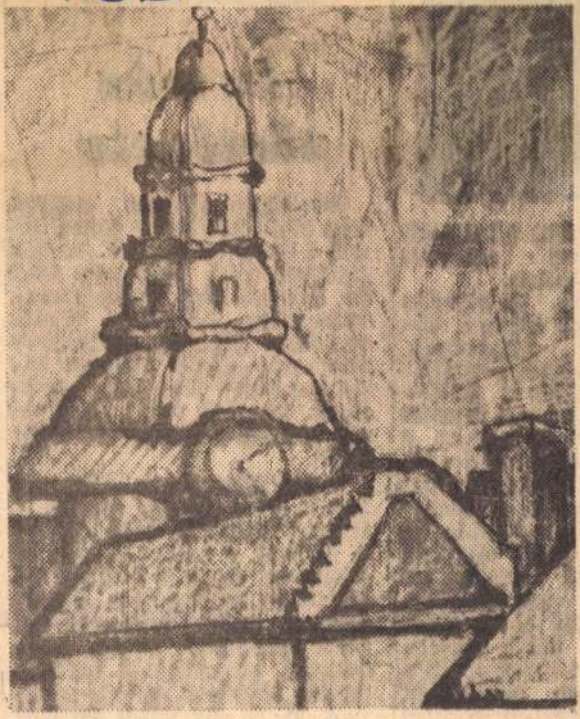

Fekete János Orosháza

így 1972 szeptemberétől az A-
tagozaton végzettek számára is

1971 SEP 12

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ségét.

Ötezer esztendős fejlődést mutatnak be a szerzők, okosan és érthető formában villantják fel a képírás, a fogalom-, szó- és szótagírás, majd a betűírás kialakulását, sajátosságait. A kötet érdekes, gazdag tartalmát néhány fejezetcím puszta felsorolása is bizonyítja: A barlangrajzok, Művészet és írás a fáraók idején, Az írásos emlékek megfejtésének akadályai, A legrégibb nyomtatott könyv stb.

1021

Fekete János

Fekete János

Házak

:ozunk, aztán
dolgozzuk ma-
el sem nézünk
meglepődünk,
negszólal, hogy

réfát. Amikor
kánikula ide-
y szabadságon
a strandról —
postán egy
os sör" cimkét
i pedig a Ba-
ló Hankó Pál-
csomagban a
rizsga anyagát.
n vizsgáztak a
tanuljon" ő is.
t sok mással
n megörökíti a

összekovácso-
rigád, melynek
munkakapcso-
st már baráti
nek. A vállalat
s ők ennek a
et akarnak ten-
zésük, hogy a
ád címet má-
demeljék.

Pásztor Béla

tak életet a barbárok. És ünnepeltünk és nevettünk és boldogok voltunk, végtelenü boldogok, hogy a várvavárt na ránk köszöntött. Szabadon léle geztünk nagyot, mélyet az elsé kissé még lőporos, de már bé kés nap levegőjéből. Szeptembe volt Bulgária legszebb hónap ja..." És ekkor mindannyian hős szovjet katonákra is emlé keztünk...

Igy kezdődött a bemutatkozá sunk és egy kupica pliszkáva (konyak) tettünk pontot az ün nepélyes aktusra. Még egy poha csendült a magyar—bolgár ba rátságra, aztán kézfogások é mögöttünk hagytuk az ünnepé lyes pillanatokat, belesodródv a bolgár nép hétköznapjaib Megszokott hétköznapjaikna írásomban nem főszereplői hajdani cárok, hadvezérek, egyé hatalmasságok vagy kiváltság sok, hanem a mindennapi életet élő nép. Ezeknek megnyilvánu lásai , szokásai, életének egyes sajátosságai egészítik ki benyo másaimat, emlékezéseim sorait.

***

Úgy vélem, találkozik gondola tom azokéval, akik már jártak országunk határain túl s először

Ozman pasa vezérlete alatt ha-

1971 SEP 5

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

emlékeztet a háború néhány esemenyére. Azonban a város látnivalóihoz hozzácsatlakozik az eltelt 27 esztendő jelentősége, aminek súlya egyre jobban háttérbe szorítja a távolabbi múlt minden emlékét.

(Folytatjuk)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1972 FEB 13

Fekete János
1021

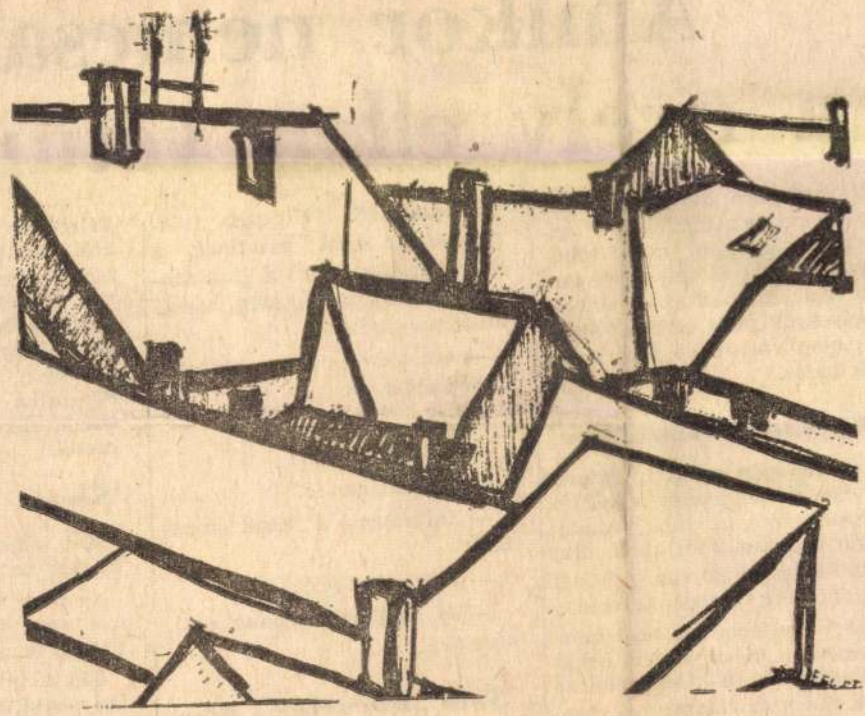

Fekete János

Orosházi háztetők

Amikor nemcsak a nyelv ellen vétünk

Véleményem szerint sokat ártunk a magyar nyelvnek. Ártunk — így írom, mivel többször magamat is vétkesnek tartom. Ám azokban az esetekben, amelyekről most szólok, azokban nem voltam és nem is leszek ludas.

„Egyszerű" szavakkal

Nagyon szép a mi nyelvünk. Egy-egy mondanivalót de sokféleképpen kifejezhetünk. Annak idején úgy tanultam, több mint egymillió szavunk van. Minél nagyobb egy ember szókincse, annál műveltebb. Ám nem minden esetben. Részt vettem olyan tanácskozáson, gyűlésen, ahol az elnök csaknem valamennyi részvevővel szinte baráti viszonyban volt. Beszélgettünk, „egyszerű" szavakkal. Aztán az elnök elfoglalta elnöki helyét, és... És ezután a „tisztség-nyelvezet" uralkodott. Meggyőző

„Fogadnak". Hidegen, ridegen, szinte ajtót mutatnak a pillantásukkal, mert a „fogadásban" néhány percig még visszaköszönés sincs.

— Mit akar ez itt? — olvasom ki a szemekből.

Később:

— Milyen ügyben?

— Információt...

— Információ a másik szobában!

— A Népújságtól...

— Ja, újságíró? Azonnal átkísérem!

Nem „udvarlás", de...

A főnök (lehetne osztályvezető elvtárs) közvetlenül irányít: itt és itt ez lesz. Ilyen meg ilyen dologról lesz szó. El kellene menned. Nincs más programod?

Félreértés ne es
kell csinálni, azt
nálni. Nem „ud
szó, de vélemény
vezető a beosztot
azzal, hogy a mu
mereven, hivat
Persze ha tudja,
szavát akkor is,
beszél.

Sértés

Két biciklis m
ütközik az esti

— Nem tud
nya szó.) (Még
(Annál is csúnya

Jön a hivatal
Ön megsértette
rafusát!

Egy reflektor

Az „annál is
használó kerékpá

— Ja, te vag

Fekete János festő

Orosházán, a X. jubileumi kiállításon művei szerepelnek. „Heresi öreg-ház" – „Heresi ház kúttal" c. képek, „Termékenység" – „Törött fa" c. grafikák, (említve.)

Seleszt Ferenc: A fiatal orosházi festők jubileumi tárlata.

Békés Megyei Népújság, 1971. dec. 19.

Fekete János

a miskolci Képtárban ma megnyílt hódmezővásárhelyi festők kiállítá-sán kerámiái szerepelnek.

Déli Hírlap, 1942. jan. 22.

Vásárhely szobrai

1021

Fekete János: Pákásfiú

Elhelyezés: Kohán György utcai kollektív műterem. *Anyaga:* rézlemez.

A kórház alatti részen az utóbbi években a 12 műtermes lakás és a kollektív műterem megépítésével figyelemre méltó, érdekes városképi részlet alakult ki. Ez az építészeti igény és a művészeti környezet egyaránt követeli megfelelő szobrok és kerámiák elhelyezését. Ez utóbbit *Csekovszki* Árpád és *Majoros* János, a vásárhelyi művészethez, a hely szelleméhez nem kapcsolódó kerámiája jelenti, a műtermes lakások épületének északi oldalán.

A kollektív műterem tervezője, *Beszédes* Kornél, és szobrászi alkotásra két helyen is gondolt. Az udvarban egy négyzet formájú betontalapzatot építtetett, mely még alkotójára vár. A kollektív műterem keleti falára is elhelyezett megfelelő *„talapzatot"*, és erre 1970-ben már odakerült *Fekete* János *Pákásfiú* című rézdomborításos körplasztikája. (A mű kisebb méretű — 64 cm — bronzváltozata a XII. Vásárhelyi Őszi Tárlaton 1965-ben volt kiállítva.)

A *Pákásfiú* itteni elhelyezése jó gondolat, szerencsés megoldás. Jól kapcsolódik gondolatilag a szobor a Hódtó egykori vizi világához, az épület elég nagy vakolt felületét szépen tagolja, és hangsúlyossá teszi a fehér felületű helyi népi építészeti élményt is idéző fal tisztaságát.

A nyurga fiúakt balját feje fölé emeli, jobbjában két gyökénytermést, itteni népnyelv szerint pákát fog. A pákák keskeny, hosszú, hengeres formája jól harmonizál, összecseng a fiú karcsú testével. A szobor felületi megoldása könnyed, az anyag feletti uralomról és magas fokú mesterségbeli tudásról vall.

Fekete János 1929-ben született a Somogy megyei Csurgónagymartonban. Az iparművészeti főiskolán *Gádor* és *Borsos* mesterek növendékeként 1956-ban szerzett diplomát. A pécsi Zsolnai gyár után 1959-től 1968-ig a vásárhelyi Majolikagyárban dolgozott. Jelenleg a szegedi Tömörkény Gimnázium tanára. Kerámia mellett szívesen foglalkozik plasztikával is, elsősorban a lemezdomborítás és a faragás területén. Rendszeresen szerepel művelvel országos és helyi kiállításokon, *Végvári* Gyulával közös kiállítása volt 1963-ban Budapesten, 1964-ben Hódmezővásárhelyen, s 1965-ben Vallaurisban.

Köztéri művei, illetőleg kerámia falképei Szegeden, Csepelen, Mindszenten kerültek elhelyezésre. Legújabb műve pedig a szegedi Royal Szálló bárjának rézdomborítása.

D. J.

(Fotó: Dömötör M.)

Fekete János

1971 JUL 20
CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 126-088, 387-748, 340-726

Rajt előtt a népes

Andrzej Zbych

Kloss kapitány

Fordította Varsányi István

11. — Elviszem a motorkerékpárodat — mondta Kloss.

— Miért? — Schultz hangja azonnal érdessé vált, szeme éberen röpdösött, Kloss várta is az ilyen reagálást; a Strumbannführerrel folyatott beszélgetést latolgatva arra a következtetésre jutott, hogy a Gestapo csakugyan nem tudja, hol van Ingrid. Schultznak azonban tudnia kell valamit. Lehetséges, hogy kenyértörésre kerül sor Canaris és a Gestapo között? Eddig még nem fordult elő, ő maga legalábbis nem hallott olyan esetről, hogy az Abwehr emberei ügynököket raboltak volna el, s éppen Kaltenbrunnerét. Neki különben teljesen mindegy volt, hogy Ingrid Kield az admirális apparátusának fog-e dolgozni, vagy Himmlernek. Berlinben nem voltak szövetségesei, csak ellenségei.

— Miért? — ismételte meg Schultz. — Magad indulsz Kield kisasszony megkeresésére?

— Mondjuk.

— Jól figyelj... Ajánlom, hogy maradj itt velem, és szórakozd át az éjszakát... Egy asszony sem éri meg, hogy a karrierünket kockáztassuk érte.

— A karrierünket? Te alighanem mégis tudsz valamit!?

Schultz mesterkélten felkacagott.

— Nem, barátocskám, igazán nem tudom, hol lehet Kield kisasszony ebben a pillanatban..., de bárhol legyen is, nem érdemes keresni.

— Ideadod a motorodat?

— Veszedelmesen csökönyös vagy, Kloss. Odaadom abban a reményben, hogy egy kicsit kerekezel az utcákon és aludni mész. A friss levegő jót tesz neked. Felejtsd el Ingrid Kieldet. Egyszer és mindenkorra felejtsd el...

*

A motorkerékpár a Bismarckstrasse sarkán fékezett. Holdvilágos éjszaka volt, Berlin csillogó holdfényben úszott, a háztömbök és a romok élesen kirajzolódtak, körös-körül falak meredeztek. Fantasztikus kép. Jó megfigyelőpontot talált magának az egyik kalapszalon kirakata előtt. Az üzlet ajtaját bedeszkázták, őt nem láthatták, maga azonban nagyszerűen belátta az Albertstrasse szűk folyosóját, látta Ingrid házát is, sőt előtte az autót is, amelyből az imént Schabe szállt ki SS-katonák kíséretében.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Fekete János

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

+ X

1964 JUN 21

1021

Vasárnap, 1964. június 21.

Gondolatok egy kiállításon

Fekete János és Végvári Gyula vásárhelyi keramikus művészek kiállítása múlt vasárnap nyílt meg a Tornyai Múzeumban. A kiállítás anyaga 1963 novemberében már nagy sikert aratott Budapesten, és az anyag akkori méltatása november 24-i számunkban megjelent. Ezúttal László Gyula egyetemi tanárnak, a budapesti kiállítás megnyitójának írását közöljük a két vásárhelyi művész munkásságával kapcsolatban.

Fekete János és Végvári Gyula nevét a meghívón „*és*" fűzi egybe, de ez az „és" nem csupán mondatfűzésünk szabályai szerint került ide, hanem kettejük emberségének, képességeinek, szépséget sóvárgó énjének szinte testvéri közelségét is jelenti: munkahelyükön, a hódmezővásárhelyi majolikagyárban, kiállításaikon és szívünkben. Mert amit Ők alkotnak, nem ügyes formai játék, nem szellemes, szemnek csupán kellemes színhangulat, hanem szívből jövő, s arra tartó vallomás az otthonról, a szépségről.

Töprenkedvén a kiállításon, minduntalan a fiatal Szabó Lőrinc Omár Khajjam fordításának négysorosai, s gyermekkori falusi emlékeim kísértettek. Emlékeznek Omár Kuzsa-Námá-jának néhány rubái-ára? Íme:

Leszállt a langyos est; végre tovasuhant a böjtös Ramazán hava;
A fazekas házában álltam és
felriasztott a korsók halk szava.

A fal mentén szép sorba rakva, sok
korsó s fazék ült búslakodva ott;
és némelyik beszélt, és némelyik
talán figyelt, de mindig hallgatott.

Az egyik szólt: „Bizonnyal nem vakon
töltötte kedvét a holt anyagon
és most, mikor már kész formát adott,
nem zúzza össze hitvány agyagom!"

Aztán a másik: „Láttál gyereket
széttörni, melyből inni szeretett,
szép poharát? — miért törné össze Az,
Ki alkotá, az Élő cserepet?"

Most egy beszédesebb pillanta szét,
— talán egy Szufi — és így szólt: „Az ég
se tudja, hogy e sok agyag között
ki a fazekas és ki a fazék".

Itt a sok zömök vagy nyulánk, tömzsi vagy karcsú, széttáruló vagy magábazárkózó, gondtalan, vagy aggódó, pozsgás, avagy halvány edény közt — Omár élő cserepei közt — ébredünk rá, hogy Ők vlóban élnek: alkotóik gondolatai s érzései váltak bennünk testté.

De miért idéznek gyermekkori emlékeket is? Készülődés közben azt hittem: Omár ezeresztendős keleti strófái és a falusi gyermekkor emlékei véletlenül sodródtak egymás mellé. De nem így van: e cserepek élete társította őket. Hogyan? Az otthon érzését gyermekkorunk s mindennapjaink környezete alakítja bennünk: a formák és színek közt akkor érezzük magunkat odahaza, ha valamiképpen emlékeink s életünk szövődik eggyé Édesanyánk simogatásának melegségével. Nos, két művészünket éppen a hazai föld emlékei kísérik alkotó munkájuk során. A magyar fazekasok, közelebbről a hódmezővásárhelyiek mívessége és ízlése nőtt bennük a nagyvárosi művészet erejévé. Nehéz lenne megmondani, hol végződik bennük az agyag természete, a forgó korong alakító ereje, a hagyomány áhítata, s hol kezdődik Fekete János és Végvári Gyula szépet sóvárgó akarata és tehetsége. Igen: „Az ég se tudja, hogy a sok agyag között ki a fazekas és ki a fazék".

Ha e sok kiváló mű nyugtató szépségének titkát akarjuk közelíteni, értelmünk sok mindent felfedezhet, ami további örömet okoz.

Íme, néhány megfigyelés: Valamennyi művük, mégha kézzel alakították is — megingathatatlan nyugalmú középtengelyre épül. Biztosan áll a talpán, s e biztonságot nem raffinált egyensúlyú játékból nyeri, amelynél egymást metsző térgörbék mentén íródnak a formák. Nyugalmuk nem nyugtalanságból születik, hanem kezdettől fogva tulajdonságuk. Így volt ez az őskortól kezdve mindmáig, s ez a megszokottság és természetesség egyik oka annak, hogy művészeink munkái a biztonság harmóniáját sugallják. De, ezen belül mennyi változatosság. Ahány, annyi forma, akárcsak az emberek között sincsen két azonos arányú, termetű, természetű s gondolkozású. Egyéniségek ezek a korsók is: különbözők, s mégis rokonok. Alakjukon világosan érzik, hogy vékony kérgük korongon növekedett vagy alkotóik kezenyomán terebélyesedett: magukba zárják a tér egy parányát, s formát adnak neki. Figyeljék csak, hogy e forma nemességét dísz alig tagozza. Összehangolt zománcszíneik a forma mentén csorognak lefelé, vagy egyenletesen népesítik a felületet, vagy netán a forgás irányában ölelik át az edények testét. A díszítésnek, a színnek e formára tapadt egyszerűsége mindig az egészet tárja elénk: nem szabdalja részekre, sávokra, nem osztja felületekre, nem kendőzi alakjukat, nem csalja a szemet, hogy mást mutasson, mint ami alatt van. Olyanok ezek a korsók s edények, akárcsak a festészetben és a szobrászatban a mezítelen test nemes őszintesége. Örvend a lelkünk, ha néhányuk alakjában a magyar föld gazdag növényvilágának, dústestű gyümölcseinek színeire és formáira ismerünk. Ez sem idegen gondolat a fazekasság művészetében, hiszen az edények ősei valóban kérges termések voltak.

De óhagyományokból sarjadó tartózkodásuk ellenére is, mondhatná-e valaki, hogy mestereink a múlt idők megkésett dicsérői? Nem! Képzeljenek e művek köré egy-egy otthont, s akkor egyszeriben meg kell érezzék, hogy nem sötét, zugokkal teli, egészségtelen lakásokat követelnek ezek az edények maguk köré, hanem világos, derűs színű lakást, amelyben az életet szépen élő emberek laknak. Maiak ezek a művek a szó legigazibb értelmében anélkül, hogy megtagadnák a gyermekkor emlékezését, anélkül, hogy elszakadnának a vásárhelyi fazekasok nemzedékeitől, a hazai földtől. Íme, lehet úgy folytatni az elődök munkáját, hogy minden ízében mai legyen művészetünk.

Néhány alkotásuk túlmutat a korong hagyományán és a falikép vagy szobor szépségét tárja elénk. Ezekben is a nagy formák egyszerűségét keresik művészeink, de tudva-tudatlan napjaink festői izgalmaihoz is eljutnak: egymásba átkáprázó mázaik színvilága a legmaibb festői törekvéseket idézi. Így van ez jól: keményen és konokul megtartva elődeink művészi etikáját, jellemének tisztaságát, mondanivalóban és hangszerelésben a mindenkori kortársat formálja a mindenkori mában élő művész.

Ekként Fekete János és Végvári Gyula kiállítása nemcsak megbecsülésüket öregbíti, hanem iránytűként szolgálhat szűkebb, s tágasabb pátriájuk művészeinek tájékozódásában is.

LÁSZLÓ GYULA

Minden erőt mozgósít az aratáshoz és a cs

A felkészülés mellett a soron következ se feledkezzenek meg

Csütörtökön délelőtt ülést tartott a vásárhelyi városi tanács végrehajtó bizottsága, amelyen megtárgyalta a nyári betakarítási munkákra való felkészülést. Az ülésen részt vett Sajti Imre, a városi pártbizottság első titkára is.

Tekintettel arra, hogy a jó munka, a kedvező téli időjárás, valamint a csapadékos április és május hónap hatására a vetések szépen fejlődtek, igen jó termés várható. Ez még inkább arra ösztönzi a város mezőgazdasági szerveit és gazdaságait, hogy gondosan felkészüljenek az aratásra és a cséplésre.

A tsz-ek vezetői jó előre számoltak a várható termés-eredményekkel, s úgy irányították a gépműhelyek munkáját, hogy a tavaszi mezőgazdasági munkákhoz szükséges eszközök előkészítése után azonnal hozzáfoghassanak az aratógépek, cséplőgépek, szalmalehúzók, a hordáshoz szükséges egyéb járművek kijavításához.

Részben elkészült, részben folyamatban van az aratást követő talajmunkákhoz szükséges eszközök javítása is.

Sajnos, ezt a tevékenységet akadályozza az alkatrész és a gumihiány.

A mezőgazdasági gépek javításához, felújításához szükséges alkatrészek beszerzését igyekszik megkönnyíteni a városi pártbizottság is. Kezdeményezésére számba vették az anyag- és alkatrészszükségletet, s ennek jegyzékét megküldték az AGROKER megyei kirendeltségének.

Az ülésen jelen levő mezőgazdasági szervek, üzemek képviselői elmondották, hogy a rendelkezésre álló kombájnokkal, aratógépekkel, cséplőgépekkel meg tudják oldani az aratást és a cséplést, s ha szükséges, a gépjavító állomás vezetői

kapcsolatot keresnek a környező gépjavító állomásokkal, s a szabad kapacitásban levő néhány kombájnjukat elkérik.

Ha az időjárás mégis megnehezítené az aratást — az esetleges vihar miatt a lábon álló gabona összekúszálódna —, akkor még mindig tudnak igénybe venni kézikaszásokat. Erre az eshetőségre már előre megszervezik a »kaszapárokat«, az aratóbrigádokat.

A vásárhelyi gépjavító állomás főagronómusa röviden beszámolt az ülésen arról, hogyan készültek fel az aratógépek folyamatos üzemben tartására.

A gépjavító állomáson például éjjel-nappal készenlétben állanak a szakemberek a gépek javítására.

A területen két műhelykocsi üzemel, s ugyanakkor a beosztott szerelők mellett 3—4 motoros szerelő járja a határt, hogy azonnal segítséget tudjon nyújtani, ahol az szükséges.

Felszóllalt az ülésen Sajti Imre, a városi pártbizottság első titkára is. Elmondotta többek között, hogy a tsz-ekben is nagyobb mértékben alkalmazzák a rendre aratást. Majd felhívta a figyelmet a kombájnszalma lehúzására. — Bár sok szalmára számíthatunk — mondotta —, mégis nagyon fontos a szalmával való takarékosság. Ezután hangsúlyozta, hogy

a nyári betakarítási munkákra való felkészülés miatt nem szenvedhet csorbát a soron levő talajmunkák elvégzése sem.

Végül javasolta, hogy mind a földszöv-, mind pedig a KISKER-boltok a nyári munkák idején alkalmazkodjanak nyitvatartásukkal a mezőgazdasági dolgozók munkaidejéhez, hogy azok be tudják szerezni az élelmiszer- és egyéb cikkeket.

Széles körű gondoskodás történik olyan irányban is, hogy az aratásban, cséplésben részt vevő dolgozókat megfelelően ellássák. A nyári betakarítási idényben például

valamennyi tsz-ben működik üzemi konyha.

Biztosítják tehát a tsz-tagok s az idegen cséplő-munkacsapatok tagjainak fő ételszükségletét. Ezenkívül járják a tanyavilágot a mozgóboltok, s helybe viszik az üdítő italokat, s egyéb frissítőket.

Az ülés résztvevői több hasznos javaslattal egészítették ki a határozati javaslatot. Elmondották például, hogy a gépek műszaki állapotának kímélése érdekében úgy osszák be a kombájnok részére a területet, hogy azok a berendezésüknek leginkább megfelelő búzafajtákat arassák. Egy másik felszólaló a balesetvédelmi oktatásra hívta fel a jelenle-

Vásárhelyi fogad

Június 22-én, hétfőn Keresztes Imre a Marx utcai óvodában 19, Asztalos Imre a Marx utcai óvodában 19;

június 24-én, szerdán Bereczki Ernőné a Nádor utcai iskolában 18, dr. Nagy Lajos az állami gazdaság központi irodájában 18, Horesnyi Sándorné a Simonyi u. 1. alatt 18, Mihály Jánosné a Határ utca 8. alatt 19;

június 25-én, csütörtökön Molnár Mihály a belsőkutasi iskolában 16, Lengyel Antal a Répásháti olvasókörben 16, Markócs István a Nádor utcai iskolában 18, Drávucz Mihály a Bajcsy-Zsilinszky utcai óvodában 17;

június 26-án, pénteken Matuz Istvánné a Klauzál utcai óvodában 18, Magon László az Alsó Klauzál utcai iskolában 18, Dobai József a Tanácsköztársaság tér 69. alatt 17, Salgó László a Postásotthonban 17, Olasz Sándor a Szék utcai iskolában 18, Csorba Péter a Szerencsi utcai iskolában 18, Apatóczki Lajosné a Pál utcai óvodában 18, Martonosi Andrásné a Damjanich u. 107. alatt 19;

június 27-én, szombaton Zsarkó Imre a Nagyszigeti olvasókörben 14, Nagy János a Lenin Tsz-ben 13, Bereczki Imre a Dózsa Tsz központjában 14, Angyal Ferenc a Külsőszőrháti iskolában 10. Gojdár Mária a Május 1. Tsz-ben 10, Kasza Ernő a Nádor utcai iskolában 18, Gaál Dezső a VII. kerületi pártházban 17;

Cikkeink o

Lapunk április 5-i számában foglalkoztunk Vásárhely sörellátásának bizonytalan voltával. Ezzel kapcsolatban április 19-én közöltük *Pető* Sándornak, a Csongrád megyei Víz- és Csatornamű Vállalat telepvezető helyettese nyilatkozatát a Magyar Országos Söripari Vállalat vásárhelyi kirendeltsége vízproblémájának megoldásával kapcsolatban...

Két cikkünkre a Magyar Országos Söripari Vállalattól az alábbi levelet kaptuk:

»Pető Sándor elvtárs szakvéleményével messzemenően egyetértünk és a hódmezővásárhelyi kirendeltségünkön 15 köbméter befogadóképességű víztárolót meg fogjuk építeni. Tekintettel arra, hogy folyó évben sem vállalatfejlesztési alapunk, sem beruházási keretünk már nincs, így erre a megoldásra 1965-ben kerül sor. A munkákat előirányoztuk, s amely-

Hódmezővásárhelyi képzőművészek kiállítása Sárospatakon

1963 júliusától szeptemberig Csongrád megyei Képzőművészeti Kiállítás volt a sárospataki Rákóczi Múzeumban.

A MAGÁNYOS KÍSÉRLETEZÉS mai képzőművészetünknek még mindig egyik eléggé jellegzetes vonása. Egységes stílus nem tudott kialakulni, a tradiciót legtöbben nyűgnek érzik. Pedig „... hol mindenki mindent legelölről kezd és kizárólag önmagát adja, függetlenül attól, ami előtte volt és körülötte van.... ott történelem nem alakulhat ki. A művészet története nem egyéni kísérletek merő egymásmellettisége és egymásutánisága, hanem közös problémák közös erővel és folytatólagosan való megoldása... semmiféle szükséglet sem érzik olyan erősen a mai művészetben, mint amely a tradiciót követeli: nem akadémikus, iskolás értelemben véve a szót, a múltra korlátozva, hanem értve rajta valamilyen biztos bázis megteremtését, amelyen tovább lehessen építeni." (Fülep Lajos: Közösség és tradíció). Ezeknek megteremtése mai művészetünk aktuális, nagy feladata. Enélkül a szubjektivizálódás sokak számára csak tragikus vergődéssel végződhetik, csak egy-egy egészen kimagasló tehetségnek sikerülhet kiemelkedni.

Sajnos, egyelőre a legtöbb művésztelepen (Szolnok, Szentendre stb.) sem a közös célért való küzdelem a döntő. Nem tudnak igazi csoportok kialakulni. — A valóban önálló, határozott csoportok egyike Hódmezővásárhelyen jött létre. Egészen különböző egyéniségek, fiatalok és idősebbek fogtak itt össze, s magas művészi színvonalon egységet teremtettek. Nem alkotnak iskolát a szó megszokott értelmében, nem a stílusosság az, ami összeköti őket. De itt — ezen a pataki kiállításon is — érződik, hogy művészetükben olyan közösséget hoztak létre, ahol nemcsak néhány kiugró mű válik érdekessé, hanem az egész együtt. (Nagyon jellemző, hogy az első pillantásra is kitűnik, ki nem vásárhelyi közülük: Bagossy Gábor, Tokácsli Lajos, Katona Kiss Ferenc.)

Vásárhelyet önálló hely illeti meg a mai magyar festészetben. Ennek az alföldi „paraszt-városnak" már a század eleje óta nagy művészi múltja van.

FESTMÉNYEIKEN, RAJZAIKON nagy szerepe van az alföldi tájnak, a tanyáknak, falvaknak. Szinte mindenki valami mást vesz észre benne, valami másra figyel fel. Kohán Györgynél a tájban izzó forró drámai erőt érezzük. Expresszív erejű képei a sötét színek közül hirtelen fellángoló fényekre épülnek. Almási Gyula Béla Erdőrészletén, Téli tájján már nincs ilyen nagy szerepe az érzelemnek. Tág horizontjaival, kevés színével az Alföld nyugalmát s végtelenségét tárja elénk. Kajári Gyula erőteljes, lendületes vonalú krétarajzain a vidék egy-egy jellegzetes részlete — gémeskút, kazal — elevenedik meg. Ezek töltik ki a képet egészen; óriásira növekednek, az Alföld nagyra nőtt szimbólumainak érezzük őket. Holler László kis akvarellje a szürkület finom, szórt fényeivel, a tárgyak körvonalait elmosó atmoszférájával az este finom hangulatát adja. Fodor József Tanyaudvara ovális, nagyon zárt kompozíciójával a tanyák függetlenségét, teljes különállását is mutatja. — Füstös Zoltánnál maga a táj csak hátteret jelent. Számára a tájban levő tárgyak, emberek válnak jelentősekké. Halászbrigádjánál például az ég és a víz az erős napsütésben szinte eggyé vált. S ez előtt a ragyogó narancsos felület előtt a fő problémát a hátulról megvilágított, sötét kontúrban jelentkező csónak és a rá merőleges négy halász merev alakjának kompozíciós megoldása jelenti. Szekeres képe is hasonló törekvést tükröz. Szalay Ferenc Udvar vagy Kocsikerék című képénél sem maga a falurészlet érdekes elsősorban, hanem a gondosan megszerkesztett kivágás.

Képeiken jelentős helyet kap az emberábrázolás is. Szalay Ferenc Kendős asszonya élesen világító arcával, sötét kendőjével egyik legszebb darabja a kiállításnak. Németh József Mári nénije összefogott, nagyvonalú ábrázolásmódjával tűnik ki. Kosárfonó című képén az emberalakkal egyenrangú fontosságot kapnak a tárgyak is. A kosarak egyszerű formája, a mereven felálló veszszők sokasága izgalmas kompozíciós megoldást tett lehetővé. — Kajári Gyulánál pedig, különösen a Gyászolóknál, a nagyon erős érzelem dominál.

EMBEREK ÉS TÁJ — ez a festmények, rajzok fő témája. Feltűnő és meglepő, hogy a csendélet — ez a Cézanne óta annyira kedvelt műfaja a XX. század európai művészetének — csaknem teljesen hiányzik a vásárhelyieknél. Egyedül Hézső Ferenc látszólag szabadon játékos, a valóságban megbonthatatlan egyensúlyban álló lámpás csendélete emelkedik ki.

Nagyon jelentős, hogy Patakon a festményekkel és grafikákkal együtt a vásárhelyi kerámia is kiállításra került. A legszebbek Fekete János darabjai.

MOLNÁR VERA

túl a komor felhőkön, a távoli fény fele s boldog
szem-sugarak tüz védte, ha támadt fagy-viharos szél.
Később megdördültek az ágyúk. Ám az a halk perc,
mint a kisarjadt mag, nagy erővel nőtt a szívekben
s nem ronthatta meg és nem ölte se vérbe, se lángba
bombák vad dobogása az ároktól sebzett táj
odvaiban. Fölnyíltak a kék ibolyák is az erdőn.
Majd a pipacs táncolt a mezőn pirosan-kipirultan,
mint a leányok. Táncát nézni megálltak a küzdők
olykor az ütközetek közepette is. Így tusakodtak
vágy és durva valóság — marcangolva a lelket.
S legjobb volt a haláttaknak, akik az égre nyitották
kristállyá hidegült szemüket. Hamarább kitudódott
minden előttük a törvényről s a határról az élet
és a halál peremén és oly biztos nyugalommal
bomlottak ki teremtett formáik keretéből,
hogy sem Idő, sem más akarat nem szegheti rendjét
széthullásuknak: legelőször a védtelenül lágy
belsőrészeket oldta le az zsugorult inairól,
majd az izomzat foszlott rostosan el s a ruhákban
már csak a váz lötyögött később s kifakultan a naptól
vas-sisakos koponyák vigyorogtak a fűben a tankok
lánctalpára sem adva, se tűzérség zsivalyával
nem számolva azontúl. S majd, hogy a lárma elült rég,
akkor födte be pár kapa földdel az irgalom őket.
Megfaragott fejfák nem jelzik a sírt a besüppedt
hantok előtt. Csak a rög feketébb ott s több a bogár tán.
Özvegyek ülnek az asztal mellett és a kötőtű
úgy villog sebesen, mint két szemük őrzeni rendelt
pillantása, ha baj támadna s a rend szakadoznék.
Hírek futnak a géptávíró gyors szalagán és
készül a holnapi nap, hogy végig járja kitűzött
útját. Hajnali friss iramoktól jutva a fáradt
alkonyatig, hol lassan lépked a gondolat is már;
S hallani, hogy csikorogva az égre feszülnek az este
döngő ajtajai és becsukódnak a boltok utóbb majd.
Élni akar, aki élt s aki él még, várva az újabb
reggeleket négy égtáj féltett s rendre kimüvelt
földjein és kiabáló félelmében az átkok
káini nyelvén szól, gonoszul a viszály lobogását
szítva tovább. Ez a század vérbe
lengte be évei útját, tört-feketén
ég és szárazföldek földúlt csend
ismét készül az új haditerv is.
tervei ellen vak-beteges haragok
Szép rend kellene már! Nem gyá
nem szónoklatok és nyafogások
meddő alkudozásból sarjad a ti
egy új korszak teltebb fényén sz
hol már tervelt, új napok égnek
Megrajzolt utakon járván, miket
mért s igazít, ha a szükség később
S aztán összefog egyszer minden
mint járjon közös üggyel azontú
gépezetek közt eltörpül kicsiség
akkor mind a vizekbe, a tenger
fegyvereit s erejéből majd csak
S hidakat! El, a gigászi szomszé
önképére emelhet városokat. Ki
szelleme így munkál, ki-kitörve
Nem fog félelem és harag ott má
képzeletet. Nem köt sem a harc
láncra szabad s már megszelídül
munkálkodni okos törvényt, igaz
Új század nemesíti az emberi faj
őszintébb, kezesebb lesz örvénye

a valóságanyagot is

1963 OKT
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

világ

Kiss Ferenc a szociográfia ...
megmutatkozó, újuló érdeklő...
kapcsán írja: „Azt jelzi ez, hogy az erőltetett álpolémiák, a könyvkiadást kénytelen-kelletlen követő bírálgatásoknak csakugyan vége. A lapok nem várnak instrukciókra, az életre figyelnek, s így egymástól független ráéreznek az égető kérdésekre..."

Magam is ráéreztem egy ilyen „égető kérdés"-re, de hogy szándékom tette izmosodjék, kellett a bátorítások rokon rezonanciája. Az „iro-

Fekete János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1964 NOV 27.

1021

Művésztelep az üzemben

Valóságos művésztelep a Hódmezővásárhelyi Majolikagyár tervezőinek műhelye. Gyakran látogatnak ide a városban járó vendégművészek, hogy ismerkedjenek a kerámiával. Az üzem tervező iparművészei: Fekete János és Végvári Gyula is itt készítik alkotásaikat.

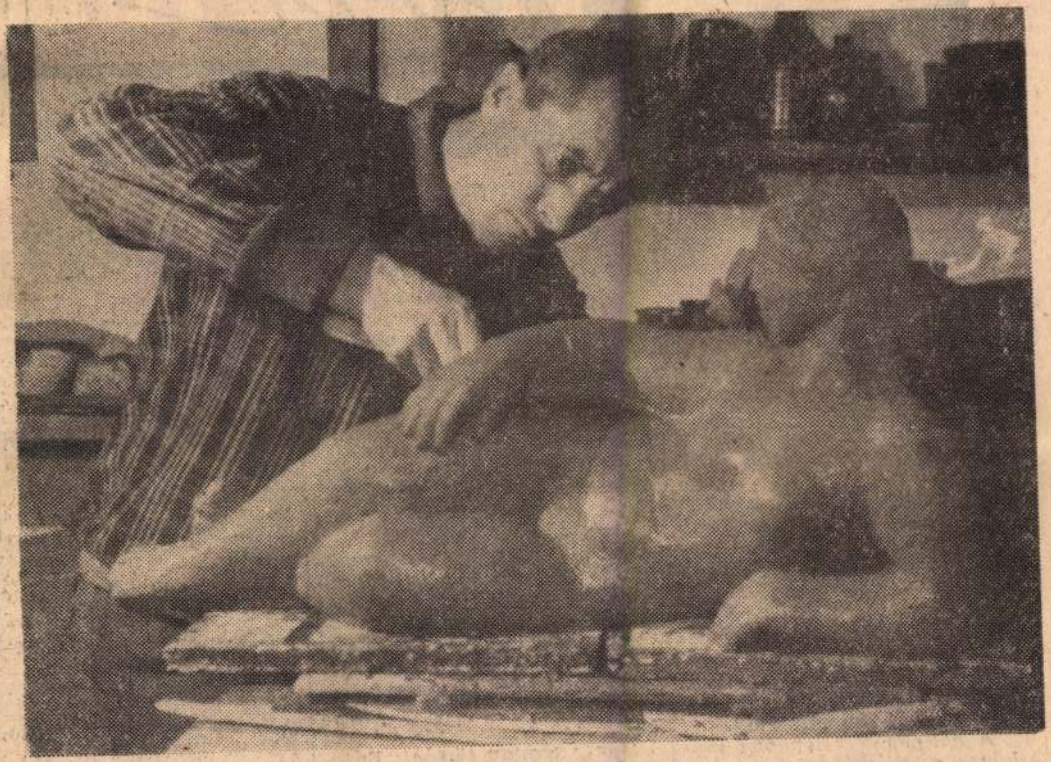

Fekete János Pihenő nő című alkotásán dolgozik.

Sport

Tranzisztoros gólcipő?

Látogatás Bene Ferenc „tokiói gólkirálynál"

— Milyen gólt szeret lőni? Töprengő mosolygás, aztán vállrándítással:

— Mindegy.

— Azt beszélik, hogy tranzisztoros gólcipőt szerzett Tokióban.

Nevető csodálkozással felál, a szekrényhez megy, s előhúzza a bőrszeges cipőt.

— Itt van, nézzen bele, ha meglátja, szóljon, arra én is kíváncsi leszek.

Való igaz: Japánban sokféle tranzisztoros cikket árulnak, de a gólgyártó cipőt még ők sem találták fel. Ezt magának Bene Ferencnek kellett feltalálnia. Sikerült is és Tokióban 12 góllal „szabadalmaztatta". A jutalom, az elismerés: aranyérem, csapatával olimpiai bajnokság, gólkirályi cím az 1964. évi olimpián.

A gól-gépezet Benében működik, a „gólgyárnak" egy személyben igazgatója, munkása és szállítója. Igazgató, amikor támadásra lendül, irányít, munkása, amikor verejtékezve megdolgozik minden labdával, edz, és szállító, amikor célba talál: „gól".

— Minden porcikámmal gólra török, betegesen gólimádó vagyok, persze sokat áldozom érte, gyakran lövök kapura. A célzás nem mindig sikerül, a közönség maximalista része ilyenkor csalódottan felmordul — mert vágya teljesületlen maradt. Hadd valljam be: az enyém is.

Bene „betegsége" az egyetlen, amit nem szabad meggyógyítani; legyen csak mindig lázasan gólimádó.

A szenvedély hirtelen tornyosul magasra, és alig néhány esztendős, hisz őrzője is decemberben tölti be a húsz évet.

Sz[illegible]te tegnap történt: Bátyja, Bene László vette észre, hogy a Feri öccse milyen jól kezeli a labdát a balatonkeresztúri grundon. Hatalmas i bákat zúdít kapura. Ekko dezték fel először — s é családban maradt. Futbal zának görbéje ezután hirt kezd emelkedni. Hamar Pestre kerül. A Balaton partjáról elindult fiú a cing Paris ellen húzza fel gára először a lila-fehér kőt. 1961-ben az Ujpesti zsában már 20 NB I-es m közést játszik. S három é később: az olimpiai baj magyar labdarúgó csapat g királya.

— Kit tart példaképének

— Szusza Ferencet. Lö technikáját, jól irányz bombáit szeretném elsajáti ni. Sokat gyakorolunk egy Rajta kívül Albert és Gör tudását becsülöm sokra, Puskás Ferencét.

— Látta őt játszani?

— Itthon nem. Csak filmr

Fekete János
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 JUN 30.
ESTI HIRLAP

1021

Vásárhely varázsa

Július 5-től: Vásárhelyi Tárlat a Nemzeti Galériában

— És most mit fogsz csinálni? — kérdezték a századeleji pesti művészkávéház törzsasztalánál *Tornyai Jánost* barátai, amikor párizsi tanulmányút és kalandozás után, megtanulva mindent, amit a festészetből megtanulhatott, visszaérkezett Budapestre.

— *Hazamegyek, Vásárhelyre.*

— Vásárhelyre? — lepődtek meg a kollégák. — *De hiszen ott nincs semmi!*

— *Éppen azt a semmit akarom én megfösteni* — felelte Tornyai.

Valóban: mi vonzotta Vásárhelyre Tornyait? S mi vonzott utána oda még annyi sok festőt és szobrászt?

Tornyain kívül olyan nevek állnak ennek a Vásárhelyre zarándokolt sornak az elején, mint *Rudnay, Pásztor, Medgyessy.* A két világháború közt megritkult a zarándokok sora, majd a felszabadulás után ismét megindult a vásárhelyi művészélet. „Vásárhelyi festő": ez ma különböző fogalmakat takar. Egyik csoportjuk: az ott született, de onnan elszármazott festők, mint *Kurucz D.*, vagy *Komotsay.* Másik csoportjuk az ország más tájairól költözött oda és telepedett ott le, mint *Kohán György, Szalay Ferenc, Németh József, Kajári Gyula* és *Fekete János.* A harmadik a művésztelepre lejáró festők csoportja, akik mind rendszeresen visszatérő vendégei

De hát miben is áll ez a varázs? Dömötör Jánossal, a Vásárhelyi Múzeum igazgatójával tűnődünk ezen a kérdésen.

— A táj...? — tűnődik a tőzsgyökeres vásárhelyi múzeumigazgató. — Épp olyan táj ez, mint az Alföld bármely más pontján! A képzőművészeti hagyományok? De hiszen azzal több más alföldi város is büszkélkedhet. Talán az emberek? Azt hiszem, ők húzzák le erősen a mérleget Vásárhely javára. *A vásárhelyi ember nem nézi csudabogárnak a festőt.* Félévszázada megszokta már ezt a különös emberfajtát, aki hol a cséplőgép tövében, hol egy régi kút közelében, hol a legelésző állatok közt üti fel állványát; hol meg egy kerekképű parasztgyereket, vagy árkolt arcú kendős öregasszonyt ültet modellnek maga elé. Megszokták a festőt, aki errefelé, bármilyen fiatal és modern, mégsem szakad el a realitástól, és kikéri traktoristák és halászok véleményét a képeiről. S amikor minden őszön megnyílik a vásárhelyi tárlat, négy-ötszáz ember várakozik a bejárt előtt, hogy bejuthasson a megnyitóra.

— És mecénások is a vásárhelyiek! Van fiatal állatorvosunk, akinek négy Szalay-kép lóg a szobája falán. Egyébként amikor ez a tehetséges fiatal festő önálló kiállítást rendezett, nemcsak tizenegy képét vették meg, hanem még a bejáratra festett plakátja is elkelt.

A fő mecénás: maga a város, szívesen támogatja a művészi életet. Ennek jele a vásárlásokon kívül a Tornyai-plakett, amelyet eddig olyan művészek kaptak meg, mint Medgyessy, Barcsay, Németh, Szalay, Szurcsik, Szabó Iván és mások. S újabban még egy speciális tényező is fokozta Vásárhely vonzerejét: a *majolikagyár,* amelynek baráti segítsége kísérletezésre csábítja a művészeket. Itt születtek Csohány, Kurucz, Somos kerámiaképei, Fekete János kerámiaszobrai.

Míg beszélgetünk — itt a budapesti *Nemzeti Galéria* egyik termében, — halk kopácsolás jelzi a termekben zajló kiállítás-előkészítő munkát. 1800 közül összeválogatott 120 művel *július 5-én nyílik meg a Galéria 12 termében Ritly Valéria művészettörténész rendezésében a vásárhelyi festők első nagy országos tárlata.*

Fencsik Flóra

re vonatkozólag *érezhető nyomás* nehezedett rá, hiszen az atlanti stratégáknak különösen fontos lenne a hosszú, fjordokkal csipkézett partvidék és Törökország mellett Norvégia az egyetlen olyan NATO-ország, amelynek *közös határa van a Szovjetunióval.* Ezen a határon azonban, s ezt is hangsúlyozta mindkét kormányfő, *még nem volt*

Dél-vietnami
eke-bajnokság

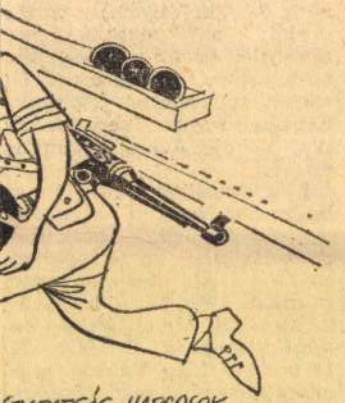

(Endrődi rajza.)

1966-ig háromeze

Titokza

a dallas

A *Kennedy-merén* rülményeit vizsgáló *Warren-bizottság* hétfőn felszólította az FBI-t, a szövetségi nyomozóirodát, hogy derítse fel *Oswald* állítólagos noteszének ügyét. A *Dallas Morning News* című lap a hét végén ugyanis (kizárólagos jog feltüntetésével)

kivonatokat közölt a Kennedy-merénylettel gyanusított Oswald egykori feljegyzéseiből.

Ezeket a jegyzeteket Oswald állítólag akkor készítette, amikor, mint amerikai állampolgár Szovjetunióban időzött.

A Warren-bizottság közbelépésének az az oka, hogy a *Johnson* elnök által létrehozott testület állítólag szintén tanulmányozza ezeket a feljegyzéseket, s most

tudni akarják, hogyan kerültek ezek a Dallas Morning News szerkesztőségébe.

A jegyzettömböt — mint a bizottság szóvivője közölte — a dallasi rendőrség „fedezte fel" majd adta át a Warren-bizottságnak.

Rendkívüli izgalmak a Vígszínház pozsonyi vendégjátékán

Pozsony, június 30.
(Telefontudósításunk.)

A Vígszínház művészei, amikor Budapestről elindultak pozsonyi vendégszereplésükre, álmukban sem gondoltak arra, hogy ez a színházi bemutatkozás milyen izgalmakkal jár majd.

A 110 tagú együttes vasárnap érkezett a szlovák fővárosba, és az itteni Nemzeti Színház Hvjezdoszláv prózai színházában megkezdte egyhetes vendégjátékát — de már az első előadáson meg kellett változtatni a programot. Latinovits Zoltánt, akinek a bemutatkozó előadáson Romeót kellett volna játszania, szívinfarktus gyanújával a vasútállomásról azonnal az egyik pozsonyi kórházba szállították. Miután a vendégjáték jegyei hetekkel

(Folytatás a 2. oldalon)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Fekete János

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1964 NOV 22

1021

Fekete János és alkotása

4

,ót nyitok rád

·telen, felriadsz a szerelemből;
ıd, az ajtórésben mi tündököl?
s, szívdobogva milyen kerítő gondolat
yes-furcsán, mint a gémláb, megtörik nyakad?
vá is futnál? Az első kanyar visszahoz,
nég szelídebb, csak az irhám csatakos,
adok, mert alulmarad a világ szívem előtt,
árnyamat, s mint az ajtóernyőt begöngyölöd,
va zuhantunk, emlékszel még talán,
ak közé zárt törtarany dongó muzsikál;
ad közé szorítod az inged, úgy vetkezel.
nyugtalanul belefelejtkezel.

CSUKÁS ISTVÁN

- néni. Az utat mindenképpen nyába. Majd elmegy a ta
c megcsináljuk. Nem akadá- nácsra, panaszát hátha or
- luozhatja meg néhány nap- posolni lehetne.

Fekete János

1969 JUN 15

1021

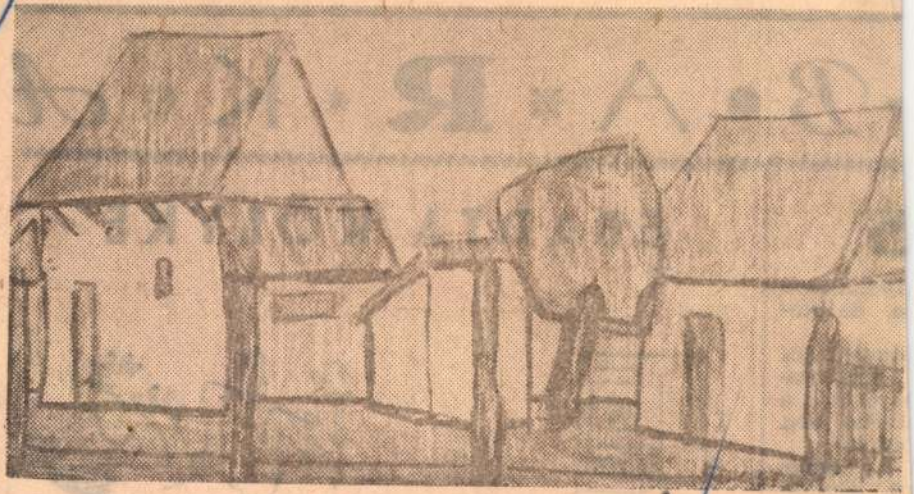

Fekete János

Házak

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

BÉKÉS MEGYEI NEPÚJSÁG
Békéscsaba

-B•A

3

EBA

ljesítménye
a, de ké-

s mert idő-
lejárt, ösz-
t. Otthon a
l ette meg,
ordult.
— kezdte
os közölni-
. Ma van
próbaidőre
ért, hogy le-

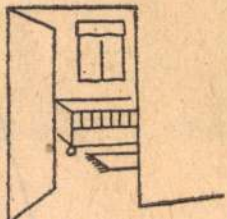

1021

Fekete János

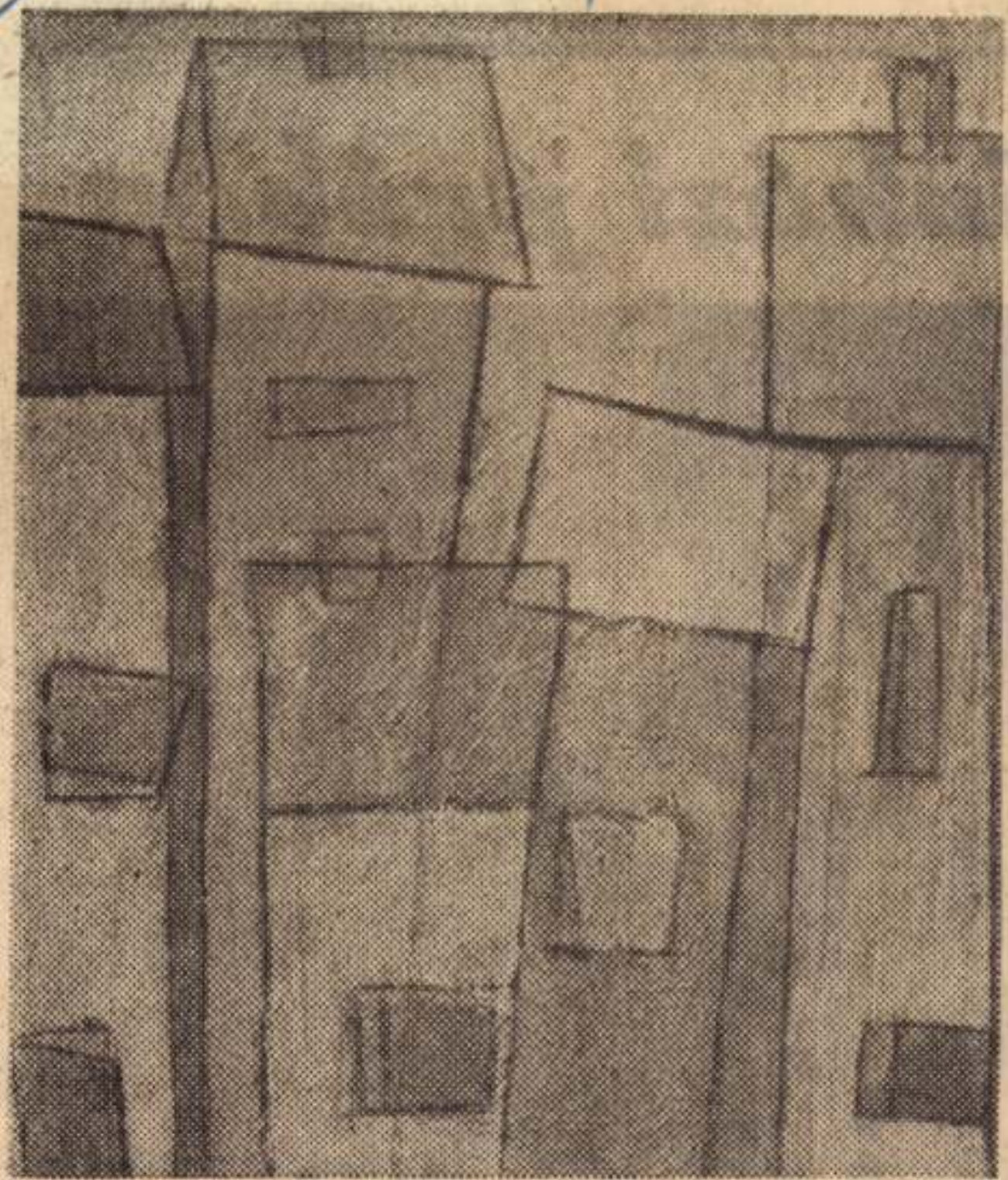

Fekete János Házak

1970 JAN 18

FIGYELŐ

A., ÜLLŐI ÚT 51

138-068, 337-748, 340-726

ÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Békéscsaba

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296; 188-307

1968 MÁJ 5.

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1021

FEKETE JÁNOS: HOLLÓS TÁL

Fekete János

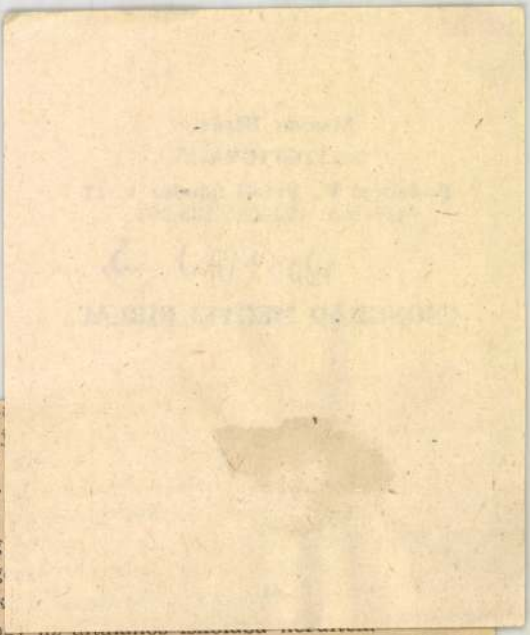

idozási
nagyon
goztam.
Persze
zén, és
rdemes
monda-
nük.
án fá-
k mint
, nincs
vagy."
igazat
a gye-
mással
ennek
s biza-
egymás-
yerekek
i, apró-
dolgot.
n meg-

n sosem
hárman
vesked-

edes
ba
már
—
kor
még
ideg
lyuk
Aho
már szinte önálló emberek voltak, azt csinálták egész nap, amit akartak. De büszkén mondhatom, tudták kötelességüket, mindig rendesen viselkedtek, jól tanultak.

Vassné a BMG makói gyáregységének dolgozója, pénzügyi előadó és üzemi pénztáros. Tizenöt éve dolgozik a gyárban, 1953 óta. Erejéből futotta a munkára, a gyereknevelésre és a társadalmi munkák vállalására is. A pártnak 1948-tól tagja, s most tagja az üzemi pártszervezet csúcsvezetőségének is. Először a szakszervezetben tevékenykedett, 1957-től az üzemi bizottság nőfelelőse volt, bár ezt a munkakört tulajdonképpen nem adta fel,

arra a
amiben
Nagy

Az a
adhatu
sem áll
munkáj
a szocia
nak, eg
mogatn
Csongrá
anyáról
példáju
igaz!

Parképítő fiatalok Mó

A szegedi Ifjú Gárda Ifjúsági Város dísznövénytermelő- és kertépítő tanulói komoly munkát végeztek az elmúlt év őszén. A fiatalok a mórahalmi tanács megbízásából díszparkot építettek, mintegy 6500 négyzetméternyi területen. A terület parkosítási tervét *Hovorka* Istvánné és *Törő* Jánosné, a szakiskola mérnöktanárai készítették. A régi park területén a magas talajvíz miatt a növényzet kipusztult, és a terület kialakításához közel háromszáz köbméternyi földet mozgattak meg a fiatalok. A munka nehezét még a rossz idő beállta előtt elvégezték, és most már a fák, az örökzöldek, és a cserjék kiültetésén munkálkodnak.

A község dolgozói nagy figyelemmel kísérték munkájukat, és meg is szerették a fiatal parképítő brigádot. A fiatalok pedig így vélekedtek: „Igen jóleső érzés, hogy ezzel a komoly feladattal

Munkában a parképítő bri

Fekete János

Úttörővasút

Budapest határában, a Szabadság-hegyen furcsa vonat szállítja az — elsősorban úttörőkből, turistákból, kirándulókból álló — utasokat. Első látásra ugyan nincs nagyobb különbség a más vasútvonalakon közlekedő szerelvényekhez képest, mindössze a vagonok színében találhatunk némi eltérést, ugyanis a megszokott fekete színű kocsik helyett piros aljú, fehér tetejű az itt közlekedő vonat valamennyi darabja, még a mozdony is. A vonat érdekessége, hogy úttörők látják el rajta a szolgálatot. Ők a kalauzok, ők viselik a forgalmisták piros sapkáját, hogy „palacsintasütőjükkel" jelt adjanak a szerelvény indulására. De nemcsak a „munkaköröket" látják el a pajtások, hanem úttörők az állomásfőnökök, a pénztárosok, pályafelvigyázók, sorompókezelők, váltókezelők, vonatrendezők, kocsikísérők — és sorolhatnám még azt a sokféle tevékenységet, amit itt folytatnak az úttörővasutasok. Egy-egy nap 40 úttörő van szolgálatban. S hogy milyen jól dolgozik ez az úttörőgárda, milyen nyugodtan végzik a felnőttek munkáját, azt bizonyítja, hogy ezen a vasúton ritka dolog a vonatkésés, a rendszertelenség, a fejetlenség. Mindez a legnagyobb rendben történik; nemhiába úttörő becsületükre fogadták a kis vasutasok, hogy tehetségükhöz, ügyességükhöz mérten, a legjobban végzik el a rájuk bízott feladatokat. Valamennyi szocialista országban található úttörővasút, némelyikben nem is kis számban. Mégis a csillebérci viszi a „pálmát", még nemzetközi viszonylatban is a legnagyobb távolságot befutó úttörővasút! Menetideje 1 óra 20 perc, tehát bőven jut idő a tájban való gyönyörködésre is útközben. A vonatok nyaranta sűrűn közlekednek, minden negyed órában indul szerelvény. Természetesen a téli időszakban naponta csak néhány szerelvény közlekedik.

Akit érdekel a technika, szeret vasúttal játszani, csak egyet ajánlhatok: ha Budapestre utazik, feltétlenül keresse fel a Csillebérci Úttörővasutat!

REIGL ENDRE

Albert Éva, Szemenyei Ernő riporterek jelentik:

Pajtások, olvassatok sokat!

Mostanában igen sok érdekes és értékes könyv jelenik meg a könyvesboltokban. Mi, a vásárhelyi Úttörőház riporterei, most felhívjuk néhány könyvre a figyelmeteket. Azt ajánljuk, hogy az elolvasott könyvek tartalmát az olvasónaplótokban is rögzítsétek. Rendkívül izgalmas és komoly tudományos kérdésekkel foglalkozó regénynek tartjuk *Botond* Bolics György: Ezer év a Vénuszon című regényét és *Hunyadi* József: Pepitó című könyvét, amely Spanyolországba kalauzolja el az olvasót. A regény hőse a kis Pepitó végig harcolja a spanyol polgárháborút, és erről a küzdelemről számol be izgalmasan a regény.

Fercsi füllenté

Amikor Fercsivel ez az eset megtörtént, akkor még lúgoshordó állt minden falusi udvarban. Hogy mi az a lúgoshordó? Egyszerű fahordó, éppen olyan, mint a többi, csakhogy abba rakták az elégett fa hamuját, majd teleöntötték a hordót vízzel és egy-két nap múlva készen is volt az erős hamulúg. Ezzel mosták fehérre a ruhát, mert akkoriban még nem volt annyiféle mosószer, meg ügyes mosógép. A lúgoshordót mindig fel kell tölteni vízzel, mert hamarosan kifogy belőle, hiszen mosni mindig kell, kiváltképp ott, ahol sok a gyerek.

Egyszer Fercsinek kellett telehordania a lúgoshordót vízzel, az udvar végén álló kerekeskútból, de elfelejtette. Megesik mindenkivel: játék közben elfelejti a dolgát. Hanem másnap, mikor édesanyja mosni akart, nem volt lúg. A mama már a teknőt is kikészítette, már a szennyest is halomba rakta, de lúg nem volt egy csepp sem.

— Fercsi fiam — mondta —, te nem hordtál vizet a lúgoshordóba!

— Pedig én hordtam bele, hat vödörrel — hadarta. — Biztosan kijött a dugó, azért nincs benne víz.

Édesanyja hosszan nézett Fercsire és így szólt:

— Azt mondod, kijött a dugó? Csak úgy egyszerűen fogta magát és ki hordóból?

Fercsi mo próbált, pici tan ismételte

— I-igen. a dugó...

— No jó! - ta az édesan akkor fogd c pen a vödröt tele most.

Fercsi kapt és egykettőr hordta vizze dót. Mikor a vödörrel is tötte, azt tőle az édes

— Így hor tegnap is?

— Így! így... — m

— Hát akk más hátra, le erre a fatusl meglesed, ho ki a dugó a ból? És megl is, hova szö víz?

Fercsi egy úgy tett, mi gyelné, lesné

gyar formák vált-
ijat. Nálunk a to-
n árulják, hány
k volt a tök for-
ndulópontja. Szu-
seink mennyire
Hát nem díszít-
vázáimat? Faen-
lt tök formavilá-
dt tálam állított
ézőt. Megérezték
indulópontot.

sos Miklós tanítványa) a Pécsi Porcelángyárban helyezkedik el tervezőként. De csakhamar rájön, hogy a porcelán világa hideg és rideg; az agyag az, amiben megvalósulhat sok szeretettel és melegséggel dajkált forma- és színvilága.

Ahogy én figyelemmel kísérem művészeti vonalvezetésedet, elmondott alapelveiden nem szoktál gyakorta változtatni...

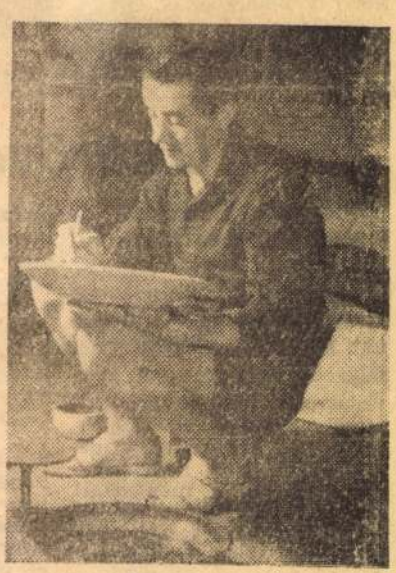

Készül a tál

Maga is bevallja — jól választott. De az elért sikerek is ezt bizonyítják. Alkotásai — a hazai kiállításokról nem szólva — megjárták Prágát, Moszkvát, Berlint, Torinót, Vallaurist, Zentát, Belgrádot, Szófiát. Legutóbb — 1967-ben — Koppenhágában állították ki 10 edényét és kerámiaszobrát.

Úgy tudom, hogy a dán lapok kritikái nagy elismeréssel írtak a kiállított darabokról?

— Érdekes párhuzam vonható a dán és a hazai szemlélet között. A dánok azt dicsérték, amit itthon alig-alig vesznek — vagy akarnak — észre venni: művészetem kötődését a nép művészetéhez...

Nem magyarázod meg ezt kissé bővebben?

— Kerámikus lévén engem megfognak a népi kerámiák, használati tárgyak formái, színei. Egyszerűségük és célszerűségük. Én ezeket fejlesztem tovább művészi szintre az új és fejlettebb technika segítségével. Nálunk divat nagyobb népek népművészetét másolni, ugyanakkor a magyar népét nem másolja senki, holott értékben semmivel sem marad más népeké mögött. Sőt! Nézetem szerint elsődleges az, hogy a népi alkotásokhoz közünk legyen. Közönségünk néhanéha észreveszi alkotásaimban ezt a tendenciát, de — tapasztalom — a külföldiek inkább becsülik. Vallaurisban kiállított tárgyaimat sem kozmopolitizmusuk miatt becsülték, hanem a helyi, népi jelleg miatt.

Kattan a zár a kis raktár ajtaján. Szanaszét tálak, korsók, vázák, szobrok, domborművek.

— Nézd! A szőlőskerteket jártam, amikor felfigyeltem a permetező keverésére szolgáló hordók csodaszép színére. Ez a váza — mutatja — akkor sejlett fel bennem. A permetlé kékségének ezernyi árnyalata hozza vissza az átélt hangulatot. Egy vajköpülő egyszerű formájának visszhangja lehet virágtartó. Miért elképzelhetetlen a csibeitató formavilágának megtartásával új, modern lakásokba illő váza megformálása? Félreértés ne essék: én nagyon jól tudom, hogy a kerámiában minden vonásnak van ős. A divatos néger plasztika is az ős-

Nagyon szereted Kodály zenéjét...

— Értem a célzást, de tekintsünk el az összehasonlítástól!

De ne tekintsünk el a hasonlattól! Bartók és Kodály művészete is sajátos népi jellegénél fogva hódította meg a világot, miért ne lehetne transzponálni ezt a kerámiára?

Szemrehányó, nehezteló pillantás volt a válasz...

Te domborműveket és szobrokat is alkotsz!

— Úgy érzem művészi alapállásom ezekben is érvényesül, természetesen elvontabban, mint a kerámiában, a használati tárgyakban. A lényeg, hogy követtem a magam énjét, azzal azonosítani tudjam, ami kikerül kezem alól. Állatszobraimban is mindig a természet közelségét próbálom sugallni — a bivaly brutalitását, az őz könnyedségét, a vadmadarak élethűségét. A szülői házból hoztam egy életre magammal ezt a szeretetet...

Mint pedagógus, mi a célod?

— Átadni a tanítványaimnak elképzeléseimet, arra tanítani őket, hogy vegyék észre saját értékeinket. Soha ne másolásra törekedjenek, de érezzék a népi tárgyak formájának és színvilágának jelentőségét, értsék meg és becsüljék azt a folyamatot, amelynek során egy szakajtó formája és színe átértékelődik egy gyümölcstálban...

SZABÓ ENDRE

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG

1021 1987 FEB 19

Fekete János

KÖRÖSTÁJ

KULTURÁLIS MELLÉKLET

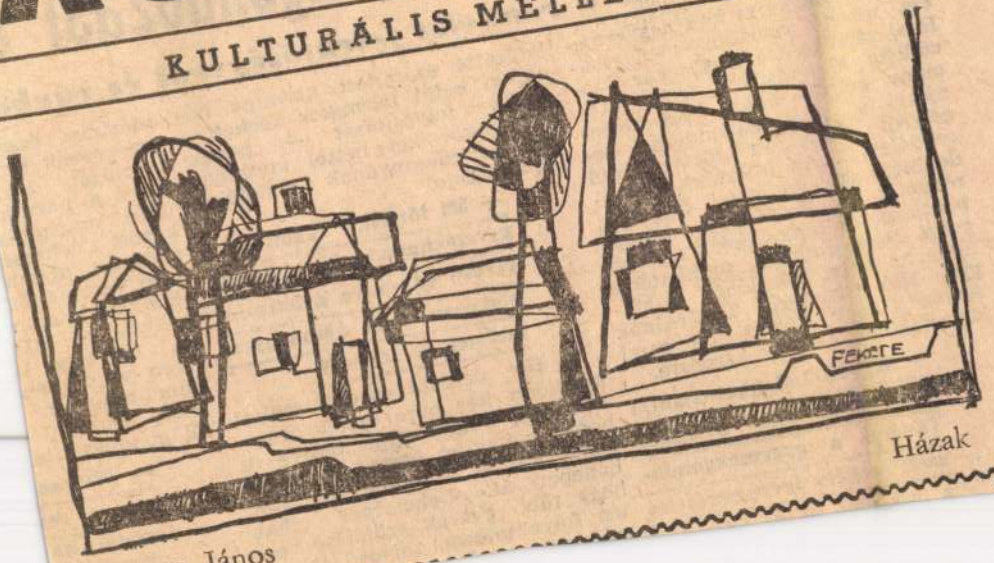

Házak

Fekete János

1967. február 19.

Kinek jár a gyermekgondozási se

A nőtanács elnöke a rendelet jelentőségéről és várhat

Nagy hangsúlyt kap a gyermeket nevelő családok megbecsülése, támogatása a Magyar Szocialista Munkáspárt és a kormány politikájában. Ezt bizonyítja a gyermekgondozási segélyről elfogadott törvényerejű rendelet is. Az intézkedést mindenütt nagy tetszéssel fogadták, részletei az érdeklődés középpontjában állnak, ezért a Központi Sajtószolgálat munkatársa felkérte Erdei Lászlónét, a Magyar Nők Országos Tanácsának elnökét, hogy válaszoljon ezzel kapcsolatban néhány kérdésre.

— Milyen indokkal ajánlja a Magyar Nők Országos Tanácsa a gyermekgondozási segély igénybevételét

letésétől számított harminc hónapon belül bármikor kérheti a segély folyósítását — persze mindenkor két héttel korábban kell az édesanyának szándékát bejelentenie.

— Mi történik akkor, ha a gyermekgondozási segélyt élvező édesanya a harminc hónapon belül újabb gyermeknek ad életet?

— Ha például az első szülést követően két évre ismét gyermeket szül, akkor attól kezdve öt hónapig a teljes fizetés jár, majd ismét kapja a segélyt, harminc hónapon át. Lehetséges tehát, hogy több gyerek születése esetén folyamatosan folyósítsák szá-

adásban részesí
szervezzük szán
iskoláját. Lény
hogy a harmin
után ugyanoly
között vehessé
ahogyan abbah
hető viszont, hó
munkahelyükön
nológia, új eljá
be, ezért az ü
ilyen esetekben
minc hónapon
felelő szakmai
ről gondoskodni

— Milyen
lesz a re
csődei há
re?

FEKETE JÁNOS: DISZTÁL

(A XIV. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából. — Foto: Enyedi Z.)

akik megkezdték a bo
Egy darabig csak t
kapzsi, ravasz szolga.
hatvanadik botütésné
ugrott.

— Nem bírom
uram, szólj a poroszl
hogy ne üssenek, inká
zetek.

— Legyen a kívánságod szerint — felelt a fáraó, s hívatta kincstárnokát, aki könyörtelenül behajtotta a kapzsi szolgán a száz aranyat, egész vagyonát, amit a fáraó udvarában kapzsiságával és ravaszságával megtakarított.

Így történt, hogy kapzsiságáért meg is ette a hal javát, hatvan botot is kapott és száz aranyat is fizetett. Nem is próbált többé soha csalárd úton meggazdagodni.

(Egyiptomi mese)

Elegáns díszdobozban és darabonként is kapható a Fesztivál elnevezésű kölni és szappan. Névnapra, születésnapra tetszetős ajándék a kölni, a szappan, a díszdoboz.

A készítmény tartós illatát — melyről közismert és kedvelt — az a két százaléknyi illóolaj biztosítja, melyet alapanyagába dolgoztak bele. A korábbi készítményekben az illóolaj csak 1,5 százalékban talál-

ható meg
tivál e
szappant
a Budap
metikai
tartási V
mékek C
szíti.

Az újf
és szapp
dül cs
gyénkber
forgalem
pedig a
megyei
iparcikk
reskedel
lat illa
papírbolt
Fesztivál
szappan
reskedel

Fekete János MDK

Szeretet, vörösrézdomboritás

Tornyai János Muz.1964.Vásárhelyi őszi tárlat

Fekete János MDK

Tavasz, vörösrézdomboritás

Delelés, vörösrézdomboritás

Sirató asszonyok, vörösrézdomboritás

Tornyai János Muz.1964.Vásárhelyi őszi tárlat

MDK.

Fekete János

Fiu-szobráról

Magyar Nemzet 1967 szept.8.

Fehete János
nobrán

M.D.K.

Egy haresú őret és egy dísztálat
mutatott be a tailalon.

Szelesi Zoltán: A VIII. Szegedi Nyári Tárlat.
Művészet, 1967. november - 42 lap.

Fekete János

NDK

Lóitatás, rézdomboritás 45x9o

Tornyai János Muzeum 1965. 2o év szerzeményei

Fekete János
festő

MDK

A Műcsarnokban nyílt nap
kiállítása.

L. G. Baranyai festőművészek budapesti
kiállítása
Napló, 1959. okt. 6. 5. lap

MDK

Fekete János, szobrász

Dombosításai emlékezetesek
maradnak az érdektelen
plasztikai anyagtól.
(Nyári tárlat, Szeged)
Rózsa Gyula: Egy „alföldi" és egy „országos"
problémáról 7

Népszabadság Bp. 1967, aug. 16.

Fekete János MDK

Bikavezetők, vörösréz domboritás

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Fekete János

fellépett a VIII. országos nyári tárlaton.

Népszabadság 1967 aug. 16.

MDK.

Fekete János

Kiállítási kritika

Délmagyarország 1 67 juni.2o.

Pekete János

Kiállítási kritika

Délmagyarország 1967 június 20.

Fekete János

MDK

Delelés, repr.

Tornyai János Muz.1964.Vácárhelyi Őszi tárlat

Fekete János MDK

Menyasszonyk kerámiakép

Pásztor, kerámiakép

Tornyai János Muz.1964.Vásárhelyi őszi tárlat

Fekete János

Megemlékezés egy nagy lehetőségek sorában. Keramikus.

P. Breslyénszky Ilona,
Ismerd meg a Kerámiát, Bp. 1966,
118 l.

M.D.8

Fekete János
Ipanmivész

Török Jánossal most a Hatgás
templom tönkre mint relicfjein
és az Ipanmivészeti Museum szete
lett kupolájan dvegozik

Hallanna Erzsébet: Terek nyomában a
Dunántúli Napló, 1958. jan 7 - 2 lap

M.D.K

Fehete Jains

ipamúvén

A nyarán végute a fáskolát
ebső munkahelye Pécs, a Porce-
lángyár, ahol étkészletét, figurál
vázát, kályhát csinál.

Hallama Erzsébet: Tervek nyomában a ...

Dunántúli Napló, 1954. jan. 7 - 2 lap

M. D.

Fehete János
szobrasi

Szakérettségis tanfolyamról
vettek fel az Iparmivészeti
Főiskolára. 1956-ban fejezte
be tanulmányait

– di – : Fehete János
Dunántúli Napló, 1958. ápr. 21 – 5 lap.

M.D.K.

Fekete János
Nobrás

Tanulmányai befejeztével
a pécsi Zsolnay-gyárhoz
került. Több kiállításon sze-
repelt. Budapesten két al-
kalommal.

—di— : Fekete János
Dunántúli Napló, 1958. febr. 21-5 lap.

M.D.V.

Fehete János
szobrász

A „Postagalamb" című műve
első díjat nyert. A „Pihenő pásztor"
című szobrát a Megyei Tanács
Művelődési Osztálya vásárolta
meg.

– di –: Fehete János
Dunaújvárosi Napló, 1958. febr. 21-2 lap.

MDK

Fehete János
szobrász

Jelenleg (1958 febr.) a budapesti
Mátyás templom főbejárati
ívmezőjének szines Zsolnay-fele
domborsnűvet restaurálja

— dí —. Fehete János
Dunántúli Napló, 1958. febr. 21 - 5 kep

M.D.4
1

Fehete János
keramikus

Barma vánája a Műegyetemi
Diák otthoni kiállítás szép
darabja

Rocznik dhos Téli krónika
Művészet, 1967. április - 38 kap.

Fehete János
kerámikus

M.D.K

Resit vett a tárlatón

Dr. Szarcos Ottó: Ipar és népművészeti kiállítás.
Dunantúli Napló, 1957. dec. 17 - 3 lap

Fekete János
iparműrész

M.D.K

A gyár modern ét és teás
mokkás készletek tervezésével
bízta meg.

—: Porcelángyári hipek
Dunadúlí Napló, 1957. aug. 15 - 3 lap.

Ferete János szobrai

Bira,
Ferdő női akt
bivaly fiaval

Csongrádmegyei képzőművészeti kiállítás,
1959. szeged. Kat. bev. Osváth Béla.

7.

Fekete János szobrász

Szerepel a IX. hagy. Kép. mův.
Kiállításban a hűvösvölgyben

Magyar Ifjúság 1962 V. 5

MDK

Fekete János

Ülő nő, gp.

Furulyás fiu, rézdomb.

Lóitatás, "

9. Vásárhelyi őszi tárlat 1962. okt. Tornyai J. Múz. Hmvhely.

Fekete János
ipanmüves

MDV
1

Parasztfigurái erőteljesek.

Sarkadine Hárs Éva: A pécsi képzőmű vezér Nagybanyai
Dunantúli Napló, 1957. szept. 22-5 lap

Fekete János

Dunántulról származik, ma Vásárhelyen él

Pogány Ö. Gábor: A vásárhelyi vitáról

Tiszatáj 1967 VIII. n. 749 old.

Fekete János szobrász

Antilop a nobra szerző [illegible] a

III. Délalföldi Tárlaton

Szabó Endre: Reménytvesztve-
szemérykedve

Tiszatáj 1967 VIII u. 647 old.

MDK

Fekete János

repr.:

Ülő nő

Délalföldi Tárlat 4. 1968. - Emvhely,

Szeged, Gyula, Szentes

Fekete János

Tál, repr.

Vásárhelyi Tárlat, 1968. Zenta.

Fekete János

Ér i lemezdombasítása (eml.)

Szerepel a szegedi Nyári Tárlaton

D. Fehér Zsuzsa: A szegedi nyári tárlatról

Viszatáj 1967 X n. 955 old.

Fekete János

Gyakran tartózkodik Vásárhelyen

Tóth Sándor: Vásárhely és a
kéjzőművészet

Tiszatáj 1967 I. n. 57 old.

Felete János

(Hódmezővásárhely)

Pákás/in, bronz, 64

Bivaljol, rézdomborítás, 38,5 x 87

Karikáró/ini, " 12 x 126

Parasztfej, kerámiatáp, 45,5 x 31,5

Alföldi Tárlat, Gyula 1966

kat. bev. Csörr István 1966

Fekete János festő

Szerepel a Fiatal Oroshází Festők

miniatúr tárlatán

Békés megyei Népujság 1969 IV. 29

Fekete János MDK

Szerepelt a tárlaton.
"Tavasz","Szeretet"

Dömötör János: A XI. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP 1964 okt. 29.

Fekete János MDK

Szerepelt a tárlaton

lemezdomboritásokkal

Ritly Valéria: A XI. vásárhelyi őszi tárlat.
Magyar Nemzet 1964 okt. 27.

MNK

Fekete János

a Majolikagyár tervező művésze

Munkáit dec 13- és 27 közt mutatják be, az Iparművészeti tanács és a Tornyay János Muzeum által rendezendő "Művészet az iparban" c. kötöttáru és majolika kiállitáson.

Csongrádmegyei Hirlap. 1964. Szept. 27.

Fekete
~~Fekete~~ János

MK

kerámiával
szerepelt a kiállitáson.

Szelesi Zoltán: Szegedi Országos Képzőművészeti Kiállitás.

Tiszatáj. 1964. szept.

Fekete János MDK

Hódmezővásárhelyen Fenyő A.Endre festő, Fekete János és Végvári Gyula kerámiaművész rendezett kiállitást.

Népszava 1964 jun 16.

Fekete János
szobák

„Fake" c. sorozatával szerepelt a XV.
őszi tárlatón

Szabó Endre: Igazolt remények
Tiszatáj, Szeged 1968-XII 1113.

Fehéte János

keramikus

Vallomásban 1965 szeptemberében
élő kiállításon részt vett.

Dömötör János: Picasso kiállítás . .
Művészet, 1970. január - 37 lap.

Fekete János, kerámikusművész

Végvári Gyulával közösen kiállítása volt a Tényes Adolf teremben. Megnyitotta Dr László Gyula, volt tanárunk, 1963. XI. 15-én.
Műtárgyhelye a Hódmezővásárhelyi Majolikagyár.

A megnyitó szövege közölve.

Iparművészet, 1963. 5. sz., 62-64. l.

Fekete János kerámikusművész

Végvári Gyula kerámikussal, valamint Bubb Ferenc, Fekete Jánosné, B. Kovács Ferencné textiltervezőkkel közösen mutatta be munkáit a Tornyai János Múzeumban.

„Művész az iparban" kiállítás Hódmezővásárhelyen;
Ipari Művészet, 1965. 1. sz., 99. l.

MDK

Fekete János

neve az előszóban emlitve

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Muz.
1967. okt.

Fekete János

Kerepel a kepedi Nyári Tárlaton

Pogány Ö. Gábor: Nyári Tárlat Szepedei

Tiszatáj 1965 XI. n. 858 old.

Farkas János szobrász

Galambán c. műve (eml.)

Szerepel a II. Délalföldi Tárlaton.

Dimótól János: II. Délalföldi Tárlat

Tiszatáj 1965. VII. sz. 553. l.

MDK

Fekete János

Leány, br.plakett

Tál, v.réz

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Mus.
1967. okt.

MDK

Fekete János

Kiállitási kritika

Hajdubiharmegyei Népujság 1968 juni.4.

Fekete János festő

Szerepel az orosházi kurzusban,
a helyi művészek kiállításán

Tiszatáj 1966 IX. n. 784 old.

MDK

Fekete János

Őz, repr.

Szegedi nyári tárlat, Móra F.Muz. 1967.jul.

zentáció van, de nincs fürdőszoba.
kszék. A fiatal lányok ugy öltöz-
szinte tanárnőknek hiszi őket, u-
, kulturálatlanok. Megnőtt az i-
Tavaly érettségizett lányokat kül-
helyre 4o-en jelentkeztek, s azürés
ő megbotránkozott, hogy az érettségi-
tájékozatlanok.
szerepe a nyilas reminiszcenciák-
nye szerint nem volt, mert a nyi-
em bujtak elő. Különben is a nyi-
tja Bakonycsernyén. Három suszter
Ezekből egy nyugatra ment, egy
öltözött Szlovákiába, egy meg meg-
szerint Csernyén nem volt ellen-

MDK

Fekete János

Őz, lemezdomb.

Disztál, vörösréz

Szegedi nyári tárlat, Móra F.Muz. 1967.jul.

M.D.K.

Ferele János, szobrász

„Bölcsen" c. plasztikájával
és vörösréz „Rákos tál"-jával
szerepelt a tárlaton.

Sz.Kürti Katalin: Vásárhelyi tárlat 1968 - Debrecenben
ALFÖLD, Debrecen, 1968. XIX.évf. sz. old.

Fekete János

keramikus
a hódmezővásárhelyi népi kerámiát teni
modernné

P. Brestyánszky Ilona: Modern magyar kerámia. Bp.
1965.
42.o.

MDK

Fekete János

Kiállitási kritika

Alföld 1968 julius p.67.

Ferete János

Vadkaza /Szepső/

Tiszatáj 1967 I. n. 59 old.

MDK

Fekete János

Béke, fa

Ülő nő, rézd.

Délalföldi Tárlat 4. 1968. - Emvhely,

Szeged, Gyula, Szentes

MDK

Fekete János

Tál, vörösréz

Bölény, vör.márv.

Vásárhelyi Tárlat, 1968. Zenta.

MDK

Fekete János

Tavasz, br.domb.

Enek, " "

9. szegedi nyári tárlat. Móra F. Muz.

1968. aug.

Ferete János

Lemezdombovi Tással

szerepel a IX. szegedi Nyári Táplaton

Szelesi Zoltán: A IX. szegedi Nyári Táplat

Tiszatáj 1968 IX. n. 824 old.

Fekete János
keramikus

M.D.K.

Részt vett a tárlaton.

Nekám Lajosné: Művészi Zsolnay keramiák kiállítása...
Művészet, 1968. Október - 40 lap.

Fekete János rézkarcművei

10 művet állítottak ki

Kelle Sándor, Simon Béla, Soltra Elemér
festőm. Fekete János rézkarcművei kiáll.
1959. kat. bev. Cseh Miklós.

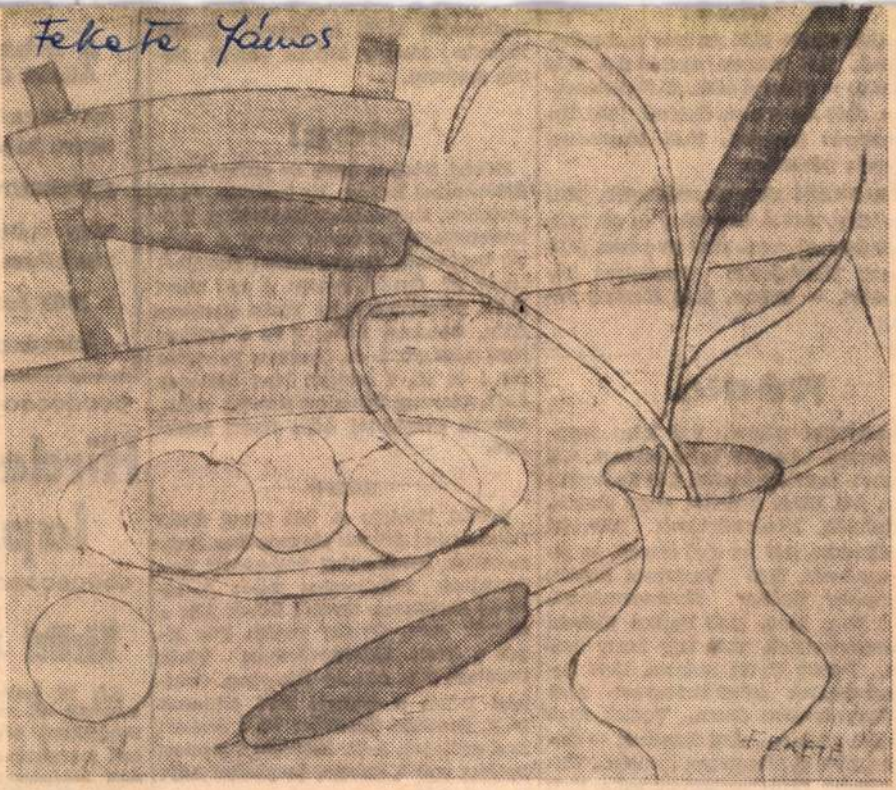

Feketc János

Csendélet bambusszal

Békés megyei Népújság 1969. I. 5

HÉTFŐ

BUKAREST: 16.35 Az ipar szakembereinek. 17.05 Francia nyelvlecke. 17.30 Líceum — ifjúsági adás. 18.40 Autósoknak. 19.00 Az állatok életéről. 19.25 Tudományos magazin. 19.45 Magánélet. Francia játékfilm.

BELGRÁD: 17.45 Gyermekadás. 18.00 Kis világ. 18.20 A tudomány és mi. 18.50 Szórakoztató zene. 19.20 Tv-pesta. 20.35 Duson Nikolajevic: „Halottakon keresztül". — Dráma. 21.35 Komoly zene.

Rádió

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.10 Édes anyanyelvünk. Lőrincze Lajos műsora. 8.15 Grance Bumbry énekel. 8.40 Rádióreklám. 8.45 Híres szigetek, nagy utazók, felfedezők. Középiskolások földrajzi vetélkedője. 9.45 Az első szerep, az első rendezés. 10.00 Vasárnapi koktél. Komjáthy György tánczeneműsora. 12.10 Népi zene. 13.00 Pajkos diákok. Operettrészletek. 12.50 Egy korty tenger... Fekete Gyula műsora. 13.25 Zeneművészeink reflektorfényben. 14.05 A nagyvárosban éltem... Versek. 15.08 Családi körben... 16.08 Slágerről — slágerre. 16.38 A Mississippi mentén... Útibeszámoló. 17.05 Zenekari muzsika. 17.50 Tudósaink fóruma. 18.10 Nóta- és népdalest. 19.10 Gilbert Bécaud hangversenye. 19.52 Csibe. Dráma két részben. [illegible] a 222,58 m hullámhosszon 18-tól 19 óráig: Alföldi Krónika. Molnár Miklós énekel. Zenés autóstop.

Mozi

Békési Bástya: Isten és ember előtt. **Békéscsabai Brigád:** Ha mondom, hogy szeretlek. **Békéscsabai Szabadság:** Emberrablók. **Békéscsabai Terv:** A hivatás kockázata. **Gyulai Erkel:** Hannibál tanár úr. **Gyulai Petőfi:** A hét Cervi fivér. **Mezőkovácsházi Vörös Október:** Aida. **Orosházi Béke:** 3 és 6 órakor: Egri csillagok I—II. **Orosházi Partizán:** fél 4 és fél 7 órakor: Egri csillagok I—II. **Szarvasi Táncsics:** Próféta voltál, szívem, **Szeghalmi Ady:** Nyári szerelem.

HÉTFŐ

Békési Bástya: A hét Cervi fivér. **Békéscsabai Brigád:** Ha mondom, hogy szeretlek. **Békéscsabai Szabadság:** Emberrablók. **Békéscsabai Terv:** A hivatás kockázata. **Gyulai Erkel:** Ház a sziklák alatt. **Gyulai Petőfi:** Pár lépés a határ. **Mezőkovácsházi Vörös Október:** Egy remete Rómában. **Orosházi Béke:** 6 órakor: Egri csillagok I—II. **Orosházi Partizán:** fél 6 órakor: Egri csillagok I—II. **Szarvasi Táncsics:** Próféta voltál, szívem. **Szeghalmi Ady:** Keserű méz.

A Halaspus
Állami Gaz
építésvezetői
tésére keres
ÉPÍTÉSZTEC
vagy építész
rendelkező s
1969 januá
Jelentkezés

Hirdes
lapu

Közület m
Két fő érettsé
veszünk és sajá
rendelkező gépk
tott jogosítvánny
nali belépéssel.
csaba, Csorvási

Fekete János

„Képző" a Rákóczi-k erdélyi tegedelemsége idején.

A magyarországi műv. tört. I. 247.
Corvina 1970.

Fekete János

A drink-bár pultjának rézdombosítása fizét tervezte a szeged. Royal Szállóban

N.N.: Megnyílt a Royal Szálloda

Délmagyarország 1971 IV. 30

Fekete János

Fizt készített a szegedi Royal Szálloda bárjában.
Hódmezővásárhelyen él

N. N.: hepsyilt az új Royal Szálloda Szegeden

Csongrád megyei Hírlap 1971 IV. 30

Fekete János

Végvári Gyulával együtt a Majolikagyár modern kerámia profilját teremtette meg.

A Hódmezővásárhelyi Majolikagyár kiállítása (Dr Dömötör János megnyitója); Ipari Művészet, 1970. 3. sz. 38. l.

Fekete János

Szekeres a vásárhelyiek tiáltitosán
Zentán

Lacró Katalin: Vásárhelyiek
Zentán

Tisza Táj 1968 IV. 382 old.

M.D.Y

Fehete János
szobász

Vadkacsája szerepel a
" tárlaton.

Ritly Valéria: A XIII. vásárhelyi őszi tárlat.
Művészet, 1967. január - 37 lap

Fekete János

Halottsiralom

Csongrád megyei képzőművészeti kiállítás.
1959. Szeged. Katona Jen. Osváth Béla.

7

Fekete János

szobrai

mói fej

Gonyrádmegyei képzőművészeti kiállítás.
1959. szeged. Kat. bev. Osváth Béla.

7

Fekete János

Kerámián kívül majolika freskóval
is kísérletezik

Dömötör János : Vásárhelyi képzőművészeti kiállítás Sárospatakon.
Északmagyarország 1963. jul. 24. 2.1.

Fekete János

Hódmezővásárhelyi Majolikagyár tervező iparművésze - Piheno nő c. szobrán dolgozik. / fotó/

Művésztelep az üzemben
Északmagyarország 1964. nov. 27. 6. l.

MDE

Fekete János

nove emlitve

Gádor István gyüjt. kiáll. Szmot Mus. 1966.

MDK

Fekte János

Kiállitási hir

Hajdubiharmegyei Népujság 1968 máj.21.

Fekete János

Köszöntő

Szuromi Pál: Lehetőségek, torzitások.
MŰVÉSZET, 1980. junius - 41. lap. (VITA)

Fekete János: Köszöntő, fa, 64×43 cm, 1976

Fekete János: Köszöntő,
fa, 64×43 cm, 1976

seng Lelkes magatartásmintájával: a korral együtt lélegző, etikus mű-
ésszel. Más kérdés most, hogy miként, miféle egyoldalúságokkal valósult
neg a szóban forgó program, ám az agilis szerző még a tisztességes szán-
ékot is kétségbe vonja.

Más helyen meg úgy tűnik: a kritikus alaphang ellenére is jó szándékú szerző. A művészi teljesség kibontakozásához például módszereket ajánl vásárhelyi művészeknek, egyebek között a játékosságét. Elvégre Villon s játszott (ráadásul a kötél árnyékában), József Attila is. Így hát: „Az igazi művész... e játékosságról sohasem mond le... enélkül az alkotás elképelhetetlen." Elismerem: mind a művészi alkotómunkában, mind a pedagógiai gyakorlatban – és az élet más területein is – jelentős hatásfokа lehet nnek a módszernek. Még azt is belátom, hogy egy-egy magasrendű alkoói pálya hátterében is minduntalan ott munkált az önfeledt vagy a tudatos átékosság (Picasso, Kondor Béla stb.). De azért nem tenném kizárólagossá, mértékadóvá ezt a mozzanatot, nem állítanám szembe még az „...örömtelenül konok szolgálattal..." sem. Hisz még egy általános érvényűnek tűnő módszer helyessége is csak személyekre szabottan igazolódhat. Egyébként Vásárhely művészetéből sem hiányzik teljességgel a játékosság (például Hézső, *Kligl* munkássága), legfeljebb nem olyan feltűnő, mint más csoportoknál. Hogy most a teljesítmény szempontjából ennek milyen súlya van, ez már képzelőerő dolga. Maradjunk tehát a szerző egyik alaptételénél: „Az igazi művészt sohasem kellett külsőséges elvekkel befolyásolni."

Egy rövid reflexióban nem térhetek ki valamennyi problémára. Érdemes lenne pedig több oldalúan megvizsgálni a „vásárhelyi mítosz" természetét, a mecenatúra működését vagy a művész-közönség kapcsolatot, mert nyilvánvaló, aktualitásuk van. Nem véletlenül olvashatunk vagy hallhatunk mostanában annyit ezekről a kérdésekről (l. Művészet, 1979/11. sz.). Meglátjuk, tapasztaljuk, hogy általában apály van. Kevés a jelentős, a reveláló mű, és nemcsak a képzőművészetben, de az irodalomban is. Lehetséges talán, hogy a társadalmi konszolidáció a felelős ezekért a szimptómákért? Mindennapjainkban már-már természetessé vált az anya-

HÍR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Fekete János
szobrászművész

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
1984 AUG 25

1021

Két Fekete János-portré

LUTHER

KÓS KÁROLY

készpénzt hárunk a külföldi turisták az Eurocheque cégjelzéses papírjaiért. Számítógép itt sem segíti az üzletek munkáját, de évek óta egyre többen fizetnek ilyen módon a magyar árukért.

Külföldön megszokták

Ám, fordítva már nem ilyen rózsás a helyzet. Tavaly óta a magyar turisták is válthatnak konvertibilis valutára szóló Barclays-csekkeket, ám, a forgalom egyelőre nem nagyon növekszik. Pedig ezt nehezebb ellopni, mint a pénzt, — márpedig a zsebmetszők elég gyakran megkörnyékezik a világjáró honfitársainkat, s ha el is tűnik a csekk, a róla szóló bankigazolást mindenhol szó szerint készpénznek veszik. Ráadásul éppen a készpénzkezelés költségei miatt a csekket magasabb árfolyamon váltják be, mint a bankókat.

Az előnyök és hátrányok összevetését már jó néhány országban elvégezték. a készpénzzel történő fizetés nemcsak a nyugati fejlett országokban szorult vissza, az NDK-ban szintén sikerrel alkalmazták ezt a formát. A mikroelektronika kötelező hazai forradalma előtt talán nálunk is érdemes lenne most már végérvényes polgárjogot adni a honi csekkeknek...

LAKATOS MÁRIA

Galvanizálás — maga

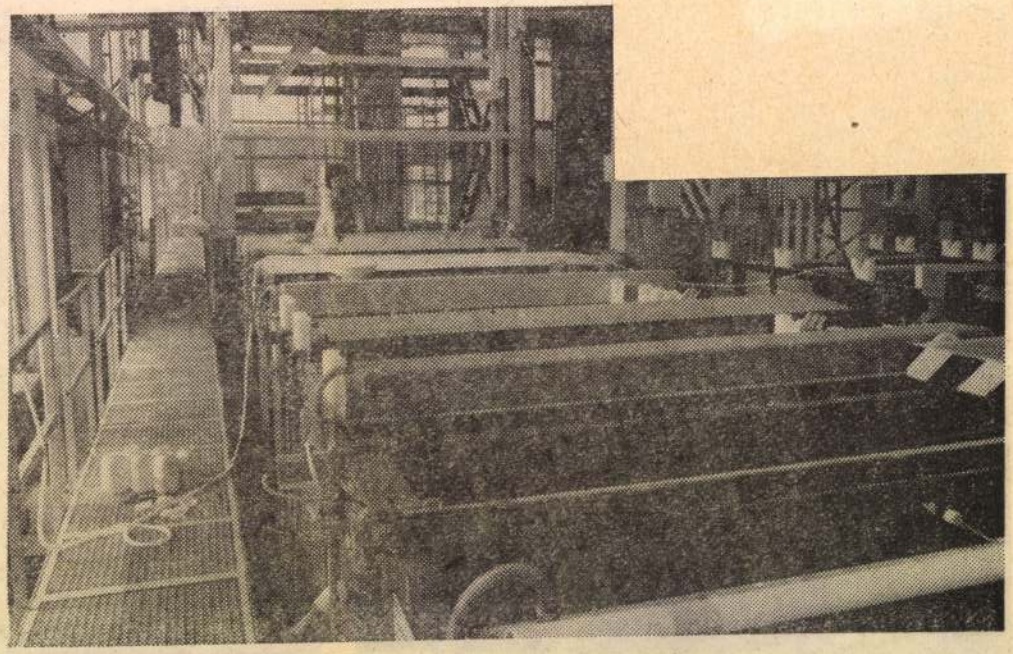

A kongresszusi munkaversenyben vállalták a Híradástechnikai Szövetkezet dolgozói, hogy a tervezettnél is korábban kezdik üzemeltetni az új galvanizálóüzemet. A számítógéppel vezérelt — már próbaüzemét tartó — technológia alkalmazásával lényegesen megrövidítik a fémalkatrészek és vázszerkezetek galvanizálásának idejét. Még fontosabb, hogy egyenletesebbé válik a felület, s így a szövetkezet termékei minőségben felvehetik a versenyt a külföldi konkurrenciával is. Az új galvanizálóberendezés teljesítményére jellemző, hogy még bérmunkát is tudnak vállalni. Képünk az új felületkezelőben készült.

(Fotó: MTI—KS)

Fekete János

Hungarian Review 1463 I

János Fekete, designer at the local majolica factory, is also a gifted sculptor. The splendidly rhythmical composition of his **Guarding the Bulls** and the fine workmanship of the metal surface show his qualities at their best.

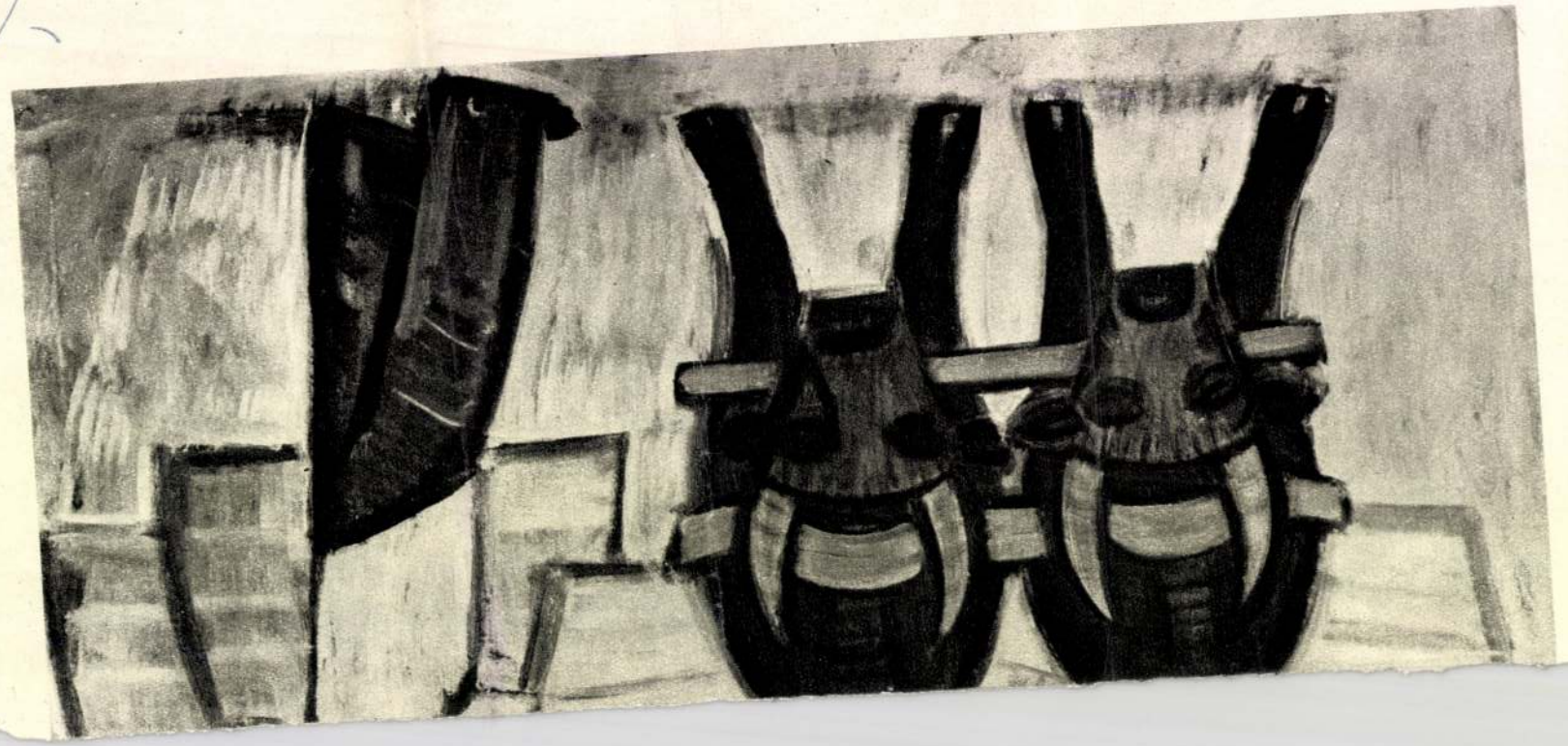

Fekete János
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
PÉCS

+1

K.
1957 AUG 15

R: Pécs
1957 VIII 29

Porcelángyári képek

401

Negyven évi szünet után, pár évvel ezelőtt kezdték meg ismét a kályhagyártást. A kályhák síma, krémszínű lapokból készültek. A beruházók és az üzletfelek kérésére néhány hónapon belül választék lesz cserépkályhákban is. Síma és mintás, többféle színű anyagból választhatnak majd a vásárlók.

A kályhákat a gyár egyik fiatal iparművésze, Török János tervezte. Mintái a mai kor ízlésének megfelelőek: modernek és egyszerűek. Pillanatnyilag az első mintadarabokat készítik a gyár kályhagyártó üzemrészében.

●

Két fiatal iparművésze van a gyárnak. Az egyik Török János, a másik Fekete János. Mindkettőjükre komoly feladatokat bíznak. Fekete János most fejezte be a modern ét-, teás-, mokkás- és süteményeskészletek mintadarabjainak tervezését. A mintadarabok mindegyike arról tanúskodik, hogy készítője tehetséges és a huszadik század ízlését kifejezni igyekvő művész. A készletek darabjainak formája és díszítése is új: nem teljesen síma és nem nagyvirágos. A gyártandó készletek egy részét nagyon apró, elszórt virágokkal díszítik, más részét, szélén színes csíkkal és aranyozással készítik. Ezek a készletek az év végén már az üzletek kirakataiban is megjelennek.

Fekete Jánosra külön nagy feladatot is bíztak. Egy olyan domborművet kell készítenie a laboratórium homlokzatára, amely kifejezi a laboratóriumban folyó munka lényegét. A dombormű „kicsiben" most már hamarosan elkészül, s felnagyított mása valószínűleg még ebben az esztendőben a laboratórium homlokzatára kerül.

Fekete János domborművén d olgozik

●

A máz alatti festésnél hamarosan változtatást eszközölnek az anyagok összetételében. Az a porcelán, amelyre jelenleg máz alatt festenek, gyengébb minőségű anyagból készül. Az ilyen anyagból készült darabokon a máz alatti festés sem tükrözi eléggé vissza a színhatásokat.

A „békebeli" színvonal elérése érdekében új recept szerint készítik a masszát. A recept utasításai szerint a silányabb anyagok helyett külföldi eredetű, kiváló minőségű anyagot használnak. Ilyen porcelánlapon a máz alatti festés minden mintánál bársonyos színhatást nyújt.

Közös közlemény a szo

(Folytatás az 1. oldalról.)

reméli, hogy a nyugati hatalmak kormányai pozitív választ adnak a Szovjetunió megfelelő javaslatára, amely az egyetemes béke megszilárditását célozza és megfelel az egész német nép létérdekeinek.

A Szovjetunió és a Német Demokratikus Köztársaság határozottan elitéli az NSZK vezető köreit, amelyek a nyugati hatalmak kormányaival alkut kötve akadályozni igyekszenek a leszerelési probléma megoldását. Az Egyesült Államok, Nagy-Britannia, Franciaország és az NSZK kormányai folyó év július 29-i közös nyilatkozatukban ismét megkísérlik a fegyverkezési hajsza beszüntetését a német kérdés rendezésétől függővé tenni, holott a német kérdés megoldását ők maguk akadályozzák minden eszközzel. Az NSZK és a nyugati hatalmak kormányai a bűvös kör kialakításával szemléltetően megmutatják, hogy nem akarják megoldani sem a leszerelés problémáját, sem a német kérdést, hanem elsősorban a hidegháború és a fegyverkezési hajsza folytatásán gondolkoznak.

Az európai biztonságért

Szovjet részről teljes szolidaritással fogadták a Német Demokratikus Köztársaságnak és a Lengyel Népköztársaságcélból szükségesnek tartja, hogy mindenekelőtt megállapodjék a Német Szövetségi Köztársasággal közös politika folytatásában a következő kérdésekben:

1. Atombombák és bárminemű atomfegyverek németországi elhelyezésének és előállításának megtiltása, valamint az atomháborús propaganda megtiltása.

2. A két német állam kilépése a NATO-ból, illetve a varsói szerződés szervezetéből. Az általános hadkötelezettség megszüntetése és megálla podás a haderők létszámána kölcsönös korlátozásában.

3. Együttes vagy külön fel hívás a négy hatalomhoz, hog szakaszosan, de mielőbb von ják ki csapataikat egész Né metországból.

Ha az NDK és az NSZK kö zött megegyezés jönne létr ezekben a kérdésekben, ezze életre kelhetne a német állam szövetség.

A Szovjetunió támogatja Német Demokratikus Köztá saságnak ezeket a javaslatai

A Szovjetunió tartós baráti kapcsolatoka akar az egész német néppel

A Szovjetunió kész minden eszközzel előmozdítani az NDK és az NSZK közeledését, valamint kölcsönös megértését.

A Szovjetunió nagy jelentőséget tulajdonit annak, hogy az európai béke biztosítása érdekében tartós baráti kapcsolatokat épitsen ki az egész német néppel. Ennek megfelelően a Szovjetunió, amelyet a testvéri barátság szálai fűznek a Német Demokratikus Köztársasághoz, igyekszik a kölcsönös bizalmon alapuló jó viszonyt teremteni a Német Szövetségi Köztársasággal is. A Német Demokratikus Köztársaság úgy véli, hogy ha ilyen jó viszony alakulna ki a Szovjetunió és az NSZK között, könnyebben létrejönnének a szükséges feltételek a német újraegyesítés problémájának megoldásához is. A NSZK és a Szovjetunió között

A felek leszögezték azt a egyöntetű véleményüket, hog Németország újraegyesítésének, a békeszerető és demokratikus német állam megteremtésének útján a legfőbb akadály az NSZK kormányának jelenlegi politikája, amely Nyugat-Németország újrafelfegyverzésére és a támadó északatlanti tömb atomháborús támaszpontjává való átalakítására irányul. A militarizálási politikát Nyugat-Németországban a háborús előkészületek ellen síkraszálló demokratikus erők elnyomására kíséri. Ennek legvilágosabb kifejezője volt a Német Kommunista Párt betiltása.

A két fél szükségesnek tart ja kijelenteni, hogy szó sem lehet Németország újraegyesítéséről az NDK érdekeinek é a Köztársaság dolgozói szociá

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Fekete János

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1966 JAN 9.

1021 HÍR

FEKETE JÁNOS:
PÁKÁSZ FIÚ

(Égető János felv.)

(A XII. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából)

LAP

Ma is tárgyalnak Taskentben

* TASKENT — MTI, TASZSZ:

A taskenti csúcstalálkozóval összefüggő tárgyalásokon a hét vége nem jelent pihenést. Sőt: *a felek ma, vasárnap is folytatják tanácskozásaikat. A tanácskozások külügyminiszteri szinten, illetve a küldöttségek között folynak.* Sasztri és *Ajub Khan* szombaton este *Koszigin* szovjet miniszterelnökkel együtt részt vettek az Üzbég Állami Akadémiai Opera és Balett Színházban Csajkovszkij A hattyúk tava című táncjátékának előadásán.

A tárgyalások — nem hivatalos közlések szerint — *döntő szakaszukhoz érkeztek. A felek állandó nagy erőfeszítéseket tesznek, hogy eltávolítsák a találkozó sikeréhez vezető úton a legnagyobb akadályokat.*

Szombat esti sajtóértekezletén *Zamjatyin* szovjet szóvivő hangoztatta: *szovjet részről jelentősnek tartják azt a tényt, hogy a nehézségek ellenére a tárgyalások továbbra is az őszinteség légkörében folynak* és a tagadhatatlanul nagy nehézségek leküzdésére, a kölcsönösen elfogadható döntések meghozatala érdekében mindkét fél lankadatlan erőfeszítéseket tesz.

Gromiko külügyminiszter szombaton találkozott *Ali Bhutto* pakisztáni, majd pedig Szvaran *Szingh* indiai külügyminiszterrel.

A sajtótájékoztatón mind az indiai, mind a pakisztáni fél megerősítette, hogy

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Fekete János
CSONGRÁD MEGYEI HIRLAP

1965 FEB 20.

4

Majolikagyári újdonság

1021

(Liebmann B. felv.)

A Hódmezővásárhelyi Majolikagyár keramikusai — Fekete János és Végvári Gyula — tervezték ezeket az ízléses készleteket, amelyek a kereskedelmi vállalat igényei szerint kerülnek majd gyártásra. Balról két tetszetős levesesecsésze, jobbról és fent pedig modern vonalú tejeskészletek láthatók

KÖZBESZÓLÁS

ötórai tea ügyben

ÖTÓRAI TEATÁNC ügyében zúg Makón a 16—18 éves korosztály. A különböző társadalmi szervek képviselői ugyanis — szem előtt tartva az ifjúság nevelésének irányelveit és a vendéglátó vállalatnak a maga, de az előbbivel ellentétesen megnyilvánuló tervteljesítési gondjait — javaslatot tettek a vasárnapi ötórai táncrendezvény beszüntetésére. Be is szüntették. A vendéglátó vállalat megkönnyebbült — nem „piszkálják" már a tiltott szeszfelszolgálás miatt, és a társadalmi szervek is megnyugodtak — elintézettnek látják a kérdést. Csak az ifjúság zúg. Zúg, mert nem érti a dolgot. Három évvel ezelőtt a vendéglátó vállalat a különböző, ifjúságot istápoló szervek beleegyezésével hozta létre ezt a rendezvényt. Azért, hogy a fiatalság szem előtt legyen, azért, hogy

délutánokon valóban nem ment minden rendjén. A pincérek szeszes italt is felszolgáltak a fiataloknak, a terítők sem voltak mindig tiszták, a termet sem szellőztették kellően, a mellékhelyiségek ellen is volt kifogás és a szegedi tánczenekar tagjai is túlzásba vitték esetenként a szórakoztatást. Szerintük tehát — ha a vendéglátó vállalat nem tud, vagy nem akar változtatni a körülményeken — helyes volt az intézkedés. És ez valóban így is van.

Miért emeltek hát szót? Azért, mert a fiatalok — már három vasárnap tapasztalata — nem veszik igénybe az egyetlen lehetőséget és nem „állnak át" a művelődési ház össztáncszerű rendezvényére. Következésképpen — sem itt, sem ott nincsenek — keresték vagy keresnek a megszokott ötórai

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Fekete János

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1965 MÁR. 6.

Ami'ről híresek vagyunk:

1021

Napi 20000 forint a kézügyességért

Hódmezővásárhelyen a Tornyai János Múzeum földszinti termeiben öt iparművész mutatta be munkái legjavát munkahelye — a Majolikagyár és a Divat Kötöttárugyár — támogatásával. Itt láthattuk Fekete János és Végvári Gyula kerámiáit is. Eredeti formájú és technikájú vázák, tálak, sőt képként falra akasztható kompozíciók is voltak közöttük. Művészet a javából, nemcsak a lakást otthonosabbá, hangulatosabbá tevő dísztárgyak.

Fekete János és Végvári Gyula a Majolikagyár tervezői. Művészemberek, akik természetesen akkor a legboldogabbak, ha az üzemben is elképzeléseik után dolgozhatnak. Sok ízléses, modern használati és dísztárgyat terveztek már gyáruknak. Persze a gyártás a kereslettől függ, s olykor megköti a művész kezét a megrendelő szeszélye, aki esetleg giccses portékában látja az üzletet. A gyár pedig nagyrészt exportra, mégpedig nyugati exportra dolgozik, ami valutát hoz az országnak. S ha a nyugati vevő igénye olyan, mit tegyünk. Igaz, a nyugati vásárlók nagy része jobb ízlésről tanúskodik, akár a hagyományos mintájú, akár a modern megoldású tárgyakat kívánja. Ezek nem kész mintát hoznak, inkább ismertetik elképzeléseiket és a művészekre bízzák a tervezést. Ők ilyenkor remekelnek.

Ha terveiket jóváhagyja az exportáló vállalat, megkezdik a gyártást. A korongokra kerül az agyag, majd a hagyományos írókával díszítik. Mindennek megvan a sajátos technológiája Vásárhelyen. A raktárban azután kötegekbe és ládákba csomagolják a kerámiát. Hova kerül innen?

— Svédország, Hollandia, Egyesült Államok, Anglia, Nyugat-Németország, Ausztria... most éppen — sorolja Magyar Sándor főraktáros. A fal mellett éppen Ostende feliratú ládák sorakoznak, de az asztalon már a Bécsbe irányuló árut csomagolják.

— Naponta mennyit szállítanak? — kérdezem.

— Mintegy 20—25 ezer forint értékűt — mondja. S mindehhez mi kell: kevés anyag — sok kézügyesség, gondolom. — Ha a kapacitásunk bírná — folytatja —, jóval többet el tudnánk adni külföldre...

— Mi a legkeresettebb?

— Hol ez, hol az... Mégis, azt lehet mondani, külföldön keresett a hagyományos, magyaros, népi mintájú kerámia. Ezért itthon nemigen ugrálnak. Az exportból visszamaradó árut csak úgy tudjuk eladni, ha modern kerámiát is adunk mellé a kereskedelemnek.

Senki se lehet apostol a maga hazájában — tartja a régi mondás: úgy látszik, még a kerámia sem. Annál jobb híre van külföldön.

N. F.

(Liebmann B. felv.)

Írókával kerülnek fel a szebbnél szebb minták a világhírű vásárhelyi kerámiára

száma a felszabadulási verseny keretében kilencszáz fővel emelkedett.

A szövetkezeti alapot 1964-ben részjegyzéssel 90 ezer forinttal növelték.

Jelentősen emelkedett tavaly a szövetkezet kereskedelmi forgalma, amelynek évi összértéke meghaladta a 93 millió forintot, ami 6 millióval több az előző évinél. Különösen emelkedett a vegyes iparcikkek forgalma. A megelőző évben vegyescikkekből egy lakosra számítva 1418, tavaly 1549 forint volt az évi forgalom. A bútorforgalom évi összértéke 5 millió, az építőanyag forgalom közel 6 millió forint volt.

Az igényeket nem tudták mindenben kielégíteni.

Tíz százalékkal emelkedett 1963-hoz a vendéglátói forgalom és különösen az italfogyasztás.

Felvásárlási tervét a szövetkezet túlteljesítette.

Jellemző, hogy zöldség- és gyümölcsfélékből 12,1, egyéb élelmiszerféleségekből 8,1 millió forint értékű volt a felvásárlás. Tojásból, vala[illegible] baromfiból közel két-

[illegible] januári 40 ezer fo[illegible] forgalomból több mi[illegible] ezer forint értékű pr[illegible] kávét fogyasztottak.

Befejeződött a fűszerpaprika szerződéskötés

Megkezdődött a vetőmag kiszállítása

A Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat hatásköre két megyére terjed ki: Csongrádra és Békésre. A tájkörzetben befejeződtek a szerződéskötések s az idén hétezerszáz holdon ültetnek fűszerpaprikát. A jelentősebb Csongrád megye, ahol ötezerhétszáz holdat foglalnak majd el az ültetvények. Főleg termelőszövetkezetek foglalkoznak fűszerpaprikával, az állami gazdaságok mindössze száz holdat áldoznak erre a célra, ami a munkaerő helyzetből adódóan érthető is. Csongrád megyén belül a röszkei szövetkezetek vállalták a legnagyobb feladatot, s egyedül a Kossuth Tsz félezer holdat hasznosít a hagyományos kultúrával.

MEGBARÁTKOZTAK AZ ÖNTÖZÉSSEL

A vállalat az elmúlt esztendőkben kilenc esőztető berendezést bocsátott kedvező feltételekkel a közös gazdaságok rendelkezésére. A cél nem csupán az volt, hogy növekedjék a termésnagyság, hanem egyben az is, hogy megbarátkozzanak az öntözéses termesztéssel. Egy-egy ilyen berendezést két-három termelőszövetkezetnek is kölcsönöztek az idényben. A felszereléseket annyira megkedvelték a szövetkezetek, hogy most már megvásárolják, s természetesen nemcsak a paprikaföldeken, hanem a kertészetekben is alkalmazzák majd.

GÉPESÍTETT PALÁNTÁZÁS

A nagyüzemi paprikatermesztést egyre inkább megkönnyítik a gépek. A palántázóberendezések megismertetése és egyben elismertetése kezdetben nem is volt egyszerű dolog. Azonban amennyire idegenkedtek ezektől némelyik termelőszövetkezetben, legalább annyira igénylik most. Először a külföldi konstrukciók, a szovjet és német gyártmányok — gyakran alapos átalakítással — jelentek meg a földeken, megkönnyítve a fárasztó, derékzsibbasztó palántázást. A Törökszentmiklóson készült és elterjedt egyszerű tárcsás berendezés is nagyszerűen megfelel rendeltetésének.

PAPRIKA-TANFOLYAM INDUL

A termeltető vállalat évenként rendez Szegeden paprikatanfolyamot. Március 18-tól 20-ig kiváló szakemberek, tudományos kutatók tartanak majd előadásokat a legjobb agrotechnikai módszerekről, a különböző fajtákról, az új kutatási eredményekről a tsz-ek kertészeinek, mezőgazdászainak.

NAGYÜZEMI KÍSÉRLETEK

A Dél-alföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet új nemesítésű fajtával végez nagyüzemi kísérletet az idén. A még fajtaelismerés előtt álló paprika talajigényesebb ugyan köztermesztésben levő elődeinél, viszont magasabb festéktartalmú.

A termelőszövetkezetek már készülődnek a meleg-ágyi vetésre, s megkezdődött a vállalattól a mag kiszállítása.

T. B.

Tanácskoztak a tabáni asszonyok

Nőtanács-választó gyűlést tartottak Hódmezővásárhelyen a III. kerületi nők. Háziasszonyok, munkásnők, pedagógusok mintegy százan jöttek össze, hogy megválasszák a kerületi nőmozgalom új nőtanácsát. A gyűlés résztvevői a kerületi nőtanács titkáraul újból Wollner Pálnét választották.

Felszólalt a gyűlésen több olyan asszony is, aki már húsz éve aktív tagja a helyi nőmozgalomnak. Elmondották, hogyan kezdték annak idején nőmozgalmi tevékenységüket, azonban arra is rámutattak, hogy ma már más természetű és sokszor nehezebb feladatokat kell megoldaniuk mind a nevelés, mind pedig a családi problémák tekintetében.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ferete Lajos

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

1965 AUG 28.

1021

Vásárhelyi kerámiák Vallaurisba

A művészettel együtt a barátság szálai is mind szorosabbra szövődnek a kerámiáiról egyaránt hírneves franciaországi Vallauris és Hódmezővásárhely kerámikusai között. Amint ismeretes, nemrégiben rendezték meg Vásárhelyen a vallaurisi kerámiák kiállítását, amelynek megnyitóján a francia város képviselői is jelen voltak. Ezt rövidesen — szeptember 14-én — viszonozzák a hódmezővásárhelyiek.

Különösen a majolikagyár dolgozói, iparművészei, Fekete János és Végvári Gyula készültek sok kiállítási anyaggal, művészi dísztárggyal a franciaországi bemutatkozásra. Csak kettőjüktől hatvan különféle, főként modern kerámiát állítanak ki Vallaurisban. Dísztárgyaik elkészítésénél most is felhasználták az eredeti hódmezővásárhelyi népi díszítési hagyományokat, párosítva a modern kor ízlésének követelményeivel. Például a múzeum gyűjteményében talált régi ecetes- és boroskancsók, tejtartók formájának, díszítésének hangulatát árasztják egyszerű, modern vonalú vázáik, dísztárgyaik.

A hódmezővásárhelyi kerámikusok bizakodással tekintenek a vallaurisi bemutatkozás elé, hiszen sokszor arattak már külföldön sikert. A múlt hónapban például Végvári Gyula az olaszországi Faenzában aranyérmet nyert dísztárgyaival.

A Vallaurisba szánt kiállítási anyagot már becsomagolták és útnak indították, a Hódmezővásárhelyen alkotó festőművészek mintegy húsz olajfestményével, grafikájával együtt. Németh József, Szalai Ferenc, Almási Gyula Béla, Kajári Gyula, Kurucz D. István, Kohán György szerepelnek alkotásaikkal Vallaurisban.

„Helyesbítés"...

Nem három — már négy!

Az olvasó felcsillanó szemmel olvassa a címet — hisz emberek vagyunk, melyikőnk ne lenne kíváncsi, na, milyen hibát követtek el már megint az újdondászok?

Hát igen. „Tévedtünk." Tegnapi, pénteki lapszámunkban cikket írtunk a különben csongrádi illetőségű Nemere Zoltánról, a magyar vívósport üdvösségéről, akik fegyvernemének — a párbajtőrnek — versenyein tíz hónap alatt három aranyérmet nyert.

Mikorra pénteken reggel az ólomba öntött sorok megjelentek, kiderült, „tévedtünk". Ugyanis lapzártánk után a késő éjszakai órákban Nemere Zoli, az Universiadén versenyző magyar párbajtőrcsapat tagjaként megszerezte a negyedik aranyérmet is Tegnap közölt címünk, kedves olvasó, helyesen tehát így hangzik: „Tíz nap alatt: négy aranyérem."

Gratulálunk a kitűnő sportolónak, majd az örömünnepi ünnepélyével mi, újdondászok, felsóhajtunk: bárcsak mindig ilyen örömmel közölnénk lapunkban helyreigazítást. De jó is lenne...

P. Z.

SPO

Az Univ nyolcadi

Jól szerepelnek atlétáink

Pénteki hírközléseink előtt még néhány előző napi eseményről kell beszámolnunk. Első helyen párbajtőr-csapatunkat kell kiemelni. Nemeréék a majdnem csütörtök éjfélig elhúzódó döntőn 8:7-re legyőzték a szovjet főiskolás válogatottat, s tornagyőztesek lettek. Az előző nap győztese, Nemere volt a magyar együttes legeredményesebb tagja 3 győzelemmel. Az 1959-es világ-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Fekete János

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG
1965 JUN 20

1021

Fekete János

Jeggyűrű

lódes. A
következ
lyekről :

Szilasi
Bp. Előre
gyengébb
az egész
felünket
hármas
mégis azt
a vereség
gólarány túlzott. Ha Viczián — aki a Bp. Előre ellen megsérült — rendbejön, akkor csak úgy lesz változás a múlt vasárnapi összeállításban, ha Papp vállalja a játékot. Bízom abban, hogy az együttes lelkesen játszik majd, de ehhez az is szükséges, hogy közönségünk ugyanúgy, mint a Kisterenye ellen, biztassa és lelkesítse a csapatot az utolsó percig, még akkor is, ha esetleg valamelyik fiú hibázik is a játék hevében.

Arnóczky József (Mezőkovácsházi Petőfi): Az Újszeged elleni mérkőzésen már kiütközött a csapat nagy részén az idegfáradtság. Ez teljesen érthető, hiszen általában igen nagy akarással, sportszerűen küzdöttek és készültek a mérkőzésekre játékosaink. Az elmúlt két hétben éppen ezért a fő célkitűzés ez volt: nyugodt, kiegyensúlyozott idegállapot biztosítása; előkészítése annak, hogy a Hódmezővásárhelyen sorra kerülő mérkőzésen „kisiklás" nélkül képviseljük színeinket. A MEDOSZ ellen nem lehetnek vérmes reményeink, hiszen a hazaiaknak nagyon kellenek a pontok. Éppen ezért úgy vélem, hogy egy döntetlen, sőt még esetleg az egygólos vereség sem kelthet csalódást szurkolóink körében. A csapat — taktikánknak megfelelő csapatrészi csoportosításban — a következőkből áll: Budácsik, Csepregi, Gigacz, Gajdos, Bányik II, Kenyeres, Szelezsán, Tóth, Sztasák, Bányik I, Kertmegi. Változtatásra azért kényszerültünk, mert Szilbereisz után Pasek I is súlyos sérülést szenvedett.

Berta József (Oh. Kinizsi):

Közületek

A Gy
a tavo

A megyei I. osztályban
a tavaszi forduló küzdelm
mények közül csupán a
DOSZ teljesítménye emel
Bcs. MÁV nagyon gyeng
nyel győzté le a Bcs. I
Meglepetés született a Gy
Bcs. Spartacus mérkőzése
szövetkezeti csapat nye
arányban, hiszen mindös
ütött többet ellenfelénél.
letti küzdelemben dőltek
mérkőzések hol az egyik,
csapat javára a Mezőber
találkozón. A Battonya
csapata, amely két héttel
jelent meg a Gyulai Lend
ezúttal biztosan nyert saj

Eredmények: XI. fordu
mutszövő—Mezőberény 4:
Oh. MÁV—Bcs. MÁV 1:
Gy. MEDOSZ—Bcs. K
(2462:2053), Bcs. Spartacus-
cus 7:1 (2393:2212), Gy. L
tonya 8:0 (2491:—), Gy. K
nizsi 8:0 (2356:2172). Megye
Mezőberény—Gy. Len
(2061:1908). *A forduló legj*
ler (Gy. MEDOSZ) 444, S
Spartacus) 435, Zentai (B

XII. forduló: Gy. Sparta
DOSZ 2:6 (2280:2481), Bcs
Gy. Lendület 1:7 (2272:23
—Oh. Spartacus 7:1 (24

A BÉKÉS MEGYE
VÁL
felvé
helyl
KÖM
ÉS

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1972 MÁJ 14

Fekete János

1021

Fekete János

Hevesi öreg ház

Magyar ... Európában

Áll egy tanya Kiszombor határában. Kőháznak nevezik. A Délalföldi Gabonatermesztési Kutatóintézet ciroknemesítőjének munkahelye. Az isten háta mögött van. Távol a műúttól, a forgalomtól. Az elmélyülést igénylő munka ideális helye.

Talán még egy évtizede sincs, hogy Bánkútról idetelepítették dr. Bacsa Pál cirokkutatót, a községben mégis legalább annyira ismerik, mint idehaza, Békésben. Az országban ő az egyetlen, aki a seprűcirok nemesítésére és a nagyüzemi termesztés lehetőségeinek feltárására fordítja minden idejét. Európában csak a szomszédos Jugoszláviában foglalkoznak ciroknemesítéssel. Aztán meg a tengeren túl, Argentínában és az USA-ban. Az összehasonlító adatok azt tanúsítják, hogy a kiszombori ciroknemesítő telep a világon egyike a legnagyobbaknak.

Megszerezni a piac irányításának jogát

A déli órákban szinte nyakig sárosan tér vissza dr. Bacsa Pál a telepről. Éjszaka és hajnalban kiadós eső áztatta a kiszomborihatárt. Talá... kal tért haza. Ő és a csoport többi szakembere új cirokszakállhúzó gépek szállítását kérte az olasz cégtől. A gépek azóta már meg is érkeztek a CITÉV-hez.

Azt mondja, hogy Olaszországban különösebben nem foglalkoznak ciroknemesítéssel. A parasztok a legszebb töveket válogatják ki parcelláikról betakarításkor. A következő évben ennek magját vetik el. A hozam ennek megfelelően vegyes. Válogatással, osztályozással azután olyan minőséget érnek el, mellyel a világpiacon velünk szemben versenyképesek.

— Most mi itt, Kiszomboron arra törekszünk, hogy az európai piacon vezető helyet szerezzünk! Az a két új fajta, amelyet az előbb említettem, erre a célra alkalmas. A szakáll minősége annyira megnyerte az ipar, a minisztérium és a termelők képviselőjének tetszését, hogy a MÉK 150—150 holdon árutermelés céljára engedélyezte a vetőmagforgalmat. Ezen túl 50—50 holdon elsőfokú vetőmagszaporítást is szerveztünk. A mezőkovácsházi járásban jövőre már ezzel a két új cirokkal szeretnénk hasznosítani a ciroktermesztés... 4500 holdra növek... termő terület. Ha „befut", akkor la... megközelíti majd ... dat. A CITÉV piac... ján mintegy 650—... rokszakállnak le... részben az ország... külföldön. Ha 300-... rokszakállt tudna ... CITÉV, akkor ... gyobb ciroktermes... zé tartozna az ors... gyar seprűvel „sej... tára Európát".

Tudósítónkt...

Megnyílt a... Cipész ... saját b...

Az endrődiek ... pokban megnyíl... Ktsz saját, helyi ... az a furcsa dolo...

1021

FEKETE JÁNOS

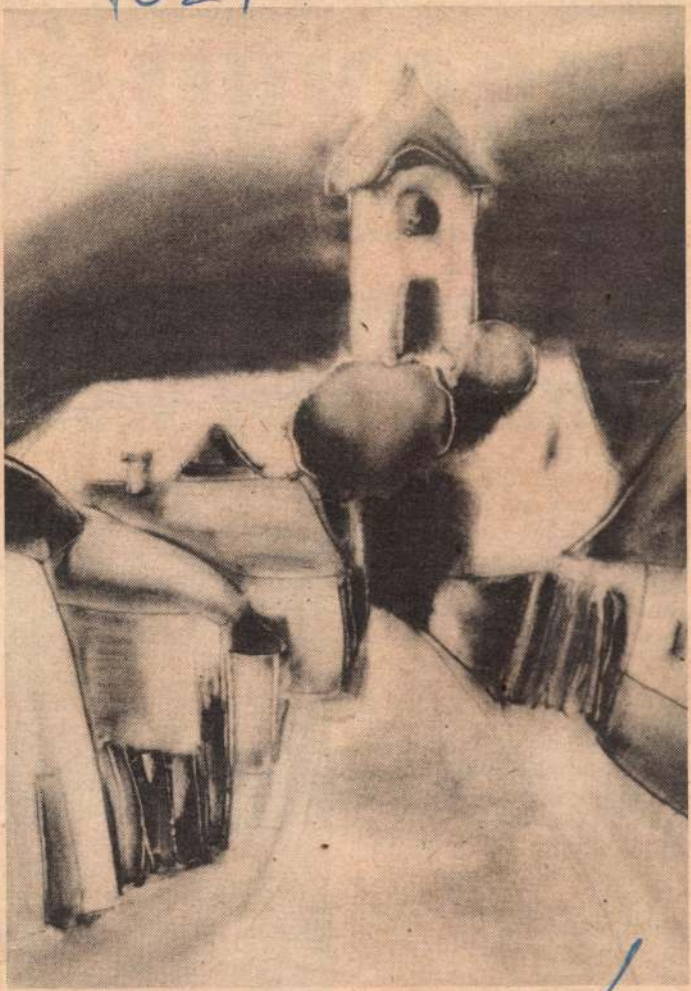

Fekete János: Tokaj

NAGYVILÁG

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1983 MÁJ. 28

amsburgben

vagy veszel

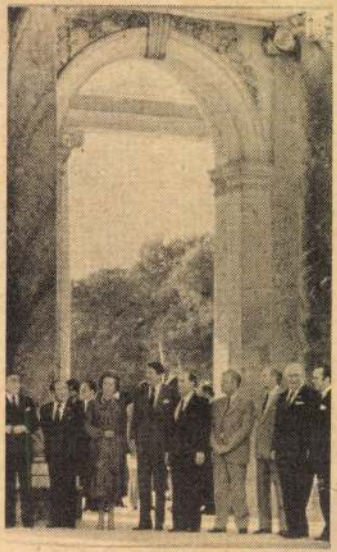

28—30. között az Egyesült Államok, Kanada, Japán, az NSZK, Franciaország, Nagy-Britannia és Olaszország vezetői adnak randevút egymásnak. Az előzetes megbeszélésdömping alapján valóban úgy tűnhet, hogy bőségesen akad ok a borúlátásra. A tapasztalat szerint azonban a hetek összejövetele hivatalosan eddig még sohasem zárult kudarccal. Valószínűleg így lesz ez most is.

A legutóbbi Versailles-ben

Donația lui Iosif Fekete

"Donez Muzeului Țării Crişurilor 41 dintre cele mai bune lucrări alese pentru prezenta retrospectivă care, împreună cu lucrările existente deja în posesia Muzeului Țării Crişurilor, să alcătuiască colecția unui mic muzeu de sculptură (...)
Comitetul de Cultură şi Educație Socialistă a județului Bihor, împreună cu Muzeul Țării Crişurilor se obligă să organizeze în cadrul muzeului o expoziție permanentă cu lucrările donate de sculptorul Iosif Fekete. După moartea sculptorului, Muzeul Țării Crişurilor va face demersurile necesare pe lîngă Comitetul de Cultură şi Educație Socialistă a județului Bihor ca, împreună cu forurile locale, să înființeze în municipiul Oradea un muzeu memorial dedicat vieții şi activității sculptorului Iosif Fekete" (...)

FOAIA Zilelor Muzeului Țării Crişurilor.

Iosif Fekete

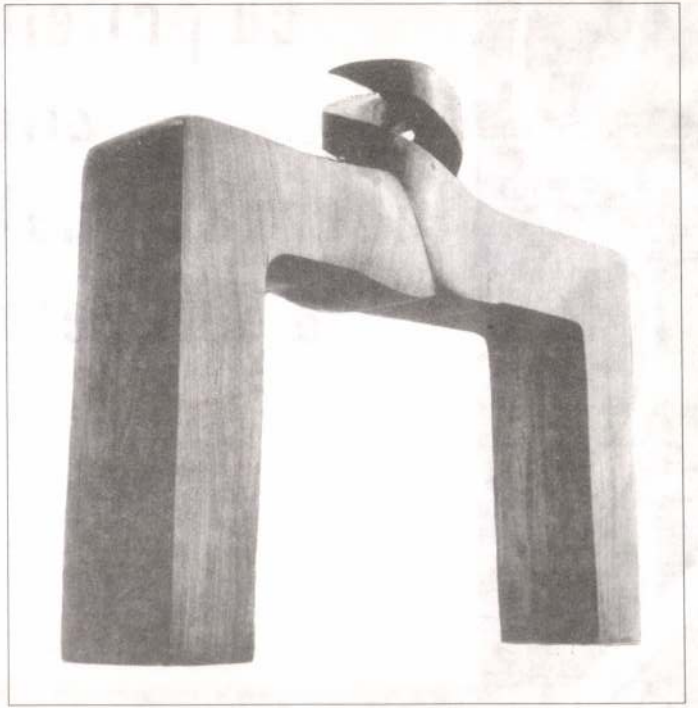

3/2003

cu prilejul Zilei Internaționale a Muzeelor

La 18 mai 2003, muzeele din întreaga lume sărbătoresc Ziua Internațională a Muzeelor. Tema acestui an este *Muzeele şi prietenii*.

Cine sunt aceşti „prieteni"? Unii sunt lucrători voluntari, în vreme ce alții sunt parteneri sau binefăcători, dar cei mai mulți „prieteni ai muzeelor" sunt, de fapt, cei care iubesc muzeele. Ei pot ajuta un muzeu în activitatea sa zilnică, în creşterea colecțiilor, în construirea unor adevărate punți între muzeu şi public sau în intermedierea relației cu organismele guvernamentale, acționând fie individual, fie ca membri ai unei asociații sau ai unui grup de prieteni ai muzeului.

ICOM s-a hotărât să dedice Ziua Internațională a Muzeelor 2003 prietenilor muzeului, pentru a omagia valorosul şi atât de puțin cunoscutul rol pe care ei îl joacă, dar şi pentru a întări legăturile între muzee şi prietenii lor.

Aşa după cum a declarat Jacques Perot, preşedintele ICOM, „muzeele trebuie să se plaseze în inima societății şi să se asigure că sunt deschise comunităților din jurul lor. Dezvoltarea instituțiilor noastre depinde, în mare parte, de sprijinul publicului, iar noi trebuie să îi oferim acestui public posibilități pentru a sprijini obiectivele noastre,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296; 188-307

1961 MÁR 10.

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Fekete János

1021

FEKETE JÁNOS: GONDOLKODÓ
(rézdomborítás)

Sportos ing hosszított, legombolható gallérral

fehér, de rendes hétköznöltözékhez a szolíd csíkozású ing való, a sportos megköveteli a markáns vonalúakat. Divatos a pasztell kék,

Műszálas sporting, merevített gallérral

száros Béla és Bélteki Irénnek (Szürszabó u. 9.) Irén; Kardos János és Sebők Juliannának (Lapistó 21.) János; Pásztor Antal és Mihály Ilonának (Temető u. 48.) Antal nevű gyermeke.

Házasságot kötött: Batu Kálmán (Tápiószele, Deák Ferenc u. 72.) és Keresztes N. Katalin (Deák F. 50.) Sándor János (Mecs Balog u. 20.) és Farkas Ilona (Bocskai u. 20.); Dögei István (Sáfrán Mihály u. 97.) és Csatordai Eszter (Nagymágocs, Lajostanya 99.).

Meghalt: Csifi Sándorné Ujj Mária (Dónát 77.); Csernus L. József (Nagy Sándor-telep 12.); Dékány Lajosné Kalpagosz Sz. Julianna (Felsőrét 28/a); Józsa Lajosné Gulyás Mária (Sáfrán Mihály u. 22/b); Solti Sándor (Nyíri u. 22.); Draskói Ferenc (Rákóczi F. u. 50.); Takács Antal (Aulich L. u. 27.); Sarkadi N. Mihály (Kistőke 105); Szőrfi Henrik (Vörösmarty u. 2.); Varga Béláné Kálmán Jusztina (Farkas M. u. 9.); Csató Kálmánné Bernárd Julianna (Pataki zug 2.).

CSONGRÁD

Született: Losonczi Illés és Szaszkó Rebekának (Felgyó, Tanya 236.); Illés Sándor: Szólik István és Bartucz Erzsébetnek (Iskola u. 2.) Anikó; Csépe István Mihály és Domonkos Erzsébetnek (Karinthy Frigyes u. 17.) István; Bánfi Farkas és Száraz Erzsébetnek (Kinizsi P. u. 14.) Erzsébet; Nyiki János és Almási Juliannának (Karinthy Frigyes u. 27.) Katalin; Kása István és Bodor Etelkának (Gyóni G. u. 3.) Sándor; Tusjak Györgyné és Palásti Piroskának (Összetartás u. 16.) Andrea; Hajdú János és Varga Margit Magdolnának (Iskola u. 22.) János nevű gyermeke.

Házasságot kötött: Varga István (Kinizsi P. u. 27.) és Farkas Julianna (Kinizsi P. u. 27.); Surányi László (Vályogostelep 10.) és Jusztin Julianna (Vályogostelep 10.).

Meghalt: Atkári Lajosné Szaikai Emma (Lenin u. 12/a); Bíró Lajos (Tanya 723.); Szabó István (Tanya 750/a); dr. Tóth István János (Darányi u. 2.); Tóth Lajos (Teleki L. u. 11.); özv. Csépe Istvánné Keller Erzsébet (Sugár u. 47.); özv. Hajdú Istvánné László Franciska (Petőfi u. 30.); özv. Gyovai Rókusné Kakucska Mária (Tanya 331.).

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI HÍRLAP

Fekete János
1967 MÁJ 1

1021

(Egető felvétele)

FEKETE JÁNOS: VASÁRNAP

LAP

Egy hét a világpoli

- *Péter János látoga*
- *A vietnami helyzet bíróság ítélete*
- *Bizalmatlansági in kormány ellen*

Az elmúlt héten magasszintű tanácskozások kezdődtek több baráti szocialista ország képviselői között. Külügyminiszterünk, Péter János Jugoszláviába látogatott, és a delegációt Tito elnök is fogadta. A tárgyalásokon részletesen foglalkoztak a két országot érintő legfontosabb nemzetközi kérdésekkel, valamint Magyarország és Jugoszlávia gazdasági kapcsolatainak fejlesztésével. A megbeszélések szívélyes és baráti légkörben folytak.

Leonyid Brezsnyev vezette azt a szovjet küldöttséget, amely Bulgáriába látogatott. Ennek a találkozónak legfontosabb célja az új baráti, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződés aláírása volt, amely még bensőségesebbé teszi a bolgár—szovjet sokoldalú együttműködést.

A külpolitikai helyzet gyújtópontjában az elmúlt héten is változatlanul az Egyesült Államok vietnami agressziója állt. Stockholmban elhangzott a Russell-bíróság

Az események hátteréhez:

Anglia és a Közös Piac

Szinte példa nélkül álló nagy szótöbbséggel — 448 szavazattal 62 ellenében — hatalmazta fel az angol alsóház a Wilson-kormányt, hogy kérje felvételét a Közös Piacba. *A nagy többség magyarázata természetesen az is, hogy ebben az esetben* — mindez e hét hétfőjén történt — *az ellenzéki Konzervatív Párt is a kormány álláspontját támogatók sorában foglalt helyet.*

zös Piacba történő belépés — volt csupán igenlő. *Azt is elismerte, hogy gazdasági téren a Közös Piacba történő belépés esetén az angliai élelmiszerárak 10—14 százalékkal lesznek magasabbak és 2—2,5 százalékkal pedig a megélhetési költségek.* Legfőbb érve az volt, hogy Nagy-Britannia a Közös Piachoz történő csatlakozásával a „kialakuló európai egységet kívánja szolgálni".

1967 MAJ 1 ?

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Fekete János

KISALFÖLD

gyarországon nyilvántartanak.

— **Fekete János fiatal budapesti festőművész kiállítását nyitották meg** csütörtökön délután a győri művészklubban. A tárlaton 25 színes lakkfesték és tusképet mutatnak be.

VIDÁM MEDVEBOCSOK.

kásokat szállító autóbusszjára-
tok a vonatok indulásához

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Fekete János
TISZATÁJ
1001 - 7
1021

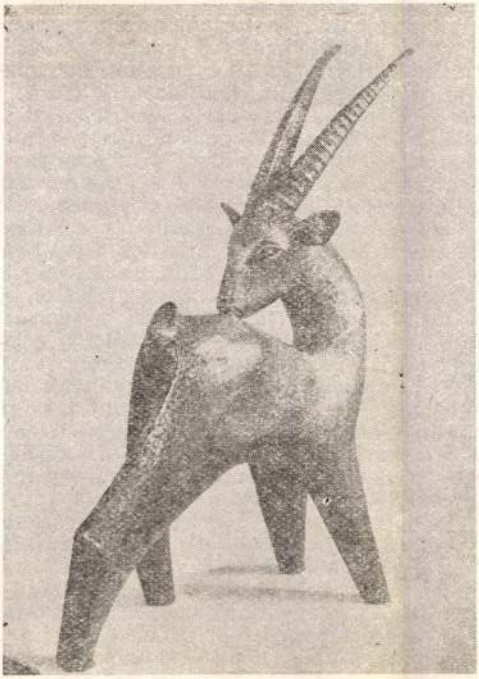

Fekete János: Antilop

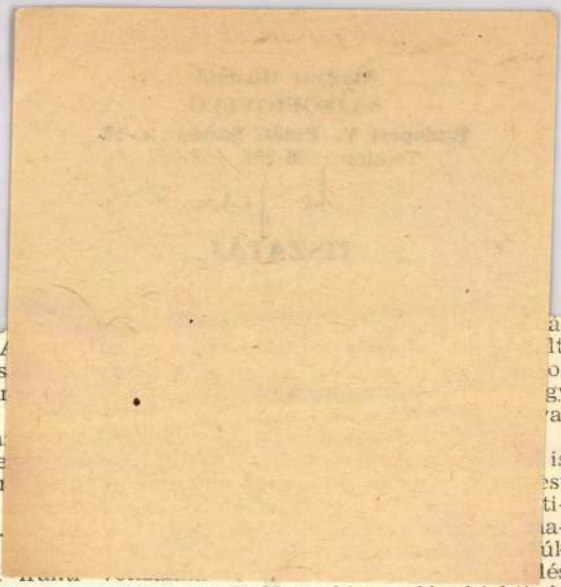

cióban is, mintha sokan néznék. A
nem látványos, mert alkata, termés
kolt. Nem tud, de nem is akar ö
van egy élet, amit azért él az
szemben igazán kegyetlen, így iga
De ebben a határa is. Mert e
alanyi. Egyértelműen és végzetese
kizáró objektivitásra múlhatatlan
válja, ami szélsőségesen szubjektív.
gyarázata. Ahogy annak is, hogy
és kristályosak. A drámai forma
Endre drámai formája a pszichológiai konfliktusok dialógusokba való objektivációja. S mert ennyire birtokolja az elbeszélés és dialogizálás technikáját: kritikai hajlama is nyilvánvaló. Vagy Móricz Zsigmond iránti szembetűnő vonzalma: Mert kedvence is kivehetően szubjektív, de sokkal gáttalanabb a szubjektivitás vállalásában. Ennyiben: soha nem követett példája is. Inkább Stendhal! Követni a 19. század nagy objektiválóit szereti. Flaubert-t és Maupassant-t. Ahogy Flaubert azonosságát vallotta Bovary Emmával, Illés Endre is vállalhatná így hősnőit, akik nemcsak asszonyismeretéből adódóan tűnnek fel írásaiban, de énjének sajátos változatai, személyes alakításai is egyben. Mert az asszonyokkal lehetett sok találkozása, de nemigen ismert asszonyt igazán. Az az érdekes, ahogy körüljárja a másik embert, s azért, mert ebben a körüljárásban önmagáról fest képet. Mélyen tagolt arcképet, mindig érdekeltetőt. A hősnők pedig — sokarcúak, nehezen kiszámíthatók, aligha megérthetők. *Vázlatok egy női arcról* — írja a Zsuzsáról lejegyzett történetsor fölé. Vallomássor magamról, mondanánk mi, látva ezt a meghatő küzdelmet, ahogy — bármennyire is akarja — nem tudja megismertnek venni a nőt, aki előtte ezer színt játszik. Ne higgyük, hogy ilyen és ez Zsuzsa, meg a többi. Illés Endre se ezt akarja mondani. Ez csak az írások írizáló felületéből következik így. Mélységük szerint: önvallomások ezek. S így már nincs bennük semmi játékos és kacér. Megrendítő vallomások a magányról.

Zsuzsa hintázik. Párja nem érti, csak nézi. S váratlan lebukik a hintáról. Megszédült. Hány. Aztán lassan megnyugszik az asszony kínlódó teste. És a férfi hős így emlékszik vissza erre a szituációra: „Négyéves szerelem következett ez után Zsuzsával. De soha olyan boldog, forró három óránk nem volt többé, mint abban az öreg kertben... Először voltam igazán kettesben veled..." Illés Endre nehezen tud áttörni saját személyisége körén, neki is „jaj az út lélektől lélekig" mint akármelyik lírikusnak, s ez a líra — sajátos nosztalgia, amit a szemére fog vissza — áraszt fényt és levegőt, teremt atmoszférát. — Birtokolni valamit emberi módon: ismerni, annyit tesz. Illés Endre hősei körüljártak, de nem megrag

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁR 29

Fekete János

Csongrád m. Hírlap

Min dolgozik? 1021

Fekete János

Lakása kiállítóterem, s a házat körülölelő udvar — szabadtéri kiállítás. Kőbe, bronzba formázott állatok, gyönyörű nyúlánk aktok, figurák. Műterem sehol. Alapjait már lerakták az építők, hamarosan megépül az is. A parányi konyha azonban most kitűnően helyettesíti a műtermet. Az asztalon gipszbe vésett kis érmek. „Szeretettel Anyák Napjára" — véradó emlékérem. Jelenleg ezeken az érmeken dolgozik a vásárhelyi Fekete János, ám később sokoldalú munkásságára is fény derül. Hiszen a fafaragás, a domborítás, a kerámia, a tűzzománc mind művészi profiljába tartozik, és ahogy ő mondja...

— Minden műfajt szeretek és csinálom is, nem szeretném, ha az egyik „jogtalan" előnyt szerezne a másikkal szemben...

— *És most miért az érmeké a döntő szó?*

— Csak úgy kedvtelésből csinálom őket. A kerámiát is rendszeresen készítem, hiszen jelenleg is ebben a „tantárgyban" dolgozom. Heti 20 órát tanítok Szegeden, a Tömörkény István Művészeti Szakközépiskolában. Ezeket a munkákat én olyan magamnak adott feladatoknak tekintem, és igyekszem pontosan megoldani azokat.

— *Miért dolgozik megkülönböztetett szeretettel a „fával"?*

— Szeretem anyagszerűségét, magát az anyagot. Ezért is borzadok el, amikor a fa hemzseg a vésőnyomoktól. Az ilyen szobrokon, portrékon éppen a leglényegesebb, az anyag nem kap hangsúlyt. Nemrég készültem el egy fából kiformált akttal, ahol az anyagban rejtőző vonalak helyettem rajzolták ki az alak vonásait, mozdulatát, csak rá kellett találnom ezekre az „erekre". Ugyanerre törekszem a most készülő „Egyedülálló nő" című kompozíciómban is. A vadkörtefából kialakítandó figurában is az anyag belső mozgása izgat, a „Hegedülő nő" című kompozíciómban viszont csak a mozdulat lendülete és szépsége. A később majd bronzban megjelenő női alak hegedű nélkül is a leglényegesebb mozdulattal emlékezteti a nézőt a hegedülő finom testtartására, kézmozdulatára.

— *Hogyan látja a kerámia szerepét napjainkban?*

— Véleményem szerint az edények, a tálak és a csempék tekinthetők a kerámia „tengelyének". A divat azonban a különféle artisztikus megoldásokkal „ruházta fel" a kerámikusokat. Én természetesen az edényeknek az elsődlegességét vallom. Hovatovább azonban már alig csinálnak edényeket. Ez pedig egyszerűen nevetséges!

Ha a beszélgetés kapcsán nem is került szóba Fekete János művészi hitvallása, mégis egyértelműen megfogalmazódott a művész anyagtisztelete és az anyag felhasználásának és formába öntésének pontos törvényszerűsége.

POLNER ZOLTÁN

fele agrárszocialista mozgalmakat? M
lyekben a kisemmizett földműves paras
nép olykor vére hullatásával is tiltakoz
„saját felvirágoztatása" ellen? Ez a k
a zsellérsorból megszabadult parasztok,
folyók szabályozása után hal nélkül m
radt halászok még kegyetlenebb kizsá
mányolásának kezdete volt. A polgári t
ténészek szemében most oly nagynak l
szó jótevők — a földbirtokos uralk
osztály — felismerte, hogy mit lehet
resni rossz földjeiken. Mert a jókat
egészen az 1945-ös igazi földreformig —
mindenütt megtartották maguknak. Eb-
ben a „virágkor"-ban lett igazán a sze-
gény a szegénynek farkasa. Míg azelőtt a
földesúr kénytelen volt cselédeiről gon-
doskodni, ha azt akarta, hogy azok ha-
szonnal dolgozzanak neki, az új tanyás
árendás viszonyok között erre már nem
volt szükség. Hiszen a népesség emelke-
dése révén — ha már nem bírták elvi-
selni a súlyos közterheket — földönfutók-
ká lettek; tízezrével „tántorogtak" ki
Amerikába is. Helyükbe pedig újak ér-
keztek. Többet ígértek a földért, azután
ők is belegebedtek. Így lett belőlünk a
„hárommillió koldus országa" és így lett
a tüdőbaj morbus Hungaricus. Voltak he-
lyi agrárszocialista törekvések, hogy lehe-
tőleg senki ne ígérjen rá doboláskor a
másik házára, földjére. S ha a földéhes
zsíros parasztokat is sikerült olykor meg-
rettenteni, városi tűzoltók jöttek s a földig
rombolták a nem ritkán 8—10 gyermek
hajlékául szolgáló sárkunyhót. E sorok
írója még látott ilyen eseményeket. Egy
korábbi szegedi újság (Szegedi Hétfő) ki-
derítette ezekről, hogy az 1879-es nagy
tiszai árvíz nem pusztított el annyi csa-
ládi hajlékot, mint az a gazdaságpolitika,
amit Kunszabó Ferenc a tanya virágko-
rának ítélt. Ezért a lapot betiltották, szer-
kesztője pedig szerencsésnek mondhatta
magát, hogy sikerült elmenekülnie az or-
szágból.

Az sem igaz, hogy a felszabadulást követő földreform idején a városokból özönlöttek volna vissza a

Mert kell a tovaros[illegible] az, amit vissza
Konjunktúra ez még a javából. Akkor is, ha tudjuk, hogy soká nem tarthat, s mert egyéb okokból sem tetszik nekünk.

Azt hittük, hogy az effajta paraszti „gü-zülés" elvonja majd a munkaerőt a közöstől. Ám, ez csak addig volt egyértelmű, amíg meg nem tanulták a tanyaiak szeretni és becsülni a szövetkezeteiket. Amit ma a közös adhat a tanyás gazdának a munkájáért, az a tanyában szinte meghatványozódik, s ha a több munkáért többet kaphat, magasabb lesz a hatvány értéke. A nagy határú futóhomok földű Forráskút termelőszövetkezete immár országos hírű. Évente egyebek között csupán kb. 6 ezer hízott sertést értékesítenek, jóllehet, a kezdeti szerfás istállókat már rég lebontották, s egyelőre nem építettek másikat a helyükbe. Egyénileg hizlalnak, de közösen értékesítenek. S lám, az egykori Kistemplom-tanya, a mai új Forráskút akármelyik nagyváros kis kertvárosának is megállná már a helyét. A fiatalabb parasztnemzedék többnyire már bent lakik, az öregek pedig künn, a tanyán. De olykor fordítva is igaz. Az öregek vannak

Dömötör János: Miért Vásárhely?
Csongrádmegyei Hírlap. 1963.okt.6

FEKETE JÁNOS

A főiskola elvégzése után, 1956-ban a pécsi Zsolnai-gyárhoz kerültem. Itt azonban a porcelán világában idegennek éreztem magam, hiszen én kerámia-szakot végeztem, és ez a terület állt közel hozzám. Ezért örömmel jöttem Vásárhelyre 1959-ben, mikor az itteni majolikagyárban lehetőség nyílt a saját szakomon belüli munkára.

A vásárhelyi művészet leglényegesebb vonását abban látom — és ez érvényes minden művészeti ágra, festészetre, grafikára és kerámiára egyaránt —, hogy korszerű formanyelvét a hagyományokhoz kapcsolódva találja meg. A kerámiában ez a hagyomány az őskortól több ezer éven át szinte megszakítatlanul jut el a mához.

Alkotó munkám feltételei megfelelőek. A majolikagyárban végzett tervezői munkám mellett mód és lehetőség nyílik számomra szobrászati munkák és egyéni tervezésű edények, sőt — közületi megbízás alapján — kerámiaképek megalkotására is. Mindezt a gyárvezetés és elsősorban Láda Ernő igazgató megértő támogatásának köszönhetem.

Annak, hogy bízom a jövőben és itteni munkám számára további szilárd alapot érzek, úgy hiszem, legjobb bizonyítéka: saját, műtermes ház építését szeretném a közeljövőben megvalósítani.

mag. S amiád is harcol: 100 hold búl előkészített an 700 hold.

jó pár napság ülése után társ: »*A rizs ndennel jobmint tavaly. egítségünkre nikor a leghogy nem tanácskozás, k mutatják.*«

az, amikor 20 ezer hollelős vezetők arról a sejnzetlenül, a hőseitől kap. ket nemcsak vatara — a elő munkája ke, látszatra égis oly elekás hétközött feladat, agasztos cél zben.

BENEDEK

zset u. 44.), Kiss Sándor (Tanya 540.) és Gilicze Margit (Szikáncs, Petőfi u. 4.).

Meghaltak: Zsarkó Julianna (Szántó Kovács János u. 47.) 69, Mikulai Sándor (Szántó Kovács János u. 133.) 47, Szabó István (Mátyás u. 62.) 69, Fejes Imre (Bajza u. 5.) 54, Diószegi Imre (Garai u. 25.) 79, Tamási Györgyné Siági Zsófia (Csillag u. 81.) 87, Nagy György Márton (Serház tér 6.) 88, Kis Ferenc (Felszabadulás u. 53.) 66 éves korában.

Játékkészítő tanfolyamot

indít Várárhelyen az I—IV. kerületi nőtanács. A díjtalan oktatásra október 7-én és 8-án, hétfőn és kedden este 5—7 óra között lehet jelentkezni az Alkotmány u. 8. szám alatt.

A tanfolyam résztvevői október 15-én, kedden este tartják első foglalkozásukat.

Ferete János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1965 JAN 31

CSONGRÁD MEGYEI HIRLAP

A lógatott és észreve... morzsolta ujjai között a rózsa...

(Enyedi Zoltán felv.)

Fekete János: Szeretet (A. XI. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából)

jlesztését is, hang-
gét, hogy *fokozni*
befolyását a tör-
vasolja a törvény-
ak kiterjesztését a
ársadalmi tömeg-
e azoknak az ál-
elyek eddig rendel-
rvényjavaslatok ál-
i folyamat állandó
Novumot képez az
kell eleveníteni a
ét a legfontosabb
közvetlen szavazása
n a választók ösz-
Az összállami tör-
ak ezeket a mód-
felelően alkalmazni
. (Ilyen pl. a köz-
a legfontosabb he-
nyilvános vitára bo-

kiterjedő fejlesz-
eszközökön kívül,
adalmi ellenőrzésé-
tosítani, mindenek-
és szabadságok ki-
en, valamint az ál-
határok fokozatos
ami az állam el-

fontos tendenciája
öltött funkciók át-
ett társadalmi szer-
nításnak", az ún.
yamata különböző
ét fő formája van:
ó vegyes formája.
i szervezetek, vagy
ati szervek határo-
nigazgatási határo-
és biztosítja azok

végreha
tényleg
ügyeket
hatáskö
intézésr
E másc
avatkoz
... Itt első he-
lyen a kultúra szervezése és igazgatása áll. Elsősorban a kulturális intézményeket veszik ki az államigazgatás köréből. Ez a folyamat azután átterjed az egészségvédelem területére, sőt a közrend megszilárdítására (népi druzsinák, társadalmi bíróságok fejlesztése a munkahelyeken stb.) és más területekre is.

AZ ÁLLAM ELHALÁSÁNAK IDŐSZAKÁBAN további lényeges tendencia a társadalmi vszonyokban *a kényszer szerepének csökkentése.* Ez a tendencia kifejezetten jelentkezik a szocializmus építésének befejezése utáni időszakban, abban a szakaszban, amikor az állam, amely megszűnt a proletárdiktatúra állama lenni, átalakult össznépi állammá.

Ez a tendencia következik: 1. az antagonisztikus osztályellentétek felszámolásából és ennek folytán a kizsákmányoló osztályokkal szembeni erőszak alkalmazásának szükségtelenségéből; 2. a szocialista tudat fejlődéséből. Itt mindenekelőtt az állami kényszer szerepének csökkenéséről, *nem pedig általában mindenféle kényszer szerepének a csökkenéséről van szó,* amit jelenleg még nem lehet mellőzni. Ami a bűnözést illeti, ebben a tekintetben az SZKP programja hosszú távon szükségszerűen a büntető eszközök társadalmi nevelő eszközökkel való teljes felváltásának folyamatát jelöli meg. A folyamatban a következő szakaszokat lehet megkülönböztetni: a) a jogszabályok hatásában növekszenek a meggyőzés és csökkennek a kényszer elemei; b) fokozatosan áttérnek az állami kényszereszközök alkalmazásáról a társadalmi kényszer alkalmazására; c) a kényszer alkalma-

elha
nem
prog
terv
ság
vei,
poli
rejli
kap
hely
vező
funk
bősé
nyei
tech
dalo

orsz
funk
csak
meg
Jele
rűen
a sz
lista
vala
eszn
halá
jötté
szoc
södi
mat
kial
nist
ciali
küz

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Fekete János

ÉLET ÉS IRODALOM

1952 MÁJ 12

1021

Fekete János dombormüve: Bikavezetők (IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás)

benelyeltesitem: például Bartók azért modern nekik a zenében, mert forradalmian újszerű s tagadja, ami addig volt, a régit. Holott Bartók modernsége is éppen onnan ered, hogy a régi, sőt ősi forrásokhoz ment vissza: s onnan merít, a mai füleknek már merőben újnak tetszőt. Mozart a maga idejében ugyanolyan szembenálló minden régivel: s ma sem idejétmúlt zene. Éppoly időszerűek alkotásai, mint a milói Vénusz ,vagy a milánói Dóm. Modern, időszerű: jelenti a mában a holnap igényét. Persze, azóta már többszörösen váltódva ma lett a holnap: s ma sem mondunk le a holnap igényéről az irodalomban és a művészetben. Az életben sem! Így jelenti a modernség a jelenben a jövő igényét, mindig egy korral kibővítve.

A fogalomzavar a modern-

hogy csupán romantikus különcködésből-e vagy tüntetően humanista együttérzésből tették?

A feltűnéshajhászás olykor mindenféle különcködésekben is jelentkezik nemcsak a viseletben, hanem a művészetekben és irodalomban is: látszatát, keltve a modernségnek; ez azonban az álmodernség, aminek a világszellemhez és a mai időszerű fogalmához nincs semmi köze. Egy nagy zagyvaság, mely mindig jelentkezik, valahányszor váltókorban él az emberiség. Hogyan is lehetne elfogadni azt, hogy például egy budapesti, Váci utcai divathölgy hengeralakú kézitáskája *modern* (ha egy év múlva már ki is megy a divatból); viszont Csokonai Vitéz Mihály költészete már nem modern, mert csak

— ezt tartom én modern, mai irodalomnak. Ebben a mondatban a folyamatnak, a kristályosodásnak éppen annyi hangsúlya van, mint a jelképnek. Nem kész jelképrendszerrel dolgozni, ez már régen régi játék; az esetleges hétköznapiból írásról írásra mindig megteremteni a jelképet, azt a jelképet, amit az önmagából diktál.

A művészet a mai ember számára nem mindennapi kenyér, nem mindennapi ital — mindennapi vitamin. Nem kell kilószám, literszám, csak néhány milligrammnyi. De annyi kell, enélkül jön a skorbut és a beriberi. Az újság, a folyóirat, a rádió, a televízió, a mozi olyan félelmetes menynyiségű szellemi terméket, híranyagot ont, zudít az emberiségre, úgy igénybeveszi az idegrendszerünket, hogy a művészet csak akkor marad művészet, csak akkor hathat, ha esszencia tud lenni. Más-

mert győzni akart
mi is le akarjuk
vadat — önmagu
mágia, az embers
mágiája.

A zenét úgy éljü
hangszálunk önkéntelenül, az azonosulniakarás reflexével vékonyul-vastagul: némán énekelve követi a zene vezető szólamát. (Mellékesen ezért „könnyű" zene a sablonos dallamú, untig ismert, kromofon pam-pa-pá-val alátámasztva; könnyebb követni.) Ez a biológiai törvény — belül-énekelni! — az irodalomra is érvényes.

Újrateremtés — ez a műélvezet lényege; erre ösztönözni; ez a műélvezet célja. Enélkül nincs erkölcsi tartalma a műnek. Mi kell ahhoz ma, a napjainkban ezerféle benyomással megterhelt idegrendszerű embernek, hogy az újrateremtés folyamata meginduljon benne? Nem tudok rá válaszolni. Ezt keresi a modern művészet, ezt keressük mi

is támogatják.

A feltevés még nem bizony
génél fogva is fölkelthette volna
szlovák versek nyomán magyar
verset, próbálgatni és eltalálni
Balassi használt volna, ha any
relmét: izgalmas és nem mind
hogy senkinek sem támadt kedve

Pedig a nyolc vers már hár
lomtörténeti füzetek 2
nyersfordítást is közölt az eredeti

•

Kalózvezér — ele

Új magyar opera elkészültér
minden honi új műnek kijáró e
ménnyel. Azt is olvastuk, hogy a
szereplője lesz és csupán három h
adása nem költséges, s ettől még le
azt is olvastuk a rövid hírben, hogy

Fekete János: Lóitatás

Domokos János: Tovrugai utidai
Népnüvelés 1963 IV. 30-32 lap

SZEGEDI SZABADTÉRI JÁTÉKOK 1963

1959-ben szólaltak meg újra a harsonák, melyek hírül adták, hogy megkezdődtek a Szegedi Szabadtéri Játékok a Dóm téren. A magyar és világirodalom kiemelkedő alkotásai kelnek életre az ezer négyzetméteres színpadon, a hétezer fős nézőtér előtt. A legkorszerűbb műszaki berendezés biztosítja a jó látási és hallási viszonyokat. A hangkésleltető 3000 hangsugárzóval továbbítja a hangot.

1959—62-IG TÖBB MINT 400 000 NÉZŐ olyan jelentős sikerű bemutatóknak volt tanúja, mint *Erkel:* Hunyadi László, Bánk Bán, *Verdi:* Aida, *Kós:* Budai Nagy Antal, *Madách:* Az ember tragédiája, *Prokofjev:* Kővirág stb. *A. G. Ulanova* vezette balettegyüttes művészetét láthatta, *Paul Robeson* hangját, *Z. Pally, M. Tines* szárnyaló énekét hallhatta a nézősereg.

1963-BAN 5 PRODUKCIÓ kerül színre. A fesztivál ünnepélyes nyitódarabja *Erkel:* Brankovics György c. operája, *Mikó András* rendezésében, vezényel *Koródi András*, közreműködik a *Magyar Állami Operaház* énekkara. A címszerepekben *Mátyás Mária, Simándy József, Fodor János.* E darab színre kerül július 20-án, július 24-én és július 27-én

SHAKESPEARE SZÜLETÉSÉNEK 400. ÉVFORDULÓJA lesz 1964 áprilisában. Megünneplésére a Szentivánéji álom kerül színpadra, július 21-én, július 25-én, július 31-én és augusztus 4-én. Rendező *Szinetár Miklós*, karmester *Vaszy Viktor* lesz. Kiváló művészek fellépésére is számítunk, mint *Pécsi Sándor, Lukács Margit, Sinkovits Imre* és mások. A díszleteket *Fülöp Zoltán* tervezi.

VERDI Trubadur c. operája háromszor kerül színre, *Mikó András* rendezésében, *Vaszy Viktor* vezényletével, *Varga Mátyás* díszleteivel, *Márk Tivadar* tervezte jelmezekkel. *J. Strauss* Cigánybáró-ját hozzuk színre öt estén.

A MAGYAR ÁLLAMI NÉPI EGYÜTTES 3 estén lép fel. Izelítő műsorából: Fergeteges, Szüreten, Első szerelem, Fosztóka, Békési esték, Lakodalom Nagyrédén, Ecseri lakodalmas stb.

Nem csak a Dóm téren, az újszegedi színpadon is lesznek előadások. Kiállítások sorában is gyönyörködhet a Szegedre látogató. Olyan jelentős nemzetközi sportrendezvényeknek lehetünk tanúi a fesztivál idején, mint pl. *a Nemzetközi Maratoni Futóverseny*, a *Nemzetközi motorcsónakverseny* és a *Nemzetközi Go-cart verseny.* Az Idegenforgalmi Hivatal kirándulásokat szervez a Fehértóra, Dorozsmára s a világszerte ismert Újszegedi Egyetemi Fűvészkertbe. — Érdemes lesz tehát ebben az évben is Szegedre jönni.

Tari János
a Szabadtéri Játékok igazgatója

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Fekete János

MAGYAR NEMZET

1963 NOV. 24.

Nemzet 1021

Fekete János és Vágvari Gyula kerámiái

Hódmezővásárhely kerámiaművészetének, a város legősibb művészeti ágának, két ifjú képviselőjét láthatjuk a *Fényes Adolf-teremben. Fekete* János és *Vágvári* Gyula, a Hódmezővásárhelyi Majolikagyár tervezőművészei.

Mindketten az ősi vásárhelyi cserepességhez nyúlnak vissza, annak szín- és formavilágát teremtik újra a mai igények szerint. Munkásságuk alapja a forma és az ehhez szorosan kapcsolódó funkció. Kannáik, korsóik középponti tengellyel készülnek. Ez és a szigorú tektonikus felépítés adja edényeik nyugodt egyensúlyát. Az egyszerű formák szépségét még jobban hangsúlyozzák azáltal, hogy díszítést alig alkalmaznak, mélytüzű, csorgatott mázzal vonják be cserepeiket.

Kivételt csak a falitányérokkal tesznek, tömör, vidám rajzaik a népi elbeszélő kedv megnyilatkozásai. Festői hatású csempeképeik és erőteljes plasztikáik pedig a képzőművészet és agyagművesség szintézisével új távlatokat nyitnak munkásságukban.

S. M.

példája

jelképes erejű lehet, hogy a két testvérről szóló drámájában a katolikus pap és kommunista testvére közötti vitát írja meg, ahogy akkor, a két világháború között elképzelte. Akkor is jóhiszeműen, az ellenfélnek kijáró tisztelet és megértés emberségével. Pedig ez a vita, ez a fájdalmas el-

A Magyar Ne

1963 NOV 24
1021

Vásárhelyi keramikusok sikere

BUDAPESTEN

ÚJSÁGHÍR: Megnyílt Fekete János és Végvári Gyula keramikus művészek kiállítása Budapesten, a Fényes Adolf-teremben.

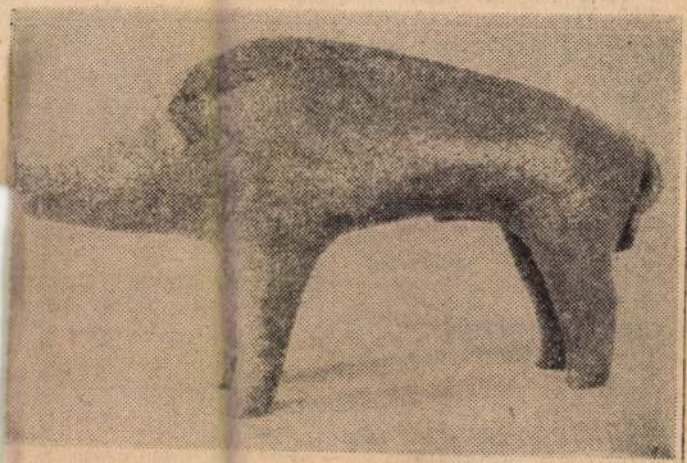

FEKETE JÁNOS: VADDISZNÓ

RDETÉSEK

Szegfűvirág 8 kislánc szamóca és rövid zergora eladó. Érd. Petőfi utca 13. X93570

Gumiskocsi eladó, Vörös Hadsereg u. 100. 93571

Szappant mindennap cserélhet Bajcsy-Zs. út 18. Tüdőgondozóval szemben. 93573

Szalma eladó, trágyáért elcserélhető. Igási út 1 km, Paku Imre. X93594

Kisporond utca 1. számú ház eladó, elfoglalható. 93608

Széchenyi u. 74. számú lakómentes ház 600 n-öl telekkel eladó, azonnal elfoglalható. 93610

Dánielben 20 kislánc, melyen szántva, hagymának kiadó. Gizella 12. 93607

Nyíszanyai utca 27/c számú ház és Ardicsban 190 n-öl beregföld eladó. Érd. Thököly u. 12. 93606

Trágya eladó. Joó Lajosnál. Gépállomás mellett. 93605

Zoltán utca 4. számú ház sürgősen eladó. Érd. ugyanott. 93604

Nagyörvény utca 103. sz. alatt lakóház eladó. Érd. ugyanott. 90420

Gaál István sor 11. számú ház eladó, 32 000 Ft-ért. Azonnal elfoglalható. X90457

Termelőszövetkezeteknek és magángazdaságoknak veteire ajánlom a saját termelésű pragai korai fehér és prágai korai kék karalábemagot, mely évek óta ismert, azonos kitűnő minőségű. Megrendelhető utánvéttel is. Karalábekanov Todor Budapest, IX. ker., Mester utca 27. 90439

Takarmányrépa eladó. Szentes, Sárló utca 22. 9046

Fekete Pannónia jó állapotban levő motorkerékpár bevonulás miatt sürgősen eladó, Futó Zoltán utca 15. 9045

125-ös D. Csepel motorkerékpár eladó. Szentes, Török Sándor utca 71. 9046

240 kg-os fiatal hízó eladó. Nagyörvény u. 83. E.t., csak vasárnap. 90446

Komplett ebédlő és konyhabútor, heverő, ajtó eladó, Vecseri utca 9. szám. 90448

Vénusz kozmetika, arcáról a felesleges hajszálat véglegesen eltünteti, nyomtalanul. Egyéni arcápolások, nagy gyakorlattal.

sek háztartásba családtagként. Ajánlatot „Megbízható" jeligére szentesi hirdetőbe. 90

Eladó keveset használt 9 darabos konyhabútor, igényesnek is. Érd. lehet vasárnap kivételével délután 3-ig a Köztársaság téri iskola udvarán, a konyhán. Nádudvarinénál. 90430

SZONGRÁD

Felgyő 269. számú tanya eladó. Érd. lehet Szentes, D. oldal 13.

Magyar Hirdető
SAJTÓVÁLLALAT
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP

Csongrádmegyei Hírlap

Fekete János

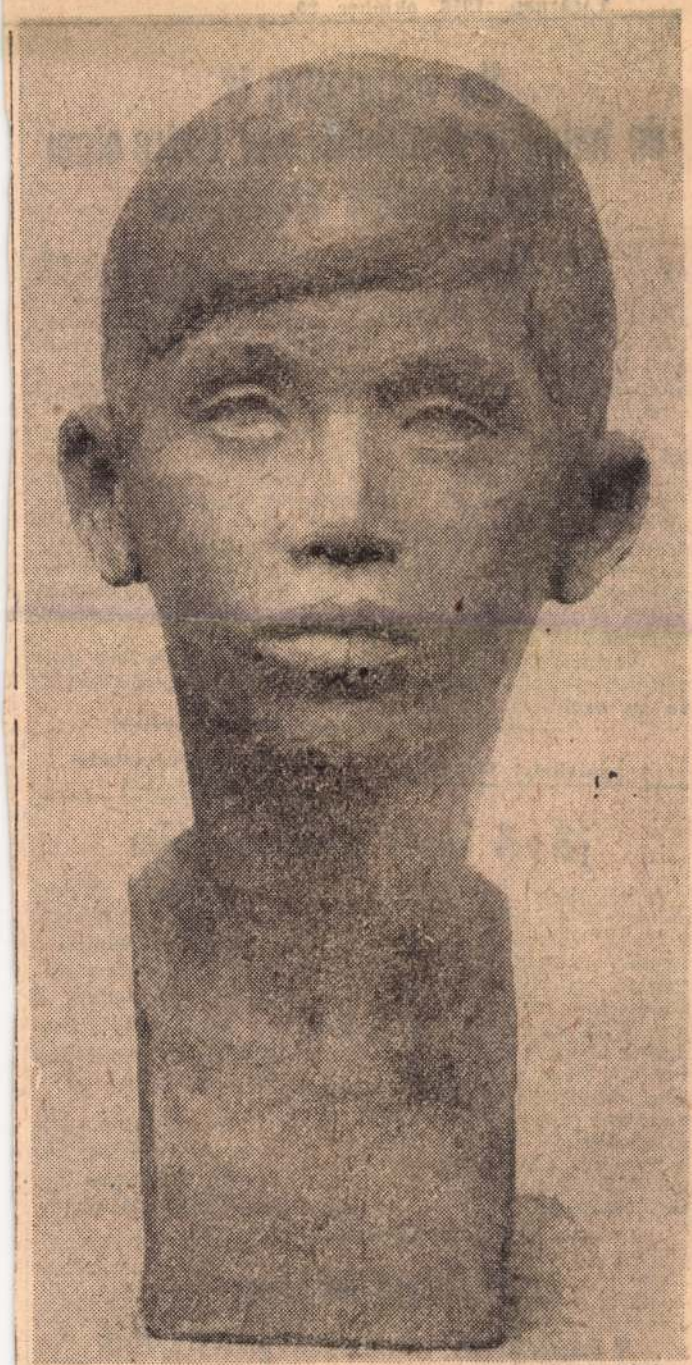

(Égető János felv.)

A Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából
FEKETE JÁNOS: JÓSKA

Ha vontatottan is, de halad a vásárhelyi Ady Endre utcai SZTK-rendelő átalakítása

Hódmezővásárhelyen sokan vegyes érzésekkel haladnak el a volt megyei tanácsháza előtt. Az épület külső része ugyanis nem sokat árul el abból, hogyan haladnak az átalakítási munkálatok. Illetékes helyről nyert értesülés szerint az átalakítási munkálatok építészeti része már csaknem befejeződött. Csupán az hátráltatta eddig ezeket a munkálatokat, hogy a gyermekszakrendelő kialakításánál a tervező kifelejtette a gyermekkocsi-tárolót.

Az átalakításoknál tehát zömében a szakipari munkálatok vannak hátra. Ennek ellenére a feltételek megvannak ahhoz, hogy a jövő év derekára át tudják adni az új SZTK-rendelőt a forgalomnak. A szakemberek szerint igen modern SZTK-rendelőt kap az átalakítások révén a város. Légkondícionáló és szellőzőberendezések biztosítják a megfelelő légcserét. Ezeket a berendezéseket fokozatosan szállítják, egy részük már Vásárhelyen is van. Korszerű lesz a rendelő bútor- és orvosi felszerelése is. Ezeket a felszereléseket már megrendelték és időben szállítják.

Az épületen külső homlokzati átalakítás nem lesz, csupán a pártbizottság felől, az Ady Endre utcán lesz kiképezve egy bejárat a gyermekszakrendelés részére.

A vásárhelyi TIT-klub

A Hódmezővásárhelyi Ifjúsági Ház

jövő heti programja

A vásárhelyi TIT-klubban október 21-én, hétfőn délután 6 órakor Vásárhely az irodalomban címmel dr. Grezsa Ferenc, a Bethlen Gábor Gimnázium igazgatója, október 23-án, szerdán délután 5 órakor Csontváry címmel dr. Bodnár Éva művészettörténész, október 25-én, pénteken délután 5 órakor A művelődés pszichológiai feltételei felnőttkorban címmel dr. Radnai Béla egyetemi adjunktus tart előadást.

Hétfőn délután 5 órakor szabás-varrás tanfolyam. Kedden, pénteken délután 5 órától 7 óráig népitánc-próba. Szerdán, szombaton 3 órától 5 óráig társastánc-klub foglalkozás. Vasárnap délután 5 órától ötórai tea.

Kedden és csütörtökön délelőtt 10—12 óráig, egyéb napokon délután 2—6 óráig van nyitva az Ifjúsági Könyvtár.

Új helyiségben a csökkent munkaképességűek

Hódmezővásárhelyen, mondhatni a pártszervezetektől a tanácsig, csaknem minden illetékes szerv segített a csök-

tására mintegy 15 ezer forintot fordított a szegedi szövetkezet. Munkaasztalo-

Fekete János
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1963. III. 24.
ÉSZAKMAGYARORSZÁG 16

Vásárhelyi képzőművészeti kiállítás Sárospatakon

Borsod és Csongrád megye tájbeli adottságban, gazdasági struktúrában jelentősen különbözik egymástól. A borsodi hegyek, erdők, vágtató patakok, bányák és kohók helyett az Alföld déli szélén sík róna, sárguló búzatáblák, nyugodtan ballagó Tisza és ritkuló magános tanyákat váltó nagyüzemi gazdasági épületek fogadják az arrajárót. Itt nehézipar és erdőgazdaság, ott könnyűipari üzemek, gabonatermő, állattenyésztő mezőgazdaság.

Egyben azonban közös a két megye, különösen pedig két város, Miskolc és Vásárhely arca: ez képzőművészeti életük élénksége, az új magyar képzőművészetben elfoglalt helyük jelentősége.

Vásárhely régi hagyományokra támaszkodva újította meg a felszabadulás után képzőművészetét, elsősorban a festői véna hangsúlyával. A századfordulón indulnak el az akkori fiatalok Tornyai, Rudnay, Medgyessy, Pásztor és Kallós. Egy régi huszárkaszárnya elhagyott szobáit nevezték ki „művésztelepé". Kevés támogatással, de annál nagyobb lelkesedéssel festik és faragják műveiket, melyek a magyar képzőművészetet egy új irány kialakításával, az alföldi realizmussal gazdagítják. Ez a művészet tovább erősödik a két világháború között: Koszta drámai izzású és Endre Béla halk, finom lírájú műveivel. A felszabadulás után új virágzásnak indul Csongrád megye, ezen itt döntően Hódmezővásárhelyt kell értenünk, művészeti életét. Az innen elszármazottak Budapesten (Kurucz D. István, Kamotsay István), az idetelepültek pedig (Kohán, Almási, Németh, Szalay, Kajári, Fekete stb.) helyben működve viszik tovább Tornyai és Koszta zászlaját.

Mi az, amit ma is hasznosítani lehet ebből az örökségből? Elsősorban a valósághoz való hűséget, mely átkölti ugyan a világot, de nem áldozza fel formai játékként. Élő hagyomány Tornyai, Koszta és társaik mély népszeretete és humanizmusa. Ezek az alapok ma is korszerűek és elevenen hatnak, nem a forma, hanem a szemlélet útján. Formában keresik az újat, az egyénit. Ez alkotónként másként nyer kifejezést, megfogalmazást műveikben. Kohán dinamizmusa, széles ecsetkezelése jobban támaszkodik a hagyományra, mint Németh síkbaterített világa és dekorativitásra törekvő színeinek összhangja. Szalay temperáinak művessége mindig belső, érzelmi tartalmat fejez ki. Kajári szénrajzaiban a táj drámai feszültsége és portréiban a mély baráti, emberi együttérzés nyer megfogalmazást. Almási egyszerű, szárazabb pasztell technikája jól megfér Tokácsli meleg, barna tájainak realizmusával.

A szerkezet izgatja Füstös Zoltánt és a fiatalok közül Hézsőt, Fodort. A színek gazdag áradása ragadja meg Lelkest. Külön kedves, szinte gyermeki bájú, őszinte világot képvisel Tornyai egykori festő és élettársának, Kovács Máriának (Mári) munkássága.

Utoljára, de egyáltalán nem utolsó sorban szólnunk kell még a plasztikáról is, mely elsősorban a gazdag, helyi, népi fazekasművészet formakincsére támaszkodva, a majolikagyár keretében adja a mai magyar kerámia egyik legkarakterisztikusabb arcát. Ebben főként az idén Gorka Gézával megosztottan az év legszebb terméke díjat nyert Fekete János és Végvári Gyula tervező művészeké az érdem. Mindketten a dísztárgy kerámián túl eredményesen kísérleteznek már néhány éve az újjáéledő majolika freskóval is.

A borsodi vidék városai közül a magyar művelődés történetében két évszázadon át Sárospatak szellemi kisugárzása hatott leginkább Vásárhely kulturális életére. Ennek a régi kapcsolatnak vonzóereje, kicsit a törlesztés kötelezettsége is, indította a vásárhelyi képzőművészeket arra, hogy az idei megyei kiállítás anyagát néhány művészi kerámiával bővítve bemutassák Sárospatakon, a Rákóczi Múzeumban ma, 24-én du. fél 6 órakor megnyitásra kerülő tárlaton.

A Csongrád megyei képzőművészek szeretettel hozták el műveiket Sárospatak művészetkedvelő közönsége részére és remélik, a tárlat a látogatók számára is örömet és művészi élményt nyújt.

Dömötör János,
a vásárhelyi Tornyai
János Múzeum igazgatója

ndiai kiállításon

A kiállítás főbejáratánál Kádár Jánost és Apró Antalt *Manubai* sah indiai külkereskedelmi miniszter és *P. K. Pa-*

moszkvai közönség mindenütt tapssal köszöntötte a magyar vendégeket.

r beszéde
g nehézségeiről

hatáskört akarja megszerezni magának Szíriában. Amikor 1963. április 17-én aláírtuk a kiáltványt a hármas egységről — folytatta Nasszer — nemzeti érzéseinket, az arabok érdekeit, Irak érdekeit, az általunk szorgalmazott hármas egység érdekeit tartottuk szem előtt.

A kiáltvány aláírását követően a szíriai Baath-pártiak ezt az egyezményt, amelynek a közeledés kiinduló pontjául kellett volna szolgálnia, arra használták fel, hogy csapást mérjenek az egység híveire és likvidálják őket.

Az Egyesült Arab Köztársaságnak — mondotta Nasszer — nincsenek többé közös céljai a damaszkuszi rendszerrel.

Az a véleményünk — mondotta —, hogy a jelenlegi damasz-

(Folytatás a 2. oldalon.)

A lillafüredi megállóban két tíz év körüli kislány, korukat igazoló fürgeséggel, mindenkit megelőzve, felkapaszkodott az autóbuszba. Térültek-fordultak, majd „megcélozták" a vezetőfülke mögötti üléseket, olyképpen akarván leülni, hogy szembe kerüljenek egymással. A kisebbik, a fitos orrú azonban egy gondolattal elkésett. Megelőzte egy szolgálaton kívüli kalauznő. Ölébe ejtette táskáját és fáradtan hátradőlt az ülésen. Mit volt mit tenni: a kis fitos kénytelen-kelletlen odaült dundi barátnője mellé, szúrós szemekkel végigmérte a kalauznőt. „A szemtelen!" — sziszegte fogai között. A kalauznő felkapta fejét:

— Nekem mondtad?

A kislány hallgatott. Fejét oldalra billentve, kifelé nézett az ablakon, mintha semmi köze se lenne a készülő incidenshez. A kalauznő azonban nem hagyta ennyiben a dolgot.

— Elvárnád, hogy a kedvedért álldogáljak melletted? Te vagy a szemtelen, kicsikém, hogy így beszélsz a felnőttekkel! — Az utasok felfigyeltek, némelyek fejüket csóválták, mások elejte
jegyzést. A l
vábbra is
Ajkbigyesztő
dő vállvonog
denki tudo
érdekli az ügy. A kalauznő pedig folytatta.

— Uristen, milyenek ezek a

Cinkosok

gyerekek! Persze, amilyen nevelést kapnak!... Olyan a gyerek, amilyen a szülő! Anyukáddal is így beszélsz? Ha én lennék az anyád, fiacskám — bizony megcsavarnám néhányszor a füledet, de meg ám!

Igy folyt az egyhangú vita egészen Diósgyőrig. Ott a kalauznő felcihelődött, s a lépcsőről még visszaszólt:

— No, te tisztelettudó, most már a helyemre ülhetsz!

A kislány azonban nem ült a helyére. Ellenben, mihelyt elindult az autóbusz, két fiatalos külsejű asszony felkelt a helyéről, s egyik a gyerekek mellé, konokság ült, durcásan elfintorította száját és azt mondta:

— De anyu, amikor olyan pimasz volt!...

Közelebb hajolt anyja füléhez és súgott valamit, majd széles gesztikuláció kíséretében bemutatta, hogyan ült le a kalauznő: ledobta magát az ülésre, hátra hanyatlott, arcát felfújta, mintha trombitálna és nyögdécselve eregette magából a sóhajt. A hatás természetesen nem maradt el. A mama, hogy mégse vegyék észre a nagyszerű produkció feletti tetszését, zsebkendőt gyömöszölt szája elé és fulladozva nevetett. Erre aztán a másik három is nekieresztette a kitörni készülő kacajt és mulattak oly szívderítően, oly önfeledten, mintha csak ők négyen lennének a kocsiban.

Az utasok azonban nem dorültek. Nagyon is komoran néztek maguk elé. És erre minden okuk megvolt!

(csala)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 NOV 30
Csongrád m. Hírlap

Fekete János
1021

FEKETE JÁNOS: ÖREGEK

Kárász József

— Nyilván rossz csillagzat alatt születtem, a folyói okkal sose volt szerencsém. Szinte egyetlen alkalomn sem sikerült irodalmi szerkesztőséggel olyan kapcsola kialakítanom, amely mindkét fél számára gyümölcsözőn bizonyult volna — mondja *Kárász József*, az ismert, *Hó mezővásárhelyen* élő és alkotó író, aki az utóbbi két é tizedben nemcsak szépirodalmi munkásságával, hane *helytörténeti-sajtótörténeti kutatásaival is* rangot vívott magának. Elkészítette a Csongrád megyei hírlapok reper riumát, és más könyvtártudományi munkákat is publiká Érdeklődési köre akkor fordult e terület felé, amikor köny tári dolgozó lett Vásárhelyen. S ami eleiben megélheté biztosító munkafeladatot jelentett számára, az később ig érdeklődéssé, már-már szenvedéllyé formálódott benn Olyannyira, hogy most — az ő szavaival élve, „kezdő nyu díjasként" — is folytatja ezt a kutatást, aminek eredm nyeit még föltétlenül szeretné „tető alá hozni" az elköve kezendő években.

Interjúalanyunk egyébként *Szegeden született.* Vásá helyi illetőségű édesapja ebben a városban szolgált kato makén, s itt ismerkedett meg azzal a lánnyal, aki Makó ról érkezett a Tisza-parti nagyvárosba, s akit nemsokár feleségül vett.

— A gyermekkor legmegrázóbb élménye is ebben a városban ért. A Kórház utcában laktunk, és 1918 őszé kigyulladt a lakásunk. Apám, én és néhány hónapos hú gom megmenekült, édesanyám azonban összeégett. Két hó napig élt ugyan még, rettenetes kínoktól szenvedve, de a orvosok minden igyekezetük ellenére sem tudták tovább életben tartani.

Akkor átköltözködtek a Berlini körútra, majd amiko apja újra nősült, a második feleség szülővárosába, Hódme vővásárhelyre költöztek. Írónk itt folytatta az elemit, maj középiskolai tanulmányait a Bethlen Gábor Gimnázium ban végezte. 1932-ben érettségizett.

Utána a sárospataki Református Teológiai Főiskol hallgatója lett, majd fél év múlva a „Korán sötétedik című antológiában megjelent, forradalmi hangú novell

Fekete János

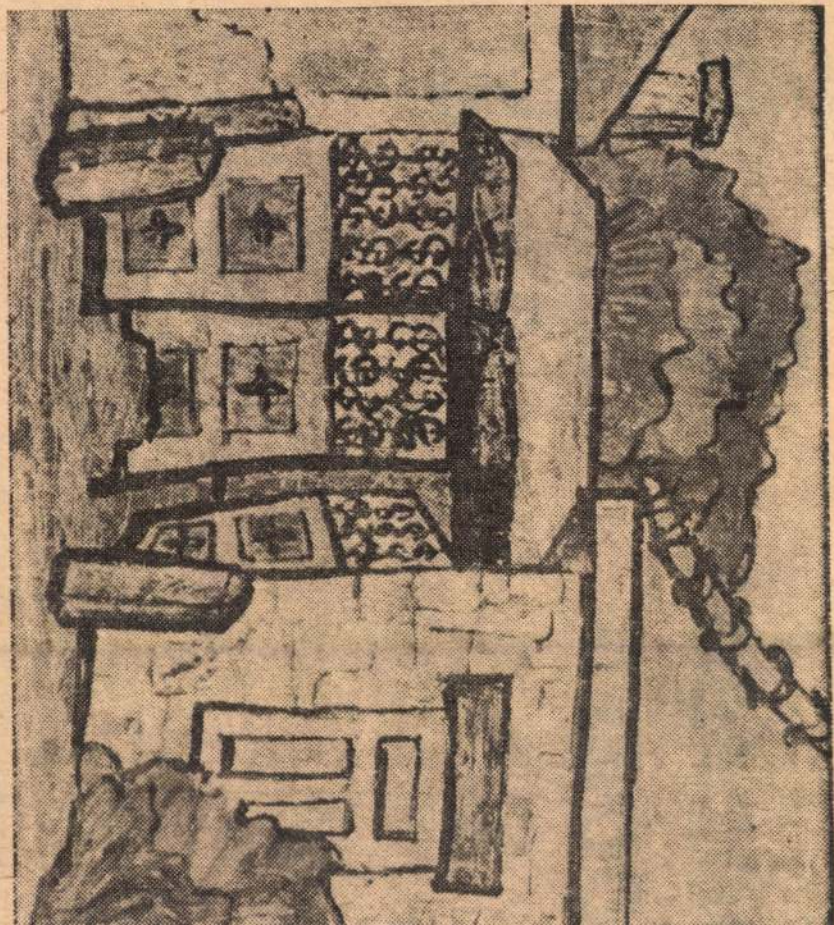

Öreg kapu

"

ODZÁSON, DŐBEN

vtár elké-
si emlék-
év alatt
olvasók

mény volt
a könyvtár
is parkban
rő" című
sállták elő-
már mutat-
nek: szob-
yörű!...

j könyvtár
a község,
a község
el ezelőtt
son, csak a
éhány mel-

ben jön meg az étvágy: összekötötték a mellette álló szükségtanteremmel, felújították azt is, és a végén négy tanterem, tornaszoba és úttörőszoba lett a tiszta nyereség. És az, hogy megszűnt az egész napos tanítás. Gábortelep valamennyi iskolását már szeptemberben fogadhatták, osztott iskola lettek, tanerőben sincs hiány, és megnyithatták az alsós napközit.

Az új iskola három termében olyan bútorokat találtak a gyerekek és a szülők, hogy elállt szemük-szájuk. Pedig semmivel sem drágábbak, mint a régiek. Csak odafigyeltek a kínálatra, jártak Pesten, jártak máshol: és a legkorszerűbbet választották.

Azt beszélik...

...hogy a héten megtartott munkaegészségügyi kongresszuson nagyon sok hasznos dolgot tártak fel a hazai és a külföldi kutatók, szaktekintélyek, mégis akadnak olyan gondolatok, amelyekről mintha megfeledkeztek volna. Mert például szó volt ugyan a munkával, a foglalkozással járó veszélyek állandó csökkentéséről, de ezt a témát csak egyfelől közelítették meg: hogyan lehet minél veszélytelenebbül dolgozni. Pedig azt be-

Fekete János

A KORONG MŰVÉSZEI

Fekete János és Végvári Gyula kerámikusok kiállításának megnyitója, 1963. november 15-én, a Fényes Adolf Teremben. Részletek.

Töprenkedvén, miként köszönthetném Önöket s két művészünket méltón e kiállításon, minduntalan a fiatal Szabó Lőrinc Omár Khájjám-fordításának négysorosai s gyermekkori falusi emlékeim kísértettek. Emlékeznek Omár *Kuza Námá*-jának néhány rubáí-ára? Íme:

Leszállt a langyos est; végre tova-
suhant a böjtös Ramazán hava;
A fazekas házában álltam és
felriasztott a korsók halk szava.

A fal mentén szép sorba rakva, sok
korsó s fazék ült búslakodva ott;
és némelyik beszélt, és némelyik
talán figyelt, de mindig hallgatott.

Az egyik szólt: „Bizonnyal nem vakon
töltötte kedvét a holt anyagon
és most mikor már kész formát adott,
nem zúzza össze hitvány agyagom!"

Lányi Gyula: Művészetről, művészet
Bp. Magvető 1978.

nak alig van köze a természet formáihoz, és formája, színvilága mégis megindít. A legtöbb műtárgynak közvetlen haszna nincsen, szinte hogy „puszta díszek". Ám e „puszta díszek" harmóniájának sugárzó voltára már régen rájött az ember: kezdhetnők az újkőkornak szépséges festett kerámikáján, a késő bronzkor gyönyörű, örvényvonalas díszein folytatva, a görög vázaművészet csodáin keresztül a keresztény és mohamedán középkor újkort érő csempéiig jutnánk el. Egyiknek sem volt közvetlen „haszna", éppen csak megszépítették az otthont, vagy otthonossá tették a nagy közösségi monumentumokat.

Németh János színvilága: derű, jókedv, gyengédség. Nincsenek benne drámai összecsapások.

Németh János formái: jól állnak a talpukon, nem statikai bukfencekre épülnek, nem is ágaznak törékenyen a térbe: zártan duzzadnak bele korongolt formáik környezetébe.

Mesevilág ez. Falképein megjelennek Európa gyermekkorának s a magunk gyermekségének egykor félni való szörnyei, ördögei, vízi tündérei, de itt aranyos, majdnem bohókás lények, akikhez vonzódunk: lám, mégsem rettegni valók, hanem eljátszogathatunk velük, nem bántanak, körmeik nem karmolnak, szarvaik nem öklelnek, agyaraik nem tépnek meg.

Mindezeket Németh János nagyrészt korongolt formákból ötvözi egybe, hallatlan szellemességgel, játékossággal, kifogyhatatlan képzelőerővel és majdnem hibátlan forgásfelületekkel, amelyben ritka a torzítás. Amit csinál, a maga nemében páratlan, nemcsak nálunk, de azt hiszem Európa-szerte. Munkáit látván megérthetjük meleg nemzetközi elismerését . . .

Aztán a másik: „Láttál gyereket
széttörni, melyből inni szeretett,
szép poharát? – S miért törné össze Az,
ki alkotá, az Élő cserepet?"

. . . . . .

Most egy beszédesebb pillanta szét,
– talán egy Szufi – és így szólt: „Az ég
se tudja, hogy e sok agyag között,
ki a Fazekas és ki a Fazék."

Itt a sok zömök vagy nyulánk, tömzsi vagy karcsú, széttáruló vagy magába zárkózó, gondtalan vagy aggódó, pozsgás avagy halvány edény között – Omár élő cserepei közt – ébredünk rá, hogy ők valóban élnek: alkotóik gondolatai, érzései váltak bennük testté.

De miért idéznek ezek a cserepek gyermekkori emlékeket is? Készülődés közben azt hittem: Omár ezer esztendős keleti strófái, és a falusi gyermekkor emlékei véletlenül sodródtak egymás mellé. De nem így van: e cserepek élete társította őket. Hogyan? Az otthon érzését gyermekkorunk mindennapjainak emléke alakítja bennünk: a formák és színek közt akkor érezzük magunkat odahaza, ha valamiképpen emlékezésünk világából valók, ha bennük van Édesanyánk simogatása. Nos, két művészünket éppen a hazai föld emlékei kísérik munkájuk során. A magyar fazekasok, közelebbről a hódmezővásárhelyiek mívessége és ízlése nőtt bennük a nagyvárosi művészet erejévé. Nehéz lenne megmondani, hol végző-

dik bennük az agyag természete, a forgó korong alakító ereje, a hagyomány áhítata, s hol kezdődik Fekete János és Végvári Gyula szépet sóvárgó akarata és tehetsége. Igen: „Az ég se tudja, hogy e sok agyag között ki a Fazekas, és ki a Fazék."

Ha e sok kiváló mű nyugtató szépségének titkát akarjuk közelíteni, értelmünk sok mindent felfedeztet, ami további örömet okoz. Íme néhány megfigyelés: valamennyi munkájuk – még ha kézzel formálták volna is őket –, megingathatatlan nyugalmú középtengelyre épül. Biztosan áll a talpán, s e biztonságot nem szemfényvesztő egyensúlyú játékból nyeri, amelyben egymást metsző térgörbék mentén íródnak a formák. Nyugalmuk tehát nem nyugtalanságból születik, hanem kezdettől fogva megvan. Így volt ez az őskortól kezdve mindmáig, s ez a megszokottság és természetesség egyik oka annak, hogy művészeink munkái a biztonság harmóniáját sugallják. De ezen belül mennyi változatosság lehetséges! Ahány cserép, annyi forma, akárcsak az emberek között sincsen két azonos arányú, természetű, termetű, gondolkodású. Egyéniségek ezek a korsók is: különbözők, s mégis rokonok. Alakjukon világosan érzik, hogy vékony kérgük korongon növekedett: magukba zárják a tér egy parányát, s formát adnak neki. Figyeljék csak, hogy e forma nemességét dísz alig tagozza. Összehangolt zománcszíneik a forma mentén csorognak lefele, vagy egyenletesen népesítik a felületet, vagy netán a forgás irányában ölelik át az edények testét. A díszítésnek, a színnek e formára tapadt egyszerűsége mindig az egészet tárja elénk: nem szabdalja részekre, sávokra, nem osztja felületekre, nem kendőzi alakjukat,

nem csalja a szemet, hogy mást mutasson, mint ami alatta van. Olyanok ezek a korsók s edények, akárcsak a képzőművészetben a mezítelen test nemes őszintesége. Örvend a lelkünk, hogy néhányuk alakjában a magyar föld növényvilágának, dús testű gyümölcseinek színeire és formáira ismerünk. Ez sem idegen gondolat a fazekasság művészetében, hiszen az edények ősei valóban kérges termések voltak . . .

. . . Képzeljenek e művek köré egy-egy otthont, s akkor egyszeriben meg kell érezzék, hogy nem sötét, zugokkal teli, egészségtelen lakásokat követelnek ezek az edények maguk köré, hanem világos, derűs színű lakást, amelyben az életet szépen élő emberek élnek. Maiak ezek a művek a szó legtisztább értelmében, anélkül hogy megtagadnák a gyermekkor emlékezését, anélkül hogy elszakadnának a vásárhelyi fazekasok nemzedékeitől, a hazai földtől. Íme, lehet úgy folytatni az elődök munkáját, hogy minden ízében mai legyen művészetünk . . .

A HÉTKÖZNAPOK MŰVÉSZETE

F. Loványi Erzsébet textiljeinek és Fekete János kerámiáinak kiállításán elhangzott megnyitó, Szegeden, 1972. szeptember 2-án.

A művészettel való találkozásunk ünnep: a nap robotja megáll, és a hangversenytermek vagy tárlatok, verseskönyvek áhítatában a szellem ölt testet – numen adest! Érezzük a nagy látomások borzongását vagy felszabadult ujjongását. Ám életünk nagy része nem ilyen ünnepnapokban telik el, hanem a szürkének nevezett hétköznapok környezetében, üzemben, irodában, lakásban, konyhában, s kissé mindig irigykedve gondolunk azokra, akik a természetbe ágyazott munkát végezhetnek. Egy-egy napunkból néha alig néhány perc a művészettel való találkozásunk, néha még annyi sem, és ritkán kapunk néhány órányi ajándékot belőle. Ezt nem számítva, művészet nélküli világ kőtengerében telnének óráink, napjaink, éveink, életünk? Ott, ahol minden tárgy okszerű, ahol az érzelemnek semmi keresnivalója? Nemrégen olvastam rémülten egy ilyen felfokozott műtermészetről, s hadd idézzem azt is, hogy mit: „A művészeti Akadémia... egyik-másik termében mélyebbre húzták, és fekete szövettel vonták be a mennyezetet, az oldalfalakra, padlóra és mennyezetre szerelt tükrök a végtelenbe nyújtják meg a termeket, és a végtelenségig sokszorozzák bizarr fénypropellereiket. Sajátságos, mesterséges táj keletkezik így, amelyet pontos

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Fekete János

1978 OKT 15

1021

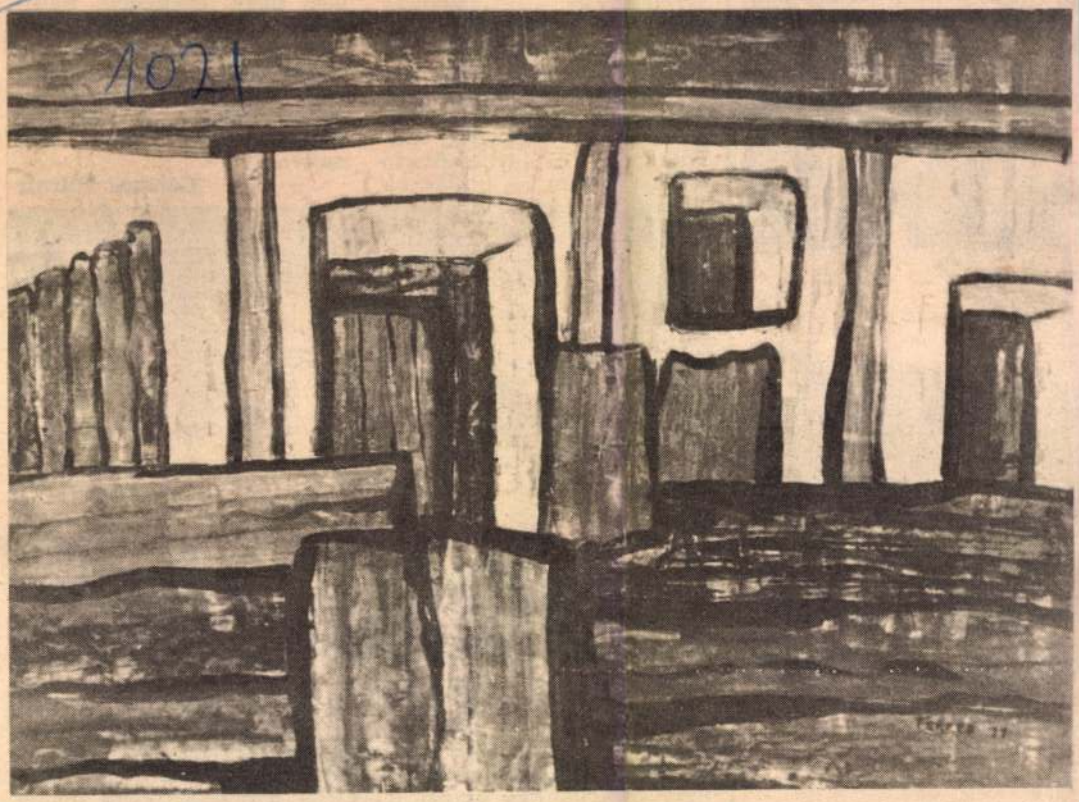

Fekete János: Hátsó épület

rmálfürdő

— és Kasnyik Judit felvétele)

vértakarókat, nye
akasztható tarisznyákat,
táskákat, jurtát (sátrat)
arbát (szekeret) letakar
vött szőnyegeket készít
Szőnyegből volt a kauk
háziasszony függönye,
kosa, ruha- és ágynemű
táskája (ennek az utób

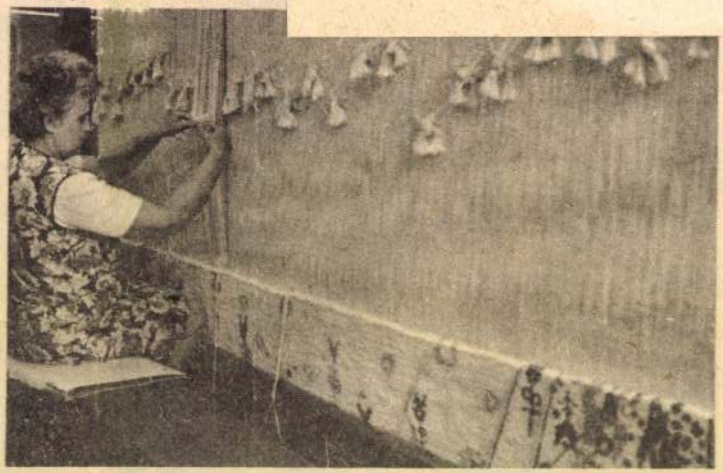

Békés megyében is hagyománya van már a perzsaszövésnek. Világhírnevet szerzett ebben a Békésszentandrási Szőnyegszövő Háziipari és Népművészeti Szövetkezet. Hasonlóképpen hírneve van a békéscsabai Csaba Szőnyegszövő üzemnek is. Mindkét helyen modern mintákkal is szőnek már szőnyeget. Képünkön egyedi tervezésű perzsaszőnyegen dolgozik Novák Imréné

Fotó: Martin Gábor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1979 MÁR

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Fekete János

1021

NÉPÚJSÁG

Fekete János: Elmúló idő

„Keine Leute"

Munkaerőgondok az NDK-ban is

Gyárkapukon és üzletek kirakataiban, hivatalok ajtaján és az újságok hasábjain mindenütt dolgozókat keresnek. Mérnököket és beállító lakatosokat, közgazdászokat és pénztárosokat, szállítómunkásokat és „tisztogatóerőket": (ez a takarítónő finomabb elnevezése). És — mert az NDK-ban szigorúan tilos a munkaerő-csábítás, a kilépést, illetőleg új munkahelyre való felvételt meglehetősen szigorúan szabályozták — mindenütt ott a megkötés, hogy „a nem foglalkoztatott lakosság köréből" kell kikerülnie az új dolgozóknak. Csakhogy „nem foglalkoztatott lakosság" tulajdonképpen nem létezik. Már régen kimerült a nem dolgo-

ideig maradnia kell a mostani nyugdíjkorhatárnak, ami a férfiaknál 65, a nőknél 60 esztendő.

Serkentő tényezők

A munkaerőhiány azonban nem akadályozhatja az ország gazdasági fejlődését, az életviszonyok javulását. A munkaerőhiány bizonyos mértékig serkentően is hat a rendelkezésre álló munkaidőalap jobb kihasználására. Ez a tudományos-műszaki haladás vívmányainak a termelésben való gyors alkalmazásával, jobb munkaszervezéssel érhető el. Mivel ka-

kihasználásának jelentőségé vel. A terv azzal számol hogy ebben az esztendőbe különböző újítások, átszerve zési javaslatok nyomán 35 millió munkaórát takarítanal meg. Ez 180 ezer dolgoz egész évi munkaidejének fe lel meg. Igaz, hogy viszon több, mint 380 ezer dolgoz egész évi munkaidejének fe lel meg az a 745 millió mun kaóra, amivel 1979-ben ke vesebb a munkaidőalap, mir 1971-ben volt. A csökkené fő oka: a szociálpolitikai in tézkedések, amelyekkel párt javaslatára csökkentet ték a legutóbbi években több gyermekes anyák, több műszakban dolgozó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 SEP 16

Békés m. Népújság

Fekete János
1021

Fekete János — Margaréták

Já

A békéscsabai ifjúsági és úttörő
őszi programja az általános iskolás

Az ifjúsági és úttörőház a nyári szünidő alatt is gazdag programokkal igyekezett a város kisdobosainak és úttörőinek szabad idejét hasznosan kitölteni. A szeptemberi hónap még a szervezés munkájával, az új tanév tartalmas, sokrétű programjának kidolgozásával telik. A „hivatalos" kisdobos- és úttörőév a szeptember 27-i ünnepélyes megnyitóval kezdődik. Milyen szakköröknek, klubboknak, tanfolyamoknak lehetnek tagjai a csabai általános iskolások? A választ a ház igazgatóhelyettese, Zsibrita Mária adja meg:

— Munkánk három irányú. Először is a vezetőképzéshez nyújtunk módszertani segítséget. Ennek keretében végezzük a raj- és ifivezetők képzését, bemutató szakköri és klubfoglalkozásokat tartunk, cserelátogatásokat szervezünk. Az úttörő tisztségviselőknek a továbbképzését is mi vezetjük az úttörőcsapatok igényei alapján, a jelentkezők 6, 12 hetes, vagy folyamatos havi egy alkalommal

tási Tanácsadóval kö
egy alkalommal
meg a Gyermekköny
Pályaválasztási Játék
ahol a részt vevő pa
első három foglalkoz
félévtől pedig VII.
diákok — a kevé
szakmákkal, beiskolá
tőségekkel ismerkedh
A nagytermi rend
során a hagyományo
kon kívül olyan ta
délutánokat is szere
dezni, amelyekre az
nincs lehetősége. I
vezetőivel, diáklapok
tőivel, gyermekeknek
tőkkel, írókkal, művé
lálkozhatnak a pajtá

A harmadik tevéke
rünk — amely legin
ti a gyerekeket — a
forma. A kisdobosok
legnépszerűbb képző
játékkészítő szakkör
a népi játék szakkö
énekkart szervezzük
úttörők részére
lesz. Közülük talán
gyobb érdeklődésre t

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1976 JÚN 26

Fekete János

1021

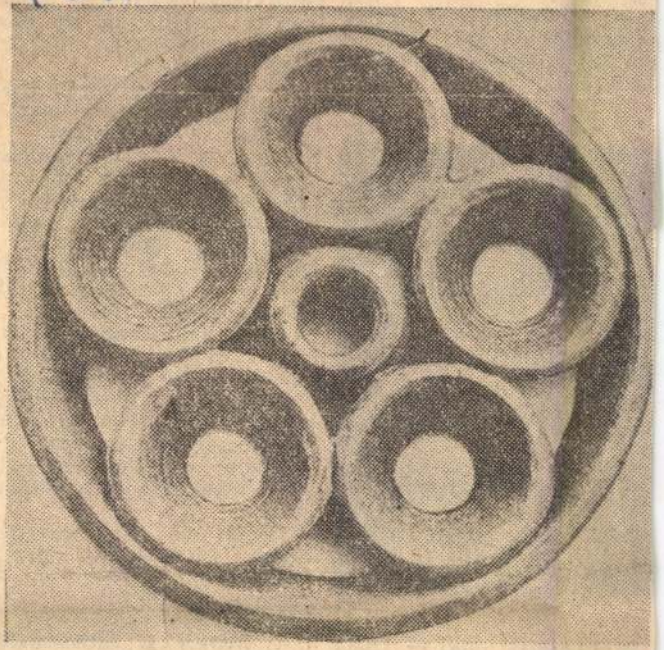

Fekete János: Formák (keramia)

-ás „Munkáslány", az 1931-
a 62-es tus vázlat nemes
szakára utal, de ez utóbbi
amit — a nemzetközi hí
ból, a világsikert elért „M
mia" alkotójából, a „Fer
yakorlatain át — a képall
erőterét érthetővé teremtő
ából.

Munkáslány (olaj — 1928.)

adódott a homlokzat és az elbontott előcsarnok alatti kutatásra. Megtaláltuk a dzsámi díszes portáltöredékét, s az előcsarnok támfalának jelentős részleteit. A dzsámi jobb sarkán állt minaret utolsó kvádersora is felszínre került. Jelenleg a legépebb falszakasz homlokzatát vizsgáljuk és folytatjuk az előcsarnok feltárását.

Ha a kutatások befejeződnek, megkezdődik a rekonstrukció.

Siklós és műemlékvagyonunk különleges értékkel gyarapszik: a Malkocs bej dzsámi architektúrája egyedülálló Magyarországon.

MOLNÁR ERZSÉBET

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1970 MÁR 14
CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Fekete János

1021

FEKETE JÁNOS:
MADONNA
(fa)

Erdei

A Mezőgazdasági Könyk
meg *Erdei* Péter—*Szániel* In
tése" című szakkönyvet. Am
kötetet, óhatatlanul Petőfi s
nyáknál szellők lágy ölében
Egyszóval, arra gondoltam:
költemény a búzáról minőss

— *Péter! Búza — búza!*
deztem Erdei Péter tudomán
natermesztési Kutató Intézet

— Eddig is termesztette
lisztet adó búzát, de akkor
szinten foglalkozni a minőse
búza termesztésének korai
után a búzatermesztés első
érintette — tehát azt, hogy l
vés közepette számos olyan
termőképessége ugyan nagy
nőséggel. Sőt: a termesztési
időszerű kifejezéssel élve: a
valamint a nemesítési mun
fajták kerültek köztermeszt
termését többszörösen meg
természet nem könnyen adj
hogy valaminek a rovására
pedig a minőség rovására. E
minket, magyarokat, nagyo
jó kenyér fogyasztói vagyu
piacon jelenleg a búzaker
uralkodik, de csak a külfer
vagyis: **csak a kereskedelm**
nak **igényt, kevésbé a belt**
mal, **Szániel Imrével** írt kö
felhívni: **a mai termesztési**
hatni, **hogy a genetikailag**
termeljük.

— *Ma már megkísérelj*

— De mennyire! Fejl
olyan beavatkozást végez a
mindig pozitív előjellel ha
fejlődésének időszakát éljü
mikáliát használ, aminek a
vésbé ismerjük. Könyvünk
ezeknek a kémiai szerekn
tára; vagyis arra, hogy me

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 FEB 5

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Fekete János

1021

Fekete János: Elmúlt idő

Barátaink életéből

Százmilliárd rubel lakásépítésre

Moszkvában jelenleg 16 négyzetméter szoba-alapterület jut egy személyre. Az ennél kisebb lakásban élők jogosultak lakásigénylésre. A szövetkezeti lakásokhoz 10 százalékot kell befizetni előre és ez módot ad rá, hogy az emberek az országos átlagnál kedvezőbb lakásba kerülhessenek.

A Szovjetunióban az utóbbi negyedszázadban csaknem 250 millióan költöztek nagyobb lakásba:

1951—55-ben 30,6 millióan,
1956—60-ban 54 millióan,
1961—65-ben 54,6 millióan,

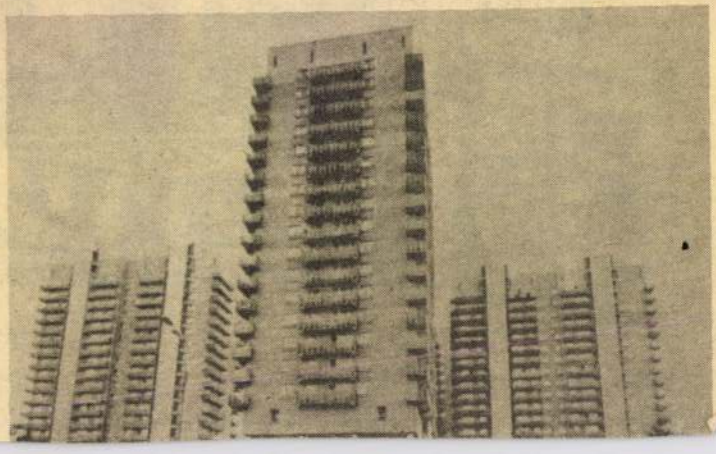

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMondó
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 AUG 20
CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Fekete János
1021

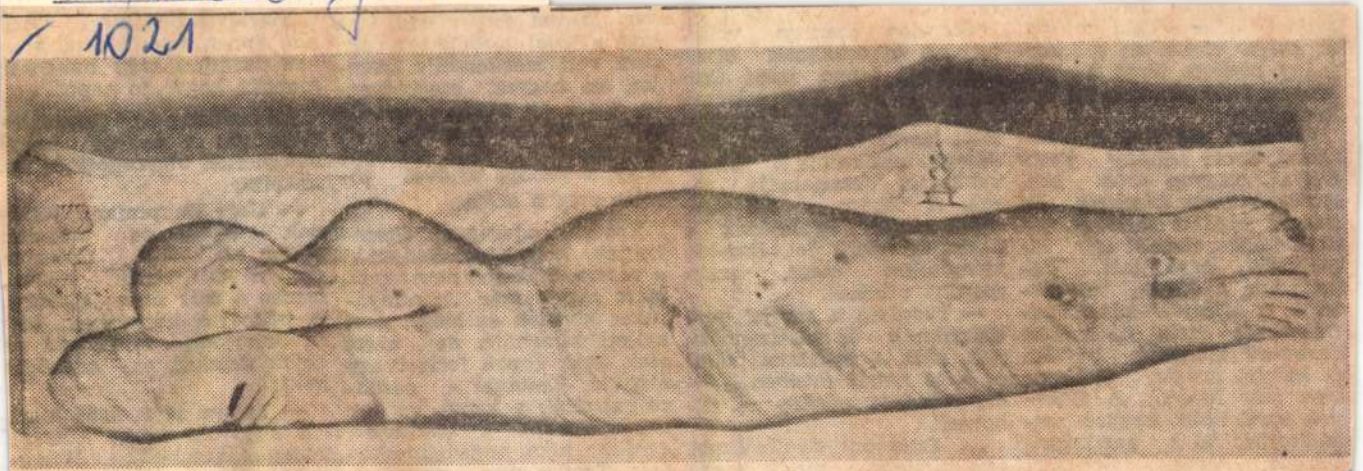

FEKETE JÁNOS: FALUN

szürke, hajnali fény tölti pítja a látást. Látja az utat, és mégis elaludhat a kormány mellett. Erre a pillanatra már jó előre fel kell készülnie.

Szemjon elővette a termoszt, ivott néhány korty fanyar, nagyon erős teát, amelyet Aszja készített. Ez mindig segített rajta. A tea után kedve támadt egy cigarettára. Rágyújtott, bekapcsolta a rádiót, megkereste a „Majak"-adást. Partizánokról szólt a műsor. Szaburov tábornok beszélt. A hangja öreges, nehezen vesz már levegőt. A tábornok arról szólt, hogyan szabadították fel a partizánok Ovrucs városát. Szemjon látta a tábornokot a partin.

Szemjon szerette volna, ha a tábornoknak olyan szablyája lenne, mint Csapajevnek, de a tábornok csak rövid csövű német géppisztolyt hordott. Az idén tavasszal találkozott a tábornokkal a Vossztanyija téren. A tábornok Moszkva egyik magas épületének a lépcsőjén ment fel. Egy-két lépcsőfokot ment, aztán megállt pihenni.

— Dicsőség a szovjet partizánoknak és partizánnőknek, akik a fasizmus elleni harc nehéz éveiben... — ért előadása végére a tábornok.

... Szemjont és Trofimot egy iskolába vitték, egy nagy osztályba, amelyben

vert szájj
inge aljáv
nem volt
jon ezt n
te, mert
adott nek
haragudot
vagy a r
rölte meg

Trofim
jonnak, h
a vécére. S
mert regg
jukat kivitték és meg nem kellett kimennie, de azért sem, mert éppen focizott egy férfival. Krétával a padlóra rajzolták a kaput, és egy papírgalacsint lökdöstek. Amikor nem engedelmeskedett, Trofim úgy meghúzta a fülét, hogy fájt, és ak-

A polícaj a kerítéshez vitte Szemjont, félrehúzta az egyik deszkát, és odasúgta neki:

— Mássz át a drót alatt. Ne állj föl, csak kússzál, kússzál. Értetted? Megértetted? — súgta a polícaj.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-743, 340-726

1977 OKT 9
CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Fekete János

FEKETE JÁNOS: PÁR

ıel bamı
ondolkod
tlött fel
em tudo
élte, az
tében talan o motoszkál.
ıogy csillogó-villogó autó-
al végighajt a falun, meg-
ézik az emberek, intenek
eki, s miután elment, háta
ögött összesúgnak, sze-
ükben kigyullad az irigy-
ég fénye.

Hajnalban indult a vonat.

— Vigyázz rá, mint a sze-
ned világára — mondta bú-
súzóul az anya, de a pénz
zót gondosan elhallgatta, ne
allhassa más.

Az úton végig attól félt,
átha kisiklik a vonat, s ő
neghal vagy eszméletét vesz-
i, és akkor kinek a kezébe
ut a pénz.

Az állomáson taxiba ült.

— A Petróleum-kikötőbe
- mondta a pilótának.

Kint jártak az ipartele-
en, gyárakat, üzemeket
agytak maguk mögött.

— Használják szerencsével
kocsit — köszönt el a
axis, s külön zsebbe tette
borravalót.

A pénztárosnő gépiesen
zámolt.

A nő, aki mikrofonon hív-
, több papírlapot csúszta-
ott elé.

Ifjabb Kovács gépiesen
t. Az egyik papíron meg-
kadt a szeme.

— Ezt nem írom alá. Még
em láttam az autót, honnan
djam, hogy műszakilag
bátlan állapotban ve-
em-e át?

Magába szívta jellegzetesen
új szagát.

Falujuk határában meg-
állt, zsebkendőjével törölget-
te az ablakokat, a nikkele-
zett részeket, s erőlködve
igyekezett lefújni az autó te-
tejére rakódott port.

Bosszantotta, hogy nem fi-
gyelnek fel rá, nyomta a
kürtöt, integetett — hiába.
Mintha nem is új autóban
látnák.

Nagyapjával találkozott.

— Ez az a dragacs? —
kérdezte az öreg a szénás-
szekér tetejéről.

JÓKAI -

(Fotó

Szervátiusz Jenő romániai n
város megbízásából Jókai Mó
ja alkalmából emlékművet k
szeptemberében a pánai ko

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 FEB 5
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Fekete János

1021

NÉPÚJSÁG

Fekete János: Góré

NÉPÚJS

SZULOFO

Tollfos

Életre keltik a hagyományokat a telekgerendási szlovák kluban. Szívesen járnak gyerekek és fiatalok, javakorabeliek és idősek a községi klubba, hogy együtt nevessenek, szórakozzanak, közösen énekeljenek, táncoljanak. Legutóbb is több mint félszázan gyűltek Kiszely Pálék házába a „párackára" (tollfosztókára). Fürgén járt a hosszú asztal körül ülő asszonyok keze. Míg az asszonyok a tollat fosztották, a férfiak a konyhában kártyáztak. Hangulatcsinálónak citerával is muzsikáltak, messzire zengett az ének: „okolo Sopronu" (Sopron körül).

A dalolászás azonban hamarosan sikoltozásra váltott, mert valamelyik tréfás kedvű férfiember verebet lopott a szobába, a toll közé dugta, s a riadt kismadár óriás tollfelhőt kavarva rebbent az asszonyok feje fölé. A mókás ijedtségből csak a mákos-kukorica evésnél engesztelődtek ki az asszonyok, lányok. Négyen kukoricáztak a közös tálból, mert ahogy a jó szokás tartja: az ember csak maga elől eszi a falatot, másét nem bántja.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 347-748, 340-726

1021 FEB 5

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Fekete János

1021

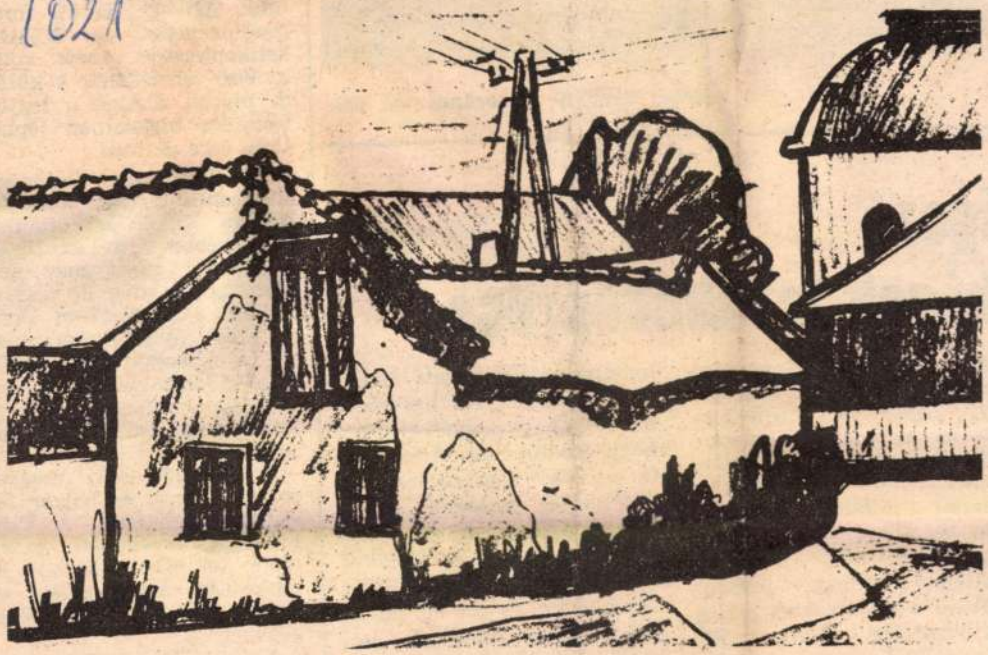

Fekete János: Kopott ház

(Fotó: Szovjet

olgozó
nkások továbbképzése

A Tartományi Gazdasági Kamara káder- és oktatásügyi egyeztető bizottsága nemrég a dolgozók továbbképzéséről tárgyalt. Megállapította, hogy a külföldön munkát vállalók képzésében, valamint gyermekeik oktatásában nem sikerült megfelelő eredményt elérni. Ezekkel a kérdésekkel eddig két bizottság foglalkozott, de a jövőben a jobb szervezés és a munka hatékonyabbá tétele végett összevonják őket. Az egyeztető bizottság megállapította, hogy ezentúl más társadalmi és politikai szervezeteket és a felnőttek képzését segítő intézményeket is be kell vonni az oktatásba. Ugyanis eddig csak az újvidéki munkásegyetem és az építőipari iskolaközpont vállalta a dolgozók iskolai oktatását, illetve szakmai képzését.

rábban Kuba légiflottánktól csak bérbe vette az IL—62 M-eseket, most már négy ilyen gépet meg is vásárolt tőlünk. Január 17-én Pedro Alvares főpilóta irányításával a második ilyen repülő kapcsolódott be Kuba nemzetközi légiforgalmába. A többit a közeljövőben szállítjuk.

A TU—154-esek magyar, román, koreai és bolgár felségjellel repülnek. A TU—134-esek levegőben töltött idejét tekintve a Balkán légitársaság vezet, amely elsőként vásárolt tőlünk ilyen gépeket.

Aktív partnerünk lett Csehszlovákia, ahol a belföldi járatokon JAK—40-esek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 FEB 5
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

Fekete János

1021

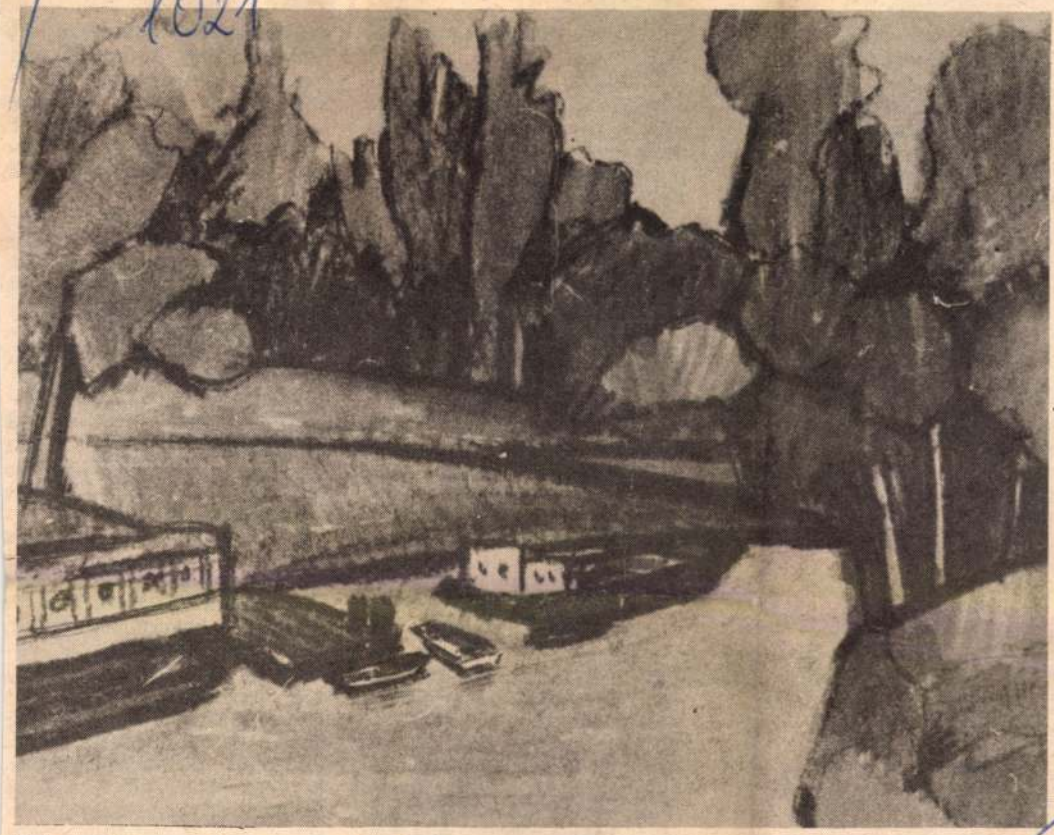

Fekete János: Hajók a Körösön

[illegible]

Az egykor volt (Csanád megyei) mezőváros, Battonya népessége a rendelkezésünkre álló adatok szerint vegyes etnikumú volt. Egyik első forrásunkban, Fényes Elek leírásában az áll, hogy magyar, rác és román népesség lakta a XIX. század elején is. A nemzetiségi arányokra a vallási megosztottságból következtethetünk, mert 1330 római katolikus, 123 református, 14 evangélista, továbbá 5032 nem egyesült óhitű és 18 zsidó élt ekkor Battonyán. Ebből kiemelendő a minden bizonnyal csak szerbeket és románokat összefogó (nem egyesült óhitű) ortodox keresztény felekezet, amely a lakosság 77 százaléka.

A román, a délszláv és a magyar családok látszólag minden rendezőelv nélkül, mondhatjuk azt is, hogy esetlegesen választották meg azt, hogy hol vásárolnak lakóházat, illetve hol települ meg eg-egy familia. Ebből következik az is, hogy nincsen olyan falurész, sem utca, amelyet túlnyomó többségében akár románok, akár délszlávok laknának. Legalább is a mai falukép min-

den ilyer

zár.

Battony

letre oszl

lően a né

leteknek

pies elnev

a követke

a „Hant v.

a „Susány

„Tulazér",

„Beszerika". A cigányok fertálya a Susány szélén van.

Adatközlőim azt állították, hogy Battonyán verekedős legények éltek. Neveket soroltak fel, akik nagy bicskások hírében állottak. Több verekedést eseményszerűen mondottak el. Ezekből kiderült, hogy a románoknak a mai Hunyadi utcában, a szerbeknek pedig a mai Puskin utcában volt egy-egy (ma is italmérésre szolgáló) helyiségük, kocsmájuk. Ezek a helyiségek, ismerve a falusi kocsmáknak azt a szerepét, amelyet egy-egy település életében betöltöttek, Battonyán is az illető nemzetiségek etno-kulturális, illetve társadalom-szervező bázisai voltak. Itt zajlottak le a román és a szerb közösségek társadalmi életének olyan eseményei, amelyek közvetlenül összefüggtek a

[illegible]. (Ez a szó közismert, és templomot jelent a nemzetiségek nyelvében). Ezzel a névvel illette a nép azt a kerületet, amelyben az ortodox egyházak templomai állanak. Ebből következik, hogy volt a településünknek egy olyan magja, amely körül a románság és a szerbség szerveződhetett. Itt állottak a felekezeti iskolák, sőt ma a nemzetiségi olvasókörök is itt működnek. S mert ezek az ortodox templomok a Szárazér partján épültek, feltehető, hogy az egyik legősibb település-központtal van dolgunk.

A vallás, az ortodox egyházak egyfelől összefogták, másfelől különválasztották híveiket. Közülük a szerbek egyházközössége mindig erősebb volt, a románok sokáig együtt is működtek vele, s csak a XIX. század köze-

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Fekete János
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békés m.
1983 SEP 24
1021

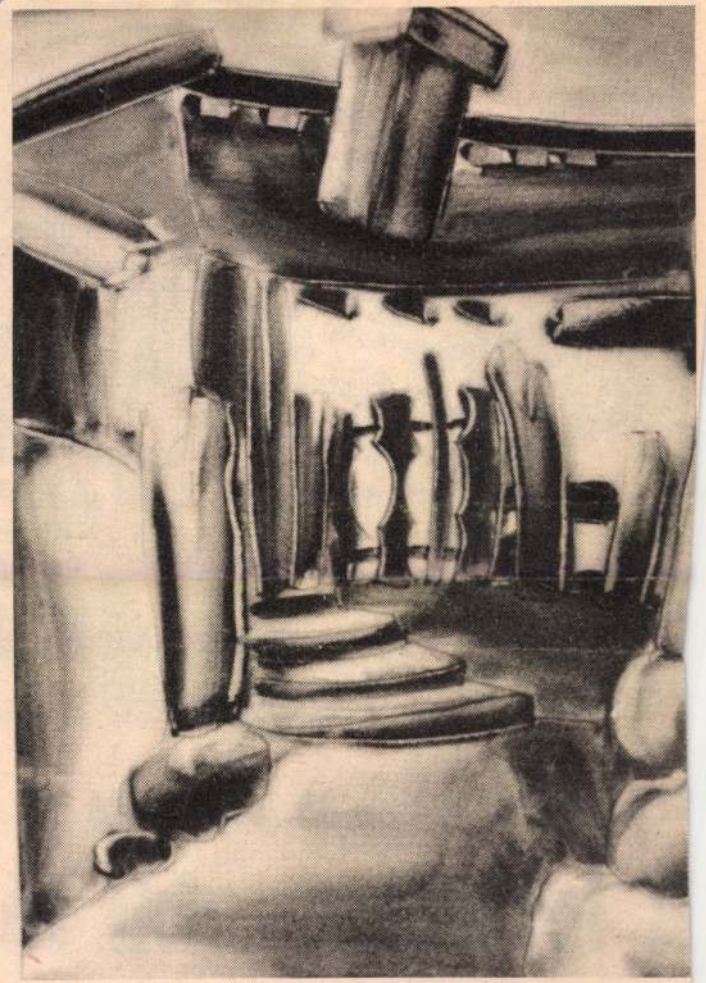

Fekete János: Udvar

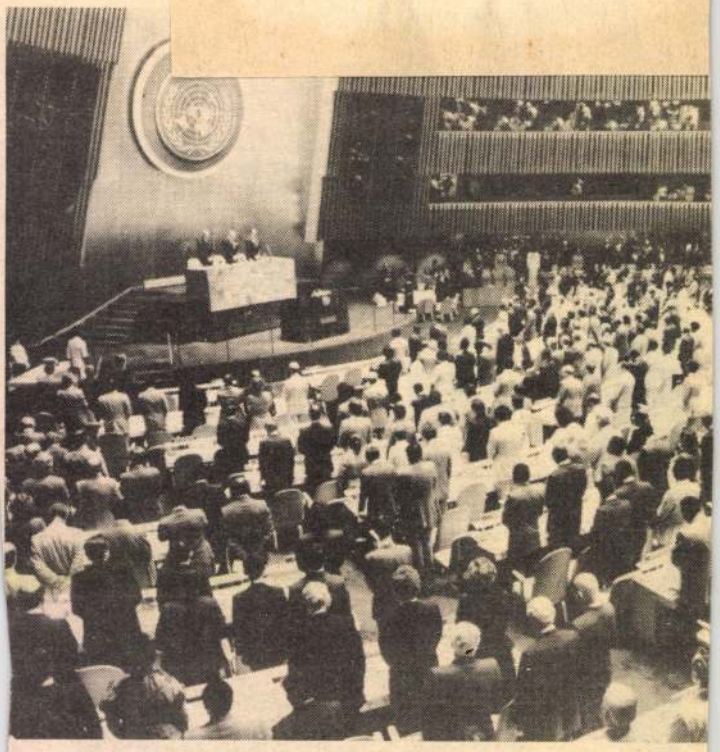

Az ENSZ-közgyűlés 38. ülésszaka

A legfontosabb fó

lágszervezet munkájában ma már 150-nél több ország

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Fekete János,

1021

Fekete János: Tokaj

készült a körösladányi híd

ghalmon korszerű műszaki telepet létesített

szült el Békésszentandráson a Holt-Körös hídja, majd Köröstarcsánál a Kettős-Körösön, ezt követően Körösladánynál a Sebes-Körösön átívelő, korszerű technológiával épült hidat adták át az építők. Ezenkívül több csatornahíd készült el, s hozzáláttak a hídépítő vállalat dolgozói Doboznál a Kettős-Körös új hídjának építéséhez. A rongálódások miatt pedig már erre az évre előrébb került a békési Kettős-Körös-híd építésének előkészítése.

A KPM-utakkal együtt bővült, korszerűsödött a tanácsi kezelésben levő úthálózat is. A tanácsok erre a tervidőszakra 25 millió forintot terveztek útépítésre, ezzel szemben a helyi fej-

MŰVÉSZET
Budapest

Fekete Judit

4 Fekete Judit: Árnyéktanulmányok, hajtogatott papírkivágás, 70x50 cm, 1980

4

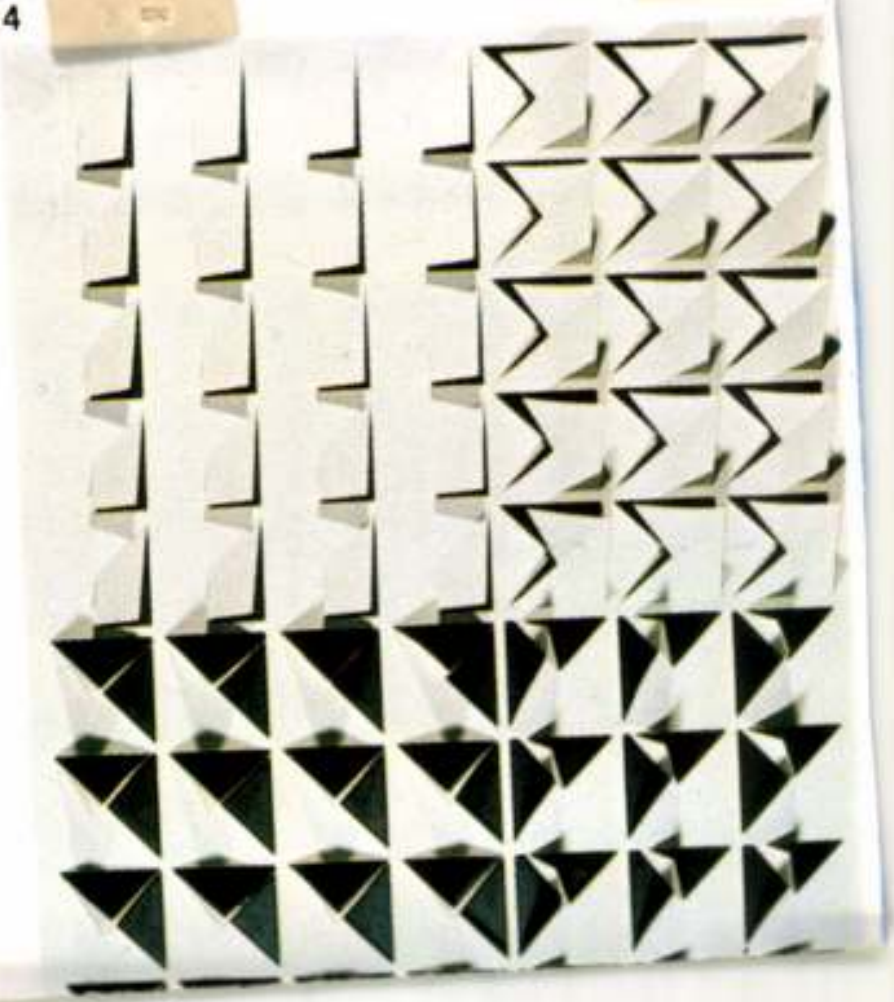

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1981 JAN. 5. old.

MH SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 AUG 11

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Fekete János, szobrászművész

...LFÖLDI MŰHELY

1021

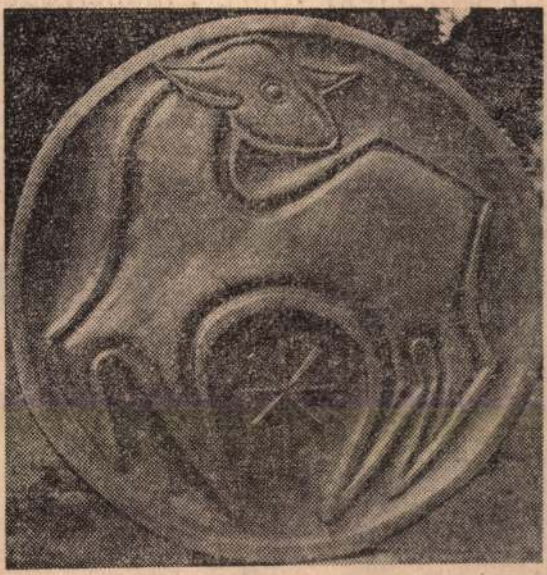

FEKETE JÁNOS: TOTEM

Kotsis Nagy Margit műhelyében

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Fekete János, szobrászművész

1984 AUG 1

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1021

FEKETE JÁNOS:
MADONNA

r hazajönnie — mondja a
— Ilyen alakkal élni.
eddig kibírták.
más. Eddig nem verte.
a völgyben már sűrű pára
zott. Be kellett kapcsolnom
zórókat.

PHOSZ

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Fekete János,
festőművész

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1984 SEP 1 1

1021

NÉPÚJSÁG

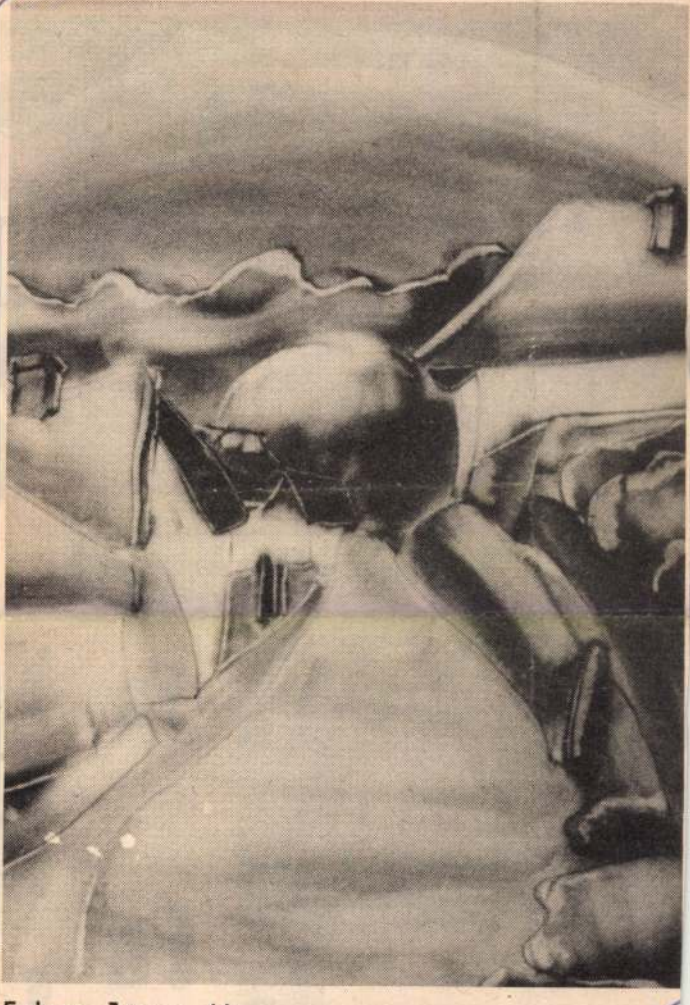

Fekete János: Utca

NÉPÚJS

Fa

Fa

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-648, 340-726

Fekete János, festő-
művész

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1984 SEP 1

1021

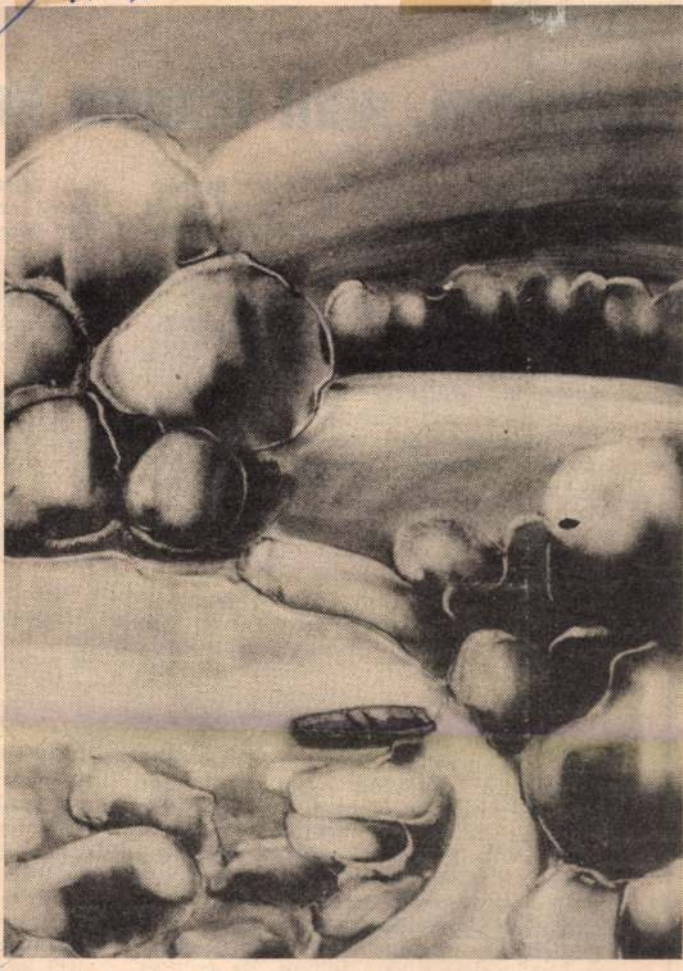

Fekete János: Bodrogpart csónakkal

Életuta

„Teti

Perei A
fejjel érte
meg az o
telezettje
volt, ahol
szolgálni. Mert szolgálatnak fogta fel munkáját, s eszerint is cselekedett mindig. Nehezen szólal meg, nem szokott hozzá, hogy önmagáról beszéljen.

„1933-ban születtem, apám mezőgazdasági munkás volt. Kilencen voltunk testvérek, Gyulán éltünk. Amikorra már vissza tudok emlékezni: apám ritkán volt otthon, sűrűn hívták be katonának. Mi, gyerekek, csak később kezdtünk el gondolkodni, hogyan is tudta édesanyánk mégis gondtalanná tenni gyermekéveinket. Mert szükséget nem szenvedtünk soha, nem vettük észre, hogy ilyen nagy családban élünk. Mindnyájan tanulhattunk is. Utólag tudom csak: mennyi lemondást, mennyi napi gondot jelentett ez szüleinknek. Sohasem tudjuk ezt meghálálni nekik.

A felszabadulást tizenegy évesen éltem át. Szeregyházán voltunk apámmal, nagybátyámék tanyáján. Kora hajnalban nagy lövöldözésre ébredtünk, a katyusalövedékek zúgására. Két nappal ezután együtt indultunk be gyalog apámmal Gyulára. Útközben megállított bennünket egy lovas katona — mint később apám elmondta, kozák volt —, nagyon féltem. A félszem rögtön elmúlt, amikor a katona leszállt a nyeregből, s megsimogatta a fejemet. Pusztán útbaigazítást kért tőlünk. Ez volt az első találkozásom a szovjet katonával.

hetem el S
útmutatása
titkára vo
gatója.

A gazda
majd a DI
bízásából
na különb
mikor mi
ben szerel
Igazgatósá
pész.

1961-ber
rási bizot
meg. Késő
ja lettem.
vesen em
kollektíva
katársak
kakkal m
csolatot.

1972-be
eleki nag
választott
len szám
selője vo
az itteni
Mégis, e
nem kev
lásnál k

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Fekete János,
szobrászművésze

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1984 -11- 17

1021

FEKETE JÁNOS: EMBERPÁR

Schiller

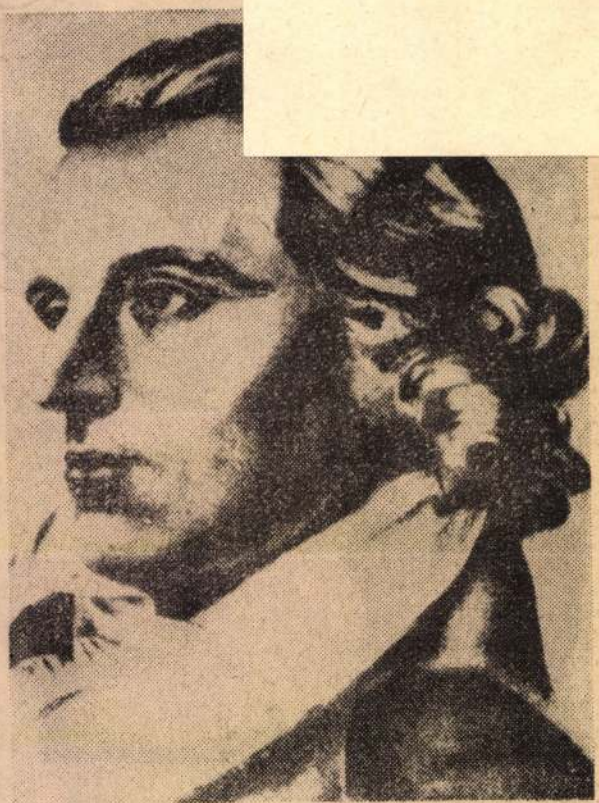

Schiller arcképe. (KS-reprodukció)

Egy-egy történelmi esemény, vagy nagy alkotó emlékét idézzük. *Schiller*, Goethe mellett a legnagyobb német költő, kettőszázhuszonöt évvel ezelőtt született, s az évforduló ürügyén megpróbálkozha-

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Fekete János, szobrászművész

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1934 DEC 8.

1021

FEKETE JÁNOS: MADONNA

amelyet k
tett el:
— Szüle
zen tudtal
hogy óvod
végül mé
igazuk...
távollétet
azonban
bírtam.
óvodából
hantam a
nagyapám
tán nem volt velem semmi
baj, a ló hátán egész nap
jó gyerek voltam.

Később Putnokra, a Növénytermesztő és Állattenyésztő Szakközépiskolába került, ahol, a tangazdaságban „külön" lovat kapott, így alkalmasint hódolhatott kedvtelésének; a lóápolásnak-gondozásnak és a lovaglásnak. Ennél azonban többet akart, még szorosabb köteléket a lovakkal... Utat mutatott ehhez egy korábbi, Hortobágyra tett iskolai kirándulás, amelyen István „megismerkedett" a híres ménessel. Ebből, amolyan első látásra történő szerelem lett...

Szakközépiskolásként ment hát vissza a nagy élmény színhelyére, a Hortobágyra, ahol örömmel fogadták — és néhány próbatétel után befogadták. Ettől kezdve minden tavaszi és nyári szünetben a pusztán dolgozott, mint csikósbojtár. Szakmai mesterei az ottani számadók voltak, akik megtanították a „csikósmesterség" minden fortélyára. Ehhez persze jó tanulónak is kellett lenni és tiszta szív-

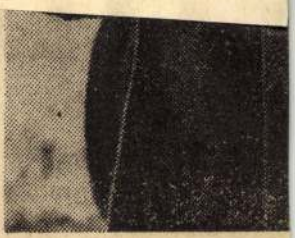

„North Starr", Észak csill kucskálnak az iroda abla
(Fotó: I

daságnak gyönyörű lóáll mánya van — mondja. - Hamarosan kialakult új éle formám: délelőtt előadásol rá jártam, délután, este vag hajnalban lovászként do goztam a gazdaságban, eg kis mellékest is keresv Nem, nem volt nehéz id szak. A ló élteti az embe erőt ad.

Jelenleg a Kutasi úti á lattenyésztési telepek vez tője, felelőse a növendél marhák, a sertés és a lóá lomány tenyésztésének, ta tásának. De maradjunk mo az utóbbiaknál és a velü kapcsolatos tennivalóknál.

— Elöljáróban tudni ke

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő

UTUNK
Fekete József
1979 NOV 2?
szobrászművész

1021

FEKETE JÓZSEF

Alig hervadnak el a virágok a koszorúkon, alig hangzott el a beszéd Maczalik Alfréd sírja fölött, ismét búcsúzunk egy nagyváradi művésztől: Fekete Józseftől.

Ismét azt kell mondanom: művésztől nem lehet elbúcsúzni; lehet ideiglenesen elköszönni, eltávolodni tőle, de mihelyt a múzeumokban és a városokban sétálunk, találkozunk velük, halhatatlan munkáikkal, alkotásaikkal, melyekbe belelehelték lényük egészét, gondolkodásuk világát, fáradhatatlanságukat.

Fekete József szobrászművésznek nagyon sok alkotása, városok térplasztikái, közterek szobrai hirdetik elhivatottságát, művészetének igaz hitét és valóságát. Fekete József hitt és teljes egészében magáénak vallotta szobrait, ahogy mesélte nekem: mindig megálmodta, és utána nemes agyagba véste álmait. Talán ezért lettek olyan hitelesek, maradandóak alkotásai. Egy ismert építész mondása jut eszembe: „Mert össze kellene szednünk az ország minden részéről nagy fáradsággal a széjjelszórt köveket, hogy azokkal a magunk képére építhessünk." Fekete József mindig épített, igyekezett korhű lenni, kortárs művésznek maradni. Mindig a zenével, a szellemiséggel, a lírával és a valósággal párosult témavilága. Oly szeretettel tudta mesélni az alkotás mikéntjét, hogy embert nem láttam még ilyen átszellemülve beszélni alkotásairól. Simogatta, és örült: szinte gyerekes módon tudott lelkesedni és hinni.

Nem akarta tudomásul venni az emberi élet gyarlóságait, nem hitt az emberi rosszban. Azt hitte, hogy mindenki szereti a szépet, mint Ő. Azt hitte, hogy mindenki nemcsak néz, hanem látni is tud, mint Ő. Voltak hosszú évek is, amikor nehezebben bontakozott ki. De mindig megmaradt a „grand art" művészeténél, nem adta el magát, sosem tudott lemondani a művészi igényességről, azért tudott hirdetni, tanítani és sok éven keresztül vezetni tudta azt a művészi szövetséget, melyet személye felemelt, műtermi fegyelme védjegyzett.

Fekete József szobrászművész példaképe marad minden igaz művésznek. Megmutatta, hogyan kell dolgozni, hinni és segíteni az igaz ügyet. Hiszen már régen fáradt volt, de fáradhatatlanul dolgozott. Sokoldalú művész volt, ismerte az anyag lehetőségeit. Már az első percben, első ránézésre tisztában volt az anyag természetével. Ismerte egy-egy kő történetét, de történelmét is. Kézrátétel nélkül is, messziről kivallatta a fát életkoráról, a követ állhatatosságáról vagy éppen morzsolékonyságáról. Az akadályok nem egykönnyen futamították meg. Minden anyag úgy engedelmeskedett neki, mintha közösen örülnének az alkotó szépnek, a hivatásnak.

Amikor egy kicsit elfáradt a keze a nagy kalapács alatt, akkor grafikában, fekete-fehérben képzelte el gondolatait, olvasmányait, illusztrációit. Sőt Ő maga is érzékeny lélekkel mély gondolatiságú verseket írt. Ezek az elfoglaltságok jelentették számára a pihenést, a kikapcsolódást. Műtermében mindig munka folyt, nem lehetett pókhálót találni, minden sarokban alkotott, mindenütt ott voltak letakarva készülő munkái.

Mi, váradi művészek örülünk, hálásak vagyunk, hogy városunkat jelölte ki munkahelyéül a nagy „népvándorlások" idejében. Felemelte és gazdagította a mi életünket, és itt kell köszönetet mondanunk azért a nemes gesztusért, amellyel munkáinak jelentős részét városunk múzeumának adományozta. Ez most már közkincs, ez hirdeti, hogy Fekete József állami díjas szobrász itt élt, nem halt meg, mert minden betévedő vándor tudomásul veszi az Ő nemes jelenlétét — szobraiban.

MOTTL ROMÁN

MARGÓ

„Egy könyvet olvastam, amiből nagyon eleven okosság sugárzik" — kezdi recenzióját Gaál Gábor a **Keleti Újság** hasábjain 1930-ban. Egy magyar szerző német nyelvű könyvét méltatja tárgyilagos hangon, de a szellemi erőtér vonzásának palástolhatatlan hatása alatt. Az idézett megállapítás érvényét most (fél századdal később) nyugodtan kiterjeszthetjük a TÉKA sorozat egyik újabb kötetére, amelyben a (G.G. recenzálta) müncheni kiadvány bevezető fejezete is megtalálható. **(MOHOLY-NAGY LÁSZLÓ: A FESTÉKTOL A FÉNYIG.** Kriterion Könyvkiadó, Bukarest 1979. Összeállította és jegyzetekkel ellátta Sugár Erzsébet, a bevezetőt írta Mezei József.) 1930-ban Moholy-Nagy László már túl van néhány avantgarde csatározáson, kiérlelődött eszméinek nemcsak „múltja", de gyakorlati **jelene** és forrongó jövője is van.

A múlt 1919-cel kezdődik, amikor (Hevesy Iván és Balázs Béla társaságában) a **Galilei-kör** üléseit látogatja. 1920 és '23 között a helyszín Berlin. Kiállítások a **Der Sturm műcsarnokban** és csatlakozás a November-Gruppéhez, mely nem kisebb személyiségeket tart számon soraiban, mint (a szintén magyar) Péri László és Huszár Vilmos vagy Hindemith, Brecht és Walter Gropius. Ez utóbbi név különösen megjegyzendő, mert Gropius az, aki a — Liszickij konstruktivista eszméivel „beoltott" — absztrakt kompozíciókkal jelentkező Moholy-Nagyban meglátja a weimari **Bauhaus** jövendő tanárát. Öt éven át itt fejt ki Moholy-Nagy László (Gropius igazgatósága alatt) pedagógiai tevékenységét. A **homo technikus** elsatnyult anyagérzékének, eltompult hallási és (főleg) **látási** képességeinek ismeretében az intézet a növendékek **érzékszerveit** ingerelve-aktivizálva próbálta meg helyreállítani a szubjektum-matéria (érzékelés-tárgy) megbomlott egyensúlyát. („Az alapvető ismeretekben a kötelező oktatás legfontosabb ágát az anyagkísérletek képezték. Ezek tapintási gyakorlatokkal kezdődtek s a közbeeső fokozatokon, térfogati, plasztikus gyakorlatokon keresztül az architektúrába torkolltak." **A képtől a fényarchitektúráig.)** Az ősi-elemi élményforrásokkal szembesített organizmus felvevő és tükröző „egységei" a közvetlen kapcsolat révén képesek regenerálódni, **biológiai** funkcióikban felerősödni. A weimari (később dessaui) növendékek alapos **pszichofizikai** átgyúrásának tapasztalataiból szűri ki Moholy-Nagy László a **térbeli orientálódásra** vonatkozó elméletének alapképletét. A szem, a **látás** kinevelését (egyfajta optikai higiénia megteremtését) tartja a legfontosabb s egyben legsürgősebb (művészi-pedagógiai) feladatának. A kifejezési elv (mely nyilván technikai) adott: „a fény és mozgás segítségével való térmegragadás", vagyis **fotográfia és film.** Ezekkel a technikai lehetőségekkel helyesen sáfárkodni nemcsak kultúrnívó, de egyetemes **erkölcsi** magatartás kérdése annál is inkább, mert a formai adottságok mellett az immanens tartalmi mozzanatok is nyilvánvalóak. Fényélmény-**tartalom**élmény, sugallja a szövegkörnyezet, amely — a mimezisz fölött celebrált — **requiem**ként értelmezendő. Az absztrakt fényforma-teremtés feszültségei valóban mű-

LEVÉ

T.G. — Maro
jel szerint szone
sükben azonban
kei kivételével
A kerekeket alk
T.S. — Maros
ne volnának, a
ténelem óránk,
sóvárgok a holn
jut, ha tanulok,
gyok a tanárnő
első óránk, és
ablak alatt, a
bog, mikor má
én olyankor n
szeretnék jelen
módon is hozz
megsimogatott
hogy észrevette
kor biztosan t
Voltunk kiránd
sportversenyen
rendületlenül
zül az osztályo
Nagy matekes.
hiszem, ő lesz
nem lehet bes
Nagyon kínos
teket tanít. N
szedni az új le
jönnöm egészen
és az osztályba
Gabriella jelen
Mondom, kell
tesz rajtam. [..
tem, hogy föld
— Vagy talán
dolgot, kedves
lóffy Aladár
teked.
B.I. — Temes
táblák / hömp

ORSZ

● Megjelent
márciusi szám
bledi nemzetkö
nemzeti sajáto
szonyáról az ir
ményeinek, raj
produkcióit Da
széje mutatja
pontjába Italo
műből közölt
laci, Eugenio
Larbaud, Alai
széi, feljegyzé
Ugyanebben
többek között
esszéje és Sze
nold Hauser te
● A hazán
Vígszínház Dé

Fehele János

keramikus

Palyájat a vásárhelyi keramika gyarban kezdte, de ott a munkát nem szerette. A hiállítasón bemutatott műve vérdombosítés

Isi gmondi Mária: Vásárhely varázsa.
Nők Lapja, 1972. jan. – 2 szám.

Fekete János, festőművész

Ilurzonöléves a hajdúböszörményi képzőművészeti kör, kiállítással emlékeztek meg a 1959-ben alakult körre, Bíró Ferenc festőművészre, az alapító-szervezőre. A Bíró Ferenc tanítványok közül láthatjuk Molnár Gábor, Fekete János műveit és még többeknek is. —

Az immár harmadik éve Fekete János által irányított körben ma is dolgoznak.

Lázár Imre: A szemléletformálás műhelye.
Hajdu-Bihari Napló, 1984. szept. 20.

Fekete Jánosné, tervező iparművész a Hódmezővásárhelyi Divatkötöttárú-gyárban, – HÓDIKÖT –, 3 tervező iparművész dolgozik: Fekete Jánosné, Sándor Erzsébet és B. Kovács Ferenc-né, a gyár anyag és modelltervezői – a motívum kincs alkalmazása különösen szembetűnik az "altöz-ködéskultúra terén". Ez pedig borotválen való tánc-olás" fogalmazta meg Fekete Jánosné,

Tandi Lajos: Iparművészek a gyárban.
Tiszatáj. 1977. ápr. 99. old. – 103

Fekete Jánosné, a „Hódiköt" tervezője

a Hódmezővásárhelyi Divat Kötött-árugyár 1973-74 évre tervezett modelljeit a Duna Intercontinental Szállóban mutatták be.

Ex a Divat, Budapest, 1973. jún.

Fekete Jánosné

Modellek

(f.b.): Szeresben látható...
Vörkapja, 1976. aug. 14 – 19 oldal.

Fekete Jánosné, iparművész

L: Tuza László

Tandi Lajos: Iparművészek a gyárban 99-1o6.o.
Tiszatáj, Szeged 1977.ápr. 4/ XXI.

Fekete Jánosné textiltervező

Bubb Ferenc és B. Kovács Ferencné textiltervezőkkel, valamint Fekete János és Végvári Gyula keramikusokkal együtt mutatta be munkáit a Tatrayai Múzeumban.

„Művész az iparban" kiállítás Hódmezővásárhelyen;
Iparművészet, 1965. 1. sz., 99. l.

Fekete Jánosné

A Divat Kötöttárugyárban Textiltervező, munkája bizonyítja azt, hogy Vásárhelyen egyre izmosodó iparművészet is van.

Dömötör János: Vásárhelyi művészet

Alföld 1971/10 72 old

Fekete Jánosné

MDK

A Hódmezővásárhelyi Divat és Kötöttárugyár tervező művésze.
Munkáit dec 13- és 27 közt mutatják be, az Iparművészeti tanács és a Tornyay János Muzeum által rendezendő "Művészet az iparban" c. kötöttáru és majolika kiállitáson.

Csongrádmegyei Hirlap. 1964. Szept. 27.

Fekete Jánosné, divattervező

Kislányok – kötöttben
tervek repr.

Tízen alul
Magyar Ifjúság, 1970. febr. 13. 16. l.

MDK

Fekete Jánosné

V. Orsz. Iparm. kiáll. Műcs. 1965.

Fehete József

Fehete József műve a „Start".

P. Szűcs Julianna: Művészetpolitika parálásban.
Művészet, 1980. szeptember — 40. lap.

Fekete József

A belső-társadalmi és ideológiai-forradalom közvetlen agitatív szolgálatát az 50-es évek végén a korszerű művészi nyelv és feladatok vállalása, ill. megfogalmazása követte. A valóság alakulására visszaható művészeti látásmód számított az érték ismérvének. Nem csupán egyes művekben, hanem egyéni gyűjteményes kiállítások tükrében válnak kitapinthatóvá a romániai magyar művészet jegyei. Gondolunk a művész és mások egyéni kiállításaira.

Banner Zoltán: azzal fejezik ki egyéniségüket, a hogyan a romániai magyarság mindennapi életéhez kapcsolódnak művészetükkel.
Korunk, 1979. febr. 65. old.

Fekete János, belső építész

Szegeden, a Tarjánváros és szomszédságában épült kisméretű templom belső tere a parasztépítészet egyszerűségéből fogant, de nagyanakkor úgyfajta szimbolikumnak megjelenésének tanúi lehetünk, a korkusz helyett koszorút alkalmazott Fekete János az oltár megoldásánál. A csöngőnél a kolomp motivumának új átértékelését látjuk. (említve),

Művészeti magazin

1977. máj. 26. TV. 21.50 Vené.

Fekete János

Megbízást kapott Fekete János, hogy a szegedi Hungária Szálló-ban kerámia órafalát elhelyez-ze.

—: közéleti munkák

Művészet, 1977. október - 48. lap.

Fekete János, festő

Mint a vásárhelyi festőiskola, középgenerációjának, derékhadának számos művésze – Fekete János, Kajári Gyula, Szalay Ferenc – nem helyben, sőt nem is az Alföldön született, hanem a Dunántúlról indult, somogy megyéből került az 50-es években a képzőművészeti Főiskolára.

Dönötör János: Németh József világa.
Csongrád Megyei Hírlap, 1978 okt. 1.

Fekete János, keramikus

Végvári Gyula a főiskola elvégzése után Hódmezővásárhelyre került, ahol Fekete Jánossal 9 évig dolgozott együtt a munkahelyük a Majolikagyár volt.
Beszlásuk: formatervező

Palmer Zoltán: alkotók: Végvári Gyula.
Csongrád Megyei Hírlap, 1976. nov. 21.

Fekete János

1965-ben a vásárhelyi népi kerámiát, valamint Végvári Gyula és Fekete János munkáit mutatták be Vallauris-ban.

Jurányi Anna: Vásárhelyi festők művei Vallauris-ban.
Csongrádmegyei Hírlap, 1975. febr. 27.

Fekete János szolvász

A XXIII. Vásárhelyi Őszi Tárlaton szerepelnek a művész alkotásak.

Szabó Endre: Értőn szólva...
Csongrád Megyei Hírlap, 1976. okt. 24.

Fekete János

Szegeden nyílt meg kerámiáinak kiállítása, egyidejűleg feleségének Loványi Erzsébet-textíliáinak kiállításával.

Csongrád Megyei Hírlap, 1972. okt. 1.

Fekete János, kerámikus

Kiállít.

Romváry Ferenc: A III. bonázos kerámia
Bienválé Pécsett 918-919.

JELENKOR, Pécs, 1972. október XV/10.

Fekete János, [festő ?]
[ ]

Hegedűs c. alkotása áll az előtérben.
„kiute bevezeti a látogatót a tárlatra."

Lacsó Katalin: Kiállítási napló
— XIII. Hegedi Nyári Tárlat

93-96.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. október XXVI/10.

Fekete János, nobrán

Elöljáró c. dombormű;

Repr.

—: A XVIII. Vásárhelyi Őri Tárlat anyagából

Műmellékl.: VII.

TISZATÁJ. Szeged, 1971. november

XXV
11.

N.FEKETE JÁNOS, tobakmester

Kaposvári levéltári adatok szerint Tósoki József, veszpr
rémi tobakmester "Üregh meg Kis Leshegyi erdejében" és sz
szőlővidékén az 1828. esztendőre már ujabb területet bé-
relt 50 váltó forintért/szömörce aratásra/. 4 év mulva
N.Feketé, fehérvári tobakmesterrel együtt 1832. jan-tól 3
évre szóló szerződést kötött. Alsó-meg Felső Dörgicse és
Akali helység egész határára évi 300 Ft. "váltócéduláért
3 évre 50 Ft. "bánatpénz" ellenében. 207. old. 154. jegyz

MÁGY LÁSZLÓ: A veszprémi tobakok egy bőrkikészítő kis-
mesterség és művelői a XVIII-XIX. században 129. old

A Veszprémi Megyei Múzeumok Közleményei, 10.
Veszprém, 1971

Fekete János.

Szegeden, a Móra Ferenc Múzeum képtárában nyílt meg tárlata kerámiáiból, tálaiból. Zodiákus, az állatöv csillagképeit szimbolizáló 12 darabból álló sorozata és a művész készítette gondolkodószék is szerepelt a tárlaton. (említve.)

Gongrád Megyei Hírlap, Szeged, 1972. szept. 26.

Fekete János

A XIII. szegedi nyári tárlaton alkotása szerepel.

Ács J.: A XIII. Szegedi Nyári Tárlat. Magyar Szó, 1972. aug. 20.

Fekete János, [nobrán]

Megemlítve: TV-néző c. fa dombor-
műve.

Kardos József: A VII. Délalföldi tárlat
780-781.

TISZATÁJ. Szeged, 1971. augusztus XXV/8.

Fekete János, festő

Grosházi.

Kiállít Békéscsabán.

— : Hír 8.

Népszabadság, bp. 1973. nept. 15.

Fekete János
festő

Méltatlan

-----: Körkérdés.

Művészet, 1974. március - 9.oldal

Fehete János
keramikus

Q vásárhelyi művészek közé tartozik.

Bánszky Pál: Hódmezővásárhely és a képzőművészetek
Művészet, 1974. március - 43 oldal.

Fekete János
keramikusművész és Feketéné Loványi
Erzsébet divattervező munkáiból szom-
balon kiállítás nyílt Szegeden, a Móra
Ferenc Múzeum Képtárában.

Magyar Hírlap 1972/265 13old

Fekete János

a Csanád m.-i Tanács és a Szeged m.-i városi Tanács műtárgyvásárlásaiból rendezett „Korunk Művészet" c. kiállítás okt. 5.-én megnyílik meg, melyen szerepel műve.

Megnyílt.
1944. okt. 5.

Fekete János

A csongrád megyei képzőművészek tárlatán a Fészek Klubban részt vett Végvári Gyula kerámiával, Tóth Valéria fafaragással, Fekete János fémdomborítással, T. Nagy Irén intarziával, I. Balogh Tünde batikképpel.

Magyar Hirlap 1973/182/6
Havas: Kiállitásról kiállitásra

Fekete János

A vásárhelyi művésztelep modern művészházaiban a fiatalok közül sokan letelepedtek. Itt kaptak életükhöz – művészetükhöz megfelelő élményanyagot. – A művész neve ma már közismert a művészpártoló közönség előtt.

Palmer Zoltán: A Vásárhelyi Művésztelep.

Zalai Hírlap, 1975. máj. 11.

Fekete János

Részletes a kiállításon
A katalógust ld. Alexin
Andornál

Délalföldi Tárlat I–X.
1965–1974.

Fekete János

Aajós vértál vérdomlosítás
ϕ 82 cm

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul-Szept.

Ickete János

Pákász fiú br. 64 cm

Bölény v. márvány 45 cm

Vásárhelyi Tárlat

M. N. G. 1944. Jul.–Sept.

Fekete János

Hajós réztál repr.

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1914, Jul.–Sept.

Fekete János

Vasárnap kerámia 51x32

Vásárhelyi Tárlat
M.N.G. 1974. Jul-Szept.

Fekete János

A fiatalok közül sokan letelepedtek Vásárhely modern művészházaiban, mint a művész is, kinek neve ma már közismert az ország művészetpártolói előtt.

Pohner Zoltán: A vásárhelyi művésztelep.

Északmagyarország, 1975. máj. 11.

Fekete János festő

A gyapárosi képzőművész szaktábor-
ban tanította a gyerekeket a festő

Békésmegyei Népújság, 1975. júl. 24.

Telete János

Pákász fiú — XII. br. 64 cm
Bölény, vörmárv. 45 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív Miálhtás 1964-73.

Ferete János

Hajós réztál — XVIII. rézdomborítás
Ø 82 cm

Vásárhelyi Tárlat
Retrospektív Miállítás 1964-73.

Fekete János

A vásárhelyi művésztelepen a fiatalok közül nagyon sokan letelepedtek a vajos modern műveszházaiban. Itt kaptak életükhöz – a művész is köztük –, művészetükhöz megfelelő élményanyagot.

Palmer Zoltán: A vásárhelyi művésztelep.

Nógrád, 1975. aug. 3.

Fekete János

Vásárhely modern művészházaiban a fiatalok közül sokan letelepedtek. Itt kaptak művészetükhöz megfelelő élményanyagot. A művész neve ma már közismert a művészetpártoló közönség előtt.

P. Z.: A vásárhelyi művésztelep. Petőfi Népe, 1975. júl. 10.

Fehér Járos

Méltatás.

Szeromi Pál: Lehetőségek, torzitások.
Művészet, 1980. jelmus – 41. lap.

Fekete János
festetlenvező

A vásárhelyi művészek tisze
tartozik Fekete János

Bánszky Pál: Hódmező vásárhely és a képzőművészetek
Művészet, 1974. március - 43 oldal

MDK

Fekete János

szobrász

Három pécsi festő/-/ művésztársával kiállitott a Műcsarnokban.

Fiuportré
Drapériás nőalak
"Parasztfej"

Péter Imre : Jegyzetek Kiállitásokról.
Népszabadság 1959. X.17. 8.lap.

Fekete János

MDK

szobrász

Cs.M. : Négy pécsi művész kiállitása Budapesten.

Esti Hirlap 1959. X. 8.

MDK

Fekete János (festő?)

Mozaik-lapja szerepelt a Dél-alföldi Képzőművészek Kiállításán, Szegeden.

Szelesi Zoltán: Dél-alföldi Képző-művészek Kiállítása Szegeden.

Tisztatáj, Szeged 1961. szeptember.

Gy. L.

Fekete János szobrász

Pécsett dolgozik. Készül munkájával a főváros elé.

Esti Hírlap 203 sz. 1958. dec. 24 2 old.

Fekete János

MDK

megemlitve , mint kiállító

-di-: Jegyzetek a "tizenkilenecek" kiállitásáról.

Dunántuli Napló: 1958. okt. 15.

M.D.K.

Fekete János keramikus

részvétel a kiállitáson

Tamás István: Őszi tárlat Vásárhelyen
Magyar Nemzet 196. október 19. 7.1.

M.D.K.

Fehér János
szobrász

Szobrával és rézdomborításaival
szerepel a kiállitáson.

Láncz Sándor: Őszi tárlat Vásárhelyen
Élet és Irodalom, 1961 okt 21 – 10 l.

M.P.G.

M.D.K.

Fekete János

Szobrászmüvész kiállitotta müveit a Mücsarnok kamaratermében.

Három pécsi festő a Mücsarnok kamaratermében.

Népszava 1959. okt.18. 4.old. 245.szám.

14.D.K

Fekete János
szobrász

Mozaik lapjaival vett részt a kiállitáson.

Szelesi Zoltán: Képzőművészeti napok Szegedin.
Művészet, 1961 október – 44 l

MDK

Fekete János

szobrászművész

méltatás

Dunántuli Napló. 1958. febr. X 21.

M. Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp. 1960. 221-250.l. 249.l.

Fehete János
ipanművész

M.D.K

Munkásságáról.

Földes Anna: A horong művészei
VHK. Lapja, 1960. dec. 1 — ~~48 lap~~ szám

Tóth Ferenc keramikus

Pogány Gábor: Láng és bivaly

Művészet, 1982. szeptember

Tekete pénz, keramikus

L: Kun Éva

Vadas, J. Semmi sem Tökéletes

12

Élet és Irodalom, Bp. 1984. okt. 12. XXVIII/41

Fekete János, festőműnész

Az Orosházi Festők Csoportjának tagjai husz éven keresztül együtt tudtak maradni maradandóan alkotni. 1963-ban az első hivatalos bemutatkozáskor „Fiatal Orosházi Festők Köre" elnevezést viselte a négy kiállító és alapító alkotó: Feldmann Tibor, Fekete János, Dénes Sándor, Szürszabó Elek – Fekete János a jelképiség irányába indult el és mára sikerült is festészetében kiérlelni. A „Kerítés fehér fallal" c. képe még egy korábbi időszak próbálkozásait tükrözi. /említve/

Born Miklósné: Jubileumi tárlat Orosházán.

Békés Megyei Népújság, 1983. szept. 24. 8. old.

Fekete János festő.

Fiatal arcsiári festők képeiből rendeztek kiállítást Budapesten, melyen szereplnek képei.

Békésmegyei Népújság, 1976. márc. 6.

Fekete János festő

A 60.-as évek elején a régi orosházi művelődési ház padlászobájában találkozott az öt festő Feldmann Tibor, Horváth János, Fekete János, Szlotta András, Dénes Sándor. – A művészek Budapesten márc. 7-ra kiállítást rendeztek. – A művész portréképeket állított ki: „Kislány" c. (említve)

Sass Ervin: Kiállításról kiállításra.

Békés Megyei Népújság, 1976. márc. 21.

Fehete János
keramikus

Fehete János egyszerű vonalú, ünnepélyes tárgyai Vásárhely művészetét tükrözé

D.Fehér Zsuzsa: Hódmezővásárhely művészetéről.
Művészet, 1973. november - 25. oldal

Fekete János, festő

Okt. 3.-án megnyílt a Fiatal Orosházi Festők 15-ik kiállítása, melyen szerepelnek a művésa művei. „Öreg kapu" c. (repr.)

Varsa Zoltán: Kiállításról-kiállításra. Békés Megyei Népújság, 1976. okt. 10,

Fekete János, [ ]

Műve : Repr.

Fekete János : Réztál 76 o.

Tiszatáj, Szeged. 1977 - ápr. 4/XXXI.

Fekete János

Júl. 17–31.-ig tartott a II. békési alkotótábor, melynek záróaktusa az „alkotótábor '76" c. kiállítás, melyen szerepelnek a művész művei, képei.

Sass Ervin: Kiállításról kiállításra.

Békés Megyei Népújság, 1976. aug. 15.

Fekete János, szobrász

Megnyílt a XXIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat, szerepelnek a művész művei, összefogott, tiszta fogalmazású fadombormű-vei. (emlitve)

Tandi Lajos: Hagyományok és kezdeményezések.

Dél-Magyarország (Szeged), 1976. okt. 14.

Fekete János, amatőr festő

A Petőfi Művelődési Központ amatőr festőcsoportjának XV. tárlatát nyitottak meg a művelődési központban, melyen szerepeltek az amatőr művész képei.

Békés Megyei Népújság, 1946. okt. 12.

Fekete János, festő

A vásárhelyi festőiskola középgeneráciojának, devékhadának számos művésze: (Szalay Ferenc, Kajári Gyula, Fekete János) nem helyben, sőt nem is az Alföldön született, hanem a Dunántúlról indult, – mint Németh József is.

Dömötör János: Németh József világa.

Vas Népe, 1978. aug. 13.

Tekele János, keramikus

l.: Tornyai János

Dömötör J.: A Vásárhelyi Őri Tanítóképző 1263-1266

Élet és Tudomány, Bp. 1978. okt. 6. XXXIII/40

Fekete Gyula
is részt vett a fiatal festők alkotásaiból
vasárnap Orosházán, a Szabó Gyula
Gyula Múzeumban nyílt kiállításon, me-
lyen az ifjú művészek 65 olajfestményét
linómetszetét, szén és ceruzarajzait láthat-
ják az érdeklődők.

Magyar Hírlap 1972/238 Sold.

Fekete János.
Négy fiatal munkásfestő kollektív
tárlata nyílt meg hétfőn Orosházán, a
Petőfi Művelődési Házban. A tárlaton
Fekete János is részt vett.

Krónika.

Magyar Hírlap 1972/107 6 old

Fehete János

Zene olaj.

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. – szept.

Fekete János

neve említve a 11. oldalon

Kritika 1971 jaunár

11. old.

Fekete János
részt vett az orosházi fiatal festők
kiállításán, amit a Békés megyei
Gádoroson rendeztek meg.

Magyar Hírlap 1971/185 8 old.

Fekete János festő

Orosházán nyílik meg a mai napon öt fiatal orosházi festő tárlata, melyen képei szerepelnek.

Békés m. Népújság, 1973. szept. 14.

Fekete János keramikusművész

A XXV. Vásárhelyi Őszi Tárlat alkalmával a művész és Hódmezővásárhely kapcsolatáról ír a cikkiró

cikket l. „Dr Dömötör János muzeumigazgató" cimszó alatt
Dr. Dömötör János cikke: „25 éves a Vásárhelyi Őszi Tárlat" cimmel
Élet és Tudomány, 1978. X. 6

Fekete János, keramikus

a 60-as években indult útjára a kezdeményezés: Vásárhely belvárosának szépítése, az utcanévtáblák a névadók képi megjelenítésével járulnak ehhez a törekvéshez. — Fekete János a Lumumba utcára készített táblát. (említve)

Utcanév táblák - művészi kivitelben.

1978. dec. 14. Csongrád Megyei Hírlap.

Fehete János

„Előljáró" (vézdombonítás)
(repro)

Lelkes István: Vásárhelyi művészet II.
Művészet, 1979. november – 30. lap.

Telete János

Vasárnap – XIII. ker. 59 × 32 cm

Vásárhelyi Tárlat
1964-73. Retrospektív kiállítás

Fekete János festő

Öt fiatal festő kiállítása nyílt meg Orosházon. A művész munkái szerepelnek e tárlaton: két akvarellje „A Domboldal" – „Ösvény" Olajképe „Két ház" – „Kápolna" – „Öreg házak" c. (említve)

Sellert Ferenc: A fiatal orosházi festők kiállítása.
Békésmegyei Népújság, 1944. szept. 8.

Ferete János

Hajós vértál – XVIII. pegv.

• Vásárhely i Tárlat
Retrospektiv kiállítás 1964-73.

Fekete János

Kovács István, Török János müvészek voltak az államositott Pécsi Porcelángyár tervezői, a felszabadulás után. A háboru után mindent előlről kellett kezdeni. A hajdani szép modelleket még nem lehetett sokszorositani. A müvészek is inkább nippeket t rveztek, mint korszerü használati tárgyakat,-irja Vadas József: "Állomás, vagy megálló" c. beszámolójában a "Zsolnai-kerámia" c. pécsi kiállitásról.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. juni. 15.
XVIII. évf. 24. sz. 13. lap.

Fekete János festő

Endrődön képzőművészeti tárlat nyílt meg, melyen a fiatal orosházi festő művei szerepelnek.

Békésmegyei Népújság, 1974. jún. 14

FEKETE JÁNOS, szobrász

Hódmezővásárhelyen Lumumba utcát kapott. Fekete János emléktáblája disziti. 3. kép. 108. old.

DÖMÖTÖR JÁNOS: Vásárhely utcanevei/Történeti áttekintés/ 91. old

A Móra Ferenc Muz. Évkönyve, 1971-1. Szeged, 1971

FEKETE JÁNOS, szobrász

Hódmezővásárhelyen kb. 30 művészi kivitelű utcatábla emlékeztet az utca nevének viselőjére. Az egyiket Fekete János művészi munkája díszíti. 110. old.

Helybeli művészek munkái.

[illegible]: Vásárhely utcanevei/történeti áttekintés 91. old

A Móra Ferenc Múz. Évkönyve, 1971-1. Szeged, 1971

FEKETE JÁNOS, szobrász

Hódmezővásárhelyen Lumumba utcát kapott.-Fekete János emléktáblája díszíti. Fekete repr. 3.kép. 108.old.

DOMOTOR JANOS: Vásarhely utcanevei/Történeti áttekintés/ 91.old

A Móra Ferenc Muz.Évkönyve. 1971-1. Szeged. 1971

Fekete János

Vázája szerepel a III. Országos

Kerámia Biennálén Pécsett

Nógrzava 1972 október 27

Tiold.

Fekete János

oroszházi festő

Művei kiállításon szerepelnek

az Oroszházi Szántó Kovács Múzeumban

Népszava 1972 augusztus 29

2. old.

Fekete János

Előljáró vörösvérlemez

Hegedűs — " —

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972 jul. – szept.

Fehete János
keramikus

M.D.K.

A kiállitáson van egy bölény szobra.
A Csepeli Fém művekben és a szegedi
Dugonics tér Gyógyszertárban vannak
falképei. Maras ezdenyei rezdetick.
„Bika" (repro)

Brestyánszky Ilona: Fehete János és Vegvány Gyula
kiállitása

Művészet, 1964. március – 45 kep

MDK

Fekete János, keramikus

A Hódmezővásárhelyi Népi Iparművészeti Szövetkezet tervező iparművésze. 1963 őszén Budapesten Végvári Lajos keramikusszal együtt tárlaton mutatta be műveit.

A „magyar" és „magyaros" irányzatokról nyilatkozik.

Szerkalmi Imre: Harsú tűzben ... 7.

NÉPSZABADSÁG, Dec. 1964. febr. 6.

MDK

Fekete János
szobrász

Résztvett az 1957-es pécsi őszi tárlaton.

"Pásztor"

-di-: Gondolatok az őszi tárlaton.
DUNÁNTULI NAPLO, Pécs, 1957. nov. 21.

Fehete János
keramikus

M.D.K.

Részt vett a kiállitáson.

Székely Loltán: A VIII. őszi tárlat Hódmezővásárhelyt
Művészet, 1962. január — 29 l.

Fekete János MDK
az iparművészeti főiskolát tavály végezte

Szerepelt a pécsi és baranyai művészek által a Janus Pannonius Muzeumban rendezett reprezentativ kiállitáson.

Galambjai, Csikói tökéletes alkotások.

Dr. Harcos Ottó: Az első megyei ipar és népmüvészeti kiállitás.
Dunántuli Napló, Pécs. 1957. V.7.

Fekete János M.D.K.

Részt vett a kiállításon

Aitly Valéria: F_stmények, rajzok, szobr[illegible] a X. vás[illegible]
helyi őszi tárlaton

Magyar Nemzet 196[illegible]. okt/ber 15. 4.l.

Fekete János

Kerámiái Sárospatakon, a hódmezővásárhelyi művészek kiállításán.

említve.

Napjaink, 1963 10. szám, 2. lap

Fekete János

[illegible] a kiállításon.

Disztárgy kerámián tul majolika freskóval is kisérletezik.

Dömötör János: Vásárhelyi Képzőművészeti kiállítás Sárospatakon.

Északmagyarország. 1963. jul. 24.

Fekete János, keramikus

MDK

Fekete János és Végvári Gyula hódmezővásárhelyi keramikusművének kiállítása Budapesten a Fényes Adolf Teremben nyílik meg.

—: Hír

10.

ÉPSZABADSÁG, bp. 1963. nov. 12.

Fekete János keramikus M. D.K.

kiállitása a Fényes Adolf -teremben

Napló

Magyar Nemzet 1963. november 14. 4.1.

Fekete János keramikus M.N.K.

kiállítása megnyilt a Fényes Adolf-teremben

Napi krónika

Magyar Nemzet 1963. november 16. 6.1.

Fekete János keramikus M.D.K.

Sikere volt az első nemzetközi iparművészeti vil:
kongresszuson

F.Á.: Értek, lakások, evőeszközök világkongresszus
Magyar Nemzet 1964. július 18. 4.l.

Fekete János
keramikus

M.D.K.

A Fenyes Adolf teremben novemberben tartott tárlatot

Brestyánszky Ilona: Fekete János és Végvári Gyula kiállítása

Művészet, 1964. március – 45 kap

Fekete János

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

FEKETE JÁNOS ÉS VÉGVÁRY GYULA

KERÁMIKUS MŰVÉSZEK
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
DR. LÁSZLÓ GYULA
EGYETEMI TANÁR

1963 NOVEMBER 15-ÉN DÉLUTÁN 1/2 6 ÓRAKOR
FÉNYES ADOLF TEREM BUDAPEST VII, RÁKÓCZI ÚT 30

4266 fnyv 1

Fekete János

fóska.

Mellszobor, reprodukció.

Tiszatáj, 1964 2. szám, 4. hegy.

Fekete János keramikus M.D.K.

Hódmezővásárhelyen dolgozik, az ősi vásárhelyi cxere-
pességhez nyul vissza.
Kannák, korsók, falitányérok.

S.M.: Fekete János é s Végváry Gyula kerámiái

Magyar Nemzet 1963. novmber 24. 8.1.

Fekete János M.D.K.

a Ganz-Mávag Hidgyár főépitésvezetője.

Gárdonyi Jenő:Megnyitás előtt Budapest büszkesége az Erzsébet hid

Magyar Nemzet 1964. november 5. 3.1.

Fekete Jakus
Ýsarnüvész

M.D.K

Barlangrajzait „Bölény", a Sá-
lyonmadár", valamint rézdom-
bonfásait állitotta ki a tárlaton.

Ritly Valéria: Vásárhely tér éve
Müvészet, 1964. október - 14 kep.

Fekete János

Kerámiája a szegedi Orsz. Képzőműv. Kiállításon.

említve.

Tiszatáj, 1964 9. sz. 4. l.

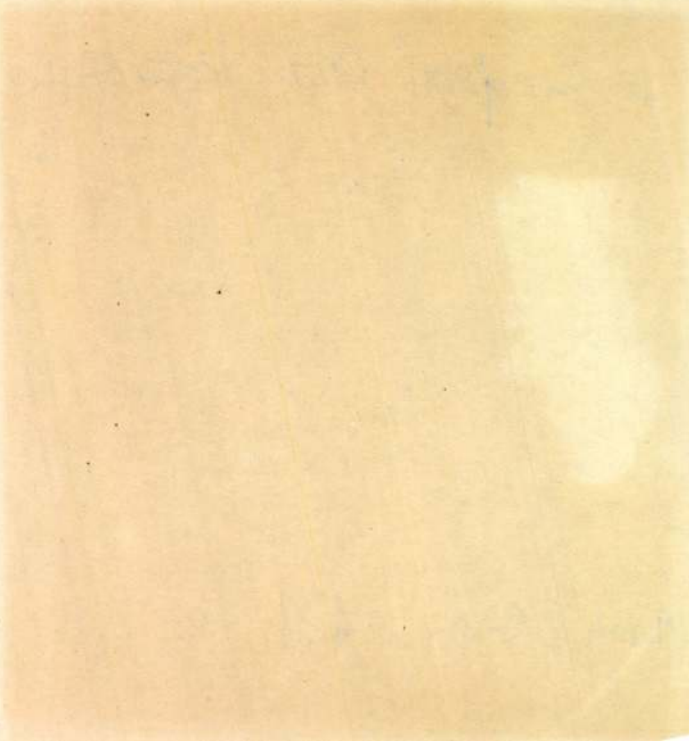

M.D.K.

Fekete János
keramikus

A Stódmurővásárhelyi Majolikagyár,
Fekete János tervei alapján készíti műveit.

P. Brestyánszky Ilona: Iparművészeti kiállítás és ankét Miskolcon
Művészet, 1963. november - 38 lap

MDK

Fekete János

Repr./ porcelán, kerámia/

IV.Országos Iparművészeti Kiállitas.Műcsarnok
Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31.Kat.

Fekete János

a Hódmezővásárhelyi Majoli-
kagyár tervezője

Csertalmi Imre: Lassú tűzben...

Népszabadság 1964. febr 6

mdk.

Fekete János és Végvári Gyula

Kerámikus művészek kiállítása a Fényes Adolf teremben.

Mozaik: Fekete János

Nyíregyháza 1963. nov. 16

4. l

mdk.

Fekete János szobrász

„Joska" c. terrakotta
„Vöi aktja, anyás melegségű"

Domötör János A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tiszatáj, 1963, 11. sz

s. l

FEKETE János M.~.K.

Résztvett a kiállitáson

Vas és rézdomboritások

Putka Mária: Őszi tárlat Vásárhelyen

Magyar Nemzet 1962. október 14. 9. 1.

M.D.K.

Fekete János

~~[illegible]~~ kerámikus

Az „Itatás" és a „Furulyás fiú", az „Ülő nő" című műveit állította ki.

Láncz Sándor: A IX. őszi tárlat Vásárhelyen

Élet és Irodalom, 1962. október 27 – 8 lap.

M. O. M

FEKETE János keramikus
és Négyári Gyula

Munkásságóval kezdődik a gyár-
ban a helyes kísérletezés korszaka

Korács Judit: Melyik hagyományt
ápolja az 50 éves Hódmezővásár-
helyi majolika gyár?
Magyar Nemzet 1961. jul. 5. 5. l.

Fekete János festő M.D.K.

kiállitása dec . 13-án nyilik a H azafias

Népfront XIV, ker. Thököly utcai helységében

N plaó

Magyar Nemzet 1964. december 10. 7.1.

Fekete János szobrász keramikus M.D.K.

Hódmezővásárhelyen él 1959-ben telepedett le.

Csurgón született, akkor járt először Pesten, amikor a főiskolára került.,

A főiskola elvégzése után Pécsett dolgozott a Tolnai gyárban

Kristóf Attila: Művészek vidéken

Hódmezővásárhelyen ma nyílik a 14. őszi tárlat

magyar Nemzet 1964. október 11. 9.l.

Fekete János MK K

szerepelt a tárlaton.

"Jóska" terrakotta

női akt.

K Dömötör János: A X; Vásárhelyi Őszi Tárlat..
Tiszatáj. 1963. 10.

MDK

Fekete János
/vásárhelyi/

szerepelt a tárlaton.

-s -n: Gondolatok a X. Vásárhelyi Őszi Tárlatról.
Csongrádmegyei Hírlap. 1963. okt. 27.

MDK

Fekete János

Fekete János / porcelan, keramia/ résztvett a IV. Orszg. Iparm. Kiáll. -on.

IV. Országos Iparművészeti Kiállitas. Műcsarnok
Budapest 1959. Dec. 18 - 1960. Jan. 31. Kat.

MDK

Fekete János

Ritly V.: Festmények, rajzok, szobrok a X. vásárhelyi őszi tárlaton. Magyar Nemzet 1963. okt. 15. 4.l.

Fekete János
szobrász

MDK

A Műcsarnokban kiállító pécsi művész munkái tömören egyszerűek.

Esti Hirlap 236 sz. 1959. okt. 8 2 old.

Tehete János
szobrász

M.D.K.

„Bikavezetők" c. rézdomborítását
mutatta be a kiállításon.

Csap Erzsébet: A IX. kiállítás szobrászati anyagáról
Művészet, 1962. május — 14 l

Fehete János
szobrász

M.D.K.

Bikaveretők (dombormű).

Élet és Irodalom 1962 május 12 — 1 lap

Fekete János, iparművész
Keramikus

M 04

* Hódmezővásárhelyi Majolikagyárban működött.

-: Modern Keramika exportra 11. l.

NÉPSZABADSÁG 1961. dec. 7. [Vidéki]

MDK

Fekete János, festő

Rákócziak idejében kiemelkedő mester.

362.1.

A magyarországi művészet története I.
1961.II.kiadás.

mdk

Fekete János

Szőlőmunkás (terrakotta)
Szőlőmunkásnő "

reprodukció

Jelenkor 1958 Pécs 3 sz 96. l utan

Fekete János

Rossz emlék – 1944/terrakotta/

Jelenkor 1959, Pécs, 2. 12. 44. l

Fekete J,nos MDK

részt vett a tárlaton.

"Lóitatás"
"Furulyázó fiu"

Dömötör J,nos: A IX. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Csongrádmegyei Hirlap. 1962. okt. 21.

Fekete János

MDK

/~~MÁVAG~~/ a MÁVAG hidosztályán dolgozik

A vashidak szerelése terén különleges szerelése feladatokat oldott meg.

94.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

MDK

Fekete János (szobrász)

Szerepelt a Szegedi Szabadtéri Játékok kapcsán rendezett képzőművészeti tárlaton.

Néhány sorban.

Tiszatáj, Szeged, 1959. augusztus. 2. l.

MDK.

Fekete János

Riport Vásárhely müvészéletéről

Magyar Nemzet 1964.okt.11.lap -

MDK.

Fekete János

Interju Vásárhely müvészéletéről

Magyar Nemzet 1964.okt.11.lap -

Fekete János

Művei a N. Iparművészeti Kiállításon.

Ausztre.

Valóság, 1960. 2. sz. 67. l.

Fekete János, keramikus MDh

Fekete János és Végvári Gyula keramikus művének kiállítása nov. 15-én nyílt meg a Fényes Adolf Teremben.

—: Hír 8

ESTI HIRLAP Dp. 1963. nov. 16.

Fekete János, méreskalásson MDh

Szűcs János egykori mesterlegénye,
a képen látható huszár kifaragója.
(Szöveg – Jénykép)

— Szálról faragott huszár 6.

ESTI HIRLAP Bp. 1963. dec. 4.

Fekete János M.D.K.

Eozin váza,repr.

Kivitelező:Pécsi Porcelángyár

Ipari müvészet Bp. 1960.

mdk

Fekete János

Lóitatás

részleme domboritás.

(reprodukció)

Dömötör János. Tornyai utódai

Népszínvelés 1963. 4 sz 30 l

MDK

Fekete János

V. Orsz. Iparm. kiáll. Műcs. 1965.

MDK.

Fekete János

Orosházi kiállitásának kritikája

Békésmegyei Népujság 1965.IV.8.
Lap-

MDK.

Fekete János

Országos Kiállításának Kritikája

Békésmegyei Népújság 1965.IV.8.
-ap-

MDK.

Fekete János

A VIII.Alföldi-tárlaton szerepelt

Békésmegyei Népujság 1965 ápr.6. lap -

MDK.

Fekete János

Kerámiáit dijazták Hódmezővásárhelyen

Csongrád Megyei Hirlap 1965 ápr.6.
lap -

MDK.

Fekete János

Kiállitási kritika

Békésmegyei Népujság 1965 juli.4.lap -

Fekete János, szobrász MDK.

A Műcsarnok kamaratermében Kelle Sándor, Simon Béla i Soltra Elemér pécsi festőművészekkel együtt állított ki az ugyancsak pécsi Fekete János szobrászművész.

Emlékezetesek i megragadók: egy fiúportré, egy drapéziás nőalak, s egy groteszk „parasztfej" az alkotásai közül.

Péter Imre: Jegyzetek Kiállításokról.

Népszabadság, bp. 1959. okt. 17. 8.l

Fekete István, építén

MDK

A hassakei szanatóriumot tervezte Medvedt Lászlóval közösen.
(EAK)

Aa: „Dobostorta"-lakóház, bordós homlokzat, hullámzó tetők 3.1

ESTI HIRLAP, bp. 1961. márc. 28.

Fehér István építész

Tér és Forma 1941. 102-109.

Nemzetközi Vásár 1941.

Fehete J.
~~Szobrász~~

M.D.K

„Fekvő akt" c. műve.
"

Végh János: A hetedik őszi tárlat Hódmezővásárhelyt - 32 l.
Művészet, 1961. január - 1 szám

M.D.K

Fehete János
Orobási

A Műcsarnokban nyílt meg kiállítása

Magyar Nemzet, 1959. okt. 4.
Napló

Pl

Fekete János

MDK

"Solyom"
"Vaddiszno"
"Bivály"

-dj- : A megyei képzőművészeti kiállitásról.

CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP. 1962. máj. 13.

F

MDK

Rekete János szobr.

Három pécsi festő.
4. l.

Népszava, 1959. okt. 18.

MDK.

Fekete János

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1965 nov. 860 lap

MDK.

Fekete János

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1965 juni.5.

M.D.K

Fekete János
szobrász

Munkáit kiállította a
gyulai tárlaton.

Szilágyi Miklós: A Tr. Alföldi Tárlat Gyulán.
Művészet, 1966. augusztus - 46 lap.

Fekete János M.D.K.

Müve a MNG gyüjteményébe került

Bikavezetök

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965.

163. l.

Ferete János, keramikus szobrász M.D.K.

vásárhelyi művész, jelentős plasztikai anyaggal vett részt a gyulai TX. Alföldi tárlaton. Sz. Kürti Katalin beszámolójában főleg „Parasztfej" c. erős szinerre hangolt kerámia képét dicséri. Kisplasztikai körül kiemeti a „Pákász fiu"-t, a „Karikáró fiuk"-at, és a „Bivalyok" c. domboritását.

ALFÖLD, Debrecen, 1966.XVII.évf. 7. sz. 77. old.
+ 78. "

Fehete János
Szolnok

M.D.V

Részt vett a tárlaton.

A.j.: A II. Délalföldi Tárlat.
Művészet, 1966. szeptember – 34 lap

MDK

Fekete János

Lilla

Müvészet 1966.8.lap 45.

MDR

Fekete János

Lilla

Művészet 1956.8.lap 45.

MDK

Fekete János

Fácánok, mozaik, repr.

VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyai J. Muz. Hódmezővásárhely, 1961. okt.

MDK.

Fekete János

Utcatáblájáról

Csongrádmegyei Hirlap 1966 juli.3.

MDK

Pekete Janos

Utcatáblájáról

Csongrádmegyei Hírlap 1956 július 3.

MDK

Fekete János

Kubikus ló, rézdombor.

Állattenyésztés, rézdombor.

VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyai J. Muzeum Hódmezővásárhely. 1961. okt.

MDK

Fekete János

Anya, mészkő

Pásztor, mészkő

VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyai J. Múzeum Hódmezővásárhely, 1961. okt.

MDK

Fekete János festő, Hmvhely

Dél-alföldi képzőm. kiáll. szegedi Móra F.Muz.
1961. jul.

MDK

Fekete János, porcelán, kerémia

4. Orsz. Iparművv. kiáll. Műcs. 1959. dec.

MIK.

Fekete János

Kiállitási krit ka

Békésmegyei Népujság 1966 aug.28.

Fehete János
keramikus

„Előljáró"
(repro)

Zsigmondi Mária: Vásárhelyi varázsa.
Nőt Lapja, 1972 ján. - 2 szám.

Fehete János
szobrász

„Előjáró"
" (regnt)

Korács Gyula: A 18. vásárhelyi ősz tárlatról.
Művészet, 1972. március — 29 oldal.

Fehele János
szobász

Előljárok ennek vérdombosítása
a paraszti világot tárja elénk.

Kovács Gyula: A 18. vásárhelyi tárlatról,
Művészet, 1972. március - 29 oldal.

Fekete János
avantgarde művész is részt vett a
közelmúltban a visegrádi „Átkelő"
étteremben rendezett kiállításon.

D.I.: Képzőművészet.

Vigilia. 1971/12 856 old.

Fekete János Zeramüzus

Művei Ziállitáson szerepelnek

a szegedi Móra Ferenc Múzeum Horváth

Mihály utcai Lépcsőházban

Magyar Nemzet 1972 szeptember 23

n.old.

Tekete János

Tál . V. rész.

XII. Szegedi Nyári Tárlat

Fehete János
keramikus

Vásárhelyi keramikus művei
sehert arattak Vallauvisba

Zsigmond: Picasso Vásárhelyen
Nők Lapja, 1969. nov. – 46 sziani

Fekete János

A vásárhelyi őszi tárlaton „Tanuló" c. műve szerepel. (említve)

Palmer Zoltán: Hagyományt megújító realizmus.

Csongrád Megyei Hírlap, 1971. okt. 17.

Fekete János

Iskolán elvégezte a főiskolát tanári állást vállalt vidéken.

Élő szó.

1941. VI. 24. 19. 20 Petőfi

Ferete János

Tanuló, rézdomb., 82×68
Hajós réztál, -"-, ⌀82

Vásárhelyi őszi tárlat, Tornya J. Múz.
Hódmezővásárhely '71.

Ferete János

Augusztus, réztomb. 98×62
Előljáró, — " — 98×68

Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely '71.

Fekete János festő

Oroszházán nyitották meg a fiatal festők-tárlatát, melyen alkotásai szerepelnek.

Magyar Hírlap, 1942. aug. 28.

Fekete János

A szegedi Horváth Mihály u.-i képtárban van kiállítva: „Előljáró" c. műve. (emlétve)

Kampaníció '72

1972. aug. 9. TV. 17:55 | 11 | KGY né

Fehete János szobász

Repr: Pákászfiú /bronz, a XII. Vásárhelyi Őszi Tárlat anyagából/

Kovács Gyula: Eszelem és állítás

1966. feb. 12 Művészet

Fekete János, porcelán, kerámia

MDK

4. Orsz.iparm. kiáll. Mücs. 1959.

MDK.

Fekete János

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Népujság 1965 május 9.lap 4.

MDK.

Fekete János

Müvei a vásárhelyi muzeumban

Csongrádmegyei Hirlap 1965 máj.lalap 11.

M.D.K.

Fehete János
szobrász

Keramika képeit és domborításait
mutatta be a tárlaton.

Szilágyi Miklós: VIII. Alföldi tárlat gyulán
Műrészet, 1965. aug – 44 lap.

M.D.K.

Fekete János
keramikus

"Liliom" című csempeképét
mutatta be a tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: A Délalföldi Tárlat
Művészet, 1965. aug. - 45 lap.

Fehete János
keramikus

M.D.K.

Keramikában fejére ki Vásár-
hely mai szellemiségét.

Pogány Ö. Gábor: A Délalföldi Tárlat
Művészet, 1965. aug - 45 lap.

M.D.K.

Fekete János ,szobrászmüvész

1959-ben a Müzeumban kiállitás pályázattal. Pályadijat nyert. 314.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1963. Pécs, 1964

M.D.K.

Fekete János ,szobrászmüvész

1959-ben többekkel kiállitása a Mücsarnokban. Mint vándorkiállitás Gyulán,Szentesen,Turkevén, Békéscsabán szerepelt. 314.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs,1964

MDK.

Fekete János

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 okt.22.

MDK.

Fekete János

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1966 okt.11.

MDK

Fekete János

Bikavezetők, vréz domboritás

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. Mücs. 1962. 27.1.

Fehete János

Keramikus

M.D.

A lakásán levő műveiz a „A bivaly", „Lilla" (kislányáról készült), Öreg parasztot stb.

Zsigmondi Mária: Vásárhelyi vartatok
Nők Lapja, 1966. márc 5. – 14 lap

Fehele János
kísamikus

M.D.K

A hódmezővásárhelyi Magolka gyár formatervezője. Első feindom-bonitásat a Galéria vette meg.

Isigmondi Mária: Vásárhelyi ízelítők
Nők Lapja, 1966. márc 5. – 14 lap

MIK .

Fekete János

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1966 máj.14.

FEKETE Nep. János, pozsonyi hangszerkevzítő

Johann [illegible]. Nep. F. Instrumentenmacher, ezüst dohányszelencéjét Pettauban egy tolvajnál megtaláltás. Pozsonyban saját házában lakott, de Galgócra költözött. (1822, II. kötet, 347 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

MDK.

Fekete János

Kiállitási kritika

Magyar Szó 1967 márc.4.

Fekete János,

Fekete János: Elöljáró, rézdomborítás, 98×68 cm, 1971

Művészet, Budapest, 1974. Nr. 3. old.

MDK.

Fekete János

Kiállitási hir

Csongrádmegyei Hirlap 1967 febr.21.

Fekete János, keramikusművész

Végvári Gyula, Fekete János barátok.
A bartóki szintézis adott példát a keramikusoknak arra, hogyan lehet a tiszta forrás hagyományaiból és mai világunk megismeréséből újfajta, korhoz igazodó kerámiaművészetet teremteni. – A két művész közösen dolgozott hosszú ideig s úgy érzik, ezen az úton járnak.

Tandi Lajos: Műteremlátogatás Végvári Gyulánál.
Tiszatáj, Szeged, 1979. 11. 94. old.

Fekete János

Rázdombovítása nekegnel a XIV. vásárhely: őszi Tárlaton

Négyművelés 1967 XII. n. 33 old.

MDK.

Fekete János

Kiállitási hir

Csongrádmegyei Hírlap 1967 juli.16.

Fekete János

„Munkások", kerámia / alapi.
7 m².
XXI. Ker. Csepel Fémmű
kiséleti üzeme, Gyepsor-u. 10.

Tájékoztató 64/65, Lépő és Ifar-
műbéneti Lektorátus 7 l.

Fehete János
szobrász

M.D.K.

A vásárhelyi művész gyakran szerepel budapesti tárlatokon is.

Tibely Gábor: Fejér Csaba vásárhelyi kiállítása
Művészet, 1967. jennis – 43 lap.

MDK

Fekete János

Vaddisznók, ker,kép

Szénagyüjtő, lemezdomb.

Anyám, "

Csongrád m.i képzőművészek tav. tárlata 1964.

Hmvhely-Szentes

.z alagúton némelyek menekültek a
.lynek a bejáratát most is meg le-
.ültek el a papok közül páran. A
olták."[165]

szélték, hogy a keresztúri grófnak
barát papok laktak ottan... Elve-
t elzárták a pincébe a papok. Ki-
. Hóttnak vót már nyilvánitva.
ercegnek kellett hadsereget tarta-
A király, az adott katonaságot is
stort. Máig is megvan a fundamen-

papokat összeszedték vóna oszt ak-
sztről a Vérvőgyre. Ott lefejezték.

MDK

Fekete János

Karikázó gyerekek, br.relief

Bivaly, ker.

Csongrád m.i képzőművészek tav. tárlata 1964.

Hmvhely-Szentes

MDK

Fekete János

Anyám, repr.

Csongrád m.i képzőművészek tav.tárlata 1964.
Hmvhely-Szentes

MDK.

Fekete János

Kiállitási hir

Magyar Szó 1967 febr.17.

MDK

Fekete János

Jóska, terr.

Női akt, rlzdomb.

lo. Vásárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J.Muz.

MDK.

Fekete János

Vásárhelyi müvészproblémák

Tiszatáj 1967 jan.p.57.

MDK.

Fekete János

Vadkacsa-szobra

Tiszatáj 1967 jan.p.59.

MDK.

Fekete János

Riport

Békésmegyei Népujság 1966 nov.25.

Fekete János
nobrási

M.D.K.

A dunántúli művészet
tárlatán részt vesz.

Kelle Sándor: A dunántúlical tárlata.
Dunántúli Napló, 1958. Okt. 5 - 3 lap

Fekete János
nosán

M.D.4

Rosit vesz a tárlaton.

— di —: Jegyzetek a tizenkilenek tárlatáról
Dunantúli Napló, 1958. okt. 15 - 5 nap

Fehete János
festő

M.D.K.

A lap oldalain rajzai
láthatók.

– : Megjelent a Jelenkor harmadik száma
Dunaintuli Napló, 1959. febr. 19-5 lap.

Fekete János
nobaís

M.D.K.

„Csikó" (repro)

Dunaintelé, Napló, 1959. jan. 20 - 5 lap

Fehete János
nohán

M.D.V.

„Rossz emlék" 1.500 Ft.-ot
„nyert mű".

— : Megnyílt a tanácsköztársaság emlékére...
Demokratikus Napló, 1959 márc. 22-5 lap.

M.D.Y

Fehete János
festő

Vásárhelyről a szegedi gimnáziumba jár át a tanár-művész.

Vinkler László: Szegedi festészet.
Művészet, 1968. január - 24 lap.

MDK

Fekete János

Kubikusló, vör.rézdomb.

Szegedi Ö. Képzőm. kiáll. Szeged 1964

Fekete János

Trópusi növény (repr.)

Valóság X. (1967.) 3. sz. 100. l.

MDK

Fekete János

Pákászfiu, br,

12. Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J.Muz.

1965.okt.

Fekete János

Szerepelt a VIII. Szegedi Nyári Tárlaton

Csongrádmegyei Hírlap 1967. aug. 13.